

ОШ „ Вук Караџић“
Криваја
Маршала Тита 1
Датум: 05.07.2022.
Дел.број: 256/1

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА 2023- 2027. ГОДИНУ

Тим за развој школског програма:

Бојана Вукелић
Љиљана Косановић
Славка Жилић
Данијела Лазич
Жељка Дворнич
Андреа Риго Форо

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ОШ „ВУК КАРАѢИЋ“, КРИВАЈА ЗА 2022-2026. ГОДИНУ

Школски програм урађен је у складу са Националним оквиром образовања и васпитања и садржи:

1. Циљеве школског програма;
2. Наставни план основног образовања и васпитања;
3. Програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
4. Изборне програме по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање;
5. Програме активности по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање
6. Програм допунске и додатне наставе;
7. Програм културних активности школе;
8. Програм школског спорта и спортско рекреативних активности;
9. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програми спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања;
10. Програм ваннаставних активности ученика;
11. Програм професионалне оријентације;
12. Програм здравствене заштите;
13. Програм социјалне заштите;
14. Програм заштите животне средине;
15. Програм сарадње са локалном самоуправом;
16. Програм сарадње са породицом;
17. Програм излета, екскурзија и наставе у природи;
18. Програм рада школске библиотеке;
19. Програм безбедности и здравља на раду
20. Програм рада Ученичког парламента;
21. Програм припремног предшколског програма
22. Програм продуженог боравка
23. Програм обогаћеног једносменског рада
24. Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма. (Овај прилог ради се кад и ако се за њим укаже потреба.

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА:

Пун и усклађен интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета и ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;

Стицање квалитетних знања и вештина и формирање вредносних ставова, језичке, математичке, научне, уметничке, културне, медијске, техничке, финансијске и информатичке писмености, неопходних за наставак школовања и активну укљученост у живот породице и заједнице;

Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, као и изражавање на језицима различитих уметности;

Развој способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење медија I информационо-комуникационих технологија;

Оспособљавање за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу;

Развој мотивације за учење и оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота;

Развој свести о себи, самоиницијативе, способности самовредновања и изражавања свог мишљења;

Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

Развој кључних компетенција потребних за живот у савременом друштву;

Развој и практиковање здравог начина живота, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

Развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња;

Развој способности комуницирања, дијалога, осећања солидарности, квалитетне и ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад и неговање другарства и пријатељства;

Развијање способности за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву заснованом на поштовању људских и грађанских права, као и основних вредности правде, истине, слободе, поштења и личне одговорности;

Формирање ставова, уверења и система вредности, развој личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности држави Србији, поштовање и неговање српског језика и свог матерњег језика, традиције и културе српског народа, националних мањина и етничких заједница, других народа, развијање мултикултурализма, поштовање и очување националног и светског културног наслеђа;

Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне и узрастне равноправности и толеранције

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2022/2023. године до краја школске 2026/2027. године

ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику и сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у свим табелама изостављен српски као нематерњи језик. Ученици мађарских одељења наставу прате на мађарском језику по ИОП2 плану и програму.

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2026. ГОДИНЕ

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
25.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
9.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	-	-
УКУПНО: А		20	720	21	756	21	756	20	720
Редни број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ¹	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО : Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А+Б		21	756	22	792	22	792	21	756
Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програм									
Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	21	756
2.	Пројектна настава	-	-	-	-	-	-	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатна настава	-	-	-	-	1	36	1	36
Редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁴	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Настава у природи**	7 дана годишње		7 дана годишње		7 дана годишње		7 дана годишње	

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2026. ГОДИНЕ

Ред. бр.	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
		1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144	4	144
2.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	68
3.	Ликовна култура	2	72	1	36	1	36	1	34
4.	Музичка култура	2	72	1	36	1	36	1	34
5.	Историја	1	36	2	72	2	72	2	68
6.	Географија	1	36	2	72	2	72	2	68
7.	Физика	-	-	2	72	2	72	2	68
8.	Математика	4	144	4	144	4	144	4	136
9.	Биологија	2	72	2	72	2	72	2	68
10.	Хемија	-	-	-	-	2	72	2	68
11.	Техника и технологија	2	72	2	72	2	72	2	68
12.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36	1	36	1	34
13.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54	2	72+54	3	108	3	102
УКУПНО: А		24	918	25	954		28100828		952
Ред. бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ¹	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Други страни језик ²	2	72	2	72	2	72	2	68
УКУПНО: Б		3	108	3	108	3	108	3	102
УКУПНО: А+Б		27	1026	28	1062	31	1116	31	1054
Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програм									
Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062	31	1116	31	1054
2.	Слободне наставне активности ³	1	36	1	36	1	36	1	34
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	34
4.	Додатна настава	1	36	1	36	1	36	1	34
Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД		СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	34
2.	Ваннаставне	1	36	1	36	1	36	1	34

	активности ⁴								
3.	Екскурзија	До 2 дана годишње	До 2 дана годишње	До 2 дана годишње	До 3 дана годишње				

¹ Ученик бира један од понуђених изборних програма:

² Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса а то су руски језик и италијански језик

³ Слободне наставне активности школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које школа нуди.

⁴ Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта као и друге активности у складу са просторним и људским ресурсима школе.

**Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

Основна школа „Вук Караџић“ Криваја

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА I РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

за период 2022 -2026. године

Стручно веће I разреда

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД	
		нед.	Год.
1.	Српски језик _____ језик 1	5	180
2.	Српски језик као нематерњи 2	2	72
3.	Страни језик	2	72
4.	Математика	5	180
5.	Свет око нас	2	72
6.	Природа и друштво	-	-
7.	Ликовна култура	1	36
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
10.	Дигитални свет	1	36
УКУПНО:А		20-22*	720-792*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		684
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ³	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе 4	2	72
УКУПНО:Б		1-3*	36-108*
УКУПНО:А + Б		21-23*	756-828*

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми

РЕД.БРОЈ	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Редовна настава	21-23*	756-828*
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	-	-
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње	

РЕД.БРОЈ	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
26.	Час одељењског старешине	14.	36
27.	Ваннаставне активности ⁵	1-2	36-72
28.	Екскурзија	1-3 дана годишње	

2. Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

3. Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

3 .Ученик бира један од понуђених изборних програма.

4 .Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.

4 Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина ** Настава у природи организује се у складу са

одговарајућим правилником.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства; 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне

припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за први циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај првог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања. На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања и разговор са колегама.

Препоруке за планирање образовно-васпитне праксе

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датог програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

Рад са ученицима првог разреда захтева уважавање њихових узрасних карактеристика као и чињенице да је то њихов први сусрет са школом. Треба имати у виду да су та иста деца, сада ученици првог разреда, у предшколском периоду учила кроз игру, у интеракцији са социјалним и физичким окружењем. Они имају знања која су развили у свакодневним животним ситуацијама, умеју да изведу различите активности, умеју нешто да направе, неке задатке да реше, могу и желе да постављају питања, да саопште оно што знају, што су искусили и доживели. Та њихова спонтана искуствена знања треба повезивати са научним знањима која се садржајима школских предмета уводе у наставу. У том повезивању могуће је и потребно бирати садржаје и методе рада којима се стварају ситуације које су погодне да се ученик води кроз зону наредног развоја у различитим областима знања и функционисања. Настава треба да обезбеди сигурну, подстицајну и подржавајућу средину за учење у којој се негује атмосфера интеракције и однос уважавања, сарадње, одговорности и заједништва. Полазећи од датих предметних исхода и садржаја од наставника се очекује да дати програм контекстуализује према потребама конкретног одељења имајући у виду карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале које ће користити, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже као и друге ресурсе школе и локалне средине. Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се:

- индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина, темпа учења и брзине напредовања;
- интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих предмета;
- партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;
- преваходно активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог и свакодневном животу;
- неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;
- редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању предметних исхода и постигнутом степену развоја компетенција ученика.

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице. При планирању треба имати у виду да се исходи разликују. Неки се лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности (то се посебно односи на вештине).

Интегрисаним приступом настави и учењу са фокусом на партиципативне и кооперативне активности ученика, наставнику се препоручује планирање разноврсних метода, приступа и техника учења и подучавања – истраживачке, пројектне, партиципативне, кооперативне итд. Посебно значајна за развијање компетенција и остваривање исхода је пројектна настава, која се у данашње време све више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и, како показују резултати најновијих истраживања, прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног

повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на коришћење ИКТ у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

Пројектна настава од ученика захтева бројне активности, међу којима су: самостално проналажење информација; способност решавања проблема; самостално учење; рад у групи, сарадњу; критички однос према властитом и туђем раду; доношење одлука; аргументовање; усвајање другачијих, нових начина рада; планирање; поштовање рокова и преузимање одговорности.

С обзиром на узраст ученика првог разреда, примерено је да се реализују пројектни задаци где је наставник главни организатор активности, а самосталност ученика се испољава у сегментима пројекта где је то могуће. Наставник пружа подршку свим ученичким активностима у току пројекта, а у првом разреду често и помоћ. Повремене тешкоће у комуникацији и сарадњи су очекиване јер се ради о ученицима који су у фази адаптације на школу и о групи која се тек формира. Култивисање сарадње и начина на који се комуницира у групи су увек важни циљеви пројектне наставе, а у првом разреду су, може се рећи, и приоритетни јер доприносе јачању одељенске кохезије. Такође, током реализације оваквог облика рада наставник има могућност да добро упозна ученике, њихове јаче и слабије стране и да осмисли процес индивидуализације за оне којима је то потребно.

При планирању наставник треба да дефинише тему и циљ пројекта, очекиване исходе, садржаје, активности ученика, потребна средства, динамику рада по фазама и све што је потребно за успешно спровођење пројекта. За први разред, најпримеренији је полуструктурирани тип пројекта где наставник даје ограничен избор тема, у великој мери дефинише методологију рада и сам одређује које ће материјале дати ученицима, а које ће они сами пронаћи. Све садржаје треба реализовати кроз различито тематско повезивање у игри или функционалној активности која задовољава интересовање и потребе детета на млађем школском узрасту.

Препоруке за праћење и вредновање образовно-васпитне праксе

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика, које је у првом разреду описно, само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и развијању своје образовно-васпитне праксе.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Потребно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Повратна информација треба да буде увременењена, дата током или непосредно након обављања неке активности; треба да буде конкретна, да се односи на активности и продукте ученика, а не на његову личност и да буде позитивно интонирана, односно да прво садржи оне елементе који су за похвалу, а тек потом оне које би ученик требало да развија и унапређује. Оно започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на који ће се процењивати његов даљи ток напредовања. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

СРПСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П*	С*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	15	20	16	14	14	8	3	0	0	0	45	32	2	11	90
2.	КЊИЖЕВНОСТ	1	0	1	4	2	1	10	6	12	8	33	9	1	2	45
3.	ЈЕЗИК	0	2	3	0	0	0	1	2	2	0	6	2	1	1	10
4.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	5	1	0	2	1	0	8	8	6	4	13	18	3	1	35
Укупно		21	23	20	20	17	9	22	16	20	12	97	56	6	15	180

* О-обрада; у -утврђивање; п-провера знања; с-систематизација

- Кључни појмови: почетно читање и писање, књижевност, језик и језичка култура.

ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
--------	-----------	--	---	--	-----------------------------------

<p>-Разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице;</p> <p>-Влада основном техником читања и писања ћириличног текста;</p> <p>-Разуме оно што прочита;</p>	<p>1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста 1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)</p> <p>1CJ.1.3.1. пише писаним / и штампаним/ словима ћирилице 1CJ.1.3.2. уме да се потпише</p> <p>1 CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ);</p>	<p>ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ (глас, слово, реч, реченица, диктат)</p> <p>Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују / текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат).</p> <p>Читање (шчитавање /</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенци ја</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Појединачно шчитавање и логичко читање</p> <p>Читање хорски, само повремено (у циљу подстицања ученика који заостају у савладавању читања) Гласно читање уз аналитичку и критичку процену;</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
---	--	---	--	--	--

		<p>глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног.</p> <p>Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ћ, ђ; ц, ч; ј, љ).</p>			
--	--	--	--	--	--

<p>Активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита;</p> <p>-препозна песму, причу и драмски текст;</p> <p>-одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом;</p> <p>-уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина;</p> <p>-изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу;</p> <p>-препозна загонетку и разуме њено значење; - препозна басну и разуме њено значење;</p>	<p>1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате</p> <p>1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова</p> <p>1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)</p> <p>1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту</p> <p>1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице)</p> <p>1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога 1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту</p> <p>1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ (поезија, проза, текст, лик)</p> <p>Књижевни појмови: песма; прича; догађај; место и време збивања; књижевни лик – изглед, основне особине и поступци; драмски текст за децу; шаљива песма; басна; загонетка</p> <p>ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија</p> <p>Проза Драмски текстови Популарни и информативни текстови ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативносвак одневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
--	---	--	--	---	--

<p>-Разликује слово, реч и реченицу;</p> <p>-Правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом односно интерпункцијским знаком на крају;</p> <p>-Правилно употреби велико слово;</p>	<p>1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком</p> <p>1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе</p> <p>1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре</p> <p>1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности /одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику</p> <p>1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене;</p> <p>1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст);</p>	<p>ЈЕЗИК (глас, слово, реченице по значењу, употреба великог слова, тачка, упитник, узвичник)</p> <p>Реченица; реч; слово. Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи. Реченице као обавештење, питање и заповест. Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. Правилно потписивање (име, па презиме). Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p>
--	---	---	--	---	--

<p>-Учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; -Усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; усмено описује ствари из непосредног окружења; -Бира и користи одговарајуће речи у говору; -На правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; -Напамет говори краће књижевне текстове; - Учествује у сценском извођењу текста;</p>	<p>1СЈ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике</p> <p>1СЈ.0.1.2. користи форме учтивног обраћања</p> <p>1СЈ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења" или „скандирања"</p> <p>1СЈ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља</p> <p>1СЈ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (порука, текст, описивање, богаћење речника, изражајно казивање и читање, правописна правила)</p> <p>Говорење Вођени и слободни разговор. Говорни предлози. Усмена порука. Причање и описивање. Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативносвак одневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
--	---	---	--	---	---

<p>-Пажљиво и културно слуша саговорнике; слуша, разуме и парафразира поруку; -Слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања;</p>		<p>Слушање Стварне и симулиране ситуације. Слушна порука. Аудио-визуелни записи.</p> <p>Игре за развијање слушне пажње.</p>			<p>Формативносвак одневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>
<p>-Примењује основна правописна правила; -Пише читко и уредно; -Писмено одговара на постављена питања; -Спаја више реченица у краћу целину; -Пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила;</p>		<p>Писање Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту. Писана порука. Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста. Реченице/кратак текст погодан за диктирање.</p>			<p>Формативносвак одневно оцењивање усмених одговора ученика . Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. Домаћи задатак Писана провера</p>

<p>-Гласно чита, правилно и са разумевањем; -Тихо чита (<i>у себи</i>) са разумевањем прочитаног; -Пронађе информације експлицитно изнете у тексту.</p>	<p>Читање Књижевни текстови. Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови: текст у табели, распоред часова, стрип, улазница и др. Информативни текстови: 1. уџбенички 2. вануџбенички</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање читања ученика. Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p>
---	---	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

Шта пратимо	Поступак	Инструменти оцењивања	Време	
<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета</p>	<p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатак .</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника -Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију -Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по Месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта</p>

<p>Ангажовање ученика у настави</p>	<p>одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панона</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	<p>Пресек стања по тромесечјима</p>
--	---	--	--	-------------------------------------

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета енглески језик за 1. разред

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе енглеског језика у првом разреду је оспособљавање ученика да на енглеском језику комуницирају у усменом облику, на основном нивоу, о темама из њиховог непосредног окружења, као и подстицање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика и олакшавање разумевања других и различитих култура и традиција. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући социјални и интелектуални развој ученика.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
<p>поздраве и отпоздраве примењујући најједноставнија језичка средства;</p> <p>- разумеју и примењују устаљена правила учтиве комуникације.</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ПСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.</p> <p>ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација; Сарадња-</p>	<p>Hello</p> <p>Поздрављање и представљање</p>	<p>Представљање. Поздрављање. Школа.. Школски простор и активности.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. Увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>

	<p>јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ПСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.</p> <p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности.</p> <p>ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.</p> <p>ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима</p>				<p>примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
--	---	--	--	--	--	--

	свакодневног живота и прихвата постојање разлика.					
- разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; - опише непосредни простор у којем се креће	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ПСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Сарадња</p>	My classroom My farm	<p>Поздрављање; представљање себе и других; давање и тражење информација о другима.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера вежба 10. мин</p>

	<p>у свакодневној употреби, места, уобичајене активности</p> <p>ПСТ.2.1.26. Пише једноставне поруке (у личном обраћању) и објаве (на социјалним мрежама), као и кратка писма пријатељима и познаницима да би изразио захвалност, извињење и слично.</p> <p>ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика</p>					
<p>разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упуту једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање</p> <p>- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним</p>	<p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација; Сарадња</p>	<p>My body Shapes and colours My clothes My family My room My party My toys</p>	<p>Описивање предмета; позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; изражавање количина; разуме-вање и давање једноставни</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла,</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>

потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе,	саговорника. ПСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне			х налога.	применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика	Писана провера- вежба контролни задатак у
--	---	--	--	-----------	--	---

<p>осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p> <p>- разуме жеље планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава;</p>	<p>информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ПСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ПСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познату тематику.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање.</p> <p>ПСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, претходне и планиране активности и догађаје.</p>				<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p> <p>, српски језик</p>	<p>децембру</p>
<p>- разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p>	<p>Come and Play</p>	<p>Описивање предмета; позив на заједничку активност; изражавање количина; изражавање</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа</p>

<p>комуникативном контексту; - опише дневни/недељни распоред активности; - опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;</p>	<p>белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања ПСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција За исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.3.1.21. На једноставан начин описује догађаје и обављене активности.</p>	<p>Комуникација; Сарадња</p>		<p>упутства и налога. .</p>	<p>песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применим на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	<p>усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмености у марту</p>
<p>разуме и следи једноставнија упутства у вези с</p>	<p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће</p>	<p>My toys My party</p>	<p>Описивање места.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација,</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање</p>

<p>уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.)</p> <p>- разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>визуелне елементе.</p> <p>ПСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника</p> <p>ПСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовања</p> <p>СТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)</p> <p>говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.</p>	<p>у демократском друштву;</p> <p>Естетичкакомпетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Сарадња</p>			<p>ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	<p>усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера- 15 минута</p>
<p>- разуме честитку и одговори на њу; - упути пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка</p>	<p>ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ПСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву;</p> <p>Естетичкакомпетенција;</p>	<p>My party</p>	<p>Описивање предмета; изражавање количина; изражавање допа-дања; исказивање</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p>

<p>средства, опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја;</p> <p>- разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање;</p> <p>- разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику.</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба</p> <p>(оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање</p> <p>ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.</p>	<p>Комуникација; Сарадња</p>		<p>савета и упозорења.</p>	<p>изговора и ритма речи кроз песме и брзалице.</p> <p>Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик</p>	<p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера- писмени задатак почетком маја</p>
<p>разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; - опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Естетичкакомпетенција;</p> <p>Комуникација; Сарадња</p>	<p>My farm My family</p>	<p>Честитање; изражавање количина и поседовања; позив на заједничку активност; изражавање упутстава и налога; давање</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице.</p> <p>Демонстративно –</p>	

	<p>комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увезбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини.</p> <p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност,</p>			<p>основних информација о себи.</p>	<p>експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик</p>	
--	--	--	--	---	---	--

	<p>конвенције и сл.).</p> <p>ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење</p>					
<p>- разуме позив и реагује на њега; - упути позив на</p> <p>заједничку активност; разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; - опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру</p> <p>једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учење у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Сарадња</p>	<p>My family My things My clothes My feelings</p>	<p>Изражавањем допадања; описивањем појава.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација,</p> <p>ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ,</p>	<p>Прегледање свески</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Провера</p>

блиског окружења, у

<p>- разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавања допадања и недопадања; - опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>обрасцима, упитницима или табелама.</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба</p> <p>(оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање.</p> <p>ПСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.</p>				<p>видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
--	---	--	--	--	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагодених стандарда постигнућа у току савладавања	<small> пронају се велике грешке и оштећених резултата, релативно висока учешћу ученика у одговору, често су недовољно пружају одговоре, често су недовољно пружају одговоре, често су недовољно пружају одговоре </small>	Ученик потпуно самостално усваја прописане исходе – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; <ul style="list-style-type: none"> – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције Наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
			-Комисија ученика и Наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
		Ученик уз мању помоћ усваја прописане исходе – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; <ul style="list-style-type: none"> – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање Градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту

			-Редовност доношења домаћег	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесеје
		Ученик уз већу помоћ усваја прописане исходе	-Ученици воде евиденцију	За редовно доношење домаћег задатка-5	
		– у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;	Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз	Прво пласирани Друго пласирани Треће пласирани	По једном у полугодишту
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
		– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање:	Након сваке теме (4 провере које се раде цео час -подвеу полугодишту и бар две провере до 15 минута- једна у првом иједна у другом полугодишту)

		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критичкинерасуђује; 	<p>- Групни рад</p> <p>(посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи</p> <p>(сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	По потреби
			<p>- Рад у пару</p> <p>(посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5</p> <p>Сви парови који ураде задатак добијају +</p> <p>Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	По потреби
			<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова за један минут -</p> <p>оцена 5</p> <p>За4-4</p> <p>3-3</p> <p>2-2</p> <p>1-1</p>	На крају школске године
		<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано</p> <p>-Учесталост јављања и активност по Месецима</p>	-Пресек стања по тромесечјима
	<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>	<p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p>	<p>-Учествује и израђује самостално или у</p>		

		– показује делимични степен активности и ангажовања(3)	-Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноя, ППТ, различитих врста излагања	сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноя, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	
		– показује мањи степен активности и ангажовања. (2)			
		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			

МАТЕМАТИКА

ЦИЉ наставе математике у основној школи је да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању ра- зноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П*иС*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	ГЕОМЕТРИЈА(ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА И ЛИНИЈЕ)	21	6	0	0	0	0	0	0	0	0	11	15	1	27

2.	БРОЈЕВИ	0	17	20	20	17	9	22	16	18	7	57	74	15	146
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	3	3	1	7
Укупно		21	23	20	20	17	9	22	16	20	12	71	92	17	180

* О-обрада; у -утврђивање; п-провера знања; с-систематизација

- Кључни појмови: односи у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.

<p>-Разликује праву, криву, изломљену, отворену и затворену линију</p> <p>ИСХОДИ <small>-Црта праву линију</small></p> <p>и дуж помоћу лењира</p> <p>-Уочава тачку;</p> <p>-Спаја тачке правим</p> <p><small>-Упознат је са градивом</small></p> <p>и кривим линијама</p> <p><small>-Групише предмете математике у првом разреду и са својством прибором који ће користити.</small></p> <p><small>-Упоредује</small></p> <p>Одређује међусобни положај предмета и бића и предмете и бића по њихов положају у ширини односу на тло</p> <p>-Именује и уочава геометријске облике предмета из непосредне околине.</p> <p>-Именује геометријске облике предмета из непосредне околине.</p> <p>-Именује геометријске облике предмета из непосредне околине.</p> <p>-Именује геометријске облике предмета из непосредне околине.</p> <p>-Сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика</p> <p>-Разликује унутрашњост и спољашњост;</p> <p>-Разликује у, на ван</p>	<p>СТАНДАРДИ</p> <p>1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)</p> <p>1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у Равни</p>	<p>НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ</p> <p>ГЕОМЕТРИЈА</p> <p>(геометријске фигуре, права, крива линија, дуж, тачка, геометријска тела)</p> <p>Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа.</p> <p>Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао. Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.</p>	<p>КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Комуникација</p> <p>- Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>- Естетичка компетенција</p> <p>- Решавање проблема - Сарадња</p> <p>- Дигитална компетенција</p>	<p>Начини и поступци остваривања програма</p> <p>(Дидактичко-методичко упутство)</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала:</p> <p>илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Стваралачке игре с циљем одређивања положаја објеката према себи</p> <p>Концима у боји, лењиром уочавати, а затим цртати линије и спајати тачке</p> <p>Цртање линија кредом по табли, бојицама по папиру, фломастером по фолији</p>	<p>Начин провере оствареност и исхода</p> <p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p>
--	---	--	--	---	---

<p>-Разуме појам скупа и елемента скупа -Препознаје скупове са истим бројем елемената - Препознаје скупове са различитим бројем елемената - Препознаје елемент -Развија појам броја преко појма скупа -Броји -Упореди бројеве у блоку бројева до 5 -Користи знаке плус, минус и једнако -Користи појмове сабирање, сабирак, збир -Користи појмове одузимање, умањеник, умањилац, разлика -Одређује претходнике и следбенике -Усваја појам једноцифреног броја; Чита, записује, упоређује и броји једноцифрене бројеве -Пише и чита бројеве од 0 до 10;</p>	<p>1MA.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упоређује бројеве по величини и да прикаже број на датом бројевној полуправој 1MA.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1MA.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1MA.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1MA.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1MA.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције 1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.</p>	<p>БРОЈЕВИ (број, редни бројеви, сабирање, одузимање, једноцифрен број, двоцифрен, стотина)</p> <p>Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упоредивање бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима с једном операцијом.</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
--	--	---	--	---	--

<p>-Сабира и одузима бројеве од 0 до 10 Усваја појам десетице и јединице; -Одређује број десетица и јединица у датим бројевима -Користи бројевну праву приликом приказивања бројева, сабирања и одузимања -Користи редне бројеве -Користи својство замене места сабирака -Користи својство здруживања сабирака -Користи својства сабирања као олакшицу приликом рачунања -Одређује за толико већи број -Одређује за толико мањи број -Одређује непознати број погађањем -Развија појам двоцифреног броја -Усваја појам прве и друге десетице -Разликује парне и непарне бројеве</p>					
---	--	--	--	--	--

<p>-Сабира и одузима бројеве датог облика -Упореджује десетице прве стотине -Сабира и одузима десетице Чита и записује бројеве прве стотине -Упореджује бројеве прве стотине -Сабира и одузима бројеве до 100 без прелаза преко десетице</p>					
--	--	--	--	--	--

<p>-Мери дужину задатом, нестандартном јединицом мере -Разликује новчане апоене до 100 динара и упоређује њихову вредност</p>	<p>1 МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме 1 МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама</p>	<p><i>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (мерење)</i></p> <p>Мерење дужине нестандартним јединицама мере. Динар, кованице и новчанице до 100 динара.</p>	<p>- Компетенција за учење - Радса подацима и информацијама - Комуникација</p>	<p>У оквиру ове теме, кроз практичне активности треба упознати ученике са концептом мерења, без увођења стандардних јединица мере.</p> <p>Ученици треба да: измере задате дужине надовезивањем и пребројавањем јединичних мера, прикажу резултате мерења (табелом или дијаграмом) и упореде дужине. Решавају се задаци пресликавања (померања) тачке или фигуре у квадратној мрежи. Оваквим задацима се повезују знања о облицима, дужима и мерењу. Задавати текстуалне, проблемске задатке, задатке са геометријским приказом аритметичких задатака, текстуалне задаткеу којима су дати и подаци који нису битни за решавање задатка, логички задаци са одричним реченицама..</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
---	---	---	--	--	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

Шта пратимо		Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета</p>	<p>процењују се: Вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака .</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника -Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију -Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по Месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта</p>

Ангажовање ученика у настави	Одговоран однос према раду, Постављеним задацима, и Исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панона	-Све што је рађено на часу налази се у Свескама -Ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним Активностима	Пресек стања по тромесечјима
-------------------------------------	--	--	---	------------------------------

СВЕТ ОКО НАС

ЦИЉ учења предмета свет око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*и С*	П*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	ЈА И ДРУГИ	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2	0	8
2.	ПОРОДИЧНИ ДОМ, ШКОЛА	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	0	6
3.	ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	4

4.	РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	0	0	7	8	7	4	9	3	0	0	21	15	2	38
5.	ЧОВЕК СТВАРА	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	3	3	0	6
6.	ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	4	5	1	10
Укупно		8	10	7	8	7	4	9	6	8	5	41	28	3	72

Кључни појмови: оријентација, култура живљења и друштвена стварност у непосредном окружењу.

ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	<i>Начин провере оствареност и исхода</i>
<p>Препозна и искаже радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; правовремено и примерено ситуацији искаже своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет;</p> <p>-Понаша се тако да уважава различитости својих вршњака и других људи;</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО</p> <p>1ПД. 1.5.4. Зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>СРЕДЊИ НИВО</p> <p>1ПД.2.5.1. Зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО</p> <p>1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p> <p>1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама</p>	<p><i>ДРУГИ И ЈА</i> (правила понашања, култура живења)</p> <p>Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.</p>	<p>- Компетенција за учење- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Комуникација</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Естетичка компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p>

<p>-Придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -Сарађује са вршњацима у заједничким активностима;</p>	<p>У области Породични дом, Школа</p> <p>ОСНОВНИ НИВО</p> <p>1ПД.1.5.1.Зна које друштва групе постоје и ко су њихови чланови</p> <p>1ПД.1.5.2.Зна основна правила понашања у породици, школи и насељу</p> <p>СРЕДЊИ НИВО</p> <p>1ПД.2.5.1. Зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова</p> <p>1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО</p> <p>1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p>	<p>Породични дом, школа</p> <p>Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе.</p> <p>Празници: породични, школски.</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Радса подацима и информацијама - Комуникација - Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција - Решавање проблема - Сарадња - Дигитална компетенција</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера</p>
---	--	--	---	--	--

<p>-Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; -Чува своју, школску и имовину других; - Примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице;</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО</p> <p>1ПД. 1.5.4. Зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>1ПД. 1.2.3. Разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе</p> <p>СРЕДЊИ НИВО</p> <p>1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса</p>	<p>ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ</p> <p>Чувамо здравље Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода</p>	<p>У оквиру наставне теме Здравље и безбедност посебно ће се развијати међупредметна компетенција – Одговораност ремаздрављу</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
--	---	--	---	---	---

<p>-Прати инструкције одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; -Својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; -Препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; - Идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег</p>	<p>ОСНВНИ НИВО 1ПД.1.1.1. Прави разлику између природе и производа људског рада 1ПД.1.1.2. Зна ко и шта чини живу и неживу природу 1ПД.1.1.3. Зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.1.5. Препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД.1.3.1. Зна основна својства воде ваздуха и земљишта</p> <p>СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 1ПД.2.1.2.Зна основне разлике између биљака, животиња и људи. 1ПД.2.2.4. Зна шта је добробит животиња и поступке којима се онаштати 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници 1 ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО 1ПД.3.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима</p>	<p>РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ (жива, нежива природа, разноврсност)</p> <p>Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег.</p> <p>Облици појављивања воде у непосредном окружењу. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност; Карактеристичне биљке и животиње у непосредном</p>	<p>У оквиру наставне теме Разноврсност природе посебно ће се развијати међупредметна компетенција - Одговоран однос према околини</p> <p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција а - Решавање проблема - Сарадња - Дигитална компетенција а</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
--	---	---	--	---	---

<p>изгледа;</p> <p>-Препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу;</p> <p>-Препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења;</p> <p>-Штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места;</p> <p>-Понаша сетако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; - Учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене;</p>		<p>Изглед и делови тела биљака.</p> <p>Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката.</p> <p>Човеково тело – делови тела (глава, труп , руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира).</p> <p>Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака, животиња/човека.</p> <p>Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).</p>			
---	--	---	--	--	--

<p>-Посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко; -Разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења;</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.2.3. Разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.4. Зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, растворљивост, провидност СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима</p>	<p>ЧОВЕК СТВАРА (материјали)</p> <p>Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко).</p>	<p>- Компетенција за учење Оворно учешће у демокртском друштву - Радса подацима и информацијама - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
---	--	--	---	---	---

<p>-Снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; -Одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1ПД.1.4.4. Зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела</p>	<p>СНАЛАЖЕЊЕ У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ (оријентација) Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра</p>	<p>- Компетенција за учење - Радса подацима и информацијама - Комуникација - Решавање проблема - Сарадња</p>	<p>Садржаје који се односе на <i>кретање и сналажење у простору</i> коришћењем просторних одредница (напред-назад, лево- десно, горе- доле) и карактеристичних објеката пожељно је практично истраживати, како у учионици тако и ван ње. <i>Сналажење у времену</i> конципирано је тако да се полази од основних, временски ближих појмова (делови дана; сада, пре, после; прекјуче, јуче, данас, сутра, прекосутра; дани у недељи) који су потребни ученику за планирање и реализовање свакодневних активности. Важно је код ученика освестити цикличност у смењивању наведених временских одредница – смена: обданице и ноћи, делова дана и дана у седмици.</p>	<p>Формативнос вакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера</p>
---	---	--	--	---	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

Шта пратимо		Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета</p>	<p>Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; -разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; - рад са подацима и --рад на различитим врстама текстова; -уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника -Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију -Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Број јављања: -За јављање + -За јављање више пута ++ -За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++ -Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по Месецима -Свеобухватност одговора -Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Самосталност у одговарању -За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Степен залагања свих чланова групе -Процена резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>-Свакодневно бележење током године -Пресек стања по тромесечјима -На крају школске године и на крају полугодишта</p>

Ангажовање ученика у настави	- Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање - активно учествовање у настави, сарадњу са другима.	Вођење евиденције од стране наставника о: - Броју јављања на часовима - Броју успешности у групном раду, раду у пару - Учешћу на конкурсима - Пружању помоћи другим ученицима у току рада - Израда панона	- Све што је рађено на часу налази се у свескама. - Ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима.	- Пресек стања по тромесечјима
-------------------------------------	---	--	---	--------------------------------

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ЦИЉ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*Укупно		
					IX	X	XI	III	III	IV	V				VI
1.	ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	2	2	4
2.	ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	4	5	3	3	0	0	0	0	0	0	0	10	6	16
3.	СПОРАЗУМВАЊЕ	0	0	0	0	0	0	1	4	1	0	0	3	3	6
4.	ОБЛИКОВАЊЕ	0	0	0	1	4	2	3	0	0	0	0	3	7	10
Укупно		4	5	3	4	4	2	4	4	4	2	2	18	18	36

Кључни појмови: простор, облик и линија.

ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остварива ња програма (Дидактичко -методичко упутство)	<i>Начин провере оствареност и исхода</i>
<p>-Одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни</p> <p>- Црта на различитим подлогама и форматима папира</p> <p>- Користи материјал и прибор у складу са инструкцијама</p> <p>-Обликује једноставне фигуре од меког материјала</p> <p>- Преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад</p> <p>- Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања</p>	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ (простор)</p> <p>Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у коме ученик борави.</p> <p>Уметничка занимања и производи. Сликар – слика, вајар – скулптура, фотограф – фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека...).</p> <p>Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила понашања.</p> <p>Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености</p>	<p>Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова.</p>	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Одговорно учење у демократском друштву - Естетичка компетенција - Решавање Проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима, разумевање, повезивање, оригиналност, вербално изражавање, употреба техника</p>

<p>- Преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену тродимензионал не облике одабраним материјалом и поступком - Преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност -Одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала - Комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену - Објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе - Разматра, у групи, како је учио/-ла о облицима и где та знања примењује исказа своје мишљење о томе зашто је уметничко</p>	<p>у току дана. Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор. Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...).</p> <p style="text-align: center;">СПОРАЗУМЕВА ЊЕ (комуникација)</p> <p>Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела... Читање визуелних информација. Илустрација у дечјим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм – традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед места и ликова.</p>			<p>различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>наслеђеважно -Изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука -Повеже одабрану установу културе са њеном наменом -Поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе -Опише, својим речима,</p>					
<p>визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор -Пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења -Користи материјал и прибор у складу са инструкцијама</p>	<p>Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.</p>				

<p>Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања;</p> <p>– Преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену;</p> <p>– Изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука;</p>	<p>ОБЛИКОВАЊЕ (преобликовање)</p> <p>Материјал и прибор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором. Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала. Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, испрекидана, груба, нежна, спирална, таласаста, степенаста...)</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, и др.</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима, разум евање, повезивање, оригиналност, вербално изражавање, употреба техника</p>	
---	--	---	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Шта		Начин провере остварености	да, формативно и	оцењивање	Време
		Поступак		Инструмент оцењивања	
<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених</p>	<p>Процењу се: у - вештинаа и изражавања; саопштаање, разумева и -применае вреднов научени х и</p>	<p>- Проверавање постигнућа и напредовања ученика врш полазећи од - ученикових способности, спретности и умешности. ученик нема развијене</p>	<p>праћење иће се степена Уколико</p>	<p>Од ученика се очекује да размишљају, ист договарају и разме искуства како би см ефикасно споје два материјала када об рад Сви ученици су дос исход ако су у</p>	<p>Свакодневно бележење током године Пресека стања по троесељима м На крају орске године и на шк олугодишта крају п</p>
<p>стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета</p>	<p>- рад са подацима и - рад на различитим врстама техника; уметничко изражавање; вештине, - руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака .</p>	<p>способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Наставник редовно прати и бележи успешност рада ученика, а затим на крају програмске целине бележи успешност рада ученика.</p>	<p>ратноврсним материјалом/прибором.</p> <p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато...)</p> <p>Степен залагања свих чланова групе</p> <p>Процена резултата рада група (пано, табела...)</p>		

<p>Ангажовање ученика у настави</p>	<p>одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију инапредовање. Активно учествовање у настави, сарадњу са другима.</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панона</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	<p>Пресек стања по тромесечјима</p>
--	--	--	--	-------------------------------------

МУЗИЧКАКУЛТУРА

ЦИЉ учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	0	2	1	1	0	0	1	0	1	1	5	2	7
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	4	2	3	3	3	1	3	3	2	0	17	7	24
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	3	2	5
Укупно		4	4	5	4	4	2	4	3	4	2	25	11	36

- **Кључни појмови:** тон, покрет, мелодија, ритам и извођење.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕ ТНЕ КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
<p>-Објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – Разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; – Препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; – Повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (тон, мелодија)</p> <p>Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук – лик, музика – радња.</p> <p>Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...) Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...).</p> <p>Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак – дуг), јачина (гласан – тих), висина (висок – дубок). Тишина и одсуство звука.</p> <p>Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената.</p> <p>Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...).</p> <p>Музичка прича. Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност).</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Естетичка компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Праћење и вредновање, оцењивање ученикатреба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима . Оцењивање се врши описно. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на</p>

<p>к Музички бонтон. а Музика и здравље. р Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 а плејер, рачунар...).</p>				<p>сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Наставник прво мора да упозна музичке способности сваког ученика, а затим да редовно прати напредовање ученика. Сагледава се опште ангажовање и рад ученика. Потребно је да учитељ и у овој етапи наставног процеса делује подстицајно на ученика, користи интересантне начине рада, и диференциране задатке.</p>
<p>И з г о в а р а р а р т м у и п о у к е т</p> <p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (извођење, покрет)</p> <p>Изговор бројалице у ритму уз покрет – плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу.</p> <p>Звучне ономотопеје и илустрације.</p> <p>Држање тела и дисање – правилан начин у певања.</p> <p>Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица.</p> <p>Певање песама по слуху различитог у садржаја и карактера.</p> <p>Певање песама уз покрет – песме уз игру и з народне песме</p> <p>Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз к боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-р плаво и сол-црвено).</p> <p>Дечји ритмички инструменти и начина свирања на њима.</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (извођење, покрет)</p> <p>Изговор бројалице у ритму уз покрет – плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу.</p> <p>Звучне ономотопеје и илустрације.</p> <p>Држање тела и дисање – правилан начин у певања.</p> <p>Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица.</p> <p>Певање песама по слуху различитог у садржаја и карактера.</p> <p>Певање песама уз покрет – песме уз игру и з народне песме</p> <p>Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз к боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-р плаво и сол-црвено).</p> <p>Дечји ритмички инструменти и начина свирања на њима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Дигитална компетенција 	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Наставник прво мора да упозна музичке способности сваког ученика, а затим да редовно прати напредовање ученика. Сагледава се опште ангажовање и рад ученика. Потребно је да учитељ и у овој етапи наставног процеса делује подстицајно на ученика, користи интересантне начине рада, и диференциране задатке.</p>

б
р
о
ј
а
л
и
ц
е
;
—
П
е
в
а
п
о
с
л
у
х
у
п
е
с
м
е
р
а
з
л

Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара.

--

--	--	--

<p>Певање и извођење музичких игара уз свирање на дејјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације.</p> <p>Свирање инструменталних аранжмана на дејјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука.</p> <p>Свирање графички представљеног ритма.</p> <p>Музички бонтон.</p>			
---	--	--	--

<p>– Објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – Учествује у школским приредбама и манифестацијама; – Направи децје ритмичке инструменте; – Ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким ударалкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – Изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.</p>	<p style="text-align: center;">МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (извођење)</p> <p>Израда децјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом. Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша. Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука.</p> <p>Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре. Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства – изговором у ритму, различитим покретима, предметима и децјим ритмичким инструментима. Стварање музичких питања и одговора на децјим ритмичким инструментима у дијалогу. Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација за стварање звучне приче – праћење литерарног текста.</p>	<p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Наставник прво мора да упозна музичке способности сваког ученика, а затим да редовно прати напредовање ученика. Сагледава се опште ангажовање и рад ученика. Потребно је да учитељ и у овој етапи наставног процеса делује подстицајно на ученика, користи интересантне начине рада, и диференциране задатке.</p>
---	--	--	---	--

--	--	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

	Шта пратимо	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен оствареност и циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета</p>	<p>- Праћење и вредновање, оцењивање ученика треба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Оцењивање се врши описно. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу..</p>	<p>- Проверавање постигнућа и праћење напредовања ученика вршиће се полазећи од: - ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Наставник редовно прати и бележи успешност рада ученика, а затим на крају програмске целине бележи успешност рада ученика.</p>	<p>Број јављања: За јављање+ За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања+++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима. Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка (направљен инструмент, ..) + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>Свакодневно бележење током године Пресек стања по Тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта</p>
<p>Ангажовање ученика у настави</p>	<p>Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима.</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Пружању помоћи другим ученицима у току рада</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	<p>Пресек стања по Тромесечјима</p>

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П*	С*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	5			10
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	8	8	10	8	6	8	10	10	10	8	52	35			87
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	1	3	0	0	0	0	1	2	4	0	6	5			11
4.																
5.																
Укупно		10	12	11	9	7	9	13	13	15	9	63	45			108

- **Кључни појмови:** васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕ ТНЕ КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>– Примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања);</p> <p>– Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;</p>	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (васпитање)</p> <p>Вежбе за развој снаге.</p> <p>Вежбе за развој покретљивости.</p> <p>Вежбе за развој издржљивости.</p> <p>Вежбе за развој брзине.</p> <p>Вежбе за развој координације.</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Естетичка компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <p>– стање физичких способности;</p> <p>– стање здравља и хигијенских навика;</p> <p>– достигнути ниво савладаности моторичких вештина;</p> <p>– однос према раду. Оцењивање се врши описно, на три нивоа, на основу достигнутог и предвиђених исхода.</p>

<p>– Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу;</p> <p>– Одржава равнотежу у различитим кретањима;</p> <p>– Разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело;</p> <p>– Примењује правилну технику дисања приликом вежбања;</p> <p>– Изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу;</p> <p>– Игра дечји и народни плес;</p> <p>– Користи основну терминологију вежбања;</p> <p>– Поштује правила понашања на просторима за вежбање;</p> <p>– Поштује мере безбедности током вежбања;</p> <p>– Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање;</p> <p>– Поштује правила игре;</p> <p>– навија фер и бодри</p>	<p style="text-align: center;">МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ (вежбање, игра)</p> <p>- Ходање и трчање - Скакања</p> <p>и прескакања - Бацања и хватања</p> <p>- Пузања,</p> <p>вишења, упори и пењања - Вежбе на тлу</p> <p>- Вежбе равнотеже</p> <p>- Вежбе са реквизитима - Плес и ритмика</p> <p>- Полигони</p>	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Естетичка компетенција</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Подједнако, континуирано прати и вреднује:</p> <p>– стање физичких способности;</p> <p>– стање здравља и хигијенских навика;</p> <p>– достигнути ниво савладаности моторичких вештина;</p> <p>– однос према раду. Оцењивање се врши описно, на три нивоа, на основу достигнутог и предвиђених исхода.</p>
---	--	--	---	--

учеснике у игри;
– Прихвати
сопствену победу
и пораз;

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Назив предмета **ДИГИТАЛНИ СВЕТ**

Циљ Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Разред Први **Годишњи**

фонд 36 часова

Редн и број	ТЕМА	Месец										О	У	П	С	Укупн о
		IX	X	XI	XI	I	II	III	IV	V	VI					
1.	Дигитално друштво	4	5	4	I	0	0	0	0	0	2	10	6	0	1	17
2.	Безбедно коришћење дигиталних уређаја	0	0	0	2	1	4	4	1	1	1	9	5	0	0	12
3.	Алгоритамски начин размишљања	0	0	0	2	00	0	0	2	3	0	2	3	0	0	5
					0											

РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ /ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Естетичка компетенција; Рад с подацима и информацијама; Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); упореди дигитални и папирни уџбеник; упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; наведе неке од карактеристика „пааметног” дигиталног уређаја; наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању

			културне баштине.
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Рад с подацима и информацијама; Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; наброји основне податке о личности; објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их.
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Компетенција за учење; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Рад с подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.

Кључни појмови садржаја: дигитални уређаји, интернет, електронски отпад, подаци о личности, безбедност, решавање проблема, алгоритам.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика првог разреда основне школе. Програм наставе и учења за први разред оријентисан је на процес учења и остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: Дигитално друштво, Безбедно коришћење дигиталних уређаја и Алгоритамски начин размишљања.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи – глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Дефинисани исходи олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво конкретне наставне јединице. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учења аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наведене исходе могуће је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика, укључујући и могућност да само наставник располаже дигиталним уређајем. Уколико наставник има на располагању одговарајуће дигиталне уређаје (рачунаре, таблете, мобилне телефоне, роботе и друге физичке дигиталне уређаје...), ученици треба да их користе на начин који директно доприноси остваривања дефинисаних исхода учења. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима да увиде да технологија није свима једнако доступна, те да немогућност приступа технологији може да угрози одређене групе или појединце у друштву. Отуда је неопходно да наставник, пре него што планира конкретне активности учења, уочи постојање ученика који би, због ограниченог приступа технологији, могли да буду искључени или у неповољном положају. На пример, ако наставник предвиђа коришћење апликације на таблету или мобилном телефону, он мора да буде сигуран да те активности нису неповољне за ученике који немају приступ таквој технологији код куће. Обавезивање ученика да користе наставне материјала за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским дигиталним уређајима, пре или после наставе. Значајно је и да наставник упозна ученике са стереотипом да

је бављењем информатиком и програмирањем поље рада резервисано за мушку популацију и да га демантује кроз навођење адекватних примера (Ада Лавлејс и сл.).

Дигитално друштво

Наставник треба да креира образовну ситуацију у којој ученици могу да увиде да су дигитални уређаји свуда око њих – код куће, у школи, дому здравља, продавници, на паркингу, улици. Наставник не сме да инсистира на дефинисању дигиталног уређаја. Он треба да има у виду да рачунари данас имају различите појавне облике. Десктоп, лаптоп или таблет јесу рачунари, али то је и телефон, као и нека савремена играчка, фрижидер, клима уређај, веш-машина. Отуда термин рачунар (енгл. цомпутер) није довољан, те користимо термин дигитални уређај.

Ученике треба подстицати да поделе са вршњацима животне ситуације које су их увериле у корисност дигиталних уређаја, тј. опишу како родитељи: плаћају рачуне од куће (без чекања у реду, у време када им је згодно, чак и ноћу), како проналазе информације које су им потребне (радно време продавнице, временску прогнозу, читају новине и сл.), користе навигацију...

Наставник треба да створи услове за хеуристички разговор постављајући питања: Некада није било рачунара. И тада су лекари лечили људе. Сада лекари користе дигитални уређај. Зашто? (Повезивањем рачунара, систем здравствене заштите обезбеђује да ажурни подаци о здравственом стању пацијента буду доступни не само једном лекару, већ свим лекарима укљученим у његово лечење. Не постоји потреба ни за издавањем папирних рецепата за лекове. Тиме се смањују трошкови и обезбеђује правовремено издавање лекова пацијентима којима су потребни, као и штити животна средина); Како ради касир у продавници? Да ли укуцава цену производа? Како је употребом дигиталног уређаја унапређен његов рад? (Скенирајући бар-кодове, касир ради брже, производи које су купци купили нису више на стању у продавници, менаџер продавнице зна шта треба набавити, а шта не); Наставници су подучавали децу и пре рачунара. Сада користе дигитални уређај. Зашто? (Некада су наставници уписивали оцене у папирни дневник. Сада користе електронски дневник. Коришћењем

електронског дневника наставник омогућава да родитељи лако могу да прате оцене своје деце, да правовремено виде коментаре наставника и васпитно делују.)

Како би створио услове да ученици упореде начине креативног изражавања у ликовној уметности (вајарство) са дигиталним уређајима и без њих, наставник треба да омогући ученицима да, на часу, вајају у пластелину популарни лик из цртаћа. Током часа, наставник треба да прикаже ученицима видео-запис дигиталног вајања истог јунака, у 3Д програму и са ученицима извршити поређење вајања и дигиталног вајања.

Обуку ученика за коришћење дигиталних уџбеника наставник треба да спроводи планирано, у више наврата, у ситуацијама када дигитални уџбеник пружа могућности које премашују традиционални и доприноси разумевању наставног садржаја различитих предмета, те конструкцији и функционализацији знања. На часовима наставник треба да омогући ученицима да искажу своје виђење предности и мана дигиталних уџбеника. Ако ученици користе дигиталне уџбенике различитих издавача, добро би било да наставник подстакне ученике да упореде платформе и укажу на различите добробити сваке од њих. Ученици треба да решавају тестове у уџбеницима и играју образовне игре, а све у контексту конструкције конкретних знања и јачања дигиталне компетенције.

Питања попут: Како људи комуницирају? Како дигитални уређаји доприносе брзини и лакоћи комуникације? Како данас комуницирамо са особама које су физички удаљене, живе у различитим деловима света? Да ли је могуће комуницирати коришћењем сваког дигиталног уређаја? Који су предуслови за комуникацију помоћу дигиталних уређаја? Који дигитални уређаји су „паметни” и има ли, уопште простора да, у овом контексту, говоримо о памети? Наставник треба да постави ученицима и омогући им да поделе своја искуства када су у питању видови комуникације са дигиталним уређајима и без њих. У овом контексту, наставник треба да искористи прилику да са ученицима разговара и о интернету, без инсистирања на дефинисању појма. (Комуникација лицем у лице, разговор посредством фиксне телефоније неки су од традиционалних начина комуникације. Мобилни телефон је дигитални уређај помоћу кога можемо увек да комуницирамо (ако имамо домет и платили смо рачун). Да ли је то случај и са таблетом? За комуникацију помоћу таблета неопходан нам је приступ интернету и одговарајући програми. Наставник треба да упозна ученике са могућностима комуникације на релацији човек - дигитални уређај (паметни фриџидер, машина за прање веша, клима-уређај).)

Ако могућности локалне средине дозвољавају, наставник треба да одведе ученике у музеј, у осмишљену туру која им пружа прилику за уметнички доживљај и учење. У учионици, наставник треба да демонстрира ученицима виртуелну посету неком од најзначајнијих светских музеја/галерија и подстакне их на размишљање о условима који су били потребни да би се приказана установа културе посетила. Оно што ученици треба да схвате јесте да дигиталне уређаје можемо и треба да користимо како би повећали (створили нове) прилике за учење и искуства из области науке, културе и уметности. Посебно је значајно да наставник, пре екскурзије или наставе у природи, употреби неку од постојећих веб-презентација (<http://виминачиум.орг.рс/излозбе/виминачиум-виртуал-тоур/>) или апликација и, виртуелно, упозна ученике са местима и културним добрима (музејима, манастирима, споменицима) које ће посетити. На тај начин, наставник пружа ученицима прилику да упореде доживљај поднебља и културне баштине посредством дигиталног уређаја и уживо. О доживљају ученика треба продискутовати након повратка у школу. (Дигитални уређаји и интернет омогућавају приступ најзначајнијим достигнућима културе и науке без изласка из учионице. Њиховим коришћењем, повећава се доступност светске културне баштине. Нације производе бројне дигиталне производе да би промовисале сопствену културу и показале своја достигнућа. Да ли и ми треба о томе да мислимо и на томе да радимо и, да бисмо исто постигли, која знања треба да имамо, завршна су питања за ученике.)

Препоручени број часова је 18.

Безбедно коришћење дигиталних уређаја

Наставник треба да иницира хеуристички разговор – какав је начин живота савременог човека? Колико се крећемо, каквим се активностима бавимо? Указати на чињеницу да се број занимања у којима је дигитални уређај доминантно средство за рад непрестано увећава и да отуда потиче потреба да негујемо здраве навике када је употреба дигиталних уређаја у питању. Нагласити да проблеми који настају са видом и коштаном-мишићним системом не настају од употребе технологије, већ од неправилног положаја тела, претежног седења, дужег гледања без промене фокуса. Своју тврдњу треба да подупре нпр. приказивањем видео-записа [хттп://бит.лу/КибернетскиПоремецај](http://бит.лу/КибернетскиПоремецај).

Наставник треба да демонстрира и, заједно са ученицима примени начине коришћења дигиталних уређаја на безбедан начин по здравље. Добро би било и да заједно излистају неке од здравствених ризика, разговарају о дужини утрошеног времена испред екрана, направе одговарајући постер и окаче га у учионици.

Правилно одлагање електронског отпада важно је питање за очување здраве животне средине. Наставник може од ученика да тражи да разговарају са родитељима и пронађу електронски отпад који поседују у кући и, уколико постоје услови, организује акцију прикупљања тог отпада. Алтернатива је да наставници разредне наставе исте школе организују заједничку акцију прикупљања електронског отпада и, као госта-експерта, позову стручњака из агенције за уклањање и складиштење ове врсте отпада да одржи адекватно предавање ученицима. (У случају да у локалној средини не постоје услови за организацију оваквог догађаја, наставници би требало да се повежу са школама у којима се такве акције спроводе и, са својим ученицима. Уколико ни то није могуће реализовати, ученицима би требало приказати видео-снимак предавања стручњака.)

Указати на чињеницу да нису све особе које користе интернет добронамерне. Постоје људи који могу да угрозе имовину, па и живот других корисника интернета. У том смислу, треба приказати одабране видео-записе који адекватно третирају неке од најчешћих појава из спектра догађаја који настају откривањем података о личности (име и презиме, адреса становања, број телефона, фотографија, идентитет на интернету).

Крађа: [хттп://бит.лу/Опљачкани](http://бит.лу/Опљачкани)

Лажни идентитет: [хттп://бит.лу/ЛазниИдентитет](http://бит.лу/ЛазниИдентитет)

Од изузетног значаја је да ученици схвате који подаци спадају у податке о личности, као и на које начине их људи најчешће чине доступним на интернету. Више информација о безбедном коришћењу интернета код деце узраста 4-8 година (стручне текстове, цртане филмове за децу, итд.) наставник може да пронађе на: [хттп://дигитални-водиц.уцпд.рс/застита-лицних-података-и-приватности-на-интернету/](http://дигитални-водиц.уцпд.рс/застита-лицних-података-и-приватности-на-интернету/).

Посебну пажњу треба посветити чињеници да људи своје личне податке чине доступним добровољно (најчешће из незнања или наивности). Наставник треба да покрене дискусију о непримереној комуникацији (говор мржње, вређање, омаловажавање), као и о ризичној комуникацији (контакт са непознатим особама) у реалном животу. Затим, треба да помогне ученицима да формирају вредносне ставове који се поједнако односе на комуникацију у онлајн и офлајн свету. Такође, наставник треба да подстакне ученике да наведу ситуације у којима су се срели са различитим врстама непримереног садржаја у реалном животу и нагласи да је слична ситуација у онлајн свету. Неопходно је да, током разговора са ученицима, непрестано наглашава да они не треба да се осећају беспомоћно ако се нађу у сличним ситуацијама, већ да постоје особе и институције којима треба правовремено да се обрате и од којих ће добити адекватну заштиту:

1. родитељ/други законски заступник

2. наставник, педагог, психолог, директор

3. [хттпс://паметноибезбедно.гов.рс/](https://паметноибезбедно.гов.рс/)

Телефон: 19833

Форма: [хттпс://паметноибезбедно.гов.рс/пријава-нелегалног-садрзаја/](https://паметноибезбедно.гов.рс/пријава-нелегалног-садрзаја/) Користан извор:

[хттпс://www.цоммонсенсе.орг/едуцатион/дигитал-цитизенсхип/лессон/путтинг-а-стоп-то-онлине-меаннесс](https://www.цоммонсенсе.орг/едуцатион/дигитал-цитизенсхип/лессон/путтинг-а-стоп-то-онлине-меаннесс)

Дигитални уређаји захтевају пажљиво руковање и одговарајућу заштиту од неовлашћеног приступа. Ученике треба упознати са неколико важних принципа физичке заштите дигиталног уређаја (не доводити уређај у контакт са течностима, посебно слатким пићима, штитити га од прашине, излагања прекомерној топлоти, било због вишесатне употребе или остављања на сунцу или пећи и сл.). Поред физичке заштите, дигитални уређај треба обезбедити од неовлашћеног приступа.

Препоручени број часова је 8.

Алгоритамски начин размишљања

Знања ученика и садржаје осталих обавезних предмета и изборних програма требало би искористити како би се пред њих поставио адекватан задатак – поступак који треба да анализирају и предложе кораке за његово спровођење (колут унапред, писање слова, низ сличица од којих треба сачинити причу, низ сличица међу којима има сувишних...). Наставник треба да уведе термин алгоритам и да га ученицима протумачи као упутство за решавање неког проблема или извођење неког поступка. Свако инсистирање на дефиницијама није прихватљиво.

Ученике треба ставити у ситуацију да добију упутство прво за делимично познате и њима смислене задатке и поступе у складу са њим. Потребно је да наставник осмисли симболе које ученици треба да дешифрирају и изврше предвиђени поступак. У другој фази, наставник треба ученицима да обезбеди упутство које им омогућава да изврше потпуно непознати задатак. Након успешне реализације задатка, наставник треба да им укаже да су били у ситуацији у којој се сваки дигитални уређај налази – извршава наредбе (упутства), не знајући са којим циљем, али ипак савршено тачно и на корист својим корисницима.

Тестирање ваљаности алгоритма, исправљање грешака, осмишљавање и тестирање унапређеног решења драгоцени су тренуци учења. (Само ученик који је свестан чињенице да пут до успеха може бити вијугав има добре изгледе да постане успешан.) У том смислу, наставник често треба да поставља ученике у ситуације да разматрају унапред креиране алгоритме (упутства) за решавање одређених задатака, да у више наврата откривају грешке и исправљају их, све док не дођу не само до најбољег, већ и до најефикаснијег решења. Како би ученици јасно повезали алгоритам са понашањем дигиталног уређаја, наставник треба да им прикаже једноставан алгоритам (на табли), а затим и да им демонстрира како се дигитални уређај понаша у складу са тим алгоритмом. У циљу досезања предвиђеног исхода, најбоље је да наставник користи унапред програмираног робота или други физички дигитални уређај (попут микроконтролера) и демонстрира ученицима његово понашање. Уколико наставник располаже роботима или, за узраст ученика одговарајућим физичким дигиталним уређајима, препоручено је да и ученици искусе управљање њиховим понашањем, у складу са симболима исказаним алгоритмом. Ако су ученицима на располагању рачунари, рад у програму на адреси [хттпс://сратцх.мит.еду/пројецтс/19685257/](https://сратцх.мит.еду/пројецтс/19685257/) може да допринесе досезању дефинисаног исхода. Препоручени број часова је 10.

3. НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

– самопроцена: програм наставе и учења очекује да ученици објасне нпр. начин функционисања једноставних алгоритама (укључујући и оне које су сами креирали), тестирају их, а затим откривају и исправљају грешке у њима. Неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

– вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.);

– отворена питања: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта. Питања која почињу са „Зашто” или „Како” посебно су корисна: Зашто није добро да чашу са слатким пићем држиш поред дигиталног уређаја? Како ради твој алгоритам? Зашто је потребно да водиш рачуна о дужини времена које проводиш у раду са дигиталним уређајем? итд.;

– Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П*	С*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу	3	3	2	0	0	1	1	0	1	0	8	3			11
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Одељење/група као заједница	1	1	1	1	1	1	0	1	1	2	8	2			10
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња	0	0	1	2	1	1	3	2	1	0	9	2			11

4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција одељења/групе	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	2	2			4
5.																
Укупно		4	4	5	4	3	3	4	3	4	2	27	9			36

* О-обрада; у -утврђивање; п-провера знања; с-систематизација

- Кључни појмови: различитости, комуникација и права.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере Остварености Исхода
--------	--	--	---	---

<p>-Наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – Понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – Препозна код себе и других основна осећања; – Препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – Преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – Тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права; – Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима; – Комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме;</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу (различитости) Радиониچارски тип часа 11 Идентитет Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају. Потребе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Коме се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима</p>	<p>Компетенција за учење -Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како</p>
--	--	---	---	--

				решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
--	--	--	--	--

<p>Слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – Сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; – Договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са њима; – Својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Одељење/група као заједница (права) Радионичарски тип часа 10</p> <p>Функционисање заједнице Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе – равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција 	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како</p>
--	--	---	---	--

				решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
--	--	--	--	--

<p>– Препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; – Заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу;</p> <p>– Учествује у изради плана једноставне акције;</p>	<p style="text-align: center;">ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња (комуникација) Радионичарски тип часа</p> <p style="text-align: center;">11</p> <p style="text-align: center;">Комуникација Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника. Сарадња Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.</p>	<p>- Одговоран однос према околини</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како</p>
--	--	--	---	--

				решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
--	--	--	--	--

<p>– Учествује у изради плана једноставне акције; – Са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – Доприноси промоцији акције; – На једноставан начин вреднује изведену акцију.</p>	<p style="text-align: center;">ГРАЂАНСК И АКТИВИЗА М</p> <p style="text-align: center;">Акција одељења/групе (сарадња) Радионичарски тип часа 4</p> <p>Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи Кораци у планирању и извођењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.</p>	<p>- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Могу се пратити следећи показатељи: -начин на који ученик учествује у активностима, - како прикупља податке, -како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су - квалитет постављених питања, - способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, - разликују чињенице од интерпретације, - изведе закључак, прихвати другачије мишљење, - примени научено, предвиде последице, - дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно</p>
--	--	--	---	--

				сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
--	--	--	--	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

Шта пратимо	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
--------------------	-----------------	------------------------------	--------------

<p>Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета</p>	<p>Процењују се вештине : начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења.</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Усмено одговарање - Ученици воде евиденцију - Прегледање свезака - Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Број јављања: За јављање+ За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања+++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>- Свакодневно бележење током године - Пресек стања по Тромесечјима - На крају школске године и на крају полугодишта</p>
<p>Ангажовање ученика у настави</p>	<p>Одговоран однос према раду, постављеним задацима, исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. Активно учествовање у настави, сарадњу са другима.</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: - броју јављања на часовима - броју успешности у групном раду, раду у пару - пружању помоћи другим ученицима у току рада - израда паноа .</p>	<p>- Све што је рађено на часу налази се у свескама. - Ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима .</p>	<p>- Пресек стања по Тромесечјима</p>

Верска настава (православни катихизис)

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Редни број теме	Тема/област	Обрада	Понављање	вежбе	систематизација	укупно
I	УВОД	1	/	/	/	1
II	ЗАЈЕДНИЦА КАО ОСНОВ ЖИВОТА	4	/	/	1	4
III	ЗАЈЕДНИЦА БОГА, ЉУБАВИ И ПРИРОДЕ	4	1	/	/	5
IV	НЕИЗМЕРНА ЉУБАВ БОЖЈА – ХРИСТОС СЕ РОДИ	4	2	/	2	8
V	ЦРКВА-ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ	7	/	/	1	8
VI	ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ	3	1	/		4
VII	НАША БРИГА О СВЕТУ (ТВОРЕВИНИ БОЖЈОЈ)	4	2	/	/	6
УКУПНО	7	26	6	/	4	36

Кључни појмови: Бог, Исус Христос, човек, Литургија, заједница, вера, православље, Божић, Богородица, светитељи, слава...

Рбр	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
	<p>- упознавање ученика и вероучитеља</p> <p>- упознавање ученика са садржајима предмета и начином рада</p> <p>- мотивисање ученика за похађање часова верске наставе</p>	I - УВОД	<p>Човек је икона Божија (човек има својство да љубављу чини нешто да постоји, слично као што то чини Бог јер Бог све ствара из љубави).</p> <p>Бог је заједница личности Оца и Сина и Светог Духа (биће као заједница, као љубав).</p> <p>Човек као биће заједнице.</p> <p>Бог је из љубави створио свет заједно са Сином и Духом.</p> <p>Исус Христос је посредник између Бога и створене природе.</p> <p>Црква је заједница свих људи и целе природе кроз Христа с Богом. Православна иконографија показује свет и човека у заједници с Богом.</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело</p> <p>Катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради</p>

Рбр	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
II	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да опише и објасни значење појма заједнице као и његов однос према њему блиским особама (породици) моћи да препозна да не можемо једни без других знати да нас љубав повезује са другима знати да се правилно осени крсним знаком знати да је Бог Света Тројица (Заједница) 	<p>II ЗАЈЕДНИЦ КАО ОСНОВ ЖИВОТА</p>	<p>Настава православног катихизиса у 1. и 2. разреду основне школе треба да буде припрема ученика да прихвате да је постојање израз заједнице, односно да је личност заједница са другом личношћу. Зато у настави треба користити она дејча искуства која на ово указују. То се може остварити кроз приче, цртеже које ће деца сама цртати и на којима ће увек бити представљена бића у односу, тј. целина онога што се црта (нпр. родитељи, браћа, сестре, кућа, двориште све заједно; море и лађе на мору с птицама и сунцем итд. преко дружења и организовања таквих врста игара које ће указивати на заједницу са другим као основу постојања. Да би се при том избегла опасност од схватања да свака врста заједнице може бити основ истинског постојања, треба увек имати на уму и истицати литургијску заједницу као једину истиниту јер се у њој остварује заједница с Богом у Христу, као и литургијско искуство заједнице и литургијску структуру која је утемељена на слободи а не на природним нагонима.</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. 	<p><u>Врсте наставе</u></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава (35 часова) практична настава (1 час) <p><u>Место реализације Наставе</u></p>

знати да крштењем

аргументован начин.

Рбр	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
III	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> знати да заједница са Богом почива на слободи знати да је послушност израз љубави моћи да препозна да је даривање плод љубави моћи да сазна да је молитва разговор са Богом моћи да усвоји текст молитве Оче наш знати да је Бог Отац створио свет из љубави моћи да 	<p>III - ЗАЈЕДНИЦА ЉУБАВИ БОГА, ЧОВЕКА И ПРИРОДЕ</p>	<p>Појмове као што су: Бог, личност, слобода, љубав треба, такође, увек тумачити на основу искуства заједништва са другим човеком, односно литургијског искуства заједништва. Кад говоримо о Богу, све треба тумачити у оквиру Литургије, њене структуре и радњи које се тамо одвијају. На тај начин ће бити избегнута апстрактност која је страна деци овог узраста и постићи ће се то да се Бог сусреће и види кроз живе и конкретне чланове Литургије у једном догађају, што је суштина хришћанског учења о оваплоћењу Бога Сина, о томе да је личност заједница с Богом у Христу као с другом личношћу и да је слобода љубав према другој личности.</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. 	<p><u>Дидактичко методичка упутства за реализацију Наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу Међусобном Упознавању ученика, Упознавању ученика с циљевима, исходима, Наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим

Рбр	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
IV	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да препозна основне <ul style="list-style-type: none"> догађаје библијске приповести о Христовом рођењу моћи да препозна и именује главне личности из библијске приче о Христовом рођењу (уз помоћ иконе празника и по кључним симболима) моћи да препозна да је прослава празника догађај целе породице кроз који се остварује заједница љубави <ul style="list-style-type: none"> моћи да усвоји текст (садржај) и мелодију песме (Божић, Божић) 	<p>IV - НЕИЗМЕРНА ЉУБАВ БОЖИЈА - ХРИСТОС СЕ РОДИ</p>	<p>Конкретно, у 1. разреду треба наглашавати:</p> <ul style="list-style-type: none"> искуство љубави које чини да свет који нас окружује не буде маса, већ да га чине конкретна и непоновљива бића. <p>Пример за ово дат је у причи Љубав у уџбенику: Епископ Игњатије, Црквени словарь, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2002. Слични примери могу се наћи у Егзиперијевој књизи Мали принц и другим сличним књигама, као и у оквиру непосредних људских искустава;</p> <ul style="list-style-type: none"> да биће са којим смо у заједници љубави постаје извор и нашег постојања као конкретне личности. Пример за ово дат је у причи Извор 	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе. 	<p><u>Евалуација наставе</u></p> <p>Евалуацију Наставе (процењивање Успешности Реализације наставе и Остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> процењивањем Реакције ученика или прикупљањем Коментара ученика путем

Рбр	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
V	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да опише појединости библијске повести о стварању света <ul style="list-style-type: none"> моћи да разликује оно што је Бог створио од онога што је човек направио на примерима из непосредног окружења знати зашто за Бога кажемо да је Творац моћи да објасни, на елементарном нивоу, повезаност људи и природе <p>уочити да се у Цркви остварује јединство људи и природе са Богом</p> <ul style="list-style-type: none"> знати да у заједници са Богом <p>учествујемо</p>	<p style="text-align: center;">V - ЦРКВА - ЗАЈЕДНИЦА СА БОГОМ</p>	<p>Теме: Човек је икона Божија и Бог је створио свет из љубави треба објаснити на наведеном примеру из приче Љубав у наведеном уџбенику. Ученицима треба показати да кад човек неког заволи, односно кад оствари заједницу са неким, тада он за њега стварно и постоји, односно као да га човек својом љубављу ствара и то као конкретно и непоновљиво биће. Ту моћ једино имају Бог и људи, с том разликом да једино Бог може да ствара нешто из небића.</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	

Рбр	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
VI	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознати Христово учење као "учење" о љубави и праштању (на примерима из јеванђељских прича) - препознати и разумети да је права љубав када је показујемо делима - усвојити садржај и мелодију песме "Знаш ли ко те љуби силно" - бити у могућности да опише појединости библијске повести о Христовом Васкрсењу - препознати и именовати главне личности из 	<p>VI - ХРИСТОВА ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЕКУ И СВЕТУ</p>	<p>Теме: Христос је посредник између Бога и света и Црква је заједница природе и људи кроз Христа с Богом треба, такође, објаснити на основу искуства љубави према другом бићу. Када човек воли једно биће, онда у њему гледа и сва остала. Бог Отац највише воли свога Сина, Исуса Христа, и у њему види све људе као своје синове. Све што буде постало део ове заједнице Бога Оца и Сина, Исуса Христа, постаће драго и Богу и постојаће вечно. (Видети пример из приче Даровање у уџбенику. То треба повезати са догађајем крштења којим улазимо у Цркву као заједницу Христа са Богом Оцем, односно да се крштењем конституише Црква, заједница са Христом, у којој постајемо синови Божији и зато браћа међу собом).</p>		

Рбр	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
VII	<p>Когнитивни аспект:</p> <ul style="list-style-type: none"> - моћи да преприча одабране приче које говоре о Христовој љубави према свету и човеку - на елементарном нивоу моћи да објасни међусобну повезаност свих људи и природе - препознати и именовати поступке људи који су прожети љубављу према природи, људима и Богу - учити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1.разреда основне школе 	<p>VII - НАША БРИГА О СВЕТУ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Човек домаћин у свету 2. Радост служења (Разне приче о које говоре о служењу човека Богу и човеку) 3. Љубав према људима и природи је љубав према Богу (Човекова брига за очување природе, биљака и животиња, Прича Свети Герасим и лав Јордан, Приче и слике о кућним љубимцима) 4. Сваки човек је за нас Христос 5. Научили смо о нашој вери 		

Афективни аспект:

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:

Српски језик, Свет око нас, Грађанско васпитање, Ликовна култура, Музичка култура.

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време	
Процењују се: вештине изражавања саопштавања; разумевање, примена и вредновање научних поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u>	-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју

План провере оставрености исхода

<p>-лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

План провере оставрености исхода

	<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p><u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције.</p> <p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају.</p> <p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. - Формативно оцењивање.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада,</p> <p>продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p>
--	---	---	---	-------------------

План провере оставрености исхода

<p>нгажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда панона, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>

Пројектна настава

У плану је реализовати час пројектне наставе на тему “прославе празника Васкрса“ у виду оргнизовања радионице на којој би ученици правили корпице за васкршња јаја. Ученици би уз помоћ картона, колаж папира, тракица, картона за јаја, фломастера и бојица правили корпице у које ће ставити прво офарбано јаје, у нашем народну познато под називом чуваркућа. Најкреативнији и најрепрезентативнији радови ученика биће изложени у холу школе.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)

- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Редн и број	ТЕМА	Месец										О	У	П	С	Укуп
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ЈА И ДРУГИ	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	1	9
2.	БОНТОН	0	1	3	4	1	3	0	0	0	0	5	5	0	2	12
3.	МОЈА ОСЕЋАЊА И ЈА	0	0	0	0	0	1	4	3	4	3	6	5	1	3	15

РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ /ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
1.	ЈА И ДРУГИ Договор о раду Кућни ред школе Лепо понашање - Радионица о пријатељству Одељенска заједница- Упознајмо се боље Време испред екрана када и како Заједничка кућа Домаћи задатак Моја омиљена играчка Моја омиљена игра	Компетенција за учење, Комуникација, Сарадња, Естетичка компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, дигиталне компетенције	Поштује простором у коме бораве у школи.Ж Поштује правила понашања у школи Упознаје се са основним дечјим правима и обавезама. Разуме важност правилног односа унутар групе
2.	БОНТОН Бонтон није бадминтон Ђачка торба, а у њој... Реци ми реци огледалце.... Наша соба Наша радна соба Наш радни сто Наша учионица У школи На улици – Ја сам пешак У биоскопу, позоришту У продавници Безбедност деце на интернету	Компетенција за учење, Комуникација, Сарадња, Естетичка компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, дигиталне компетенције	Упознаје разлоге настајања сукоба; Упознаје начине спречавања или мирног решавања Сукоба Разуме важност правила културног понашања, како у школи, тако и на јавним местима Разуме зашто учи и ко га учи; Зна да важност бриге о себи и другима; Разуме разлоге настајања сукоба, и начине спречавања и Решавања

3.	МОЈА ОСЕЋАЊА И ЈА Обрадуј маму, баку Више рада више знања Динар по динар Тужакање „Лепа реч гвоздена врата отвара” Љубомора Кривица Нећу - хоћу Шта нас вређа Другарство је... Наш цвет другарства Шта ценим код друга Шта ценим код себе Научио сам... Желим да се представим	Компетенција за учење, Комуникација, Сарадња, Естетичка компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, дигиталне компетенције	Схвате важност пристојног понашања и да основна правила примењују у свакодневном животу са одраслима и са својим вршњацима Разуме да без обзира на разлике, сви имају једнака права и сви су једнако вредни Зна да реално сагледа своје способности, склоности Интересовања Осећа да се свако право другарство, пријатељство доказује делом, поступцима и понашањем
----	--	--	---

ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Циљеви и задаци:

Циљ и задаци допунске наставе српског језика су: спречавање застоја у напредовању; примене индивидуализоване наставе, тј. издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, отклањање неуспеха у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање

Годишњи фонд часова: 18

Редн и број	ТЕМА	Месец											О	У	П	С	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI						
1.	Почетно читање и писање	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	3	
2.	Књижевност	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	0	0	2	
3.	Језик	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	5	1	0	7	
4.	Језичка култура	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	4	1	0	6	
РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ											ИСХОДИ				

/ТЕМЕ			
1.	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	<p>Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Естетска компетенција Дигитална компетенција Одговоран однос према окоolini Решавање проблема.</p>	<p>разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; влада основном техником читања и писања ћириличног текста; разуме оно што прочита;</p>
2.	КЊИЖЕВНОСТ	<p>Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Естетска компетенција Дигитална компетенција Решавање проблема.</p>	<p>активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; препозна песму, причу и драмскитекст; одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом;</p>
3.	ЈЕЗИК Грамматика, правопис и ортографија	<p>Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Дигитална компетенција Решавање проблема.</p>	<p>разликује слово, реч и реченицу; правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом односно интерпункцијским знаком на крају; правилно употреби велико слово;</p>
4.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Говорење, слушање, писање	<p>Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Естетска компетенција Дигитална компетенција Одговоран однос према окоolini Решавање проблема</p>	<p>учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; усмено описује ствари из непосредног окружења; бира и користи одговарајуће речи у говору; напамет говори краће књижевне текстове; учествује у сценском извођењу текста; пажљиво и културно слуша саговорнике; примењује основна правописна правила; пише читко и уредно; писмено одговара на постављена питања; спаја неколико реченица у краћу целину; пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила; гласно чита, правилно и саразумевањем; тихо чита (у себи) саразумевањем прочитаног;</p>

НАЧИНИ ПРОВЕРЕ ПОСТИГНУЋА И НАПРЕДОВАЊА УЧЕНИКА

Проверавање постигнућа и праћење напредовања ученика вршиће се редовно на часовима допунске наставе усмено и писмено диференцираним прилагођеним захтевима.. Усмено проверавање вршиће се кроз вештине изражавања (причање, препричавање, описивање), ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке, казивање напамет научених текстова (лирских и драмских), читање и тумачење текста, разумевање прочитаног. Писмено проверавање ученичких постигнућа вршиће се кроз индивидуализоване наставне листиће, ортографске вежбе, диктате, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, домаће задатке. Пратиће се ангажовање ученика кроз однос према раду, однос према постављеним задацима, учествовање у процесу учења, сарадња са другим и исказано интересовање.

ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Циљеви и задаци:

Циљ и задаци допунске наставе математике су: спречавање застоја у напредовању; примене индивидуализоване наставе, тј. издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, отклањање неуспеха у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање.

Годишњи фонд часова: 18

Редн и број	ТЕМА	Месец											О	У	П	С	Укупн
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	V I						
1.	Геометрија	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2			3
2.	Бројеви	0	0	3	2	1	2	2	2	1	1	1	4	10			14
3.	Мерење и мере	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0		1			1	

РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ /ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЋУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
-----------------------------------	-------------	-------------------------------	--------

1.	ГЕОМЕТРИЈА Положај, величина и облик предмета Линије	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; упореди предмете и бића по величини; уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине; ж именује геометријска тела и фигуре; групише предмете и бића са заједничким својством; сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика; разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; црта праву линију и дуж помоћу лењира; прслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог упутства
2.	БРОЈЕВИ	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	броји унапред и уназад и са прескоком; прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; користи редне бројеве; разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника; користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; растава број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; реша текстуални задатак са једном операцијом; разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или Табеле
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере;

НАЧИНИ ПРОВЕРЕ ПОСТИГНУЋА И НАПРЕДОВАЊА УЧЕНИКА

Праћење и вредновање, постигнућа и напредовања ученика вршиће се континуирано на часовима допунске наставе, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Праћење и вредновање вршиће се усмено, писмено и кроз практичне задатке. Оцењивање се врши описно. Часови допунске наставе треба да делује подстицајно на ученика, користећи интересантне начине рада, и диференциране задатке. Усмене провере – ученик решава задатке пред таблом- самостално или уз помоћ наставника, писмене провере петнестоминутне вежбе путм наставних листића.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Назив предмета	ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
Циљ	Циљ је подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде,
	развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	36 - 72 часова

Садржај – наставне теме	Активности наставника	Активности ученика	Основни облици извођења програма	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
<u>Друштвене активности:</u> Активности поводом обе- лежавања: Светски дан чистих руку, Дан људских прва, Дан планете земље, Светски дан детета	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- израда паноа - посете - изложбе	- метода практичних радова - текстуална - кооперативна	- разуме сарадњу са локалном Заједницом - има свести о здравом начину живота - поштује разлике и уважава своје и туђе потребе
<u>Техничке активности:</u> - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- чишћење - купљење папирића - сечење, лепљење, цртање, сликање	- метода практичних радова - демонстративна	- покаже креативност, уредност, прецизност, - има изграђен став према загађењу животне средине

<u>Хуманитарне активности</u> - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада - Пружа повратну информацију	- прикупљање новца, школског прибора, играчака... - припреме за крос - посете	- демонстративна - кооперативна - дијалошка	- буде хуман - поштује разлика и разуме туђе Потреба - развије такмичарски дух
<u>Спортске активности</u> Организовање спортских такмичења - одељенска - међуодељенска - <u>међушколска</u>	- Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- игра - различити облици кретног изражавања	- демонстративна - кооперативна - дијалошка	- развије такмичарски дух - унапреди моторику и спретност
<u>Културне активности</u> Посете: - позоришту - музеју - учествовање у активностима поводом школских празника	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- посете културним установама - јавни наступи - припрема за такмичење рецитатора	- демонстративна - текстуална - стваралачка - игра улога	- развије општу културу - развије стваралачке способности - унапреди машту и оригиналност - има смисла за лепо

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Назив предмета	НАСТАВА У ПРИРОДИ
Циљ	Циљеви наставе у природи су: – очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;

	<ul style="list-style-type: none"> – стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; – проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; – развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; – социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; – развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима; – развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази.
<p>Задаци</p>	<p>Задаци наставе у природи остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег плана рада школе.</p> <p>Задаци који се остварују реализацијом програма наставе у природи су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; – задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром; – очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности; – развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима; – подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; – развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; – упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине; – упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева; – упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости; – упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика; – развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену; – оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи; – развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи; – подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; – формирање навика редовне и правилне исхране; – навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; – разумевање и уважавање различитости међу појединцима; – подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.
<p>Разред</p>	<p>први</p>

Годишњи фонд часова	7 дана				
Саржај и активности	Путни правци, објекти, крајеви	трајање	Активности ученика	Активности наставника	Носиоци припреме

<p>– уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Републике Србије;</p> <p>– посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња);</p> <p>– посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе и др.);</p> <p>– упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак културно-историјских</p>	<p>Тара</p> <p>-обилазак Таре и упознавање са њеним особеностима</p> <p>- обилазак националних паркова, резервата, споменика природе и др.</p>	<p>Седам дана (јун 2019.)</p>	<p>-ученици се унапред упознају са местом у које одлазе, условима живота у којима се организује настава у природи, облицима и садржајима рада, начином превоза и понашањем у току пута, потребним књигама, прибору, одећи, обући, појединим спортско-рекреативним активностима које ће се тамо реализовати.</p> <p>-ученици, подељени у групе, уз помоћ наставника припремају кратке реферате о областима и местима која посећују.</p>	<p>- договора се око правила понашања током извођења наставе у природи</p> <p>- координира остваривање садржаја и активности предвиђених програмом наставе у природи, стара се о безбедности и понашању ученика.</p> <p>-- прати и спроводи програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја наставе у природи - организовање родитељских састанака и пружање информација о основним географским карактеристикама и климатским условима краја у коме се организује настава у</p>	<p>директор,</p> <p>стручни вођа,</p> <p>наставници</p> <p>разредне наставе</p>
--	--	-------------------------------	--	--	---

<p>споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи);</p> <p>– развијање способности оријентације у простору и времену;</p> <p>– обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране);</p> <p>– обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине и др.).</p>				<p>природи</p> <p>-договара се о времену одласка, дужини боравка, цени, документацији коју треба припремити, условима смештаја, исхране, здравствене заштите, условима живота и рада ученика, могућностима комуникације са децом и сл.</p> <p>-добро информисање наставника о географским и геолошким карактеристикама краја, о флори и фауни, историјским подацима, значајним културним, привредним и другим објектима који се могу посетити, обичајима и етнографским карактеристикама подручја и места на коме ће се одвијати настава у природи</p> <p>-брине се о безбедности деце</p> <p>- уважава индивидуалне карактеристике ученика, разлике у њиховим потребама и могућностима, да подстиче сарадњу и</p>	
---	--	--	--	--	--

				тимски рад, самосталност и личну одговорност.	
--	--	--	--	---	--

Настава у природи се организује и изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља, односно другог законског заступника по правилу за најмање 80% ученика истог разреда. Родитељи финансирају наставу у природи. Близанци имају право на гратис.

Избор агенције за реализацију наставе у природи спроводи се у складу са законом који уређује јавне набавке.

Наставне области	Активности наставника	Активности ученика	Методe наставе и учења	ИСХОДИ По завршетку наставе у природи ученик ће бити у стању да:
СРПСКИ ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> - Упућује на самосталну примену стечених знања -Подстиче ученике на уочавање битног у препричавању, причању и описивању 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - посматра - прича - практично комуницира - манипулише сликама - чита текстове, - активно учествује у причању, чита и анализира непознате текстове 	<ul style="list-style-type: none"> -Истрживање -симулација -пројекат -учење путем открића 	<ul style="list-style-type: none"> Самостално посматра и уочава богатство облика, боја, звукова и гласова у природи (у шуми, на ливади, у парку); Изражава сопствене утиске о Околини

<p>МАТЕМАТИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разговара и стимулише на логичко закључивање -Упућује ученика да уочавају, упоређују, закључују - Разговором наводи на логичко мишљење и закључивање <ul style="list-style-type: none"> - Припрема задатке по нивоима 	<ul style="list-style-type: none"> -посматрање -проучавање -слушање -упоређивање -дружење -усвајање нових знања -проширивање знања, искустава -утврђивање и конкретизација 	<ul style="list-style-type: none"> - учење путем откривања - истраживање - симулација - решавање проблема -кооперативно учење 	<ul style="list-style-type: none"> - Примени стечена знања о мерењу и јединицама мере у природи; - Самостално сабира и одузима двоцифрене бројеве решавањем текстуалних задатака из свакодневне ситуације.
	<ul style="list-style-type: none"> -Показује, објашњава и припрема моделе за мерење 	<p>знања</p>		
<p>СВЕТ ОКО НАС</p>	<ul style="list-style-type: none"> Утврђује претходна знања и искуства; Повезује нова знања са искуствима ученика; Даје упутства, усмерава, подстиче, показује; Објашњава садржај на развојно примерен начин ученицима; Организује активности ученика и координира радом ученика; Објашњава нове речи; 	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - препознаје - описује - прати - практикује - игра се - процењује - испољава - упоређује - именује - симболички бележи 	<ul style="list-style-type: none"> - вербалне; - илустративна; - демонстративна, - смислено вербално рецептивно учење; - кооперативно учење; 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна да се снађе у простору и времену; - Зна да разликује живу и неживу природу; - Има одговоран однос према својој околини;

<p>МУЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>- Објашњава и упућује да свирају на дечјим инструментима - Демонстрира покрете за игру</p>	<p>- уочава - слуша - пева - изражава се - комуницира - истражује - свира</p>	<p>-учење путем откривања -истраживање -симулација -решавањепроблема -кооперативно учење</p>	<p>-Самостално изводи народне дечје игре; - Изводи нове научене песме; - Бољи осети ритам и мелодију ; - Слободније пева пред Одељењем</p>
<p>ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ</p>	<p>-Усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, анализира, мотивише, - координира, развија кооперативностпланира, - организује, посматра, демонстрира,</p>	<p>-Ходају и трче на различите начине, -раде вежбе обликовања, -играју се дечијих игара, -скаче у даљ, увис, -прескаче вијачу,</p>	<p>- демонстративна, - дијалочка, -метода практичног вежбања, -метода усменог излагања</p>	<p>– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности</p>
	<p>-похваљује, - разговара</p>	<p>-баца и хвата лопту на различите начине, - пењу се на различите начине уз различите предмете, - клечи, чучи, скаче, одскаче, наскаче, прескаче, -диже и носи реквизите самостално и у групи, или пару, -дружи се, навија, процењује,</p>		<p>током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења;</p>

<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ствара услове за креативно опажање - Упућује ученике на самостално стварање Прати и коригује рад ученика 	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - дискутује- комуницира - закључује - црта - слика - лепи - мисли - креира 	<ul style="list-style-type: none"> -учење путем откривања -истраживање -решавање проблема -кооперативно учење - учење целовитих делатности - дивергентно учење 	<ul style="list-style-type: none"> - Прикупи материјале из непосредног окружења (природе) и формира нову занимљиву Целину - Радо ће показати своју оригиналност и креативност.
<p>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава - слуша - пева - изражава се - комуницира - истражује -свира 	<ul style="list-style-type: none"> - радионице, - симулације -играње улога -студије случаја -дискусије - мини истраживања 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна да цени другарство и Пријатељство - Поштује разлике и уважава својих и туђих потреба

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

<p>Наставне области</p>	<p>Активности наставника</p>	<p>Активности ученика</p>	<p>Методe наставe и учења</p>	<p>ИСХОДИ По завршетку наставе у природи ученик ће бити у стању да:</p>
<p>ПЕШАЧКИ ИЗЛЕТИ рекреативно – сазнајног карактера</p>	<ul style="list-style-type: none"> - организује -планира садржаје -поставља циљеве рада 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава - слуша - изражава се - комуницира - истражује 	<ul style="list-style-type: none"> -учење путем откривања -истраживање -симулација -решавањепроблема -кооперативно учење 	<ul style="list-style-type: none"> - има правилан однос према Околини - покаже своју спретност - покаже и изрази нова знања на новим природним објектима - жели да проведе што више времена у природи

<p>КУЛТУРНО – ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ</p>	<p>организује -планира садржаје -поставља циљеве рада -упознаје</p>	<ul style="list-style-type: none"> - уочава - слуша - пева - изражава се - комуницира - истражује - свира 	<ul style="list-style-type: none"> - учење путем откривања - истраживање - симулација - пројекат - решавање проблема -кооперативно учење 	<ul style="list-style-type: none"> - Зна шта је лепо и осећа задовољство у томе. - Радо ће учествовати у такмичењу. - Показаће своју креативност и оригиналност.
<p>ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Упућује на практичну примену - Даје упутства за истраживачки рад и презентацију 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - брине - користи - истражује - бележи - илуструје игра се и имитира 	<ul style="list-style-type: none"> -учење путем откривања -истраживање -решавање проблема -кооперативно учење 	<ul style="list-style-type: none"> - Имаће развијен осећај за другарство. - Знаће да се понаша у различитим животним ситуацијама. - Имаће развијен осећај за припадност групи, толеранцију и тимски рад у групи.

Основна школа „Вук Караџић“ Криваја

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
за други разред основног образовања и васпитања

за период 2022 - 2026. године

Стручно веће другог разреда

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА

за други разред основног образовања и васпитања

Листа обавезних предмета и изборних програма и активности по разредима са укупним недељним и годишњим фондом часова по предметима, програмима и активностима:

р.бр.	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ДРУГИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Дигитални свет	1	36
Укупно : А		21	756
р.бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		
1	Верска настава/ Грађанско васпитање	1	36
Укупно : Б		1	36
Укупно : А+Б		22	792
р.бр.	В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Редовна настава	22	792
2	Допунска настава	1	36
3	Настава у природи	7-10 дана годишње	
Ред број	Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1	Час одељ. Старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72
Укупно : А+Б+В+Г (без наставе у природи и излета)		900	

Програм је израђен према одредбама чланова 60 и 61 Закона о основама система образовања и васпитања (ЗСООВ): "Службени

гласник РС", бр. 88 од 29. септембра 2017, 27 од 6. априла 2018 - др. закони, 10 од 15. фебруара 2019, 6 од 24. јануара 2020, 129 од 28. децембра 2021.

ЗООСОВ

Члан 5

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

29. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
30. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
31. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
32. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
33. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
34. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
35. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
36. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
37. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
38. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
39. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
40. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
41. развијање позитивних људских вредности;
42. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
43. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
44. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
45. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
46. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ПРОГРАМ ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА СРПСКИ ЈЕЗИК

Годишњи фонд: **180**

Недељни фонд: **5**

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	системат.	свега
1.	КЊИЖЕВНОСТ	30	35	5	70
2.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	30	35	5	70
3.	ЈЕЗИК	30	10	/	40
укупно		90	80	10	180

Циљ наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Предметни Стандарди исходи

не компетенције Општемеђупредмет

- разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст,	ОСНОВНИ НИВО 1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме
- одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту,	1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту
- одреди редослед догађаја у тексту, уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине,	1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту СРЕДЊИ НИВО 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице)
- разликује стих и строфу;	1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми
- уочи стихове који се римују,	1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту
- објасни значење пословице и поуке коју уочава у басни,	1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту)
15. наведе једноставне примере поређења приповедање од описивања и из текстова и свакодневног живота	1CJ.2.5.6. дијалога 1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту НАПРЕДНИ НИВО 1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1CJ.3.5.2. уочава узрочно-

1. Компетенција за целоживотно учење
2. Комуникација
4. Дигитална компетенција
6. Сарадња
7. Одговорно учешће у демократском друштву
8. Одговоран однос према здрављу
9. Одговоран однос према околини
10. Естетичка компетенција

Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини провере остварености исхода
<p>КЊИЖЕВНОСТ (30 О + 35У + 5С =70)</p> <p>(поезија, проза, текст, лик) Књижевни појмови: -стих, строфа, рима; народна успаванка, -басна, -бајка; тема, место и време збивања, редослед догађаја, главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци), -лица у драмском тексту за децу</p> <p>ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија</p> <p>Драмски текст</p> <p>Популарни и информативни текстови ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p>	<p>поезија, проза, драма, прича, бајка, басна, текст, књижевно-уметнички и информативни текст, народна књижевност, наслов, пасус, тема текста, поука, порука текста, ликови, песма, стих, строфа, лирска песма, аутор, дијалог, монолог, песничке слике</p>	<p>-кроз читање књижевно уметничких текстова и у разговору о њима на часу градити критичко мишљење , -упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника, и др. -обезбеђивање корелације са сродним предметима -постављање ученика у различите ситуације, -евалуације и самоевалуације , -увођење у ченика у основне књижевне појмове, -извођење драмског текста на сцени, -илустровањем одређени мотив из текста у циљу исказивања доживљеног, -богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних</p>	<p><i>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика бројчаном и описном оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</i></p>

	догађајима у тексту 1CJ.3.5.3. гумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст				<p>текстова</p> <p>Облик рада:</p> <p>фронтални, групни, индивидуални, рад у пару</p> <p>Методе рада:</p> <p>вербална, демонстративна,</p> <p>Наставна средства:</p> <p>Уџбеници, е – уџбеници, припремљен материјал, (листићи..), свеске, текстови</p>	
- разликује глас и	1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи	1.Компетенција	ЈЕЗИК			<i>Праћењем</i>
<p>слог и препознаје самогласнике и сугласнике,</p> <p>- разликује врсте речи у типичним случајевима,</p> <p>-одређује основне граматичке категорије именица и глагола,</p> <p>-разликује реченице по облику и значењу,</p> <p>-поштује и примењује основна правописна правила</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО</p> <p>(именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур)</p> <p>1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1CJ.1.4.4. препознаје антонимију</p> <p>1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневной комуникацији (у кући, школи и сл.)</p> <p>1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места ињихових становника;</p> <p>користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пишеприсвојне придеве {-ов/-ев/-ни, -ски/-чки/-шки}\</p> <p>правилно пише гласове ћ, ч, њ, Љ; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији;</p> <p>правилно пише речцу ли иречцу не; употребљава запету</p>	<p>за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>5.Решавање проблема</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<p>(300 + 10У = 40)</p> <p>Граматика, правопис и ортоепија</p> <p>(300 + 10У)</p> <p>(глас, слово, реченице по значењу, употреба великог слова, тачка, упитник, узвичник)</p> <p>-Глас и слог, самогласници и сугласници,</p> <p>-Врсте речи: именице (властите и заједничке), род и број именица; гла- голи, глаголска времена: прошло, садашње, будуће време; потврдни и одрични глаголски облици; придеви (описни); бројеви (основни и редни)</p> <p>-Реченице:</p>		<p>коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа,</p> <p>кратких излагања,</p> <p>-коришћење е-уџбеника,и др.</p> <p>- објашњењ слога само на типичним случајевима са самогласником на крају слога,</p> <p>-за сваку врсту речи најпре увести појам, а затим разликовање подврста. (нпр.</p> <p>најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста),</p> <p>-направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне</p>	<p><i>постигнућа ученика, усменим испитивањем</i></p> <p><i>Бележењем постигнућа ученика описном и бројчаном оценом</i></p> <p><i>Усмене и писмене провере степена усвојености знања;</i></p> <p><i>Свеске ученика и њихови практични радови</i></p>

	<p>при набрајању 1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени 1CJ.3.4.5. употребљава речи у основном и пренесеном/фигуративном значењу</p> <p>СРЕДЊИ НИВО</p> <p>1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пишеприсвојне придеве {- ов/-ев/-ши, -ски/-чки/-шки)\ правилно пише гласове ђ, ч, њ, Љ; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу л и иречцу не; употребљава запету при</p>		<p>обавештајне, упитне, заповедне и узвичне. Потврдне и одричне реченице.</p> <p>-Велико слово: писање назива држава, градова и села (једночланих и вишечланих) и једночланих географских назива, -Спојено и одвојено писање речи: писање речце <i>ли</i> и речце <i>не</i> уз глаголе, -Интерпункција: тачка (на крају реченице и иза редног броја); две тачке и запета у набрајању; писање датума арапским и римским цифрама, -Писање скраћеница: (мерне јединице и опште скраћенице <i>ОШ</i>, <i>бр.</i>, <i>итд.</i>, <i>стр.</i> и <i>нпр.</i>)</p>		<p>јединице ћириличким и латиничким писмом, -користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару</p> <p>Методе рада: вербална, демонстративна илустративна</p>	
--	---	--	---	--	---	--

	<p>набрајању ICJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) ICJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) ICJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго ICJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) ICJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику ICJ.2.4.8. препознаје синонимију ICJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО</p> <p>ICJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени ICJ.3.4.5. употребљава речи у основном и пренесеном/фигуративном значењу</p>					
--	---	--	--	--	--	--

				речи (у односу на узраст);	
- чита текст	ОСНОВНИ НИВО	1. Компетенција	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	(порука, текст,	Облик-упућивање рече: ученика фронтална,
поштујући интонацију реченице/стиха	1.CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике	за целоживотно учење	(300+35У +5С = 70) Богаћење речника, изражајно казивање и читање	фабула –редослед догађаја, препричавање, причање, аутодиктат	Гкористиће у индивидуалним, групним, тимским, и класним радима, у литератури, паре интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања
- изражајно рецитије песму	1.CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања	2. Комуникација	3. Рад с подацима и информацијама	Примена правописних правила Друго писмо (латиница): штампана и писана слова	енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања
- изводи драмске текстове	1.CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“	4. Дигитална компетенција	4. Дигитална компетенција	Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања	- коришћење е-уџбеника, и др.
- износи своје мишљење о тексту	1.CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља	5. Решавање проблема	5. Решавање проблема	План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања	4. објашњење слога само на типичним случајевима са самогласником на крају слога, -за сваку врсту речи најпре
- влада основном техником читања и писања латиничног текста	1.CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације	6. Сарадња	6. Сарадња	План описивања на основу непосредног посматрања	увести појам, а затим разликовање подврста. (нпр. најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста);
- пронађе експлицитно исказане информације у једноставном тексту (линеарном и нелинеарном)	1.CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање	7. Одговорно учење у демократском друштву	7. Одговорно учење у демократском друштву	Правописне вежбе преписивање, диктат и самостално писање	разликовање подврста. (нпр. најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста);
- користи различите облике усменог и писменог изражавања:	1.CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју	8. Одговоран однос према здрављу	8. Одговоран однос према здрављу	Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке,	направити корелацију са наставом математике у вези са писањем краћеница за
препричавање, причање, описивање	1.CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став	9. Одговоран однос према околини	9. Одговоран однос према околини	асоцијације - Састављање реченица проширивање задатих реченица	
- правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину	1.CJ.1.3.1. пише писаним словима хирилице	10. Естетичка компетенција	10. Естетичка компетенција	Лексичко-семантичке вежбе, допуњавање реченица, опис бића и предмета	
- учествује у разговору и пажљиво слуша саговорника	1.CJ.1.3.2. уме да се потпише	11. Предузимљивост и оријентација	11. Предузимљивост и оријентација	Сценско приказивање драмског/ драматизованог текста	
- разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај)	1.CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком	12. Предузетништво	12. Предузетништво		
	1.CJ.1.3.4. употребљава велико Слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе				
	1.CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре				
	1.CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме				
	1.CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)				
	1.CJ.1.3.8. користи скроман фонд				

мерне јединице ћириличким и латиничким писмом,

-користити правописне вежбе:

преписивање, диктат и самостално писање -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуација

*Праћењем
постигнућа
ученика, усменим
испитивањем
Бележењем
постигнућа
ученика описном
и бројчаном
оценом Усмене и
писмене провере
степен
усвојености
знања; Свеске
ученика и њихови
практични
радови*

<p>Бизражајно чита ћирилички текст</p>	<p>правилно их употребљава 1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије) СРЕДЊИ НИВО: 1СЈ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије 1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)1СЈ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту 1СЈ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детал који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму) 1СЈ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену 1СЈ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту 1СЈ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.) 1СЈ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова</p>				<p>Методе рада: вербална, демонстративна илустративна</p>	
--	---	--	--	--	---	--

	<p>ICJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни</p> <p>ICJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације</p> <p>ICJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>ICJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)</p> <p>ICJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима</p> <p>ICJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној)</p> <p>ICJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст</p> <p>ICJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст</p> <p>ICJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање)</p> <p>ICJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке)</p> <p>ICJ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење)</p> <p>ICJ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира</p> <p>НАПРЕДНИ НИВО:</p> <p>ICJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста</p> <p>ICJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички</p>					
--	---	--	--	--	--	--

<p>приказ) ICJ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста vs. мишљења учесника у догађају) ICJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст ICJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм) ICJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста) ICJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене ICJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне информације унутар текста и пасуса ICJ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста ICJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст ICJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст) ICJ.3.3.6. издваја пасусе</p>					
---	--	--	--	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета енглески језик за 2. разред

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе енглеског језика у првом разреду је оспособљавање ученика да на енглеском језику комуницирају у усменом облику, на основном нивоу, о темама из њиховог непосредног окружења, као и подстицање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика и олакшавање разумевања других и различитих култура и традиција. Стимулише критичко и креативно мишљење, радозналост и истраживачки дух и омогућава одговарајући социјални и интелектуални развој ученика.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције		Начини и поступци		
		Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај		остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
поздраве и отпоздраве примењујући најједноставнија језичка средства; - разумеју и примењују устаљена правила учтиве комуникације.	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ПСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.</p> <p>ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ПСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро.</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учење у демократском друштву; Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација; Сарадња-</p>	<p>Hello</p> <p>Поздрављање и представљање</p>	<p>Представљање. Поздрављање. Школа.. Школски Простор 2. активност.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима;</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак</p>

	<p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или</p> <p>представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности.</p> <p>ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.</p> <p>ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.</p>		<p>What is this? What colour is it? This is my mum</p>		<p>ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска</p> <p>настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
<p>- разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; - тражи и пружа кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; - опише непосредни простор у којем се креће</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ПСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња</p>	<p>Is it a plane?</p>	<p>Поздрављање; представљање себе и других; давање и тражење информација о другима.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера вежба 10. мин</p>

(оријентација у простору, употреба апарата, правило			ученике и у којима су самосталнији у раду:	
--	--	--	---	--

	<p>игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности</p> <p>ПСТ.2.1.26. Пише једноставне поруке (у личном обраћању) и објаве (на социјалним мрежама), као и кратка писма пријатељима и познаницима да би изразио захвалност, извињење и слично.</p> <p>ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика</p>				<p>анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
<p>разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упути једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање</p> <p>- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме жеље</p>	<p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа,</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учење у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња</p>	<p>He s happy! I ve got a shirt!</p>	<p>Описивање предмета; позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; изражавање количина; разуме</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак Писана провера- вежба контролни задатак у децембру</p>

планове и намере и хоби). -вање рада, које активирају

<p>реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава;</p>	<p>ПСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет. ПСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познату тематику. ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање. ПСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, претходне и планиране активности и догађаје.</p>			<p>и давање једноставних налога.</p>	<p>ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик ,српски језик</p>	
<p>- разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опише дневни/недељни распоред активности; - опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања ПСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња</p>	<p>Are they teachers?</p>	<p>Описивање предмета; позив на заједничку активност; изражавањем количина; изражавањем упутства и налога.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>• Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p>	<p>Формативно, Свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем Децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих Часова Домаћи задатак</p>

	готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба. ПСТ.3.1.21. На једноставан начин описује догађаје и обављене активности.				Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик ,српски језик	
разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.) - разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима	ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника ПСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовања СТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Сарадња	Is it a plane?	Описивање места.	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-15 минута
- разуме честитку и одговори на њу; - упуту пригодну	ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском		Описивање предмета;	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација,	Формативно, свакодневно оцењивање усмених

<p>честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја; - разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање; - разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.</p>	<p>друштву; Естетичкакомпетенција; Комуникација; Сарадња</p>	<p>This is my mum!</p>	<p>изражава количина; изражава ње допадања; исказива ње савета и упозорења.</p>	<p>ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик српски језик</p>	<p>одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера- писмени задатак почетком маја</p>
<p>разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; - опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичкакомпетенција; Комуникација; Сарадња</p>	<p>They re bears!</p>	<p>Честитање; изражава ње количина и поседовања; позив на заједничку у активност ;</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла,</p>	

	<p>подацима који се тичу саговорника. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини. ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење</p>			<p>изражава ње упутстава и налога; давање основних информација о себи.</p>	<p>применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
<p>- разуме позив и реагује на њега; - упуту позив на заједничку активност; разуме елементе краће текстове у</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких јединица у оквиру једноставних, кратких, јасно</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учење у демократском друштву; Естетичка компетенција;</p>		<p>Изражава Ње допадања; описивање појава.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног</p>	<p>Прегледање свески Самоевалуација и Евалуација Провера</p>

<p>којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; 12) опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.; 19) разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија изражавање допадања и недопадања; - опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање. . ПСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.</p>	<p>Комункација; Сарадња</p>			<p>изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, и потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
--	---	---------------------------------	--	--	---	--

		<p>решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;</p>		<p>Бодовање:</p> <p>40-54% -2 55-69% -3 70-84% -4 85-100% -5</p>	<p>Након сваке Теме (4 провере које се раде цео час -по две у полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом И једна у другом полугодишту)</p>
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p>	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>		
		<p>Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички нерасуђује;</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
			<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	<p>По потреби</p>
			<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 3а4-4 3-3 2-2 1-1</p>	<p>На крају школске године</p>
		<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: <small>-Израда паноа, ПИТ, -Јављању на часовима</small> (учесталост и активност по месецима)</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано <small>-Иницијатива и квалитет продуката</small> -Учесталост јављања и активност по месецима</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
		<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>	<p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на Такмичењима</p>	<p>-Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада</p>	
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p>	<p>-Посета културно-Историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>– показује мањи степен активности и ангажовања. (2)</p>		<p>-Спреман је да помогне другима</p>	

		С не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)	различитих врста излагања		
--	--	---	---------------------------	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд: **180**

Недељни фонд: **5**

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	БРОЈЕВИ	55	85	5	145
2.	ГЕОМЕТРИЈА	8	13	1	22
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	5	7	1	13
укупно		68	105	7	180

Циљ наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Предметни исходи	Стандарди		Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини провере остварености исхода
-одреди десетице најближе датом броју, -усмено сабира и одузима бројеве до 100, -користи појмове чинилац, производ, дељеник, делилац,	ОСНОВНИ НИВО: 1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датом бројевној полуправој 1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад са подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.	БРОЈЕВИ (550+ 85У+ 5 С = 145) Први део -Сабирање и одузимање са преласком, -Замена места и здруживање сабирака, Веза сабирања и одузимања, -Једначине са једном операцијом (сабирање или	сабирање, одузимање, множење, дељење, једначина, део, целине, римске цифре	-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника, и др. игролике активности и употреба едукативних апликација на интернету,	<i>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика</i>

<p>количник, садржалац, -примени замену места и здруживање сабирака и чинилаца ради лакшег рачунања, и усмено множи и дели у оквиру прве стотине, - израчуна вредност бројевног израза са највише две операције, -решити текстуални задатак постављањем израза са највише две рачунске операције и провери тачност решења, -одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом, - одреди делове дате величине, -изрази одређену суму новца преко различитих апоена, и прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама, -прикаже мањи број података у</p>	<p>прве хиљаде 1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1MA.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде 1MA.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $\frac{1}{n}$ (n и 10) и препозна његов графички приказ 1MA.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине 1MA.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1MA.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1MA.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1MA.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције 1MA.2.1.5. уме да решава једначине 1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени 1MA.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1MA.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми</p>	<p>Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>одузимање), Римске цифре I, V, X, L, C Други део -Множење и дељење (таблично), -Нула и јединица као чиниоци; нула као дељеник. -Замена места и здруживање чинилаца, Трећи део Редослед рачунских операција, -Множење и дељење збира и разлике бројем, -Веза множења и дељења. Једначине са једном операцијом (множење или дељење), -Бројевни изрази, --Формирање израза на основу реалистичних ситуација, Разломци облика $\frac{1}{n}$ и $1 \leq n \leq 10$, визуелно и симболичко представљање</p>		<p>ослањање на постојеће искуство и знање ученика, који самостално откривају математичке правилности и изводе закључке, слободан избор поступка рачунања, -моделовање проблема у математички запис, -решавање комбинаторних задатака, одређивања следећег члана низа, уочавање правила у делимично попуњеној табели, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Облик рада: - фронтални -индивидуални -групни -рад у пару</p> <p>Методе рада: -демонстративна - дијалогска -илустративна - истраживачка -диференцирана -пројектна -хеуристичка -графички радови - индивидуализована метода -ИКТ метода -метода писаних радова, -интерактивна, - текстуална, -илустративна, -учење путем открића,</p>	<p><i>описном и бројчаном оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови</i></p>
---	---	---	---	--	--	---

<p>таблице и стубичастим дијаграмом - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа</p>	<p>СРЕДЊИ НИВО: 1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1МА.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције 1МА.2.1.5. уме да решава једначине НАПРЕДНИ НИВО: 1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени. 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми</p>					
<p>-разликује дуж, полуправу и праву, -одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски), -одреди обим геометријске фигуре, -нацрта</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: 1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈА ($80 + 13U + 1C = 22$) Први део -Дуж, права и полуправа, -Тачка и права, -Отворена и затворена изломљена линија -Графичко надовезивање дужи. -Дужина изломљене линије. Обим геометријских фигура</p>	<p>дуж, полуправа, права, правоугаоник, квадрат, дужина, обим</p>	<p>-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника, и др. игролике активности и рад на разумевању „пресликавања у огледалу” тј. симетричности ослањањем на постојеће</p>	<p><i>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика описном и</i></p>

<p>правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи, -уочи подударне фигуре на датом цртежу -уочи симетричне фигуре, -допуни дати</p> <p>добијена фигура буде симетрична у односу на дату праву</p>	<p>односе 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица СРЕДЊИ НИВО: 1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни 1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине <small>израчуна обим троугла,</small> 1МА.2.2.4. уме да квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама НАПРЕДНИ НИВО: 1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника</p>	<p>6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 11.Естетичка компетенција Предузимљиво ст и оријентација Ка предузетниш Тву</p>	<p>без употребе формула Други део -Цртање правоугаоника, квадрата и троугла на квадратној мрежи, на тачкастој мрежи, -Симетричне фигуре, -Подударност фигура (интуитивно)</p>		<p>искуство и знање ученика, развој просторних сазнања на опажајном нивоу разумевање појма фигуре симетричне у односу на дату линију на квадратној мрежи, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: - <small>фронтални</small> -индивидуални -групни -рад у пару Методе рада: -демонстративна - дијалогска -илустративна - истраживачка -диференцирана - пројектна -хеуристичка</p>	<p><i>бројчаном оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и практични радови</i></p>
<p>-изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине, -измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине, време са часовника, -користи јединице за време у једноставним ситуацијама</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: 1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама графиконе, табеле и једноставније дијаграме СРЕДЊИ НИВО: 1МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама 1МА.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће умање и пореди</p>	<p>1.Компетенција За целоживотно учење 2.Комуникациј а 3.Рад с подацима и 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ ($50+7У+1С=13$) Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). -Мерење времена (дан, месец, година, час, минут)</p>	<p>(мерење дужине и времена)</p>	<p>упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, е-уџбеника, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања ситуацијама из свакодневног живота практично мерење, провере тачности процене и анализа важности исправке направљене грешке, -решавање проблемских задатака са рачунањем времена , -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: -фронтални</p>	<p><i>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивање Бележењем постигнућа ученика описном и бројчаном оценом Усмене и писмене провере степена усвојености</i></p>

	<p>временске интервале у једноставним ситуацијама 1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака (уме графички да представи дате податке НАПРЕДНИ НИВО: 1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) (уме да претвара из једне јединице у другу (пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама</p>				<p>-индивидуални -групни -рад у пару</p> <p>Методе рада: -демонстративна -дијалoшка -илустративна -истраживачка -пројектна -хеуристичка -графички радови -ИКТ метода -интерактивна, -текстуална, -илустративна, -учење путем открића,</p>	<p><i>знања; Свеске ученика и њихови практични радови</i></p>
--	---	--	--	--	--	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА СВЕТ ОКО НАС

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	ДРУГИ И ЈА	3	3	1	7
2.	КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	11	13	1	25
3.	КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ВРЕМЕНУ	5	5	1	11
4.	РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	9	10	2	21
5.	ЧОВЕК СТВАРА	2	5	1	8
укупно		30	36	6	72

Циљ наставе и учења Света око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Предметни исходи	Стандарди		Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини Провере остварености исхода
идентификује групе људи којима припада и своју улогу у њима -оствари права и изврши обавезе у односу на правила понашања у групама којима припада, -се понаша тако да уважава различитости других људи, -прихвати	1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике 1ПД.2.5.1. зна које	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву	ДРУГИ И ЈА (3О+3У+1С=7) -Групе људи: родбина (ван)школска заједница,становници насеља, -Права и обавезе чланова група. -Однос потреба и жеља, -Правила понашања појединаца и група, -Породични, школски и празници	права, обавезе, правила понашања	упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија, повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, одржавање часова у непосредној околини школе, -разговор о ситуацијама из свакодневног живота, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: Групни, индивидуални,	<i>Праћењем постигнућа ученика, Усменим испитивање М Бележењем постигнућа Ученика описном и бројчаном Оценом Усмене и Писмене Провере</i>

<p>последнице када прекрши правила понашања групе, -сарађује са другима у групи на заједничким активностима, -разликује потребе од жеља на једноставним примерима из сопственог живота</p>	<p>су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама 1ПД.3.5.1.разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима</p>				<p>фронтални, рад у пару,Активна настава</p> <p>Методе рада: Дијалогска, илустративна, демонстративна,текстуална</p> <p>бијентална , разговора, хеуристичка, писаних радова,експериментална</p>	<p><i>Степена усвојености знања; Свеске ученика и Њихови практични Радови</i></p>
<p>-препозна грб, заставу и химну Републике Србије и примерено се понаша према симболима, -одреди тип насеља на основу његових карактеристика, -повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља, -одржава личну хигијену руку, зуба и чулних органа, -примени правила културног и безбедног понашања у саобраћају и превозним средствима у насељу са околином, - безбедно поступа пре и током</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља 1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике СРЕДЊИ НИВО 1 ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности НАПРЕДНИ НИВО: 1ПД.3.5.2.разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА (110 + 13У + 1С = 25) Симболи Републике Србије: грб, застава и химна, -Типови насеља: село, град, -Здрав начин живота: хигијена тела, разноврсна исхрана, број obroка, боравак у природи и физичка активност, -Врсте саобраћаја (копнени, водни и ваздушни и одговарајућа превозна средства), -Безбедно понашање у саобраћају у насељу (кретање улицом и путем без тротоара, прелажење улице и пута без пешачког прелаза, -Правила понашања у превозним средствима (аутомобил и јавни превоз), -Временске непогоде (олуја, град, мећава) и безбедно понашање у затвореном и на</p>	<p>држава, насеље, саобраћај, безбедно понашање</p>	<p>упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија, повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, одржавање часова у непосредној околини школе (објекти и њихова намена, понашање у насељу, суседи), - разговор о ситуацијама из свакодневног живота, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације, -учешће у акцијама на нивоу школе и локалне средине Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару,активна настава</p> <p>Методе рада: Дијалогска, илустративна, демонстративна,тек</p>	<p><i>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика описном и бројчаном оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови</i></p>

временских непогода			отвореном простору		стуална, амбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова,експеримент ална	
<p>-одабере начин кретања тела, узимајући у обзир облик тела, врсту подлоге и средину у којој се тело креће, -измери растојање које тело пређе током свог кретања, -пронађе тражени објекат у насељу помоћу адресе/карактеристичних објеката, - именује занимања људи у свом насељу са околином, -одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину, -забележи и прочита податке из личног живота помоћу ленте времена</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентису у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век 1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара СРЕДЊИ НИВО: 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте 1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ВРЕМЕНУ (5O + 5Y + 1C = 11) -Различити облици кретања тела (хода, скаче, трчи, пада, лети, плива, котрља се, клизи), -Утицај облика тела, подлоге и средине на кретање по равној подлози и пређено растојање тела, -Сналажење у насељу помоћу адресе (улица, кућни број) и карактеристичних објеката, -Сналажење у времену у односу на временске одреднице: минут, сат, дан, седмица, месец, година, датум, годишња доба, -Средства за мерење времена: часовник, календар, лента времена</p>	<p>кретање, оријентација, простор, време</p>	<p>упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија, повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, Практичан рад ученика (кретање у различитим срединама и по различитим подлогама), - Истраживачке активности утицај подлоге и облика предмета на кретање (глатка и храпава подлога...), -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару,активна настава Методе рада: Дијалогска, илустративна, демонстративна,текстуална мбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова,експериментална</p>	<p><i>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика описном и бројчаном оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови Активност ученика, питања ученика, контролни задаци, посматрање, праћење ангажовања ученика, наративне и</i></p>

						<i>анегдотске белешке</i>
<p>- разликује облике рељефа у свом насељу и околини, -разликује облике и делове површинских вода у свом насељу и околини, -идентификује заједничке особине живих бића на примерима из окружења, - повеже делове тела живих бића са њиховом улогом/улогама, -разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла, -разврста животиње из окружења на основу начина живота и начина исхране, - наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека, -штедљиво троши производе које користи у свакодневним ситуацијама, -разврста отпад на предвиђена места, -негује и својим</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: 1ПД. 1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада 1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу 1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања 1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД. 1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима 1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 1ПД. 1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода 1ПД. 1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта СРЕДЊИ НИВО: 1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљиво ст и оријентација ка предузетништву</p>	<p>РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ (90 + 10У + 2С = 21) Рељеф и облици рељефа: узвишења, (брдо, планина) удубљења (долине котлине) и равнице, -Рељеф у насељу и околини, -Облици појављивања воде: површинске воде (текуће, стајаће) и њихови делови (извор, ток, корито, обала), -Површинске воде у насељу и околини, -Заједничке особине живих бића (дисање, исхрана, раст, остављање потомства), -Функције (улога) делова тела живих бића, -Разноврсност биљака у окружењу (зеласте и дрвенасте; лишћарске и четинарске), -Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи), -Значај биљака и животиња за човека, -Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање отпада на предвиђена</p>	<p>природа, биљке, животиње, рељеф</p>	<p>упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија, повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, извођење часова у природном амбијенту, истраживачке активности (живи свет у нашем окружењу), -посматрање и описивање окружења, извођење огледа, последице загревања воде(водена пара), последице хлађења воде(лед), кружење воде у природи, струјање ваздуха- ветар,сенка, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације, Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару,активна настава</p> <p>Методе рада: Дијалогска, илустративна, демонстративна,текстуална</p> <p>мбијента лна, разговора, хеуристичка, писаних радова,експериментална</p>	<p><i>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика описном и бројчаном оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови</i></p>

<p>понашањем не угрожава биљке и животиње у окружењу, - препозна примере повезаности живих бића са условима за живот, - повеже промене у природи и активности људи са годишњим добима, - изведе једноставне огледе пратећи упутства; - повеже резултате рада са уложеним трудом</p>	<p>1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића 1 ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини НАПРЕДНИ НИВО: 1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима 1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића</p>		<p>места, брига о биљкама и животињама), -Сунчева светлост и топлота, вода, ваздух и земљиште – неопходни услови за живот, Промене у природи и Активности Људи у зависности од годишњих доба</p>			
<p>-истезањем, савијањем и сабијањем одреди својства материјала, - одабере материјале који својим својствима највише одговарају употреби предмета, - пронађе нову намену коришћеним предметима</p>	<p>ОСНОВНИ НИВО: 1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу СРЕДЊИ НИВО: 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала 1ПД.2.3.6. разликује</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 9. Одговоран однос према околини 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ЧОВЕК СТВАРА (2O+5Y+1C=6) -Материјали (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина, глина/пластелин) и производи људског рада, -Еластичност материјала, -Својства материјала одређују њихову употребу, -Нова намена предмета направљених од различитих материјала, Занимања људи у граду и селу</p>	<p>природа, материјали, својства</p>	<p>-упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија, повезивање теоријског знања са ситуацијама из свакодневног живота, практичан рад ученика (груписање објеката на основу једноставних својстава материјала)- уочавање како својства материјала одређују њихову употребу, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару, Активна настава Методе рада: Дијалогска, илустративна,</p>	<p><i>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем</i> <i>Бележењем постигнућа</i></p>

	промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности НАПРЕДНИ НИВО: 1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу				демонстративна, текстуална, амбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова, експериментална	<i>ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови радови</i>
--	---	--	--	--	---	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	ОБЛИЦИ	8	16		24
2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	6	6		12
3.	ЛИКОВНЕ ИГРЕ	4	14		18
4.	ПРОСТОР	5	13		18
укупно		23	49		72

Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Предметни исходи		Назив теме / садржај		Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини провере остварености исхода
<p>-користи материјал и прибор на безбедан и одговоран начин, -изрази, одабраним материјалом и техникама своје емоције, машту, сећања и замисли, -користи једноставне информације и одабрана ликовна дела као подстицај за стваралачки рад, -изражава, светлим или тамним бојама, свој доживљај уметничког дела, -идентификује истакнути део целине и визуелне супротности у свом окружењу, -преобликује, самостално или у сарадњи са другима, материјале и предмете за рециклажу</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 8.Одговоран однос према здрављу 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ОБЛИЦИ (80+16У=24) -Облици (светло као услов за опажање облика,визуелне карактеристике природних и вештачких облика; дизајн предмета за свакодневну употребу), -Супротности (обојено и безбојно, једноставно и сложено, испуњено и удубљено, ближе и даље...), -Облик и целина (истакнути део целине; везивање и спајање облика)</p>	<p>облик, светло и сенка, Дизајн</p>	<p>-примена различитих материјала и техника у сликању и вајању, -одржавање часова у природи, -цртање предмета, бојење истог, преобликовање и додавање других елемената, -уређивање панова, -посматрање игре светлости и сенке (природни и вештачки извори), -упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима,пазу мевање,повезивање,о ригиналност, вербално изражавање, употреба техника</i></p>
<p>-тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу, -користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад,</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална Компетенција 6.Сарадња 10.Естетичка Компетенција</p>	<p>СПОРАЗУМЕВАЊЕ (60+6У=12) -Тумачење (невербално и визуелно изражавање садржај визуелних информација), -Слика и реч (редослед радње у стрипу; знаци; лепо писање; честитке)</p>	<p>слово, слика, садржај, Стрип</p>	<p>-Гледање цртаних филмова (посматрање, анализа), -Формирање целине од више делова (илустровање приче), -Претварање текста приче, песме у стрип, -Уређивање панова, -упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника,</p>	<p><i>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду,</i></p>

<p>-изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем</p>	<p>11.Предузимљивост и оријентација ка</p>			<p>енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: фронтални, групни, индивидуални Методе рада: вербална, демонстративна, дијалогска, илустративна, истраживачка, практичан рад</p>	<p><i>однос према себи, однос према другима,пазу мевање,повезивање,оригиналност, вербално изражавање, употреба техника</i></p>
<p>-изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања, -упоређује свој и туђи естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ЛИКОВНЕ ИГРЕ (40 + 14У = 18) -Боја (светле и тамне боје; боја и облик; боја и звук), -Замишљања (стварност и машта)</p>	<p>боја, светлост и тама, стварност и машта</p>	<p>експериментом се врши провера да ли мешањем различитих боја могу да добију основне боје, изражавање утиска или расположења светлим или тамним бојама, -изражавање доживљеног након слушања композиције светлом или тамним бојама, -уређивање панова -упућивање ученика на коришћење интернета, е- уџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: фронтални, групни, индивидуални Методе рада: вербална, демонстративна, дијалогска, илустративна, истраживачка, практичан рад</p>	<p><i>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима,пазу мевање,повезивање,оригиналност, вербално изражавање, употреба техника</i></p>
<p>12. повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; -13. пружи основне информације о одабраном музеју; -14. разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 10.Естетичка компетенција</p>	<p>ПРОСТОР (50 + 13У = 18) -Простор (обликовање простора – школа, учионица, соба; музеј), -Кретање (кретање једног облика у простору; кретање више облика у</p>	<p>облик, маска, простор</p>	<p>-обликовање макета и обликовање дела простора школе, -организовање композиције у простору и сарадња ученика, -обликовања елемената сцене, маски и костима, -уређење панона и сценско извођење, -упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија...</p>	<p><i>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду,</i></p>

применити	11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	простору), -Сцена (маске, костими, реквизити)		-постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: фронтални, групни, индивидуални Методе рада: вербална, демонстративна, дијалогска, илустративна, истраживачка, практичан рад	<i>однос према себи, однос према другима,пазу мевање,повезивање,оригиналност, вербално изражавање, употреба техника</i>
-----------	--	--	--	--	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА МУЗИЧКА КУЛТУРА

Годишњи фонд: **36**

Недељни фонд: **1**

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	19	1		20
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	10	1		11
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (реализује се на сваком часу)		5		5
укупно		29	7		36

Циљ наставе и учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Предметни исходи	Општеинформације о предмету	Назив теме / садржај	Класификациони садржај	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини провере остварености исхода

<p>-објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело, -разликује различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима, -издвоји основне музичке изражајне елементе, -препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу, -повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу 10.Естетичка компетенција</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (19О + 1У = 20) -Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима, -Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита осећања, -Звук и тон (извори) – звуци из природе и окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг), јачина (гласан-тих), висина (висок-дубок), -Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената, -Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар), -Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика, - Музичка прича. -Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). -Музички бонтон, -Музика и здравље, -Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...).</p>	<p>слушање, звук, тон, музичка тема, изражајни елементи</p>	<p>-избор најупечатљивијих музичких примера -активно слушање композиција -у току часа преовлађују активности којима се развијају знања и ставови -упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални, практичан рад и радионица Методе рада: монолошка, дијалошка, слушање аудио примера, игровне активности, истраживачки рад, метода стваралачког рада</p>	<p><i>Посматрање ангажованости на часу</i> <i>Препознавање слушане музике</i> <i>Разговор са учеником</i> <i>Усмено испитивање</i></p>
---	---	--	---	---	--

<p>-изговара бројалице у ритму, уз покрет, -пева по слуху песме различитог садржаја и расположења, -изводи уз покрет музичке и традиционалне игре, -примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању, -свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма, -повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама, -повезује ритам са графичким приказом, -објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења, -учествује у школским приредбама и манифестацијама</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљиво ст и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (10О + 1У = 11) -Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономатопеје и илустрације, -Правилан начин певања – држање тела и дисање, -Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица, -Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера, -Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме, -Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (а1 бела, ха1 љубичаста боја). -Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима, -Инструментална пратња по слуху уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара. -Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. -Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон</p>	<p>певање, свирање , музичке игре, музички бонтон</p>	<p>-извођење спонтаних покрета као одговор на музички доживљај -извођење бројалица као мотивационих активности -извођење вежби правилног држања тела, дисања и говорне ариткулације -певање дечијих песама различитог карактера -свирање на дечијим ритмичким Инструментима -упућивање ученика на коришћење интернета, е-уџбеника, енциклопедија... -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални, практичан рад и радионица Методе рада: монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, игровне активности, истраживачки рад, метода стваралачког рада</p>	<p><i>Посматрање ангажовано сти на часу Разговор са учеником Усмено испитивање Певање бројалица и песама по слуху Извођење одговарајуће пратње уз песму (руке, тело) Свирање и по слуху пратње уз бројалице и песме Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима</i></p>
---	--	--	---	---	---

<p>-направи дечје ритмичке инструменте, -осмисли покрете уз музику, -осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, -осмисли одговор на музичко питање, -осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст, -према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај, -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике, -користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима у информацијама 4.Дигитална компетенција 6.Сарадња 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост у оријентација ка предузетништву</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (5) Израда дечјих ритмичких инструмената од различитих материјала, Креирање сопствених покрета уз музику, -Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука, -Музичка питања и одговори и музичка допуњалка, -Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономотојеја и илустрација на краћи литерарни текст</p>	<p>певање, свирање , музичке игре, музички бонтон</p>	<p>-обележавање појединих речи или фраза током извођења мелодије звуком неких инструмената , према избору ученика; -опонашање звукова из околине спонтано или договореном импровизацијом (звуци у кући, звуци града, звуци у природи), -смишљање малих ритмичких целина остварених говором или спонтано изговорених група гласова, -извођење мале, договором састављене музичке игре уз покрет, -певање и свирање на дечјим ритмичким инструментима, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални, практичан рад и радионица</p> <p>Методе рада: монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, игровне активности, истраживачки рад, метода стваралачког рада</p>	<p><i>Прикупљање информациј из различитих извора: свакодневна посматрања , активност на часу, степен ангажовања, уложен труд</i></p> <p><i>- лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима</i></p>
---	---	---	---	---	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд: **108**

Недељни фонд: **3**

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ				
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	44	64		108
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА				
укупно		44	64		108

Циљ наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Предметни исходи	Општеобразовни исходи	Назив теме / садржај	Квалитетни исходи	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини провере Остварености Исхода

<p>-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања), - правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања, комбинује усвојене моторичке вештине и игри и свакодневном животу, - одржава равнотежу у различитим кретањима, - разликује правилно од неправилног држања тела, - успостави правилно држање тела, - правилно дише током вежбања</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократско и друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (реализује се на свим часовима) - Вежбе за развој снаге, - Вежбе за развој покретљивости, - Вежбе за развој издржљивости, - Вежбе за развој брзине, - Вежбе за развој координације</p>	<p>кретање, вежбе</p>	<p>- редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање, - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања, - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације, - указивати на значај вежбања, - примењивати одговарајуће облике и методе рада Облик рада: Фронтални Групни Индивидуални Рад у пару Методе рада: Демонстративна, дијалошка, метода практичног вежбања, метода усменог излагања</p>	<p><i>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у физичком и здравственом васпитању који обухвата: – вежбање у адекватној спортској опреми;</i></p>
--	---	--	-----------------------	--	---

<p>-изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу, -изведе дечји и народни плес, -користи основну терминологију вежбања, -поштује правила понашања у и на просторима за вежбање, -поштује мере безбедности током вежбања, -одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање, - поштује правила игре, -навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа, - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења</p>		<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ (44О+64У= 108)</p> <p>-Ходање и трчање: Ходање и технике трчања, -Скакање и прескакање, -Бацање и хватање, -Пузања, вишења, упори и пењања, -Вежбе на тлу, -Вежбе равнотеже, -Вежбе са реквизитима, -Плес и ритмика, -Полигони</p>	<p>игра, песма, покрет, реквизити</p>	<p>-изводити трчање и ходање уз правилно постављање стопала и рад руку, -изводити игре уз коришћење различитих облика скакања, прескакања, бацања и додавања, -усвојене моторичке вештине примењивати у свакодневним и специфичним животним ситуацијама, -радити тренажне методе (континуирани, понављајући метод), -постављање ученика у различите ситуације евалуације и Самоевалуације Облик рада: Фронтални Групни Индивидуални Рад у пару Методе рада: Демонстративна, дијалоска,метода практичног вежбања, метода усменог излагања</p>	<p>– активно учествује на часовима физичког и здравственог васпитања; – вежбање и играње у слободно време. Приказ једног комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизита. Постигнућа у моторичким вештинама. Индивидуални напредак ученика</p>
---	--	---	--	--	---

<p>-уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања -уочава улогу делова тела у вежбању, -уочи промене у расту код себе и других -препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан, -примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања -одржава личну хигијену; -учествује у одржавању простора у коме живи и борави -наведе врсте намирница у исхрани, -препознаје везу вежбања и уноса воде, -повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље, -препозна лепоту покрета у вежбању, – се придржава правила вежбања, - вреднује успех у вежбању</p>		<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (реализује се на сваком часу) Култура вежбања и играња: -Основни термини увежбању –Вежбамо безбедно -Чувам своје и туђе ствари -Правила елементарних игара Некад изгубим, а некада победим. Навијам пристојно Здравствено васпитање -Моје здравље и вежбање, -Мишићи, зглобови и кости мога Тела Телесни развој -Лична хигијена -Хигијена простора за вежбање -„Шарени-разноврсни оброк“ правилна исхрана Значај воде за организам и вежбање</p>		<p>-упознавање ученика са терминологијом и правилима понашања, о на примерима објаснити значај различитих вежбања за здравље, -примењивати диференциране облике рада прилагођених узрасним могућностима и телесним способностима, - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Облик рада: Фронтални Групни Индивидуални Рад у пару Методе рада: Демонстративна, дијалошка,метода практичног вежбања, метода усменог излагања</p>
--	--	--	--	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА		
		обрада	утврђивање	свега
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	12	8	20
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	4	2	6
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	6	4	10
укупно		22	14	36

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

Предметни исходи	Општеуниверзитетне компетенције	Назив теме / садржај	Кључни појмови и садржаји	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини провере остварености исхода
------------------	---------------------------------	----------------------	---------------------------	--	------------------------------------

<p>– упореди начин на који учи у школи са онлајн учењем путем школске платформе; користи школску платформу за онлајн учење (уз помоћ наставника и/или родитеља/законског заступника); самостално користи дигиталне уџбенике за учење; креира, чува и поново уређује дигиталну слику (самостално и/или уз помоћ наставника) користећи одговарајућу апликацију; својим речима објасни појам покретне слике; креира елементе покретне слике; креира једноставан графички дигитални материјал намењен познатој публици;</p> <p>својим речима објасни због чега дигиталне уређаје повезујемо на мреже, укључујући интернет; наведе могућности за размену материјала, комуникацију и заједнички рад (учење) које су настале захваљујући умрежавању дигиталних уређаја;</p> <p>– објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја;</p>	<p>-Компетенција за учење,- Дигитална компетенција,</p> <p>-Естетичка компетенција,</p> <p>-Рад подацима и информацијама</p> <p>,</p> <p>-Сарадња.</p> <p>-Комуникација</p>	<p>ДИГИТАЛНО ДРУШТВО (12О + 8У = 20) Учење путем школске платформе за онлајн учење. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно графичко изражавање коришћењем дигиталног уређаја. Умрежавање дигиталних уређаја и прилике за размену материјала, комуникацију и заједнички рад који из умрежавања произилазе.</p>	<p>онлајн учење, дигитал На слика, покретна слика, умрежавање дигиталних уређаја, комуникација, лични подаци, одлагање електроноског алгорита, програмирање у визуелном програмском језику</p>	<p>разговор са ученицима на тему онлајн учења: – какав је то вид учења; по чему се разликује, а по чему је сличан учењу у школи; које су предности, а које слабе стране једног и другог облика учења. - Ученицима демонстрирати основне могућности школске платформе за онлајн учење. , наставник бира одговарајућу једноставну апликацију за цртање и упознаје ученике са радним окружењем. Наставник унапред припрема датотеке у којима ће ученици радити. Упућује их како да их отворе, ураде задатак и сачувају свој рад, не улазећи у детаље везане за организацију података на дигиталном уређају. Другим речима, када ученици користе дигитални уређај у оквиру извођења наставе или самосталног рада, ученицима треба објаснити, корак по корак, „где да кликну” или обезбедити да одабрана апликација буде покренута пре него што ученици започну рад. У случају да ученици користе дигиталне уређаје са тастатуром и мишем, акценат треба да буде на коришћењу миша уз минимално коришћење тастатуре. - без инсистирања на дефиницијама, предочити ученицима да је рачунарска мрежа, као и интернет, сачињена од дигиталних уређаја који су</p>	<p><i>Системско посматрање</i></p> <p><i>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање</i></p> <p><i>Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</i></p> <p><i>*Скала по нивоима (самосталност у извршавању задатака)</i></p> <p><i>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...)</i></p> <p><i>-</i></p> <p><i>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано,</i></p>
--	---	---	--	---	---

<p>објасни добитке и ризике који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја; разликује неприхватљиво од прихватљивог понашања при комуникацији на интернету; реагује на одговарајући начин ако дође у додир са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; наведе неке од начина на које корисници дигиталних уређаја остављају личне податке у дигиталном окружењу; организује сопствено учење у онлајн окружењу на начин који не угрожава здравље и личну безбедност, као и сигурност дигиталног уређаја – анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење;</p>	<p>-Компетенција за учење, -Дигитална компетенција, -Естетичка компетенција, -Рад подацима и информацијама, -Сарадња -Комуникација Одговоран однос према околини Одговорно учешће у демократском друштву -Одговоран однос према здрављу</p>	<p>БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА (40+2У=6) -Добици и ризици који произилазе из комуникације путем дигиталних уређаја. -Понашање на интернету – интернет бонтон. -Остављање личних података при коришћењу дигиталних уређаја. -Примерена реакција у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. -Организација времена и услова за рад при онлајн учењу. -Коришћење дигиталних уређаја у заштита животне средине. -карактеристике сваког од поменутих видова (друштвене мреже, Вајбер групе, имејл, видео-састанци и сл.).</p>	<p>-Подстицати ученике да наведу неке од података који спадају у личне податке и упознати учен са чињеницом да коришћењем дигиталних уређаја остављамо личне податке на интернету, а тога често нисмо ни свесн Свако чињење у дигитал окружењу оставља отисак као када газимо по неутабаном снегу. Неки о тих отисака могу да имају утицај на наш будући живот. Такође, обновити знање о неопходности софтверске заштите дигиталног уређаја јаком лозинком. Поменути постојање двостепене заштите и појаснити како она функционише. Учени треба да креирају статич или покретне слике које подижу свест о могућностима које доноси комуникација на интерне али и опасностима које вребају уколико се комуникацији не приступ на одговоран начин. Креиране слике постављ се на школско веб-место тиме се промовише стваралаштво ученика, к постаје доступно њиховим породицама и рођацима. улогу емотикона у писан комуникацији. -Разговарати са ученици о непримереној комуникацији (говор мржње, вређање, омаловажавање), као и о ризичној комуникацији - -Ученици треба да креир пример дневног плана рад а наставник треба да их саветује како да одреде приоритете, како да потраже помоћ и случају не разумеју садржаје које изучавају и тиме доприн изградњи саморегулације њиховом учењу.</p>	
--	---	---	--	--

<p>– предложи начине одлагања електронског отпада који не угрожавају животну средину; својим речима објасни појам алгоритам; анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски; креира одговарајући рачунарски програм у визуелном програмском језику; анализира једноставан програм креиран у визуелном програмском језику и објасни шта и на који начин тај програм ради; уочи и исправи грешку у једноставном програму, провери ваљаност новог решења и по потреби га додатно поправи (самостално или сараднички); креира програм у визуелном програмском језику којим управља понашањемрасположивог физичког дигиталног уређаја.</p>	<p>-Компетенција за учење, -Дигитална компетенција, -Естетичка компетенција, -Рад подацима и информацијама, -Сарадња -Комуникација -Одговоран однос према околини -Одговорно учешће у демократском друштву -Одговоран однос према здрављу</p>	<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА (6О + 4У = 10) Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање алгоритама линијске и цикличне структуре који води до решења једноставног проблема. Креирање рачунарског програма - визуелном програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмско језику и тумачење функције блокова од ко је сачињен. Управљање понашањем физичког дигиталног уређаја креирањем програма у визуелном програмском језику. Уочавање и исправљањ грешака у програму.</p>	<p>– оквиру активности за достизање исхода <i>својим речима</i> наставник објасни појам алгоритам и анализира једноставан познати поступак који садржи понављања одређених радњи и представи га алгоритамски, ученике треба ставити пред проблеме које треба да декомпонују и њихово решење прикажу у форми низа корака, при чему се треба ослањати на образовно искуство из првог разреда. Међу проблемима треба да се нађу и они чије решавање захтева понављање одређених корака извршан број пута или непрестано. -Дефинисани низ корака наставник назива <i>алгоритмом</i> и подстиче ученике да овај појам објасне на узрасту примерен начин. Наставник ставља пред ученике неколико раније креираних програма, које они треба да анализирају и објасне шта и на који начин раде. -Наставник треба да нагласи чињеницу да учење програмирања представља трајно знање, које је применљиво и у годинама које долазе.</p>	
---	---	---	--	--

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА
1.	ЉУДСКА ПРАВА - Ја и други у различитим групама	13
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО - Школа као заједница	8
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ - Школа као безбедно место	5
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ - Школа као безбедно место за све	10
укупно		36

Циљ наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Предметни исходи	Општеобразовни резултати	Назив теме / садржај	Кључн И појмов И садржа Ја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)	Начини провере остваренос ти исхода
------------------	-----------------------------	----------------------	---	---	--

<p>-разликује понашања појединаца која доприносе или ометају функционисање и напредовање групе, -успоставља, гради и чува успешне односе са члановима групе којој припада, -искаже своја осећања и потребе на начин који не угрожава друге, -препозна и уважи осећања и потребе других, -наведе и својим речима објасни основна права детета садржана у Конвенцији о дечјим правима, -прихвата и образлаже на примерима из живота да свако дете има иста права без обзира на различитости, -препозна ситуације кршења својих и туђих права и показује спремност да тражи помоћ</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад са подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА (13) Ја и други у различитим групама (група) Групни идентитет -Ко смо ми – сличности и разлике? -Групе којима припадамо (породица, одељење, школа, спортски клуб, музичка школа...), -Од чега зависи функционисање – напредак групе: комуникација, сарадња, узајамно подржавање, блискост, -Понашања појединаца која ојачавају или ометају односе у групи, Осећања -Изражавање сопствених осећања. -Осећања других, како их препознајемо и уважавамо, -Веза осећања са мислима и понашањима Потребе и права -Моје потребе и потребе других, -Осећања, потребе, вредности и начин њиховог остваривања, веза са правима Права детета -Конвенција о дечјим правима, -Различити смо, али су нам права иста, -Људска права важе свуда и за сваког Кршење и заштита права -Нисам посматрач, реагујем на ситуације кршења права децеу одељењу и школи, -Знам како и коме да се обратим за помоћ,</p>	<p>група, школа као заједница, безбедност у школи</p>	<p>-примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и Коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције, -примена искуственог учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају</i></p>
--	--	---	---	--	---

<p>-се договара и одлучује у доношењу правила групе и да се понаша у складу са њима, -наводи примере међусобне повезаности права и одговорности, -разликује ненасилну од насилне комуникације међу члановима групе на примерима из свакодневног живота, из књижевних дела које чита и филмова које гледа, -саслуша излагање саговорника без упадица и са уважавањем, -даје и прихвата предлоге водећи рачуна о интересу свих страна у сукобу</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО (8) Школа као заједница (школа, заједница) Школа као заједница -Вредности школе као заједнице – равноправност, одговорност, солидарност, брига за друге, толерантност, праведност, поштење, -Правила у школи и њихова функција, -Одговорности ученика и одраслих за функционисање школе као заједнице, Односи у заједници -Како радим сам, а како у групи? Шта у школи радимо заједно? -У чему смо добри? У чему бисмо могли бити бољи? -Како комуницирамо у групи? -Насилна и ненасилна комуникација Сукоби -Узроци сукоба и шта са њима. Сукоб из угла оног другог, -Посредовање у сукобу, Конструктивно решавање сукоба,</p>	<p>-примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције -примена искуственог учења, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, дали испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, дали показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.</i></p>
--	--	---	---	--

<p>-представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе, 2. се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика, - наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи, -препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при -коришћењу мобилног телефона и интернета</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ (5 Школа као безбедно место у безбедност у школи) Безбедност ученика у школи -Ученици имају право на заштиту и безбедност, - Правилник школе о безбедности ученика, -Безбедност ученика у школи и школском дворишту, на путу између куће и школе, ван школе – на излету и на настави у природи, -Безбедност ученика је одговорност свих – запослених у школи, ученика, родитеља, институција ван школе, -Безбедно и небезбедно понашање на интернету, - Одговорна употреба мобилног телефона</p>	<p>-примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције, -примена искуственог учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	
---	---	--	---	--

<p>-представи шта садржи и чему служи Правилник о безбедности ученика његове школе, -се понаша у складу са Правилником о безбедности ученика, -наводи примере одговорности одраслих и ученика за безбедност у школи, -препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу мобилног телефона и интернета</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ (6) Школа као безбедно место за све (безбедност у школи) Како учинити школу безбедним местом за све – планирање и извођење једноставне акције. -Кораци у планирању и извођењу акције, -Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити, -Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације, -Извођење и документовање акције – видео-снимци фотографије, текстови и сл. - Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу, -Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље</p>		<p>-примена различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције, -примена искуственог учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи, -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	
--	--	--	--	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета Верска настава (православни катихизис)

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Редни број теме	Тема/област	обра да	понављање	вежбе	систематизација	укупно	МЕСЕЦИ										
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1										
II	МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ	5	1	/	/	6	II 3	II 3									
III	ЛИТУРГИЈСКЕ СЛУЖБЕ И ЊИХОВ СМИСАО	5	1	/	/	6		III 2	III 4								
IV	ЖИВОТ У ЦРКВИ-ЛЕПОТА ПРАЗНИКА	4	3	/	/	7				IV 4	IV 3						
V	ТРПЕЗА ГОСПОДЊА	4	1	/	/	5						V 2	V 3				
VI	СВЕТА ЛИТУРГИЈА-ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА	4	1	/	/	5							VI 1	VI 4			

Редни број теме	Тема/област	обрада	на в ља ње	вежбе	укупно	МЕСЕЦИ												
						IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	
VII	ИКОНА-ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ	3	2	/	1	6											VII 4	VII 2
УКУПНО	7	26	9	/	1	36	4	5	4	4	3	2	4	4			4	2

Кључни појмови: Богослужење, молитва, празници, Литургија, Васкрсење, љубав, заједница, дарови, икона, причешће, Црква.

Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <p>-Сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2.разреда основне школе;</p> <p>-моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.</p> <p><u>Афективни аспект:</u></p> <p>-жели да активно учествује на часовима верске наставе.</p>	<p>УВОД</p>	<p>Настава православног катихизиса у 2. разреду основне школе треба да буде припрема ученика да прихвате да је постојање израз заједнице, односно да је личност заједница са другом личношћу. Зато у настави треба користити она деца искуства која на ово указују. То се може остварити кроз приче, цртеже које ће деца сама цртати и на којима ће увек бити представљена бића у односу, тј. целина онога што се црта (нпр. родитељи, браћа, сестре, кућа, двориште све заједно; море и лађе на мору с птицама и сунцем итд. преко дружења и организовања таквих врста игара које ће указивати на заједницу са другим као основу постојања. Да би се при том избегла опасност од схватања да свака врста заједнице може бити основ истинског постојања, треба увек имати на уму и истицати литургијску заједницу као једину истиниту јер се у њој остварује заједница с Богом у Христу, као и литургијско искуство заједнице и литургијску структуру која је утемељена на слободи а не на природним нагонима.</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. <p><i>Вештина комуникације</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -изражава своје ставове и мишљења на позитиван начин. 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● теоријска настава (34 часова) ● практична настава (2 часа) <p><i>Место реализације наставе</i></p>

Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
<ul style="list-style-type: none"> • знати да се Крштењем постаје члан Цркве; • знати да је Црква заједница потпуно другачија од свих; • знати да је Црква заједница са Богом; • разликовати значења појмова Црква-заједница и храм-место на којем се сабирамо; • на елементарном нивоу моћи да опише зашто се подижу храмови; • моћи да уочи да је Литургија догађај Цркве; • знати да у Литургији учествује само онај ко је крштен и ко то жели. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • желети да посети храм и боље упозна основна обележја православних храмова. 	<p>МОЈЕ МЕСТО У ЦРКВИ</p>	<p>Појмове као што су: Бог, личност, слобода, љубав треба, такође, увек тумачити на основу искуства заједништва са другим човеком, односно литургијског искуства заједништва. Кад говоримо о Богу, све треба тумачити у оквиру Литургије, њене структуре и радњи које се тамо одвијају. На тај начин ће бити избегнута апстрактност која је страна деци овог узраста и постићи ће се то да се Бог сусреће и види кроз живе и конкретне чланове Литургије у једном догађају, што је суштина хришћанског учења о оваплоћењу Бога Сина, о томе да је личност заједница с Богом у Христу као с другом личношћу и да је слобода љубав према другој личности.</p> <p>Бог је заједница личности Оца, Сина и Светог Духа (биће као заједница, као љубав). Литургија као икона будућег века, Царства Божијег.</p> <p>Литургија-откривање Бога (литургијско искуство Бога, личности, слободе, љубави. Бог као биће заједнице).</p> <p>Структура Литургије - Цркве (епископ, свештеници, ђакони и народ).</p> <p>Литургија је и присуство Христово и ишчекивање доласка Христовог (љубављу према Христу чинимо да је</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Компетенција за целоживотно учење:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -разликује чињенице од ставова, веровања и мишљења. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. -Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. -Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.

Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати и именовати основне службе које постоје на Литургији; • знати да свако у Цркви има своју службу; • учити међусобну повезаност служби у Цркви; • учити од коликог је значаја за неку заједницу окупљање свих њених чланова; • учити да је и он сам важан и посебан у животу Цркве; • моћи да објасни службу Епископа у Цркви; • моћи да увиди сличност службе Епископа са првосвештеником Христом; • учити да Епископ предводи молитву Цркве; • моћи да објасни ко су монаси и шта су манастири. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ученик ће бити подстакнут да размишља о својој 	<p>ЛИТУРГ И-ЈСКЕ СЛУЖБЕ И ЊИХОВ СМИСАО</p>	<p>Циљ наставе катихизиса у 2. разреду јесте да се код ученика развије свест да је Бог заједница личности и да се открива свету преко литургијске заједнице људи.</p> <p>Овај циљ треба остварити, пре свега, преко учениковог конкретног упознавања са Литургијом и њеном структуром. Тиме се постиже неколико елемената који су од пресудне важности за правилно схватање и усвајање хришћанске вере:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да је Бог заједница конкретних личности: Оца, Сина и Св.Духа; - да Бог није идеја и апстрактан појам, већ жива личност, који је постао човек и зато се среће преко човека у Литургији; - да богољубље истовремено значи човекољубље. 	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Вештина сарадње</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -доприноси постизању договора у заједничком раду. <p><i>Вештина за живот у демократском друштву</i> – понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.</p> <p><i>Предузетничка компетенција</i></p>	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>

-зна да постави

Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне Компетенције	Начин и поступци остваривања програма
<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити разлог нашег великог поштовања према Богородици; • знати да је Богородица много волела Бога и желела да му служи и да много воли нас; • уочити да Богородицу сматрамо светијом од свих светих; • знати молитву Богородице Дјево; • усвојити текст и мелодију песме „Витлејеме славни граде,, • знати да се приликом Крштења Христовог, Бог открива као Света Тројица; • знати да је Свети Сава наш први Архиепископ; • знати ко је подигао манастир Хиландар. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пожелети да радо учествује у прославама празника; 	<p>ЖИВОТ У ЦРКВИ-ЛЕПОТА</p> <p>ПРАЗНИК А</p>	<p>С друге стране, у овом разреду треба ученицима одмах указивати на разлику између стања у будућности и стања у садашњости историје, односно будућег и садашњег стања Цркве, преко дечјих искустава напредовања на основу остварења постављених циљева, као и на основу литургијског искуства. То значи да садашње постојање и истину света треба утемељити на будућности. Нагласак, дакле, треба ставити на то да је истинска будућност света и човека у будућем Царству Божијем и да је на основу структуре тога Царства утемељена и структура Литургије (епископ окружен свештеницима и народом, односно Христос окружен апостолима и народом).</p> <p>Тај циљ се може постићи, пре свега, описом Литургије као иконе будућег Царства Божијег, али и преко дечјих игара које треба да буду тако организована да одсликавају будуће Царство Божије, као и преко дечјих цртежа.</p>	<p><i>Одговорно учење у Демократском Друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Вештина сарадње</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групе. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -Вредновање самосталног рада ученика; -Праћење рада на часу; -Комбиновање више врста дидактичког материјала; -Илустрација, шеме, мапа ума; -ППТ презентације; -Коришћење веб алата;

- пожелети да ствара-лачки

- Сагледава које

Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди и каже зашто приносимо дарове природе Богу; • уочити да су дарови које приносимо Богу, свет у малом; • моћи на елементарном нивоу да препозна и именује литургијске предмете; • уочити да је заједничка трпеза израз љубави; • знати да је Литургија заједничка трпеза око које се окупљају чланови Цркве; • моћи да уочи разлику између Светог Причешћа и друге хране; • уочити сличности елемената Литургије и славе. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • код ученика ће се развити жеља да учествује на Литургији. 	<p>ТРПЕЗА ГОСПО- ДЊА</p>	<p>Теме: Литургија као икона Царства Божијег и Литургија - откривање Бога треба реализовати преко објашњења Литургије. Да бисмо показали да је Литургија икона будућег Царства, треба указати на оне елементе по којима се Литургија разликује од садашњег свакодневног живота (в. причу: Први пут на Литургији, у: Игњатије (Мидић), Православни катихизис за други разред основне школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2003., или сличне описе Литургије). Описом структуре Литургије, као и радњи које се у њој збивају, треба показати да је Св. Тројица присутна преко Литургије. Онај који приноси дарове и стоји на челу литургијског сабрања, односно епископ, јесте икона Христова. Дух Свети нас повезује са Христом, односно са епископом, крштењем, а сама Евхаристија је преко Христа управљена ка Богу Оцу. Једино Син Божији је постао човек, Исус Христос, и зато се он и види као човек, епископ, док су Отац и Дух невидљиви, али зато на њих указује сама Литургија, која без тог указивања не може да постоји. (На</p>	<p><i>Одговорно учеиће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <p><i>Вештина за живот у демократском друштву</i></p> <p>-понаша се хумано, толерантно и одговорно у друштву.</p> <p><i>Решавање проблема</i></p> <p>- вреднује примену датог решења и идентификује добре и лоше стране.</p>	<p>У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалошки; -Тимски; -Групни; -Илустративни; -Практични.

пример, не постоји Литургија без

Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати значај празновања Васкрса; • проширити своја знања о Христовом Васкрсењу; • уочити да је Христово Васкрсење изузетан догађај у који је укључена читава природа; • знати да је Христос увек са нама. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • исказати свој доживљај Христовог Васкрсења кроз самостални креативни израз. 	<p>СВЕТА ЛИТУРГИ ЈАПРОСЛ АВА ВАСКР- СЕЊА</p>	<p>Темом Литургија као присуство и ишчекивање Христа треба да се објасни дијалектички однос између садашњег и будућег века присутног у Литургији, односно истовременост присутности и одсутности Христа. Да би се избегла опасност од имитације као начина на који је Христос присутан у Литургији, иако је физички одсутан, треба истаћи искуство личности, односно искуство заједнице слободе, љубави са другом личношћу. Христос као личност може бити присутан међу нама иако је физички одсутан ако смо везани за њега, ако га волимо изнад свега (пример је дат у причи Чекајући Николу у наведеном уџбенику за 2. разред основне школе).</p>	<p><i>Одговорно учење у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; • Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица. <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <p><i>Дигитална компетенција</i></p> <p><i>Вештина за живот у демократском друштву</i></p> <p>негује своју</p>	<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова. <p>Оцењивање</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;

Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да наброји основне делове храма; • уочити да је унутрашњост храмова уређена за служење литургије; • знати да објасни ко су светитељи; • испричати ко су и шта су све чинили светитељи које славимо; • уочити да постоје светитељи и у данашње време; • сазнати о неким светитељима новијег доба. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут на поштовање и правилан однос према храму и иконама; • бити подстакнут да воли природу и друге људе; • бити подстакнут да у свим људима види пријатеље Божје. 	<p>ИКОНА-ПРОЗОР У ВЕЧНОСТ</p>	<p>Православна иконографија, архитектура, књижевност (житије светих), наша епска поезија (посебно песме о Косовском боју) такође указују на будућност која је присутна у садашњости, односно на то да вера у будућност опредељује збивања у садашњости. Иконе сликају будуће стање људи и природе у Царству Божијем. Исто је садржано и у житијима светих. Православни храм архитектонски одликава Царство Божије и његову структуру. За овај узраст довољно је указати на присутност целине онога што се слика, да би се показала разлика између садашњег века и будућег (на пример, у сцени Христовог крштења на реци Јордану у води се виде и рибице, што у природној стварности није случај, а што указује и на то да ће у Царству Божијем и природа бити присутна. Треба указати, такође, на персонификацију природе присутне у православној иконографији. Такав је, на пример, приказ света као човека у сцени силаска Св.Духа на апостоле, реке Јордана и мора у сцени крштења Христовог, што је блиско деци овог узраста). основни циљ катихизиса јесте то да ученици постану чланови Литургијске</p>	<p><i>Брига за здравље</i></p> <p>-промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима</p> <p><i>Еколошка компетенција</i></p>	

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета:
Српски језик, Природа и Друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Народна традиција, Чуvari природе.

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо		Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u> -лако логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	-Комисија ученика и наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју
	-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту

План провере оставрености исхода

	<u>Оцену добар добија ученик који:</u>	-Описно	На основу целокупног рада	На крају
	-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;	оцењивање.	ученика током полугодишта	полугодишта и школске године
	-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби
	<u>Оцену задовољава добија ученик који:</u>		Сарадња у групи	По потреби

План провере оставрености исхода

	<p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>иГрупни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције.</p> <p>иРад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>иВредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају.</p> <p>иПровера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. -</p> <p>Формативно оцењивање.</p>	<p>(сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада,</p> <p>продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа</p> <p>- разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
--	--	--	--	--

План провере оставрености исхода

<p>Ангажовање ученика у настави:</p> <p>Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (добар)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност);</p> <p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти);</p> <p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима;</p> <p>-Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима;</p> <p>-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада;</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...);</p> <p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године.</p> <p>Пресек стања по тромесечјима.</p>
--	--	---	---	--

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- и Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- и Већа индивидуализација наставе;
- и Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- и Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ

Уколико буде ученика за које је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитата, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика или других разлога, потребна додатна подршка, планирају се и спроводе мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека, урадиће се индивидуални образовни планови и као анекси прикључити Школском

програму.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...

коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских

садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

В. ПРОГРАМИ ОСТАЛИХ ОБЛИКА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Годишњи фонд часова: **36**

Недељни фонд часова: **1**

Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

ДОПУНСКА НАСТАВА		годишњи фонд	недељни фонд
1.	СРПСКИ ЈЕЗИК	18	1 (сваке друге недеље)
2.	МАТЕМАТИКА	18	1 (сваке друге недеље)
Укупно		36	1

СРПСКИ ЈЕЗИК

Предметни исходи	Назив теме / садржај	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)
<p>-поштује и примењује основна правописна правила, -разликује глас и слог и препознаје самогласнике и сугласнике, -разликује реченице по облику и значењу</p>	<p>ЈЕЗИК -Врсте речи: именице (властите и заједничке); род и број именица; гла- голи; глаголска времена: прошло, садашње, будуће време; потврдни и одрични глаголски облици; придеви (описни); бројеви (основни и редни); -Реченице: обавештајне, упитне, заповедне и узвичне. Потврдне и одричне реченице; -Велико слово: писање назива држава, градова и села (једночланих и вишечланих) и једночланих географских назива;</p>	<p>- врсте речи уочавати најпре на изолованим примерима, а затим увежбавати и у оквиру реченице, -усвајати нове садржаје путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице</p>
<p>-чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; -изражајно рецитије песму; -влада основном техником читања и писања латиничког текста; -правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА -Друго писмо (латиница): штампана и писана слова, -Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања, -Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета</p>	<p>- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама, -реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке)</p>

<p>-уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; -одреди главни догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; -одреди редослед догађаја у тексту</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ -тема, место и време збивања, редослед догађаја; -главни и споредни лик (изглед, основне особине и поступци)</p>	<p>-ученици се мотивишу на читав низ стварал. активности које настају поводом дела, -ученик треба да разликује опис, приповедање, дијалог</p>
--	---	---

НАПОМЕНА : Допунска настава организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Ученик престаје са допунским радом чим савлада одређену тешкоћу. Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

МАТЕМАТИКА

Предметни исходи	Назив теме / садржај	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко – методичко упутство)
<p>-усмено сабира и одузима бројеве до 100, --усмено множи и дели у оквиру прве стотине, израчуна вредност бројевног израза са највише две операције, -одреди непознати број у једначини са једном аритметичком операцијом, прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама,</p>	<p>БРОЈЕВИ Сабирање и одузимање са преласком, -Једначине са једном операцијом (сабирање или одузимање), -Римске цифре I, V, X, L, C -Множење и дељење (таблично), -Редослед рачунских операција, -Бројевни изрази, -Формирање израза на основу реалистичних ситуација,</p>	<p>визуелизација бројева и места броја у бројевном низу, увежбавање технике рачунања, инсистирање на усменом објашњењу поступка решавања, разумевање појма разломка радити кроз игровне активности,</p>
<p>разликује дуж, полуправу и праву, – одреди дужину изломљене линије (графички и рачунски); нацрта правоугаоник, квадрат и троугао на квадратној мрежи и тачкастој мрежи</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈА -Дуж, права и полуправа, Тачка и права, -Отворена и затворена изломљена линија, -Графичко надовезивање дужи, -Дужина изломљене линије, - Обим геометријских фигура без употребе формула</p>	<p>-упућивање ученика како да самостално вежбају, -примена игровних активности (мерење дужине), -решавање једноставних задатака, -цртање и препознавање геометријских фигура, - подстицање ученика да правилно користе лењир и шестар</p>

-изрази дужину у различитим јединицама за мерење дужине, -измери дужину дужи и нацрта дуж дате дужине, -чита и запише време са часовника	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ Мерење дужине стандардним мерним јединицама (m, dm, cm). -Мерење времена (дан, месец, година, час, минут).	упознавање са стандардним мерним јединицама применом очигледних средстава, решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама, самостално мерење различите предмета из окружења
--	---	---

НАПОМЕНА : Допунска настава организује се током целе наставне године, односно одмах чим се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја. Ученик престаје са допунским радом чим савлада одређену тешкоћу. Садржаји за реализовање допунске наставе ће зависити од напредовања ученика и проблема на које наилазе у овладавању предвиђеним програмским садржајима.

ПРОГРАМ ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Годишњи фонд часова: **36**

Недељни фонд часова: **1**

Циљ наставе је развој моралних особина, ставова и уверења ученика, упознавање ученике са школским животом и односима којима уважавају друге. Упућује на естетска осећања, формирање културно-хигијенских и здравствених навика и формирање става о заштити животне средине.

ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПЛАНИРАНОГ
БЕЗБЕДНОСТ	-На путу од куће до школе -Ко нам помаже у саобраћају -Полицајац је наш пријатељ	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама	-повезивање садржај рада са ситуацијама из свакодневног живота у школи и ван ње
КАКО ДО ДОБРОГ УСПЕХА И ПРИМЕРНОГ ВЛАДАЊА	-План рада и одмора у току дана -Оцена -Школске обавезе -Шта је примерно владање	4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву	-одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада организовање истраживачких активности
ЖИВОТ У ШКОЛИ	-Права и обавезе -Односи у одељењу -Дечија недеља -Дан школе -Савиндан	Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	-оцењивање позитивних страна понашања и рада и како се могу још побољшати
КУЛТУРА ПОНАШАЊА	-Бонтон -Боравак у физкултурној сали -Понашање у школи и ван школе	Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка	-израда панона организовање радионица

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	-Учионица -Школско двориште Чувајмо природу	предузетништву.	-постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;
ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ	-Коме се обраћамо када се над нама врши насиље или смо сведоци насиља -Насиље, злостављање, занемаривање -Нивои насиља		

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Годишњи фонд часова: **36**

Недељни фонд часова: **1**

Циљ је подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.

ТЕМЕ	САДРЖАЈ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПЛАНИРАНОГ
ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ	- Дечија недеља (учешће у активностима) - Свети Сава – школска слава (пано) - Дан школе (учешће у активностима) - Нова година (радионица) - Ускрс (радионица) - Вршњачке радионице	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња	- добро планирање: циља, ефеката, активности ученика и наставника, начин рада - активностима су обухваћени сви ученици и то тако да могу да искажу: ангажованост, самосталност, сарадљивост и иницијативност
ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	- Школски простор (уређење) - Честитке за: рођендан, Нова година, Божић, Дан жена, Ускрс (израда) - Одељењски пано (уређење)	Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	- примењују се игролике активности којима се подстиче креативност ученика - користе се школски ресурси
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	- Акција поводом Дечје недеље - Хуманитарна акција (помоћ другу, другарици (прикупљање прибора...)) - Сарадња са Црвеним крстом	Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	- организују се једноставне акције у којима су главни носиоци ученици
СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	- Одељенска такмичења - Међуодељенска такмичења - Учешће на кросу (општински ниво)		
КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ	- Изложбе - Позоришне представе - Биоскопске представе - Природбе		

и току школске године планиране су посете (позоришту, биоскопу, музеју, галерији и библиотеци), обилазак града и шетње до парка и плаже.

и току школске године планиран је одлазак и учешће ученика на Јесењем и Пролећном кросу.

ПРОГРАМ: НАСТАВА У ПРИРОДИ

ВРЕМЕ, ТРАЈАЊЕ, ПУТНИ ПРАВАЦ, НОСИОЦИ	ЦИЉЕВИ наставе у природи	ОПШТИ ЗАДАЦИ програма наставе у природи
мај-јун, ТРАЈАЊЕ: 8 дана ПУТНИ ПРАВАЦ: Ужице – Митровац на Тари – Ужице НОСИОЦИ: -директор, - стручни вођа пута, -наставници разредне наставе	очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;	побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром; подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине; оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи; развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
	развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима; развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази.	подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; формирање навика редовне и правилне исхране; навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; разумевање и уважавање различитости међу појединцима;

ИСХОДИ (ПО ПРЕДМЕТИМА)	САРЖАЈИ (ПО ПРЕДМЕТИМА)	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПЛАНИРАНОГ
Српски језик -изводи драмске текстове, -користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање	Српски језик -Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића и предмета, -Сценско приказивање драмског/драматизованог текста	1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција	-организује се родитељски састанак и пружају се информације о планираном, -ученици се унапред упознају са местом у које одлазе, условима живота у којима се организује
Математика - изрази дужину у различитим	Математика -Мерење дужине стандардним мерним	5.Решавање	

јединицама за мерење дужине, – чита и запише време са часовника, – користи јединице за време у једноставним ситуацијама,	јединицама (m, dm, cm), –Мерење времена (дан, месец, година, час, минут)	проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	настава у природи или излет, облицима и садржајима рада, начином превоза и понашањем у току пута, потребним књигама, прибору, одећи, обући, појединим спортско-рекреативним активностима које ће се тамо реализовати, – спроводи се програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих
Свет око нас –повеже личну хигијену, боравак у природи, физичку активност и разноврсну исхрану са очувањем здравља, –одржава личну хигијену руку, зуба и чулних органа, – разликује облике рељефа у свом насељу и околини, – разврста биљке из окружења на основу изгледа листа и стабла, – разврста животиње из окружења на	Свет око нас –Разноврсност биљака у окружењу (зеласте и дрвенасте; лишћарске и четинарске), –Разноврсност животиња у околини (домаће и дивље; биљоједи, месоједи и сваштоједи), –Значај биљака и животиња за човека, –Улога човека у очувању природе (штедња производа који се користе у свакодневном животу, разврставање		садржаја наставе у природи, – поштују се договорена правила понашања у току боравка, – ученици, подељени у групе, уз помоћ наставника припремају кратке реферате о областима и местима која посећују, – уважава индивидуалне карактеристике ученика, разлике у њиховим потребама и могућностима, –подстиче се сарадња и тимски рад, самосталност и лична одговорност
основу начина живота и начина исхране, – наведе примере који показују значај биљака и животиња за човека, – одреди време помоћу часовника и календара користећи временске одреднице: сат, дан, седмицу, месец, годину	отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама)		
Музичка култура – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења, – осмисли покрете уз музику,	Музичка култура –Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера –Креирање сопствених покрета уз музику		
Ликовна култура – тумачи једноставне визуелне информације које опажа у свакодневном животу,	Ликовна култура Тумачење (невербално и визуелно изражавање; садржај визуелних информација)		
Физичко и здравствено васпитање – поштује правила игре, – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа, – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења, – одржава личну хигијену, – учествује у одржавању простора у коме живи и борави	Физичко и здравствено васпитање –Ходање и трчање, –Скакање и прескакање, –Бацање и хватање, –Полигони, –Моје здравље и вежбање, –Лична хигијена		

Основна школа „Вук Караџић“ Криваја

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊАЗА III РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

Стручно веће III разреда

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ЗА III РАЗРЕД

47. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
48. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нултотолеранције према насиљу;
49. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
50. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребнеговања и развоја физичких способности;
51. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробитиживотиња;
52. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
53. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
54. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојнимпотребама и интересовањима;

16. развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
17. развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
18. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
19. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
20. развијање позитивних људских вредности;
21. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
22. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
23. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
24. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року саминималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
25. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државезасноване на знању.

ФОНД ЧАСОВА ПО НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ

Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	20-23	720-793
2.	Допунска настава	1	36
3.	Настава у природи	7-10 дана годишње	
Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Нед.	Год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Свет око нас	2	72

6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Дигитални свет	1	36
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	Нед.	Год.
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36
В. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА			
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1 - 3 дана годишње	

СРПСКИ ЈЕЗИК

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК		
Циљ	Циљ наставе и учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.		
Разред	Трећи		
Редни број	Годишњи фонд	ТИП ЧАСА	
теме	часова	ОБЛАСТ/ТЕМА	Остали облици
	180 часова	Обрада	

				(утврђивање, вежбање, систематизација, провера)		Укупно	
1.	КЊИЖЕВНОСТ		47	33	80		
2.	ЈЕЗИК		18	42	60		
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА		5	35	40		
		УКУПНО	70	110	180		

ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-------------------------	------------------	---	-----------------------------	--------------------------------	---	--

<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - чита са разумевањем различитих текстова; - опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; - изнесе своје мишљење о тексту; - разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; - одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; - именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; 	<p>Основни ниво 1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме; 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну); 1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту; 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту.</p> <p>Средњи ниво 1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме; 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине – пословице,</p>	<p>Компетенција сарадња Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктивни, аргументовани начин. Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност.</p> <p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву Негује своју националну, културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.</p> <p>Компетенција решавање проблема Формулише објашњења и закључке на основу резултата</p>	<p>I</p> <p>КЊИЖЕВНО</p> <p>СТ</p>	<p>Поезија, проза, драма, прича, бајка, басна, текст, књижевно-уметнички и информативни и текст, народна књижевност, наслов, пасус, тема текста, поука, порука текста, ликови, песма, стих, строфа, лирска песма, аутор, дијалог, монолог, песничке слике.</p>	<p>-Читање и разумевање текстова из читанке; -Читање и разумевање информативних и популарних текстова из часописа за децу; -Читање текстова у наставцима; -Увођење ученика у основне књижевне појмове и уочавање формалне разлике истих.; песма, прича драмски текст; -Уочавање ликова у тексту, хронолошког низа догађаја, места и времена дешавања радње; - Формирају и исказују своје ставове о делу које слушају или</p>	<p>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем; Бележењем постигнућа ученика оценом; Усне и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
--	--	---	---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> - уочи основне одлике лирске песме(стих, строфа и рима); - разуме пренесено значењепословице и басне и њиховупоучност; - разуме идеје књижевног дела; - уочи основне одлике народнебајке; - разликује народну од ауторскебајке; - представи главне особине јунака; - уочи основне одлике народнеепске песме; - уочи поређење у књижевном делуи разуме његову улогу; - разликује опис од приповедања укњижевном делу; - покаже примере дијалога у песми,причи и 	<p>загонетке, брзалице); 1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми; 1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту; 1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту); 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога; 1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту.</p> <p>Напредни ниво</p>	<p>до којих је дошао у раду, презентује их и дискутује са другим особама и преиспитује их у светлу добијених коментара. Стечена нова сазнања и вештине повезује у јединствену целину са претходним.Провера ва применљивост решења у пракси и користи стечена знања и вештине у новимситуацијама.</p>			<p>читају;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Изводедрамски текст на сцени; -Стичу читалачке навике читањем домаће лектире; -Илуструју одређени мотив из текста. -Богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитанх текстова. 	
---	--	--	--	--	---	--

<p>драмском тексту; - уочи хумор у књижевном делу; - чита текст поштујући интонацију - реченице/стиха; - изражајно рецитије песму и чита прозни текст; - изводи драмске текстове; - разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; - одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; 5. примењује основна правописна правила; 6. јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајући инто</p>	<p>1СЈ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст; 1СЈ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту; 1СЈ.3.5.3. тумачи идеје у Књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст.</p>					
---	--	--	--	--	--	--

<p>нацију и логички акцент, паузе,брзину и темпо; 6 споји више реченица у краћу дужу целину; 7 препричава, прича и описује и насажет и на опширан начин; 8 извештава о догађајима водећирачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; 9 варира језички израз; 10 попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; 11 разликује формални од неформалног говора (комуникације); 12 учествује у разговору поштујући уоби</p>						
--	--	--	--	--	--	--

чајена правила комуникације ипажљиво слуша саговорника.						
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила; – јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; – споји више реченица у краћу и дужу целину; 	<p>ГРАМАТИКА</p> <p>Основни ниво</p> <p>1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе);</p> <p>1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица);</p> <p>1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне).</p>	<p>Решавање проблема;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Компетенција за учење;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Естетичка Компетенција;</p> <p>Рад са подацима и информацијама.</p>	<p>II</p> <p>ЈЕЗИК</p> <p>Грамматика, правопис и ортоепија</p>	<p>Реченица, реч, слог, глас, слово, субјекат, предикат, именице</p> <p>врста (род и број), глаголи (прошло, садашње и будуће време), придеви; обавештајна,у питна, заповедна и узвична реченица.</p>	<p>Облици рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару</p> <p>Методе рада: вербална, демонстративна, илустративна</p> <p>Корелација: ликовна култура, музичка култура, природа и друштво, математика</p> <p>Место извођења: учионица</p>	<p>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем; Бележењем постигнућа ученика оценом; Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>

<p>– препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин.</p>	<p>Средњи ниво 1СЈ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); 1СЈ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве); 1СЈ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу; 1СЈ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род)</p>					
---	---	--	--	--	--	--

времена у друго;

	<p>1СЈ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне 20) одричне); 1СЈ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику.</p> <p>Напредни ниво 1СЈ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе).</p> <p>ЛЕКСИКОЛОГИ ЈА</p>				
--	--	--	--	--	--

	<p>Основни ниво 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију; 1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.).</p> <p>Средњи ниво 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију; 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава.</p> <p>Напредни ниво 1CJ.3.4.4. одређује значења</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени.					
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; – варира језички израз; – попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; – разликује формални од неформалног говора (комуникације); – учествује у разговору поштујући уобичајена правила 	<p>ГОВОРНА КУЛТУРА</p> <p>Основни ниво</p> <p>1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га;</p> <p>пажљиво слуша своје саговорнике;</p> <p>1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања;</p> <p>1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења” или „скандирања”;</p> <p>1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или</p>	<p>Компетенција комуникација</p> <p>Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин</p> <p>Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност.</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким</p>	<p>III</p> <p>ЈЕЗИЧКА</p> <p>КУЛТУРА</p>	<p>Фабула – редослед догађаја, препричавање, причање, описивање, аутодиктат.</p>	<p>Облик рада:</p> <p>фронтални, групни, индивидуални, у пару</p> <p>Методе рада:</p> <p>вербална, демонстративна илустративна</p> <p>Корелација:</p> <p>ликовна култура, музичка култура, природа и друштво</p> <p>Место извођења:</p> <p>учионица</p>	<p>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем; Бележењем постигнућа ученика оценом; Усне и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>

<p>комуникације и пажљиво слуша саговорника.</p>	<p>краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља; 1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације; 1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање; 1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју;</p>	<p>пољима свог деловања.</p>				
--	---	------------------------------	--	--	--	--

	<p>1СЈ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став.</p> <p>ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p> <p>Основни ниво</p> <p>1СЈ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице;</p> <p>1СЈ.1.3.2. уме да се потпише;</p> <p>1СЈ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком;</p> <p>1СЈ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе;</p> <p>1СЈ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре;</p> <p>1СЈ.1.3.6. издваја наслов, углавном</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>се држи теме; 1СЈ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи); 1СЈ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава; 1СЈ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.); 1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије).</p> <p>Средњи ниво 1СЈ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу); 1СЈ.2.3.2. употребљава</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/- ин,-ски/-чки/- шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању; 1СЈ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...); 1СЈ.2.3.4. држи се теме; излагање</p>					
--	--	--	--	--	--	--

	<p>организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима;</p> <p>1СЈ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији</p>					
--	--	--	--	--	--	--

Српски језик – допунска настава - годишњи фонд часова 18

ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере Остварености Исхода
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– разликује књижевне врсте: песму, причу, басну, бајку, драмски текст;</p> <p>– одреди главни</p>	<p>Компетенција сарадња</p> <p>Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктивни, аргументовани начин.</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>Поезија, проза, драма, прича, бајка, басна, текст, књижевно-уметнички и информативни текст, народна књижевност,</p>	<p>Проверавање постигнућа и праћење напредовања ученика вршиће се усмено и писмено. Усмено проверавање вршиће се кроз вештине изражавања (причање,</p>	<p>Праћењем Постигнућа ученика, Усменим испитивањем; Бележењем Постигнућа Ученика оценом;</p>

<p>догађај, време и место дешавања у прочитаном тексту; – одреди редослед догађаја у тексту ; – уочи главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – наведе једноставне примере поређења из текстова и свакодневног живота;</p>	<p>Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Компетенција одговорно учешће у демократском друштву Негује своју националну, културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. Компетенција решавање проблема Формулише објашњења и закључке на основу резултата до којих је дошао у раду, презентује их и дискутује са другим особама и преиспитује</p>		<p>наслов, пасус, тема текста, поука, порука текста, ликови, песма, стих, строфа, лирска песма, аутор, дијалог, монолог, песничке слике.</p>	<p>препричавање, описивање), ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова (лирских и драмских), сценско приказивање драмског и драматизованог текста, читање и тумачење књижевног дела, разумевање, примена научног. - Писмено проверавање ученичких постигнућа вршиће се кроз контролне задатке, тестове, ортографске вежбе, диктате, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, домаће задатке и писмене задатке. -Пратиће се ангажовање ученика кроз однос</p>	<p>Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
---	---	--	--	---	---

	их у светлу добијених коментара. Стечена нова сазнања и вештине повезује у јединствену целину са претходним.Провер ава применљивост решења у пракси и користи стечена знања и вештине у новим ситуацијама.				
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: уочава и препознаје реченице по значењу и облику, врсте речи - уочава главне делове реченице: субјекат и предикат - закључују да речи у реченици имају различиту функцију и означавају	Решавање проблема; Сарадња; Компетенција за учење; Комуникација; Естетичка Компетенција; Рад са подацима и информацијама.	ЈЕЗИК	Реченица, реч, слог, глас, слово, субјекат, предикат, именице врста (род и број), глаголи (прошло, садашње и будуће време), придеви; обавештајна, у питна, заповедна и узвична реченица.	Проверавање постигнућа и праћење напредовања ученика вршиће се усмено и писмено. Усмено проверавање вршиће се кроз вештине изражавања (причање, препричавање, описивање), ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе,	Праћењем Постигнућа ученика, Усменим испитивањем; Бележењем Постигнућа Ученика оценом; Усмене и Писмене Провере Степена Усвојености знања; Свеске

<p>место, време и начин вршења радње</p> <p>С дели именице на заједничке и властите; уочава род и број именица</p> <p>С закључују да се глаголи разликују по радњи, стању и збивању; усвајају да код глагола разликујемо облике садашњости, прошлости</p> <p>и будућности</p> <p>С усвајају знања о роду и броју придева</p> <p>С врше поделу придева на описне и градивне</p> <p>С пише по правописним</p>				<p>казивање напамет научених текстова (лирских и драмских), сценско приказивање драмског и драматизованог текста, читање и тумачење књижевног дела, разумевање, примена научног.</p> <p>и Писмено проверавање ученичких постигнућа вршиће се кроз контролне задатке, тестове, ортографске вежбе, диктате, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, домаће задатке и писмене задатке. -Пратиће се ангажовање ученика кроз однос</p>	<p>ученика и њихови практични радови.</p>
---	--	--	--	---	---

правилима

<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - влада основном техником читања и писања латиничког текста; – користи различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање, описивање; – правилно састави дужу и потпуну реченицу и споји више реченица у краћу целину;</p> <p>– разликује основне делове текста (наслов, пасус, име аутора, садржај); – изражајно чита ћирилички текст – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – износи својемишљење о</p>	<p>Компетенција комуникација Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. Естетичка компетенција Препознаје и развија сопствене стваралачке</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>Фабула – редослед догађаја, препричавање, причање, описивање, аутодиктат.</p>	<p>Проверавање постигнућа и праћење напредовања ученика вршиће се усмено и писмено. Усмено проверавање вршиће се кроз вештине изражавања (причање, препричавање, описивање), ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова (лирских и драмских), сценско приказивање драмског и драматизованог текста, читање и тумачење књижевног дела, разумевање, примена наученог. и Писмено проверавање ученичких постигнућа вршиће се кроз контролне задатке, тестове, ортографске</p>	<p>Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем; Бележењем постигнућа ученика оценом; Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
---	--	-------------------------------	--	---	---

тексту.				вежбе, диктате, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, домаће задатке и писмене задатке. -Пратиће се ангажовање ученика кроз однос	
---------	--	--	--	---	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета енглески језик за 3. разред

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште Међупредметн е компетенције	Назив теме/ садржај	Кључ нипој мови садр жаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварен ости исхода</i>
Ученици умеју да:представе себе и	ПСТ.1.1.2. Разуме значење	Компетенција за учење;	Hello	Поздрав љање и	Комбиновање различитих врста	Форматив но,

<p>другог; поздраве и отпоздраве примењујући једноставна језичка средства; препознај у и именују предмете из непосредног окружења; разумеју једноставне описе и опишу предмете из непосредног окружења једноставним језичким средствима; разумеју јасно постављена једноставна питања личне природе и одговоре на њих; постављају једноставна питања личне природе; разумеју и примењују устаљена правила учтиве</p>	<p>најфреквентнијих речи, у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ПСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно.</p> <p>ПСТ.1.1.4. Разуме споро (разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење.</p> <p>ПСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници</p>	<p>Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Решавање проблема; Сарадња</p>	<p>Play time</p> <p>Where s the ball?</p> <p>This is my nose!</p>	<p>представљање; давање основни и информација о изговору и ритма речи себи; опробавање кроз песме и брзалице. исисивање предмета и исказивање положаја у простору, алфавет</p>	<p>дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног ритма речи и ритма речи Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним</p>	<p>свакодневно оцењивање и усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
--	---	--	--	--	---	---

комуникације.	<p>говоре довољно разговетно и споро.</p> <p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности.</p> <p>ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.</p> <p>ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.</p>				предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик	
Ученици умеју да:	ПСТ.1.1.6. Препознаје	Компетенција		Описив	Комбиновање	Форматив

<p>препознају, именују и описују животиње из зоо врта ; разумеју једноставне описе у описују жиотиње једноставним језичким средствима; разумеју исказе у вези са способностима у ужем и ширем смислу и реагују на њих; изражавају способности у ужем и ширем смислу једноставним језичким средствима; траже информацију о туђим способностима и саопштавају шта он/она уме/не уме да ради-</p>	<p>лична и друга имена, као - најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ПСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p>	<p>за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Billy s teddy!</p>	<p>ање живих бића; изражавање способности</p>	<p>различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији и раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање</p>	<p>но, свакодневно оцењивањ и усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера вежба 10. мин</p>
--	---	---	------------------------------	---	---	--

	<p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности</p> <p>ПСТ.2.1.26. Пише једноставне поруке (у личном обраћању) и објаве (на социјалним мрежама), као и кратка писма пријатељима и познаницима да би изразио захвалност, извињење и слично.</p> <p>ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика</p>				<p>корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик</p>	
<p>; Ученици умеју да препознају и именују предмете и појаве из непосредног окружења и</p>	<p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средстава приликом поздрављања,</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p>	<p>Where s the ball” What is this?</p>	<p>Описивање предмети и</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у</p>	<p>Формативно,</p> <p>Свакодневно Но Оцењивање усмених</p>

<p>учионице; разумеју једноставне описе и опишу предмете користећи кратке, једноставне изразе у комбинацији боје и именице; разумеју једноставне исказе који се односе на количине; поставе питања и саопште количине једноставним језичким средствима; разумеју и упуте једноставне изразе за скретање пажње; разумеју, упуте и реагују на похвале; разумеју и препознају сличности и разлике у животу у школама у ВБ и код нас; поштују правила учтиве</p>	<p>представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ПСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ПСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познату тематику.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање,</p>	<p>Естетичка компетенција; Комуникација; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Решавање проблема; Сарадња</p>		<p>појава; изражавање количина, припадања, скретање пажње; похвале и захваљивање</p>	<p>главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији и раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско</p>	<p>одговора ученика</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера- вежба контролни задатак у децембру</p>
--	--	--	--	--	---	--

комуникације.	<p>слагање и неслагање.</p> <p>ПСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, претходне и планиране активности и догађаје.</p>				<p>васпитање-,српски језик</p> <p>,српски језик</p>	
<p>Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему;</p> <p>разумеју свакодневне исказе који се односе на изражавање осета;изражавају своје осете једноставним језичким средствима; разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагују на</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС).</p> <p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Одговоран однос према околини,</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Сарадња;</p> <p>Предузимљивост и</p>	<p>He s a hero!</p>	<p>Изражавање потреба, осета; допадања/недопадања; исказивање упозорења, једноставних научних чињеница; описив</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове.</p> <p>увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице.</p> <p>Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током</p>

<p>њих;разумеју и реагују на једноставна упозорења; упућују кратка упозорења; разумеју кратка упутства и налоге и реагују на њих; траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима; разумеју једноставне исказе везане за појаве – научне чињенице и реагују на њих; исказују научне чињенице најједноставнијим језичким средствима; уочавају сличности и разлике у начину исхране у ВБ и код нас.</p>	<p>графичког обликовања</p> <p>ПСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа.</p> <p>ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.</p> <p>ПСТ.3.1.21. На једноставан начин описује догађаје и обављене активности.</p>	<p>оријентација ка предузетништву</p>		<p>ање врста и порекла хране</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији</p> <p>- раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик ,српски језик</p>	<p>појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера писменост и у марту</p>
---	---	---------------------------------------	--	--------------------------------------	--	---

<p>Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему;разумеју једноставне описе о опишу предмете из непосредног окружења једноставним језичким средствима; разуме о користи једноставне исказе којима се изражава припадање и поседовање, разумеју и препознају сличности и разлике у животу ВБ и код нас;</p> <p>разумеју и примењују правила учтивног обраћања у ословљавања (формалног исказивања</p>	<p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе.</p> <p>ПСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника</p> <p>ПСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовања</p> <p>СТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом.</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговоран однос према околини;</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву;</p> <p>Решавање проблема;</p> <p>Сарадња</p>	<p>He s a hero!</p>	<p>Описивање предмета и места, исказивање положаја у простору, изражавање припадања</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове.</p> <p>увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице.</p> <p>Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији и раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање у усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера-15 минута</p>
--	--	--	----------------------------	---	--	--

поштовања).					Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик	
Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе живих бића; описују жива бића једноставним језичким средствима; разумеју и изражавају исказе у вези са (урођеним) способностима и реагују на њих; разумеју и формулишу кратке исказе који се односе на чуђење;	ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља питања саговорнику. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена	Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Решавање	Billy s teddy!	Описивање живих бића; изражавање чуђења; изражавање (урођених) способности	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-писмени

<p>разумеју кратка упутства и налоге и реагују на њих; упућују кратка упутства и налоге; уочавају сличности и разлике у породичним односима у ВБ и код нас.</p> <p>-</p>	<p>визуелним елементима ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење.</p>	<p>проблема; Сарадња</p>			<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	<p>задатак почетком маја</p>
<p>Ученици умеју да: препознају и именују просторије у кући и места из непосредног окружења; разумеју једноставна питања и обавештења о положају у простору и реагују на њих; размењују информације о месту</p>	<p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према</p>	<p>Rooms</p>	<p>Описивање места; исказивање положаја у простору</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла,</p>	

<p>становања;уочавају сличности и разлике у изгледу стамбеног простора и култури становања у ВБ и код нас;поштују правила учтиве комуникације.</p>	<p>подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини.</p> <p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности</p> <p>ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења</p>	<p>здрављу; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Решавање проблема; Сарадња</p>		<p>применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији и раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик</p>	
--	---	---	--	---	--

	<p>(начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).</p> <p>ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљење</p>					
<p>Ученициумеју да: препознају и именују бића из непосредног окружења; разумеју једноставне описе места и описују их користећи једноставна језичка средства; разумеју једноставна обавештења о положају у простору и реагују</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.14.</p>	<p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација;</p> <p>Одговоран однос према околини;</p> <p>Одговоран однос према здрављу;</p> <p>Сарадња</p>	<p>Where the ball?</p>	<p>Описивање бића, места;</p> <p>Исказивање положаја у простору</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице.</p> <p>Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање</p>	<p>Прегледање свески</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Провера</p>

<p>на њих; траже и пружају кратка и једноставна обавештења о положају у простору; уочавају сличности - разлике у изгледу стамбеног простора и култури становања у ВБ и код нас</p>	<p>Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке - себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање.</p>			<p>примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији – раду: анализа слика ПШТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно- цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
---	--	--	--	--	--

	<p>ПСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.</p>					
<p>Ученици умеју да: препознају и именују појмове који се односе на тему; разумеју једноставне описе живих бића и описују их користећи једноставна језичка средства; разумеју и реагују на кратке налоге, упутства и упозорења; дају кратке налоге, упутства и упозорења;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим</p>	<p>Компетенција за учење, Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Предузимљивост и</p>	<p>Sve teme</p>	<p>Описивање живих бића; исказивање метеоролошког времена</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање</p>	<p>Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера</p>

<p>разумеју једноставна обавештења о метеоролошком времену и реагују на њих; траже и дају кратка и једноставна обавештења о метеоролошком времену; разумеју сличности и разлике у начину одевања вршњака у ВБ и код нас.</p>	<p>језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке – себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање. .</p> <p>ПСТ.3.1.14. Поставља</p>	<p>оријентација ка предузетништву; Решавање проблема; Сарадња</p>		<p>примера од стране ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији</p> <p>3.раду: анализа слика</p> <p>ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
--	---	---	--	---	--

	неколико повезаних питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.					
Ученици умеју да: препознају и именују врсте активности на летњем распусту; описују тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; разумеју позив и реагују на њега; упућују позив на заједничку активност; разумеју	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у Демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Одговоран однос према околини; Одговоран однос према здрављу; Предузимљивост и Оријентација Ка предузетништву; Решавање</p>	Play time	<p>Исказивање тренутних активно сти; позив на заједничку активно ст; исказивање расположења</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране</p>	<p>Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера</p>

<p>једноставне исказе за изражавање расположења (емпатије и забринутости) и реагују на њих; изражавају расположење (емпатију и забринутост) једноставним језичким средствима; уочавају сличности у разлике у начину провођења летњег распуста у ВБ и код нас.</p>	<p>употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке с себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање. .</p> <p>ПСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних</p>	<p>проблема; Сарадња</p>			<p>ученика</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији и раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-,српски језик</p>	
---	--	------------------------------	--	--	--	--

	питања у низу, на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.					
Ученици умеју да: разумеју једноставне честитке и одговоре на њих; упућују једноставне честитке; уочавају сличности и разлике у начину прославе Божића код нас и у ВБ; повезују садржаје других наставних предмета са енглеским језиком; поштују правила учтивости	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа.</p> <p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних</p>	<p>Компетенција за учење; Одговорно учешће у Демократском друштву; Естетичка компетенција; Комуникација; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Решавање проблема; Сарадња</p>		Честитање	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ</p> <p>Увођење ученика у главне појмове. увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник радна свеска, ЦД, компјутер, табла, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p>	<p>Прегледање свески</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Провера</p>

<p>комуникације.</p>	<p>фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке - себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама.</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање.</p> <p>ПСТ.3.1.14. Поставља неколико повезаних питања у низу, на познате</p>				<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији и раду: анализа слика ППТ, видео материјали</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:, ликовно-цртежи музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање-, српски језик</p>	
----------------------	---	--	--	--	--	--

	теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање; одговара на слична питања саговорника.					
--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
-------------	-----------------------	----------	-----------------------	-------

<p>злагаођених стандарда постигнућа у току савладавања Степен остварености циљева и прописаних, односно процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама разумевања, примена и вредновање научених поступака и процењују се: вештине изражавања и саопштавања;</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: и у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
		<p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Учесталост јављања на часу по месецима</p>	<p>Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)</p>

<p>текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и</p>	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: у у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; у самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; у решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p>	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који: Уу довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; Уу знатној мери логички повезује чињенице и појмове; Увећим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; Уу довољној мери критички расуђује;</p>	<p>-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје</p>
		<p>Квиз на кахуу, или други он-лајн Квиз</p>	<p>Првопласирани +5 Другопласирани ++ Трећепласирани +</p>	<p>По једном у полугодишту</p>
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>

		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; - у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере</p> <p>Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>Бодовање:</p> <p>40-54%-2</p> <p>55-69%-3</p> <p>70-84%-4</p> <p>85-100%-5</p>	<p>Након сваке теме</p> <p>(4 провере које се раде цео час - по две у полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом иједна у другом полугодишту)</p>
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> и знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; и не изводи закључке који се заснивају на подацима; и критички не расуђује; <p>.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи</p> <p>(сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>

			- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
			-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године
		– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	Вођење евиденције од стране наставника о:	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано	-Пресек стања по тромесечјима

<p>постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима</p>	<p>показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>	<p>часовима (учесталост и активност по месецима)</p>	<p>-Учесталост јављања и активност по месецима</p>	
	<p>у показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p>	<p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p>	<p>-Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада</p>	
	<p>у показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p>	<p>-Учешћу на такмичењима</p> <p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
	<p>у не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)</p>	<p>-Несебичном пружању помоћи другим ученицима</p> <p>-Израда панона, ППТ, различитих врста излагања</p>	<p>-Спреман је да помогне другима</p> <p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	

МАТЕМАТИКА

Назив предмета		Математика		
Циљ Редни број теме	Разред	Циљ наставе и учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема. Остали облици из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких обрада појмова (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	Тип часа	Укупно
		Наставна област/тема	Трећи разред	
Годишњи фонд 1. часова	Понављање градива другог разреда 180 часова		6	6
Бројеви				
2.		49	74	123
3.	Геометрија	12	17	29
4.	Мерење и мере	5	9	14
5.	Утврђивање градива трећег разреда		8	8
УКУПНО		66	114	180

ПРЕДМЕТН И ИСХОДИ	СТАНДАРД И	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈ А	Начини и поступци остваривањ а програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; – прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до</p>	<p>Основни: 1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 1.1.4; 1.1.5; 1.4.4; 1.3.1; 1.3.2. Средњи: 2.1.1; 2.1.2; 2.1.3; 2.1.4; 2.1.5. Напредни:3. 1.1; 3.1.2; 3.1.3; 3.1.4; 3.1.5;3.3.1; 3.3.2.</p>	<p>Комуникација - Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене Компетенција за учење - Користи различите изворе информација и има критички однос према њима- Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује,</p>	<p>БРОЈЕВИ</p>	<p>Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифрених бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената.</p>	<p>Облик рада: -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару Методе рада: - демонстративна -дијалогска -илустративна -истраживачка - диференцирана -пројектна -хеуристичка -графички радови - индивидуализована метода -ИКТ метода</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и</p>

<p>1.000);</p> <p>– изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1.000);</p> <p>– подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат;</p> <p>– процени вредност израза са једном рачунском операцијом;</p> <p>– израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције;</p> <p>– одреди десетице и стотине најближе</p>		<p>открива и повезује нова знања.</p> <p>Сарадња</p> <p>и Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара,- Критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада.</p> <p>Решавање проблема</p> <p>и Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе између њих,- Планира стратегију решавања проблема,- Решава проблем према планираној стратегији примењујући</p>		<p>Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a x = b$.</p> <p>Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$.</p> <p>Римске цифре D, M.</p> <p>Разломци.</p> <p>Упоредивање разломака са једнаким именицима.</p> <p>Децимални запис броја са једном децималом.</p>	<p>-метода писаних радова, -интерактивна, -текстуална, -илустративна, -учење путем открића,</p> <p>Наставна средства:</p> <p>-геометријски прибор</p> <p>-модел геометријских тела</p> <p>-квадратна и тачкаста мрежа</p> <p>-предмети из окружења</p> <p>-уџбеник</p> <p>-радна свеска</p> <p>-материјал за практичан рад (пластелин, картон, колаж папир, канап, бојице, фломастери...)</p> <p>-маказе</p> <p>-лепак</p> <p>Корелација:</p> <p>Српски језик, ликовна</p>	<p>њихови практични радови.</p>
---	--	--	--	--	--	---------------------------------

<p>датом броју; – реши једначину са једном рачунском операцијом; – одреди и запише куп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину– упореди разломке облика са једнаким имениоцима; – резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом;</p>		<p>знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством. Дигитална компетенција иПриликом Решавањапроблема уме даодабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.</p> <p>Рад са подацима и информацијама иКористи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их , повезујући их са претходним знањем из различитих области.</p>			<p>култура, музичка култура, природа и друштво.</p> <p>Место извођења: учионица</p>	
---	--	---	--	--	---	--

<p>– уочи и речима опише правило за настајање бројевног низа; – чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм).</p>						
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; – конструише троугао и</p>	<p>Основни: 1.2.1; 1.2.2; 1.2.3; 1.2.4. Средњи: 2.2.2; 2.2.4; 2.2.5. Напредни: 3.2.1; 3.2.2; 3.2.4.</p>	<p>Комуникација - Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене Компетенција за учење - Користи</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈА</p>	<p>Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг.</p>	<p>Облик рада: -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару Методе рада: - демонстративна а -дијалогска -илустративна -истраживачка - диференцирана</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим</p>

<p>круг; – именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; – разликује врсте углова и троуглова; – одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; – опише особине правоугаоника и квадрата; – преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу</p>		<p>различите изворе информација и има критички однос према њима- Способан је да самостално - у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања. Сарадња - Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара,- Критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада. Решавање проблема - Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе</p>		<p>Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих радова, помоћу-интерактивна, лењира. -текстуална, Конструкције -илюстративна, троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.</p>	<p>-пројектна -хеуристичка -графички радови - индивидуализована метода-ИКТ метода -метода писаних радова, -учење путем открића, Наставна средства: -геометријски прибор -модел геометријских тела -квadratна и тачкаста мрежа -предмети из окружења -уџбеник -радна свеска -материјал за практичан рад (пластелин,</p>	<p>испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
--	--	---	--	--	---	--

<p>задатог упутства; – користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање.</p>		<p>између њих,- Планира стратегију решавања проблема,- Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством. Дигитална компетенција иПриликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин. Рад са подацима и информацијама иКористи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални</p>			<p>картон, колаж папир, канап, бојице, фломастери...) -маказе -лепак Корелација: Српски језик, ликовна култура, музичка култура, природа и друштво Место извођења:учионица</p>	
--	--	---	--	--	--	--

		приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.				
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена;</p> <p>– упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време);</p> <p>– измери површину</p>	<p>Основни: 1.2.2; 1.2.3; 1.2.4; 1.4.2; 1.4.3; 1.4.4.</p> <p>Средњи: 2.2.2; 2.4.2; 2.4.3; 2.4.4.</p> <p>Напредни: 3.4.2; 3.4.3.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>- Користи различите изворе информација и има критички однос према њима- Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања.</p> <p>Решавање проблема</p> <p>- Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе између њих,- Планира</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p>	<p>Мерење масе (кг, г, т).</p> <p>Мерење времена (деценија, век, секунд).</p> <p>Мерење дужине (мм, км).</p> <p>Мерење запремине течности (л, дл, цл, мл, хл).</p> <p>Мерење површине геометријских фигура задатом мером.</p>	<p>- За упознавање метарског система мера треба користити очигледна средства и давати ученицима да мере предмете из околине (у учионици, школском дворишту, код куће итд.). Исто тако, неопходно је и да се ученици вежбају да процењују одока (нпр.</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>

<p>геометријске фигуре задатом мером (правоугаони ком, квадратом и троуглом); – примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама</p>		<p>стратегију решавања проблема, иРешава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством. Сарадња иАктивно и конструктивно учествује у раду групе или пара иКритички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада. Комуникација иУме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и</p>			<p>раздаљину између два предмета, масу и сл.), па да по завршеном таквом мерењу утврђују израчунавањем колику су грешку учинили. Облик рада: -фронтални -индивидуални -групни -рад у пару Методе рада: - демонстративн а -дијалoшка -илустративна -истраживачка -пројектна -хеуристичка -графички радови -ИКТ метода -интерактивна, -текстуална, -илустративна,</p>	
---	--	--	--	--	---	--

		намене.			<p>-учење путем открића, Наставна средства: Уџбеник Рана свеска Наставни листићи Постери заматематику Нестандардне јединице мере</p> <p>Корелација: у Физичко и здравствено васпитање Различити облици трчања и ходања Места извођења: - Учионица - Школско двориште - Фискултурна сала -Парк</p>	
--	--	---------	--	--	--	--

ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -упознаје и записује бројеве до 1000 (стотине, стотине и десетице); решава простије текстуалне задатке - математички се изражава (математички записује текстуалне задатке, једначине и неједначине и решава их) - упознаје, разликује и решава задатке са разломцима $1/5$, $1/10$, $1/100$, $1/1000$, $1/3$, $1/6$, $1/9$, $1/7$ - упознаје и 	<p>Комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене <p>Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> - Користи различите изворе информација и има критички однос према њима- Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, 	<p>БРОЈЕВИ</p>	<p>Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине</p>	<ul style="list-style-type: none"> - учење путем откривања - истраживање - симулација - пројекат - решавање проблема - кооперативно учење 	<p>Прикупљање информација из Различитих извора: Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, Рад у групи, тестови. Праћењем Постигнућа ученика, Усменим Испитивањем Бележењем Постигнућа Ученика</p>

<p>разликује римске од арапских бројева и записује их</p>	<p>открива и повезује нова знања. Сарадња - Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара,- Критичкипроцењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада. Решавање проблема - Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе између њих,- Планира стратегију решавања проблема,-Решава проблем према планираној стратегији примењујући</p>		<p>облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \pm x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци. Упоредивање разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са једном децималом.</p>		<p>оценом Усне и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
---	--	--	--	--	--

	<p>знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством.</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>у Приликом Решавања проблема уме да одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>у Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.</p>				
По завршетку			Узајамни	- учење путем	Прикупљање

<p>разреда ученик ће бити у стању да: -уочава и црта раван, полуправу, праву, дуж и односе међу њима, круг, угао, правоугаоник, квадрат и црта праве (паралелне, нормалне), дуж и израчунава обим квадрата и правоугаоника и уочава и црта троуглове и израчунава обим троугла</p>	<p>- Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене</p> <p>Компетенција за учење - Користи различите изворе информација и има критички однос према њима- Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања.</p> <p>Сарадња - Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара,- Критички процењује свој</p>	<p style="text-align: center;">ГЕОМЕТРИЈ А</p>	<p>положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.</p>	<p>откривања и истраживање и симулација и пројекат и решавање проблема и кооперативно учење и учење путем откривања и истраживање и симулација и пројекат и решавање проблема и кооперативно учење</p>	<p>информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад и групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
--	--	--	---	--	---

	<p>рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада.</p> <p>Решавање проблема</p> <p>- Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе између њих, - Планира стратегију решавања проблема, - Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством.</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>- Приликом решавања проблема уме да одабере средство</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.</p>				
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>упоређује мере</p> <ul style="list-style-type: none"> - мери дужи - мери масу - мери време (година, век) - мери запремину течности (литар, 	<p>Компетенција за учење</p> <p>- Користи различите изворе информација и има критички однос према њима- Способан је да самостално и у сарадњи са</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p>	<p>Мерење масе (кг, г, т).</p> <p>Мерење времена (деценија, век, секунд).</p> <p>Мерење дужине (мм, км).</p>	<p>- учење путем откривања</p> <p>- истраживање</p> <p>- симулација</p> <p>- пројекат</p> <p>- решавање проблема</p> <p>- кооперативно учење</p>	<p>Прикупљање информација из Различитих извора:</p> <p>Свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и</p>

<p>децилитар, центилитар, милилитар, хектолитар) - примењује стечена знања о мерама и јединицама мере</p>	<p>другима истражује, открива и повезује нова знања. Решавање проблема - Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе између њих,-Планира стратегију решавања проблема, - Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем и ваншколским искуством. Сарадња - Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара - Критички процењује свој</p>		<p>Мерење запремине течности (л, дл, цл, мл, хл). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.</p>		<p>дискусији, самосталан рад, рад к групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степен усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови.</p>
---	---	--	---	--	---

	<p>рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада.</p> <p>Комуникација - Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене.</p>				
--	---	--	--	--	--

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Назив предмета	Природа и друштво
Циљ	Циљ наставе и учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.
Разред	Трећи

Годишњи фонд часова	72 часа	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање,	
Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА			

				вежбање, систематизација, провера)			
1.	Природа и друштво мога краја	10	5	15			
2.	Услови за живот у мом крају	13	5	18			
3.	Оријентација у простору и времену	11	5	16			
4.	Кретање	8	4	12			
5.	Материјали	6	5	11			
УКУПНО		48	24	72			

ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ	СТАНДАРД И	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈ А	Начини и попуци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
По завршетку	1ПД.1.6.1 ,	Одговорно		Облици	Часови у	Прикупљање

<p>разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>а идентификује облике рељефа у свом крају;</p> <p>И идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају;</p> <p>– илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају;</p> <p>а примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима;</p> <p>а повеже различита занимања и</p>	<p>1ПД.1.6.2, 1ПД.2.6.1, 1ПД.2.6.2, 1ПД.2.6.3, 1ПД.1.5.1, рељефа у свом крају; 1ПД.1.5.2, 1ПД.1.5.3, 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.5.1, 1ПД.2.5.2, 1ПД.2.5.3. 1ПД.3.1.1, 1ПД.3.5.1, 1ПД.3.5.2.</p>	<p>учешће у демократском друштву-има позитиван став према поштовању људских права и слобода.</p> <p>Сарадња-поштује друге као равноправне чланове групе</p> <p>Решавање проблема-самостално или консултује друге у решавању проблема.</p> <p>Рад са подацима и информацијама- користи податке из различитих извора.</p>	<p style="text-align: center;">І ПРИРОДА И ДРУШТВО МОГА КРАЈА</p>	<p>рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају. Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом крају. Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. Село и град, њихова повезаност,</p>	<p>непосредној околини школе (објекти њихова намена, понашање у насељу, суседи)Разговор Посматрање илустрација у уџбенику и разговор(породица, празници, дечја права...)Игра-Разредна телевизија-деца сама праве емисије на различите теме:вести из школе, квизови, загонетне личности (занимања), дебате (зашто волим- не волим да идем у школу, никада-или понекад треба слагати...); Истраживачки</p>	<p>информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови</p>
---	---	---	--	---	--	---

<p>делатности са потребама људи у крају у коме живе;</p> <p>р представи резултате истраживања;</p> <p>р повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи;</p> <p>р примени правила безбедног понашања у саобраћају;</p> <p>у повеже резултате рада са уложеним трудом.</p>				<p>зависност и међуусловљеност.</p> <p>Значај и улога саобраћаја.</p> <p>Путнички, теретни и информацион и саобраћај.</p> <p>Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. Течно, гасовито и чврсто стање воде.</p> <p>Кружење воде у природи.</p> <p>Промене при загревању и хлађењу ваздуха (промена температуре, запремина и кретање</p>	<p>рад(рељеф, стан овници. занимања; саобраћај у нашем крају...)</p> <p>Извођење једноставних огледа(вода, ваздух)</p> <p>Облик рада:</p> <p>Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару, Активна настава</p> <p>Методе рада:</p> <p>Дијалогска, илустративна, демонстративна, текстуална амбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова, експериментална</p> <p>Наставна средства:</p> <p>Уџбеник, слике, пригодни радови, текст</p> <p>Наставни лист, материјал за</p>	<p>практични радови.</p> <p>Активност ученика, питања ученика, контролни задаци, посматрање, праћење ангажовања ученика, наративне и анегдотске белешке.</p>
---	--	--	--	---	---	--

				<p>ваздуха). Мерење температуре воде, ваздуха и тела.</p>	<p>оглед, енциклопедије, фотографије Корелација: Музичка култура Песме(о природи; Стране света) Српски језик На селу- говорна вежба У граду-говорна вежба Упознајте мој крај- говорна вежба А ово је моја школа- говорна вежба Грађанск о васпитање Пра ва деце Да кажем слободно Верон аука- Божић Место извођења: учионица, часов о у непосредној околини школе (објекти њихова</p>	
--	--	--	--	---	--	--

					намена , понашање у насељу, суседи.	
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује чврсто, течност и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; – повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; – очита вредност температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; – прикаже везе међу живим бићима у различитим 	<p>1ПД.1.1.1, 1ПД.1.3.1, 1ПД.2.3.1, 1ПД.2.3.2, 1ПД.3.3.1, 1ПД.1.1.2, 1ПД.1.1.6, 1ПД.1.2.3, 1ПД.2.1.1, 1ПД.2.1.3, 1ПД.2.1.5, 1ПД.2.1.6, 1ПД.2.2.3, 1ПД.3.1.1, 1ПД.1.5.4, 1ПД.1.5.5, 1ПД.2.2.4.</p>	<p>Комуникативна компетенција, Компетенција за учење, Дигитална компетенција, Компетенција за сарадњу, за одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према околини, Одговоран однос према здрављу.</p>	<p>II УСЛОВИ ЗА ЖИВОТ У МОМ КРАЈУ</p>	<p>Условизаживот, ланац исхране и међусобни утицаји у животнимзаједницама: - Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; - Водене животне заједнице: барје, језера и реке. Култивисане животне заједнице: воћњаци, повртњаци, њиве и паркови. Значај и заштита земљишта и копнених</p>	<p>Часови у непосредној околини школе (објекти њихова намена , понашање у насељу, суседиРазговор Посматрање илустрација у уџбенику и разговор(породица, празници, дечја права...)Игра-Разредна телевизија-деца сама праве емисије на различите теме:вести из школе, квизови, загонетне личности (занимања), дебате (зашто волим- не</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усне и писмене провере</p>

<p>животним заједницама помоћу ланца исхране;</p> <ul style="list-style-type: none"> - илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; - примени поступке (мере) заштите од заразних болести; - сарађује са другима у групи на заједничким активностима; - представи резултате истраживања; - повеже резултате рада са уложеним трудом. 				<p>животних заједница. Значај и заштита вода и водених животних заједница. Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. Начини преношења и мере заштите од заразних болести(грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).</p>	<p>волим да идем у школу, никада-или понекад треба слагати...); Истраживачки рад(рељеф, стан овници.занимања;саобраћај у нашем крају...) Извођење једноставних огледа(вода,ваздух) Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару,Активна настава Методе рада: Дијалогска, илустративна, демонстративна ,текстуалнаамбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова,експериментална Наставна</p>	<p>степен усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови. Активност ученика, питања ученика, контролни задаци, посматрање, праћење ангажовања ученика, наративне и анегдотске белешке.</p>
---	--	--	--	---	---	--

					<p>средства: Уџбеник, слике, пригодни радови, текст Наставни лист, материјал за оглед, енциклопедије, фотографије Корелација: Музичка култура Песме(о природи; Стране света) Српски језик На селу- говорна вежба У граду-говорна вежба Упознајте мој крај- говорна вежба А ово је моја школа- говорна вежба Грађанск о васпитање Пра ва деце Да кажем слободно Верон аука- Божић Место</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					извођења: учионица, часов и у непосредној околини школе (објекти њихова намена, понашање у насељу, суседи.	
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; – опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; – идентификује географске објекте у свом крају користећи географску 	<p>1ПД.1.4.2, 1ПД.1.4.3, 1ПД.1.4.4, 1ПД.2.4.3, 1ПД.2.4.4, 1ПД.2.4.5, 1ПД.3.4.1, 1ПД.1.6.4, 1ПД.1.6.5, 1ПД.1.6.6, 1ПД.2.6.4, 1ПД.2.6.5, 1ПД.2.6.7.</p>	<p>Комуникативна компетенција, Компетенција за учење, Дигитална компетенција, Компетенција за сарадњу, За одговорно учешће у демократском друштву, Одговоран однос према околини, Рад са подацима и информацијама.</p>	<p style="text-align: center;">III ОРИЈЕНТАЦИ ЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ</p>	<p>Главне стране света. Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије“ перспективе. План насеља. Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). Мој крај на географској карти Републике Србије. Временске</p>	<p>Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару, активна настава Методе рада: Дијалогска, илустративна, демонстративна, текстуална, амбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова, експериментална Наставна средства: Уџбеник, слике, пригодни радови,</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика</p>

<p>карту Републике Србије;</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости - прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; - повеже резултате рада са уложеним трудом. 				<p>одреднице (датум, година, деценија и век).</p>	<p>текст Наставни лист, материјал за оглед, енциклопедије, фотографије</p> <p>Корелација: Српски језикБринемо о здрављу-говорна вежба</p> <p>Место извођења: учионица, часов и у непосредној околини школе (објекти њихова намена, понашање у насељу, суседи); час у кабинету за информатику (Рачунар као извор информација)</p>	<p>оценом Усне и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови. Активност ученика, питања ученика, контролни задаци, посматрање, праћење ангажовања ученика, наративне и анегдотске белешке.</p>
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p>1ПД.1.4.1. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.1. 1ПД.1.5.4.</p>	<p>Компетенција за учење- способан је да самостално и у сарадњи са другима</p>	<p>IV КРЕТАЊЕ</p>	<p>Кретање тела попутањи (правилинијско и</p>	<p>Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални,</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора:</p>

<ul style="list-style-type: none"> – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; – повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – разликује природне и вештачке изворе светлости; – повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; – повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора; – изведе 	<p>1ПД.1.5.5.</p>	<p>истражује,открива и повезује нова знања;користи могућности ваншколског учења,негује и развија лична интересовања</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву- прилагођава се економским и друштвеним променама усмерен је на развој нових вештина које примењује у практичном раду, учествује и активности са другима у оквиру своје тимске улоге</p> <p>Дигитална компетенција- приликом решавања проблема уме да</p>		<p>криволинијско).</p> <p>Утицај јачине деловања на пређено растојање тела.</p> <p>Дејство Земљине теже – падање тела.</p> <p>Утицај облика тела на брзину падања.</p> <p>Извори светлости (природни и вештачки).</p> <p>Како настаје сенка – облик и величина сенке.</p> <p>Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. Звук као</p>	<p>рад у пару,Активна настава</p> <p>Методе рада: Дијалогска, илустративна, демонстративна ,текстуална, амбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова,експериментална</p> <p>Наставна средства: Уџбеник, слике, пригодни радови, текст Наставни лист, материјал за оглед, енциклопедије, фотографије</p> <p>Коорелација: Ликовна култура(Цртање,Линије)</p> <p>Место извођења: учионица</p>	<p>свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови. Активност ученика,</p>
---	-------------------	--	--	--	---	--

<p>једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком;</p> <p>– представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом и др.);</p> <p>сарађује са другима на заједничким активностима</p>		<p>одабере средство ИКТ-а и да га користи на одговарајући начин.</p>		<p>информација. Заштита од буке.</p>		<p>питања ученика, контролни задаци, посматрање, праћење ангажовања ученика, наративне и анегдотске белешке.</p>
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– разликује повратне и неповратне промене</p>	<p>1ПД.1.3.4, 1ПД.1.3.5, 1ПД.1.3.6, 1ПД.2.3.3, 1ПД.2.3.4, 1ПД.2.3.5, 1ПД.2.3.6, 1ПД.3.3.2.</p>	<p>Решавање проблема; Сарадња; Компетенција за учење- способан је да самостално и у сарадњи са</p>	<p>V МАТЕРИЈАЛИ</p>	<p>Промене материјала: повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање,</p>	<p>Практичан рад ученика(прављење предмета од различитих материјала)Истравивачке активности</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу,</p>

<p>материјала;</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност; боја; густина; - одабере материјале који по топлотној проводљивост и највише одговарају употреби у свакодневном животу; - објасни како рециклажа помаже очувању природе; - изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; 		<p>другима истражује,открива и повезује нова знања;користи могућности ваншколског учења,негује и развија лична интересовања</p> <p>Комуникација; Естетичка компетенција; Рад са подацима и информацијама; Дигитална Компетенција.</p>		<p>кондензовање ,топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање). Сличности и разлике међу течностима (вода, уље, детерџент за прање судова, мед, млеко, сок од лимуна). Вода и друге течности као растварачи. Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања. Топлотна проводљивост материјала. Ваздух као топлотни изолатор у</p>	<p>утицај подлоге и облика предмета на кретање(глатка и храпава подлога...);- својства материјала Игра(Погоди који је предмет) Посматрање илустрација и разговор(употреба и значај материјала за човека....) Једноставни огледи(испитивања својстава материјала)</p> <p>Облик рада: Групни, индивидуални, фронтални, рад у пару,активна настава</p> <p>Методе рада: Дијалогска, илустративна,</p>	<p>учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови. Праћењем постигнућа ученика, усменим испитивањем Бележењем постигнућа ученика оценом Усмене и писмене провере степена усвојености знања; Свеске ученика и њихови практични радови. Активност ученика, питања ученика, контролни задаци,</p>
--	--	--	--	---	---	---

<p>- повеже резултате рада са уложеним трудом; - представи резултате истраживања.</p>				<p>природи и свакодневном животу (крзно и перје; слојевито облачење, вунене рукавице, грађевински блокови, термос-боца). Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који</p>	<p>демонстративна ,текстуална, амбијентална, разговора, хеуристичка, писаних радова, експериментална Наставна средства: Уџбеник, слике, пригодни радови, текст Наставни лист, материјал за оглед, енциклопедије, фотографије Коорелација: Ликовна култура -Од старог-ново Место извођења: учионица</p>	<p>посматрање, праћење ангажовања ученика, наративне и анегдотске белешке.</p>
---	--	--	--	---	--	--

				доприносе одрживом развоју.		
--	--	--	--	-----------------------------	--	--

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Назив предмета	Ликовна култура
Циљ	Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван односпрема култури и уметничком наслеђу свог и других народа.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	72 часа

Редни број теме	НАСТАВНА ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА		Укупно
		Обрада	Остали облици (утврђивање, вежбање, систематизација, провера)	

1.	Материјали	21	7	28
2.	Композиција	16	8	24
3.	Споразумевање	4	8	12
4.	Простор	6	2	8
УКУПНО		47	25	72

ПРЕДМЕТН И ИСХОДИ	СТАНДАР ДИ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Начини и попуци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и	-	Естетичка компетенција - препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност Компетенцијасарадњ а – активно и конструктивно	I МАТЕРИЈАЛ II	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у	-Примена материјала и техника у сликању и вајању различитих облика које ученици познају (животиње, предмети, људи..) -	Однос према раду: (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); – однос према себи (поставља питања, труди се,

<p>одлагање материјала и прибора; – повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; – преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; – изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама.</p>		<p>учествује у раду групе или пара</p>		<p>току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре. Технике. Однос материјала, ликовне технике - идеје. Производи уметничких заната (накит, уметничке лутке,</p>	<p>Анализом свог рада -Анализом радова осталих ученика -Цртањем употребних предмета - Час у природи посматрање ближе околине; школског дворишта; објеката) Цртањем простора у коме ученици бораве свакодневно исвоје собе, куће, школе) Цртањем употребних предмета и извештавање о њиховој намени. Посета оближњим продавницама, (посматрање производа на</p>	<p>учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); – однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); – разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); – повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); – оригиналност (оригиналан је у</p>
---	--	--	--	--	--	---

				<p>шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.</p>	<p>рафовима) Одељенским изложбама радова. Уређивањем паноа коришћењем различитих ликовних и великовних материјала урадити дораду типа Роршахове мрље да би добили слику користећи другу врсту материјала – слободно одабрану употребни или неупотребни предмет као изапочети цртеж преобликовати користећи различите материјале Облик рада: фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); – вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...); – употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику, бира материјал и технику у односу на идеју). Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према</p>
--	--	--	--	--	---	--

					<p>Методе рада: вербална, демонстративна, дијалoшка, илустративна, истраживачка, практичан рад</p> <p>Корелација: Природа и друштво- Од чега су предмети око Нас Материјали и њихова својства (меко, тврдо; провидно, непровидно; храпаво, глатко)</p> <p>Место извођења: Учионица</p>	себи, однос према другима, разумевање, повезивање, оригиналност, вербално изражавање, употреба техника.
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -укаже на сличности и разлике које</p>		<p>Естетичка компетенција -препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност; ученик влада</p>	<p>II КОМПОЗИЦИЈА</p>	<p>Композиција. Двoдимензионална и трoдимензионална композиције, организација композиције,</p>	<p>Облик рада: фронтални, групни, индивидуални, у Пару</p> <p>Методe рада: вербална, демонстративна илустративна</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према</p>

<p>опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; –изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем;</p>		<p>озновним значењем појма култура Компетенцијасарадња –активно и конструктивно учествује у раду групе или пара</p>		<p>равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.</p>	<p>Корелација: Српски језик, ликовна култура, музичка култура, пројектна настава Место извођења: учионица</p>	<p>другима, паумевањем, повезивањем, оригиналност, вербално изражавањем, употреба техника.</p>
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: –изрази своје доживљаје, емоције, имагинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; –користи</p>	-	<p>Компетенцијасарадња – активно и конструктивно учествује у раду групе или пара Дигитална компетенција – уме да претражује и користи ИКТ</p>	<p>III СПОРАЗУМЕ ВАЊЕ</p>	<p>Говор тела. Поглед, израз лица, држањетела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња,</p>	<p>Гледање цртаних филмова (посматрање, анализа; стицање знања о настанку цртаног филма; његове намене) Формирањем целине од више делова (илустрације приче, бајке кроз слике.)</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима, паумевањем, повезивањем, оригиналност, вербално изражавањем, употреба техника – однос према раду</p>

<p>одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; –протумачи једноставне визуелне информације - поруке из свакодневног живота;</p>				<p>знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пејзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо писање – плакат, позивнице, честитке...</p>	<p>Читање стрипа (његово посматрање, анализа, разумевање постојања истог, његове намене) Цртање и бојење амбалаже и рекламног материјала Прављење плаката, билборда Облик рада: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару Методе рада: вербална, демонстративна, дијалогска, илустративна Корелација: Природа и друштво: Производи Српски језик Прича по низу слика Место</p>	<p>(ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...); – однос према себи (поставља питања, труди се, учи на грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); – однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); – разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес,</p>
---	--	--	--	--	---	---

					извођења: учионица	разуме визуелне информације...); – повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); – оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...); – вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...); – употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у
--	--	--	--	--	------------------------------	---

						односу на технику, бира материјал и технику у односу на идеју).
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости;</p> <p>– учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу;</p> <p>– разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања</p>	-	<p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-негује своју културну баштину, понаша се одговорно у друштву..</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>-препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност;ученик влада озновним значењем појма култура</p> <p>Компетенцијасарадња</p> <p>а –активно и конструктивно учествује у раду групе или пара</p>	IV ПРОСТОР	<p>Облици у простору. Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...).</p> <p>Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници...</p> <p>Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални</p>	<p>Посета значајних објеката изнајближег окружења</p> <p>Посета библиотеци</p> <p>Посета позоришту</p> <p>Час у природи (посматрање ближе околине; школског дворишта; објеката)</p> <p>Цртањем употребних предмета и извештавање о њиховој намени.</p> <p>Анализа ученичких радова</p> <p>Доживљај током боравка на планини, мору...</p> <p>описивање,илуст</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима, пазумевање, повезивање,оригиналност, вербално изражавање, употреба техника– однос према раду (ученик је припремљен за час, одговорно користи материјал, прибор и алатке, одржава прибор и радни простор...);</p> <p>– однос према себи (поставља питања, труди се, учи на</p>

<p>може применити.</p>				<p>ефекти на сцени, и филмовима, игрицама... Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.</p>	<p>рац ија Облик рада: фронтални, групни, индивидуални, рад у пару Методе рада: вербална, демонстративна, дијалогска, илустративна Корелација: Проро да и друштво: Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе. Место извођења: учионица</p>	<p>грешкама, самосталан је у индивидуалном раду, истрајан је...); – однос према другима (поштује договорена правила понашања, спреман је да помогне и да сарађује, уважава туђе радове, начин размишљања, доживљавања, опажања...); – разумевање (разуме задатак, разуме појмове, разуме процес, разуме визуелне информације...); – повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, идеје, дела...); – оригиналност (оригиналан је у односу на туђе</p>
------------------------	--	--	--	---	---	---

						<p>радове, оригиналан је у односу на своје претходне радове...);</p> <p>– вербално изражавање (учтиво комуницира, кратко и јасно образлаже свој рад, замисао, утисак, опажање, емоције...);</p> <p>– употреба техника (примењује одговарајући процес, контролише однос воде и боје, бира подлогу у односу на технику, бира материјал и технику у односу на идеју).</p>
--	--	--	--	--	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Редни број теме	Назив предмета НАСТАВНА	Музичка култура ОБЛАСТ/ТЕМА	ТИП ЧАСА	Укупно
	Циљ	Музичка култура Циљ наставе и учења	Обрада Музичке културе	Остали је да код ученика развије интересовање и љубав облици
	Разред	премамузици кроз развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.	индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче (утврђива	
	Годишњи фонд часова	Трећи		
		36 часова		

			ње, вежбање, системати зација, провера)	
1.	Слушање музике	19	2	21
2.	Извођење музике	10	4	14
3.	Музичко стваралаштво	1		1
УКУПНО		30	6	36

ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ	СТАНДАРД И	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Начини и попуци остваривањ а програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
---------------------	---------------	--	-------------------------	-------------------------------	--	---

<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело; – разликује</p> <p>различите инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – издвоји основне музичке изражајне елементе; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу;</p>	<p>-</p>	<p>Компетенција комуникација -Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације. -Изражава своје ставове, мишљења, осећања, напозитиван, конструктиван и</p> <p>аргументован начин. -Користи на одговарајући креативан начин језик и стил који је специфичан за различите дисциплине.</p> <p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву - Негује своју националну</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Уметничка музика у цртаним 3.анимираним филмовима. Однос звук-лик, музика-радња. Композиције које илуструју различита</p> <p>осећања. Звук и тон (извори) – звуци из природе У окружења. Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак-дуг), јачина (гласан-тих), висина (висок-дубок). Композиције које</p>	<p>Облик рада: фронтални, групни, индивидуални, у пару Методе рада: вербална, демонстративна илустративна Корелација: Српски језик, Ликовна</p> <p>култура, Природа и друштво Место извођења: учионица</p>	<p>Посматрање ангажованости на часу Препознавање слушане музике Разговор са учеником Усмено испитивање.</p>
---	----------	--	------------------------------	--	--	--

<p>– повезује карактер дела са изражајним музичким елементима и инструментима.</p>		<p>културну баштину. -Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима (културно.уметничке акције). Компетенција сарадња - Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. Дигитална компетенција -Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу.</p>		<p>илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, двагласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне у животу ученика. Музичка прича. Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо,</p>		
--	--	---	--	---	--	--

				ритам, динамика). Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (цеде плејер, рачунар...).		
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху песме различитог садржаја и расположења; – изводи уз покрет музичке и традиционалне игре; – примењује правилан начин певања и договорена правила понашања у групном певању и свирању; 	-	<p>Компетенција комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације. - Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. - Користи на одговарајући и креативан начин језик и стил који је специфичан за различите дисциплине. <p>Компетенција одговорно учешће у</p>	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Изговор бројалице у ритму уз покрет. Звучне ономотопеје и илустрације Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама</p>	<p>-ПЕВАЊЕ ПЕСАМА</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражајно читање текста песме и изражајно певање песме, понекад и демонстрирање , (учитељ), ученици са учитељем певају песму по строфама, певање песме у целини, изражајно певање песме без пратње); -надпевање 	<p>Посматрање ангажованости на часу Разговор са учеником Усмено испитивање Певање бројалица и песама по слуху. Извођење одговарајуће пратње уз песму (руке, тело)Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме. Певање и извођење музичких игара</p>

<p>– свира по слуху ритмичку пратњу уз бројалице и песме, једноставне аранжмане, свирачке деонице у музичким играма; – повезује почетне тонове песама-модела и једноставних наменских песама са бојама; – повезује ритам са графичким приказом; – објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – учествује у школским приредбама и манифестацијама .</p>		<p>демократском друштву - Негује своју националну културну баштину. - Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима (културно.уметничке акције). Компетенција за учење - Има позитиван и одговоран однос према учењу. Компетенција сарадња а - Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара. Естетичка компетенција - Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво,</p>		<p>уз покрет – песме уз игру инародне песме. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (а1 бела,ха1 љубичаста боја). Дечји и алтернативни инструменти иначини свирања на њима. Инструменталн апратња по слухууз бројалице и песме – пулс, ритам,груписа ње удара. Певање и извођење музичких игарауз свирање на дечјим</p>	<p>по групама; - ИЗВОЂЕЊЕ БРОЈАЛИЦЕ - учитељ изводи бројалицу у целини, затим по деловима, ученици са учитељом изводе бројалицу по деловима, затим је спајају у целину, могу је пратити штапићима, звечкама, конзервама; -МУЗИЧКА ИГРА - ученици прате и изводе упутства учитеља; -СВИРАЊЕ НА НАПРАВЉЕН ИМ МУЗИЧКИМ ИНСТРУМЕН</p>	<p>уз свирање на дечјим инструментима.</p>
---	--	---	--	---	---	--

		<p>национална и светска културна баштина.</p> <p>- Показује позитиван однос према сопственој и култури других заједница, упознаје и разуме њихове вредности.</p> <p>- Препознаје и развија сопствене стваралачке</p>		<p>инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима ина алтернативним изворима звука. Музички бонтон.</p>	<p>ТИМА (штапићи, звечке, конзерве....)</p> <p>Облик рада: Фронтални, групни, индивидуални, практичан рад и радионица</p> <p>Методе рада: монолошка, дијалогска, слушање аудио примера, игровне активности, исторички рад, метода стваралачког рада</p> <p>Наставна средства: текстовна наставна средства, аудитивна наставна средства, помоћна техничка средства</p>	
--	--	--	--	---	--	--

					<p>Корелација: Српски језик- Мој друг,моја другарица (Говорна вежба); Играмо се гласовима, словима, речима;. Приро да и друштво-Јесен, Зима, Пролеће, Празници Физи чко и здравствено васпитање- Иде маца око тебе, Ко пре до мене, Разбрајалице за игру- наставни садржаји који могу да се прилагоде теми- ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Место извођења: учионица</p>	
--	--	--	--	--	---	--

<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – осмисли покрете уз музику; – осмисли ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука; – осмисли одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – према литерарном садржају изабере од понуђених, одговарајући музички садржај; – поштује</p>	-	-	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Креирање сопствених покрета уз музику. Стварање једноставне ритмичке пратње коришћењем различитих извора звука. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст.</p>	<p>-Подстицање и развијање жеље за изражајнијим певањем; -Обележавање појединих речи или фраза током извођења мелодије звуком неких инструмената , према избору ученика; -Опонашање звукова из околине, спонтано или договореном импровизацијо - (звучи у кући, звучи града, звучи у природи); -Смишљање малих ритмичких целина</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, степен ангажовања, уложен труд и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим музичким могућностима.</p>
---	---	---	------------------------------------	--	---	---

<p>договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.</p>				<p>остварених говором или спонтано изговорених група гласова; -Потпуно слободна звучна импровизација остварена рукама или ногама, односно дечјим инструментима ; -Слободан, импровизиован звучни разговор остварен једним од претходно наведених начина; -Мале, договором састављене музичке игре уз покрет; Облик рада: фронтални, рад у групи, индивидуални</p>	
---	--	--	--	--	--

					<p>Методе рада: молошко, дијалошко, слушање аудио-примера, илустративно- демонстративн а метода</p> <p>Наставна средства: Текстовна наставна средства, аудитивна средства, помоћ на техничка средства, илуст ративно- демонстративн а средства</p> <p>Корелација: Физичко васпитање- Народне игре Српски језик- наставни садржаји који могу да се прилагоде теми-</p> <p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШ</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					ТВО Место извођења: учионица	
--	--	--	--	--	---------------------------------------	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО

ВАСПИТАЊЕ Назив предмета Физичко и здравствено васпитање

Циљ наставе и учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке

ТИП ЧАСА

Укупно

Циљ

способности, моторич

ке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, рад

Редни
број
теме

НАСТАВНА

Разред

очувања здрављаи примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим
условима живота и рада.

ОБЛАСТ/ТЕМА

Трећи

Обучавање

Увежбавање

Годишњи фонд

часова

108 часова

Физичке способности

НА СВИМ ЧАСОВИМА

1.			6		6
2.	Моторичке вештине		42	60	102
3.	Физичка и здравствена култура		НА СВИМ ЧАСОВИМА		
УКУПНО			42	66	108

ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености Исхода
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава 	<p>ФВ.1.1.1.Унапр еђује моторичке способности ФВ.1.1.2.Прави лно изводи једноставније вежбе обликовања, са и без реквизита ФВ.1.1.3.Разуме значај правилног држања тела за здравље ФВ.2.1.1.Приме њује самостално научени комплекс јутарње гимнастике ФВ.3.1.1. Правилно изводи најмање</p>	<p>Компетенција за учење; Способан је да самостално и у сарадњиса другимаистражује,открива и повезује нова знања; користимогућност ваншколског учења, негује и развија лична интересовања. Има позитиван и одговоран однос према учењу. Има позитиван став према учењу. Користи различитеизво</p>	<p style="text-align: center;">ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТ И</p>	<p>Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости . Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичкихсп особности.</p>	<p>Облик рада: Фронтални Групни Индивидуални Рад у пару Методе рада: Демонстративна, дијалошка,метода практичног вежбања, метода усменог излагања Наставна средства: Разни предмети, објекти непосредне стварности, палице, лопте,реквизити, клупа, греда, струњаче, разне справе, столице,</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у физичком и здравственом васпитању који обухвата: – вежбање у адекватној спортској опреми; – активно учествује на часовима</p>

<p>равнотежу у различитим кретањима; – разликује правилно од неправилног држања тела; – успостави правилно држање тела; – правилно дише током вежбања.</p>	<p>један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела</p>	<p>ре информација и има критички однос према њима. Комуникација; Уважава саговорника реагујући оно што говори, а не на његову личност. Уме да саслуша саговорника до краја и без упадица. Одговоран однос према околини; Одговоран је према квалитету сопственог живота, што обухвата и однос према околини и однос према здрављу. Одговоран однос према здрављу;</p>			<p>кутије, школске торбе, књига, ластиш, ЦД, шведска клупа, канап, трака, картони са бројевима, мараме, шал, санке, грудве, вратило, козлић, са ндук, обруч и, касета, вијаче, лоптица, табла, листови хартије, штоперца Корелација: Математика: геометрија, бројеви, мерење и мере Српски језик: Вођени и слободни разговор. Говорни предлошци. Усмена порука. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Природа и друштво</p>	<p>физичког и здравственог васпитања; – вежбање и играње у слободно време. Приказ једног комплекса усвојених опште припремних вежби (вежби обликовања), без реквизита. Постигнућа у моторичким вештинама. Индивидуални напредак ученика.</p>
--	--	--	--	--	--	--

		<p>Бира стил живота и навике имајући - виду добре стране и ризике тог избора. Разуме да је стил живота ствар личног избора и преузима одговорност за свој избор.</p> <p>Сарадња;</p> <p>Естетичка компетенција:</p> <p>Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво, културна баштина, језичка култура (свакодневни говор у приватном и јавном</p>			<p>:Основна осећања (радост, страх, туга и бес).Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом).Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор.Кретање и сналажење у простору у односу напросторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у</p>	
--	--	--	--	--	---	--

		животу).			недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, Музичка култура: Изговор бројалице у ритму уз покрет –пљескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу. Звучне ономатопеје и илустрације. Држање тела и дисање – правилан начин певања. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет	
--	--	----------	--	--	--	--

					– песме уз игру инародне песме.Креирање сопствених покрета уз музику којасе изводи или слуша.	
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – изведе децји и народни плес; – користи основну терминологију вежбања; – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; – поштује мере безбедности током вежбања; 	<p>ФВ.1.2.1.Правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат</p> <p>ФВ.1.2.2.Зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока</p> <p>ФВ.1.2.3.Зна правилно да скаче увисваријантом технике маказице</p> <p>ФВ.1.2.4.Правилно изводи</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Способан је да самостално и у сарадњиса другимаистражује,открива и повезује нова знања;</p> <p>користимогућност ваншколског учења, негује и развија лична интересовања.</p> <p>Има позитиван и одговоран однос према учењу.Има позитиван став према учењу.Користи различитеизво</p>	<p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ</p>	<p>-Ходање и трчање- Садржај:</p> <p>Ходање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кратким корацима, – дугим корацима, – у различитом ритму, – ходање опружањем стајне ноге, – ходање са реквизитом, – ходање са променом правца и смера, – ходање комбиновано са различитим 	<p>Облик рада:</p> <p>Фронтални Групни Индивидуални</p> <p>Методе рада:</p> <p>Демонстративна, дијалогска, метода практичног вежбања, метода усменог излагања</p> <p>Наставна средства:</p> <p>Разни предмети, објекти непосредне стварности, палице, лопте,реквизити, клупа, греда, струњаче, разне справе,</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора:</p> <p>свакодневна посматрања, ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у физичком и здравственом васпитању који обухвата:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вежбање у адекватној спортској опреми; – активно учествује на часовима

<p>– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – поштује правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења.</p>	<p>вежбе на тлу ФВ.1.2.5.Правишно изводи вежбе на греди и шведској клупи ФВ.1.2.6.Познај е правила спортских елементарних игара ФВ.2.2.1.Правишно изводи прескоке ФВ.2.2.2.Правишно изводи вежбе на вратилу ФВ.2.2.3.Игра Мини - рукомет, “Футсал”- мали фудбал и “Између четири ватре”, примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући</p>	<p>ре информација и има критички однос према њима. Комуникација; Уважава саговорника реагујући оно што говори, а не на његову личност. Уме да саслуша саговорника до краја и без упадица. Одговоран однос према околини; Одговоран је према квалитету сопственог живота, што обухвата и однос према околини и однос према здрављу. Одговоран однос према здрављу; Бира стил</p>		<p>покретима, – ходање преко ниских препрека, – елементарне игре са ходањем. Техника трчања: – трчање преко препрека, – трчање са променом ритма , – трчање са променом правца и смера, – брзо трчање стартом из различитих почетних положаја, – трчање 30 m – елементарне игре са трчањем. -Скакање и прескакање- Прескакање вијача, палица и других</p>	<p>столице, кутије, школске торбе, књига, ластиш, ЦД, шведска клупа, канап, трака, картони са бројевима, мараме, шал, санке, грудве, вратило, козлић, са ндук, обруч и, касета, вијаче, лоптица, табла, листови хартије, штоперика Корелација: Математика: (геометрија) Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао Права, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж. (бројеви)</p>	<p>физичког и здравственог васпитања; – вежбање и играње у слободно време. Приказ једног комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизита. Постигнућа у моторичким вештинама. Индивидуални напредак Ученика.</p>
---	--	--	--	--	---	---

	<p>сопствену личност уз поштовање других</p> <p>ФВ.2.2.4.Правилно изводи основне ритмичке вежбе са лоптом и вијачом</p> <p>ФВ.2.2.5.Правилно изводи плес и народно кола предвиђена за трећи разред</p> <p>ФВ.3.2.1.Игра Мини - рукомет, “Футсал”- мали фудбали “Између четири ватре”, примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену</p>	<p>живота и навике имајући у виду добре стране и ризике тог избора.Разуме да је стил живота ствар личног избора и преузима одговорност за свој избор.</p> <p>Сарадња; Естетичка компетенција:</p> <p>Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво, културна баштина, језичка култура (свакодневни говор у приватном и јавном животу).</p>		<p>реквизита поређаних на тлу једноножним и суножним одскоком. Комбинације скокова, Скок удаљ и увис из места и залета. Скок са повишене површине. Припремне вежбе за прескок: игре уз коришћење различитих облика скакања и прескакања.</p> <p>-Бацање и хватање-</p> <p>Ходање и трчање са котрљањем лопте. Бацање лоптице из места у даљину и у циљ. Бацање лоптице из</p>	<p>Бројање, писање и читање бројева.Редни бројеви.(мерење и мере)Мерење дужине нестандартним јединицама мере.Српски језик:(језичка култура)</p> <p>Вођени и слободни разговор.Говорни предлошци.Усмена порука.Разговорне, ситуационе и језичке игре. Природа и друштво:(ја и други) Основна осећања (радост, страх, туга и бес).Основне животне потребе (дисање, храна,вода,спавање и потреба за</p>	
--	--	---	--	--	---	--

	<p>личност уз поштовање других.</p>			<p>кретања. Бацање лопте у вис без и са кремом за 360 степени. Вођење лопте једном и другом руком у месту и кретању. Додавање лопте једном и другом руком. Вођење лопте у ходању и трчању. Гађање лоптом у импровизовани кош, ниски кош и гол. Елементарне игре са вођењем, додавањем и гађањем лоптом у циљ.</p>	<p>тоалетом). (здравље и безбедност)Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. (орјентација у простору и времену)Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра,</p>	
--	-------------------------------------	--	--	--	--	--

				<p>Штафетне игре и друге елементарне игре лоптом (вођење, хватање, додавање). Пузања, вишења, упори и пењања Помицање на дохватном вратилу са погрченим ногама у вису предњем. Помицање у вису предњем окретањем за 180 степени, са укрштеним хватом. Њихање уз помоћ. Проширени садржаји Узмак корацима уз косу површину.</p>	<p>прекјуче, Музичка култура: - извођење музике) Изговор бројалице у ритму уз покрет – плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу. Звучне ономатопеје и илустрације. Држање тела и дисање – правилан начин певања. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет</p>	
--	--	--	--	---	--	--

				<p>Бочно пењање уз лестве са наизменичним прехватањем и опирањем истовремено обема ногама. Вежбе на тлу Основни садржаји Два повезана колута напред. Колут напред и скок пруженим телом. Колут назад из чучња у чучањ, низ косу површину. Колут назад. Састав од научених елемената. Игре усвојених вежби. Проширени садржаји Колут</p>	<p>– песме уз игру инародне песме.(музичко стваралаштво)К реирање сопствених покрета уз музику којасе изводи или слуша.Место извођења: Фискултурна сала, школско двориште, учионица.</p>	
--	--	--	--	--	--	--

у				<p>напред из упора стојећег опружених ногу. Колут преко лопте. Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби. Вежбе равнотеже Основни садржаји Мала вага на тлу, клупи у ниској греди. Ходање привлачењем на целом стопалу</p> <p>успон. Ходање опружањем стајне и предножењем замајне ноге. Ходање уназад на греди. Састав из</p>		
---	--	--	--	---	--	--

				<p>другог разреда допунити наученим вежбама. Проширени садржаји Наскок кораком на греду. Чучањ и окрет у чучњу за 90степени и 180степени. Састав из другог разреда допунити вежбама ходањем уназад и окретом Учучњу за 180степени. Одељенско такмичење. Вежбе са реквизитима Вежбе обликовања сареквизитима. Трчања, поскоци</p>		
--	--	--	--	---	--	--

●				<p>● скокови уз коришћење реквизита. Прескакање вијаче на различите начине. Дизање и ношење предмета и реквизита на различите начине. Елементарне игре са реквизитима. Игре са ластишом. Полигон и елементарне игре уз коришћење реквизита</p> <p>Плес и ритмика Основни садржаји Народно коло</p> <p>дечији плес по избору. Повезивање</p>		
---	--	--	--	--	--	--

				<p>елемената из првог разреда у композицију – састав. Основни ритмички покрети са реквизитима. Проширени садржаји Прескакање вијаче уназад. Комбиновано прескакање вијаче напред-назад. Ходање и трчање са бацањем и хватањем лопте и обруча. Вежбаса вијачом</p> <p>Полигони Кобиновани полигон од усвојених вештина (вежби)</p>		

<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – уочава улогу делова тела у вежбању; – уочи промене у расту код себе и других; – препозна сопствено болесно стање и не вежба када је болестан; – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања; – одржава личну хигијену; – учествује у одржавању простора у коме живи и борави; – наведе врсте намирница у</p>	<p>ФВ.1.3.1.Зна основне појмове везане за физичко вежбање ФВ.1.3.2.Познај е основна начела безбедности у сали, на игралишту и учионици ФВ.1.3.3.Приме њује здравствено-хигијенске мере ФВ.2.3.1.Зна основна правила Мини - рукомета, “Футсала” и “Између четири ватре” ФВ.2.3.2.Позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд свих учесника у игри, уз подстицање свих учесника у игри</p>	<p>Компетенција за учење; Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује,открива и повезује нова знања; користимогућност ваншколског учења, негује и развија лична интересовања. Има позитиван и одговоран однос према учењу.Има позитиван став према учењу.Користи различите изворе информација и има критички однос према њима. Комуникација; Уважава саговорника</p>	<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p>	<p>Моје здравље и вежбање. Мишићи, зглобови и костимога тела. Телесни развој.. Лична хигијена. Хигијена простора за вежбање. „Шарени-разноврсни оброк” – правилна исхрана. Значај воде за организам и вежбање.</p>	<p>Облик рада: Фронтални Групни Индивидуални Методе рада: Демонстративна, дијалошка, метода практичног вежбања, метода усменог излагања Наставна средства: Разни предмети, објекти непосредне стварности, палице, лопте,реквизити, клупа, греда, струњаче, разне справе, столице, кутије, школске торбе, књига, ластиш, ЦД, шведска клупа, канап, трака, картони са бројевима, мараме, шал,</p>	<p>Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, ниво ангажованости (активност) и однос ученика према обавезама у физичком и здравственом васпитању који обухвата: – вежбање у адекватној спортској опреми; – активно учествује на часовима физичког и здравственог васпитања; – вежбање и играње у слободно време. Приказ једног комплекса</p>
--	---	--	---	---	---	--

<p>исхрани; – препознаје везу вежбања и уноса воде; – повеже ходање и трчање са позитивним утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета у вежбању; – се придржава правила вежбања; вреднује успех у вежбању.</p>	<p>ФВ.3.3.1.Зна утицај физичког вежбања</p>	<p>реагујући оно што говори, а не на његову личност. Уме да саслуша саговорника до краја и без упадица. Одговоран однос према околини; Одговоран је према квалитету сопственог живота, што обухвата и однос према околини и однос према здрављу. Одговоран однос према здрављу; Бира стил живота и навике имајући у виду добре стране и ризике тог избора.Разуме да је стил живота ствар</p>			<p>санке, грудве, вратило,козлић,сандук,обруч и,касета,вијаче, лоптица, табла, листови хартије,штоперика Корелација: Математика: (геометрија) Геометријске фигуре: круг,правоугаоник, квадрат - троугао Права, крива и изломљена линија. Затворена - отворена линија. Тачка и линија. Дуж. (бројеви) Бројање, писање и читање бројева. Редни бројеви. (мерење и мере) Мерење дужине нестандардним јединицама мере. Српски језик:</p>	<p>усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), без реквизиата. Постигнућа у моторичким вештинама. Индивидуални напредак ученика.</p>
---	---	--	--	--	--	--

		<p>личног избора - преузима одговорност за свој избор. Сарадња; Естетичка компетенција: Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво, културна баштина, језичка култура (свакодневни говор у приватном и јавном животу).</p>			<p>-- језичка култура) Вођени и слободни разговор. Говорни предлошци. Усмена порука. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Природа и друштво: -- ја и други) Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом).</p> <p>(здравље и безбедност) Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>(орјентација у простору и времену) Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, Музичка култура: (извођење музике) Изговор бројалице у ритму уз покрет – пљескање, пуцкетање прстима,</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>корачање, дланом о надланицу, ударом о клубу. Звучне ономатопеје и илустрације. Држа ње тела и дисање – правилан начин певања. Пра вилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певањ е песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме. (музичко стваралаштво) Креирање сопствених покрета уз музику којасе изводи или слуша. Место извођења:</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					Фискултурна сала, школско двориште, учионица	
--	--	--	--	--	--	--

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Назив предмета	Грађанско васпитање
Циљ	Циљ наставе и учења програма Грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активноучествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократскогдруштва.

Разред	Трећи
---------------	-------

Годишњи фонд часова		36 часова			Начини и поступци	Начин провере остварености исхода
ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ САДРЖАЈА	остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	

<p>По завршеном разреду ученик ће бити у стању да: – својим понашањем показује да прихвата различитост других; – препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; – се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама.</p>		<p>Компетенција комуникација Изражава своје ставове, мишљења, осећања а. Уме да слуша излагање саговорника до краја и без упадица.</p> <p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву Зна дечја и основна људска права и одговорности, уме да препозна њихово кршење.</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА</p>	<p>Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице. Отвореност и затвореност за различитости. Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнакава, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и</p>	<p>Интерактивна Радионица. Представљање покретом, цртежом Прављење беца, стрипа Игровне активности Искуствено учење кроз размену у групи Играње улога Облик рада: - фронтални - индивидуални - рад у пару - групни Методе рада: - дијалогска - илустративно-демонстративна - интерактивна - истраживачка - игра улога Наставна средства: Уџбеник, потребан материјал Корелација:</p>	<p>Могу се Пратити Следећи показатељи: Начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе</p>
---	--	---	----------------------------	--	---	--

				<p>разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно</p>	<p>Природа и друштво:Ја и други, Породични дом, школа . Српскијезик:Р азговорне,ситу а ционе и језичке игре. Сценска инпровизација. Вођени и слободни разговор. Музичка култура: Кад си срећан. Ликовна култура:Ликов на култура и окружење. Односи у видном пољу Место извођења: учионица</p>	<p>закључак, прихвати другачије мишљење, примени научно, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.</p>
--	--	--	--	---	---	--

				<p>приказивање некога (сви дечаци су, све девојчице су, сви Роми су).</p> <p>Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно.</p> <p>Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију.</p> <p>Дискриминација</p> <p>Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				образовање, инвалидитет), Што за последицу Има Нарушавање Њихових права и достојанства. Једнако Поступање Према Неједнакима као вид дискриминациј е.Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминаци је.		
<p>По завршеном разреду ученик ће бити у стању да: – укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ</p>		<p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву: Понаша се одговорно, хумано и толератно. Компетенција сарадња: Одговорно и савесно извршава заједничке</p>	<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p>	<p>Локална Заједница Место где Грађани Задовољавају највећи број Својих потреба и Остварују Највећи</p>	<p>Интерактивне радионице. Искуствено учење кроз размену у групи Представљање покретом Цртање на задату</p>	<p>Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како</p>

<p>и подршка; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажалења на датом примеру; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима; – наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама</p>		<p>активности стављајући интересе групе изнад сопствених. Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару.</p>		<p>број својих права. Потребне и Права које деца задовољавају у Локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, игром, учествовањем у спортским, кулурним и уметничким активностима. Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, Локалне заједнице у области</p>	<p>тему Прављење панаоИгровне активности Играње улога Облик рада: - фронтални - индивидуални - рад у пару - групни Методе рада: - дијалогска - илустративно-демонстративна - интерактивна - истраживачка - игра улога Наставна средства: Уџбеник, потребан материјал Корелација: Природа и руштво: Породични дом, школа, локална заједница Српски језик: Разговорне, ситуационе и језичке</p>	<p>аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења.</p>
--	--	---	--	---	---	---

<p>кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници.</p>				<p>образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници. Наша локална заједница Брига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана,. Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво.</p>	<p>игре.Сценска инпровизација. Вођени и слободни разговор. Музичка култура: Другарство. Физичко васпитање: Бацања и хватања. Место извођења: учионица</p>	<p>Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.</p>
---	--	--	--	---	---	---

<p>По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; – укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима је потребна помоћ и подршка; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће 		<p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву: Понаша се одговорно, хумано и толератно.</p> <p>Компетенција сарадња: Одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених. Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару.</p> <p>Компетенција- комуникација Уме да слуша излагање саговорника до краја и без упадица.</p> <p>Изражава своје</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p>	<p>Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажаљења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може</p>	<p>Интерактивне Радионице. Искусствено учење кроз размену у групи Представ љање покретом Црта ње на задату тему Игровне активности Игра ње улога Облик рада: - фронтални - индивидуални - рад у пару - групни Методе рада: - дијалогска - илустративно- демонстративна - интерактивна - истраживачка - игра улога Наставна средства: Уџбеник,</p>	<p>Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују</p>
---	--	--	--	---	--	---

<p>нетачно приказивање некога на приказаним примерима; – наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој</p>		<p>ставове, мишљења, осећања а, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. Познаје различите облике комуникације и њихове одлике.</p>		<p>бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности. Волонтирање Доброволно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције</p>	<p>потребан материјал Корелација: Српски језик: Вођени и слободни разговор. Разговорне, ситуационе и језичке игре. Сценска импровизација. Природа и друштво: Групе људи-удружења Ликовна култура: Ликовна култура и окружење. Односи у видном пољу. Место извођења: Учионица</p>	<p>чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиди последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или</p>
---	--	--	--	--	---	---

<p>локалној заједници; – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; – заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.</p>				<p>ученика/ ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.</p>		<p>критицизам, колико су креативни</p>
--	--	--	--	---	--	--

<p>По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца 		<p>Компетенција комуникација Уме да слуша излагање саговорника до краја и без упадица. Изражава своје ставове, мишљења, осећања.</p> <p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву: Понаша се одговорно, хумано и толератно.</p> <p>Компетенција сарадња: Одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених. Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи.</p> <p>Критички процењује</p>	<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<p>Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници</p> <p>Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ.</p> <p>Одређивање циља акције.</p> <p>Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације.</p>	<p>Избор теме/ проблема/ активно сти којом ћемо се бавити. Одређи вање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и</p>	<p>Могу се Пратити Следећи показатељи:</p> <p>Начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује.</p> <p>Посебно Поуздани показатељи су Квалитет постављених питања, способност да Се нађе веза међу појавама, Наведите пример, Промени мишљење у контакту са аргументима, разликују</p>
---	--	--	-----------------------------------	--	---	---

<p>његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; – заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.</p>		<p>свој рад и рад чланова групе, и уме да представи резултате рада. Компетенција предузетништво: Развија нове вештине и примењује их у практичном раду. Учествује у самосталним и тимским пројектима.</p>		<p>сл., прављење постера или паноа. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље. Облик рада: - фронтални - индивидуални - рад у пару- групни Методе рада: - дијалогска - илустративно - демонстративна - интерактивна - истраживачка - игра улога Наставна средства: Уџбеник, потребан материјал Корелација: Српски језик: Сценско</p>	<p>чињенице од интерпретације, Изведе закључак, Прихвати другачије мишљење, Примени научно, Предвиди последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>извођење текста. Писање обавештења, писма.</p> <p>Природа и друштво: Човек ствара.</p> <p>Ликовна култура: Ликовна култура и окружење.</p> <p>Место извођења: учионица.</p>	<p>критицизам, колико су креативни.</p>
--	--	--	--	--	---	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ВЕРСКУ НАСТАВУ (православни катихизис)

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Редни број теме	Тема/област	обрада	понављање	вежбе	систематизација	укупно	МЕСЕЦИ										
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1										
II	БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА	5	2	/	/	7	II 3	II 4									
III	БОГ НАС ВОЛИ	5	2	/	/	7		III 1	III 4	III 2							
IV	ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	4	3	/	/	7				IV 2	IV 3	IV 2					
V	ЛИТУРГИЈА-ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ	5	2	/	/	7							V 4	V 3			
VI	ЧОВЕК И ПРИРОДА	3	3	/	1	7								VI 1	VI 4	VI 2	
УКУПНО	6	23	12	/	1	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	4	2

Кључни појмови: стварање, свет, Бог, човек, Литургија, Васкрсење, љубав, заједница, дарови, икона, молитва, чување.

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> жели да активно учествује на часовима верске наставе. 	УВОД	<p>Реализацијом Програма у 3. разреду треба да се покаже: да свет није самобитан, већ да га је створио Бог Отац слободно, из љубави, и то као конкретне врсте и бића и да постојање света зависи од воље другог, односно од Божије воље.</p> <p>Овим се постиже веома важан услов за даље разумевање хришћанске науке, а што се огледа у следећем:</p> <ul style="list-style-type: none"> Бог је створио свет као конкретне врсте ни из чега (узрок постојања света јесте Божја слобода); Последице створености по природу и њено постојање (конкретност врста и бића значи њихову међусобну раздљеност – индивидуалност, али и њихову потенцијалну пропадљивост, смрт); Бог Отац је Слободно и из 	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или 	<p>Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p>

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
II	<ul style="list-style-type: none"> • препознати неке елементе библијске повести о стварању света; • моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; • моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; • моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; • моћи да разуме да се права слобода 	БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА	<p>1. Чињеницом да је Бог створио свет слободно, указујемо на то да је биће,</p> <p>односно постојање природе, израз слободе једне личности, односно личности Бога. Тиме се биће, односно постојање, ослобађа нужности, тј. природне детерминисаности и постаје израз слободе личности.</p> <p>2. Будући да је Бог Отац створио свет из љубави, то значи да је тај свет Богу</p> <p>врло драг и да га је створио да буде вечан. Зато уништавање природе значи грех и мржњу према Творцу.</p> <p>3. Стварање света ни из чега, као скуп конкретних врста и бића која су раздвојена међу собом временски и просторно, указује да су створена бића друге природе у односу на Божанску (нису створена из Божије</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <p>- Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>- Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p>

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
III	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; •препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; •увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; •увидети да Бог жели да свет постоји вечно; •увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздвојени; 	БОГ НАС ВОЛИ	<p>4. То што је Бог на крају створио човека по “икони и подобију Божијем”, указује на то да природа не може вечно да постоји без човека, односно без личности, да је човек створен са циљем да он сједини сва бића међу собом и да их сједини са Богом тако што ће се сам сјединити с Њим. Човек је икона Божија и разликује се од свих других бића зато што је слободан - личност, односно што има моћ да преко слободе, изражене као љубав према другим бићима, чини та бића апсолутним, непоновљивим и делом своје личности. Истовремено, човек као личност, тј. У заједници слободе изражене као љубав према Богу, постаје и део Божије личности, а преко човека то постаје и читава природа. У том искуству љубави према другој личности човек је једино биће које види</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. 	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>

•увидети различитост

ограниченост и смртност

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
IV	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; •проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; •уочити да нема љубави без служења ближњима; •упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •бити подстакнут да љубав препознаје као служење; •знати да кроз 	ЗАЈЕДНИ -ЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА	<p>За реализацију овог програма треба користити: дечја искуства која указују на</p> <p>то да кад нешто Из љубави направимо, онда је То за нас најлепше; да нам је увек тешко кад се растајемо од оног кога волимо, као и да кад волимо неког, не примећујемо да нам нешто недостаје, односно у тој личности као да је све садржано. Треба градити свест о томе да је вера човека у бесмртност основ целокупне људске прогресивне цивилизације. У реализацији програма треба пре свега имати на уму литургијско искуство постојања света, као заједнице с Богом преко једног човека, Исуса Христа, начелника на Литургији.</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p>	<p>-Вредновање самосталног рада ученика;</p> <p>-Праћење рада на часу;</p> <p>-Комбиновање више врста дидактичког материјала;</p> <p>-Илустрација, шеме, мапа ума;</p> <p>-ППТ презентације;</p> <p>-Коришћење веб алата;</p>

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
V	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати да је Литургија захвалност Богу; • уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; • уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; • увидити везу Литургије и спасења човека и света; • проширити своја знања о празнику Васкрсења; • увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; 	ЛИТУРГ И-ЈА ПРЕОБРА -ЖЕНИ СВЕТ	<p>Тему Стварање човека... треба обрадити такође На основу Св.Писма, али за њено тумачење треба користити И другу помоћну литературу. Оно што је важно да ученици уоче у вези са стварањем човека јесте то да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, као и да се разликује од свих створених бића. Та разлика се огледа и у томе што је човек слободан, а та слобода се манифестује на тај начин што човек жели да постоји слободно у односу на природу која га окружује, као и у томе да кад човек воли једно биће, онда жели да то биће буде вечно, односно бесмртно, и зато се не мири са његовом смрћу и губитком; да је човек створен на крају и да има свој задатак због кога је створен, а то је да се брине о свим створењима, да их сједини са собом, а на крају и са</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p>	<p>У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалогски; -Тимски; -Групни; -Илустративни; -Практични.

• усвојити текст и

Богом, на тај начин што ће он

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
VI	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; • увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног 	ЧОВЕК И ПРИРОДА	Тему Евхаристија као свет у малом треба реализовати кроз опис литургијске структуре на основу кога ће се закључити да је човек створен са циљем да уједини сву природу и да је преко себе сједини са Богом чиме ће се превазићи смрт уприроди, што значи да је човек створен да буде свештеник у природи. Опис Литургије треба довести у везу са описом стварања света и човека који се налази у 1.Мој.1и2. Православна иконографија природу увек доводи у везу са човеком и зависност од човека. Показујући иконе ученицима, треба указати на оне елементе који то потврђују. Природа никад није насликана као самостална, већ су, на пример, планине, као и дрвеће, увек нагнути ка центру иконе где је Христос или неко од светитеља.	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; • Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица. <p><i>Рађ с подацима и информацијама</i></p>	<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова.

катихизиса трећег

Оцењивање

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Природа и Друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Народна традиција, Чувари природе.

План провере оставрености исхода				
Шта пратимо		Поступак оцењивања	Иструенти оцењивања	Време
Процењуј у се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко	Непосредно општно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима <p><u>Оцену истиче се добија ученик који:</u></p> <p>-лако логички повезује чињенице и појмове;</p>	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.	Пресек стања по тромесечју

План провере оставрености исхода

<p>изражавањ е; вештине и решавање задатака.</p>	<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања; -показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у Полугодишту
	<p><u>Оцену добар добија ученик који:</u> -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; -самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; -решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p>	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају Полугодишта и школске Године
		-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно Током године, праћење/ пресек стања На Тромесечју
		-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у Једном Полугођу
		- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

План провере оставрености исхода

	<p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције.</p> <p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика).</p> <p>- Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају.</p> <p>- Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. - Формативно оцењивање.</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p>
--	--	---	---	-------------------

План провере оставрености исхода

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављени м задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се) – показује делимични степен активности и ангажовања (добар) – показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника: -Јављању на часовима (учесталост и активност); -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти); -Посета културно-историјским институцијама и догађајима; -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано; -Учесталост јављања и активност по месецима; -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада; -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...); -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.</p>
--	--	---	---	--

Пројектна настава

У плану је наставак пројектне наставе на тему „Сачувајмо наше писмо-ћирилицу.“ Подстакнути темама конкурса „Колевка“ и „Моја отаџбина Србија“ имамо за циљ да ђацима приближимо сам настанак нашег писма као и потребу да се оно сачува јер само писмо једног народа чини његов идентитет. Реализацији теме учествују чланови стручног већа друштвених наука. У разматрање теме узимају се истријски подаци о настанку писма, реформа правописа, саме историјске ситуације, значај писма данас, читање текстова филолога на дату тему, ћирилични натписи...

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Назив предмета	Час одељењског старешине
Циљ	Циљ наставе је развој моралних особина и ставова и уверења ученика, својим примером учитељ упознаје ученика школским животом и односима који уважавају друге. Упућује на естетска осећања, формирање културно-хигијенских и здравствених навика и формирање става о заштити животне средине.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	36 часова

Програм рада за часове одељењског старешине

<p>ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ</p>	<p>ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p>	<p><i>Школски програм ОШ „Стари град“, Ужце за 2022-2026. Годину</i> НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ</p>	<p>Начини и поступци Остваривања Програма (Дидактичко- методичко упутство)</p>
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -развијање одговорности, критичности и самокритичности -наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује поштује правила понашања у школи и одељењу</p>	<p>Компетенција комуникација; Компетенција одговорно учешће у демократском друштву; Компетенција сарадња;</p>	<p>КАКО ДО ДОБРОГ УСПЕХА И ПРИМЕРНОГ ВЛАДАЊА</p>	<p>-одређивање циља повезан са битним странама дечјег живота -усмереност ка адаптацији на нову средину и нова правила школског живота</p>
<p>- препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима -развије сазнања о себи, сопственим осећањима и потребама, свести оличном идентитету развијати самопоштовање и самопоуздање</p>	<p>Одговоран однос према здрављу.</p>	<p>ЖИВОТ У ШКОЛИ- ДЕЧЈА НЕДЕЉА- ДЕЧЈА ПРАВА</p>	<p>-упућивање на обавезе и права - препознавање поштовања и не поштовања обавеза и права</p>
<p>- развија одговоран однос према другима</p>		<p>ЈА И ДРУГИ- ХУМАНИТАРНЕ АКЦИЈЕ здрављу</p>	<p>-упућивање на друге и начине помоћи и сарадње</p>
<p>-развија одговоран однос према свом</p>			<p>МОЈЕ ЗДРАВЉЕ</p>

-упућивање на значај
здравља
-начини превенција

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Назив предмета	Ваннаставне активности
Циљ	Циљ је подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивањеспособности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	36 - 72 часова

<p align="center">ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ</p>	<p align="center">ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p>	<p align="center"><small>Школски програм ОШ „Стари град“, Ужце за 2022-2026. Годину</small> НАЗИВ ТЕМЕ / САДРЖАЈ</p>	<p align="center">Начини и поступци Остваривања Програма (Дидактичко- методичко упутство)</p>
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме сарадњу са локалном заједницом - има свести о здравом начину живота - поштује разлике и уважава своје и туђе потребе 	<p>Компетенција комуникација;</p> <p>Компетенција одговорно учешће у демократском друштву;</p> <p>Компетенција сарадња;</p>	<p align="center">ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ</p>	<p>Активности поводом обежавања: Међународни дан река, Светски дан породице, Дан заштите животне средине.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - покаже креативност, уредност, прецизност, - има изграђен став према загађењу животне средине 	<p>Одговоран однос према здрављу.</p>	<p align="center">ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума
<ul style="list-style-type: none"> - буде хуман - поштује разлика и разуме туђе потреба - развије такмичарски дух 		<p align="center">ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу
<ul style="list-style-type: none"> - развије такмичарски дух - унапреди моторику и спретност 		<p align="center">СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ</p>	<p>Организовање спортских такмичења:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одељенска

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Назив предмета	НАСТАВА У ПРИРОДИ
Циљ	<p>Циљеви наставе у природи су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја; – стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; – проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; – развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; – социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; – развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима; – развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази.
Задаци	<p>Задаци наставе у природи остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада И школског програма и саставни су део годишњег плана рада школе.</p> <p>Задаци који се остварују реализацијом програма наставе у природи су:</p> <ul style="list-style-type: none"> – побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; – задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром; – очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за Њихово упознавање кроз одговарајуће активности; – развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање Њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима; – подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; – развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; – упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине; – упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;

	<ul style="list-style-type: none"> – упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости; – упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика; – развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену; – оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи; – развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи; – подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; – формирање навика редовне и правилне исхране; – навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; – разумевање и уважавање различитости међу појединцима; – подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	7 дана

Садржај и активности	Трајање	Активности ученика	Активности наставника	Носиоци припреме
<ul style="list-style-type: none"> – уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Републике Србије; – посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и 	Седам дана	<ul style="list-style-type: none"> -ученици се унапред упознају са местом у које одлазе, условима живота у којима се организује настава у природи, облицима И садржајима рада, начином превоза и понашањем у току пута, потребним 	<ul style="list-style-type: none"> - договора се око правила понашања током извођења наставе у природи - координира остваривање садржаја и активности предвиђених програмом наставе у природи, стара се о безбедности и понашању ученика. 	Директор, стручни вођа, наставници разредне наставе

<p>животиња); – посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе и др.);</p> <p>– упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно-историјских споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи – научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника и др.); – развијање способности оријентације у простору и времену; – обилазак разних типова пољопривредних</p>		<p>књигама, прибору, одећи, обући, појединим спортско-рекреативним активностима које ће се тамо реализовати. -ученици, подељени у групе, уз помоћ наставника припремају кратке реферате о областима и местима која посећују.</p>	<p>-прати и спроводи програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја наставе у природи - организовање родитељских састанака и пружање информација о основним географским карактеристикама и климатским условима краја у коме се организује настава у природи - договара се о времену одласка, дужини боравка, цени, документацији коју треба припремити, условима смештаја, исхране, здравствене заштите, условима живота и рада ученика, могућностима</p>	
---	--	---	--	--

<p>површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране); – обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине и др.).</p>			<p>комуникације са децом и сл. -добро информисање наставника о географским и геолошким карактеристикама краја, о флори и фауни, историјским подацима, значајнимкултурним, привредним и другим објектима који се могу посетити, обичајима и етнографским карактеристикама подручја и места на коме ће се одвијати настава у природи - брине се о безбедности деце - уважава индивидуалне карактеристике ученика, разлике у њиховим потребама и могућностима, да подстиче сарадњу и тимски рад, самосталност и личну одговорност.</p>	
---	--	--	---	--

Настава у природи се организује и изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља, односно другог законског заступника.
Избор агенције за реализацију наставе у природи спроводи се у складу са законом који уређује јавне набавке.

**ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА IV РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2022-2026.**

Стручно веће IV разреда

Фонд часова за четврти разред

р. бр.

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ЧЕТВРТИ РАЗРЕД
 нед.год.1. Српски језик 51802. Енглески језик 2723. Математика 51804. Природа и друштво 2725. Ликовна култура 2726. Музичка култура 1367. Физичко и здравствено васпитање 31088. Пројектна настава 136
 Укупно : А 21756

р. бр. Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ
 Верска настава/ Грађанско васпитање 136
 Укупно : Б 136
 Укупно : А+Б 22792

р. бр.

В. ОБЛИК ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА
 1. Редовна настава 22792
 2. Допунска настава 136
 3. Додатна настава 136
 4. Настава у природи 7-10 дана годишње
 Ред број

Г. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА
 1. Час одељ. старешине 136
 2. Ваннаставне активности 1-236-723
 3. Излет-екскурзија 1-3 дан годишње

55. j

:

...

:

:

...

- Г

j

-

- -

- Г

Укупно : А+Б+В+Г (без наставе у природи и излета)	
--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

26. обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
27. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијње ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
28. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
29. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
30. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
31. континуирано унапређивање квалитета процес и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
32. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
33. пун интелектуални, емоционални, оцијални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
34. развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
7. развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности и тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
8. оспособљавање за доношење одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
9. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
10. развијање позитивних људских вредности;
11. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
12. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранцијем уважавање различитости;
13. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовањеи очување националне и светске културне баштине;

13 повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

14 повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног ниво становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета СРПСКИ ЈЕЗИК за 4. разред за период 2022-2026.године

Годишњи фонд: 180

Недељни фонд: 5

Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	КЊИЖЕВНОСТ	49	28	3	80
2.	ЈЕЗИК	37	10	3	50
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	20	28	2	50
Укупно		104	67	9	180

Кључник појмови: књижевност, језик, језичка култура

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------	----------	--------------------------	----------------------------	---------------------------------------

<p>чита са разумевањем различите врсте текстова; укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну</p> <p>3. причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст;</p> <p>одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именује позитивне и негативне особине ликова; уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); тумачи идеје књижевног дела; препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; преприча текст из различитих улога/перспектива; уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); уочи супротстављеност лица у драмском тексту;</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>(80)</p>	<p>Школска лектира</p> <p>Поезија</p> <p>Проза</p> <p>Драмски текстови</p> <p>Научнопопуларни и информативни текстови</p> <p>Домаћа лектира</p> <p>Књижевни појмови:</p> <p>–шаљива народна песма,</p> <p>– прича о животињама,</p> <p>– особине народне епске песме,</p> <p>– приповетка,</p> <p>– роман за децу,</p> <p>– персонификација,</p> <p>– опис природе и ликова,</p> <p>– приповедање у 1. и 3. лицу,</p> <p>– сукоб драмских лица.</p>	<p><u>Природа и друштво</u></p> <p>(Прошлост-Историјски извори, Начини живота данас и у прошлости;</p> <p>Природа, човек, друштво -</p> <p>Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји 21) животним заједницама</p> <p><u>Музичка култура</u></p> <p>(Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче</p> <p><u>Ликовна култура</u></p> <p>(Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>4.Дигитална компетенција</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>9.Одговоран однос према околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<p>-кроз читање књижевноуметничких текстова и у разговору о њима на часу градити критичко мишљење , -упућивати ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања - коришћење е-уџбеника,и др. -обезбеђивање корелације са сродним предметима - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације - развијање емпатију, тиме што од читалаца тражи да се ставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова - развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању - функционално повезивање текстова по сродству - богаћење речника путем усвајања непознатих речи из прочитаних текстова - примена тимског, групног и рада у пару.</p>
---	---	---	---	---	---

чита текст поштујући

интонацију реченице/стиха; изражајно рецитије песму и чита прозни текст; изводи драмске текстове; усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела;					
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, прича, чита текстове, активно учествује у разговору, описује доживљај прочитаних књижевних дела и износи мишљење о њима, поставља питања, препричава,		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<p>разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек Систом облику; одреди основне реченичне чланове; разликује врсту речи од службе речи у реченици; поштује и примени основна правописна правила;</p>	<p>ЈЕЗИК (50)</p>	<p>Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именована врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) и функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу услужби атрибута у оквиру групе речи која има службу</p>	<p><u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво - Услови за живот, Облици рељефа; Материјали – Промене материјала)</p> <p><u>Музичка култура</u> (Слушање музике: Музички дијалог)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Тумачење вузелних информација)</p> <p><u>Математика</u></p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском друштву 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>-упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања -коришћење е-уџбеника, и др. -за сваку врсту речи најпре увести појам, а затим разликовање подврста. (нпр. најпре радити на схватању појма именице као врсте речи, затим увести разликовање подврста); иврсте речи уочавати најпре на изолованим примерима (у основном облику), а затим увежбавати и у оквиру реченице. -направити корелацију са наставом математике у вези са писањем скраћеница за мерне јединице ћириличким и латиничким писмом;</p>
---	--------------------------	---	---	--	---

<p>правилно пише сва три модела управног говора;</p>		<p>субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела Примери из обрађених дела устаљена и посебно наденута имена животиња; Називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности. Речца <i>ли</i>; скраћени упитни облик <i>је ли (је л')</i> према узрочном везнику <i>јер</i>. Предлог <i>са</i> уз заменице (нпр. <i>са мном, с њом</i> и сл.). Писање вишечланих бројева.</p>	<p>(Мерење и мере: Јединице мере)</p>		<p>-користити правописне вежбе: преписивање, диктат и самосталнописање -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на увиђање и повезивање са садржајима; проверава оствареност исхода;</p>			<p>слуша, посматра, повезује са наученим, активно учествује у разговору, уочава врста речи и књижевним текстовима, поставља питања, решава задато</p>		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<p>и употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; - употреби речи</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (50)</p>	<p>Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи</p>	<p><u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво - Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима.</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у</p>	<p>у увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама - реализовати различите програмске</p>
--	--	---	--	--	---

<p>истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика;</p> <p>(препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији;</p> <p>(напише разгледницу, честитку, приватно писмо;</p> <p>(прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној;</p> <p>(повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак;</p> <p>(правилно структурира текст;</p> <p>(учествује у предлагању</p>		<p>истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова);</p> <p>устаљени језички изрази.</p> <p>Разгледница, честитка, писмо.</p> <p>Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе.</p> <p>Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл.</p> <p>Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица <i>Ви</i> из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца <i>ли</i>, предлог <i>са</i>, вишечлани бројеви).</p> <p>Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације.</p> <p>Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју.</p> <p>Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.</p>	<p><u>Музичка култура</u> (Слушање музике: Композиције различитог карактера; Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Слика, текст, звук; Кратки анимирани филмови)</p>	<p>демократском друштву</p> <p>9.Одговоран однос према околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p>	<p>вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке) и примењивати правописне вежбе:диктат, аутодиктат, вежбе допуњавања и правилног избора речи и кроз игровне активности, посебно кроз језичке и ситуационе игре, неговати језичку културу говора и реализовати говорне вежбе у функцији изграђивања доброг језичког укуса, елоквентности и флуентности у изражавању. - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>
--	--	---	--	---	--

начина рада.					
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, води разговор; примењује различите облике и методе рада; демонстрира и илуструје; подстиче ученике да богате речник; проверава оствареност исхода;			слуша, посматра, прича, чита текстове, глуми, активно учествује у разговору, описује усмено и писмено доживљај, износи мишљење о свом и раду других;		

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)

<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>1CJ.1.2.51CJ.1.2.6. 1CJ.1.2.71CJ.1.2.8. 1CJ.1.5.11CJ.1.5.2. 1CJ. 1.5.31CJ.1.5.4.</p> <p>1CJ.2.2.51CJ.2.2.6. 1CJ.2.2.71CJ.2.2.8. 1CJ.2.5.11CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.61CJ.2.5.5.</p> <p>1CJ.3.2.5 1CJ.3.2.7. 1CJ.3.5.1 1CJ.3.5.2. 1CJ.3.5.3</p> <p>ЈЕЗИК</p> <p>1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ. 1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ.1.4.3.</p> <p>1CJ.2.3.1. 1 CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.4.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: и у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; илако логички повезује чињенице и појмове; и самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; и решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; и показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: у у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; у самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; у решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; у показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: - у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p>	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</p> <p>и усмено одговарање(причање, препричавање, описивање, ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, казивање напамет научених текстова, сценско приказивање)</p> <p>и писане провере (контролни задаци, тестови, ортографске вежбе, диктати, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе домаћи задаци и писмени задаци)</p> <p>-вођење прописане педагошке документације</p>	<p>Табеларна евиденција о писменим проверама</p> <p>Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Учесталост јављања (запис датума и области)</p> <p>*Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима)</p> <p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања након обрађене области</p> <p>Пресек стања по тримесечјима</p> <p>Провера на крају школске године</p>
---	--	---	---	--

<p>1CJ.2.3.5.1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.2. 1CJ.2.4.3. 1CJ.2.4.4.1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6.1CJ.2.4.7.</p> <p>1CJ.3.3.1.1CJ.3.4.1. 1CJ.3.4.2.</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.3. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.4.4. 1CJ.1.4.5.</p> <p>1CJ.2.2.1. 1CJ.2.2.2. 1CJ.2.2.3.1CJ.2.2.4. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.4.8.1CJ.2.4.9.</p> <p>1CJ.3.2.1. 1CJ.3.2.2. 1CJ.3.3.4.1CJ.3.3.5. 1CJ.3.4.4.1CJ.3.2.5.</p>	<p>и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; и у довољној мери критички расуђује; и показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: и знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; и у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; и понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; и показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: и знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; и не изводи закључке који се заснивају на подацима; и критички не расуђује; и не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>-белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>и самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p> <p>- групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>- рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p> <p>о Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	
---	---	--	--	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

СРПСКИ ЈЕЗИК – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
1СЈ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1СЈ.1.2.3. препознаје да ли је тражена	1СЈ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле) 1СЈ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту	1СЈ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста 1СЈ.3.2.2. повезује и

<p>информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту</p> <p>1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)</p> <p>1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста</p> <p>1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста</p> <p>1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста</p> <p>1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате</p> <p>1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице</p> <p>1CJ.1.3.2. уме да се потпише</p> <p>1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком</p> <p>1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе</p> <p>1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре</p> <p>1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме</p> <p>1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)</p> <p>1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава</p> <p>1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)</p> <p>1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)</p> <p>1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент,</p>	<p>1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детал који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)</p> <p>1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену</p> <p>1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту</p> <p>1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.)</p> <p>1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова</p> <p>1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава у места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању</p> <p>1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)</p> <p>1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима</p> <p>1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној)</p> <p>1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст</p> <p>1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст</p> <p>1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање)</p> <p>1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст у исправља грешке)</p> <p>1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)</p> <p>1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве)</p> <p>1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу</p> <p>1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго</p>	<p>обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ)</p> <p>1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)</p> <p>1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)</p> <p>1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене</p> <p>1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст</p> <p>1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст)</p> <p>1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе)</p> <p>1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму:</p>
--	--	---

<p>1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1CJ.1.4.4. препознаје антонимију</p> <p>1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)</p> <p>1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме</p> <p>1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну)</p> <p>1CJ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту</p> <p>1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту</p>	<p>1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)</p> <p>1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику</p> <p>1CJ.2.4.8. препознаје синонимију</p> <p>1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава</p> <p>1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме</p> <p>1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице)</p> <p>1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми</p> <p>1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту</p> <p>1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту)</p> <p>1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога</p>	<p>заменица према роду и броју 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени</p> <p>1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту</p> <p>1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст</p>
--	---	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *ЕНГЛЕСКОГ језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима

језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Разред: Четврти Годишњи фонд часова: 72

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФОНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	свега
1.	Обрада текстова и вокабулар	15	15	2	32
2.	Граматика	14	14	2	30
3.	Обичаји и начин живота циљне културе	8	2	0	10
Укупно		37	31	4	72

Кључни појмови: обрада текстова и вокабулар, граматика и обичаји и начин живота циљне културе

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по	Обрада	Остали типови
	Позавршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији учеи увежбавају:			

<p>Unit 1: People</p> <p>Поздрављање и представљање; изражавање количина.</p>	<p>и поздраве и отпоздраве, примењујући једноставнија језичка средства;представе себе и другог;</p> <p>и разумеју једноставнија питања личне природе и одговаре на њих;</p> <p>и постављају једноставнија питања личне природе;у неколико једноставнијих везаних исказа саопште информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости;</p> <p>и разумеју, питају и саопште колико нечега има.</p>	<p>уосновне бројеве: 1-100</p> <p>уречи којима се именујушколски предмети: <i>Art, English, ICT, Maths, Music, PE, Science</i></p> <p>уречи којима се именујуврсте домова:<i>types of homes: cottage, flat, house</i></p> <p>уречикоје се односе на временске прилике: <i>weather: It's cold. It's hot. It's raining. It's snowing. It's sunny. It's windy.</i></p>	<p>4</p>	<p>0</p>	<p>4</p>
--	---	---	-----------------	-----------------	-----------------

Unit 2: Sport					
<p>Описивање места и предмета; изражавање поседовања;</p> <p>описивање тренутних радњи у садашњости; описивање способности у садашњости.</p>	<p>и разумеју једноставније описе предмета и места;</p> <p>и опишу бића, предмете и места у неколико везаних</p> <p>и разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих;</p> <p>и траже и дају једноставнија обавештења која се односе на поседовање / непоседовање;</p> <p>и разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње у садашњости;</p> <p>и размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;</p> <p>и пишу тренутне радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>и разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости;</p> <p>и размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;</p> <p>и пишу радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства.</p>	<p>- речикоје се односе на физички изглед: <i>physical appearance: curly hair, fair hair, fat, freckles, glasses, longhair, short, short hair, slim, straight hair, tall</i></p> <p><i>family members: aunt, cousin, uncle</i></p> <p>- речи којима се именују слободне активности: <i>activities: dive, do karate, get wet, have a picnic, hop, jog, play the violin, sail, skateboard, skip, surf, waterski</i></p> <p><i>sporting location: pool</i></p> <p>- језичке структуре –</p> <p><i>She is sailing. (present continuous) Can he ski? Yes, he can. / No, he can't. (the verb 'can') Look at me! (object pronouns) My name is Alex. (the verb 'to be') Your brother is very tall. (possessive adjectives) I haven't got freckles. (the verb 'have got')</i></p> <p>– кратку причу и песму која се односи на тему.</p>	11	4	7

<p>Unit 3:Homes</p> <p>Описивање места; описивање уобичајених радњи у садашњости;</p> <p>изражавањедопадањ а и недопадања; исказивање хронолошког времена.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумејуједноставнијеописеместа; - опишу места у неколиковезанихједноставнијихисказа; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радњеу садашњости; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишууобичајене радњеу садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе за изражавање допадања / недопадања и реагују на њих; - изражавају допадање / недопадање уз најједноставније образложење; -разумеју и саопштеједноставнијеисказекојисеодносеухронолошковреме. 	<ul style="list-style-type: none"> - речикоје се односе на места у граду: <i>buildings: baker's, bank, butcher's, greengrocer's, hospital, post office, supermarket, sweet shop</i> - речикоје се односе на занимања: <i>jobs: baker, chef, doctor, firefighter, pilot, police officer, postman, vet</i> - речикоје се односе на активности у слободно време: <i>clean, go shopping, go to the gym, paint, plantflowers, read comics</i> - изразе који се односе на исказивање времена: <i>It's half past one. It's quarter past one. It's quarter to one.</i> <i>sports: badminton, baseball, hockey, table tennis, Volleyball</i> - језичке структуре – <i>The supermarket is next to the baker's. (prepositions of place) He works in a kitchen. (present simple)</i> <i>Do you like going shopping? (like + -ing)</i> <i>I usually ride my bike to school. (adverbs of frequency)</i> - кратку причу и песму која се односи на тему. 	10	5	5
---	--	--	----	---	---

<p>Unit 4: School</p> <p>Изражавање допадања и недопадања и захвалности; изражавање количина; описивање људи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније исказе за изражавање допадања / недопадања и реагују на њих; - изражавају допадање / недопадање уз најједноставније образложење; - изразе захвалност на једноставан начин; - разумеју, питају и саопште колико нечега има; - поштују правила учтиве комуникације приликом куповине; - опишу људе у неколико везаних једноставнијих исказа; - објасне сличности и разлике у одевању између вршњака у циљној култури и код нас. 	<ul style="list-style-type: none"> - речи које се односе на одећу: <i>clothes: boots, cap, gloves, jeans, jumper, scarf, uniform</i> actions: <i>put on, Takeoff</i> - речи које се односе на правила понашања у школи: <i>be quiet, chew gum, drop litter, make a noise, Shout</i> - речи које се односе на храну: <i>butter, cherry, flour, grapes, mango, salt, strawberry, sugar</i> - изразе за изражавање количине : <i>a bar of chocolate, a bottle of olive oil, a can of cola, a carton of juice, a jar of jam, a loaf of bread, a packet of biscuits</i> - језичке структуре – <p><i>There are two jumpers. There are five mice. (plurals (regular, irregular) You mustn't watch TV all the time. (must/mustn't) May I open the window? Yes, you may. / No, you may not. (can, may (permission)</i></p> <p><i>Is there much sugar in it? Ooh, yes! A lot! (much, many, – lot of) There isn't any milk. (some, any)</i></p> <p>4. кратку причу и песму која се односи на тему</p>	10	3	7
--	--	--	----	---	---

<p>Unit 5:Animals</p> <p>Описивање бића и предмета и исказивање једноставних упутстава и налога,исказивање припадања,исказивање положаја у простору</p>	<p>уразумеју једноставније описе бића и предмета; уопишу бића и предмете у неколико везаних једноставнијих исказа; уразумеју једноставнија упутства и налоге и реагују на њих;саопште једноставнија упутства и налоге; уразумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на припадање; уразумеју једноставнија обавештења о положају у простору и реагује на њих; утраже и пруже једноставнија обавештења о положају у простору.</p>	<p>сРечи које се односе на животиње/придеве: <i>a big elephant, a clever dolphin, a cute panda, a fast cheetah, a funny monkey, a heavy hippo, a longsnake, a scary crocodile, a slow snail, a small penguin, a strong lion, a tall giraffe</i></p> <p>сРечи које се односе на места у граду: <i>beach, funfair, library, market, museum, sportscentre, theatre</i></p> <p><i>personality adjectives: clever, cute, dirty, funny, naughty, noisy, quiet, shy</i></p> <p>- језичке структуре –</p> <p><i>The giraffe is taller than the elephant. (comparisons)</i></p> <p><i>Who's the tallest in your class? (superlatives)</i></p> <p><i>They weren't quiet. (was/were) There were two parks in my street. (there was/there were)</i></p> <p>и кратку причу и песму која се односи на тему.</p>	<p>10</p>	<p>4</p>	<p>6</p>
---	--	---	-----------	----------	----------

<p>Unit 6: Celebrations Исказивање хронолошког времена; описивање бића и предмета; исказивање једноставних предлога; честитање рођендана.</p>	<p>-разумеју и саопште једноставније исказе којима се односе на хронолошко време;</p> <p>- разумеју једноставније описе бића и предмета;</p> <p>- опишу бића и предмете у неколико везаних једноставнијих исказа;</p> <p>- разумеју једноставне предлоге и реагују на њих; упуте једноставне предлоге;</p> <p>- упуте једноставне честитке.</p> <p>- разумеју и, примењујући једноставнија језичка средства, наведу најобичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника;</p> <p>- разумеју и објасне сличности и разлике у породичним слављима у циљној култури и код нас.</p>	<p>- речи које се односе на причу: <i>cave, discover, diver, footprint, rock, scream, visit</i></p> <p>- речи које се односе на месеце у години: <i>January, February, March, April, May, June, July, August, September, October, November, December</i></p> <p>- речи које се односе на одмор: <i>camera, rucksack, sleeping bag, suitcase, sunglasses, swimming trunks, swimsuit, tent</i></p> <p>- речи које се односе на географске појмове: <i>island, lake, mountain, ocean, rainforest, river, sand, waterfall</i></p> <p>- језичке структуре – <i>Roy listened to music last night. (past simple) I travelled to Spain last summer. (prepositions of time)</i></p> <p><i>They're going to jump. (be going to) Who is Ryan? My cousin. (question words)</i></p> <p>- кратку причу и песму која се односи на тему.</p>	<p>19</p>	<p>4</p>	<p>15</p>
--	--	--	-----------	----------	-----------

<p>Unit 7: My life</p> <p>Честитање празника, рођендана и других значајних догађаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Препознају и именују бића, предмете и места који се односе на тему; - разумеју једноставно исказане честитке и одговоре на њих; - упуте једноставне честитке. - разумеју и, примењујући једноставнија језичка средства, наведу најубичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника; - разумеју и објасне сличности и разлике у породичним слављима у циљној култури и код нас. 	<ul style="list-style-type: none"> - речи и изразе које се односе на празник <i>Halloween</i>: <i>costume, sweets, pumpkin, lantern, a broom</i> - речи и изразе које се односе на Божић: <i>bells, sleigh, candles, stockings, star</i> - речи и изразе који се односе на <i>Saint Sava's Day</i>: <i>Saint Sava, church</i> - речи и изразе који се односе на Дан жена: <i>women, flowers, present, card, teacher</i> - речи и изразе који се односе на Ускрс: <i>bunny, chocolate egg, picnic, cheesecake, hot cross buns, garden, lamb</i> - речи и изразе који се односе на Дан шале: <i>April Fools, celebrate, joke, bad luck</i> - песме које се односе на тему. 	5	2	3
--	--	---	----------	----------	----------

Unit 8: Detectives Разумевање и давање једноставних упутстава и налога; описивање бића, предмета, места и појава.	- Препознају и именују бића и предмете који се односе на тему; - разумеју једноставна упутства и налоге и реагују на њих; - саопште једноставна упутства и налоге; препознају и именују бића, предмете и места из непосредног окружења; - разумеју једноставне описе бића, предмета и места; - опишу бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства.	иречи и изразе који се односе на играчке и очување животне средине: greensports, litter, tap, planting a tree, grass, animals in danger, polar bear и језичке структуре <i>Keep dogs on a lead!</i> <i>Don't pick flowers!</i> <i>Put your rubbish in the bin!</i> <i>Don't play loud music!</i> <i>Keep off the grass!</i> <i>Don't ride your skateboard!</i>	3	2	1
Укупан број часова (збирно)			72	24	48

Број и назив Теме	Стандарди постигнућа	Процена и провера постигнућа	Корелација
1. Starter Unit	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8.1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15.1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.120. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, задаци у уџбенику и радној свесци, симулације у паровима и групама.	Грађанско васпитање, српски језик, математика, ликовна култура, музичка култура.

2. Module 1 A bigfamily, Watersports	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8.1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у уџбенику и радној свесци, тестови, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Српски језик, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.
3. Module 2 Where is ...?, A green day	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8.1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у уџбенику и радној свесци, тестови, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Српски језик, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.
4. Module 3 Funny clothes, A fruit salad	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8.1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у уџбенику и радној свесци, тестови, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Српски језик, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.

5. Module 4 A greatzoo, Sorry, Miss!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у уџбенику и радној свесци, тестови, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Српски језик, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.
6. Module 5, A funnyday, Holidays!	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у уџбенику и радној свесци, тестови, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Српски језик, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.
7. Holidays	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у уџбенику и радној свесци, тестови, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Српски језик, грађанско васпитање, верска настава, , природа и друштво, музичка култура, ликовна култура, пројектна настава.
8. MyGreenPas sport	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у уџбенику и радној свесци, тестови, различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.	Српски језик, грађанско васпитање, , природа и друштво, , ликовна култура, физичко и здравствено васпитање, пројектна настава.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Циљ наставе енглеског језика у четвртом разреду је да оспособи ученика да комуницира на енглеском језику на основном нивоу у усменом и писаном

облику о темама из његовог окружења. У исто време, настава енглеског језика треба да подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања

мотивације за учење језика, да олакша разумевање других и различитих култура и традиција, стимулише машту, креативност и радозналост и подстиче задовољство коришћења енглеског језика.

- ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Приликом планирања наставе и учења треба имати у виду да се исходи разликују, да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно узети у обзир да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета. Садржајима у уџбенику приступа се селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина. Полазећи од исхода, односно онога што је ученик у стању да оствари у различитим врстама и видовима комуникације (усмене, писане и невербалне), формално и садржински централну позицију програма наставе и учења заузимају управо *комуникативне функције*. На основу комуникативних функција дефинисане су *језичке активности* помоћу којих се оне могу остварити, а које, од четвртог разреда, укључују усавршавање способности разумевања говора, разумевања писаног текста, интерактивног усменог и писаног изражавања. Захваљујући цикличној и континуалној концепцији програма, комуникативне функције се преносе, усвајају и увежбавају током читавог образовног циклуса, с растућим степеном сложености. Исходи, комуникативне функције и језичке активности дефинисани су као опште лингвистичке категорије, и стога су за све стране језике идентични искази. Како би се, међутим, исходи, функције и активности операционализовали, понуђени су и примери језичких садржаја, и то за сваки појединачни страни језик. Њима се илуструју неке од најфреквентнијих и узрасно најадекватнијих могућности за вербалну реализацију комуникативних функција.

и ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм усмерен ка исходима указује на то шта је ученик у процесу комуникације у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ постепено води наставника од исхода и комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у атмосфери заједништва и међусобне сарадње;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке, укључујући њене културолошке и васпитне елементе, као и елементе социјализације;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива на социјалној интеракцији у учионици и ван ње, и спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом и без детаљних граматичких објашњења, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање програма као скупа динамичних, заједнички припремљених и прилагођених задатака и активности;
- наставник треба да омогући приступ новим идејама и њихово прихватање, као и креирање нових идеја;
- ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- наставни материјали представљају један од извора активности и треба да буду праћени употребом додатних аутентичних материјала;
- учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче развој когнитивних способности ученика (планирање, запажање, анализа, вредновање, закључивање итд.);
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто, а нарочито на нижем узрасту треба користити интернационализме и речи које су им познате, као и визуализацију као средство семантизације.

Технике/активности

Током часа препоручује се динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

Слушање и реаговање на упутства наставника на страном језику или са аудио-записа (слушај, пиши, повежи, одреди, пронађи, али и активности у вези са радом у учионици: нацртај, исеци, обој, отвори / затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту и дидактичком захтеву (за загревање, развијање пажње и концентрације, јачање мотивације, увођење нове језичке грађе или пак утврђивање).

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим / не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Заједничко прављење илустрованих материјала (планирање различитих активности, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА У ЧЕТВРТОМ РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

На избор стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина у настави страног језика у четвртој разреду основне школе утичу, пре свега, психолошки и когнитивни фактори, карактеристични за наведени узрастни период. У првом и другом разреду учење страног језика било је аудио-вербалног карактера, засновано на имитацији и репродукцији онога што ученици чују од наставника (или са аудио записа). Од четвртог разреда се уводе активности које омогућавају веће когнитивно укључивање ученика. Ученик на овом узрасту страни језик користи у комуникацији и у ситуацијама које су блиске његовим интересовањима, показујући креативност, оригиналност у одговорима, активан однос према наставним садржајима. Одабиром

одговарајућих стратегија за унапређивање и увежбавање језичких вештина осигурава се континуитет у развијању вишејезичности и достизању виших нивоа језичке компетенције релевантних и неопходних за даље школовање, живот и рад.

- обзиром на то да се исходи операционализују преко језичких активности у комуникативним ситуацијама, важно је да се оне у настави страних језика континуирано и истовремено увежбавају. Настава страног језика у четвртом разреду основне школе подразумева индуктивно усвајање граматичких и лексичких садржаја, како у усменом, тако и у писаном контексту. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем учења страног језика.

Ученици су већ навикли да сва упутства у настави која се често понављају буду на страном језику. Сложенија упутства, нарочито она за која наставник процени да су тежа за разумевање, могу се у почетку давати паралелно на страном и на матерњем језику. Принцип очигледности треба да буде широко заступљен на овом узрасту. За најважније комуникативне садржаје препоручује се учестало понављање ради лакшег и бржег меморисања и стицања поуздања за самостално коришћење језика. У том смислу, пожељне су вежбе говорне продукције с варијацијама модела у којима се мењају и комбинују лексички и граматички садржаји уз постепено усложњавање. Подстицање интеракције с другим ученицима реализује се као вид медијације и укључује давање једноставнијих упутстава на страном језику (нпр. *питај друга или другарицу; одговори на питања друга/другарице*).

Ученици се оспособљавају за комуникативне функције наведене у програму за дати ниво учења, при чему предложени језички садржаји служе као препорука и могу бити замењени сличним садржајима или проширивани у складу са расположивим наставним материјалом, као и потребама и интересовањима ученика.

Неопходно је приликом пажљивог планирања наставе увек имати у виду узраст ученика и њихове индивидуалне карактеристике. Неки ученици су интровертни, неки екстровејертни, уче различитом брзином и на различите начине – свим чулима, имају различите потребе и интересовања. Упутно је да час почне неком кратком игром загревања која би позитивно утицала на развијање способности пажње, концентрације и памћења, као и да се активности смењују одговарајућим логичним редоследом и да трају од 5 до 15 минута.

ПРЕЗЕНТОВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ САДРЖАЈА

и обзиром на различите стилове учења, разноврсност активности кључна је реч за презентовање нове лексичке грађе. Важно је да уважавамо предзнања ученика, јер нам она могу бити добра основа за рад и лакше разумевање теме.

Визуелна наставна средства идеална су за увођење и увежбавање вокабулара.

Пантомима (као врста драмских техника), као и метода потпуног физичког одговора, веома су омиљене и ефикасне, не само на овом узрасту већ и касније. Нарочито су погодне за ученике кинестетичког стила учења (превођење изговорене речи у покрет и обрнуто). Ове технике су погодне за увођење и увежбавање свих врста речи.

Одговарајући контекст (приче у сликама, песме, игре и сл.) битна је претпоставка успешног усвајања вокабулара, као и језика уопште. Усвајање лексике биће утолико ефикасније уколико се остварује у јасном ситуационом контексту. Треба водити рачуна о примереном лексичком минимуму током једног школског часа.

Дијалошки модели веома су ефикасни за развијање говора. Овладавање дијалогом се почиње од једноставније упитно-одговорне форме. Добро организован дијалог представља снажан подстицај за учење и напредовање, нарочито ако се има у виду да се учење страног језика одвија изван аутентичне говорне средине. Наравно, потребно је обезбедити одговарајући контекст, симулирати ситуацију која би одговарала аутентичној говорној средини, и која ће и стидљивијим ученицима омогућити да се охрабре и проговоре. Дидактичке игре попут „У продавници“, „У библиотеци“ и сл. представљају стимулативно средство за извођење динамичких, језичких и комуникативних вежби.

Пројектне активности повећавају мотивацију јер пружају избор ученицима да одговорно у пару или у групи решавају задатак на свој начин у договору са другима, развијајући и јачајући одређене социјалне компетенције. Пројекат је погодан за рад у одељењима мешовитог састава, има лични печат, подстиче кооперативни рад и завршава се увек неком врстом презентације како резултата, тако и процеса рада.

Драмске активности омогућавају ученицима да користе језик у одговарајућем контексту и тако „оживљавају” његову употребу. Њихов потенцијал огледа се, између осталог, и у томе што:

- ученици не само да уче страни језик на забаван начин, већ кроз интеракцију и различите улоге које преузимају сагледавају ствари из различитих углова (што доприноси развоју критичког и дивергентног мишљења);
- ученици сарађују и усвајају језик кроз смислену интеракцију на циљном језику и развијају све потребне вештине – когнитивне, комуникативне и социјалне;
- сви могу да учествују – свако добија улогу коју може да „изнесе” те су зато погодне за рад у одељењима мешовитог састава;
- одговарају свим стиловима учења – визуелни виде, аудитивни чују, кинестетични се изражавају кроз покрет;
- подижу мотивацију и самопоуздање;
- оријентисане су на ученика – наставник има мање доминантну улогу;
- развијају машту и креативност код ученика.

Пожељно је да се драмске активности попут играња улога, мини скечева, луткарских мини представа, импровизација и прича из стварног живота што више користе у настави, не само на овом узрасту, већ и касније.

Код увежбавања **читања** на овом узрасту препоручује се гласно читање текстуалних врста дијалошког карактера које је блиско говору и представља ефикасно средство за развијање опште језичке компетенције. Наративне текстуалне врсте захтевају читање у себи, чији је циљ издвајање информација из прочитаног текста. У циљу развоја разумевања прочитаног текста могу се применити и различите стратегије и технике усвајање и проширивање лексике коришћењем конвенционалних и електронских дидактичких средстава.

Писање је тесно повезано са говором. За увежбавање писања могу се користити различите фонетско-ортографске игре (нпр. на задато слово ученици пишу што више речи); ортографске игре (нпр.: исписивање речи са изостављеним самогласницима/сугласницима, где ученици имају задатак да попуне празна места и правилно напишу задате речи; наставник изговори једну реч, а ученици добијају задатак да напишу што више речи које почињу сваким словом речи коју је изговорио наставник); игре за развој писања (*Погоди реч!* – ученицима се даје текст на познату тему у коме недостају неке речи, а њихов задатак је да се досете које речи треба уметнути, при чему се уписивање може обављати и појединачно и групно).

Социокултурна компетенција, као скуп знања о свету уопште, сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији се језик учи у учењу страног језика је веома значајна јер су та знања потребна за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између средина, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене. Дакле, постепеним увођењем социокултурних садржаја на најнижем нивоу (поздрављање, певање пригодних празничних песама и сл.) доприноси се развоју интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Граматички садржаји се на овом узрасном нивоу не обрађују експлицитно. **Граматичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта** (примењујући елементе граматике који су неопходни за успешно остваривање комуникативне функције). У процесу наставе страног језика треба тежити томе да се граматика усваја путем језичких активности слушања и говора, према јасно утврђеним циљевима, исходима и стандардима наставе страних језика.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења.

За ученике који у редовној настави теже савладавају делове програма, организује се **допунска настава**. Наставник треба благовремено да уочи све недостатке у знању ученика и предузме мере **допунског објашњавања**, кориговања грешака и увежбавања како би сви ученици постигли задовољавајући успех и остварили програмом дефинисане резултате учења.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају У наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као У квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби У врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд: 180

Недељни фонд: 5

Циључења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

ФИНД ЧАСОВА

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	БРОЈЕВИ	90	42	4	136
2.	ГЕОМЕТРИЈА	4	8	1	13
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	9	19	3	31
Укупно		103	69	8	180

Кључни појмови: природни бројеви, декадни систем, својства операција, израз, једначине и неједначине, разломци, децимални запис броја, коцка, квадар, површина и запремина.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	-----------------------	----------	--------------------------	----------------------------	---------------------------------------

<p>прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; одреди месну вредност цифре; изврши четири основне рачунске операције у скупу $\mathbb{N}_0$; састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; реши једначине и неједначине и провери тачност решења; реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; процени вредност израза са једном рачунском операцијом; одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; прочита и запише разломке облика $(m, n \leq 10)$;</p> <p>упореди разломке облика са једнаким бројоцима или именицима; сабере и одузме разломке са једнаким именицима; запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; сабере и одузме децималне</p>	<p>БРОЈЕВИ (136)</p>	<p>Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$. Разломци облика $(m, n \leq 10)$. Упоредивање разломака са једнаким бројоцима. Једнакост разломака. Сабирање и</p>	<p><u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије)</p> <p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма</p> <p><u>Српски језик</u> (Споразумевање: Записивање реченице, правописни знаци, зарез, две тачк, записивање низа)</p>	<p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>уВизуелизација бројева и места броја у бројевном низу ради разумевању декадног бројевног система -увежбавање технике рачунања, како би ученици стекли сигурност и спретност при усменом и писменом рачунању - решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама - развијање способности математичког моделовања, примене математике у решавању проблема из реалних животних ситуација или других предметних области уразумевање појма разломка радити кроз практичне активности деобе и спајања, лепљења и сечења погодног дидактичког материјала. упримена тимског, групног и рада у пару. -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>
--	---------------------------------	--	--	---	---

бројеве са највише две децимале; чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима;		одузимање разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.			
--	--	---	--	--	--

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА			
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у реалним животним ситуацијама; организује игров. активности, проверава оствареност исхода;		слуша, посматра, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, записује поступак, израчунава, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења,			
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<p>именује елементе и опише особине квадра и коцке; црта мреже и прави моделе квадра и коцке; препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна;</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈА (13)</p>	<p>Ка;аа;аа; и а;оа;а;а.</p>	<p><u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља)</p> <p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког писма)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија.)</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>изразвој перцепције простора и просторног резоновања кроз упознавање геометријских фигура у равни и њихових својстава и цртање правих и углова помоћу лењира и троугаоника или два троугаоника конструисање кружнице/круга шестаром и увиђају да су круг и кружница одређени центром и полупречником иподстицање ученика да самостално откривају формуле израчунавања обима и површине и пресликавање једноставних геометријске фигуре на квадратној мрежи или тачкастој мрежи симетрично изравијање геометријског мишљења реализацијом следећих активности: посматрање, прављење модела,</p>
--	-----------------------------------	------------------------------	--	---	--

					цртање, склапање и растављање делова фигуре -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
--	--	--	--	--	--

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема, даје објашњења; демонстрира начин цртања; подстиче ученике на примену наученог у сложеним ситуацијама; прати реализације активности, проверава оствареност исхода;			посматра, правилно користи прибор за цртање, црта, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, формулише, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; израчуна површину квадрата и правоугаоника; <small>израчуна површину и</small> запремину квадрата и коцке; реши проблемске задатке у контексту мерења.</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (31)</p>	<p>Мерење површине (m^2, dm^2, cm^2, mm^2, km^2, ha, a). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадрата и коцке. Мерење запремине (m^3, dm^3, cm^3, mm^3). Запремина квадрата и коцке.</p>	<p><u>Природа и друштво</u> (Оријентација у простору и времену – Географска карта Србије, план насеља) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Елементи музичког Писма <u>Ликовна култура</u> (Материјали – Својства материјала)</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>- упознавање са стандардним мерним јединицама применом очигледних средстава - решавање једноставнијих проблема повезивањем са свакодневним ситуацијама - процена и мерење различите предмета из окружења - примена информационих технологија, Геогобра и Гоогле мап - развијање логичко-комбинаторног мишљења применом одговарајућих активности - постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
----------------------	--	--	-------------------	--	--

планира, припрема, даје објашњења; демонстрира и илуструје;
подстиче ученике на примену наученог у сложеним ситуацијама;
 prati реализације активности, проверава оствареност исхода;

посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује,
закључује, претвара, проверава, користи е-уџбеник, тражи објашњења;

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
---	---	---	---	--

<p>БРОЈЕВИ 1MA.1.1.1. 1MA.1.1.2. 1MA.1.1.3. 1MA.1.1.4. 1MA.1.1.5. 1MA.1.3.1. 1 MA.1.3.2.1MA.1.2.1. 1MA.1.2.2. 1MA.1.2.4. 1 MA.1.4.1. 1MA.1.4.2. 1MA.1.4.3. 1MA.1.4.4.</p> <p>1MA.2.1.1.1MA.2.1.2. 1MA.2.1.3. 1MA.2.1.4. 1MA.2.1.5.1MA.2.3.1. 1MA.2.3.2.</p> <p>1MA.3.1.1.1MA.3.1.2. 1MA.3.1.3.1MA.3.1.4. 1MA.3.1.5.1MA.3.3.1.</p> <p>ГЕОМЕТРИЈА 1MA.1.2.1.1MA.1.2.2. 1MA.1.2.3.1MA.1.2.4.</p> <p>1MA.2.2.1.1MA.2.2.2. 1MA.2.2.3.1MA.2.2.4. 1MA.2.2.5.1MA.2.2.6.</p> <p>1MA.3.2.1.1MA.3.2.2. 1MA.3.2.3.1MA.3.2.4. 1MA.3.2.5.</p> <p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: У у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; У лако логички повезује чињенице и појмове; У самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; У решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; У показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; - показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: и у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; и у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; и показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: и знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; и у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и</p>	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</p> <p>и усмено одговарање(опис поступка рада)</p> <p>и писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци и писмени задаци)</p> <p>-вођење прописане педагошке документације</p> <p>-белешке о: активности, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p>	<p>- Табеларна евиденција о писменим проверама -Чек-листе са скалом процене -Протоколи посматрања ·Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања након обрађене области</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>Провера на крају школске године</p>
---	---	--	--	--

<p>1 MA.1.4.1.1MA.1.4.2. 1MA.1.4.3.</p> <p>1 MA.2.4.1.1MA.2.4.2. 1MA.2.4.3.1MA.2.4.4. 1MA.2.4.5.</p> <p>1MA.3.4.1. 1MA.3.4.2. 1MA.3.4.3.</p>	<p>искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; – показује мањи степен активности и ангажовања. <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<p>- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p> <p>* групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>* рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>група (пано, табела...)</p> <p>- Панои: добровољно учешће у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	
--	--	--	---	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

МАТЕМАТИКА – ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
-----------------	----------------	------------------

<p>1MA.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој</p> <p>1MA.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде</p> <p>1MA.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде</p> <p>1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом</p> <p>1MA.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде</p> <p>1MA.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n \leq 10$) и препозна његов графички приказ</p> <p>1MA.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине</p>	<p>1MA.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем</p> <p>1MA.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју</p> <p>1MA.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза</p> <p>1MA.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције</p> <p>1MA.2.1.5. уме да решава једначине</p> <p>1MA.2.3.1. уме да препозна разломак a/b ($b < 10$, $a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова</p> <p>1MA.2.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $1/n$ ($n \leq 10$)</p> <p>1MA.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни</p> <p>1MA.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине</p> <p>1MA.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове</p>	<p>1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака</p> <p>1MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.</p> <p>1MA.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет</p> <p>1MA.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми</p> <p>1MA.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом</p> <p>1MA.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$)</p> <p>1MA.3.3.2. зна да израчуна део $a/$</p>
---	--	---

<p>1MA.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1MA.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1MA.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1MA.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1 MA.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна сановцем у једноставним ситуацијама 1MA.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml) 1MA.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе ($g, kg,)$) 1MA.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме</p>	<p>односе 1 MA.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1 MA.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама 1MA.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама 1 MA.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна сановцем у сложенијим ситуацијама 1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама 1MA.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање 1MA.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање 1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке</p>	<p>$b (b \leq 10, a < b)$ неке целине и користи то у задацима 1MA.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање 1MA.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 1MA.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1MA.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама 1MA.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама 1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама 1MA.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности 1MA.3.4.3. претвара јединице за мерење масе</p>
--	--	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета ПРИРОДА И ДРУШТВО

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему. Програм наставе и учења предмета Природа и друштво у четвртој разреди основне школе чини тема *Мој крај* и пет предметних области: Природа, човек, друштво; Оријентација у простору и времену; Прошлост; Кретање; Материјали. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

ФИНД ЧАСОВА

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА	р.бр.	ПРЕДМЕТНЕ ОБЛАСТИ	обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	МОЈА ОТАЏБИНА	1.	Природне и друштвене одлике Србије	17	8	2	27
		2.	Човек – природно и друштвено биће	5	2	1	8
		3.	Прошлост Србије	16	7	2	25
		4.	Материјали	8	3	1	12
	Укупно			46	20	6	72

Кључни појмови: отаџбина, оријентација у времену и простору, интеркултуралност, природни ресурси.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	--------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	---------------------------------------

<p>– одреди положај и границу Србије, положај главног града и већих насеља на географској карти Србије;</p> <p>– одреди положај и именује природне и друштвене објекте на географској карти Србије;</p> <p>– повеже различите природно-географске карактеристике Србије са размештајем становништва, изгледом насеља и делатностима људи;</p> <p>– уважава националну и културну разноликост као основу за суживот свих грађана Републике Србије;</p> <p>– представи знамените личности, културна добра и природне лепоте по којима је Србија препознатљива у свету; и дискусији даје предност коришћењу локалних производа, производа</p>	<p>ПРИРОДНЕ И ДРУШТВЕНЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ (27)</p>	<p>Положај, територија, граница и симболи Србије (грб, застава и химна) и национална валута.</p> <p>Природне карактеристике Србије – рељеф, воде, шуме. Типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња – значај и заштита.</p> <p>Национални паркови Србије. Друштвене карактеристике Србије (становништво, насеља и делатности). Грађани Србије (права и обавезе, демократски односи и интеркултуралност). Привредне карактеристике Србије (природни ресурси и делатности у различитим крајевима).</p> <p>Одржива употреба природних ресурса (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, разноврсност биљног и животињског света).</p>	<p><u>Српски језик</u> (Књижевност – прозни и поетски текстови)</p> <p><u>Музичка култура</u>(Слушање музике: Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу; Музика и здравље.</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Визуелне карактеристике биљака и животиња)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима у информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 	<p>– Посматрање са усмереном и концентрисаном пажњом ради јасног запажања и уочавања света у окружењу (уочавање видљивих карактеристика);</p> <p>– Илустровање појава и процеса из свакодневног живота</p> <p>– навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења;</p> <p>– Описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања;</p> <p>– Процењивање</p> <p>– самостално одмеравање;</p> <p>– Груписање –</p>
--	---	--	---	---	---

<p>направљених од рециклираних материјала, као и коришћењу обновљивих природних ресурса;</p>					<p>уочавање сличности и различитости ради класификовања; – Праћење – континуирано посматрање ради запажања промена; – Бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; – Истраживање – испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа;</p>
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира и илуструје; подстиче ученике на примену наученог у свакодневном животу; прати реализације активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>			<p>посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, групише, користи е-уџбеник, тражи објашњења, одговара на питања, истражује, презентује рад.;</p>		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<ul style="list-style-type: none"> - повеже промене у изгледу свог тела и понашања са одрастањем; - планира своје дневне активности и време проведено уз ИКТ уређаје; - затражи помоћ уколико се суочи са непримерним садржајима у 	ЧОВЕК – ПРИРОДНО И ДРУШТВЕНО БИЋЕ (8)	<p>Човек – природно, друштвено и свесно биће.</p> <p>Физичке промене у пубертету.</p> <p>Дигитална безбедност и последице прекомерног коришћења информационо-</p>	<p><u>Српски језик</u> (Језик – врсте речи, Језичка култура – Описивање доживљеног)</p> <p><u>Пројектна настава:</u> (ИКТ уређаји, дигитални садржаји)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Споразумевање: Визуелне</p>		<ul style="list-style-type: none"> -уважавање искуства и знања које је ученик изградио ван школе, -повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог у свакодневном животу - илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног
<p>дигиталном окружењу;</p>		<p>комуникационих технологија; непримерени садржаји.</p>	<p>карактеристике знаци, симболи)</p> <p><u>Физичко и здравствено васпитање</u> (Здравствено васпитање: Физичке промене на телу.)</p>		<p>окружења;</p> <ul style="list-style-type: none"> -описивање – вербално или ликовно изражавање; -бележење – записивање графичко, симболичко, електронско бележење опажања; -играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; - активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација.

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; демонстрира поступак оријентације у простору и времену; објашњава поступак како да се научно примени у свакодневном животу; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>	<p>посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, процењује, закључује, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад,;</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	--------------------------	----------	--------------------------	----------------------------	---------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/ или цртежом и др); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, 	<p>ПРОШЛОСТ СРБИЈЕ (25)</p>	<p>Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин</p>	<p><u>Српски језик</u> (Књижевност – епска поезија; усмена књижевност) <u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима) <u>Ликовна култура</u> (Композиција: Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија)</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 6. Сарадња 7. Одговорно учешће и демократском друштву 10. Естетичка компетенција</p>	<p>– интегрисање садржаја у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих наставних предмета; – неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање; – илустровање појава и процеса из свакодневног живота – навођење, показивање, објашњавање примера из природног и друштвеног окружења; – бележење – записивање графичко, симболичко,</p>
--	--	---	---	--	--

<p>дигиталних);</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих. 		<p>живота, облици пружања отпора). Настанак развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак –узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).</p>			<p>електронско бележење опажања; – описивање – вербално или ликовно изражавање спољашњих и унутрашњих запажања;</p>
---	--	---	--	--	--

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА		АКТИВНОСТ УЧЕНИКА			
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>	<p>посматра, слуша, објашњава, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, истражује, презентује рад,;</p>				
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<ul style="list-style-type: none"> – идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаривањем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног 	МАТЕРИЈАЛИ (12)	<p>Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаривање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори.</p>	<p><u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови) <u>Математика</u> (јединице мере, разломци, децимални запис)</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална</p>	<p>– Експериментисање – намерно модификоване активности, огледи које изводи сам ученик; – Истраживање – испитивање својстава и особина, веза и</p>
<ul style="list-style-type: none"> струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; 		<p>Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара.</p>	<p><u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке)</p>	<p>компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>узрочно-последичних односа; – Сакупљање – прављење колекција, збирки, албума из природног и друштвеног окружења; – Стварање – креативна продукција; – Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре; – Активности у оквиру мини-пројекта – осмишљавање и реализација.</p>
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; упућује ученике како да опишу појаву; прати реализацију активности, интегрише садржаје, проверава оствареност исхода;</p>			<p>посматра, слуша, истражује, учествује у раду и разговору, изводи огледе, илуструје, описује, користи е-уџбеник, прави белешке, одговара на питања, презентује рад,;</p>		

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

НАСТАВНЕ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ И СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА Правилник о оцењивању	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Праћење и оцењивање (време)
ПРИРОДА, ЧОВЕК, ДРУШТВО 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД. 1.1.61ПД.1.2.1. 1 ПД.1.2.2. 1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД. 1.5.3.	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на	-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе - усмено одговарање (опис	- Табеларна евиденција о писменим проверама	Свакодневно бележење током године

<p>1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД. 1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3.</p> <p>1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.2.2.1. 1 ПД.2.2.3. 1ПД.2.2.4.1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1 ПД.2.5.3. 1ПД.2.6.1. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3.</p> <p>1ПД.3.1.1. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.</p> <p>ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ</p> <p>1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5.</p> <p>1ПД.2.4.3. 1ПД.2.4.4. 1ПД.2.4.5</p> <p>ПРОШЛОСТ</p> <p>1ПД.1.4.4.1ПД.1.4.5. 1ПД.1.6.4. 1ПД.1.6.5. 1ПД.1.6.6.</p> <p>1ПД.2.4.5. 1ПД.2.6.4. 1 ПД.2.6.5. 1ПД.2.6.7.</p> <p>1ПД.3.6.1.</p> <p>КРЕТАЊЕ</p> <p>1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.3.</p> <p>1ПД.2.4.1.1ПД.2.4.2.</p>	<p>подацима; и решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; и показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: и у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; и самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; и решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; и показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: и у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; и у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; и у довољној мери критички расуђује; и показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: - знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; - у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; - показује мањи степен активности и ангажовања.</p>	<p>поступка рада)</p> <p>- писане провере (контролни задаци, тестови, домаћи задаци и писмени задаци)</p> <p>-вођење прописане педагошке документације</p> <p>-белешке о: активностима, самосталности у току рада, практичним радовима, свескама ученика, учешћу на такмичењима и у различитим активностима</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцено и ангажовања од стране ученика</p> <p>к групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>к рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>-Чек-листе са скалом процене -Протоколи посматрања ·Упитници (за групни и рад у пару) *Учесталост јављања (јављање +; више пута ++; комплетан, потпун одговор +++; не зна одговор – запис датума и области) *Свеобухватност одговора (област; скала по нивоима) *Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима) *Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) а Панои: добровољно учешће у разним наставним и</p>	<p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања након обрађене области</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>Провера на крају школске године</p>
---	---	--	---	---

МАТЕРИЈАЛИ 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.3. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3.1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6. 1ПД.3.3.1.1ПД.3.3.2.	– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.		Активностима	
--	---	--	--------------	--

*** У току школске године биће реализоване две провере на нивоу разредног већа, на крају првог полугодишта и на крају школске године.

ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
-------------------------	------------------------	--------------------------

<p>1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања</p> <p>1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића</p> <p>1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима</p> <p>1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе</p> <p>1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса</p> <p>1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе</p> <p>1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови</p> <p>1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу</p> <p>1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу</p> <p>1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља</p> <p>1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода</p> <p>1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике</p> <p>1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи,</p>	<p>1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића</p> <p>1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића</p> <p>1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту</p> <p>1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници</p> <p>1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе</p> <p>1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса</p> <p>1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити</p> <p>1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова</p> <p>1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама</p> <p>1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности</p> <p>1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини</p> <p>1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији</p> <p>1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора -рељефа, вода,</p>	<p>1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима</p> <p>1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима</p> <p>1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p> <p>1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући</p>
---	---	--

<p>становништво</p> <p>1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти</p> <p>1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век</p> <p>1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара</p> <p>1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век</p> <p>1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара</p> <p>1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости</p> <p>1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости</p> <p>1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их</p> <p>1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама</p> <p>1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца</p> <p>1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта</p> <p>1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала</p> <p>1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке</p> <p>1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност</p> <p>1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја а и деловања воде и ваздуха</p>	<p>климе -и делатности људи</p> <p>1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља</p> <p>1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода</p> <p>1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена</p> <p>1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена</p> <p>1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности</p> <p>1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад</p> <p>1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч</p> <p>1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела</p> <p>1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски</p> <p>1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање</p> <p>1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава</p> <p>1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису</p> <p>1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала</p> <p>1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали</p>	<p>знања о странама света</p> <p>Изначењу картографских знакова</p> <p>1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава</p> <p>1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи</p> <p>1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу</p>
---	--	---

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд: 72

Недељни фонд: 2

Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	КОМПОЗИЦИЈА	22	26	/	48
2.	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	2	2	/	4
3.	НАСЛЕЂЕ	4	2	/	6
4.	СЦЕНА	6	8	/	14
Укупно		34	38	/	72

Кључни појмови: простор, облик, линија, боја, текстура, светлина

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> – поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; 	КОМПОЗИЦИЈА (48)	<p>Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални.</p> <p>Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали.</p>	<p><u>Музичка култура</u> (Музичко стваралаштво: Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст <u>Српски језик</u> (Књижевност: Садржај прозних и поетских текстова)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 	<ul style="list-style-type: none"> - Испитивање својстава материјала у циљу одабира одговарајућег - Примена различитих облика и метода рада - користити уметничка дела као мотивација за

– користи амбалажу и предмете за	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Хералдика – застава, грб,	(Језичка култура: Причање о догађајима и	6.Сарадња 8.Одговоран однос	стваралачки рад, -тумачење слика
-------------------------------------	----------------------	---------------------------	---	--------------------------------	-------------------------------------

<p>у стваралачком раду;</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја; – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; <p>разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.</p>	у	печат. Пиктограми. Споразумевање сликом.	<p><u>Природа и друштво</u> Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност, материјали који могу да се користе као алатке) Промене материјала Природне и друштвене одлике Србије Друштвене карактеристике Србије, национални паркови</p>	<p>према здрављу 10. Естетичка компетенција - Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>реализовати независно од додатних информација као што су звук, текст и др; - одабраним причама развијати креативне идеје - одабране садржаје је потребно повезати са причом о томе како се развијају креативне идеје – примењивати аналитичко посматрање кретања у простору – користити мултимедијалне садржаје – Играње – дидактичке, едукативне и спонтане игре;</p>
	НАСЛЕЂЕ о	Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.			
	СЦЕНА -	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.			

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>планира, припрема материјале, даје објашњења; прилагођава задатке и активности како би подстакао напредовање свих ученика, упућује ученике како да опишу својства; прати реализацију активности, интегрише садржаје, мотивише, вреднује заједно са ученицима</p>	<p>посматра, слуша, истражује, описује, користи е-уџбеник, слаже и разлаже облике у простору, црта, слика, комбинује материјале, вреднује свој и рад других; обликује или конструише тродимензионалне и дводимензионалне радове прави белешке, презентује рад,;</p>

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (<i>Правилник о оцењивању ученика</i>)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
---------------------------	--	---------------------------------	--	-------

<p>А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода</p> <p>Б) Ангажовање ученика у настави</p> <p>В) Самосталност у раду</p>	<p>- Предмет Ликовна култура: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који: и у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; и лако логички повезује чињенице и појмове; и самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; и решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; и показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: и у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; и самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; и решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; и показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: и у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; и у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; и у довољној мери критички расуђује; и показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: - знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; - у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p>	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</p> <p>-вођење прописане педагошке документације у којима су видни елементи за оцењивање и</p> <p>-однос према раду</p> <p>-однос према себи</p> <p>-однос према другима</p> <p>-разумевање</p> <p>-повезивање</p> <p>-оригиналност</p> <p>-вербално изражавање</p> <p>-примена техника</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p> <p>- групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>- рад у пару (посматрање</p>	<p>Евиденција : белешке о елементима за оцењивање и оцењивање</p> <p>Чек-листе са скалом процене</p> <p>Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Самосталност - извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>-Квалитативно и квантитативно</p>	<p>Белешке са часова током године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>На крају школске године</p>
--	--	--	---	--

	<p>– показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<p>наставника, излагање парова, процена осталих ученика) *вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима и конкурсима</p>	<p>процењивање резултата (пано, табела...)</p>	
--	--	--	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета МУЗИЧКА КУЛТУРА

Годишњи фонд:
и **Недељни**
фонд: 1

Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	остало	Свега
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	8	2	/	10
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	16	6	/	22
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (реализује се на сваком часу)	1	3	/	4
Укупно		25	11	/	36

Кључне речи: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, лествица, темпо, репетиција.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<ul style="list-style-type: none"> – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и 	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (10)	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности	<u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни	1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација	-музичке активности се преплићу, на свим
<ul style="list-style-type: none"> уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу; 		(инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље.	инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Пре причавање по плану.) <u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање	3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	часовима се обрађују све области; -користити мултимедијалне садржаје; - примена различитих метода и облика рада - бирају се одабране композиције које трајањем и садржајем одговарају узрасту
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, бира и презентује; мотивише; прати реализацију активности, вреднује заједно са ученицима			слушају, износе мишљење, учествују у разговору, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<ul style="list-style-type: none"> – пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (22)	<p>Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из нотног текста. Свирање песама по слуху на дечјим инструментима и/или на другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана</p>	<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција</p>	<p>- ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања музике - повезивати покрет и певање извођењем</p>
<ul style="list-style-type: none"> – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; 		<p>на дечјим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (<i>Andante. Moderato. Allegro</i>). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму $це^1$-$це^2$. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. <i>Це-дур</i> лествица. Репетиција, прима и секунда волта.</p>	<p>измишљеним. Препричавање по плану.) <u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање</p>	<p>5. Решавање проблема 6. Сарадња 8. Одговоран однос према здрављу 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>различитих врста музичких игара - радити на остваривању квалитетне комуникације у циљу развоја музичког укуса и интересовања ученика</p>
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује			слушају, свирају, певају, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником		

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> - коментарише своје и туђе извођење музике; - самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације: – учествује у 	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (4)	<p>Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка.</p> <p>Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономотопеје и илустрације на краћи литерарни текст (учење у контексту).</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на</p>	<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. <u>Српски језик</u> (Језичка култура: Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним. Препричавање по плану.)</p> <p><u>Ликовна култура</u> (Материјали: Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност,</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2. Комуникација</p> <p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p>4. Дигитална компетенција</p> <p>5. Решавање проблема</p> <p>6. Сарадња</p> <p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p>11. Предузимљивост</p>	<p>- повезивати покрет и певање извођењем различитих врста музичких игара</p> <p>- стваралачки задаци се реализују по слуху, без записивања</p>
школским приредбама и манифестацијама.		одабрани текст.	материјали који могу да се користе као алатке)	и оријентација ка предузетништву	

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
планира, припрема материјале, бира одговарајуће песме; мотивише; прати реализацију активности, демонстрира, вреднује	слушају, свирају, певају, постављају и одговарају на питања, вреднују заједно са наставником

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време

<p>А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода</p>	<p>- Предмет Музичка култура: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; - показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. 	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</p>	<p>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања Упитници (за групни и рад у пару)</p>	<p>Пресек стања на месечном нивоу</p>
<p>Б) Ангажовање ученика у настави</p>	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>-вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о степену ангажовања, уложеном труду и личном напредовању у складу са музичким могућностима</p>	<p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p>	<p>Пресек стања по тромесечјима</p>
<p>В) Самосталност у раду</p>	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>-заједничко вредновање ученика и</p>	<p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p>	<p>На крају школске године</p>

	<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; - у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; - у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности и ангажовања. <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>и знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; и у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; и понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>и показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање. 	<p>наставника</p> <p>I самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p> <p>1 групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>1 рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>*вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима, конкурсима</p>	<p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	
--	--	--	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Годишњи фонд: 108

Недељни фонд: 3

Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	ФИНД ЧАСОВА			
		обрада	утврђ.	Остало	Свега
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	/	6	/	6
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	44	51	/	95
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	7	/		7
Укупно		51	57	/	108

Кључни појмови садржаја: физичке способности, моторичке вештине, здравље, плес и игра.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
--------	--------------------------	----------	-----------------------------	-------------------------------	--

<p>4. примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања);</p> <p>5. правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;</p> <p>6. комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу;</p> <p>7. одржава равнотежу у различитим кретањима; правилно држи тело; самостално коригује неправилно држање;</p>	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (6)</p>	<p>Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита.</p> <p>Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита.</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости.</p> <p>Вежбе за развој брзине У експлозивне снаге.</p> <p>Вежбе за развој координације.</p> <p>Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.</p>	<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.)</p> <p><u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури)</p> <p><u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести</p> <p>Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење),</p>	<p>1.Компетенција за целоживотно учење</p> <p>2.Комуникација</p> <p>3.Рад с подацима и информацијама</p> <p>6.Сарадња</p> <p>7.Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>9.Одговоран однос према околини</p>	<p>- редовно вежбање</p> <p>-постепено увећање термина везаних за вежбање -истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - примењивати</p>
---	---------------------------------------	---	---	--	---

- правилно подиже, носи и спушта терет;		Моторичке вештине и игре у развоју моторичих способности	утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).	10.Естетичка компетенција	одговарајуће облике и методе рада
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, вреднује			- планирају време које ће провести у вежбању, реализују вежбе, активно учествују у реализацији задатака на часу		
ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

<ul style="list-style-type: none"> - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи терминологију вежбања; - поштује правила понашања на вежбаљима; - поштује мере безбедности током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - поштује и примени правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и 	<p style="text-align: center;">МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (95)</p> <p style="text-align: center;">Атлетика, Спортска гимнастика, Основе тимских, спортских и елементарних игара, Плес и ритмика, Пливање, Полигони</p>	<p><u>Атлетика</u> Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој. Спортска гимнастика Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди.</p> <p style="text-align: center;"><i>Проширени садржаји</i></p> <p>Вежбе на тлу: – летећи колут из места.</p> <p><u>Основе тимских,</u> <u>спортских и елементарних</u> игара Мини–рукомет. Футсал – „мали фудбал“. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке.</p>	<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.)</p> <p><u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури)</p> <p><u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво: Начини преношења и мере заштите од заразних болести Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима - информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - редовно вежбање - постепено увећање термина везаних за вежбање - истицање неопходност поштовања правила понашања током вежбања - организовање одељењска и такмичења на нивоу генерације - указивати на значај вежбања - примењивати одговарајуће облике и методе рада
---	---	---	---	--	---

<p>пoраз као саставни деo игре и такмичења; - сaгледа резултате физичких способности;</p>		<p>Јаџент, сa упрошћеним правилима <u>Плес и ритмика</u> Вежбе сa вијачом. Вежбе сa лоптом. Вежбе сa обручем. Народно коло „Мoравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. <u>Пливање</u> Основна обука пливања. Скок на ноге. <u>Поли гони</u> Полигон у складу сa реализованим моторичким садржајима.</p>			
---	--	---	--	--	--

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТ УЧЕНИКА
<p>- прати напредовање ученика и упућује ученике како да развију физичке способности, мотивише ученике да се баве спортом и побољшају моторичке вештине, демонстрира, учествује у вежбању и игри, вреднује</p>	<p>- планирају време које ће провести у природи, реализују вежбе и учествује у игри, активно учествују у реализацији задатака на часу и сарађује сa вршњацима</p>

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
---------------	------------------------------	-----------------	---------------------------------	-----------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> - уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; - прати промене у сопственој тежини и висини; - препозна здравствено стање када не треба да вежба; - примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама; - уредно одржава простор у коме живи и борави; - увиди значај правилне исхране за вежбање; - повеже различита вежбања 	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (7)	<p><u>Култура вежбања и играња</u> Основна правила вежбања. Основна правила мини-рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање.</p>	<p><u>Музичка култура</u> (Извођење музике: Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера.) <u>Српски језик</u> (Књижевност: Информативни текстови о физичкој и здравственој култури) <u>Природа и друштво</u> (Природа, човек, друштво:</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - редовно Вежбање - организовање боравка у Природи - организовати дане здраве Исхране - организовати Ситуационе игре везаних за бригу о
<ul style="list-style-type: none"> са њиховим утицајем на здравље; - препозна лепоту покрета и кретања; - користи научена вежбања у рекреацији породице; - правилно реагује у случају повреде у школи; - вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; учествује у предлагању садржаја и начина рада. 		<p>„Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време. <u>Здравствено васпитање</u> Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање.</p>	<p>Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке – Материјали: Међусобни утицај човека и окружења (начин на који човек мења окружење), утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.).</p>	<p>9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција</p>	<p>Здрављу</p>
АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ					
АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА			АКТИВНОСТ УЧЕНИКА		
<p>- мотивише ученике да се баве спортом, проверава колико ученици знају о здрављу и начину очувања, учествује у вежбању и игри, вреднује</p>			<p>- слушају, примењују, проналазе различите изворе знања, правилно се хране и примењују здраве стилове живота</p>		

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање

ЕЛЕМЕНТИ ОЦЕНЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА (Правилник о оцењивању ученика)	Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
<p>А) Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда и исхода</p> <p>Б) Ангажовање</p>	<p>- Предмет Физичко и здравствено васпитање: Полазна основа за оцену је ученикова способност, степен спретности и умешности. Узима се у обзир и индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа и могућности, а нарочито се узима у обзир ангажовање ученика у наставном процесу.</p> <p>А) Критеријуми оцењивања Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</p> <p>-вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о нивоу ангажованости, вежбању у адекватној опреми,</p>	<p>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање Чек-листе са скалом процене Протоколи посматрања</p>	<p>Белешке са часова током Године</p> <p>Пресек стања на месечном нивоу</p> <p>Пресек стања</p>

<p>ученика у настави</p> <p>В) Самосталност у раду</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; - показује делимични степен активности и ангажовања. Оцену довољан (2) добија ученик који: - знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; - у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; - понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; - показује мањи степен активности и ангажовања. Недовољан (1) добија ученик који: у знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; у не изводи закључке који се заснивају на подацима; у критички не расуђује; у не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>	<p>постигнућима у моторичким вештинама и индивидуалном напретку сваког ученика</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>у самопроцена оцене и ангажовања од стране ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> • тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) • рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) <p>*вођење евиденције - учешћу ученика на такмичењима</p>	<p>Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Самосталност у извршавању задатака (област; скала по нивоима)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...)</p> <p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	<p>по тромесечјима</p> <p>Процена о напретку на крају школске године</p>
--	---	---	---	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ПРОЈЕКТНА НАСТАВА за 4. разред

за период 2022-2026.године

Годишњи фонд: 36

Недељни фонд: 1

Циљ наставе и учења Пројектне наставе је стицање знања и оспособљавање ученика да знања примене у животу, решавање актуелних проблема из животног окружења, самостално коришћење различитих извора ради стицања нових знања, подстицање за истраживањем, истраживачко учење, развој интересовања за уметност, културу и демократију, развој комуникационих вештина.

р.бр.	ОПШТЕ ТЕМЕ ПРОЈЕКТА	КЉУЧНИ ПОЈМОВИ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	КОЛИКО ПОЗНАЈЕМ СРБИЈУ	Србија, природни, историјски локалитети, уметници	18
2.	ИГРА ЈЕ НАЈВАЖНИЈИ ДЕЧЈИ ПОСАО	Игре некада, куглана, турнир	8
3.	НАКОН ЧЕТИРИ ГОДИНЕ	фотографија, споменар	10
Укупно			36

ИСХОДИ по етапама пројектних активности	ОПШТЕ ТЕМЕ ПРОЈЕКТА, САДРЖАЈИ (обавезних предмета везаних за општу тему пројекта)	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ:

<p>ЦИЉАНА ЕТАПА -функционално повезује знања, вештине, искуства и мотивацију - правилно седи при раду зарачунаром</p> <p>АНАЛИТИЧКА ЕТАПА – предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак - уочава сличности и различитости ради класификовања правилно укључи</p>	<p>КОЛИКО ПОЗНАЈЕМ СРБИЈУ - 18 часова Садржај (по предметима) ПРИРОДА И ДРУШТВО Природне и друштвене одлике Србије (положај, територија, граница, симболи, природне карактеристике, типичне, ретке и угрожене врсте биљака и животиња, национални паркови, друштвене карактеристике природни ресурси и делатности у различитим крајевима) Прошлост Србије (историјски извори, живот у далекој прошлости, држава за време владарске породице Немањића, живот под турском влашћу, настанак и развој модерне српске државе) Насеља у Србији</p>	<p>Српски језик: књижевност</p> <p>Природа и друштво: Природне - друштвене одлике Србије</p> <p>Прошлост</p> <p>Ликовна култура: Простор, Композиција у простору</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском</p>	<p>-одређивање циља повезан са битним странама дечјег живота -ослањање на постојећа знања -указивање на изворе додатних информација -примена диференцираних</p>
--	---	--	--	---

<p>рачунар, покрене програм за цртање, користи одговарајуће алатке овог програма, сачува свој цртеж и ис-кључирачунар,</p> <p>ИСТРАЖИВАЧКА ЕТАПА -користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника -придржава се договорених правила</p> <p>КОНСТРУКЦИЈСКА ЕТАПА -испитује својстава и особине, везе и узрочно-последичне односе</p> <p>ПРЕЗЕНТАЦИОНА ЕТАПА -добиле продукте чине видљивим и представља их другима. РЕФЛЕКСИВНО-ОЦЕЊИВАЧКА ЕТАПА -повезује резултате учења и рада са уложеним трудом. у зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја.</p> <p>ЕВАЛУАЦИЈА -вербално изражава</p>	<p>Историјско туристички локалитети у Србији Познати уметници у Србији СРПСКИ ЈЕЗИК –опис, приповедање, драмска радња,популарни и информативни текстови ЛИКОВНА КУЛТУРА –Непокретни објекти у отвореном У затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати...). Поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе.</p> <p><u>ИГРА ЈЕ НАЈВАЖНИЈИ ДЕЧЈИ ПОСАО</u> - 8 часова Садржај (по предметима) ЛИКОВНА КУЛТУРА –Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. СРПСКИ ЈЕЗИК – опис, приповедање, драмска радња ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ – Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности ПРИРОДА И ДРУШТВО – Прошлост Србије</p> <p><u>НАКОН ЧЕТИРИ ГОДИНЕ</u> - 10 часова Садржај (по предметима) ЛИКОВНА КУЛТУРА –Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. МУЗИЧКА КУЛТУРА –Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. ПРИРОДА И ДРУШТВО – Човек – природно, друштвено и свесно биће.Физичке промене у пубертету. Дигитална безбедност СРПСКИ ЈЕЗИК – Књижевност: Популарни и информативни текстови; Језичка култура: описивање</p>	<p>Ликовна култура: Споразумевање Наслеђе Српски језик: Књижевност, Језичка култура</p> <p>Природа и друштво: Природа, човек, друштво</p> <p>Ликовна култура: Материјали</p> <p>Музичка култура: Извођење музике</p> <p>Природа и друштво: Човек – природно, друштвено и свесно биће</p> <p>Српски језик: Књижевност, Језичка култура</p> <p>Ликовна култура: Соразумевање, Композиција</p>	<p>друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>	<p>облике рада прилагођених способностима ученика -оцењивање позитивних страна које се могу још побољшати -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>
--	--	---	---	--

спољашња и унутрашња

АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
предлаже тему, помаже ученицима да поставе циљеве и задатке одабране теме , прати, пружа подршку и усмерава , подстиче ученике на стваралачко истраживање, подстиче сарадњу и тимски рад ученика, заједно са ученицима вреднује резултате процеса и пројекта	самостално прикупљају релевантне информације, организују материјал, анализирају податке, користе ИКТ уређаје, креирају крајњи резултат – продукт презентују резултате рада , учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ		
Начин провере остварености исхода- формативно и сумативно оцењивање; оцењује се описном оценом: истиче се, добар, задовољава		
Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
<p>-вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовност у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у раду ученика</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцене од стране ученика</p> <p>* тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>* рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>*вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима</p>	<p>Системтско посматрање</p> <p>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и оцењивање</p> <p>Чек-листе са скалом процене</p> <p>Протоколи посматрања</p> <p>Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Скала по нивоима (самосталност у извршавању задатака)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...)</p> <p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	<p>Белешке са часова током године</p> <p>Пресек стања након завршетка пројекта</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>Процена о раду и напретку на крају школске године</p>

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

Годишни фонд: 36 Неделъни фонд: 1

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

р.бр.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА
1.	ЉУДСКА ПРАВА	12
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	10
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	8
4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	6
укупно		36

Кључни појмови: равноправност, стереотипи и предрасуде, дискриминација, локална заједница, солидарност, волонтирање

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВА И САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
<p>- разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини;</p> <p>- се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса;</p> <p>- образложи важност</p>	<p>ЉУДСКА ПРАВА - 12 часова Ја и други на планети Земљи</p> <p>Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро – задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – <i>Мисли глобално делуј локално.</i> Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских</p>	<p>При рода и друштво – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). <u>Српски језик</u> – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници,</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учење у демократском</p>

<p>информисања о стању животне средине и начинама њене заштите;</p> <p>-аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура;</p> <p>-наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције;</p> <p>-образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу;</p> <p>-наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура;-</p> <p>-дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа,</p>	<p>ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација о стању животне средине.</p> <p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО – 10 часова</p> <p>Култура и традиција Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе.</p> <p>Културни идентитет Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других.</p> <p>Мултикултуралност и интеркултуралност Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима.</p> <p>Избеглице и мигранти Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет.</p> <p>Сусретање култура Сусретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.</p>	<p>телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.)</p> <p><u>Ликовна култура –</u></p> <p>Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.</p>	<p>друштву</p> <p>8.Одговоран однос према здрављу</p> <p>9.Одговоран однос према околини</p> <p>10.Естетичка компетенција</p> <p>11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
--	--	--	--

<p>ИСХОДИ Ученик ће моћи да:</p>	<p>НАСТАВНА ТЕМА БРОЈ ЧАСОВАИ САДРЖАЈИ</p>	<p>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ</p>	<p>ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p>
---	--	---	--

<p>-препознаје примере прекомерне потрошње; -препознаје у медијима</p>	<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ – 8 часова Потрошачко друштво Стварне потребе и прекомерна потрошња.</p>	<p><u>Природа и друштво</u> – Природа, човек,</p>	<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p>
<p>поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; -процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; -испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; -учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.</p>	<p>Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група произвођача. Медији и потрошачка култура Поруке медија у подстицању потрошње. Деца у рекламама. Права потрошача Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права. ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ – 6 часова Планирање и извођење еколошке акције Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције.</p>	<p>друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). <u>Српски језик</u> – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.) <u>Ликовна култура</u> – Споразумевање: Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације.</p>	<p>2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама 4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини 10. Естетичка компетенција 11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.</p>
<p>НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА:</p>		<p>АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА</p>	<p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</p>
<p>-примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције -примена искуственог учење, тј. уобличавање и поимање личних, аутентичних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;</p>		<p>планира, истиче циљ теме и часова прати, пружа подршку и усмерава подстиче ученике на стваралачко Истраживање подстиче сарадњу и тимски рад ученика заједно са ученицима вреднује резултате процеса рада у току часова</p>	<p>слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке дискутују, глуме, истражују примењују научено у новим ситуацијама учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада</p>

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Начин провере остварености исхода- формативно и сумативно оцењивање; оцењује се описном оценом: истиче се, добар, задовољава

Поступак праћења и оцењивања	Инструменти за праћење напредовања	Време
<p>-иницијална процена нивоа на коме се ученици налазе</p> <p>-вођење прописане педагошке документације у којима су видне белешке о редовност у похађању наставе, заинтересованост и активно укључивање у процес рада групе, напредовање и развој, као и самосталности у раду ученика</p> <p>-заједничко вредновање ученика и наставника</p> <p>- самопроцена оцено од стране ученика</p> <p>* тимски рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p> <p>* рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p> <p>*вођење евиденције о учешћу ученика на такмичењима</p>	<p>Системтско посматрање</p> <p>Евиденција : белешке о елементима за процењивање и Оцењивање</p> <p>Чек-листе са скалом процене</p> <p>Протоколи посматрања</p> <p>Упитници (за групни и рад у пару)</p> <p>*Скала по нивоима (самосталност у извршавању задатака)</p> <p>*Листе: сарадња у групи (сви чланови су укључени, доприносе заједничком циљу...)</p> <p>-Квалитативно и квантитативно процењивање резултата (пано, табела...)</p>	<p>Белешке са часова</p> <p>током године</p> <p>Пресек стања након завршетка пројекта</p> <p>Пресек стања по тромесечјима</p> <p>Процена о раду и напретку на крају школске године</p>

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета ВЕРСКА НАСТАВА (православни катихизис)

Годишњи фонд часова: 36

Недељни фонд часова: 1

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Кроз изучавање садржаја верске наставе, у колрелацији са другим предметима, остварују се општи циљеви образовања и васпитања дефинисани у званичним документима на националном нивоу. У том смислу циљеви обухватају: развој

потенцијала ученика; индивидуални, социјални, морални и физички развој; стицање знања, вештина и умења; развој критичког мишљења; развој креативности; поштовање културе свог и других народа; поштовање хуманистичких и демократских вредности; припрему за живот у грађанском, демократском друштву и за свет рада; стварање темеља за даље школовање и за доживотно учење.

Редни број теме	Тема/област	обрада	понављање	вежбе	систематизација	укупно	МЕСЕЦИ										
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
I	УВОД	1	/	/	/	1	I 1										
II	ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР	5	2	/	/	7	II 3	II 4									
III	ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ	6	1	/	/	7		III 1	III 4	III 2							
IV	ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМ	5	3	/	/	8				IV 2	IV 3	IV 2	IV 1				
V	ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА	5	2	/	/	7							V 3	V 4			
VI	СА НАМА ЈЕ БОГ	3	2	/	1	6									VI 4	VI 2	
УКУПНО	6	25	10	/	1	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	4	2

Кључни појмови: Црква, светитељи, Бог, човек, Литургија, Васкрсење, љубав, заједница, вера, Божић, врлине, апостоли, молитва.

РБР	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
I	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> стећи основне информације о темама које ће се обрађивати у настави Православног катихизиса током четвртог разреда; уочити какво је његово предзнање из градива обрађеног у претходном разреду школовања <p><i>Афективни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> жели да активно учествује на часовима верске 	УВОД	<p>Циљ због кога је Бог створио свет (да свет постане Црква).</p> <p>Црква је конкретна литургијска заједница.</p> <p>Литургија је заједница многих људи и природе с Богом Оцем преко једног човека - Христа.</p> <p>Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ).</p> <p>Црква као икона будућег Царства.</p> <p>Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом (човеков пад и последице тога - првородни грех).</p> <p>Црква у хришћанској архитектури (православни храм и литургијска структура).</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Има позитиван и одговоран однос према учењу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност. <p><i>Сарадња</i></p> <ul style="list-style-type: none"> доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе. 	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><i>Врсте наставе</i></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (34 часова) практична настава (2 часа)

Место реализације наставе

РБР	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
II	<ul style="list-style-type: none"> • уочити важност постојања Заједнице; • уочити разлику између Цркве и сваке друге заједнице; • уочити да је Црква слободна заједница у којој учествују само они који то желе; • знати да се они који су у заједници са Христом називају хришћани и да је Црква њихова заједница; • знати да се заједница Бога, људи и природе зове Црква; • уочити да изван Цркве свет не може постојати вечно. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да активно учествује у животу Цркве; • бити подстакнут да 	ЦРКВА ЈЕ НАШ ИЗБОР	<p>Циљ наставе у 4. разреду јесте да ученици стекну знања о томе да постојање света има свој циљ. Тај циљ је есхатолошка као литургијска заједница: јединство свих створених бића међу собом и на крају с Богом, преко Богочовека Исуса Христа. Циљ због којег је све створено и зашто је створено на овај начин, откривен нам је као Црква, односно као конкретна литургијска заједница.</p> <p>Овим се постижу врло важна знања:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се истина света смешта у есхатон као заједницу свих створених бића с Богом Оцем преко Христа и да је она мерило свих историјских догађаја у којима суделује Бог, а Бог суделује у оним историјским догађајима који воде ка овом циљу; - да је Литургија икона Царства Божијег које ће се тек у будућности остварити; - да је човек одговоран за историју и постојање природе и да ту одговорност истински остварује једино ако живи таквим начином живота који је 	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања. 	<p>Током реализације програма наставе и учења примењиваће се следећи поступци, начини и облици рада:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода,

утемељен на будућем Царству Божијем *Комуникација*

РБР	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
III	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да нас Христос позива у лични однос – заједницу љубави; • увидети да су апостоли људи који су слични нама; • уочити да је вера основ заједнице са Богом; • увидети да су Апостоли позивали људе у заједницу љубави са Христом; • разумети значај Христовог оваплоћења (рађања); <p>-Усвојити текст и мелодију песме „Звезда се засја“</p> <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да доживи Христа као Личност која нам иде у сусрет. 	ХРИСТОС НАС СВЕ ЗОВЕ	<p>Наведена знања биће потребна и у контексту каснијег упоређења овако виђене истине света с проблемом греха и смрти, односно у расветљавању питања колико литургијски начин постојања реално пружа одговор на проблем смрти. Јер, ако се анализира смрт сваког бића понаособ, она је присутна зато што је природа сваког бића смртна, а то је због тога што је она створена ни из чега. Носиоци, пак, те природе, тј. конкретна бића, пре свега људске личности, својим природним рођењем указују на чињеницу да природа постоји и пре њих, јер они пре рођења нису постојали док је људска природа постојала и пре њиховог рођења. На тај начин сви смо наследници смрти зато што смо наследници природе. Истовремено ова чињеница указује и на разлику између природе и личности код човека, као и на то да је постојање сваког човека по природи изазов његовој слободи. Овај проблем се може превазићи једино кроз једно ново рођење, Крштење, где је вечно постојање природе израз наше слободе изражене као заједништво с Богом у Христу. На глобалном плану, смрт прети читавој творевини све дотле док је она одвојена од Бога, односно</p>	<p><i>Компетенција за учење</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања. <p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Компетенција за целоживотно учење</i></p>	<p>-Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонована наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чињеницама извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>- У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>-Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p>

-разликује

РБР	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
IV	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поступно изграђивати свест о томе ко су светитељи; • увидети да су сви позвани да буду светитељи; • уочити важност светитеља као наших узора за остваривање личног јединства са Богом; • знати какву важност Савине речи и дела имају за нас данас; • уочити да је за остваривање јединства са Богом потребна искрена жеља; • знати да је Литургија начин на који сви остварујемо заједницу са Богом; • препознати да у нашу заједницу са Богом уводимо све оне (и све оно) што 	ДИВАН ЈЕ БОГ У СВЕТИМА СВОЈИМ	<p>Теме: Циљ због кога је Бог створио свет и Првородни грех треба реализовати преко описа Литургије, која садржи све: целокупну природу кроз природне дарове, хлеб, вино, уље, воду; молитве којима се молимо за благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских... итд; људе који су сви сједињени у Христу и постоје слободно од природних закона и окренути ка Богу Оцу. Објашњавајући службу епископа (свештеника) у Литургији, треба указати на задатак првоствореног човека Адама у</p> <p>природи, а самим тим и свих људи, да је човек створен да буде свештеник у природи и да сједини природу с Богом</p> <p>Оцем, као и на суштину човековог пада, односно греха, која се огледа у одбијању човека да то учини. Последица тога греха јесте смрт у природи као разједињење свега на саставне делове и опасност да се природа врати у небиће, али која није казна Божија, већ остајање природе, злом вољом човека, несједињене с Богом, тј. постојање природе у човеку Адаму на основу њених закона који јој проузрокују смрт. (Као потврду да природа не може постојати сама за себе, без заједнице личности, односно</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву. <p><i>Естетичка компетенција</i></p> <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин. <p><i>Одговоран однос према околини</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледава које активности 	<p>-Вредновање самосталног рада ученика;</p> <p>-Праћење рада на часу;</p> <p>-Комбиновање више врста дидактичког материјала;</p> <p>-Илустрација, шеме, мапа ума;</p> <p>-ППТ презентације;</p> <p>-Коришћење веб алата;</p>

волимо.

слободе човека која се изражава као понашања), на

РБР	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
V	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • увидети да се грех јавља као последица одсуства истинске љубави; • уочити да је грех наш погрешан избор; • увидети шта је самољубље и по чему се оно разликује од љубави; • увидети да без врлина нема љубави; • уочити да је само врлинама могуће остварити однос љубави са Богом и људима; • упознати најважније хришћанске врлине; • увидети да врлине нису човеку дате, већ да се за њих треба трудити; • увидети да се и врлине усавршавају. <p><i>Афективни аспект:</i></p>	<p>ЗНАЧАЈ ВРЛИНСКОГ ЖИВОТА</p>	<p>Теме: Литургија је заједница у Христу... и Црква као икона будућег Царства треба, такође, реализовати преко описа Литургије указивањем на то да је Литургија христоцентрична, односно да се сви у Литургији сједињују преко епископа, као преко Христа, са Богом, као и на то да Литургија почиње речима: “Благословено Царство Оца и Сина и Св.Духа” и да све у њој указује на будуће Царство. (За реализацију ове теме треба користити: Ј.Зизиулас, Евхаристија и Царство Божије, као и другу сличну литературу.)</p> <p>-Грех као промашај циља;</p> <p>- Последице пада у грех;</p> <p>- Обрада одабраних поглавља из књиге „Из Ти-града у Небески Град;“</p> <p>- Поуке светих: Григорије С. Петров ;</p> <p>- Васкршња прича дарови доброг мудраца Христу Спаситељу „Четврти Мудрац;“</p> <p>- Свети Спиридон (прича о смирењу);</p> <p>- Свети Василије Острошки - (прича</p>	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима. <p><i>Компетенција за целоживотно учење</i></p> <p>-ефикасно користи ра</p> <p><i>Одговоран однос према здрављу</i></p> <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <p><i>Предузетничка компетенција</i></p>	<p>У раду са ученицима користиће се разноврсни облици рада прилагођени садржајима који се обрађују:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Фронтални; -Индивидуални; -Дијалошки; -Тимски; -Групни; -Илустративни; -Практични.

РБР	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
VI	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да служењем Литургије постајемо учесници Царства Божијег и сједињујемо се са Богом; - упознати садржај молитве „Царе небески“; • увидети да сам изглед православног храма изображава јединство Неба и земље. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • код ученика ће се развијати жеља за очувањем природе; - бити подстакнут да уреди школски простор најуспешнијим радовима; • бити подстакнут да и наредне године похађа часове Православног катихизиса; 	СА НАМА ЈЕ БОГ	<p>Педесетница – рођендан Цркве;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Молитва Царе небески; - Кроз одломке из јеванђелских текстова, допуњене фотографијама фресака, приказати домострој спасења. 	<p><i>Одговорно учешће у демократском друштву</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву; • Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу. <p><i>Комуникација</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица. <p><i>Рад с подацима и информацијама</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да процењује поузданост података и препозна могуће 	<p>Евалуација наставе</p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова. <p>Оцењивање</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p>

• уочити у којој мери је

• усмено испитивање;

Међупредметно повезивање

По садржајима верске наставе, међупредметно повезивање се може остварити са садржајима наставних предмета: Српски језик, Природа и Друштво, Ликовна култура, Музичка култура, Народна традиција, Чувари природе.

План провере оставрености исхода

Шта пратимо	Поступак оцењивања	Иструменти оцењивања	Време
Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине и решавање задатака.	Непосредно опиисно оцењивање ученика може се вршити кроз: <ul style="list-style-type: none"> ● Усмено испитивање; ● Писмено испитивање; ● Посматрање понашања ученика; ● Редовно доношење домаћег задатка; ● Прегледање свеске; ● Вођење евиденције од стране наставника о јављању на часовима 	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. - Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За више јављања, одговоре, активност/ истиче се Ко не зна одговор -
	<u>Оцену истиче се добија ученик који:</u> -лако логички повезује чињенице и појмове;	-Комисија ученика и Наставника.	Активност на часу (учесталост и квалитет јављања на часу по месецима); Учесталост по месецима.

План провере оставрености исхода

<p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>-показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен и ангажовања;</p> <p>-показује одговоран однос према раду/ припремљен је за час.</p> <p><u>Оцену добар добија ученик који:</u></p> <p>-у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>-решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p>	-Усмено одговарање.	Свеобухватност одговора; Хронолошка и појмовна прецизност; Хоризонтално и вертикално повезивање градива; Самосталност у одговарању.	По потреби, бар једном у полугодишту
	-Описно оцењивање.	На основу целокупног рада ученика током полугођа.	На крају полугодишта и школске године
	-Редовност доношења домаћег.	За три недоношења домаћег минус у свеску, а након опомене и у дневник као активност.	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на тромесечју
	-Прегледање свески.	Уредност; Све забележено са часова.	Три пута у једном полугођу
	- Писане провере (једном у полугођу), свеска евиденције.	На основу целокупног рада ученика током полугодишта.	По потреби

План провере оставрености исхода

<p>-показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. <u>Оцену задовољава добија ученик који:</u></p> <p>-у довољној мери покаује способност употребе информација;</p> <p>-у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>-већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>-у довољној мери критички расуђује;</p> <p>-показује делимични степен активности и ангажовања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције. ● Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика). ● Вредновање самосталног рада ученика: ППТ, истраживање о датој личности-догађају. ● Провера знања које ученици усвајају на часу и испитивање ставова. - Формативно оцењивање. 	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Број и квалитет добровољног учешћа ● разним наставним и ваннаставним активностима (израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>По потреби</p>
--	--	--	-------------------

План провере оставрености исхода

<p>Ангажовање ученика у настави: Процењује се: одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање; активно учествовање у настави и сарадњу са другима.</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (истиче се)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (добар)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања (задовољава)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност);</p> <p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти);</p> <p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима;</p> <p>-Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано;</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима;</p> <p>-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада;</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...);</p> <p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>На сваком часу током школске године.</p> <p>Пресек стања по тромесечјима.</p>
---	--	---	---	--

Пројектна настава

у плану је реализација пројектне наставе на тему „Васкрсење Христово.“ На првом месту упознати ученике са припремним седмицама које су посвећене одређеним светитељима и догађајима из живота Цркве, а које упућују на припреме за Васкрс. Са ученицима у наставку обрадити период поста као и догађаје којима је посвећена свака седмица великог поста. Нарочити акценат је посвећен страдалној седмици, првој Литургији, распећу и на крају Васкрсењу. Циљ детаљне обраде ове теме кроз пројектну наставу је стицање свести о највећем значају овог празника, јер без васкрсења не би било ни хришћанства. Кроз радове ученика, филмове, упознавање са обичајима, истраживање и друге видове рада, ученици ће проћи једно путовање откривајући смисао и значај Христовог Васкрсења за нас данас.

Начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка

- Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- Већа индивидуализација наставе;
- Размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи;
- Коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним ситуацијама.

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА У ОБРАЗОВАЊУ

За ученике којима је потребна додатна подршка због тешкоћа у приступању, укључивању и учествовању у образовању и васпитању, планирају се и спроводе мере за отклањање физичких, комуникацијских и социјалних препрека (мере индивидуализације), односно доноси индивидуални образовни план.

- Препоручени начини прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:
- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
  - што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
  - размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
  - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ДОПУНСКА НАСТАВА

Циљ допунске наставе је пружање додатне подршке ученицима који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

		годишњи фонд	недељни фонд
1.	ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК	18	1 (сваке друге недеље)
2.	ДОПУНСКА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА	18	1 (сваке друге недеље)
Укупно		36	1

СРПСКИ ЈЕЗИК

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
<p>одреди основне реченичне чланове; разликује врсту речи од службе речи у реченици; поштује и примени основна правописна правила; правилно пише сва три модела управног говора;</p>	<p>ЈЕЗИК</p>	<p>-Реченица, реченични чланови. -Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. -Појам предиката (глаголски предикат). -Појам објекта (именице у функцији објекта). -Прилошке одредбе за време, место и начин -Управни говор (први и други, трећи модел). Неуправни говор. -Велико слово</p>	<p>- повезивање граматичких појмова обрађене у претходним разредима са новим - разликовање врсте речи и службе речи, увежбавати у оквиру реченице; -усвајати нове садржаје путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице.</p>	<p>-прати напредак ученика и пружа подршку -објашњава начин разликовања врсте речи и службе речи у реченици -објашњава поступак примене прав.правила</p>	<p>-уочава и издваја службу речи - разликује врсту речи и службу речи -пише називе облике рељефа -употребљава тачку, упитник и узвичник -уочава и записује облике управног говора</p>
<p>- чита са разумевањем различите текстове; – чита текст поштујући интонацију реченице /стиха; - споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин;</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>-Краћи и дужи текстови - Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице.</p>	<p>- увежбавати јасно, прецизно и разговетно изговарање реченице, поштовање интонације и правилно акцентовање у реченицама -реализовати различите програмске вежбе (правописне, језичке, лексичко-семантичке)</p>	<p>-припрема, мотивише, чита; усмено излаже; -приказује, показује; -демонстрира -усмерава активности ученика -подстиче ученике да богате речник</p>	<p>-слуша, посматра, прича, -чита, говори стихове, глуми -препричава -учествује у разговору -користи дечју штампу и непознате текстове, -саставља причу</p>

<p>- одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту;</p> <p>-именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине;</p>	КЊИЖЕВНОСТ	<p>-Књижевни појмови: лирска песма, епска песма, народна бајка, роман, опис, дијалог, приповедање,</p>	<p>-ученици се мотивишу на читав низ стварал. активности које настају поводом дела</p> <p>-ученик треба да разликује опис , приповедање, дијалог</p>	<p>-припрема материјал за анализу текста</p> <p>-помаже у разумевању текста</p>	<p>чита текстове одговара на питања учествује у разговору поставља питања</p>
---	------------	--	--	---	---

МАТЕМАТИКА

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
<p>прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој;</p> <p>изврши четири основне рачунске операције у скупу $\mathbb{N}_0$;</p> <p>- реши једначину са једном рачунском операцијом;</p> <p>- одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем;</p> <p>- уочи делове целине и запише разломке</p>	БРОЈЕВИ	<p>Скуп природних бројева са нулом. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$. Упоређивање разломака са једнаким именицима.</p>	<p>- Визуелизација бројева и места броја у бројевном низу</p> <p>- увежбавање технике Рачунања</p> <p>- инсистирање на усменом објашњењу поступка решавања</p> <p>- разумевање појма разломка радити кроз игровне активности</p>	<p>-прати напредак ученика пружа подршку, подстиче и усмерава</p> <p>-објашњава начин правилног израчунавања и примене олакшица</p> <p>- примењује различите методе рада</p>	<p>-слуша, посматра</p> <p>- усваја и увежбава поступак</p> <p>- самостално решава једноставне задатке</p> <p>- проверава</p> <p>- објашњава поступак и тражи потребна објашњења</p>

именује елементе и опише особине квадрата и коцке; прави моделе квадрата и коцке; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање; израчуна површину квадрата и правоугаоника; израчуна површину и запремину квадрата и коцке;	ГЕОМЕТРИЈА	Квадар и коцка.	- цртање квадрата и коцке - уочавање елемената квадрата и коцке на моделу - подстицање уџеника на прављење модела - подстицање ученика да самостално примене формулу и израчунају потребно	-планира -прати напредак - даје додатна објашњења -демонстрира поступак правилне конструкције - осмишљава одговарајуће задатке - примењује различите методе рада	-посматра, слуша, памти, -правилно користи прибор за геометрију - црта, -самостално решава, проверава, - тражи објашњења;
прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине;	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење површине (m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 , km^2 , ha, a).	- упознавање са стандардним мерним јединицама применом очигледних средстава	-прати рад и залагање ученика на часу -подстиче код ученика да самостално мере и	-посматра и слуша, -објашњава, - мери
		(m^3 , dm^3 , cm^3 , mm^3).	- решавање једноставнијих задатака повезивањем са свакодневним ситуацијама - самостално мерење различите предмета из Окружења	износе закључке -усмерава ученике да практично примене стечена знања -подстиче ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке...)	- упоређује и претвара, - проверава, - тражи објашњења;

ДОДАТНА НАСТАВА

Циљ додатне наставе је развијање логичког мишљења, поступка решавања проблемских задатака. Развијање способности уочавања битног у задатку, развијање тачности и прецизности при раду, оспособљавање ученика за самостално решавање проблема.

		годишњи фонд	недељни фонд
1.	ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА	36	1

МАТЕМАТИКА

ИСХОДИ Ученик ће моћи да:	НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
------------------------------	------------------	----------	--	--------------------------	-----------------------

<p>одреди месну вредност цифре; изврши четири основне рачунске операције у скупу $\mathbb{N}_0$; састави израз, израчуна вредност бројевног изрази и примени својства рачунских операција; реши једначине и неједначине и провери тачност решења; реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину;</p>	<p>БРОЈЕВИ</p>	<p>Скуп природних бројева са нулом. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Сабирање и одузимање децималних бројева.</p>	<p>-увођење ученике у проблемску ситуацију и истицање важност поступка -давање смернице ка решењу - оспособљава за решавање сложених задатака - указивање на уочавање односа и законитости -подстцање наразмишљање јер оно види у одабир једног Решења - обезбеђивање стицања знања на вишем нивоу - осмишљавање и уводи ученика у проблемску Ситуацију</p>	<p>-прати напредак ученика пружа подршку, подстиче и усмерава -објашњава начин правилног израчунавања и примене олакшица - примењује различите методе рада</p>	<p>-слуша, посматра - усваја и увежбава поступак - самостално решава једноставне задатке - проверава - објашњава поступак и тражи потребна објашњења</p>
<p>црта мреже и прави моделе квадрата и коцке; препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; израчуна површину квадрата и правоугаоника; израчуна површину и запремину квадрата и коцке;</p>	<p>ГЕОМЕТРИЈА</p>	<p>Правоугаоник и квадрат Квадар и коцка</p>	<p>-Прављење различитих Модела - упућивање на примену стечених знања и коришћење у даљем раду - навикава на израду скице као првог корака ка решењу -упућивање на заједничко проналажење решења</p>	<p>-планира -прати напредак - даје додатна објашњења -демонстрира поступак правилне конструкције - осмишљава одговарајуће задатке - примењује различите методе рада</p>	<p>-посматра, слуша, памти, -правилно користи прибор за геометрију - црта, -самостално решава, проверава, - тражи објашњења;</p>

<p>прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине;</p> <p>израчуна површину реши проблемске задатке у контексту мерења.</p>	<p>МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</p>	<p>Мерење површине (јединице за површину). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадра и коцке. Мерење запремине (јединице за запремину). Запремина квадра и коцке.</p>	<p>- упућивање на повезивање - примери задатке о функционалној зависност површине од дужине - указивање и упућивање на површину код сложених Фигура - настојање да знања буду применљива</p>	<p>-прати рад и залагање ученика на часу -подстиче код ученика да самостално мере и износе закључке -усмерава ученике да практично примене стечена знања -подстиче ученике да опажају, примењују, препознају, упоређују, изводе закључке...)</p>	<p>-посматра и слуша, -објашњава, - мери - упоређује и претвара, - проверава, - тражи објашњења;</p>
--	--------------------------	--	--	--	---

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Циљ наставе је развијање моралних особина, ставова и уверења ученика, упознавање ученике са школским животом и односима којима уважавају друге. Упућује на естетска осећања, формирање културно-хигијенских и здравствених навика и формирање става о заштити животне средине

ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
БЕЗБЕДНОСТ	Безбедност у саобраћају Ко нам помаже у саобраћају Полицајац је наш пријатељ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ 1. Компетенција за целоживотно учење 2. Комуникација 3. Рад с подацима и информацијама
КАКО ДО ДОБРОГ УСПЕХА И ПРИМЕРНОГ ВЛАДАЊА	План рада и одмора у току дана Колико смо задовољни успехом	
	Школске обавезе Шта је примерно владање	4. Дигитална компетенција 5. Решавање проблема 6. Сарадња 7. Одговорно учешће у демократском друштву 8. Одговоран однос према здрављу 9. Одговоран однос према околини
ЖИВОТ У ШКОЛИ	Права и обавезе Односи у одељењу Дечија недеља Дан школе Савиндан	

КУЛТУРА ПОНАШАЊА	Бонтон Боравак у фискултурној сали Понашање у школи и ван школе	10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Учионица Школско двориште Наш град Чувајмо природу	МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ <u>Природа и друштво</u> – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). <u>Српски језик</u> – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.) <u>Математика</u> – Бројеви: Децимални запис броја са
ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ	Коме се обраћамо када се над нама врши или смо сведоци насиља Насиље, злостављање, занемаривање Нивои насиља Радионице	
НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ЧАСА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	
-повезивање садржај рада са ситуацијама из свакодневног живота у школи и ван ње -одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада - организовање истраживачких активности -оцењивање позитивних страна понашања и рада и како се могу још побољшати -израда паноа - организовање радионица -постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације;	започиње и усмерава разговор и Дискусију подстиче сарадњу и тимски рад ученика заједно са ученицима вреднује резултате наставног процеса и учешћа у различим ваннаставним активностима	слушају, износе своје мишљење, заједнички формулишу закључке анализирају свој и рад других дискутују, глуме, истражују планирају акције учествују у самооцењивању и вредновању резултата рада

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Годишњи фонд: 36 – 72

Недељни фонд: 1-2 (зависи од планираних активности на нивоу одељењског или разредног већа, школе или локалне заједнице)

Циљ је подстицање индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде, развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.

ТЕМЕ	САДРЖАЈ	ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
ДРУШТВЕНЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> – Дечија недеља (учешће у активностима) – Свети Сава – школска слава (пано) – Дан школе (учешће у активностима) – Нова година (радионица) – Ускрс (радионица) – вршњачке радионице 	<p>МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Компетенција за целоживотно учење 2.Комуникација 3.Рад с подацима и информацијама 4.Дигитална компетенција 5.Решавање проблема 6.Сарадња 7.Одговорно учешће у демократском друштву 8.Одговоран однос према здрављу 9.Одговоран однос према околини 10.Естетичка компетенција 11.Предузимљивост и оријентација ка предузетништву. <p>МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ</p> <p><u>Природа и друштво</u> – Природа, човек, друштво: Групе људи: становници и народи краја</p> <p><u>Српски језик</u> – Језичка култура: Различите комуникативне ситуације</p> <p><u>Математика</u> – Бројеви: Децимални запис броја са једном децималом.</p>
ТЕХНИЧКЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> – школски простор; учионица, двориште (уређење) – честитке за: рођендан, Нову годину, Божић, Дан жена, Ускрс (израда) – одељењски пано (уређење) 	
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - акције поводом Дечје недеље -хуманитарне акције (помоћ другу, другарици...) - Сарадња са Црвеним крстом 	
СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - одељенска и међуодељенска такмичења - учешће на Јесењем и пролећњем кросу (општински ниво) 	
КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - одлазак на изложбу - позоришне представе - биоскопске представе - вршњачке 	

- У току 2022-2026. планиране су посете (позоришту, биоскопу, музеју, галерији и библиотеци), обилазак града и шетње до парка језера.

- У току 2022-2026. планиран је одлазак и учешће ученика на Јесењем и Пролећном кросу.

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ:	АКТИВНОСТИ НАСТАВНИКА	АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА
--	-----------------------	--------------------

<ul style="list-style-type: none"> - добро планирање: циља, ефеката, активности ученика и наставника, начин рада - активностима су обухваћени сви ученици и то тако да могу да искажу: ангажованост, самосталност, сарадљивост и иницијативност 	<p>започиње и усмерава разговор и Дискусију</p> <p>подстиче сарадњу и тимски рад ученика мотивише и подстиче ученике да учествују и развијају своје способности заједно са ученицима вреднује резултате</p>	<p>планира учешће, припрема се, Учествују</p> <p>подстичу друге и дају пример анализирају свој и рад других планирају акције учествују у самооцењивању и</p>
<ul style="list-style-type: none"> - примењују се игролике активности којима се подстиче креативност ученика - користе се школски ресурси - организују се једноставне акције у којима су главни носиоци ученици 	<p>учешћа у различим ваннаставним Активностима</p>	<p>вредновању резултата рада</p>

наставни предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

разред: ПЕТИ

годишњи фонд часова: 180

недељни фонд часова: 5

ЦИЉ ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик 56. различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције, које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

ОБЛАСТ/ ТЕМА	ИСХОДИ По завршетку теме, области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике функционалне и нефункционалне књижевности - чита са разумевањем и уме да опише свој доживљај различитих врста књижевних дела - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова - модреди род књижевног дела и врсту - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих) епског дела у стиху и прози (делови фабуле, поглавља, епизоде, стих), драмског 	<p style="text-align: center;">ЛИРИКА</p> <p>Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народна песма <i>Вила зида град</i> 2. Народне лирске песме о раду (избор); Народнелирске породичне песме (избор) 3. Бранко Радичевић <i>Певам дању, певам ноћу</i> 5. Душан Васиљев <i>Домовина</i> / Алекса Шантић <i>Моја отаџбина</i> 6. Војислав Илић <i>Зимско јутро</i> 7. Милован Данојлић <i>Шљива</i> / Десанка Максимовић <i>Сребрне плесачице</i> 8. Пеђа Трајковић <i>Кад књиге буду у моди</i> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Песник и лирски субјекат. Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - увођење ученика у свет књижевности, али и осталих, тзв. некњижевних текстова (популарних, информативних); - примењивати компаративни приступ у проучавању литерарних дела али методе и начин рада прилагодити могућностима и интересовањима ученика; . остварити корелативност међу делима; - формирати тематско-мотивске целине и на тај начин приступати различитим делима; - градити и корелације са елементима медијске писмености; . радити на јединству аналитичко синтетичких метода - тумачење текста заснива се на његовом читању, доживљавању и

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

	<p>дела (чин, сцена, појава)</p> <p>35. разликује појам песника и појам лирског субјекта, појам приповедача у односу на писца</p> <p>36. разликује облике казивања</p> <p>37. увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике</p> <p>38. одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту</p> <p>39. процени основни тон певања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.)</p> <p>40. развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела</p> <p>41. одреди тему и главне и споредне мотиве</p> <p>42. анализира узрочно-последично низање мотива</p> <p>43. илуструје особине ликова примерима из текста</p> <p>44. вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове</p> <p>45. илуструје веровања, обичаје и начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима</p> <p>46. уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину</p> <p>47. наведе примере личне добити од читања</p> <p>48. напредује у стицању читалачких компетенција</p> <p>49. упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст</p>	<p>Врста строфе према броју стихова у лирској песми - карен; врста стиха према броју слогова- десетерац, осмерац.</p> <p>Одлике лирске поезије - сликовитост, ритмичност, емоционалност.</p> <p>Стилске фигуре - епитет, ономтопеја.</p> <p>Врсте ауторске и народне лирске песме - описне, родољубиве, митолошке, песме о раду и породичне.</p> <p style="text-align: center;">ЕПИКА</p> <p>Лектира</p> <p>14. Народна песма <i>Свети Саво</i></p> <p>15. Народна песма <i>Женидба Душенова (одломак)</i></p> <p>16. <i>Еро с онога свијета</i></p> <p>17. <i>Дјевојка цара надмудрила</i></p> <p>18. Милован Глишић <i>Прве бразда</i></p> <p>19. Стеван Сремац <i>Чича Јордан (одломак)</i></p> <p>20. Бранко Ћопић <i>Поход на Мјесец</i></p> <p>21. Иво Андрић <i>Мостови</i></p> <p>22. Данило Киш <i>Дечак и пас</i></p> <p>23. Горан Петровић <i>Месец над теспијом</i> (први одломак приче “Бели хлеб од претеривања” и крај приче који чине одељци “Можеш сматрати да си задобио венац славе” и “Мрави су вукли велике трошице прашине”)</p> <p>24. Антон Павлович Чехов <i>Шала</i></p> <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Писац и приповедач.</p> <p>Облици казивања: приповедање у првом и тречем лицу.</p> <p>фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља</p> <p>Карактеризација ликова - начин говора, понашање, физички изглед, животни</p>	<p>разумевању;</p> <p>15 вежбања у изражајном читању;</p> <p>16 вежбања ученика у «летимичном» читању;</p> <p>4. изражајно казивање напамет научених текстова и одломака у прози и стиху;</p> <p>5. књижевнно-теоријске појмове ће ученици упознавати кроз обраду текстова</p> <p>6. посабан рад и развијање способности за доживљајно читање што је увод у истраживачко читање;</p> <p>7. монолошки;</p> <p>8. дијалогски;</p> <p>9. текстовни – текст метода;</p> <p>10. индивидуални;</p> <p>11. рад у паровима;</p> <p>12. групни рад;</p> <p>13. истраживачки рад;</p> <p>14. стваралачки</p>
--	---	---	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

		<p>ставови, етичност поступака. Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), шаљива народна прича. Врста стиха према броју слогова - десетерац.</p> <p style="text-align: center;">ДРАМА</p> <p>Лектира 14) Бранислав Нушић <i>Кирија</i> 15) Душан Радовић <i>Капетан Цон Пилфокс</i> 16) Љубиша Ђокић <i>Биберче</i></p> <p>Књижевни темини и појмови Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте - једночинка. радио-драма.</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела) Вук Ст. Караџић <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српског</i>) Доситеј Обрадовић <i>О љубави према науци</i> М.П. Алас <i>У царству гусара</i> (одломци) 2.Милутин Миланковић <i>Успомене, доживљаји, сећања</i> (одломак) Избор из енциклопедија и часописа за децу</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА: Епске народне песме (о Немањићима и Мрњавчевићима – преткосовски</p>	
--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

		<p>тематски круг) Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче (избор), кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке) Бранислав Нушић <i>Хајдуци</i> Данијел Дефо <i>Робинзон Крусо</i> (одломак о изградњи склоништа) Марк Твен <i>Доживљаји Хаклбери Фина/Краљевић и просјак/Доживљаји Тома Сојера</i> Избор ауторских бајки (Гроздана Олујић; Ивана Нешић <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци)) Игор Коларов <i>Аги и Ема</i> Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...) Допунски избор лектуре (бирати до 3 дела) Јован Јовановић Змај <i>Песмо моја</i> Стеван Раичковић <i>Велико двориште</i> (избор)/<i>Мале бајке</i> (избор) Иван Цанкар <i>Десетица</i> Љубивоје Ршумовић <i>Ујдурме и зврчке из античке Грчке</i> (избор)/Густав Шваб <i>Приче из старине</i> Џон Р.Р. Толкин <i>Хобит</i> (одломци) Никол Лезије <i>Тајна жутог балона</i> Корнелије Функе <i>Господар лопова</i> (одломак) Владислава Војновић <i>Приче из главе</i> (избор, осим приче <i>Позориште</i>) Дејан Алексић <i>Музика тражи уши</i> (избор)/<i>Кога се тиче како живе приче</i> (избор) Јован Стерија Поповић <i>Лажа и паралажа</i> (одломак о Месечевој</p>	
--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

		<p>краљици) Едмон Ростан <i>Сирано де Бержерак</i> (одломак о путу на Месец)</p>	
<p>ЈЕЗИК ГРАМАТИКА (морфологија, синтакса)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује променљиве од непроменљивих речи - разликује категорије рода, броја и падежа речи које имају дефлексију - разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом - употребљава глаголске облике у складу са нормом - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима) 	<p>Дело завичајног аутора по избору.</p> <p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (са напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (са напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози.</p> <p>Именице - значења и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне, мисаоне, глаголске).</p> <p>Промена именица (дефлексија); граматичка основа, наставак за облик, појам падежа.</p> <p>Основне функције и значења падежа (са предлозима и без предлога): номинатив (субјекат), генитив (припадање и део нечега), датив (намена, усмереност), акузатив (објекат), вокатив (дозивање, обраћање), инструментал (средство и друштво), локатив (место)</p> <p>Придеви - значење и врста придева (описни, присвојни, градивни, временски и месни), род, број, падеж и компарација придева.</p> <p>Слагање придева са именицом у роду броју и падежу.</p> <p>Заменице - личне заменице: промена, наглашени и ненеаглашени облици, употреба личне заменице за свако лице себе, се.</p> <p>Бројеви - врсте и употреба главни</p>	<ul style="list-style-type: none"> - коришћење погодног <i>полазног текста</i> (језичког предлошка) на коме се увиђа и објашњава одговарајућа језичка појава; - коришћење исказа (примера из пригодних, текућих или запамћених) <i>говорних ситуација</i>; - подстицање ученика да полазни текст <i>доживе</i> и <i>схвате</i> у целини и појединостима; - утврђивање и обнављање знања о познатим језичким појавама и појмовима који <i>непосредно доприносе</i> бољем и лакшем схватању новог градива; - упућивање ученика да у тексту, односно у записаним исказима из говорне праксе, <i>уочавају примере</i> језичке појаве која је предмет сазнавања; - сазнавање <i>битних својстава</i> језичке појаве (облика, значења, функције, промене, изражајних могућности...); - сагледавање језичких чињеница (примера) са <i>разних становишта</i>, њихово упоређивање, описивање и класификовање; - <i>дефинисање језичког појма</i>; истицање својства језичке појаве и уочених законитости и правилности; - рад у паровима; - монолошки; - дијалошки;

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

		<p>(основни, збирни и бројне именице на - ица) и редни бројеви.</p> <p>Глаголи - глаголски вид (несвршени и свршени) глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни), глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат и футур 1.</p> <p>Предикатска реченица - предикат (глаголски, именски), слагање предиката са субјектом у лицу, роду, броју; прави неправи објекат; прилошке одредбе (за место, време, начин, узрок. меру и количину), апозиција.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - текстовни – текст метода; - индивидуални; - групни рад; - истраживачки рад;
ЈЕЗИК	ПРАВОПИС	<p>- доследно примењује правописну норму у употреби великог слова, састављеног и растављеног писања речи, интерпункцијских знакова</p> <p>- користи правопис (школско издање)</p> <p>Велико слово у вишечланом географским називима; у називима институција; предузећа. установа, организација (типични примери); велико имало слово у писању присвојних придева.</p> <p>Заменица ВИ из поштовања.</p> <p>Одрична речца НЕ уз именице, придеве и глаголе; речца НАЈ у суперлативу; вишечлани основи и редни бројеви</p> <p>Интерпункцијски знаци: запета (у набрајњу, уз вокатив, уз апозицију), наводници (наслови дела, називи школа) црта (уместо наводника у управном говору).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - систематска вежбања, елементарна и сложена, која се организују често, разноврсно; - различити облици писмених вежби; - служење правописом и правописним речником (школско издање); - подстицање ученика да самостално коригују правопис у различитим типовима комуникације путем интернета; - молошки; - дијалоски; - текстовни – текст метода - индивидуални; - групни рад; - рад у паровима; - истраживачки рад;
ЈЕЗИК		- правилно изговара речи водећи	<p>Место акцента у вишесложним речима</p> <p>- артикулационе вежбе (гласови се</p>

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

<p>ОРТОЕПИЈА</p>	<p>рачуна о месту акцента и интонацији реченице - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове</p>	<p>(типични случајеви). Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално и у групи).</p>	<p>најпре вежбају појединачно, а онда у говорном ланцу, у тексту); - ортоепске вежбе, обично краће и чешће, изводе се не само у оквиру наставе језика него и наставе читања и језичке културе; - говорење напамет научених стихова; - рад у паровима; - дијалошки; - текстовни – текст метода; - индивидуални; - групни рад;</p>
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке</p>	<p>Препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл) Богађење речника: синоними и антоними. некњижевне речи и туђице - њихова замена стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору. Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и њихове композиционо-стилске функције. Осам домаћих задатака. Четири школска писмена задатка.</p>	<p>- повезивати са обрадом књижевних дела - спровођењем лексичко-семантичких вежби које имају за циљ богађење речника и развијање вештине изражавања; - развијање језичког мишљења и језичке културе; - изграђивање културе усменог и писаног изражавања; - монолошки; - дијалошки; - текстовни – текст метода; - групни рад; - истраживачки рад; - рад у паровима; - стваралачки рад;</p>

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА		
наставне методе	наставни облици рада	наставна средства

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

дијалогска монологска метода писаних радова метода практичних радова вербална експериментална игровне активности текстуална компаративни метод илустративно демонстративна херуистичка активна настава	фронтални индивидуални групни рад у пару	Читанка, граматика, радна свеска, звучна читанка, дигитални материјали уз уџбеник, наставни листови, вежбанке, ученичке свеске, интерактивни тестови и креативне слагалице, интернет
---	---	--

АКТИВНОСТИ У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ		ЕВАЛУАЦИЈА	КОРЕЛАЦИЈА
ученика	наставника		
Ученик слуша, посматра и активно учествује у наставном процесу; Упоређује, закључује, истражује, практично примењује знања и вештине; Ученикјеподстакнутдаисказује креативност и таленат; Чита,препричава,рецитује,усмено драматизује, описује, анализира; Изражава критички став и мишљење; Усваја језичке појаве и труди се да негује говорну и писану културу; Самоставно истражује и презентује;	Наставник је организатор и реализатор наставног процеса и мултимедијалне наставе; Наставник је партнер у педагошкој и афективној комуникацији; Истиче индивидуалност ученика; Прати, усмерава, вреднује, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, дискутује, анализира, наводи на повезивање и примену знања организовањем учења мотивише и подстиче способности ученика; Подстиче на размишљање, закључивање и развијање критичког става; Мотивише, подржава и развија интересовања ученика; Ефикасним и подстицајним методама	усмено и писмено испитивање, вођење ученичког портфолија, тестови знања, разговор, контролне вежбе, писмени задаци, посматрање ангажованости на часу, ученички радови и продукти ученичких активности, домаћи задаци, писмени радови, илустрације, рад на тексту, препричавање, пројекти, драматизација, тематске дискусије, продукти групних и тимских радова течност у излагању, активност на часу, повезивање стечених	Музичка култура – народне епске песме, Б. Радичевић <i>Певам, дању, певам ноћу</i> Ликовна култура – <i>Зимско јутро</i> В.Илић, <i>Шљива</i> (дескрипција, пејзаж) Историја – преткосовски циклус песама Географија – <i>Мостови</i> , И.Андрић Руски језик – <i>Шала</i> , Чехов Филмска и позоришна уметност – <i>Робинзон Крузо</i> Д. Дефо, Марк Твен <i>Том Сојер</i> , Толкин <i>Хобит</i> Професионална

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

	долази до начина који омогућава усвајање знања која представљају основу за успешно савладавање градива;	знања,богаћење речника Наставник вреднује и процењује свој рад и учи ученике како да себе вреднују.	оријентација- С.Сремац <i>Чича Јордан</i> Руски и енглески језик – <i>језик и граматика</i> (врсте и службе речи) Географија – <i>правопис-</i> писање вишечланих географских назива Верска настава – народна књижевност и језичка култура
--	---	--	---

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава организује се као вид помоћи ученицима који имају одређене потешкоће у савладавању наставног градива. На овим часовима ученицима ће бити детаљније објашњено све оно што је на редовној настави остало нејасно, посветиће се пажња појединостима важним за напредовање у учењу. Такође, ови часови су од посебног значаја за ученике са негативним оценама како би што успешније постигли позитивну оцену и унапредили своја знања.

Као и редовна настава и ови часови остварују одређене васпитне, образовне и функционалне циљеве, од којих је свакако најважнији развијање љубави према српском језику и књижевности, усвајање основних знања из граматике и науке о књижевности, као и писмености, развијање писане и говорне језичке културе.

Ови допунски часови прати редовну наставу, тако да ће на њима бити обрађиване теме из редовног наставног плана, а број часова по теми ће бити усклађен са потребама ученика.

Разред: пети

Годишњи фонд часова : 36 часова

Наставне теме пети разред:

22) Врсте речи – основни појмови и граматичке

категорије • Именице • Придеви • Заменице • Бројеви

- и **Падежи и значења падежа**
- и **Глаголи – глаголски вид и род, глаголске основе, глаголска времена**
- и **Правопис и језичке култура**
- и **Књижевност – разликовање родова и врста, обнављање књижевних дела**

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатна настава организује се за ученике који покажу веће интересовање за овај наставни предмет и својим постигнућима на редовној настави покажу да су заинтересовани за додатни рад. Ова настава покушаће да одговори на све напредне нивое који се на редовној настави не постигну и омогући ће ученицима да стекну додатна и шири сазнања из српског језика и књижевности.

Основни задатак ове наставе је припрема ученика за такмичења, тако да је и план ове наставе усклађен са редовном наставом, а биће проширен областима у зависности од потреба такмичења или заинтересованости ученика. Такође, ови часови замишљени су као могућност да ученици сами осмисле неке занимљиве садржаје и представе их на начин другачији од редовне наставе, што би подразумевало самосталан истраживачки рад, примену различитих метода и интерактивнији приступ.

Наставне теме које ће се обрађивати на овим часовима пратиће план припреме за такмичења. У зависности од знања, разумевања, а и нивоа такмичења настава ће се прилагођавати индивидуалним потребама ученика. Основни акценат ће бити на изради тестова за такмичење и њихову анализу.

Разред: пети

Годишњи фонд часова : 36 часова

Наставне теме пети разред:

- **Врсте речи – основни појмови и граматичке категорије**
- ∇ **Именице – подела, грам. категорије, граматичка основа и наставци**
- ∇ **Придеви – подела, грам. категорије, компарација, наставци за компарацију, неправилна компарација**
- ∇ **Заменице – подела, грам. категорије, деклинација личних заменица**
- ∇ **Бројеви- подела, грам. категорије, правописна решења**
- и **Падежи и значења падежа – граматичке основе и наставци, значења падежа, контекстуална условљеност, предлошко-падежне конструкције**
- и **Глаголи – глаголски вид и род, глаголске основе, глаголска времена**

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

- и **Правопис и језичке култура**
- и **Књижевност – разликовање родова и врста, обнављање књижевних дела и писаца, форме казивања, стилске фигуре, рима, стих строфа.**

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета енглески језик за 5. разред
за период 2022-2026.године

Наставник
Данијела Лазић

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

57. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
58. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
59. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
60. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања развоја физичких способности;
61. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
62. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
63. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
64. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
65. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
66. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
67. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
68. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
69. развијање позитивних људских вредности;
70. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
71. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
72. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
73. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања упредвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

50. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *ЕНГЛЕСКОГ језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	компетенције међупредметне Опште Компетенције	Назив теме/ садржај	и садржаја Кључнипојмов	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-----------------------------	------------------	--	--------------------------------	----------------------------	---	--

<p>25. разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави 17 отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно. ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро. ПСТ.2.1.9. Разуме краће поруке личне природе са неколико суштинских информација (писма, мејлови итд.) ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете 15. свакодневной употреби, места, уобичајене активности. ПСТ.2.1.25. Писменим путем тражи или преноси</p>	<p>-Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Компетенција за учење</p>	<p>JoinDiscoveryWeb!</p> <p>Поздрављање и представљање себе и других и тражење / давање основних информација о себи и другима; исказивање способности да се нешто уради; изражавање поседовања /непоседовања</p>	<p>Представљање. Поздрављање. Школа.. Школски простор и активности.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика, ППТУвођење ученика у главне појмове. Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник Клетов радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење Клет-овог е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-цртежи Москве, музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- историја, српски језик Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, галеријама историјском архиву или видео материјал Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: музичка култура, верска настава, грађанско васпитање, српски</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуациј 17) и евалуација на крају месеца током појединих часова Домаћи задатак</i></p>
--	---	--	---	--	---	---

<p>23) разуме једноставна обавештења о простору оријентацији у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; - опише непосредни простор у којем се креће</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. ПСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете</p>	<p>Комуникација Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција;</p>	<p>Fun! Описивање догађаја у садашњости, описивање дневних рутина. Телевизијски програми, слободне активности, слободно време, описивањ учесталих радњи.</p>	<p>Град и окружење. Оријентација у простору.</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, ликовна култура, биологија Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуациј - и евалуација на крају месеца током појединих часова Домаћи задатак Писана провера вежба 10. мин</i></p>
--	--	--	--	--	--	--

<p>разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упути једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање</p> <p>- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме жеље планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава;</p>	<p>ПСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).</p> <p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ПСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ПСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познатутематику.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање.</p> <p>ПСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике,</p>	<p>Комуникација Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>I'mHungry</p> <p>Изражавање количине, бројева, изражавање допадања /недопадања; изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, и захвалности;</p> <p>Исказивање потреба, осета и осећања</p>	<p>Школски предмети, дани у недељи, изражавање свиђања/несвиђања, хоби, бројеви</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање.</p> <p>Осмишљавање додатног материјала</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе</p> <p>Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуациј</i></p> <p><i>Сна крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера-вежба контролни задатак у децембру</i></p>
--	---	--	--	--	---	---

<p>и разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опише дневни/недељни распоред активности; - опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања ПСТ.2.1.17. У оквиру размене информација са саговорником о темама од непосредног личног интереса повезује неколико реченица у смислену целину ПСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничен репертоар</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Естетичка Комуникација компетенција;</p>	<p>Stories</p> <p>Описивање догађаја у прошлости; тражење информације, прошлим догађајима, врсте прича, правилни и неправилни глаголи, упитне речи</p>	<p>Приче .Временске прилике. Сензације.</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е-уџбеника и е-модерних платформи, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуациј и на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмености у марту</i></p>
--	---	---	---	---	---	--

<p>разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.) уразуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима (препознатљивим начином графичког обликовања. ПСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) (одговара на слична питања саговорника ПСТ.2.2.3. Познаје и/или користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовања ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и</p>	<p>Рад са Компетенција за учење: подацима и информацијама Естетика компетенција; Дигитална компетенција</p>	<p>Cities Описивање и поређење живих бића, предмета, појава; давање предлога, описивање места у граду, поређење придева, давање сугестија</p>	<p>Градови, породица, бројеви</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуациј и на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера- 15 минута</p>
---	---	---	--	-----------------------------------	--	---

<p>иразуме честитку и одговори на њу; - упути пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника у важних догађаја; разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање; - разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао). ПСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику. ПСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање ПСТ.2.1.25. Писменим путем тражи или преноси детаљнија обавештења и податке личне природе. ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка комуникација Дигитална компетенција</p>	<p>Explore!</p> <p>Исказивање намера; Исказивање просторних односа и величина, опис природе, бројеви до милион, предлози за место и планиране активности, давање упутства за кретање.</p>	<p>годишња доба Бројеви, јфјгхјзјзгхјдфгдлугхуфхфххххххххх</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада .Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине .</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуациј и на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмени задатак почетком маја</p>
---	--	---	---	---	--	---

<p>разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; - опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину и меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани.</p> <p>ПСТ.1.1.1.1. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства.</p> <p>ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.</p> <p>ПСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини.</p>		<p>.Space</p> <p>Исказивање жеља, планова; давање предлога; исказивање припадања; исказивање будућег времена, опис свемира и свемирских путовања, кућни послови, предвиђање, претпоставке,присвојн и придеви и заменице</p>	<p>Словна НО</p>		
---	---	--	--	----------------------	--	--

<p>и разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; - опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.; иразуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавања допадања и недопадања; - опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање</p>	<p>подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација</p> <p>Компетенција за учење; Рад са Естетичка компетенција;</p>	<p>Music</p> <p>Описивање прошлих стања и активности, описивање искустава. Музички инструменти и жанрови, познате личности и фанови, описивање досадашњих искустава и активности.</p> <p>Friends</p> <p>Описивање и честитање рођендана и значајних догађаја, честитање; изражавање мишљења, слагања и неслагања; исказивања планова, Опис личности и карактерних особина, давање савета,</p>	<p>Слободне активности, музика, познате личности</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада- Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија, музичка култура - Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е-уџбеника и е-модуло платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Прегледање свески</i> <i>Самоевалуација</i> <i>о и евалуација</i> <i>Провера</i></p>
--	---	--	---	---	---	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- у просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- у што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- у размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- у коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- у и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177				
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту
		-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник	Свакодневно током године, праћење/

	<p>радни извођ све X</p> <p>И</p> <p>И</p> <p>алатом при бор ок.</p> <p>руко вање</p> <p>веш тин е,</p>	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално 		задатка-5	тримесечје
		<p>– у довољној мери критички расуђује;</p>	<p>Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз Прегледање свески</p>	<p>Првопласирани +5 Другопласирани ++ Све забележено са часова Третопласирани +</p>	По једном у полугодишту
		<p>и искључиво уз подршку наставника изводи Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове 	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>Бодовање: 85-100%-5 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4</p>	<p>На крају наставне године</p> <p>Након сваке теме до 15 минута- (4 провере које се раде цео час -подвеу полугодишту и бар две провере једна у првом иједна у другом полугодишту)</p>
		<p>закључке који се заснивају на подацима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – понекад је самосталан у решавању проблема и у <p>недовољној мери критички расуђује;</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	По потреби
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критичкинерасуђује; 	<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	По потреби
			<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 3а4-4 3-3 2-2 1-1</p>	На крају школске године
			<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у</p>
	<p>– показује велику самосталност и висок степен</p>				

и показује делимични степен активности и ангажовања(3)

и показује мањи степен активности и ангажовања.

(2)

и не показује интересовање за учешће у

активностима нити ангажовање (1)

	<ul style="list-style-type: none"> -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања		
--	--	--	--

-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)

-Спреман је да помогне другима

-Иницијатива и квалитет продукта

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета историја за 5. разред
за период 2022-2026.године

Наставници:

Берислав Кангра

Андреа Риго Форо

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88.)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

74. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
75. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
76. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
77. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
78. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
79. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
80. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
81. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
82. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
83. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
84. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
85. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
86. развијање позитивних људских вредности;
87. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
88. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
89. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
90. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

91. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Предметни исходи	Стандарди	компетиције међупредметне Опште Компетенције	Назив теме / садржај	појмови Кључни	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-------------------------	------------------	---	---------------------------------	-------------------	--	--

<p>разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; разврста историјске изворе према њиховој основној подели; повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека); веронаука: моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру</p>	<p>ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p>	<p style="text-align: center;">- Рад - Компетенција за учење са подацима и информацијама - Комуникација</p>	<p>Основи проучавања прошлости (30+1у=4) <u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва. Хронологија – рачунање времена. Подела прошлости и периодизација историје. Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају.</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине.</p>	<p>век, деценија, миленијум, ера, архив, музеј Историјски извори, хронологија, историја,</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету... Увођење ученика у главне појмове историје као науке: ера, датум, век, деценија, миленијум, прво теоријски, 26. потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Вежбање рачунања времена и препознавања врсте ист.извора на датим примерима Коришћење БИГЗ-овог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др.</p>	<p><i>Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера- вежба 10. мин</i></p>
--	---	---	---	--	--	---

<p>наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; разликује основне одлике каменог и металног доба; музичко: искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека географија: помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на земљи ликовно: искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност веронаука: моћи да преприча библијску причу о Постању и доживи је као дело љубави Божије</p>	<p>ИС.1.1.3. зна поделу на праисторију и историју ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p>	<p>Естетичка компетенција; Комуникација Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Праисторија (2о+1п=3)</p> <p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...)</p>	<p>Ватра, точак, друштво, праисторија, Винча, Лепенски вир</p>	<p>Користити методе/технике 16. облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-скулптуре Лепенског вира 17. Винче, музичко васпитање-бубњеви, верска настава- постанак човека, грађанско васпитање- подела друштва по својини, кроз пројектну наставу Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву или видео материјал Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера</i> <i>Карта-Винча, Лепенски вир, места постанка првобитних људи</i></p>
--	---	---	---	--	---	---

<p>лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; разликује врсте писама цивилизација Старог истока; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; користи основне историјске појмове српски: проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставном књижевном и некњижевном тексту географија: повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-технолошким прогресом ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности веронаука: моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и култура Старог века веронаука: моћи да разликује Стари и Нови завет и моћи да преприча библијски опис давања десет Божијих заповести Мојсију музичко: искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>	<p>подацима и информацијама Комуникација Рад са Компетенија за учење; Естетичка компетенија;</p>	<p>Стари исток (30+2у+1п=6) <u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока. Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Специфичности египатске религије. Специфичности религија цивилизација Месопотамије. Основне одлике јудаизма.</p>	<p>Стари век, држава, друштво, монотеизам, политеизам, писмо, Јудаизам, писмо, алфabet, роб, Стари исток, Стари завет</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија-Мала Азија, Нил, Тигар, Еуфрат, ликовно (писама, пирамиде) 24) музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање-однос владара и поданика... Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хамурабијев законик, Херодот-подизање пирамида, опис Вавилонa, Библијске приче о Мојсију, Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација (пирамиде, хијероглифи, клинасто, алфabet, слик различитих друштвених група), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панoa, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодo платформe и др. Постављање ученика у различите ситуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера-вежба 15 минута</i> <i>Карта – појмови везани за Стари исток</i> <i>Индивидуални рад или мини истраживање-митови о постанку света и Вавилонској кули, приче о Соломону, Давиду, Мојсију</i></p>
---	---	--	---	---	--	--

<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој, идентификује узроке и последице Грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; истражи основна обележја и значај религије старих Грка; разликује легенде и митове од историјских чињеница; наведе значај и последице освајања Александра Великог; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; користи основне историјске појмове; ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и</p>	<p style="text-align: center;">Комуникација Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p style="text-align: center;">Античка Грчка (6о+2у+1с+1п=10) Појам античке Грчке – географске одлике. Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација). Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови. Колонизација и основне одлике привреде. Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење). Грчко-персијски ратови. Пелопонески рат – узроци и последице. Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова култура. Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, Олимпијске игре). <u>Проширени садржаји</u> Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности). Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип II,</p>	<p>Демократија, ОИ, мит, Илијада, Грчко-персијски ратови, позориште, филозофија, држава, Атина, хеленистичка култура</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Атина, Спарта, Персија, Александрија) ликовно (архитектура, стилови) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање- демократија, српски (позориште, трагедија, комедија)... Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хомер-Илијада, Херодот-Грчко-персијски ратови, битка на Термопилском кланцу, опис битак Александра Македонског, Аријан) Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација (Баџач диска, стубови, митски прикази на вазама), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера</i> <i>Карта- појмови из Старе Грчке</i> <i>Индивидуални рад, пројектни задаци: панои, ППТ - мини истраживање: митови, личности. догађаји</i></p>
---	--	--	---	--	--	--

<p>израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; користи основне историјске појмове; лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; наведе основне разлике између античке римске републике и царства; разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; истражи основна обележја и значај религије античког Рима; илустрира примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију ликовно: исказа своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности српски: вреднује поступке ликовна и аргументовано износи ставове проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном или некњижевном тексту грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита анализира сукоб из различитих угла веронаука: моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе Старог века ликовно: исказа своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно;</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена</p>	<p style="text-align: center;">Комуникација Естетичка компетенција; Дигитална компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p style="text-align: center;">Антички Рим (60+3у+1с+1п=11) <u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам античког Рима – географске одлике и периодизација. Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему). Структура друштва и уређење Римске републике. Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба царства – принципат и доминат. Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хришћанство – појава и ширење. Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства). Историјско наслеђе (абецета, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики... Римски пантеон. Гладијаторске борбе.</p>	<p style="text-align: center;">Константин Велики, римско наслеђе, робовласништво Република, хришћанство, Исус Христ, Библија, Рим, римско наслеђе на тлу Србије,</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Рим, Средоземно море, Балканско полуострво-римске провинције, градови: Ниш, Београд, Сремска Митровица, Гамзиград), ликовно (тријумфална капија, палате, амфитеатар), верска настава-развој хришћанства, грађанско васпитање (права робова, државно уређење)... Осмишљавање додатног материјала из историје Коришћење историјских текстова (Постанак Рима, Пунски ратови, Галски ратови...) и њихова анализа Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p> <p>Истражује и излаже биографије познатих личности-Константин, Исус Христ, Цезар, Ханибал</p>	<p style="text-align: center;"><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање достигнућа усменог ангажовања крајем маја</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Домаћи задатак</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Писана провера-провера градива из Старог Рима</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Карта</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Индивидуални рад, пројектни задаци-панои, мини предавања</i></p>
---	--	---	---	---	--	--

<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; израчуна временску удаљеност између догађаја; лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог века; у излагању историјске наратије користи основне научне појмове; уочи значај проналазака из најстарије прошлости људског друштва (ватра, точак, писмо);</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Систематизација Историјска карта, личности, догађаји... (2 с)</p>	<p>Сви наведени</p>	<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, каху квиза</p>	<p><i>Карта - провера градива из целокупне историје 5 разреда- извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут Прегледање свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација Провера</i></p>
---	---	--	---	---------------------	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- у просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- у што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- у размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- у коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- у и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: "Сл. гласник РС", бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); font-size: small;">пројекту се везује за циљеве и саопштавање, разумљавање, примена и остваривање ученика у складу са циљевима и стандардима образовања, дефинисаним у оквиру наставних планова и програма.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
		<p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Учесталост јављања на часу по месецима</p>	<p>Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>-Редовност доношења домаћег-гугл учионица</p>	<p>За редовно доношење домаћег задатка оцене 1-5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на полугодишту</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз</p>	<p>Првопласирани +5 Другопласирани ++ Трећепласирани +</p>	<p>По једном у полугодишту</p>
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>
			<p>Бодовање:</p>	<p>Након сваке теме</p>

		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>(4 провере које се раде цео час -подвеу полугодишту, а у ванредној ситуацији по једна</p>
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада рада, продуката група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
			<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	<p>По потреби</p>
			<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1</p>	<p>На крају школске године</p>
		<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ,</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
		<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4)</p>			
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p>			
		<p>– показује мањи степен активности и ангажовања (2)</p>			

(не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)

	различитих врста излагања		
--	------------------------------	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ГЕОГРАФИЈА за 5. разред
за период 2022-2026.године

Гордана Карабасил
Андреа Риго Форо

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења географије биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.
Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању
(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

92. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
93. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
94. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
95. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
96. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
97. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
98. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
99. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
100. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
101. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
102. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
103. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
104. развијање позитивних људских вредности;
105. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
106. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
107. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
108. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
109. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Уџбеници, приручници, наставни материјали: Географија, уџбеник за пети разред и школски атлас, глобус, зидне карте, енциклопедије и интернет...

Ред. број наставне теме	Број часова		
	обрада	остали облици	свега
I	1	1	2
II	3	1	4
III	19	11	30
	(1)	(1)	(2)
	(2)	(2)	(4)
	(6)	(3)	(9)
	(4)	(2)	(6)
	(4)	(2)	(6)
	(2)	(1)	(3)

РЕДНИ БРОЈ	ОБЛАСТ/ТЕМА	Начин и поступци остваривања програма	Начин провере остварености стандарда	Међупредметне компетенције	Исходи	Стандарди (чијем ће се остваривању посветити посебна пажња у датом разреду)
1.	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама,	<i>Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених</i>	-Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и Информацијама -Дигитална	- повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења	ГЕ 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике

		коришћење лр кодова Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; и др.	<i>одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i>	-Одговоран однос према околини -Решавање проблема	географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи	
2.	ВАСИОНА	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; и др.	<i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i>	Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка -Решавање проблема	разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;	ГЕ 1.2.1. именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред ГЕ 2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања
3.	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА					
3.1.	Облик Земље и структура њене површине	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова Увођење ученика у главне појмове географије као	<i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на</i>	-Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална	- помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континента и океана; примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;	ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања

		науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи	<i>крају месеца и током појединих часова</i>			
3.2.	Земљина кретања	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи	<i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i>	Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка	разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;	ГЕ 1.2.2. описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања ГЕ 2.2.1. описује небеска тела и њихова кретања ГЕ 3.2.1. препознаје димензије Земље и објашњава последице Земљиног облика и њених кретања
3.3.	Унутрашња грађа и рељеф Земље	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова Увођење ученика у главне појмове географије као науке,.прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи	<i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i>	Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка -Одговоран однос према околини -Решавање проблема	разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; опише процес вулканске ерупције и њене последице; помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење;	ГЕ 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте,појаве,процесе и односе који су представљени моделом,сликом, графиком,табелом и схемом ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте,појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери,

					<p>помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; разликује ерозивне и акумулативне процесе; наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови);</p>	хидросфери, биосфери)
3.4.	Ваздушни омотач Земље	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова</p> <p>Увођење ученика у главне појмове географије као науке, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -Компетенција за учење -Сарадња -Комуникација -Рад са подацима и информацијама -Дигитална -Естетичка -Одговоран однос према околини -Решавање проблема -Одговоран однос према здрављу -Одговорно учешће у демократском друштву -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву 	<p>описује структуру атмосфере; наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); разликује појам времена од појма клима; наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);</p>	<p>ГЕ 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)</p> <p>ГЕ 3.2.2. објашњава физичко – географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање</p>

3.5.	Воде на Земљи	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова</p> <p>Увођење ученика у главне појмове географије као науке, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Дигитална</p> <p>-Естетичка</p> <p>-Одговоран однос према околини</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Одговоран однос према здрављу</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>учава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; наведе и опише својства морске воде;</p> <p>помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);</p> <p>разликује типове језерских басена према начину постанка;</p> <p>наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства;</p> <p>наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње;</p> <p>наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања;</p>	<p>ГЕ 1.2.3.</p> <p>именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике</p> <p>ГЕ 2.1.3.</p> <p>препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.2.2.</p> <p>разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)</p>
3.6.	Биљни и животињски свет на Земљи	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова</p> <p>Увођење ученика у главне појмове географије као науке, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика</p> <p>Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Дигитална</p> <p>-Естетичка</p> <p>-Одговоран однос према околини</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Одговоран однос према здрављу</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи;</p> <p>помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста;</p> <p>наведе примере за заштиту живог света на Земљи</p>	<p>ГЕ 1.2.3.</p> <p>именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике</p> <p>ГЕ 2.1.3.</p> <p>препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.2.2.</p> <p>разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)</p> <p>ГЕ 3.2.2.</p> <p>објашњава физичко – географске законитости у географском омотачу (климатску и</p>

						биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту,обнову и унапређивање
--	--	--	--	--	--	--

Пројектни задатак реализоваће се у области/теми Хидросфера.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

51. просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
52. што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
53. размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
54. коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
55. и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177					
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време	
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених	преноси се наплате изражавања и саопштавања у учењу, прописаних критеријумама оцењивања ученика у основном образовању и васпитању	Оцену одличан (5) добија ученик који:	- Формативно оцењивање:	Број јављања:	
		– у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;	Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		– лако логички повезује чињенице и појмове;	-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
		– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту
	Оцену врло добар (4) добија ученик који:	-Редовност доношења домаћег	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за	
	– у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;	-Ученици воде евиденцију	За редовно доношење домаћег		
	– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;				
	– решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;				
	– решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;				

<p>радни изводи</p> <p>И</p> <p>И</p> <p>алатом</p> <p>руко</p> <p>веш</p>	<p>Х</p> <p>И</p> <p>И</p>	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално 		задатка-5	тримесечје
		<p>– у довољној мери критички расуђује;</p>	Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз	Првопласирани +5 Другопласирани ++ Све забележено са часова Трето-пласирани +	По једном у полугодишту
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	Прегледање свески	Уредност	На крају наставне године
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>- Писане провере</p> <p>Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>Бодовање:</p> <p>40-54%-2</p> <p>55-69%-3</p> <p>70-84%-4</p> <p>85-100%-5</p>	<p>Након сваке теме</p> <p>(4 провере које се раде цео час -подвеу полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)</p>
		- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)	По потреби	
		- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби	
		-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године	
		<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. (5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. (4)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)</p> <p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима</p> <p>-Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада</p>	<p>-Пресек стања по тримесечјима</p>

27. показује делимични степен активности и ангажовања (3)

показује мањи степен активности и ангажовања. (2)

28. не показује интересовање за учешће у активностима
нити ангажовање (1)

<p>-Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда панора, ППТ, различитих врста излагања</p>		
--	--	--

-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)

-Спреман је да помогне другима

-Иницијатива и квалитет продукта

Основна школа „Вук Караџић“ Криваја

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета биологија за 5. разред

за период 2022-2026.године

Наставнице:

**Милица Фаркаш
Анита Максимовић**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биологије биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

ЗООСОВ Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

110. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
111. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
112. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
113. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
114. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
115. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
116. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
117. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
118. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
119. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
120. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
121. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
122. развијање позитивних људских вредности;
123. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
124. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
125. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
126. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
127. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању

Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

Предметни исходи	Стандарди	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености Исхода
Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; Одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење. Једноставним цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље	БИ.1.1.1. уме да наведе основне карактеристике живог света БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава БИ.1.6.1. уме да разликује и	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учење у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	1.тема ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (160+6у+9в+1с=32) Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор енергије	биологија. оглед фосили Животни процеси Ћелија Једноћелијски и вишећелијски организми, колонија Основе класификације Исхрана Дисање Излучивање. Надражљивост Покретљивост – кретање. Размножавање: полно и бесполно Раст и развиће Дужина живота пубертет полна зрелост.	– У изучавању ћелије акценат је на томе да је ћелија основна јединица грађе свих живих бића, да има своје основне делове (ћелијску мембрану, цитоплазму са органеламa и једро са наследним материјалом, као и да постоје ћелије чији се наследни материјал налази слободан у цитоплазми, као у случају бактерија) и да према броју ћелија разликујемо једноћелијска и вишећелијска жива бића. – <i>Није потребно детаљно изучавати грађу ћелије, нити помињати поједине органеле.</i> – Процедуре за истраживање и елементе безбедног рада одређује наставник и упознаје ученике. <i>Препорука је да се микроскоп не користи</i> , већ да ђаци током вежбе самостално користе лупу посматрајући крупне ћелије које су им доступне сходно окружењу у коме се школа налази, као нпр. ћелије паренхима поморанце, јаје птице, икра рибе, јаја водоземаца. – Изучавање заједничких особина живих бића треба обрадити кроз огледе (потребе за водом, одговарајућом температуром за раст, дисање, развој и размножавање и исхрана се могу пратити на квасцу; дисање, у смислу размене гасова, се може пратити огледом са свећом; кретање се може пратити огледом са кишном глистом на папиру итд). – <i>Потребно је заједничке особине</i>	Иницијално Тестирање Формативно, Свакодневно Оцењивање усмених одговора Ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих Часова Домаћи задатак лабораторијске Вежбе Проблемски Задаци Писана провера – – Објективни тестови са допуњавањем Кратких Одговора – задаци са означавањем – Задаци вишеструког Избора Спаривање Појмова

<p>Користи доступну ИКТ и другу опрему</p> <p>56. истраживању, обради података и приказу резултата;</p>	<p>користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону</p> <p>29. извести о резултату</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату</p> <p>БИ.2.6.2. зна шта је грешка инструмента и прецизност мерења и уме по упутству да калибрише инструмент</p> <p>БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар</p>		<p>градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса.</p> <p>Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p> <p>Излучивање.</p> <p>Надражљивост.</p> <p>Покретљивост – кретање.</p> <p>Размножавање: бесполно и полно.</p> <p>Раст и развиће</p> <p>Дужина живота</p> <p>Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.</p>		<p><i>обрађивати упоредо, на представницима свих великих група, али би увек требало кренути од човека као бића које је овом узрасту најближе.</i></p> <p>Особине које се не могу обработити огледом, могу се обработити кроз истраживачки рад ученика.</p> <p>18. <i>Препорука је да ученици овог узраста све задатке обављају у пару, чиме развијају способности сарадње и ненасилне комуникације, а наставник може да оствари много бољи увид у активности ученика.</i></p> <p>19. <i>Све што ученици посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље.</i></p> <p>20. <i>После истраживања заједничких особина, ученици би требало самостално да изводе груписање организама, према задатом критеријуму. Наставник може самостално одабрати једну или више група (на примеру биљака и животиња) погодних за савладавање научног принципа класификације организама.</i></p> <p>21. <i>Треба више пажње посветити карактеристичним особинама (морфологији), а не ономе што жива бића раде (нпр. расту целог живота, могу да пливају...), како изгледају (нпр. имају одређену боју), или зато што <i>a priori</i> знамо припадност групи (нпр. цветнице, бескичмењаци, сисари...). Овакав начин на који се жива бића класификују путем успостављања хијерархије главних „атрибута“ (карактера) које имају и уклапања у поједине скупове (групе), омогућава увођење научног приступа и разумевање биолошке еволуције.</i></p> <p>22. <i>Не препоручује се увођење нижих систематских категорија, осим врсте због наслеђивања особина.</i></p>	
---	---	--	--	--	--	--

	<p>результата БИ.3.1.2. уме да објасни зашто је нешто класификовано као живо или као неживо БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима БИ.3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података БИ.3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата</p>				<p>Слично као и код обраде заједничких особина живих бића, све што ученици посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље, као и да направе речник основних појмова, при чему на овом узрасту <i>не инсистирати на употреби појмова као што су морфологија, анатомија, хијерархија.</i></p>	
<p>Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; Одабира макроморфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење. Једноставним</p>	<p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима БИ.3.6.2. уме да осмисли</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА (5o+1y+1b+1c=8)</p> <p>– Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота</p> <p>– Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>– Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>– Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	<p>Адаптације</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ланци исхране - Водена средина - Копена средина - Земљиште - прилагођеност 	<p>У овој области је акценат на <i>ученичком истраживању спољашњих особина живих бића из непосредног окружења</i> и њиховом односу са условима средине у којој живе (нпр. за <i>живот у воденој и копненој средини</i> жаба, комарац, вилин коњиц итд; за <i>живот у води</i> речна шкољка, речни рак, шаран, штука, локвањ, дрезга, нека алга итд; за <i>живот на копну</i> човек, срна, пас, мачка, јазавац, слепи миш, сова ушара, кокошка, шумски мрав, стрижибуба, храст, смрча, дивља ружа, љубичица, хајдучка трава, камилица, ливадарка итд; за <i>живот под земљом</i> кртица, ровац, кишна глиста итд;) због чега у препорученим садржајима нема морских организама. Ако су ученици заинтересовани за њих, јер их срећу у нпр. географији или научно-популарним емисијама, наставник треба да одговори њиховим образовним потребама. Треба имати у виду да су примери дати у табели само препоручени садржаји, тј. наставник може користити све или само неке од примера, а може увести и нове</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <ul style="list-style-type: none"> – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци

<p>цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p>	<p>једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата, БИ.3.1.1 примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима и у атипичним примерима (вируси, делови организама, плодови и сл.)</p>	<p>Одговоран однос према здрављу</p>			<p>адекватне примере, сходно окружењу у коме се школа налази, структури одељења и интересовању ученика. Резултате истраживања би требало искористити за генерализацију и увођење новог појма – <i>прилагођеност (адаптација)</i>. Часови утврђивања и часови вежбања могу се искористити за <i>радионичарски</i> рад описивања и цртања животних форми на карактеристичним примерима.</p>	<p>вишеструког избора спаривање појмова</p>
<p>Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; Одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; Једноставним цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље. Прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке;</p>	<p>БИ.1.3.1.разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте БИ.1.3.2.зна основне појмове о процесима размножавања БИ.1.6.1.уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату БИ.2.6.3.уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу</p>	<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (4о+2у+3в+1с=10) – Преношење особина са родитеља на потомке. – Разлике родитеља и потомака. – Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности. – Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. – Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.</p>	<p>– Размножавање – Наследни материјал – Наслеђивање – Варијабилност – Еволуција врсте – мутација</p>	<p>– У овој области <i>акцент је на преносу особина са родитеља на потомке</i> размножавањем, <i>разликама бесполог и полног размножавања у погледу наслеђивања</i> особина и разликовању наследних и ненаследних утицаја у развићу особина јединки. – Потребно је разјаснити да се <i>особине једне јединке развијају под утицајем наследних фактора које је она добила од родитеља и, истовремено, под утицајем животних услова у којима се њено развиће одвија</i>. Трбало би нагласити да варијабилност (различитост јединки) унутар једне врсте настаје кроз садејство ових фактора. <i>Наведене феномене би требало обрадити кроз ученичко истраживање варијабилности унутар једне врсте (нпр. разлике између деце у одељењу, у димензијама и боји плодова на пијаци, између говеда у истом домаћинству; уочавање разлика у висини стабла, броју листова и цветова биљака које расту у хладу и оних који расту на сунцу, или биљака које расту у близини саобраћајница и даље од њих) и кроз оглед са пелцерима или листовима афричке љубичице (биљке са истим наследним материјалом различито изгледају када расту под различитим условима).</i></p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора спаривање појмова</p>

<p>Разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; Поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p>					<p>– Огледу треба да претходи <i>постављање хипотезе</i> која ће бити огледом испитана (шта очекујем да ће се десити ако резнице исте биљке гајим у различитим условима осветљености и слично). Закључци о наслеђивању, утицају фактора животне средине и индивидуалној варијабилности могу бити генерализовани и повезани са питањима из свакодневног живота. На овај начин се постиже разумевање различитости између људи са акцентом на то да је свака особа јединствена и непоновљива (чиме се доприноси фундаменталној изградњи осећања прихватања и толеранције јер сви смо међусобно различити). Такође, на овај начин намеће се суштинско разумевање разлога због којих животни стил сваког од нас (исхрана, физичка активност, пушење, наркоманија и сл.) утиче на наше особине (нпр. раст и формирање тела током одрастања и касније) и на потенцијална обољевања.</p> <p>– <i>Табеларно и графичко приказивање резултата</i>, са обавезним извођењем закључака, би требало практиковати увек када се прикупљају подаци.</p> <p>– Препорука је да се <i>ИКТ опрема користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања или огледа</i>, када се ученици оспособе за њено коришћење на часовима предмета <i>информатика и рачунарство и техника и технологија</i>. У петом разреду, <i>неопходно је увести само појам наследног материјала</i> као узрока уочене различитости и појам врсте због варијабилности. <i>Не препоручује се увођење појмова ген, хроматин, хромозом, Менделових правила наслеђивања и слично.</i></p>	
Истражује особине	БИ.1.4.2.препознаје утицаје	Компетенција за	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	-Домаће и дивље животиње	-Исходи у овој области омогућавају да се жива бића проучавају у амбијенту у	Формативно, свакодневно

<p>живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;</p> <p>Групише жива бића према њиховим заједничким особинама;</p> <p>Одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;</p> <p>Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење.</p> <p>Користи доступну ИКТ и другу опрему истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>Доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи;</p> <p>11. Направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима непосредном окружењу;</p>	<p>појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације</p> <p>БИ.1.1.3.препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>БИ.1.4.4.препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају,</p> <p>БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>БИ.1.4.3.уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота),</p> <p>БИ.2.1.3.познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>БИ.2.4.4.зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)</p> <p>БИ.2.6.1.уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату</p> <p>БИ.3.4.2.разуме да се уз материјалне токове увек</p>	<p>учење</p> <p>Рад са подацима 25) информа цијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>(4o+3y+5b+1c=13)</p> <p>и Жива бића из непосредног окружења.</p> <p>и Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину.</p> <p>и Заштита живих бића и животне средине.</p> <p>и Пројекат очувања природе у мом крају.</p> <p>и Дивље животиње као кућни љубимци – да или не.</p> <p>Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна - могући преносиоци болести, отровне животиње).</p>	<p>-Гајене и самоникле Биљке</p> <p>-Животна средина</p> <p>-Утицај човека на животну средину</p> <p>-Заштита природе</p> <p>-Кућни љубимци</p> <p>-Јестиве и отровне Врсте</p> <p>-Преносиоци Болести</p>	<p><i>којем реално живе и да се код ученика развија осећање одговорности за заштиту природе и биолошке разноврсности, као и свест о властитом положају у природи и потреби одрживог развоја.</i></p> <p>– Препорука је да се часови намењени реализацији исхода из ове области изводе што чешће <i>ван учионице у природном окружењу</i> (школском дворишту или на неком другом терену), где би ђаци самостално или у групама проучавали жива бића, прикупљали податке, осмишљавали и реализовали еколошке пројекте.</p> <p>– Пројекте могу да осмисле на почетку школске године, да их реализују током читаве године, а на часовима предвиђеним за ову област да представе резултате.</p>	<p>оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>и објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>и задаци са означавањем</p> <p>и задаци вишеструког избора</p> <p>и спаривање појмова</p>
--	--	---	---	--	--	--

<p>12. Предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин;</p> <p>13. Илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава;</p>	<p>преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутотрофне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде).</p>					
<p>Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;</p> <p>9. Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p> <p>14. Идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.</p>	<p>БИ.1.5.3.разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима</p> <p>БИ.2.5.3.зна како се чува хранљива вредност намирница., БИ.2.5.4.зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека</p> <p>БИ.3.5.5.познаје симптоме и главне карактеристике болести метаболизма и узроке због којих настају (гојазност, анорексија, булимија, шећерна болест)</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (4о+3у+1в+1с=9)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здрава исхрана и унос воде. – Енергетски напитаи. – Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. – Физичка активност и здравље. <p>Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Намирнице -Правилна исхрана -Пирамида исхране -Вода -Енергетски напитаи -Болести зависности -Здравље -Физичка активност -полно преносиве болести -контрацепција 	<ul style="list-style-type: none"> – У овој области акценат је на <i>основним чињеницама о здравој исхрани</i> (ужина спремљена код куће), води као најздравијем пићу, штетности енергетских пића и дуванског дима. – Промене у и на телу, као последице пубертета, требало би повезати са потребом одржавања личне хигијене и хигијене животног простора и опасностима од ступања у преране сексуалне односе. – Препорука је да се за обраду ових појмова <i>повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе.</i> – Свакако би требало обраду прераног ступања у сексуалне односе обработити заједно са <i>школским психологом.</i> 	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак лабораторијске вежбе</p> <p>проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <ul style="list-style-type: none"> – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним
- ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских
- садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)				
Шта пратимо		Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<ul style="list-style-type: none"> - Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника -Редовност доношења домаћег, свеска евиденције 	<p>Број јављања:</p> <ul style="list-style-type: none"> За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор - 	Свакодневно бележење током године
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује 	<ul style="list-style-type: none"> -Писане провере, свеска евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције - Рад у пару 	<p>Учесталост по месецима</p> <p>Свеобухватност одговора</p> <p>Сналажење на зидним сликама, природном материјалу</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	Пресек стања по Тромесечју
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<ul style="list-style-type: none"> (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције -Сналажење на зидним сликама, шемама 	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску</p> <p>Прегледање свески</p> <p>Бодовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> 35-49%-2 50-74%-3 75.89%-4 90-100%-5 	Свакодневно током годинепраћење/ пресек стања за тромесечје На крају наставне године
				Након сваке теме

	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 		<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p> <p>Прва три пара која ураде добијају +5</p>	<p>По потреби</p> <p>По потреби</p> <p>На крају школске године</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања.(2) – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1) 	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским институцијама -Несебичном пружању помоћи другим ученицима.. 	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>

Програм наставе и учења за предмет *математика* за пети разред

2022-2026. година

Наставници математике:

Снежана Атељевић

Душко Жигић

Циљ учења *математике* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова. Годишњи фонд часова:144

УКУПАН ФОНД ЧАСОВА МАТЕМАТИКЕ У ПЕТОМ РАЗРЕДУ: 144

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

- 128. Природни бројеви и дељивост ($13O+17Y+1C=31$)
- 129. Основни појмови геометрије ($8O+9Y=17$)
- 130. Разломци ($29O+27Y=56$)
- 131. Угао ($8O+10Y=18$)
- 132. Осна симетрија ($4O+5Y=9$)

О-час обраде У-час утврђивања С- час систематизације

Школски писмени задаци Израда + исправка	8
Обнављање градива,иницијални тест,анализа иницијалног теста,пројектни задатак,закључивање оцена	5

Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
1.ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ -Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0 . -Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост	13+18	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Сарадња - Дигитална компетенција	- израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) - реши једноставан		-операције са природним бројевима -скуповне операције -НЗСи НЗД	-Обновити својства скупова N и N_0 (претходник и следбеник) и подсетити се придруживања бројева тачкама бројевне полуправе -Кроз разноврсне задатке са изразима, једначинама и неједначинама из свакодневног живота, наставити са изграђивањем појмова бројевни израз, променљива, израз с променљивом и придруживање, користећи при томе и	-активност на часу -усмени одговор -писмене провере -домаћи задаци -кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом - оцена предавања

<p>$a=bq+r, 0 \leq r < b$.</p> <p>-Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.</p> <p>-Дељивост са 2, 5 и Декадним јединицама.</p> <p>-Дељивост са 4 и 25.</p> <p>-Дељивост са 3 и 9.</p> <p>-Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика.</p> <p>-Прости и сложени бројеви.</p> <p>Ератостеново сито</p> <p>-Растављање природних бројева на просте чиниоце.</p> <p>Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД.</p> <p>Веза између НЗД и НЗС</p>			<p>проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, једначину или неједначину</p> <ul style="list-style-type: none"> - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце - одреди и примени НЗС и НЗД - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке - правилно користи речи <i>и, или, не, сваки</i> у математичко-логичком смислу 	<p>МА.1.1.1.</p> <p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.1.3.3.</p> <p>МА.1.1.5.</p> <p>МА.2.1.3.</p> <p>МА.3.1.2.</p>	<p>-прост и сложен број</p>	<p>термине израз, формула, исказ.</p> <p>-Уочавати примере једноставнијих (функцијских) зависности у разним областима При томе је важно коришћење дијаграма и табела</p> <p>-Увести дељење са остатком</p> <p>-Правила дељивости декадним јединицама и бројевима 2, 5, 4 и 25 увести тако да ученици сами откривају законитости и активно се укључују у процес истраживања и учења, док за правила дељивости са 3 и 9 треба ученике добро изабраним примерима водити до правила.</p> <p>-На конкретним примерима подскупа N_0, увести различите начине записивања скупова уз увођење појма празног скупа и бесконачног скупа, скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп, са одговарајућим знацима; скуповне операције. Коришћењем примера из текућих садржаја, изграђивати математички језик и уносити прецизност у изражавању.</p> <p>-На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: <i>сваки, неки, или, и, не, следи (ако...онда)</i>.</p> <p>-Увести појмове простог и сложеног броја, објаснити поступак Ератостеновог сита и поступак растављања природних бројева на просте чиниоце и одређивања највећег заједничког делиоца и најмањег заједничког садржаоца, Еуклидов алгоритам (на конкретним примерима) и везу између НЗД и НЗС, и оспособити ученике за њихову примену у проблемским задацима.</p>	<p>-истраживачки задатак</p> <p>- однос према раду</p>
<p>2. ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ</p> <p>-Тачке и праве; односи припадања и распореда.</p> <p>-Однос правих у равни; паралелност.</p> <p>-Мерење дужине и једнакост дужи.</p> <p>-Кружница и круг. --</p>	<p>8+9</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <ul style="list-style-type: none"> - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција 	<p>- анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом</p> <p>- опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај</p>	<p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.1.3.3.</p> <p>МА.2.3.1.</p> <p>МА.3.3.1.</p>	<p>Симетрија</p> <p>Транслација</p> <p>Вектор</p>	<p>Главни циљ теме јесте да успостави природни прелаз на више нивое разумевања геометрије, са нивоа <i>визуелизације</i> (на коме су базирани садржаји геометрије у првом циклусу), на нивоу <i>анализирања</i> и <i>апстракције</i> (одн. <i>неформалне дедукције</i>).</p> <p>-Ученици усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно</p>	<p>-посматрање</p> <p>-праћење ангажовања ученика</p> <p>-продукти ученикових активности</p> <p>-писмена провера</p> <p>-усмено испитивање</p>

<p>Кружница и права. -Преношење и надовезивање дужи. -Централна симетрија. -Вектор и транслација.</p>			<p>тачке и праве у односу на круг - нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор - упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски - преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом - правилно користи геометријски прибор</p>		<p>формулисање тврђења; правилно закључивање, правилно коришћење везника и, или, а нарочито ако...онда). Садржаје треба да прате задаци у којима се истиче правилно изражавање, договорено означавање, коректно цртање, и којима се подстиче логичко-комбинаторно размишљање. -Полазећи од појмова <i>тачке</i> и <i>праве</i> и односа <i>припадања</i> и <i>распореда</i> увести појам дужи и појам полуправе и начине њиховог обележавања. -Разматрати однос две праве у равни; заједно са овом чињеницом показати цртање праве паралелне датој правој кроз тачку која јој не припада. Као посебно важне области (заједно са границом) истаћи <i>троуглове</i> и <i>паралелограме</i> и начине њиховог означавања. -Објаснити практичан значај стандарних јединица мере и потребу за деловима јединице мере. -Увести појмове: кружница, круг, центар, полупречник, пречник, лук, тетива и тангента. Однос две кружнице, односно два круга разматрати на конкретним примерима и задацима. -Централном симетријом пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике. Истаћи основне особине централне симетрије и повезати их са особинама паралелограма. -Увести појмове усмерених дужи и вектора Транслацијом („паралелним преношењем“) пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике и остале једноставне фигуре.</p>	<p>-домаћи задаци -однос према раду -ангажовање на креативном домаћем задатку -ангажовање у групном раду</p>
<p>3. УГАО -Угао, централни угао; једнакост</p>	<p>8+10</p>	<p>-Компетенција за учење - Рад са</p>	<p>- идентификује врсте и опише својства</p>	<p>МА.1.3.1.</p>	<p>-врсте углова и операције са - Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и</p>	<p>-посматрање -праћење ангажовања</p>

<p>углова. -Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). -Упоредни углови; врсте углова. -Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. -Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. -Углови на трансверзали. -Транслација и углови.</p>		<p>подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција -Сарадња</p>	<p>углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе 57. нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор 58. измери дати угао и нацрта угао задате мере 59. упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно 60. реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова)</p>	<p>МА.2.3.1. МА.3.3.1.</p>	<p>угловима</p>	<p>неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области, али даља разматрања ограничити само на конвексне углове. Увести и означавање углова малим словима грчког алфабета. Користећи се механичким моделима (кретање клатна, лепеза и сл.) мотивисати придруживање кружних лукова (и одговарајућих тетива) угловима. Једнаке углове увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово објашњење надовезати конструктивно преношење углова помоћу шестара и лењира, а затим и конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова Развити код ученика вештину мерења и цртања угла помоћу угломера. Повезати једнакост углова са једнакошћу њихових мера. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова. Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике треба оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке употребом троугаоног лењира, а након истицања нормалности тангенте и одговарајућег полупречника, и за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице. Објаснити шта се подразумева под растојањем тачке од праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао. Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве. Када трансверзала није нормална на</p>	<p>ученика -писмена провера -усмено испитивање -домаћи задаци -однос према раду -израда панона</p>
--	--	--	---	--------------------------------	-----------------	---	--

						<p>паралелним правама, добијене углове поделити на оштре и тупе и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки.</p> <p>Обновити једнакост наспрамних страница паралелограма, и извести једнакост наспрамних углова паралелограма. Објаснити шта се подразумева под растојањем између две паралелне праве. Истаћи односе углова са паралелним крацима.</p>	
<p>4. РАЗЛОМЦИ</p> <p>-Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$).</p> <p>-Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима.</p> <p>-Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака.</p> <p>-Децимални запис разломка и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$).</p> <p>Упоређивање бројева у децималном запису.</p> <p>-Заокругљивање бројева.</p> <p>-Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази.</p> <p>-Једначине и неједначине у скупу разломака.</p> <p>-Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна</p>	29+27	<p>-Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>- прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други</p> <p>- одреди месну вредност цифре у запису децималног броја</p> <p>- заокругли број и процени грешку заокругљивања;</p> <p>- израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину</p> <p>- реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину</p> <p>- одреди проценат дате величине</p> <p>- примени размеру у једноставним</p>	<p>МА.1.1.1.</p> <p>МА.1.1.2.</p> <p>МА.1.1.3.</p> <p>МА.2.1.1.</p> <p>МА.2.1.2.</p> <p>МА.3.1.1.</p> <p>МА.3.1.3.</p>	<p>операције са разломцима</p> <p>процент</p> <p>размера</p> <p>аритметичка средина</p>	<p>- На почетку увести појмове правога односно неправог разломка, као и мешовитог броја. Претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто, повезати са поступком дељења са остатком.</p> <p>-Геометријску интерпретацију ненегативних рационалних бројева уводимо помоћу бројевне полуправе. Примери за то треба да буду разноврсни, имениоци разломака не треба да буду већи од 10. Бројевна полуправа се може користити и за упоређивање разломака.</p> <p>-Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже, односно поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са познатим поступком налажења највећег заједничког делиоца бројиоца и имениоца.</p> <p>-Упознати ученике са различитим начинима упоређивања разломака.</p> <p>-Увођење децималног записа разломка и њихово приказивање на бројевној полуправој повезати са примерима из свакодневног живота.</p> <p>Превођење разломака у децимални</p>	<p>-посматрање</p> <p>-праћење ангажовања ученика</p> <p>-писмена провера</p> <p>-усмено испитивање</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-однос према раду</p> <p>-истраживачки задатак</p> <p>-заинтересованост и мотивација</p> <p>-поступност и кратки одговори пред таблом у циљу објашњења тока израде задатка</p> <p>-предавање ученика</p>

<p>неједнакост 30. $< (p+q)/2 < q$.</p>			<p>реалним ситуацијама 18 примени аритметичку средину датих бројева 19 сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер</p>		<p>запис започети са разломцима који се могу свести на децималне разломке, а након тога увести и појам периодичног децималног записа. -Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац. Пре дељења разломака упознати ученике са појмом реципрочне вредности разломка и природног броја. -Код сабирања, одузимања и множења децималних бројева користити аналогију са извођењем истих операција са природним бројевима. Код дељења увести прво дељење децималног броја природним, 23. након тога, кроз добро одабране примере, показати како се дељење децималних бројева своди на претходни случај. - Код израза се треба задржати на примерима који нису сувише сложени, јер је циљ увежбавање извођења рачунских операција и примена њихових особина. Приликом обраде једначина и неједначина треба се задржати на једноставнијим примерима и користити аналогију са решавањем једначина и неједначина у скупу природних бројева. -Веома важан део ове теме су проблемски – текстуални задаци у којима се користе разломци и децимални запис разломака, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Могу се обрадити и разни проблеми из свакодневног живота, нпр. планирање кућног буџета којим се, поред увежбавања операција са децималним записом бројева, ствара и основа за развој финансијске писмености. -У делу који се односи на примену, потребно је ученике оспособити да</p>	
--	--	--	---	--	---	--

						<p>процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота.</p> <p>-Увођење процентног записа разломка пожељно је обрадити кроз визуелне представе на дијаграмима и кроз ситуације у којима се проценат појављује, као што су израчунавања снижења или поскупљења неког производа.</p> <p>-Аритметичку средину је пожељно обрадити и вежбати на конкретним примерима (оцене у дневнику, спорт, кроз истраживачке задатке и сл.).</p> <p>-Важно је правилно формирање и разумевање појма размере. Оспособити ученике за њено коришћење у пракси: при цртању и читању разних планова и графикона; при одређивању растојања; при решавању проблема поделе у датој размери и при повећавању и смањивању слика. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање с већ упознатим садржајима математике и других предмета.</p> <p>. Резултате истраживања ученици треба да представљају графички и на тај начин стекну осећај за упоређивање разломака у различитим записима.</p>	
<p>5. ОСНА СИМЕТРИЈА</p> <p>Осна симетрија у равни и њене особине.</p> <p>Оса симетрије фигуре.</p> <p>Симетрала дужи и конструкција нормале.</p> <p>- Симетрала угла.</p>	4+5	<p>-Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p>	<p>- идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије</p> <p>- симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор</p> <p>- конструише симетралу дужи,</p>	<p>МА.1.3.6.</p> <p>МА.2.3.6.</p>	<p>Симетрија</p> <p>Симетрала дужи</p> <p>Симетрала угла</p>	<p>Код увођења појма осне симетрије од велике важности су: примери који се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање и питања која ученицима постављамо како би дошли до њихових основних представа о најважнијим карактеристикама осне симетрије.</p> <p>Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осам симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да ученици самостално</p>	<p>-праћење ангажовања ученика</p> <p>-писмене провере</p> <p>-усмено испитивање</p> <p>-белешке</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-однос према раду</p>

			<p>симетралу угла и примењује њихова својства</p> <p>-конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави</p>		<p>дођу до основних особина осне симетрије, а затим прећи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити геометријски прибор.</p> <p>Појам осносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно, што значи да се низом примера указује да постоје фигуре које имају једну или више оса симетрија и фигуре које немају ту особину.</p> <p>Ученике научити да користећи геометријски прибор, конструишу симетралу дужи, симетралу угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима.</p>	<p>-активност на часу</p> <p>-поступност у раду</p>
--	--	--	---	--	---	---

Стандарди из математике за 5. разред

теме Број наст.	Назив наставне теме				
		Обрада	Вежбање	Укупно	
1.	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	13	18	31	
2.	ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ	8	9	17	
3.	УГАО	8	10	18	
4.	РАЗЛОМЦИ	29	27	56	
5.	ОСНА СИМЕТРИЈА	4	5	9	
	ШКОЛСКИ				

Основни ниво Ученик/ца:	Средњи ниво Ученик/ца:	Напредни ниво Ученик/ца:	Образовни стандарди
<ul style="list-style-type: none"> - влада појмовима: подскуп, унија, пресек, разлика; - уме да формира и графички прикаже скупове и њихове подскупове; - дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим; 	<ul style="list-style-type: none"> - изводи скуповне операције и правилно употребљава одговарајуће ознаке; - примени основна правила дељивости са 2, 3, 5, 9 и декадним јединицама; 	<ul style="list-style-type: none"> - схвата смисао речи «и», «или», «неки», «сваки»; - изводи сложене скуповне операције; - оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама; 	<ul style="list-style-type: none"> МА.1.1.1. МА.1.3.1. МА.1.3.3. МА.1.1.5. МА.2.1.3. МА.3.1.2.
<ul style="list-style-type: none"> - влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао - влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; 	<ul style="list-style-type: none"> . одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степеним 	<ul style="list-style-type: none"> рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали 	<ul style="list-style-type: none"> МА.1.3.1. МА.1.3.3. МА.2.3.1. МА.3.3.1.
<ul style="list-style-type: none"> - влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао; - уме да их нацрта користећи прибор; - разликује неке врсте углова; 	<ul style="list-style-type: none"> - одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне, рачуна са њима ако су изражени у целим степенима; 	<ul style="list-style-type: none"> - рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; - закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали; 	<ul style="list-style-type: none"> МА.1.3.1. МА.2.3.1. МА.3.3.1.
<ul style="list-style-type: none"> - уме да преведе децимални запис у разломак и обрнуто; - упореди по величини бројеве истог записа; - изврши једну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом када је потребно (сабирање и одузимање разломака са истим имениоцем); 	<ul style="list-style-type: none"> - упореди по величини бројеве записане у различитим облицима; - израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета; 	<ul style="list-style-type: none"> - одреди вредност сложенијег бројевног израза; - користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама; 	<ul style="list-style-type: none"> МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.3.1.1. МА.3.1.3.
<ul style="list-style-type: none"> - познаје осну симетрију и њена својства; 	<ul style="list-style-type: none"> - конструише симетралу дужи и симетралу угла; 	<ul style="list-style-type: none"> - конструише симетралу и осу симетрије сложенијих фигура; 	<ul style="list-style-type: none"> МА.1.3.6. МА.2.3.6.

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Шта пратимо</p> <p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p><small>промену се ватне изражава и склапања; разлике, приликом оцењивања ученичких постигнућа, у складу са стандардима програма, у складу са стандардима програма предмета.</small></p>	<p>Ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције Наставника</p> <p>- Ученици и наставник</p>	<p>Број решених задатака на табли:</p> <p>Задатак са основног нивоа: + Задатак са средњег нивоа :++ Задатак са напредног нивоа :+++</p> <p>15 плусева-оцена 2</p> <p>25 плусева-оцена 3 35 плусева-оцена 4 45 плусева-оцена 5</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p> <p>Пресек стања на</p> <p>полугодишту или пре у зависности од скупљених плусева</p>
	<p>ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);</p>	<p>- Усмено одговарање</p> <p>- Редовност доношења домаћег, прибора, свески Збирки</p> <p>- Ученици и наставник воде евиденцију</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Прецизност и поступност</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>За три направљена минуса-1 у свеску, а након опомене и у дневник</p> <p>После тромесечја и полугодишта претходни минуси се бришу</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p> <p>Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје (16 часова)</p>
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>

		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писмене провере	Бодовање: I 0-34% -1 35-49%-2 50-69%-3 70-89%-4 90-100%-5	Након сваке теме
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Групни рад, рад у пару (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела, дијаграм, истраживачки задатак...)	По потреби
		ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета 18) ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).			
Ангажовање ученика	Ангажовање ученика	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Утисак о укупном раду ученика уз образложење наставника:		На крају школске године
		висок степен ангажовања ученика (4)	-Јављању на часовима (	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано	
		повремено ангажовање ученика (3)	-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)	-Учесталост јављања и активност по месецима	
				-Учествује, помаже другима, израђује	

		<p>минимално ангажовање ученика (2)</p> <p>за неангажовање ученика оцена (1) се у принципу избегава али је предвиђена уколико ће она постићи свој образовно-васпитни циљ да ученик побољша своје радне навике</p>	<p>-Учешћу на такмичењима -Израда панона, предавање,презентација, различитих врста излагања -Тачност, прецизност и свеобухватност одговора</p>	<p>самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда</p>	
--	--	---	--	---	--

Део из ПРАВИЛНИКА о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању („Службени гласник РС”, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020 од 05.06.2020. године) донетог на основу члана 75. став 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20) :

Члан 3.

Ученик се оцењује из обавезних предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности) са и без модула и владања, у складу са Законом, посебним законом и овим правилником.

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање, у смислу овог правилника, јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру обавезног предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности) са и без модула, као и праћење владања ученика. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру предмета, изборних програма, активности са и без модула, предузете активности од стране наставника за унапређивање постигнућа ученика, процена њихове делотворности и јасне и конкретне препоруке за даље напредовање.

Формативне оцене се по правилу евидентирају у педагошкој документацији наставника, у складу са овим правилником и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начин како учи, степен самосталности у раду, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима и други подаци о ученику битни за праћење.

Сумативно оцењивање, у смислу овог правилника, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта из обавезног предмета, изборних програма, активности и владања.

Оцене добијене сумативним оцењивањем у првом разреду су описне и на крају полугодишта, односно школске године исказују се као напредовање ученика у остваривању исхода, ангажовање и препорука. Оцене добијене сумативним оцењивањем у осталим разредима су по правилу бројчане.

Сумативне оцене се евидентирају у прописаној евиденцији о образовно-васпитном раду (у даљем тексту: дневник), а могу бити унете и у педагошку документацију, у складу са овим правилником.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМА ПРЕДМЕТИМА

Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком, географијом и хемијом.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета музичка култура за 5. разред
за период 2022-2026.године

Предметна наставница: Фрида Месарош

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења музичке културе биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21. ЗОСОВ

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

133. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
134. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
135. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
136. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
137. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
138. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
139. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
140. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
141. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
142. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
143. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
144. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
145. развијање позитивних људских вредности;
146. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
147. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
148. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
149. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
150. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народ

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај (7 обр. + 3 утврђ.)	појмови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>- наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу;</p> <p>- објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;</p> <p>- искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека;</p> <p>- реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма;</p> <p>- идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености</p> <p>МК. 1.1.2. опише основне карактеристике - историјско–стилских периода</p> <p>- народног стваралаштва</p> <p>Ученик уме да анализира повезаност:</p> <p>МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра</p> <p>МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота</p> <p>МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора</p> <p>МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p> <p>МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту</p>	<p>-компетенција за учење</p> <p>-комуникација</p> <p>-естетичка компетенција</p> <p>-рад са подацима и информацијама</p>	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА</p> <p><u>Човек у праисторији</u></p> <p>Улога музике у првобитном друштву;</p> <p>Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичкоантрополошка истраживања);</p> <p>Магијска моћ музике;</p> <p>Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес;</p> <p>Покрет: порекло плеса;</p> <p>Слушање/доживљај ритма телом;</p> <p>Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине.</p> <p><u>Човек Антике</u></p> <p>Божанска природа музике:</p> <p>- митолошка свест античког човека;</p> <p>- музички атрибути богова;</p> <p>- музика и држава.</p> <p>Музика у храму и музика на двору;Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама;</p> <p>Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим;</p> <p>Појава првих нотација, пентатоника;</p>		<p>Користити методе/технике и облике рада које активирају ученике да буду самосталнији у раду: анализа музичких примера, фотографија, ППТ, видео материјала.</p> <p>Инсистирање на корелацији са другим предметима: историја, ликовна култура, географија.</p> <p>Коришћење ЛОГОС-овог е-уџбеника: видео и аудио записи, квизови, ППТ.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>

<p>61. класификује инструменте по начину настанка звука;</p> <p>62. опише основне карактеристике ударалјки;</p> <p>63. препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи;</p> <p>64. користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености</p> <p>МК. 1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава Ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава</p> <p>31. оквиру музичког дела МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p>	<p>-комуникација</p> <p>-естетичка компетенција</p> <p>-компетенција за учење</p> <p>-рад са подацима и информацијама</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p> <p>20 2 обр.)</p> <p>Најстарији инструменти: тело, ударалјке, дувачки, жичани; Ударалјке - настанак, првобитни облик и развој; Ритмичке ударалјке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске ударалјке;</p>	<p>мелодија, ритам, инструменти</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: видео и звучниј записа, фотографија, ППТ, доступне ИКТ апликације. Користити претходна знања ученика. Повезати са историјским контекстом. Коришћење ЛОГОС-овог е-уџбеника</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</i></p> <p><i>Самоевалуација 24. евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
--	--	---	---	-------------------------------------	---	---

<p>19) изражава се покретима за време слушања музике;</p> <p>20) вербализује свој доживљај музике;</p> <p>21) идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;</p> <p>22) анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте;</p> <p>23) илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...);</p> <p>24) критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље;</p> <p>25) понаша се у складу са правилима музичког бонтона;</p> <p>26) користи могућности ИКТ-а за слушање музике;</p>	<p>МК. 1.2.1. именује музичке изражајне елементе</p> <p>МК. 1.2.2. именује извођачки састав</p> <p>МК. 1.2.4. именује српски музички фолклор</p> <p>МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената</p> <p>МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра</p> <p>Ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:</p> <p>МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера</p> <p>МК. 3.2.2. жанровским и историјско– стилским контекстом звучног примера</p> <p>МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора</p>	<p>-комуникација</p> <p>-естетичка компетенција</p> <p>-компетенција за учење</p> <p>-одговоран однос према здрављу</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (14обр. + 4утврђ.)</p> <p>Елементи музичке изражајности - темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената;</p> <p>Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора;</p> <p>Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа;</p> <p>Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича;</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, темпо, покрет</p>	<p>Основни методски приступ је од звука ка теорији.</p> <p>Јасно формулисати упутства како би ученици знали на шта да усмере пажњу приликом слушања.</p> <p>Постепено проширивати опажајни капацитет код ученика усмеравајући их на специфичности музичког дела пре слушања.</p> <p>Ученичка знања из различитих области повезати и ставити</p> <p>26) функцију разумевања дела, подстичући креативност и критичко мишљење.</p> <p>Користити илустрације, ППТ и ИКТ када је могуће.</p> <p>Подстићи ученике на изношење свог мишљења уз аргументовано образлагање.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и активности ученика.</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова Домаћи задатак</i></p>
--	--	---	--	---	--	---

<p>- пева и свира самостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); - кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; - користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; - искаже своја осећања у току извођења музике; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);</p>	<p>МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>-естетичка компетенција -сарадња -комуникација -одговоран однос према здрављу -компетенција за учење</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (35обр. + 4утврђ) + 2сист.) Певање Певање песама по слуху самостално и у групи; Певање песама из нотног текста солмизацијом; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом;</p> <p>Свирање Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима; Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста; Извођење дечијих, народних и уметничких игара; Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, текст, темпо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике за самостални рад, рад у пару или групи. Кроз одговарајуће примере музичких вежби и композиција обрадити елементе музичке писмености. Обратити пажњу на правилно дисање, положај тела и дикцију. Узети у обзир гласовне могућности ученика. За инструментално музицирање користити ритмичке и мелодијске инструменте. Могу се користити нотни примери који су солмизацијом обрађени. Примељивати принцип активног учешћа ученика на часу. Коришћење аудио или видео снимака или матрица када је могуће. Посета концерта, у складу са могућностима</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање активности ученика, певањем и свирањем. Самоевалуација Севалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
---	---	--	--	--	--	--

<p>икористи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; и изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; и комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; и учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; и користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.</p>	<p>Ученик уме да: МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст. Ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>-естетичка компетенција -комуникација -сарадња -компетенција за учење</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (1)</p> <p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Импровизација мелодије на задати текст; Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима; Израда једноставних музичких инструмената; Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, тампо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике на музичко стваралаштво, самостално, групно и у пару. Користити корелацију са ликовном културом. Креативна употреба мултимедија: ППТ, ИКТ, аудио и видео снимци, мобилни телефони.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно награђивање ученика за било који облик музичког стваралаштва. Самоевалуација у евалуација на крају полугодия и током појединих часова</i></p>
---	--	---	--	---	--	---

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: Сл. гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p style="font-size: small;">промену се: квалитетно припремање и испитивање, разумевање, примењивање и вредновање; квалитетно припремање и испитивање, разумевање, примењивање и вредновање; квалитетно припремање и испитивање, разумевање, примењивање и вредновање.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције Наставника</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5</p> <p>Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Хронолошка прецизност</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>-Редовност доношења Домаћег</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник</p> <p>За редовно доношење домаћег задатка-5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек на крају године</p>
	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност</p> <p>Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>
		<p>Певање и/или свирање песама и/или композиција</p>	<p>Учесталост активности на часовима</p> <p>Ритмичка и мелодијска прецизност</p> <p>Ангажовање самостално и у пару/групи</p> <p>Активно учешће у раду</p>	<p>Пресек стања сваког месеца</p>
		<p>Музичко стварање</p>	<p>Прецизни одговори</p> <p>Самосталност у одговарању</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
			<p>Ангажовање и труд</p> <p>Поштовање задатог материјала и инструкција</p> <p>Сарадња у пару или групи</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>

настави у
Ангажовање ученика

другима активно учествовање у настави,
сарадњу са мотивацију за учење и
напредовање. задацима, и исказано
интересовање и одговоран однос према
раду, постављеним

		- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе	По потреби
	Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...) Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	-Пресек стања по тримесечјима
	висок степен ангажовања ученика (4)	-Броју успешности у групном раду, раду у пару	(приредбе, концерти, наступи, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	
	уз ангажовање ученика (3)	-Учешћу у хору, приредбама, ваннаставним активностима		
	ангажовање ученика (2)	-Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања		

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ликовна култура за 5. разред
за период 2022-2026.године

Одељења: **5**

Наставници:
Весна Мајски

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења ликовне културе биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције. Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

151. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
152. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
153. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
154. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
155. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
156. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
157. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
158. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
159. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
160. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
161. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
162. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
163. развијање позитивних људских вредности;
164. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
165. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
166. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
167. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
168. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Предметни исходи	Стандарди	компетеније Опште међупредметне Компетеније	Назив теме / садржај	садржаја Кључни појмови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-------------------------	------------------	---	---------------------------------	----------------------------	--	--

<p>опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; -скаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности;</p>	<p>Основни ниво ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципл и садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би пости -гао одређени ефекат ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе да би проширио своја знања из уметности</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">естетска компетенција, предузетничка компетенција вештина сарадње, вештина за живот у демократском друштву, брига за здравље, еколошка компетенција, мпетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема,</p>	<p style="text-align: center;">ЛИНИЈА (10о+8п+2еа=20) <u>Основни садржаји</u></p> <p>- Непосредно извлачење линија са различитим цртачким материјалима, на различитим подлогама и колажирање Својства и врсте линија Линије у природи - 32. Линија као средство за стварање различитих ликовних својстава површина Линија као ивица тродимензионалног тела Линија</p> <p><u>Проширени садржаји</u> Савремена средства за цртање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање... аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Занимања 21 којима је неопходна вештина слободоручног цртања;</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Цртеж, ликовни елементи, материјали и технике, визуелно, галерија, музеј...</p>	<p>-вербално- текстуални (кроз разговор и дискусију дефинисање појма линија и њених карактеристика- својстава и врста); -илустративна- корелација са природом и појавом линије у природи; 25. подстицање на опажање различитих врста и карактера линија у природи; 26. практично- демонстративни поступак (извлачење линија различитим ликовним техникама на различитим материјалима- меке оловке на различитим подлогама, темпере, колаж); -примена игре као методе учења и приступа задатку; 27. дефинисање илустрацијом и демонстрацијом линије као границе 3д облика у техници вајања; 28. креирање задатака; 29. подстицање, коректура (савети које наставник даје у току практичног рада, питања која наводе ученика на промишљање и развијање идеја); -увођење и примена савремених технологија у настави (3Д оловка, апликативни програми за цртање, виртуелна посета пећини Ласко, нпр); - кооперативно учење; - корелација са наставом информатике и рачунарства (цртање и сликање на рачунару); -корелација са музичком културом;</p> <p>-корелација са математиком, биологијом и историјом; 30. естетска анализа (изражавање ставова, идеја, мишљења и вредности на</p>	
--	--	--	---	--	---	--

*Формативно,
оцењивање,
усмено
одговорање
ученика,
практичан рад
Самоевалуација и
евалуација на
крају месеца и
током појединих
часова,
портфолио
ученика*

<p>пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује; искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно;</p>	<p>Основни ниво ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципл и садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би пости -гао одређени ефекат ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе да би проширио своја знања из уметности</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">естетска компетенција, предузетничка компетенција вештина сарадње, вештина за живот у демократском друштву, брига за здравље, еколошка компетенција, мпетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема,</p>	<p style="text-align: center;">ОБЛИК (14о+4в+2еа=20)</p> <p style="text-align: center;"><u>Основни садржаји</u></p> <p style="text-align: center;">Природа и њени облици Својства- карактеристике Облика Луминообјекти Врсте облика Основни површински и тродимензионални облици Величина облика и међусобни однос величина 27) Груписање облика у равни или простору</p> <p style="text-align: center;"><u>Проширени садржаји</u></p> <p style="text-align: center;">Уметничко наслеђе – наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Дводимензионално и тродимензионално, раван, простор, додиривање, преклапање</p>	<p>и вербално - текстуални - кроз објашњавање, разговор и дискусију дефинисање појма облика и његових карактеристика (својства и врсте, 2д и 3д облици, величине облика и међусобни односи, груписања, планови, реална и имагинарна функција облика.); и илустративни- кроз конкретне примере из човекове средине, историје уметности и корелацијом са другим наставним предметима (за сваку наставну јединицу); ипратично -демонстративни - кроз употребу разних прво појединачних основних, а потом комбинованих ликовних материјала и техника (цртеж, слика, вајање, графика, колаж...); икреирање задатака; иподстицање, коректура; и естетска анализа заједно са ученицима (ум. дела и ученичких радова) и вредновање; -корелација са историјом, биологијом, математиком; - вербално илустративни подстицај кроз заједничко дефинисање појма светлински објекти и колаж- примена у енеријерима као витражи, амбијентална решења и зидне декорације, као фасаде, илустрација...</p> <p>-ЛЕД технологија у савременој уметности, обликовање простора светлом;</p> <p>и корелација са примерима из историје уметности (архитектура, илустрација), књижевности, позориштем (сцена), музиком; ивиртуелна посета неком музеју; и демонстрација и примена нових материјала (разне провидне фолије у боји, дијапројектори, провидни и непровидни папири); икреирање задатка, и пређење, коректура, естетска анализа и вредновање дечијих радова; - вербално илустративним методама уз објашњавање, ест. анализу и разговор заједно са ученицима дефинисати дизајн као грану ликовне уметности и њену утилитарну и естетску функцију;</p>	
---	---	--	---	--	---	--

Формативно,
оцењивање,
усмено
одговорање
ученика,
практичан рад
Самоевалуација и
евалуација на
крају месеца и
током појединих
часова,
портфолио
ученика

<p>описе ритам који учоава у природи, окружењу и уметничким делима; пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност;</p>	<p>Основни ниво ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. учоава међусобну повезаност елемената, принципл и садржаја на свом раду и на радовима других</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">естетска компетенција, предузетничка компетенција вештина сарадње, вештина за живот у демократском друштву, брига за здравље, еколошка компетенција, мпетенција за целоживотно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема,</p>	<p style="text-align: center;">РИТАМ (7o+9в+2ea=18) <u>Основни садржаји</u></p> <p>С Ритам у структурама природних и вештачких материјала: линија, облика и боја Слободан и спонтан ритам линија, боја, облика, мрља Својства орнамента Слободно ритмичко компоновање</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету.</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Понављање, правилно, спонтано, апстрактно, шема, примењена уметност, културно наслеђе</p>	<p>-вербално- текстуални и кроз разговор и дискусију дефинисање појма ритма; - илустративна корелација са природом (ритам у природи, смена дана и обданице, смена годишњих доба, падавине, таласи); - подстицање на опажање различитих врста ритмова у структури облика и у текстури природних и вештачких облика; - практично-демонстративни поступак (израда задатака у којима се истиче понављање линија, боја, облика да би се постигла динамичност или ред); -корелација са музиком, плесом и књижевности; - креирање задатака; - подстицање, коректура; - разумевање уметничког дела/ученичког рада; - вредновање, организовање одељењских изложби, учење на разликама и процена сопственог напретка;</p>	<p><i>Формативно, оцењивање, усмено одговорање ученика, практичан рад Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова, портфолио ученика</i></p>
---	--	--	--	--	--	---

<p>пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; тумачи једноставне визуелне информације; –објасни зашто је наслеђе културе важно.</p>	<p>Основни ниво ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципл и садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би пости -гао одређени ефекат ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе да би проширио своја знања из уметности</p>	<p>целоковитно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, решавање проблема, вештина за живот у демократском друштву, брига за здравље, еколошка компетенција, естетска компетенција, предузетничка компетенција</p> <p>Компетенција за вештина</p>	<p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ (50+7в+2еа=14) <u>Основни садржаји</u></p> <p>Визуелно споразумевање и Обликовање и преобликовање употребних предмета</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.</p>	<p>Сигнал, знак, симбол, визуелна комуникација, дизајн, примењена уметност</p>	<p>-вербално- илустративним подстицајима кроз разговор са ученицима дефинисање и проширивање знања из области визуелног споразумевања (облицима, начинима, улогом, средствима и значајем); укорелација са свакодневним животом, књижевношћу, драмским уметностима-фотографија, филм, телевизија, видео; укреирање задатка, увођење и примена савремене технологије у настави; - примена игре као методе учења и приступа задатку, невербална комуникација-читање информација; израз лица и карактеристичан положај тела; -кооперативно учење; упређење, коректура, естетска анализа и вредновање дечијих радова; -обликовање и преобликовање употребних предмета, разговор значају уметности за одржив развој; - креирање задатка; - подстицање ученика и вршење коректуре, давање предлога, сугестија, повратне информације о раду;</p> <p>уестетска анализа (изражавање ставова, идеја, мишљења и вредности на позитиван и аргументован начин, тумачење и разумевање уметничког дела/ученичког рада; у вредновање, организовање одељењских изложби, учење на разликама и процена сопственог напретка;</p>	<p><i>Формативно, оцењивање, усмено одговорање ученика, практичан рад Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова, портфолио ученика</i></p>
---	--	---	--	---	---	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- (просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања,)
- (што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- (размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- (коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- (и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно <small>процењују се: квалитет ликовног изражавања, уметничког осећања, драматичарства, савладавања уметничких техника, композиционих и</small>	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Формативно оцењивање: бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и	- Комисија ученика и наставника	Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	Учесталост јављања на часу по месецима

уметничко изражавање;	<p>средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);</p>	- Практичан рад	<p>Оцена се одређује кроз естетску анализу наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду. Рад који у потпуности задовољава естетске критеријуме у складу са ликовним задацима (оцена 5) Углавном задовољава и види се уложени труд (оцена4) Делимично задовољава – испод прага могућности ученика (оцена 3) Мала количина уложеног труда (оцена2) Нимало уложеног труда (оцена 1)</p>	Након реализације наставне јединице
		- Свеска из ликовне културе	<p>Потпун садржај наставних јединица уз визуелно уобличавање садржаја (оцена 5) Потпун садржај наставних јединица без визуелног уобличавања садржаја (оцена 4) Свеске са непотпуним садржајем се не узимају у разматрање</p>	На крају наставне године, по жељи ученика (није обавезна)
	<p>ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);</p>	Бодовање активности везаних за посете културним догађајима	<p>Усмени извештај о посети галерији, музеју, позоришту или другој културној манифестацији поткрепљен доказима (краћим рефератом у свесци, каталогом, фотографијама...), уз смислено излагање доноси ученику 15 бодова. 30 бодова је оцена 5</p>	Током школске године (зависи од активности ученика)
	<p>ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног</p>	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група</p>	По потреби

Ангажовање ученика у настави

са другима напредовање. активно учествовање у и
настави, сарадњу исказано интересовање и
мотивацију за учење и одговоран однос према раду,
постављеним задацима,

	<p>нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);</p>			
	<p>веома висок степен ангажовања ученика (5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p>	<p>- Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано</p>	<p>- Пресек стања по тромесечјима</p>
	<p>висок степен ангажовања ученика (4)</p>	<p>- Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)</p>	<p>- Учесталост јављања и активност по месецима</p>	
	<p>уз ангажовање ученика (3)</p>	<p>- Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p>	<p>- Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада</p>	
	<p>ангажовање ученика (2)</p>	<p>- Учешћу на такмичењима - Посета културно-историјским институцијама и догађајима - Несебичном пружању помоћи другим ученицима - Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања</p>	<p>- Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) - Спреман је да помогне другима - Иницијатива и квалитет продукта</p>	

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА ЗА 5. РАЗРЕД
за период 2022- 2026. године

Наставници:
Анико Бачић
Ела Сабо
Весна Мајски

Циљ **Циљ** наставе и учења *технике и технологије* је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговора 65. однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекн е бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

Годишњи фонд часова: 72

Циљеви основног образовања и васпитања ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

33. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
34. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
35. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
36. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 22 развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 23 континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 24 развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 25 пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 26 развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
- 27 развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 28 оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 29 развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 30 развијање позитивних људских вредности;
- 31 развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 32 развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 33 развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 34 повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 35 повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Предмет Техника и технологија нема стандарде

Предметни исходи	Опште компетентности међупредметне Компетентности	Назив теме / садржај	Изражајање појмова	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<ul style="list-style-type: none"> - описује улогу технике, технологије и индустрија у развоју заједнице и њихово повећање - разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју - наводи занимања у области технике и технологије - процењује сопствене интересовања у области технике и технологије - организује радно окружење у кабинету - примењују мере заштите на раду - правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје 	<p><i>Одговоран однос према околини</i> <i>Одговоран однос према здрављу</i> <i>Дигитална Компетентност</i> <i>Капацијетет</i></p>	<p>1. ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ 6. часова (4+2)</p> <p>1-2. Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. <small>-Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије.</small></p> <p>3-4. Правила понашања и рада у кабинету.</p> <p><small>Место рада у кабинету и примена мера заштите на раду.</small> 5-6. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја</p>	<p>Заштита Капацијетет Техника Безбедност професије</p>	<p>Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби</p> <p>Техничко-технолошки временовод развоја.</p> <p>Припремити сликовне представе различитих занимања</p> <p>. Анкетирати колико препознају занимања</p> <p>Представити шта доноси непознавање, а шта познавање техничко-технолошких достигнућа.</p> <p>Припремљена правила понашања у кабинету ТТ</p> <p>- Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање .</p> <p>Бележење усмених одговора ученика, уредност записаног у свесци, уредност радног места, систематичност, залагање, самоиницијативност ост.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - процени како би изгледао живот људи без саобраћаја - класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени - наводи професије у подручју рада саобраћаја - направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационалних технологија - разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила - правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају - користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима - аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева напред и 	<p style="text-align: center;"><i>Одговоран однос према здрављу.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Приroda и друштво за трећи разред,</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Техника и технологија за 5.разред (наставна тема: Саобраћај)</i></p>	<p style="text-align: center;">2. САОБРАЋАЈ</p> <p style="text-align: center;">14. Часова (7+7)</p> <p>7.-8. Улога, значај и историјски развој саобраћаја.</p> <p>Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени.</p> <p>9-10. Професије у подручју рада саобраћаја.</p> <p>Употреба информационог саобраћаја</p> <p>11-12. Саобраћајна сигнализација –изглед и правила поступања.</p> <p>13-14. Рачунарска симулација и саобраћајни полигон.*полигон возача у саобраћају.</p> <p>Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају</p> <p>15-16. Правила и прописи кретања пешака, возача</p>	<p>информационо водни, саобраћаја, значај саобраћаја</p>	<p>За реализацију ових наставних садржаја треба користити одговарајуће мултимедије, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне макете које могу израдити и ученици на редовним часовима (28) или у раду слободних активности, као и коришћењем рачунарске симулације.</p> <p>Ученици имају прилику да упознају разне професије у области регулисања друског саобраћаја и могућности и процене сопствених потенцијала и интересовања у вези са тим професијама.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање ученика, уредност записа у свесци и радног места,</p> <p>Израда саобраћајних знакова или раскрснице: сложеност(2-5) Квалитет израде(2-5) Решавање е-тестова, као провера исхода. Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p>
---	--	---	--	---	---

<p>задњем седишту аутомобила и увек их користе као путник</p> <ul style="list-style-type: none"> - повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика - одговорно се понаша као путник у возилу - показује поштовање према другим учесницима у саобраћају <p>Санализира симулиран саобраћајну ситуацију на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла</p>		<p>бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају.</p> <p>17-18. Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају</p> <p>19-20. Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима</p>			
--	--	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - самостално црта скицом и техничким цртежом <u>једноставан предмет</u> <u>Т</u> - правилно чита технички цртеж - Наводи стандарде у техничком цртежу - Знају како да из формата А4 може да изведе остале формате. - Дефинишу размеру - Трансформишу цртеж из природне разме ре у размеру увећања и умањења - преноси податке између ИКТ уређаја - примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару - користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима - користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима - преузима одговорност за рад - представи идеје и планове за акције 	<p><i>Рад са подацима и информацијама и Дигиталну комуникацију. Техника и технологија 5.разред (наставна тема: Техника и дигитална писменост Информатика и рачунарство)</i></p>	<p style="text-align: center;">и ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ часова (6+10)</p> <p>21.-22. Прибор за техничко цртање (оловка, гумаца, лењир, троугаоници, шестап).</p> <p>Формати цртежа (А3, А4).</p> <p>Размера.</p> <p>23.-24. Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена са лободном руком; испрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија).</p> <p>25.-26. Геометријско цртање (цртање паралеличних правих, цртање нормале на дату</p>	<p>цртање</p> <p>0</p> <p>за</p> <p>р</p> <p>цртање,</p> <p>0</p>	<p>Програм се реализује у форми пре давања (теоретска настава) и вежби</p> <p>Инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање увежбавањем приликом геометријског цртања (паралелне линије, нормалне линије, кружнице). Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања.</p> <p>правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера), у потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн. Ово је једна од основних вештина које су неопходне у стицању општих предузетничких компетенција.</p> <p>Препоручује се у пару вежбају пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат), а да сваки ученик</p>	<p>.Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, уредност и тачност скица, техничких цртежа.</p>
--	---	---	---	---	---

<p>које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер</p> <ul style="list-style-type: none"> - развију вештину коришћења прибора за техничко цртање - умеју да повлаче паралелне вертикале, хоризонталне и линије под углом од 30°, 45°, 60° - знају назив, изглед и примену врста линија - умеју да одаберу тврдоћу мине оловке у зависности од врсте линије - препознају начин просторног приказивања предмета - умеју да нацртају једноставан предмет (облика квадрата) у перспективи, изометрији и ортогоналној пројекцији 		<p>праву, цртање углова и помоћу лењира и троугаоника).</p> <p>27.-28. Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност). Техничко писмо. 29.-30. Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање).</p> <p>31.-32. Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет, smartphone, дигитални фотоапарат).</p> <p>33.-34. Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолу</p>		<p>самостално реализује процедуре током рада на рачунару. Такође је препорука да сваки ученик (користећи знања и вештине које је стекао на часовима информатике и рачунарства) реализује једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање и документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ online ресурсима.</p>	
---	--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - знају појам и елементе котирања - знају појам и врсте р азмере - умеју да нацртају дуж, површину и т ело (квадар) у разл ичитим размера и да их искотирају - умеју правилно да ис писују техничко пи смо - умеју да израде мини пројекат п рибором - умеју правилно да у кључе и искључе ра чунар <ul style="list-style-type: none"> - умеју да користе тастатуру и миш - познају основни изгл ед екрана у Windows окружењу - умеју да користе осн овне алатке за рад с а „прозором“ - умеју да нацртају лини ју и површину за позна те параметре 		<p>ције слике, издваја ње дела слике.</p> <p>35.-36. Креирање до кумента у програму за обраду текста. Форматирање текс та, уметање слике - графике. Интерн ет претрага и прис туп online ресурси ма.</p>			
---	--	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - разуме појам ресурса - разуме појам енергије, изворе, облике - разуме закон о одржању енергије - схвата оправданост рециклаже - препознаје знакове рециклаже - повезује својства природних материјала са применом - објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) - направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом 	<p style="text-align: center;"><i>Дигитална Естетичка</i></p>	<p style="text-align: center;">4. РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА 20. Часова (8+12)</p> <p>37.-38. Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали.</p> <p>(рециклажа; заштита животне средине).</p> <p>39.-40. Врсте, својства и примена природних материјала.</p> <p>41.-42. Технологија прераде и обраде дрвета. 43.-44. аде и обраде коже. Текстилна технологија.</p> <p>45.-46. Технологија производње папира.</p>	<p>и енергија, материја, ресурси, Природни</p>	<p style="text-align: center;">Поступно увођење ученика и рад са алатом при извођењу различитих операција међа суштински карактер наставе технике и технологије</p> <p>е –обрада материјала тако постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и технологије. Програм се реализује и форми предавања (теоретска настава) и вежби.</p> <p>Приликом вежбања са алатима и при обради материјала потребно је да ученици своје идеје исказују самостално.</p> <p>Препорука је да ученици, на крају ове области, направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, уредност и тачност скица, техничких цртежа.</p> <p>Доношење и правилна (економична) употреба материјала и алата.</p>
--	---	--	--	---	---

<p>– <u>самостално израђује ј</u> <u>едноставан модел</u></p>		<p>47.-48. Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета –сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање).</p> <p>49.-56. Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала –маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.</p>			
<p>– самостално проналази информације –самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе</p> <p>– одабира материјале и алате за израду предмета/модела</p>		<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p> <p>16 часова (0+16)</p> <p>57.-72. Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже</p>	<p><i>– Тржиште, предузетништво, менаџмент, менаџер</i></p>	<p>Препорука је да се пројекти реализују у паровима или малим групама.</p> <p>Наставник упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних активности. Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју која је у складу са</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање етапа у изради практичног рада ученика.</p> <p>Критеријуми за вредновање завршеног</p>

<ul style="list-style-type: none"> - мери и обележава предмет/модел - ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу одговарајуће технике, поступке и алате - користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења - самостално представља пројектну идеју, поступак израде решење/производ - показује иницијативу јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха - планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова - активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом показује поштовање према сарадницима 	<p>Природа и друштво за 4 (наставна тема: <i>Природа, енергија и производња по трошња</i>)</p> <p>Техника и технологија за 5. р (наставна тема: <i>Ресурси и производња</i>)</p>	<p>коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења у тиму.</p>		<p>њиховим интересовањима и способностима при чему се постиже потпуна диференцијација и индивидуализација наставе. Ученици самостално истражују информације за пројект и задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Идентификација и избор материјала и алата за реализацију пројекта врше се уз подршку наставника. У том процесу, ученици усвајају и примењују знања, развијају вештине, ставове, одговорност и самосталност. Препорука је да се користе материјали и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици и самостално врше мерење и обележавање. Обработка материјала може се вршити индивидуално али је препорука да ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност</p>	<p>практичног рада:</p> <p>Оригиналност (0-10)</p> <p>Сложеност (0-10)</p> <p>Техничка документација (0-10)</p> <p>Избор материјала (0-10)</p> <p>Тачност израде (0-10)</p> <p>Квалитет сапојева (0-10)</p> <p>Естетски изглед (0-10)</p> <p>Функционалност (0-10)</p> <p>Употребна вредност (0-10)</p> <p>Презентација</p>
--	--	---	--	--	---

<p>- пружи помоћ у раду другим ученицима проц ењује остварен резултат и развија предлог унапређења</p>			<p>резултата и предлог унапређења. Т ежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Наставник је ту пажљиви посматрач, помагач када је то потребно, дава алац повратне информације и неко ко охрабрује. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим производима може много научити ако се схвати где су грешке направљене.</p> <p>Дискутовати са ученицима и оцени и понуђених решења.</p> <p>Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размисли шљају предузетнички и развијати и</p> <ul style="list-style-type: none"> - основне компетенције везане за финансијску писменост. 	
---	--	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

ЕЛЕМЕНТИ		УСВОЈЕНОСТ ПРОГРАМА. САДРЖАЈА	РАДНЕ НАВИКЕ И ВЕШТИНЕ	САМОСТАЛНОСТ И ОДГОВОРНОСТ	ПОСТУПАК	ИНСТРУМЕНТИ ОЦЕЊИВАЊА	ВРЕМЕ
ОЦЕН	одличан (5)	<ul style="list-style-type: none"> -Означава, преобликује, разликује, расправља, сажима, успоређује, предвиђа, -одлично познаје градиво, -логички излаже, -повезује целине и -одговара без помоћи наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> -нкретно логички закључује, -примењује релевантне информације у извршење задатака, -са лакоћом користи методе, инструменте, алате и материјал, -изразито прецизан и уредан, -комуницира, сарађује и радо помаже другима, -у потпуности примењује мере заштите на раду и -уз потребан прибор за рад доноси и додатне прилоге на наставне часове везане уз обрађено градиво (штампане прилоге, линкови на интернету, властите РРТ и сл.) 	<ul style="list-style-type: none"> -Активан, потпуно самосталан -ининовативан -увек се придржава општих правила понашања и -стално води рачуна о мерама заштите на раду. 	<ul style="list-style-type: none"> -Формативно -оцењивање: Свакодневно -бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника 	<ul style="list-style-type: none"> -Ангажовање на часу:: стално ++ -повремено+ ретко - 	<ul style="list-style-type: none"> -Свакодневно бележење током године
			<ul style="list-style-type: none"> -уз потребан прибор за рад доноси и додатне прилоге на наставне часове везане уз обрађено градиво (штампане прилоге, линкови на интернету, властите РРТ и сл.) 		<ul style="list-style-type: none"> -Прегледање свески 	<ul style="list-style-type: none"> -Уредност -Све забележено са часова , -Урађени графички радови: <ul style="list-style-type: none"> - користи оба лењира++ -користи један лењир + 	<ul style="list-style-type: none"> -На крају сваке вежбе и крају наставне године
			<ul style="list-style-type: none"> -Редовност 	<ul style="list-style-type: none"> -За три недоношења прибора и материјала -1 у свеску, а након опомене и у дневник -За редовно доношење прибора и материјала-5 	<ul style="list-style-type: none"> -Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје 		
	врло добар (4)	<ul style="list-style-type: none"> -Ученик зна да објасни главну идеју, описује, показује, одабира, ређа, разликује, -излаже градиво тачно и разговорно, -врло добро разуме читање и -наставник ретко помаже . 	<ul style="list-style-type: none"> -Логички размишља и примењује закључке при извршењу конкретних задатака, -самостално користи техничку документацију, -лако изводи рутинске покрете, правилно користи инструменте, алате и материјал, -придржава се општих правила понашања, -тачан, прецизан, -примењује мере заштите на раду и -редовито доноси потребан прибор 	<ul style="list-style-type: none"> -Одговоран при извршавању задатака, -води рачуна о заштити на раду и -понекад брзоплет. 	<ul style="list-style-type: none"> -доношења прибора и материјала -Ученици воде евиденцију -Прегледање практичног рада -активног рада рађено самостално или у пару 	<ul style="list-style-type: none"> -Критеријуми за вредновање завршеног практичног рада: <ul style="list-style-type: none"> -Оригиналност (0-10) -Сложеност (0-10) -Техничка документација (0-10) -Избор материјала (0-10) 	<ul style="list-style-type: none"> -На крају модула

			ибор за рад.			Тачност израде	
добар		-Ученик набраја, описује, издваја, ње и	- Једноставно логички размишља, техничку документацију, крете, - комуницира и углавном сарађује, - води рачуна о заштити на раду, - придржава се општих правила по нашања, - донекле је прецизан и ретко не доноси потребан прибор за рад.	-Углавном одговоран при извршавању задатака, овремену помоћ и на -грешки и понекад не заинтересован.		(0-10) Квалитет спојева(0-10) Естетски изглед (0-10) (0-10) Употребна вредност Презентација (0-10) Мах 100 бодова 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	
	недовољан	- Ученик идентификује и препознаје основне појмове и кључне речи, - даје пример, али не зна да објасни главну идеју, - градиво излаже без реда уз велику помоћ наставника и постављена питања.	-Не размишља логички, има тешкоће у разумевању техничке документације и у прмени средстава рада, -минимално је прецизан, делимично води рачуна о заштити на раду и -често не доноси потребан прибор за рад.	-Потребна стална помоћ и надзор, -углавном неодговоран при извршавању задатака -површан, недовољно заинтересован, -реагује на опомене.		Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Резултат рада по операцијама и задужењима свих чланова групе процењивање резултата рада, продуката група (практичан рад.)	По потреби и на крају моделовања
		- Ученик препознаје основне појмове и кључне речи.	-Не завршава ни минимум задатих задатака и на час долази без потребног прибора.	-Омета друге у раду, -не поштује договорена правила, -пасиван и			

Напомена:

Коначна (закључна) оцена из *технике и технологије* не мора бити аритметичка средина оцена остварених из свих горе наведених елемената оцењивања. **Посете музејима технике, сајмовима и обиласке производних и техничких објеката** треба остваривати увек када за то постоје услови, ради показивања савремених техничких достигнућа, савремених уређаја, технолошких процеса, радних операција и др. **Када за то не постоје одговарајући услови**, ученицима треба **обезбедити мултимедијалне програме** у којима је заступљена ова тематика.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења *технике и технологије* захтева разноврстан методички приступ с обзиром на различитост функција и карактера појединих делова програмских садржаја, као и психофизичке могућности ученика. За успешно остваривање програма, односно циља учења, потребно је организовати наставу у складу са следећим захтевима:

- уводити ученике у свет технике и савремене технологије на занимљив и атрактиван начин, чиме се подстиче њихово интересовање за техничко стваралаштво;
- омогућити ученицима да исказују властите креативне способности, да траже и налазе сопствена техничка решења и да се доказују у раду;
- систематизовано излагати ученике проблемским ситуацијама – расподела комплексних задатака на низ једноставнијих захтева, идентификовање елемената који ученик мора узети у разматрање приликом решавања проблемских ситуација, као и подстицање ученика на коришћење различитих когнитивних процеса као што су индуктивно и дедуктивно закључивање, поређење, класификација, предвиђање резултата, трансфер знања од познатог на непознато;
- обезбедити услове да ученици на најефикаснији начин стичу трајна и применљива научно-технолошка знања и да се навикавају на правилну примену техничких средстава и технолошких поступака;
- не инсистирати на запамћивању података, поготову мање значајних чињеница и теоријских садржаја који немају директну примену у свакодневном животу;
- приликом конкретизације појединих садржаја, нарочито упознавања нових и савремених технологија, у обзир узимати специфичности средине и уклађивати их са њеним потребама.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета
информатика и рачунарство за 5. разред за
период 2022-2026.

Наставник
Душко Жигић

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења предмета информатика и рачунарство биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције. Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017)

Циљеви основног образовања и васпитања ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

169. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
170. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
171. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
172. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
173. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
174. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
175. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
176. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
177. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
178. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
179. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
180. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
181. развијање позитивних људских вредности;
182. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
183. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
184. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
185. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
186. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Недељни фон часова: **1**

Годишњи фонд часова: **36 часова**

Р. Б.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА ПРЕМА ТИПУ ЧАСА		УКУПНО
		обрада	остало	
1.	ИКТ	7	7	14

2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	4	1	5
3.	РАЧУНАРСТВО	10	5	15
4.	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	0	2	2
УКУПНО		21	15	36

Циљ наставе и учења предмета: Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање студената за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Програм наставног предмета информатика и рачунарство, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи говоре о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи овај предмет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три тематске целине: ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство.

Предметни исходи	компетенције међупредметне Опште Компетенције	Назив теме / садржај	садржаја појмови систем – Кључни	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <p>66. Наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу</p> <p>67. Правилно користи ИКТ уређаје</p> <p>68. Именује основн еврсте и компоненте ИКТ уређаја</p> <p>69. Прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса</p> <p>70. Прилагоди радно окружење кроз основна подешавања</p> <p>71. Креира дигиталну слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</p> <p>72. Креиратекстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</p> <p>73. Примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа</p> <p>74. Креира мултимедијалну презентацију примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</p> <p>75. сачува и организује податке разликује основне типове датотека</p>	<p>Одговоран однос према околини .</p> <p>Компетенција за учење Естетичка компетенција</p> <p>Сарадња Дигитална компетенција Рад с подацима и информацијама Решавање проблема</p>	<p>ИКТ (9)</p> <p>37. Предмет изучавања информатике и рачунарства.</p> <p>38. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера.</p> <p>39. Подешавање радног окружења.</p> <p>40. Организација података.</p> <p>41. Рад са сликама.</p> <p>42. Рад са текстом.</p> <p>43. Рад са мултимедијом.</p> <p>44. Рад са презентацијама.</p>		<p>- Фронтални, индивидуални, групни (у пару)</p> <p>Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о ИКТ проширити користећи различите изворе знања навођењем примера примене ИКТ-а.</p> <p>Ученике информативно упознати са предметом изучавања информатике и рачунарства познатим примерима.</p> <p>Увести појмове хардвер и софтвер. Скренути пажњу на правилно руковање ИКТ уређајима.</p> <p>Појам оперативни систем увести кроз повезивање претходног искуства. Нагласити који оперативни систем користе рачунари на којима ће радити у школи.</p> <p>Кроз демонстрацију и личну активност ученика, скренути пажњу на правила која важе у кабинету и у раду са рачунарима и опремом.</p> <p>Кроз конкретне примере објаснити појам датотеке и неопходност организације датотека у рачунару: чување и проналажење, премештање или брисање (поменути "Корпу за отпатке").</p> <p>Креирање и уређивање дигиталне слике / цртеже коришћењем расположивих алата изабраног програма.</p> <p>При раду са текстом применити основне алатке за уређивање и обликовање текста. Наглашавати потребу одабира одговарајућег писма и инсистирати на примени правописа.</p> <p>-Снимање звука и видео-записа, сходно могућностима, (камера, микрофон, звучници, мобилни телефони, итд).</p> <p>-При изради мултимедијалних презентација применити основне алатке за уређивање и обликовање садржаја. У програму за израду мултимедијалних презентација користити раније креиране звучне и видео записе.</p>	<p>Формативно, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Практична</p> <p>провера-вежба</p>

<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <p>36 реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја;</p> <p>37 доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине</p> <p>38 разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету</p> <p>39 реагује исправно када дођу у контакт са примерним садржајем и не познаје особама путем Интернетта</p> <p>40 приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај</p> <p>41 информацијама на интернету приступи критички</p> <p>42 спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету</p> <p>43 објасни појма ауторских права и разликује основне лиценце за дељење са државом</p> <p>44 препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем</p> <p>- рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на Интернету</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Компетенција за учење</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Рад са подацима и информацијама</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Решавање проблема</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Сарадња</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Дигитална компетенција</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Одговорно коришћење медијских ресурса</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Естетичка компетенција</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Одговоран однос према околини</p>	<h3 style="text-align: center;">31. ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ (5)</h3> <p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин</p> <p>27) Правила безбедног рада на Интернету</p> <p>28) Претраживање Интернетта, одабир резултата и преузимање садржаја</p> <p>29) Заштита приватности личних података</p> <p>30) Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом</p>	<p style="text-align: center;">– заштита – одговорно и безбедно ИКТ уређаји – рециклажа – ауторска права – зависност од технологије</p>	<p>- Фронтални, индивидуални и групни (у пару) При реализацији тематске целине Дигитална писменост појаснити ученицима шта значи коришћење ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин, и нагласити да то није обавеза само ИТ стручњака већ свих корисника.</p> <p>Демонстрирати функције антивирусног програма и заштитног зида.</p> <p>- Анализирати са ученицима од каквог су материјала направљени ИКТ уређаји, да ли се такви материјали могу рециклирати и на које све начине се могу одлагати дигитални уређаји који нису у употреби, у циљу заштите животне средине.</p> <p>29) Проверити са ученицима њихова досадашња искуства у коришћењу веб-прегледача (читача, браузера). Разговарати о сајтовима претраживачима и начинима претраге, увести појмове аутор и ауторска права и навести основне лиценце. – Претрагу интернетта и одабир релевантних страница изприка за них резултата претраге. (Како проналазимо, бирамо и преузимамо информације? Како стварамо (онлајнапликације)? Како размењујемо информације и сарађујемо на интернету?)</p> <p>30) На унапред припремљеном скупу веб-страница кроз дискусију о процени информација пронађених на интернету (публикацијама сајта, намењен, аутор, тачност / прецизност, објективност, актуелност и интернет адреса) подстицати развој критичког мишљења ученика. Упознати ученике са правилима понашања на интернету (енг. netiquette). За утврђивање и појашњавање ове теме, организовати квизове и радионице (на тему безбедно - небезбедно, пожељно – непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у дати ситуацијама (кроз играње улога и сл.).</p> <p>31) У корелацији са другим предметима (физичко и здравствено васпитање) велику пажњу посветити томе како уређаји које свакодневно користе (рачунар, телефон, таблет ...) могу лоше да утичу на њихово здравље при чему их треба</p>	<p>Посебну пажњу посветити развоју свести код ученика о времену у Току дана, Утрошеном на раД са технологијом</p> <p style="text-align: center;">М И</p>
---	---	---	---	---	--

водити ка
ситуацијама на које
их родитељи свако
одневно подсећају
(лоше држање, дуго
гледање у екран, ...).

<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <p>изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке</p> <p>исхвати математичко-логички смисао речи "и", "или", "не", "сваки", "неки", израза "ако...онда"</p> <p>изна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски и наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема</p> <p>икреира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу и сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби</p> <p>икористи математичке операторе за израчунавања</p> <p>и објасни сценарио и алгоритам пројекта</p> <p>и анализира и дискутује програм и проналази и отклања грешке у програму</p>	<p>Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција Компетенција за учење Естетичка компетенција Комуникација</p>	<p>3. РАЧУНАРСТВО (16)</p> <p>- Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, „ако...онда“.</p> <p>- Увод у алгоритме аритметике: писмен о сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.</p> <p>- Увод у тему програмирања.</p> <p>- Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање.</p> <p>- Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком, видеом.</p> <p>- Програм-категорије, блокови, наредбе, инструкције.</p> <p>- Програмске структуре (линијска, циклична, разграната)</p>	<p>рачунар - екстерни уређаји</p> <p>– блок – скрипта - ИКТ - програм – програмирање – алгоритам – визуелно програмирање</p>	<p>С Фронтални, индивидуални, групни (у пару)</p> <p>С Реализација теме може се започети приказивањем мотивационих филмова о програмирању. Увести појмове: програм и програмирање. Демонстрирати готове анимације и рачунарске игре ради развијања свести и побуђивања мотивације да ученици сами могу да креирају своје игрице. Одабрати пример игрице за анализу (на пример са портала www.code.org), као и друге мотивационе материјале из сличних образовних извора) са циљем упознавања студената са корацима у решавању једноставних проблемских задатака. Увести појам алгоритма при решавању најједноставнијег проблема.</p> <p>- У међупредметној координацији са предметом математика, увести математичко-логичке појмове које леже у основи информатике и рачунарства: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп (са одговарајућим знацима);</p> <p>С На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: сваки, неки, или, и, не, следи (ако ... онда). Ученици усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења; правилно закључивање, правилно коришћење везника "и", "или", а нарочито "ако ... о</p> <p>Визуелно програмирање (Scratch, Stencil, AppInventor, Alice, ... које треба да омогући алгоритамско решавање проблема и основе програмирања.</p> <p>У зависности од изабраног програмског окружења прилагодити сва следећа објашњења специфичностима тог алата.</p> <p>С Демонстрирати поступке: избор објеката (нагласак на библиотеке), слагање блокова по принципу "превуци-и-пусти" и покретање програма.</p> <p>С Демонстрирати на сваком примеру следеће технике: креирање пројекта.</p> <p>С Демонстрирати и указивати на разноврсне функционалности доступне у палетама блокова.</p> <p>С Кроз активну наставу и укљученост у процес креирања програма од првих часова, ученици ће постепено усвојити потребне појмове, знања и вештине.</p> <p>Анализирати са ученицима карактеристике појединих структура и оправданост примене у појединим ситуацијама.</p> <p>Поступак корак по корак до решења проблема, треба да послужи за систематизацију поступка израде</p>	
--	---	--	--	---	--

Формативно,
сваког часа оцењивање усмених и
практичних одговора ученика
Самоевалуација
и евалуација на крају месеца и током
појединих часова Домаћи задатак
Практична провера-вежба

<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> и сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака и одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта и наведе кораке и опише поступарешавања пројектног задатка и вреднујесвојуулогу у групиприизрадипројектногзадатка и активностизакојејебиозадужен <p>-поставља резултат свог рада на Интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника</p>	<p>компетенција</p> <p>Комуникација Одговорно учење Сарадња</p> <p>учешће у демократском друштву Естетичка Одговоран однос према здрављу Компетенција за Рад с подацима и информацијамав Решавање проблема</p>	<p>ПРОЈЕКТНА НАСТАВА (6)</p> <p>иФазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења иИзрада пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима иПредстављање резултата пројектног задатка</p>	<p>пројекат – фазе пројекта – сценарио – мултимедијални садржај</p>	<p>у Фронтални, индивидуални, групни уРади развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализовати са ученицима најмање два пројектна задатка, један из области ИКТ и Дигитална писменост и други из области Рачунарство (договорити се са ученицима и наставницима других предмета, који покривају област изабране теме).</p> <p>уПри реализацији првог пројектног задатка ставити нагласак на разради пројектног задатка - од израде плана до представљања решења.</p> <p>уНаставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложености теме, расположивим ресурсима</p> <p>уПројектни задаци се баве реалним темама из школског или свакодневног живота.</p> <p>уЦиљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања достигнућа.</p> <p>уПројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета</p> <p>уДобар пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су: текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл.</p> <p>Идеја за пројектни задатак може бити и израда квиза и теста за проверу знања, понављање, утврђивање, систематизацију градива из целог предмета.</p> <p>уУченици пре прикупљања материјала израђују сценарио (причу или алгоритам за конкретан задатак), разрађују кораке и описују поступак решавања пројектног задатка.</p> <p>уДео задатка је и чување материјала употребљеног за решавање пројектног задатка. Очекивани продукт пројектног задатка је мултимедијални садржај у форми: стрипа, анимације, игрице и сл.</p> <p>уНапреднији ученици могу израдити алгоритам и програм за решавање конкретног проблемског задатка</p>	<p>Формативно, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика</p> <p>Самоевалуација (евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Практична провера по фазама израде пројекта</p>
---	--	--	--	--	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак и инструменти оцењивања	Време
Степен	Оцену одличан (5) добија ученик који:	- Свакодневно бележење активности	- континуирано

<p>остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у току савладавања програма предмета.</p> <p>Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>– у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;</p>	<p>ученика на часу (практичан рад као и усмено одговарање) у евиденцији наставника: број јављања (тачни одговори): за једно јављање / тачно одрађен задатак +, за јављање више пута / више тачних задатака ++, за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања / проналажење других решења за задатак 5, ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодражена домаћа задатка 1. Напомена: водити рачуна о: - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива</p> <p>- Писане онлајн провере, квизови: Бодовање: 35-49% оцена 2 50-74% оцена 3 75.89% оцена 4 90-100% оцена 5</p> <p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у електронским свескама...), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (апликација, табела...).</p> <p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције: Прва два пара која ураде добијају + или 5 (у зависности од тежине задатка)</p>	<p>- након завршетка теме</p> <p>- по потреби</p> <p>- по потреби</p>
<p>Ангажовање и активности ученика у настави</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: – показује изузетну самосталност уз</p>		

	<p>изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: и показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: и показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: у не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>		
--	---	--	--

		ученик који ostvarује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	(посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције - Сналажење у апликацијама програмима	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно Прва три пара која ураде добијају	По потреби По потреби На крају школске године
Ангажовање ученика у настави	Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	веома висок степен Ангажовања Ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на такмичењима -Несебичном	Све што је рађено на часу налази се у свескама или фолдерима или у облаку, дропбоксу (у зависности од захтева) Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда <small>плана, кратко</small>	Пресек стања по тромесечјима
		висок степен ангажовања Ученика (4)			
		уз ангажовање ученика (3)			
		ангажовање ученика (2)			

**НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА
НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА
ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:**

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ
ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 6.РАЗРЕД ПЕРИОД 2022-2026.

Милица Митрушић

Напомена: Све евентуалне корекције плана наставе српског језика биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Циљеви основног образовања и васпитања

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

187. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
188. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
189. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
190. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
191. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
192. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
193. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
194. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
195. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
196. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
197. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
198. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
199. развијање позитивних људских вредности;
200. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
201. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

76. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

77. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

78. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије

Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности

Да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору

45. писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче

46. развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Оперативни задаци:

- увођење ученика у грађење речи - упознавање гласовних алитерација, њихово уочавање у грађењу и промени речи
- утврђивање знања о значењу и функцији придевских заменица - проширивање знања о сложеној реченици - развијање способности за уочавање и тумачење емоција; мотива и песничких слика у лирском тексту
- постепено уочавање структуре основних облика писменог изражавања

Садржаји програма	Обрада	Утврђивање	Систематизација	Укупно
Језик	36	20	7	63
Граматика	35	18	5	58
Правопис	1	2	2	5
Књижевност	28	12	6	46
Школска лектира	23	8	5	36
Домаћа лектира	5	4	1	10

Култура изражавања	20	9	6	35
Говорно изражавање	4	2	2	10
Писмени изражавање	16	7	4	25
Укупно	84	41	19	144

Редни број књиге	Теме	Кључни појмови	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривањ програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1.	Граматика	Реченице, грађење речи, гласови и гласовне промене, придевске заменице, глаголски облици	<p>- Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>- Комуникација</p>	<p>-Вежбањем на тексту уочити разлике зависне и независне реченице</p> <p>-На конкретним примерима ученицима објаснити појмове изведена, неизведена и сложена реч</p> <p>-На конкретним примерима објаснити ученицима све творбене елементе речи (префикс,суфикс, корен речи, творбена основа)</p> <p>- Уз помоћ слике и табеле ученицима објаснити говорне органе, начин изговора гласова и поделе Гласова</p> <p>-На конкретним примерима речи наводити ученике да уочавају правила по којима се врше гласовне промене, као и одступања од њих</p> <p>-На конкретним примерима навести ученике да самостално препознају врсту придевских заменица</p> <p>На задатом тексту заједно са ученицима уочавати глаголска Времена</p>	<p>CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама</p> <p>CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставнијим примерима</p> <p>CJ.2.3.2. препознаје гласовне промене</p> <p>CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи</p> <p>CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи</p> <p>CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима</p> <p>CJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна , објасни и именује)</p> <p>CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала</p> <p>Увођење учен Ученици уочавају потпуност/непотпуност просте реченице и закључују из тога њену независност/зависност</p> <p>-Ученици наводе примере придева према датим наставцима</p> <p>-Ученици препознају речи према грађењу, самостално дају примере и проналазе их у тексту</p> <p>-Ученици уочавају творбене елементе, усвајају њихове називе и уз помоћ наставника, а затим самостално одређују исте, на новим примерима</p> <p>-На многобројним примерима ученици очавају и одређују врсте гласова по свим поделама (звучности, месту творбе и начину постанка)</p> <p>-Логичким мишљењем и закључивањем ученици усвајају правила о вршењу, односно одступању од гласовне промене</p> <p>-Ученици учавују именичке заменице и самостално их мењају по падежима</p> <p>-Међу многобројним примерима ученици одређују врсту придевских заменица и самостално их мењају по падежима. Исто то чине на тексту (из књижевног дела или припремљеном од стране</p>	<p>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- 45 просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- 46 што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- 47 размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- 48 коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: Сл. гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p>примена и примењивање, разумевање, и рад на вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p> <p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања 5 Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
			<p>Учесталост јављања и распоред јављања по месецима</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);</p>	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник</p>	<p>Свакодневно током године праћење</p>
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>

		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби
			Читалачки дневник	Уредно вођење + Изузетно детаљно, свеобухватно и комплетно 5	Крај школске године
		веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима	-Пресек стања по тромесечјима
		висок степен ангажовања ученика (4)			
		уз ангажовање ученика (3)			

ангажовање ученика (2)

<ul style="list-style-type: none"> -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима (позориште) -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, различитих врста излагања		
--	--	--

-Учествује, помаже другима,
израђује самостално или у сарадњи
са другима продукте рада

-Број и квалитет добровољног
учешћа у разним наставним и
ваннаставним активностима
(такмичења, израда паноа, кратко
предавање, вођење квиза, израда
асоцијација...)

-Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета енглески језик за 6. разред
за период 2022-2026.године

Наставница
Данијела Лазић

Одељења: **6-1,2**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

202. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
203. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
204. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
205. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
206. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
207. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
208. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
209. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
210. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
211. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
212. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
213. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
214. развијање позитивних људских вредности;
215. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
216. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
217. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
218. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања упредвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
219. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *ЕНГЛЕСКОГ језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Предметни исходи	Стандарди	компетенције Опште међупредметне Компетенције	Назив теме/ садржај	садржаја Кључнијомови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-----------------------------	------------------	---	--------------------------------	--------------------------	--	--

<p>79. разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави 47. отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно. ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро. ПСТ.2.1.9. Разуме краће поруке личне природе са неколико суштинских информација (писма, мејлови итд.) ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете 49 свакодневной употреби, места, уобичајене активности. ПСТ.2.1.25. Писменим путем тражи или преноси</p>	<p>-Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Компетенија за учење</p>	<p>WELCOMETODISCO VERY 101</p> <p>Медији, садашња времена, прилози учесталости, давање упутстава, сналажење у граду, давање сугестија, игра, драмско извођење текста</p>	<p>Представљање. Поздрављање. Школа. Школски простор и активности.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТУвођење ученика у главне појмове. Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма руске речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник Клетов радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење Клет-овог е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-цртежи Москве, музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- историја, српски језик Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, галеријама историјском архиву или видео материјал Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација 32. евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак</p>
---	--	---	--	--	--	---

<p>31) разуме једноставна обавештења о простору оријентацији у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; - опише непосредни простор у којем се креће</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима</p> <p>32) препознатљивим начином графичког обликовања. ПСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу</p> <p>ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима.</p> <p>ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете</p>	<p>Комуникација</p> <p>Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција;</p>	<p>MONEY</p> <p>Употреба новца, једноставна математика, бројиве и небројиве именице, куповина, глаголи стања, чепарац, садашња времена</p>	<p>Новца. Оријентација у простору.</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, ликовна култура, биологија</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Писана провера вежба 10. мин</p>
--	---	---	---	--	---	---

<p>разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упути једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање</p> <p>- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме жеље планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава;</p>	<p>ПСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).</p> <p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ПСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ПСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познатутематику.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање.</p> <p>ПСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике,</p>	<p>Комуникација Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>OUTANDABOUT</p> <p>Превозна средства, саобраћај будућности, транспорт, познате личности, спорт, предвиђање, будућа времена, грађење речи</p>	<p>Превоз, спорт, изражавање свиђања/несвиђања, хоби, бројеви</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање. Осмишљавање додатног материјала Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе</p> <p>Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера- вежба контролни задатак у децембру</i></p>
--	--	---	--	---	---	--

<p>- разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опише дневни/недељни распоред активности; - опише метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима С препознатљивим начином графичког обликовања ПСТ.2.1.17. У оквиру размене информација са саговорником о темама од непосредног личног интереса повезује неколико реченица у смислену целину ПСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.2.4. Поседује</p>	<p>за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Естетичка Комуникација компетенција</p>	<p>BECAREFUL Повреде, болести, посета лекару, досадашња искуства, екстремни спортови</p>	<p>Повреде, болести, спорт. Сензације.</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмености у марту</i></p>
<p>ограничени репертоар</p>						

<p>разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.) и разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања. ПСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника ПСТ.2.2.3. Познаје и/или користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовања ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и</p>	<p>Рад са Компетенција за учење: подацима и информацијама</p> <p>Естетичка компетенција; Дигитална компетенција</p>	<p>TIMEDETECTIVES</p> <p>Облици, материјали, описивање предмета, прошла времена, приговори, истраживање прошлости, песма</p>	<p>Градови, породица, бројеви</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е-уџбеника и е-модалних платформи, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера- 15 минута</i></p>
--	---	---	--	--	--	---

<p>иразуме честитку и одговори на њу; - упути пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника у важних догађаја; разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање; (разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао). ПСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику. ПСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање ПСТ.2.1.25. Писменим путем тражи или преноси детаљнија обавештења и податке личне природе. ПСТ.3.1.15. Објашњава зашто му се нешто допада</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка комуникација Дигитална компетенција</p>	<p>EVERYDAYLIFE</p> <p>Занимања и опис послова, униформе, извињавања, модални глаголи, негативни префикси, славне личности, зоо врт,</p>	<p>годишња доба Бројеви, јфјгхјгјгхјдфгзлнугхуфхфхххххххххх</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада .Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине .</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-писмени задатак почетком маја</i></p>
---	--	---	--	--	--	---

<p>разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; - опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину и меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани. ПСТ.1.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини.</p>		<p>FASHION</p> <p>Опис одеће, поређење придева, мода , куповина одеће, таленти, познати и мода, опис омиљене гардеробе</p>	<p>Слободно време, одећа, игра</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада .Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине .</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Писана провера- писмени задатак почетком маја</i></p>
---	---	--	--	---	---	---

<p>у разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; - опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.; - разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавања допадања и недопадања; - опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање</p>	<p>Комуникација Дигитална компетенција Комуникација Компетенција за учење; Рад са Естетичка компетенција;</p>	<p>CRAZYCOMMUNICATION</p> <p>Врсте комуникације, говор тела, релативне заменице, опис књиге и филма, придеви, делови тела, модали, летовање, кондиционали.</p>	<p>летовање, Слободне активности, музика, познате личности</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада- Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија, музичка култура . Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера</i></p>
---	---	--	---	---	--	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика				
Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177				
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5</p> <p>Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
		<p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Учесталост јављања на часу по месецима</p>	<p>Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Хронолошка и појмовна прецизност</p> <p>Сналажење на карти</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>-Редовност доношења домаћег</p> <p>-Ученици воде евиденцију</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник</p> <p>За редовно доношење домаћег задатка-5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз	Првопласирани +5 Другопласирани ++ Трећепласирани +	По једном у полугодишту
		<ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
		<ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критичкинерасуђује; 	<ul style="list-style-type: none"> - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене 	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме (4 провере које се раде цео час -подвеу полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)
		Недовољан (1) добија ученик који:	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)	По потреби
		– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
		– показује велику самосталност и висок степен	-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године
			Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у	-Пресек стања по тромесечјима

и показује делимични степен активности и ангажовања (3)

и показује мањи степен активности и ангажовања.
(2)

и не показује интересовање за учешће у
активностима нити ангажовање (1)

	<ul style="list-style-type: none"> -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда панона, ППТ, различитих врста излагања		
--	---	--	--

-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)

-Спреман је да помогне другима

-Иницијатива и квалитет продукта

Програм наставе и учења за историју за шести разред

2022-2026.

Наставник:
Берислав Кангрга

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.
(Израђен је на основу програма наставе и учења за 6. разред ОШ, у Просветном гласнику број 15, од 30. августа 2018. године)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

220. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
221. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
222. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
223. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
224. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
225. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
226. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
227. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
228. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
229. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
230. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
231. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
232. развијање позитивних људских вредности;
233. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
234. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
235. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
236. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
237. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Предметни исходи	Стандарди		Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<ul style="list-style-type: none"> - лоцира одређену временску јединицу на временској ленти - именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - користи основне историјске појмове - именује средњи век и нови век и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - користи основне историјске појмове (стари век, средњи век, повеља, житије) - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду 	<p>ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице</p> <p>ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода</p> <p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p>	<p>Има и информација - Компетенија - Општекометенија</p> <p>Компетенија за учење</p>	<p>80. тема</p> <p>Основи проучавања прошлости (2o+1y=3)</p> <p>Основне одлике периода средњег века и новог века (појмови <i>средњи век, нови век, преиндустријско доба</i>, хронолошки и просторни оквири).</p> <p>Историјски извори за историју средњег века и раног новог века и њихова сазнајна вредност (писани и материјални).</p>	<p>Историјски извори, хронологија, историјски периоди, архив, музеј</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету...</p> <p>Проналажење примера од стране ученика</p> <p>Коришћење БИГЗ-овог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др.</p>	<p><i>Иницијално тестирање</i></p> <p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – образложи узroke и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у раном средњем веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном средњем веку ; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у раном средњем веку ; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у раном средњем веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина раног средњег века у савременом друштву; – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. 	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>	<p>Естетичка компетенција; Комуникација</p> <p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p style="text-align: center;">2. тема</p> <p style="text-align: center;">Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку (10o+8y+1п+1с)</p> <p>Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи (германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи). Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани). Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам). Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи). Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености). Истакнуте личности: Јустинијан, Карло</p>	<p>Тирило и Методије удализам, Велика сеоба народа, хришћанство, раскол, ислам, Словени, Срби у раном средњем веку, Властимир, Часлав,</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: географија (подела Словена, Средоземље), веронаука (православна, католичка црква, ислам), ликовно (минијатуре, заставице, иконе, арабеске), музичко, грађанско, српски језик кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Обележавање Дана словенске писмености (у мају)</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и у групи</i></p> <p><i>Самоевалуација 50 евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Есеј, прича</i></p>
---	--	---	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – образложи узroke и последице историјских догађаја на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у позном средњем веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у позном средњем веку; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем веку; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем веку; – илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); – учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања. 	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>	<p>Комуникација ве; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална компетенција;</p>	<p style="text-align: center;">32) тема Европа, Средоземље и српске земље у позном средњем веку (14о+10у+2п+2с)</p> <p>Државно уређење (типиви европских монархија; република). Сусрети и прожимања цивилизација и народа (хришћанство, ислам, јудаизам, Крсташки ратови, најзначајнији путописци и њихова путовања – Марко Поло, Ибн Батута и др). Српске земље и суседи (краљевина и царство, деспотовина, аутоке-фална црква, односи са Византијом, Угарском, Бугарском, Венецијом, османска освајања у југоисточној Европи). Свакодневни живот у Европи и српским земљама (двор и дворски живот, живот на селу и граду – занимања, родни односи, правоверје и јереси, куга).</p> <p>Опште одлике средњовековне културе (верски карактер културе, витешка култура, културне области, школе и универзитети, проналасци; писана и визуелна култура код Срба, легенде – Косовска, о краљу Артуру...).</p> <p>Истакнуте личности: Фридрих Барбароса, Ричард Лавље Срце, Саладин, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, Сава Немањић, краљ Милутин, Стефан Душан, кнез Лазар и кнегиња</p>	<p>Њићи, Лазаревићи, Бранковићи, прожимање цивилизација и култура, Крсташки ратови, османска освајања на Балкану</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме друштвене лествице, питања, ППТ, шеме</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p> <p>Савиндан</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и групи</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задаци</i></p> <p><i>Писана провера Вежба 15 минута</i></p> <p><i>Индивидуални рад: мини истраживање, паноу и др.</i></p> <p><i>Сумативно оцењивање</i></p>
--	--	---	--	--	---	---

<p>– образложи узroke и последице историјских догађаја на конкретним примерима;</p> <p>– пореди историјске појаве;</p> <p>– на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава);</p> <p>– сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p> <p>– приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена;</p> <p>– на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у раном новом веку;</p> <p>– идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>– пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих друштвених слојева, у средњем и раном новом веку;</p> <p>– разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку;</p> <p>– на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности;</p> <p>– образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века;</p> <p>– идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку;</p> <p>– илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација;</p> <p>– разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини;</p> <p>– илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву;</p> <p>– користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе;</p> <p>– повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</p> <p>ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p> <p>ИС.3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција; Комуникација</p>	<p>и тема</p> <p>Европа, свет и српске земље у раном новом веку (Прединдустријско доба)</p> <p>(9о+6у+1п+2с)</p> <p>Прединдустријско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...).</p> <p>Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице). Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања...).</p> <p>Реформација и противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови). Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, положај владара). Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво). Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пење патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина). Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Микеланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола</p>	<p>цивилизација, индивидуални и колективни идентитети ја, хуманизам и ренесанса, географска открића, научна открића и технички проналасци, сеобе, прожимање</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима: географија, ликовно и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме</p> <p>друштвене лествице, питања, ППТ, шеме</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панова, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и групи</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Карта</i></p> <p><i>Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање: личности. догађаји</i></p> <p><i>Сумативно оцењивање</i></p>
---	---	---	--	---	---	--

<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; лоцира на историјској карти најважније појмове средњег века и преиндустријског доба; у излагању историјске нарације користи основне научне појмове;</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Систематизација Историјска карта, личности, догађаји... (3 с)</p>	<p>Сви наведени</p>	<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе, каху квиза</p>	<p><i>Карта - провера градива из целокупне историје 5 разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут Прегледање свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација Писана провера градива</i></p>
---	---	--	---	---------------------	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	70-84%-4 85-100%-5	полугодишту, а по једна током ванредне ситуације.
	<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)	По потреби
		- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
		-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године
Ангажовање ученика уредно	<ul style="list-style-type: none"> – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања (2) – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1) 	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Пројектне активности -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима 	<ul style="list-style-type: none"> -Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација, пројектне активности...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта 	-Пресек стања по тромесечјима

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета географија за 6. разред
за период 2022-2026.године

Наставница:
Гордана Карабасил

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења географије биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне

припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88 као и)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

238. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
239. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
240. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
241. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
242. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
243. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
244. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
245. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
246. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
247. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
248. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
249. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
250. развијање позитивних људских вредности;
251. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
252. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
253. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
254. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
255. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Предметни исходи	Стандарди	компетеније међупредметне Опште Компетеније	Назив теме / садржај	садржаја Кључни појмови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-------------------------	------------------	--	---------------------------------	----------------------------	--	--

Успоставља везе између физичкогео-графских и друштвеногеографских објеката, појава и процеса;

одређује математичко-географски положај на Земљи;
анализира, чита и тумачи општегеографске и

тематске карте;
-оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;

доводи у везу размештај светског становништва с природним карактеристикама простора;
анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света;
анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група

ГЕ1.3.1.. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред.

ГЕ1.1.1. разуме појам оријентација и наводи начине

оријентисања
ГЕ1.1.2. наводи и описује начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта)
ГЕ1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте
ГЕ2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти
ГЕ2.1.2. одређује положај места
48. тачака на географској карти
ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и шемом

ГЕ2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и шемом
ГЕ3.1.1. на основу анализе

Комуникација
Компетенција за учење
географске карте доноси закључке о просторним (топографским)

Друштво и географија.
Географска карта

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ, по могућству виртуелне посете различитим дестинацијама, коришћење лр кодова

Увођење ученика у главне појмове географије као науке: природни прираштај, густина насељености, наталитет и морталитет..прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика
Коришћење КЛЕТовог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; и др.

Иницијално тестирање
Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
Самоевалуација и

евалуација на крају месеца и током појединих часова
Домаћи задатак
Писана провера- вежба 10. мин

и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа

■
■

СТАНОВНИШТВО

<p>анализира географски положај насеља; објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету;</p> <p>доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;</p> <p>помоћу географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности;</p> <p>доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине;</p> <p>вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;</p> <p>објасни политичко-географску структуру државе;</p> <p>представи процесе који су узроковали формирање савремене политичко-географске карте света</p> <p>објасни како се издвајају географске регије;</p> <p>илуструје помоћу карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе</p>	<p>ГЕ2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и шемом</p> <p>ГЕ3.1.1. на основу анализе географске карте доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа</p> <p>ГЕ1.3.1. познаје основне појмове - становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред.</p> <p>ГЕ2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и шемом</p> <p>ГЕ3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p>	<p>Естетичка компетенција; Комуникација</p> <p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>НАСЕЉА</p>	<p>Користити методе/технике</p> <p>С облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали, пројектна настава</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно-скулптуре Лепенског вира</p> <p>С Винче, музичко васпитање-бубњевци, верска настава- постанак човека, грађанско васпитање- подела друштва по својини, кроз пројектну наставу</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву или видео материјал</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Карта-Винча, Лепенски вир, места постанка првобитних људи</i></p>
---	---	---	----------------------	--	---

	<p>ГЕ1.3.1. познаје основне појмове и становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва ГЕ2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима симболичким знацима ...), графиком, табелом и шемом ГЕ3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ1.3.2. дефинише појам привреда и препознаје привредне делатности и привредне гране ГЕ3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p> <p>ГЕ1.4.1 препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p> <p>ГЕ2.3.2. именује међународне организације (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)</p> <p>ГЕ3.1.1. на основу анализе географске карте доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа</p>	<p>Компетенција за учење; Естетичка компетенција;</p> <p>Рад са подацима и информацијама Комуникација</p>		<p>Стари век, држава, друштво, монотеизам, политеизам, писмо, Јудазам, писмо, алфавет, роб, Стари исток, Стари завет</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија-Мала Азија, Нил, Тигар, Еуфрат, ликовно (писма, пирамиде) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање-однос владара и поданика...</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хамурабијев законик, Херодот-подизање пирамида, опис Вавилона, Библијске приче о Мојсију, Давиду и Соломону...)</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација (пирамиде, хијероглифи, клинасто, алфавет, слик различитих друштвених група), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера- вежба 15 минута</i></p> <p><i>Карта – појмови везани за Стари исток</i></p> <p><i>Индивидуални рад и мини истраживање- митови о постанку света и Вавилонској кули, приче о Соломону, Давиду, Мојсију</i></p>
--	---	---	--	--	---	--

	<p>ГЕ1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p> <p>ГЕ2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије</p> <p>ГЕ2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ2.1.2. одређује положај места у тачака на географској карти</p> <p>ГЕ2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и шемом</p> <p>ГЕ3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије</p> <p>ГЕ3.1.1. на основу анализе географске карте доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа</p>			<p>а ..... ра</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Атина, Спарта, Персија, Александрија) ликовно (архитектура, стилови) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање- демократија, српски (позориште, трагедија, комедија)...</p> <p>Коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хомер-Илијада, Херодот-Грчко-персијски ратови, битка на Термопилском кланцу, опис битака Александра Македонског, Аријан)</p> <p>Стално коришћење историјске карте и историјског атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација (Бацач диска, стубови, митски прикази на вазама), шеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа</p> <p>коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, Свакодневно Оцењивање услених одговора ученика, Сумирање Постигнућа Усменог Ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих Часова Домаћи задатак Писана провера Карта- појмови из Старе Грчке Индивидуални рад, пројектни задачи: панои, ППТ – мини истраживање: митови, личности. Догађаји</i></p>
--	---	--	--	---------------------------	--	--

<p>израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; користи основне историјске појмове; лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; наведе основне разлике између античке римске републике и царства; разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; истражи основна обележја и значај религије античког Рима; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију ликовно: искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности српски: вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном или некњижевном тексту грађанско: проналази примере моралних поступака у делима које чита анализира сукоб из различитих углова веронаука: моћи да именује неке политеистичке религије; моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе Старог века ликовно: искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно;</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.2.4. уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) ИС.3.1.5. разуме како су</p>	<p>Комуникација Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>		<p>Константин Велики, римско наслеђе, робовласништво Република, хришћанство, Исус Христ, Библија, Рим, римско наслеђе на тлу Србије,</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Рим, Средоземно море, Балканско полуострво-римске провинције, градови: Ниш, Београд, Сремска Митровица, Гамзиград), ликовно (тријумфална капија, палате, амфитеатар), верска настава-развој хришћанства, грађанско васпитање (права робова, државно уређење)... Осмишљавање додатног материјала из историје Коришћење историјских текстова (Постанак Рима, Пунски ратови, Галски ратови...) и њихова анализа Стално коришћење историјске карте и историјског атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе... Истражује и излаже биографије познатих личности-Константин, Исус Христ, Цезар, Ханибал</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем маја Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-провера грађива из Старог Рима Карта Индивидуални рад, пројектни задаци-панои, мини предавања</i></p>
---	--	--	--	--	---	--

<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; израчуна временску удаљеност између догађаја; лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог века; у излагању историјске нарације користи основне научне појмове; уочи значај проналазака из најстарије прошлости људског друштва (ватра, точак, писмо);</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне у карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p>	<p>с</p>		<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е-уџбеника и е-модерних платформи, као и квиза</p>	<p><i>Карта - провера градива из целокупне историје 5 разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут</i> <i>Прегледање свески</i> <i>Израда ленти времена</i> <i>Самоевалуација и евалуација</i> <i>Провера</i></p>
---	---	---	-----------------	--	--	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време		
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања	процујује: кепке, пружања и саопштања, рукописа, прилога преношења, читања, уписа, пресека, редовно доношења, прилога, кепке, рукописа, пружања, саопштања, читања, преношења, читања, уписа, пресека, редовно доношења, прилога	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције Наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године	
		Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;	- Усмено одговарање	-Редовност доношења Домаћег -Ученици воде Евиденцију	Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова) По потреби, бар једном у полугодишту
		Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;	Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз	-Задатка-5	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје
			Прегледање свески	Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз	Првопласирани +5 Другопласирани ++ Трећепласирани +	По једном у полугодишту
					Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
					Бодовање:	Након сваке теме

		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>(4 провере које се раде цео час -подвеу полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)</p>
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
			<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	<p>По потреби</p>
			<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1</p>	<p>На крају школске године</p>
		<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
		<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. (4)</p>			
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p>			
		<p>– показује мањи степен активности и ангажовања. (2)</p>			
		<p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)</p>			

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета биологија за 6. разред

за период 2022-2026.године

Одељења: **6**

Наставнице:

Милица Фаркаш
Анита Максимовић

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биологије биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

ЗОСОВ Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

256. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
257. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
258. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
259. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
260. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
261. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
262. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
263. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
264. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
265. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
266. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
267. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
268. развијање позитивних људских вредности;
269. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
270. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
271. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
272. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
273. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

Предметни исходи	Стандарди	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови Садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености Исхода
упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; одреди положај органа човека и њихову улогу; цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; хумано поступа према организмима које истражује; групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата.	<p>БИ.1.1.3. БИ.1.1.4. БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6. БИ.1.2.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.</p> <p>БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.2.6.1. БИ.2.6.3.</p> <p>БИ.3.1.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.3.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА (15o+9в+10у+2с=36)</p> <p>- Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. - Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. - Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. - Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. - Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. - Откриће ћелије и микроскопа. - Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). - Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије.</p>	<p>Морфологија Анатомија Ћелија, ткиво, орган, органски систем, организам Грађа ћелије - разлике Амеба Кандида Ферментација Колонија Мицелијум- хифе Веgetативни биљни органи Систем за варење Систем за дисање Танспортни систем Реакције на дражи Мишићи Скелет Систем за излучивање Систем за размножавање Реродуктивни биљни органи</p>	<p>- У остваривању наставе потребно је подстицати истраживачки рад ученика основних сличности и разлика спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живих бића, треба користити школски микроскоп, обрађивати примере из непосредног окружења и водити рачуна да се ученици хумано опходе према живим бићима које истражују -Достизање исхода је могуће кроз различите вежбе и практичне активности ученика као нпр. израда плаката (људско тело, упоредни преглед спољашње грађе: човек, један кичмењак, један бескичмењак, биљка, гљива), квиз (нпр. Чији су зуби?), мерење пулса при мировању и физичкој активности, испитивање тока воде кроз биљку, дисековање цвета, размножавање биљака семеном и пелцером, микроскопирање ћелија квасца/инфузоријума/самостално направљених препарата, употреба едукативних филмова (нпр. Живот у капи воде) итд.</p>	<p>Иницијално Тестирање Формативно, Свакодневно Оцењивање усмених одговора Ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих Часова Домаћи задатак лабораторијске Вежбе Проблемски Задаци Писана провера</p> <p>– Објективни тестови са Допуњавањем Кратких Одговора – задаци са Означавањем – Задаци Вишеструког Избора – Спаривање Појмова – задаци есејског Типа</p>

<p>табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.</p>			<p>- Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези.</p>			
<p>- направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и</p>	<p>БИ.1.1.2. БИ.1.1.5. БИ.1.2.5. БИ.1.2.7. БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.1.4.6. БИ.1.4.8 БИ.1.5.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.2.1.4. БИ.2.3.6. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.2.4.7. БИ.2.4.8. БИ.2.5.4. БИ.2.6.1. БИ.3.1.5 БИ.3.3.6. БИ.3.4.7. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.4.</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ (8o+4в+3у+1с=16) - Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. - Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. - Угрожавање живих бића и њихова заштита.</p>	<p>- Екологија - Животна средина - Биотоп - Биоценоза - Екосистем - Сптаровност - Еколошка ниша - Животна форма, - Аспект - Популација - Биомаса - Произвођач, - поптрошач, разлагач - Трофичка питрамида - Еколошки фактори - Акција, реакција, - Коакција - Антропогени фактор - Депоније - Смог - Рециклажа - Компост - Биогориво</p>	<p>-Знања и искуства ученика стечена у претходном разреду, треба проширити и надоградити појмовима:животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша. -Теме се обрађују уз више вежби теренског типа. -Задаци <i>Истражи и прикажи</i> могу да будупоказатељ у којој мери су ученици разумели основне еколошке појмове. Истраживање може да подразумева познат терен, литературу, нтернет. Важно је да се обезбеди час за презентовање резултата истраживања, као и да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника. Акценат треба ставити на односе рзмножавања када су у питању јединке исте популације и трофичке односе када су у питању јединке различитих популација. -Приликом обраде абиотичких фактора, не треба insistирати на груписању већ пажњу усмерити на њихов утицај на раст и развиће. - Антропогени фактор треба обработити кроз различите облике загађења, без улажења у хемијске процесе јер ученици немају потребна знања из ове области -Требало би укључивати ученике у активности за заштиту животне средине, мотивисати их да предлажу акције и да на своје вршњаке делују личним примером.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова</p>

<p>приказу резултата.</p> <ul style="list-style-type: none"> - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени. 						
<ul style="list-style-type: none"> - користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; - хумано поступа према организмима које истражује; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени. 	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.1.3.7. БИ.1.3.10. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.</p> <p>БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. БИ.2.3.6. БИ.2.6.1Б И.2.6.3</p> <p>БИ.3.3.1. БИ.3.3.3. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (3o+1в+2у=6).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног материјала. - Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека. 	<ul style="list-style-type: none"> - ДНК - Гени - Телесне и полне ћелије - Варијабилност - Природна селекција - Еволутивне промене - Вештачка селекција - Сорта, раса 	<ul style="list-style-type: none"> - Уводе се нови појмови- ген и ДНК (у једру или ван једра код прокариота), деобе телесних и полних ћелија,количина наследног материјала. - Индивидуалну варијабилност организама у популацији треба повезати са механизмом природне селекције, као еволуционим механизмом који доводи до адаптирања организама на условеживотне средине. - Потребно је подстицати ученике да сами пронађу примере о деловању природне селекције. За вештачку селекцију потребно је да ученици сами истраже које су биљке и животиње људи почели припитомљавати у прошлости и због чега. - Природну и вештачку селекцију треба реализовати кроз обраду и табеларно и графичко приказивање неколикоразличитих примера, са обавезним извођењем закључака. - Потребно је ученике подстицати да истражују нове примере индивидуалне варијабилности и резултате прикажу одељењу. 	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак лабораторијске вежбе</p> <p>проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <ul style="list-style-type: none"> - објективни тестови са допуњавањем кратких одговора - задаци са означавањем - задаци вишеструког избора - спаривање појмова
<p>истражи утицај</p>			<p>ПОРЕКЛО И</p>	<p>-Протоћелије</p>	<p>- Основна идеја коју ученици треба да</p>	<p>Формативно,</p>

<p>средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.</p>	<p>БИ.1.1.5. БИ.1.2.2. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.6.1 БИ.2.1.3 БИ.2.1.4. БИ.2.3.5. БИ.3.3.5.</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу</p>	<p>РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (3o+1v+1y+1c=6) Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“.</p>	<p>Еволуција -Колоније -Вишећелијски организам -Епител, епидермис -Дрвоживота -Еубактерије -Археје -Еукарије -Сродност и сличност -Породично стабло</p>	<p>усвоје је да су сви организми који данас живе на Земљи потомци заједничког претка, који је био једноћелијски организам без формираног једра - Потребно је обрадити улогу ћелија без једра и ћелија саједром у појави вишећелијности. - При разврставању и груписању живог света, треба користити филогенетски приступ, односно заједничко порекло, принцип сродности и сличности. - Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“ треба да има логички след, који произилази из знања о грађи ћелија</p>	<p>свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера — објективни тестови са допуњавањем кратких одговора — задаци са означавањем — задаци вишеструког избора — спаривање појмова</p>
<p>- одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; - збрине површинске озледе коже, укаже прву</p>	<p>БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.4. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.12. БИ.2.5.1.</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка</p>	<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (4o+1y+2v+1c=8) Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Путеви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката</p>	<p>Патогени -Клидоноша -Заразна болест -Карантин -Бактерије које изазивају болести -Зоозоозе -Полно преносиве болести -Стерилност</p>	<p>- У овој области акценат је на основним чињеницама о превенцији заразних болести, путевима преношења и спречавању ширења - Посебно треба обратити пажњу на антибиотике - Важан део ове области је упознавање са болестима зависности, нарочито алкохолизмом - Неопходно је подстаћи ученике да</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>

<p>помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна;</p> <p>- повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине;</p> <p>- користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата</p> <p>- разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени</p>	<p>БИ.2.5.2. БИ.2.5.3. БИ.2.5.4.</p> <p>БИ.2.5.5.</p> <p>БИ.3.5.1.</p> <p>БИ.3.5.2. БИ.3.5.3. БИ.3.5.6. БИ.3.5.7.</p>	<p>компетенција Решавање проблема</p> <p>Сарадња Дигитална</p> <p>компетенција</p> <p>Одговоран однос према околина</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и</p> <p>понашање у складу са климатским параметрима.</p> <p>Последице болести</p> <p>зависности – алкохолизам.</p>	<p>- Антибиотици - Пробиотици - Цревна флора - Прва помоћ - Превенција - Дезинфекција и Дезинсекција - Стерилни материјали - Сунчаница, топлотни Удар - Алкохолизам - Деликвенција - Апстиненција</p>	<p>сами, уз употребу ИК технологија истражују ову област</p> <p>- Градиво на тему климатских промена обрадити у виду преојекта (радионице, филм и приредба)</p> <p>- Препорука је да се за обраду ових појмова <i>повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе.</i></p>	<p>Домаћи задатак лабораторијске вежбе</p> <p>проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>– задаци са означавањем</p> <p>– задаци вишеструког избора</p> <p>– спаривање појмова</p>
--	---	--	--	---	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

49. просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
50. што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
51. размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
52. коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
53. и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)				
Шта пратимо		Поступак и инструменти Оцењивања	Критеријуми	Време
циљева остварености остварење, и саопштавања; изражавања вештине Процењују	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције Наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције Наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
			Учесталост по месецима	Пресек стања по

мишљења и у потпуности критички расуђује;

| -Редовност доношења

| тромесечју

		<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује 	<p>домаћег, свеска Евиденције - Писане провере, свеска Евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска Евиденције - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска Евиденције -Сналажење на зидним сликама, шемама</p>	<p>Свеобухватност одговора Сналажење на зидним сликама, природном материјалу Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 		<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску Прегледање свески</p>	<p>Свакодневно током годинепраћење/ пресек стања за тромесечје На крају наставне године</p>
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 		<p>Бодовање: 35-49%-2 50-74%-3 75.89%-4 90-100%-5</p>	<p>Након сваке теме</p>
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 		<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
		<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>		<p>Прва три пара која ураде добијају +5</p>	<p>По потреби</p>
<p>Ангажовање ученика унастави.</p>	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања.(2) 	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на Часовима -Броју успешности у групном раду, раду у Пару -Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>На крају школске године</p>	
		<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>	
		<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>			
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p>			

51 не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)

институцијама -Несебичном пружању помоћи другим ученицима..		
--	--	--

**Основна школа „Вук Караџић“
Криваја**

Програм наставе и учења за предмет *математика* за шести разред

2022-2026. годину

Наставница математике:

Снежана Атељевић

Циљ учења у настави математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

УКУПАН ФОНД ЧАСОВА МАТЕМАТИКЕ У ОСМОМ РАЗРЕДУ: 144

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

274. Цели бројеви (20; 9-О + 11-У)

275. Троугао (29; 13-О + 16-У)

276. Рационални бројеви (51; 23-О + 28-У)

277. Четвороугао (20; 12-О + 8-У)

278. Површина четвороугла и троугла (12; 5-О + 7-У)

О-час обраде У-час утврђивање

Школски писмени задаци Израда + исправка	8
Обнављање градива, иницијални тест	4

Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
Цели бројеви - Скуп целих бројева (Z). - Супротан број. Апсолутна вредност - целог броја. - Приказ целих бројева на бројевној правој. - Упоредивање целих бројева. - Основне рачунске операције у скупу Z - и њихова својства. - Изрази са целим бројевима..	9+11	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Сарадња - Дигитална компетенција -Решавање проблема	Ученик ће бити у стању да: прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој целе бројеве; одреди супротан број и апсолутну вредност целог броја; израчуна вредности једноставнијих бројевних израза; реша једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз.	МА.1.1.1. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.1.6. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.3.1.1. МА.3.1.3.	- Појам негативних бројева. - Скуп целих бројева. - Супротан број. - Апсолутна вредност	- Кроз предавање проширити скуп N_0 ,природних бројева са нулом на скуп целих бројева Z . - Проширивање скупа операција. - Демонстрирати представљање на бројевној правој бројева из скупа Z . - Објаснити: n и $-n$, пар супротних бројева. - Увести појам : $ n $ апсолутна вредност n . - Објаснити сабирање кроз конкретне примере, закони сабирања. - Преглед основних својстава (која истичу структуру уређеног прстена), користећи a, b, c као ознаке за променљиве (а не оне којима се истиче знак целог броја). - Постављање питања и усмеравање на закључак. - Пратити рад ученика ,обилазити их и давати додатна објашњења.	-активност на часу -усмени одговор -писмене провере -домаћи задаци -кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом -истраживачки задатак - однос према раду
Троугао 1. ДЕО: - Појам троугла. Обим троугла. - Једнакокраки и једнакостранични - троуглови. - Висина троугла. - Углови троугла.	13+16	Компетенција за целоживотнода: учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција	Ученик ће бити у стању класификује троуглове на основу њихових својстава; конструираше углове од 90° и 60° и користи њихове делове за конструкције других	МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	-Углови -Подударност -Висина троугла -Једнакокраки троугао	- Користити прибор приликом обраде тематских јединица везаних за геометрију. - Дати дефиницију троугла - Осмислити класификацију троуглова према страницама и угловима. - Демонстрирати одговарајуће конструкције. - Извести једноставна тврђења о збиру унутрашњих углова троугла и спољашњем угловима троугла.	-посматрање -праћење ангажовања ученика -продукти ученикових активности -писмена провера

<p>Збир углова - троуглова. Врсте троуглова према угловима.</p> <p>- Однос између страница и углова - троугла. Неједнакост троугла.</p> <p>- Конструкције неких углова (60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°).</p> <p>2. ДЕО</p> <p>- Основне конструкције троуглова.</p> <p>- Појам подударности и ставови</p> <p>- подударности.</p> <p>- Централна симетрија и подударност.</p> <p>- Осна симетрија и подударност.</p> <p>- Центар описане и уписане кружнице</p> <p>- троугла.</p>		<p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>углова; уочи одговарајуће елементе подударних троуглова;</p> <p>утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности;</p> <p>конструише троугао на основу задатих елемената (странице и углови);</p> <p>примени својства троуглова у једноставнијим задацима;</p> <p>одреди центар описане и уписане кружнице троугла;</p> <p>примењује особине осне симетрије, централне симетрије и translације у једноставнијим задацима;</p> <p>правилно користи геометријски прибор.</p>		<p>Једнакостранични троугао</p> <p>-Центар описане кружнице</p> <p>-Центар уписане кружнице</p>	<p>- Осмислити подударност троуглова преко једнакости одговарајућих елемената – страна и углова.</p> <p>- Извести тврдње о значајним тачкама троугла.</p> <p>- Праћење активности ученика на свим пољима рада.</p> <p>Преглед и оцена резултата рада приликом провере знања</p>	<p>-усмено испитивање</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-однос према раду</p> <p>-ангажовање на креативном домаћем задатку</p> <p>-ангажовање у групном раду</p>
<p>Рационални бројеви</p> <p>1.ДЕО</p> <p>Скуп рационалних бројева.</p> <p>Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја.</p> <p>Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање рационалних бројева.</p>	23+28	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>прочита, запише, упореди и представи на бројевној правој рационалне бројеве у облику разломка и у децималном запису;</p> <p>одреди супротан број и апсолутну вредност рационалног броја;</p> <p>израчуна вредности једноставнијих бројевних израза и реши једноставну</p>	<p>МА.1.1.1.</p> <p>МА.1.1.2.</p> <p>МА.1.1.3.</p> <p>МА.1.1.4.</p> <p>МА.2.1.1.</p> <p>МА.2.1.2.</p> <p>МА.2.1.4.</p> <p>МА.3.1.3.</p> <p>МА.1.5.3.</p> <p>МА.2.5.2.</p> <p>МА.2.5.3.</p> <p>МА.3.5.2.</p>	<p>Рационални бројеви</p> <p>Једначине и неједначине: $ax + b = c$; $ax + b \leq c$; $ax + b < c$; $ax + b \geq c$; $ax + b > c$</p> <p>($a, b, c \in \mathbb{Q}, a \neq 0$).</p>	<p>- Кроз предавање и дијалог проширити скуп $\mathbb{Q}_+$ на скуп $\mathbb{Q}$,аналогно проширењу скупа $\mathbb{N}$ 0</p> <p>- Демонстрирати представљање на бројевној правој скупа рационалних бројева.</p> <p>- Дељење у систему рационалних бројева осмислити као множење реципрочним бројем. Демонстрирати принцип рада на одговарајућим примерима.</p> <p>- Истаћи да је дељење једино 0 неизводљиво.</p> <p>- Кроз једначине и неједначине развијати везу множења и дељења,($ax + b = c$ решавати у два корака $ax = c - b$, а затим $x = (c-b): a \dots$)</p>	<p>-активност на часу</p> <p>-усмени одговор</p> <p>-писмене провере</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом</p> <p>- однос према раду</p>

<p>Основне рачунске операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима. Једначине и неједначине: 2.ДЕО: Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.</p>		<p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>решити једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину и неједначину у скупу рационалних бројева;</p> <p>примени пропорцију и проценат у реалним ситуацијама;</p> <p>прикаже податке у зависности између две величине у координатном систему (стубичасти, тачкасти и линијски дијаграм);</p> <p>тумачи податке приказане табелом и графички.</p>	<p>МА.3.5.3.</p>	<p>Координатни систем</p> <p>Пропорције</p> <p>пропорционалност</p> <p>проценти</p> <p>размера</p> <p>координатни систем</p>	<p>- Појму процента треба посветити посебну пажњу као начину исказивања количинских односа који се јављају и оваква употреба без „процентног рачуна“ и образаца.</p> <p>- Процент схватити као разломак са имениоцем 100.</p> <p>- У делу који се односи на примену, најпре увести појам координатног система (апсцисна и ординатна оса, јединична дуж, квадранти), као и појам координата као уређеног пара који одређује</p> <p>- положај тачке у координатној равни. У овом делу постоји могућност за понављање појмова из</p> <p>- претходне године, одређивање осно и централно симетричних тачака и објеката у координатном</p> <p>- геометријских објеката за задати вектор. Обрадити одређивање растојања између две тачке само када</p> <p>- оне имају једнаке вредности апсциса или ордината, а одређивање средишта дате дужи у координатном</p> <p>-Кроз практичне примере, увести појам директне и обрнуте пропорционалности уз приказ зависности директне пропорционалности у координатном систему.</p>	
<p>Четвороугао Углови четвороугла. <small>Збир углова</small></p> <p>четвороугла. паралелограма. Услови Паралелограм. Особине</p> <p>да четвороугао буде паралелограм.</p> <p>Ромб, правоугаоник и квадрат. <small>Конструкција</small></p> <p>паралелограма. Сабирање и одузимање вектора.</p> <p>Множење вектора бројем.</p> <p>Трапез. Особине трапеца.</p>	<p>12+8</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>класификује њихових својстава; конструише паралелограм и трапез на основу задатих елемената (<small>странице, углови и</small> дијагонале четвороугла); примени својства четвороуглова у једноставнијим задацима;</p>	<p>МА.1.3.2.</p> <p>МА.1.3.6.</p> <p>МА.2.3.1.</p> <p>МА.2.3.6.</p> <p>МА.3.3.2.</p> <p>МА.3.3.6.</p>	<p>Четвороугао</p> <p>Дијагонале</p> <p>Паралелограм</p> <p>Ромб</p> <p>Квадрат</p> <p>Правоугаоник</p> <p>Трапез</p> <p>Средња линија</p>	<p>- Дефиниција појмова: квадрат, правоугаоник, ромб, трапез, делтоид..</p> <p>- Истицати логичку класификацију класа правоугаоник, правоугаоник је паралелограм).</p> <p>- Демонстрирати одговарајуће конструкције.</p> <p>- Запазити да се четвороугао може разложити на троуглове и искористити за лакше доказивање једнакости дијагонале правоугаоника, нормалност дијагонале код ромба, узајамно половљење дијагонале и сл.</p> <p>- Демонстрирати одговарајуће доказе</p> <p>- Треба се ослањати на карактеристична</p>	<p>- посматрање</p> <p>- праћење ангажовања ученика</p> <p>- производи ученикових активности</p> <p>- писмена провера</p> <p>- усмено испитивање</p> <p>- домаћи задаци</p> <p>- однос према раду</p>

Средња линија троугла и трапеза. Конструкције трапеза. делтоид			сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; примењује особине осне симетрије, централне симетрије и транслације у једноставнијим задацима.		делтоид	својства при - конструкцији. Демонстрирати. - Праћење активности ученика на свим пољима рада. -сабира и одузима векторе и користи их у реалним ситуацијама; -Увести појам и особине делтоида. Није предвиђена конструкција делтоида.	-ангажовање на креативном домаћем задатку -ангажовање у групном раду
Површина троугла и четвороугла Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла с нормалним дијагоналама.	5+7	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	Ученик ће бити у стању да: израчуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце или расположиву једнакост.	МА.1.3.2. МА.1.3.6 МА.1.4.1. МА.3.4.1.	Површина Једнакост Нормалност	- Једначење површина геометријских фигура осмишљава се на класичан начин, ослањајући се на појмове разложиве и допунске једнакости. Демонстрација одговарајућих примера.. - Полазећи од површине правоугаоника допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза. - Демонстрирати одговарајуће доказе. - Објаснити да кад су странице а и b изражене мерним бројевима, релативно датим дужинским јединицама, израз а b схвата се као производ бројева којим се површина изражава преко одговарајуће јединице за површину. - На одговарајућим примерима демонстрирати израчунавање површина четвороугла уз посебно наглашавање битности истоимених јединица. - Објаснити практичну примену. - Праћење активности ученика на свим пољима рада. - Преглед и оцена резултата рада приликом провере - знања	-посматрање -праћење ангажовања ученика -продукти ученикових активности -писмена провера -усмено испитивање -домаћи задаци -однос према раду -ангажовање на креативном домаћем задатку -ангажовање у групном раду

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

81. просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
82. размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
83. коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Образовни стандарди из математике за 6. разред

рој наст. теме	Назив наставне теме	Обрада	Вежбање	Укупно	Основни ниво Ученик/ца:	Средњи ниво Ученик/ца:	Напредни ниво Ученик/ца:	Образовни стандарди
1.	Цели бројеви	9	11	20	Користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама	Користи целе бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама	Користи целе бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама	МА.1.1.1. МА.1.1.3. МА.1.1.4. МА.1.1.6. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.3.1.1. МА.3.1.3.
2.	Рационални бројеви	23	28	51	Користи рационалне бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама	Користи рационалне бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама	Користи рационалне бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама	МА.1.1.1.МА.1.1.2. МА.1.1.3.МА.1.1.4. МА.2.1.1.МА.2.1.2. МА.2.1.4.МА.3.1.3. МА.1.5.3.МА.2.5.2. МА.2.5.3.МА.3.5.2. МА.3.5.3.
3.	Троугао	13	16	29	Влада појмом троугла (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе	Одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу	Користи основна својства троугла, рачуна њихове обиме на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише	МА.1.3.1.МА.1.3.2. МА.1.3.6.МА.2.3.2. МА.3.3.2. МА.3.3.6.

					троугла)			
4.	Четвороугао	12	8	20	Влада појмовима: четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор)	Одреди збир углова у четвороуглу	Користи основна својства четвороугла, паралелограма и трапеца, рачуна њихове обиме на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише	МА.1.3.2.МА.1.3.6.МА.2.3.1.МА.2.3.6.МА.3.3.2.МА.3.3.6.
5.	Површина четвороугла и троугла	5	7	12	Уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку	Уме да израчуна обим и површину паралелограма, трапеца и делтоида на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку	Уме да израчуна обим и површину троугла и четвороугла на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка	МА.1.3.2.МА.1.3.6.МА.1.4.1.МА.3.4.1
Школски писмени задаци Израда + исправка			8	8				
Часови обнављања, иницијалног тестирања и закључивања оцена			4	4				
Укупно		62	82	144				

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степеностварено СТ	промену оценителских аналитичких нак	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број решених задатака на табли: Задатак са основног нивоа: + Задатак са осредњег нивоа :++ Задатак са онапредног нивоа :+++	Свакодневно бележење током године

и циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	рад на радни х различитим акт.	напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Ученици и наставник	15 плусева-оцена 2 25 плусева-оцена 3 35 плусева-оцена 4 45 плусева-оцена 5	Пресек стања на полугодишту или пре у зависности од скупљених плусева
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Прецизност и поступност Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби, бар једном у полугодишту
			- Редовност доношења домаћег - Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник	Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје (16 часова)
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
			- Писмене провере	Бодовање: I 0-35% -1 35-49% -2 50-69% -3 70-89% -4 90-100% -5	Након сваке теме
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања, уз помоћ наставника, захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Групни рад, рад у пару (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела, дијаграм, истраживачки задатак...)	По потреби

		ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).			
		веома висок степен ангажовања ученика (5)	Утисак о укупном раду ученика уз образложење наставника: -Јављању на часовима (-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Израда паное, предавање, презентација, различитих врста излагања -Тачност, прецизност и свеобухватност одговора -Укљученост у рад и на часовима обраде, повезивање и закључивање -Ангажовање на различити изворима знања	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паное, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Иницијатива и квалитет продукта	На крају школске године
	висок степен ангажовања ученика (4)				
	уз ангажовање ученика (3)				
	ангажовање ученика (2)				

Део из ПРАВИЛНИКА о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (Службени гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020 од 05.06.2020. године) донетог на основу члана 75.став 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20) :

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Формативно оцењивање, у смислу овог правилника, јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру обавезног предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности).

Формативне оцене се по правилу евидентирају у педагошкој документацији наставника, у складу са овим правилником и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начин како учи, степен самосталности у раду, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима и други подаци о ученику битни за праћење. Сумативно оцењивање, у смислу овог правилника, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта из обавезног предмета, изборних програма, активности и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су по правилу бројчане.

Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере постигнућа и практичног рада, а у складу са програмом обавезног

предмета, изборног програма и активности. У току полугодишта најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика. Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада, а нарочито: излагања и представљања (изложба радова, резултати истраживања, модели, цртежи, постери, дизајнерска решења и др.), учешћа у дебати и дискусији, писања есеја, домаћих задатака, учешћа у различитим облицима групног рада, рада на пројектима, збирке одабраних ученикових продуката рада – портфолија, у складу са програмом наставе и учења, односно школским програмом.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета физика за 6. разред
за период 2022--2026.године

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонда часова: 2

Циљ учења предмета Физике јесте да сви ученици:

Стекну базичну језичку и научну писменост;

Оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; Образложе своје мишљење у оквиру дискусије;

Упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу; Развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих стандарда.

Планирани број часова по темама и време реализације:

Планирани број часова по темама и време реализације:

Редни број и назив наставне области/ теме	Број часова	Број часова за лаб. вежбе	Укупан број часова за наставну област/тему	Време реализације теме
1. Увод у физику	4	-	4	Септембар
2. Кретање	13	1	14	септембар, октобар
3. Сила	14	-	14	новембар, децембар
4. Мерење	8	5	13	јануар, фебруар, март
5. Маса и густина	11	4	15	април, мај
6. Притисак	11	1	12	мај, јун
	61	11	72	

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање);	Увод у физику	Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...) Огледи који илуструју различите физичке појаве (из сваког данног живота). <i>Демонстрациони огледи:</i> – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Магнетно деловање – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...).	-Компетенција за учење -Комуникација -Сарадња	– Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона. – Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину предвиђено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације). – Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. <i>Излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе:</i>
2	-разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; – изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега) -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак)	Кретање	Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. <i>Демонстрациони огледи:</i> – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са	-Компетенција за учење -Комуникација -Рад са подацима а и информацијама -Решавање проблема -Сарадња	Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима

	чврстих тела и течности...).		<p>точношћу.</p> <p>Лабораторијска вежба</p> <p>1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром (или куглицом).</p>		<p>формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми.</p> <p>Решавањем квалитативних 54. квантитативних проблема као и проблем-ситуација:</p> <p>При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој</p>
3	<p>-објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање);</p> <p>–разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела;</p> <p>–разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације);</p> <p>– демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу;</p> <p>–демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета</p> <p>-изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи</p>	Сила	<p>Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух.</p> <p>Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања. Векторски карактер силе. Слагање сила истог правца.</p> <p>Процена интензитета силе демонстрационим динамометром.</p> <p>Сила Земљине теже. Тежина тела као последица деловања силе Земљине теже.</p> <p><i>Демонстрациони огледи.</i></p> <p>– Истезање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању. Слободно падање.</p> <p>– Привлачење и одбијање наелектрисаних тела.</p> <p>– Привлачење и одбијање магнета.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p>	

4	<p>префиксе микро, мили, кило, мега); - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (сила, тежина...)</p>				<p>етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица).</p>
4	<p>– изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);</p> <p>– процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења);</p> <p>– мери тежину, дужину, време, запремин у и масу и на основу мерених вредности одређује густину и притисак;</p> <p>– одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења;</p> <p>– решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...).</p>	Мерење	<p>Основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера.</p> <p>Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност). Директно и индиректно мерење.</p> <p>Појам средње вредности мерене величине и грешке мерења при директним мерењима. <i>Демонстрациони огледи.</i></p> <p>– Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура) и времена (часовник, хронометар).</p> <p>– Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти).</p> <p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Мерење димензија тела лењиром са милиметарском поделом.</p> <p>2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре.</p> <p>3. Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге.</p> <p>4. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Лабораторијским вежбама:</p> <p>Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе. Час вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу часа наставник:</p> <p>– обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се</p>
5	<p>– демонстрира појаву инерције тела, деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета, притисак чврстих тела и течности;</p> <p>– повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном</p>	Маса и густина	<p>Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике).</p> <p>Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела.</p> <p>Маса и тежина као различити појмови.</p> <p>Мерење масе тела вагом.</p> <p>Густина тела. Средња густина тела.</p> <p>Одређивање густине чврстих тела.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p>	<p>– обрађује делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се</p>

	<p>животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације);</p>		<p>Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. <i>Демонстрациони огледи.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Илустровање инертности тела. – Судари двеју кугли (а) исте величине, истог материјала, (б) различите величине, истог материјала, (в) исте величине, различитог материјала. – Мерење масе вагом. – Течности различитих густина у истом суду – „течни сендвич” – Суво грожђе у газираној води. – Мандарина са кором и без коре у води. <p>Лабораторијске вежбе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика. 2. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. 3. Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром. 	<p>-Дигитална компетенција - Одговоран однос према околини</p>	<p>величина одредила),</p> <ul style="list-style-type: none"> – обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе, – упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром, – указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности. <p>Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ђачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се посредно одређују.</p>
<p>6.</p>	<p>– демонстрира појаву инерције тела, деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета, притисак чврстих тела и течности;</p> <p>– разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...);</p> <p>– познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане);</p>	<p>Притисак</p>	<p>Притисак чврстих тела. Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови.</p> <p>Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри. Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена. <i>Демонстрациони огледи.</i> – Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине и од тежине тела.</p> <p>– Преношење притиска кроз течност (стаклена</p>	<p>-Компетенција за учење -Комуникација -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња - Одговоран однос према здрављу</p>	<p>објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ђачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се посредно одређују.</p>

<p>– изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);</p> <p>– мери тежину, дужину, време, запремину у и масу и на основу мерених вредности одређује густину и притисак;</p> <p>– решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...).</p>		<p>цев с мембраном, Херонова боца, спојени судови).</p> <p>– Хидраулична преса (нпр. два медицинска ињекциона шприца различитих попречних пресека спојена силиконским цревом).</p> <p>– Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може „видети”, како свећа може да гори под водом).</p> <p>– Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска.</p> <p>Лабораторијска вежба</p> <p>1. Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде</p>		
---	--	---	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

33. корелација са градивом унутар

предмета Између предмета:

34. српски језик и књижевност – рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова

35. математика – рад са табелама, решавање рачунских задатака, графичких задатака

36. информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова

37. ликовна култура – израда панона, плаката, цртежа, модела

38. географија – оријентација у простору

39. биологија- енергетска вредност уноса хране (као мали пројекат)

40. техничко образовање- мерење дужине, микрометарско мерило и помично мерило

41. физичко васпитање- брзина, мерење брзине, трчање на 100м, мерење времена

42. историја- временски периоди у коме су живели познати научници: Њутн, Галилеј, Коперник...

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу **усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина**, као и **вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе**. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести **иницијални тест**. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

33) току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: на крају првог полугодишта и на крају школске године (ова процена обухвата читаво градиво). Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од десет питања и то: 5 на основном, 3 на средњем и 2 на напредном нивоу. Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним приказом процене остварености стандарда по нивоима.

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)			
Шта пратимо	Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време

<p>Циљева и програмска програма предмета, односно прилагођених стандарда постигнућа у програма предмета;</p> <p>радних задатака. уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <p>33) у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;</p> <p>лако логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p>	<p>С Свакодневно</p> <p>бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p> <p>С Усмено одговарање, свеска евиденције наставника</p> <p>-Редовност доношења домаћег задатка, свеска евиденције</p> <p>С Писане провере, свеска евиденције</p> <p>С Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције</p> <p>Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције - лабораторијске вежбе, свеска евиденције</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања или решавање сложенијих рачунских задатака +5</p> <p>Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно</p> <p>бележење током године</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <p>у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>и решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује</p>		<p>Учесталост по месецима</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <p>- у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <p>- у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>- већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>- у довољној мери критички расуђује;</p>		<p>Свеобухватност одговор</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>За три недоношења домаћег -1 у свеску</p> <p>Прегледање свески</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p> <p>Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје</p> <p>На крају наставне године</p>
			<p>Бодовање:</p> <p>35-49%-2</p> <p>50-74%-3</p> <p>75.89%-4</p> <p>90-100%-5</p>	<p>Након сваке теме</p>

		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 		<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	По потреби
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 			По потреби
<p>И</p> <p>Анализе резултата и</p> <p>И</p> <p>И</p> <p>И</p> <p>И</p>	<p>И</p> <p>И</p> <p>И</p> <p>И</p> <p>И</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Броју јављања на Часовима -Броју успешности у групном раду, раду у Пару -Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским институцијама -Несебичном пружању помоћи другим ученицима. 	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
		<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>			
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p>			
		<p>– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p>			
		<p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)</p>			

**ПРЕГЛЕД СТАНДАРДА ПОСТИГЊА УЧЕНИКА ЧИЈЕ СЕ ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНИРА КРОЗ РЕАЛИЗАЦИЈУ
НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ФИЗИКА У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ**

Области: Силе; Кретање; Мерење; Енергија и топлота; Математичке основе физике и Експеримент.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме:

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p><u>1.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.1.1.1. уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно</p> <p>ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе</p> <p>ФИ.1.1.3. разуме принцип спојених судова</p> <p><u>1.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање</p> <p>ФИ.1.2.2. уме да препозна равномерно кретање</p> <p>ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине</p> <p><u>1.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока</p> <p>ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе,</p>	<p><u>2.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције</p> <p>ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе</p> <p>ФИ.2.1.5. разуме и примењује концепт густине</p> <p>ФИ.2.1.6. зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида</p> <p><u>2.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.2.2.2. зна шта је механичко кретање и које га физичке величине описују</p> <p><u>2.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке</p> <p>ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону</p> <p>ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре</p> <p>ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута</p> <p><u>2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ</u></p> <p>ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације</p>	<p><u>3.1. 1. зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи</u></p> <p>ФИ.3.1.4 разуме и примењује концепт притиска у флуидима</p> <p><u>3.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.2.1. уме да примени односе између физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање</p> <p><u>3.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система</p> <p>ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења</p> <p><u>3.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења</p> <p>ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или</p>

<p>запремине, температуре и времена</p> <p>ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p>ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину</p> <p>ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака</p> <p>ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p><u>1.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији</p> <p>ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији</p>	<p>односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност</p> <p>ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу</p> <p>ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина</p> <p><u>2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења</p> <p>ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата</p> <p>ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству</p>	<p>експериментом</p>
---	--	----------------------

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање. Резултат оваког начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање.

Планирана се пројектна настава у областима: Сила и Мерење

Планирани су истраживачки домаћи задаци, на пример у области Маса и густина планиран је истраживачки домаћи задатак “Зашто јабуке не тону у води”

Подстицање вршњачког учења у различитим фазама наставе и учења, посебно кроз пројектну наставу, рад на истраживачким задацима, приликом међусобног процењивања постигнућа ученика, током реализације радионица, укључивањем ученика у ваннаставне активности промоције и популаризације природних наука...

Планирани су различити типови домаћих задатака (класични – квалитативни и квантитативни задаци, практични, истраживачки, уз употребу ИКТ-а), при чему наставник води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром да кроз израду домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног домаћег задатка биће проверена на наредном часу.

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

и складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:

Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...);

Коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција;

Размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова и Школи.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ликовна култура за 6. разред
за период 2022-2026.године

Наставница:
Весна Мајски

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења ликовне културе биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције. Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

279. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
280. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
281. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
282. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
283. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
284. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
285. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
286. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
287. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
288. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
289. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
290. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
291. развијање позитивних људских вредности;
292. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
293. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
294. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
295. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
296. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог других народа.

Предметни исходи	Стандарди	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">компетенције Опште међупредметне Компетенције</div> <div style="text-align: center;"> <p>элементе и принципе да би пости- -гао одређени ефекат ЛК.3.3.3. користи друга места изворе да би проширио своја знања из уметности</p> <p>Назив теме / Школски програм</p> <p>садржај</p> </div> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Кључни појмови галерија, музеј...</div> </div>
<p>описује боје које уочава у природи, окружењу и уметничким делима пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте боја користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу</p> <p>користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником</p> <p>прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму</p> <p>обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу</p> <p>– повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј</p> <p>– разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима боја и где се та знања примењују</p> <p>искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности</p>	<p>Основни ниво ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-ње) визуелних уметности</p> <p>ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...)</p> <p>средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p> <p>напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, тех-нику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принцип и садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> <p>компетенција за целовитно учење, комуникација, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, ма, вештина сарадње, вештина за живот у демократском друштву, брига за здравље, еколошка компетенција, естетска компетенција, предузетничка компетенција</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>БОЈА (60+6п+1еа=13) Основни садржаји</p> <p>Пигментне боје (хроматске и ахроматске боје; основне и изведене боје). Дејство боја (утисак који боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје). Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст). Примена боја (технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и обуће, индустријском дизајну...; примена у свакодневном животу ученика). Уметничко наслеђе (музеји и експонати).</p> <p>Проширени садржаји Савремена средства за цртање и сликање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање... Занимања у којима је неопходна вештина цртања и сликања;</p> </div> <div style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> <p>Кључни појмови: галерија, музеј, визуелни, техника, и, ликовни елементи, спекта, светлост, боја, а,</p> </div> </div>

Начини и поступци остваривања

програма (Дидактичко- методичко упутство)

У овој целини предложени су појмови, подпојмови и теме за разговор, а које су везане за изражајне могућности материјала и техника које ученик користи. Наставник нуди само основне информације и корисне савете. Ученици треба да знају да понекад не могу да добију жељени тон зато што сликарске боје које се производе као школски прибор садрже мање пигмента. Цртеже и слике које сматрају неуспелим могу да искористе за колаж. У шестом разреду раде и једноставне пројекте. Наставник може да понуди две или више техника, а да ученици гласају коју ће учити или да се поделе на групе према одабраној техници. Скице се раде и бирају у школи, а пројекти могу да се доврше код куће. Уколико ученици желе да раде чворовану таписерију не морају да користе вуну, могу да исеку траке од пластичних кеса. Витраж могу да праве од папира и фолија у боји, а могу и да сликају на пластичним флашама. Ако желе да имитирају витраж могу да користе и црни перманентни маркер. За мозаик могу да користе пластичне чепове...

Наставник може да подстакне ученике на размишљање и истраживање питањима и одабраним информацијама. Ученици треба да добију само елементарне информације о утицају светлости на опажање боја. Ако желе да одштапају на мајници слику коју су урадили у апликативном програму потребно је да слику из RGB система (црвена, зелена, плава) пребаце у СМУК систем (цијан, магента, жута и кључ, односно катран/црна), који се користи у штампи. Упознају се са музејима у Србији, а ученици који наставу слушају на матерњем језику треба да добију основне информације о најзначајнијим музејима у

Начин провере остварености исхода

*Формативно,
оцењивање,
усмено
одговорање
ученика,
практичан рад
Самоевалуација и
евалуација на
крају месеца и
током појединих
часова,
портфолио
ученика*

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

84. просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања,)
85. што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
86. размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
87. коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
88. и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време	
Степен остварености циљева и прописаних, односно	промену се: велике делова програма у раду ученика и наставника	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета	- Формативно оцењивање:	Број јављања: За јављање +	Свакодневно бележење
		и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	бележење активности ученика на часу у списку евиденције наставника	За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и	- Комисија ученика и наставника	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
		- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, или жељи ученика	

уметничко изражавање; вештине,	средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	- Практичан рад	Оцена се одређује кроз естетску анализу наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду. Рад који у потпуности задовољава естетске критеријуме у складу са ликовним задацима (оцена 5) Углавном задовољава и види се уложени труд (оцена4) Делимично задовољава – испод прага могућности ученика (оцена 3) Мала количина уложеног труда (оцена2) Нимало уложеног труда (оцена 1)	Након реализације наставне јединице
		- Свеска из ликовне културе	Потпун садржај наставних јединица уз визуелно уобличавање садржаја (оцена 5) Потпун садржај наставних јединица без визуелног уобличавања садржаја (оцена 4) Свеске са непотпуним садржајем се не узимају у разматрање	На крају наставне године, по жељи ученика (није обавезна)
	ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	Бодовање активности везаних за посете културним догађајима	Усмени извештај о посети галерији, музеју, позоришту или другој културној манифестацији поткрепљен доказима (краћим рефератом у свесци, каталогом, фотографијама...), уз смислено излагање доноси ученику 15 бодова. 30 бодова је оцена 5	Током школске године (зависи од активности ученика)
	ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група	По потреби

са другима напредовање. активно учествовање у и
настави, сарадњу исказано интересовање и
мотивацију за учење и одговоран однос према раду,
постављеним задацима,

веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима	-Пресек стања по тромесечјима
висок степен ангажовања ученика (4)	-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)	-Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада	
уз ангажовање ученика (3)	-Учешћу на такмичењима	-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панова, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	
ангажовање ученика (2)	-Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда панова, ППТ, различитих врста излагања	-Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета музичка култура за 6. разред
за период 2022-2026.године

Предметна наставница:

Фрида Месарош

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења музичке културе биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21. ЗОСОВ

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

297. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
298. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
299. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
300. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
301. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
302. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
303. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
304. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
305. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
306. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
307. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
308. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
309. развијање позитивних људских вредности;
310. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
311. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
312. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
313. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
314. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народ

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај (6 обр.)	Кључни	Начини и попушти остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>– повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-исто- ријским амбијентом у коме су настали;</p> <p>– наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе;</p> <p>– очу основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси;</p> <p>– опише улогу музике у средњовековној Србији;</p> <p>– очу разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе;</p> <p>– издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима;</p> <p>– објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике</p> <p>- историјско–стилских периода</p> <p>- народног стваралаштва Ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту</p>	<p>-компетенција</p> <p>за учење</p> <p>-комуникација</p> <p>-естетичка компетенција</p> <p>-рад са подацима и информацијама</p> <p>-сарадња</p>	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА</p> <p>Средњи век: Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја</p> <p>– мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Пале- стрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе.</p>	<p>Кључни</p> <p>световна музика, духовна музика, вишегласје</p>	<p>Користити методике/технике и облике рада које активирају ученике да буду самосталнији у раду: анализа музичких примера, фотографија, ППТ, видео материјала. Инсистирање на корелацији са другим предметима: историја, ликовна култура, географија. Коришћење ЛОГОС-овог е- уџбеника: видео и аудио записи, квизови, ППТ.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>

<p>-одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; – опише разлику у начину добијања звука код инструмента са диркама; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе;</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава Ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености 55. извођачких састава у оквиру музичког дела МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p>	<p>-комуникација -естетичка компетенција -компетенција за учење -рад са подацима и информацијама -сарадња дигитална компетенција</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти.</p>	<p>мелодија, ритам, инструменти</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: видео и звучниј записа, фотографија, ППТ, доступне ИКТ апликације. Користити претходна знања ученика. Повезати са историјским контекстом. Коришћење ЛОГОС-овог е-уџбеника</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
--	--	---	---	-------------------------------------	---	---

<p>– коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; – уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба;</p>	<p>МК. 1.2.1. именује музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. именује извођачки састав МК. 1.2.4. именује српски музички фолклор МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра Ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка 43. примене различитих облика музичког фолклора</p>	<p>-комуникација -естетичка компетенција -компетенција за учење -одговоран однос према здрављу</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје разли-читих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструменталних композиција, домаћих 34) страних омпозитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, темпо, покрет</p>	<p>Основни методски приступ је од звука ка теорији. Јасно формулисати упутства како би ученици знали на шта да усмере пажњу приликом слушања. Постепено проширивати опажани капацитет код ученика усмеравајући их на специфичности музичког дела пре слушања. Ученичка знања из различитих области повезати и ставити у функцију разумевања дела, подстичући креативност и критичко мишљење. Користити илустрације, ППТ и ИКТ када је могуће. Подстићи ученике на изношење свог мишљења уз аргументовано образлагање.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и активности ученика. Самоевалуација 34) евалуација на крају полугодишта и током појединих часова Домаћи задатак</i></p>
--	---	--	---	---	---	---

<p>-изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; – примењује правилну технику певања; – примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – развије координацију и моторику кроз свирање и покрет; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката;</p>	<p>МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>-естетичка компетенција -сарадња -комуникација -одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -дигитална компетенција</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање и свирање Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима Извођење једноставнијих</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, текст, темпо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике за самостални рад, рад у пару или групи. Кроз одговарајуће примере музичких вежби и композиција обрадити елементе музичке писмености. Обратити пажњу на правилно дисање, положај тела и дикцију. Узети у обзир гласовне могућности ученика. За инструментално музицирање користити ритмичке и мелодијске инструменте. Могу се користити нотни примери који су солмизацијом обрађени. Примељивати принцип активног учешћа ученика на часу.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање активности ученика, певањем и свирањем. Самоевалуација и евалуација на крају полугодшта и током појединих часова</i></p>
			<p>Коришћење аудио</p>			

<p>– критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>Ученик уме да: МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско– ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст. Ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компоњује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>-естетичка компетенција -комуникација -сарадња -компетенција за учење</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, кори-стећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија С другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, тампо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике на музичко стваралаштво, самостално, групно и у пару. Користити корелацију са ликовном кутуром. Креативна употреба мултимедија: ППТ, ИКТ, аудио и видео снимци, мобилни телефони.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно награђивање ученика за било који облик музичког стваралаштва. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
--	---	--	--	---	---	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: Сл. гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда</p> <p>постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5</p> <p>Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Хронолошка прецизност</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>-Редовност доношења Домаћег</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек на крају године</p>
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност</p> <p>Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>

			Певање и/или свирање песама и/или композиција	Учесталост активности на часовима Ритмичка и мелодијска прецизност Ангажовање самостално и у пару/групи Активно учешће у раду	Пресек стања сваког месеца
		Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	Препознавање слушаних и обрађених композиција	Прецизни одговори Самосталност у одговарању	Свакодневно бележење током године
			Музичко стварање	Ангажовање и труд Поштовање задатог материјала и инструкција Сарадња у пару или групи	Свакодневно бележење током године
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; .	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
АН ГЛЖ ОВЗ			– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	Вођење евиденције од стране наставника о:	-Све што је рађено на часу налази се у свескама

Ње ученика у настави

сарадњу са другима напредовање.
активно учествовање у настави,
интересовање и мотивацију за учење и а
раду, постављеним задацима, и исказано

показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)

и показује делимични степен активности и ангажовања (3)

и показује мањи степен активности и ангажовања.

(2)

и не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)

	-Броју јављања на часовима		
	-Броју успешности у групном раду, раду у пару		
	-Учешћу у хору, приредбама, ваннаставним активностима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима		
	-Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања		

-Број и квалитет добровољног учешћа
у разним наставним и ваннаставним активностима (приредбе, концерти, наступи, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда
асоцијација...)

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА ЗА 6.
РАЗРЕД
за период 2022- 2026. године

Одељења: VI

Наставници:
Анико Бачић, Ела Сабо

Недељни број часова: 2 часа недељно (блок настава)

Укупно за школску годину: 72 часа

Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа преузимајуће и иницијативно

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

315. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
316. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
317. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
318. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
319. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
320. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
321. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
322. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
323. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
324. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
325. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
326. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
327. развијање позитивних људских вредности;
328. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

89. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
90. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
91. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
92. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе за сноване на знању.

Предмет Техника и технологија нема стандарде

Предметни исходи	предметне компетенције <i>Опште међу Компетенциј</i>	Назив теме / садржај	садржај са појмови Кључни	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>1-2-3-4- повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења;</p> <p>5 – 6 - анализира карактеристике савремене културе становања -класификује кућне инсталације на основу њихове намене</p> <p>–</p>		<p>1. ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ</p> <p>6. часова (4+2)</p> <p>1- 2 Значај и развој грађевинарства. 3- 4 Просторно и урбанистичко планирање</p> <p>5- 6 Култура становања у урбаним и руралним срединама, објектима за индивидуално и колективно становање, распоред просторија, уређење стамбеног простора. Кућне инсталације</p>	<p><i>јустпрофесије техника и технологија – занимање – организација – заштита – безбед</i></p>	<p>Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби</p> <p>У области животне и радне средине обрађују се садржаји који се односе на грађевинарство као грану технике. Уз помоћ медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати историјски развој грађевинарства и повећати га са побољшањем услова живљења (по могућству интерактивно). Потребно је нагласити значај урбанизма и просторног планирања. Препорука је да се користе рачунарске мапе за одређивање положаја грађевинских објеката у односу на околину. http://urbel.com/prostorni-planovi/</p> <p>Обезбедити услови за ситуациону учење нпр. кроз компјутерску симулацију.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање .</p> <p>Бележење усмених одговора ученика, уредност записаног у свесци, уредност радног места, систематичност, залагање, самоиницијативност.</p>

<p>7- 8- класификује врсте с аобраћајних објеката пре ма намени 9-10 - повезује неопходност изградње пр описне инфраструктуре с 52 безбе-дношћу учесника у саобраћају 11-12 - пове зује коришћење информа ционих технологија у сао браћајним објектима са у прављањем и безбеднош ћу путника и робе 13-14 - демонстрира</p> <p>правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације</p>	<p><i>Одговоран однос прем а здрављу</i></p> <p><i>Техника и т ехнологија з 44. 5.раз ред (н аставна те ма: Саобраћ ај)</i></p>	<p>2. <u>САОБРАЋАЈ</u></p> <p>14. Часова (7+7)</p> <p>8- 8 Саобраћајни систе ми</p> <p>9- 10 Саобраћајни објект и</p> <p>10- 12 Управљање саобра ћајном сигнализаци јом</p> <p>13- 14 Правила б езбедног кретања пешака и возача б ицикла у јавном с аобраћају</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Јавни саобраћај и прописи, пешак,</p>	<p>Препорука је да се кроз прим ере симулације, а који су досту пни на Интернету, ученици ув еду у ситуацију да препознају сигурносне ризике и предвиде опасне ситуације у саобраћају. Уз помоћ мултимедијалних п римера објаснити како се упра вља саобраћајем коришћењем ИКТ и колико такво управљањ 35) утиче на безбедност путника и робе.</p> <p>Са аспекта безбедности учес ника у саобраћају обратити па жњу на учешће пешака и возач а бицикла у јавном саобраћају.</p> <p>За реализацију ових садржаја користити мултимедије као и с аобраћајне полигоне практичн ог понашања у саобраћају у ок виру школе. дворишта, шири х одници или фискултурне сале ради остваривања овог исхода.</p>	<p>Формативно, свако одневно оцењива ње усмених одгов ора ученика, уред ност записаног у с весци и радног ме ста,</p> <p>Решавање е-тестов а, као провера исх ода.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крај 35) месеца и током п ојединих часова.</p>
---	---	--	--	---	---

<p>15-16 - скицира просторни изглед грађевинског објекта 17-18; 19-20; 21-22 - чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фаза изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола 23-24; 25-26; 27-28 - користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3Д приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе стана ановања 29-30; 31-32 - самостално креира дигиталну презентацију и представља је</p>	<p><i>Рад са подацима и информацијама</i></p> <p><i>Дигиталну комуникацију.</i></p> <p><i>Техника и технологија</i></p> <p><i>5.разред (наставна тема: Техника и дигитална писменост Информатика и рачунарство)</i></p>	<p>3. ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p> <p>16. часова (6+10)</p> <p>15- 16 - Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству (17-18; 19-20; 21-22)</p> <p>23- 24 - Техничко цртање помоћу рачунара (25-26; 27- 28)</p> <p>29-30; 31- 32 - Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација</p>	<p><i>Скица, технички цртеж, техничко цртање, прибор за техничко цртање</i></p>	<p>овом делу програма ученици развијају нове интегрисане модалитете техничке и дигиталне писмености.</p> <p>Ученике треба оспособити за рад у рачунарској апликацији з и техничко цртање примереној њиховом узрасту и потребама.</p> <p>Објаснити правила и симболе који се користе у техничком цртању у области грађевинарства.</p> <p>Приликом израде техничких цртежа на папиру и помоћу рачунара препоручује се индивидуални облик рада.</p> <p>Представити могућности и рад са једноставним рачунарским апликацијама за 3Д приказ грађевинских објеката.</p> <p>Ученицима објаснити појам пресека коришћењем наставних помагала и рачунарске симулације.</p> <p>Како би ученици функционал изовали стечена знања предвидите мини-пројекат на тему израде скице хоризонталног и вертикалног пресека стана у коме ученици живе и уређење стана према истим.</p>
--	---	---	---	--

.Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, уредност и тачност скица, техничких цртежа.

				<p>Ученици своја решења скице грађевинског објекта и унутрашњег уређења стана самосталн - представљају током редовне наставе.</p> <p>оквиру ових активности пр едвидети коришћење дигиталн их презентација* које су учени ци израдили.</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>33-34; 35-36; 37-38 - класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене</p> <p>39-40; 41-42; 43-44 - повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова</p> <p>45-46 - повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину</p> <p>- описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране</p> <p>- изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду</p> <p>47-48 - образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије</p>	<p>Естетичка, Компетенција за учење Предузетништво</p> <p>Решавање проблема Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Техника и технологија 5.разред (наставна тема: Ресурси и производња</p>	<p>4. РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p>20. Часова (8+12)</p> <p>33- 34 - Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала (35-36; 37-38)</p> <p>39-40 - Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди (41- 42; 43- 44)</p> <p>45- 46</p> <p>Организација рада у грађевинарству и пољопривреди</p> <p>47- 48</p> <p>Обновљиви извори енергије и мере за рационално и безбедно</p>		<p><i>рециклажа, заштита животне средине Пројекат, изградња, пољопривреда, прерада хране, енергија, уштеда енергије,</i></p>	<p>Ово је сложена наставна област јер се у оквиру ње изучавају Грађевинарство, пољопривреда, енергетика и екологија надо везује се на знања које су ученици стекли о ресурсима у петом разреду.</p> <p>На почетку рада на овој области упознати ученике, на ниво Собоштености, са основном поделом грађевинских материјала (према пореклу и намени). Врсте, начин производње, основне карактеристике грађевинских материјала и њихову примену објаснити на елементарном нивоу, без улажења у детаље.</p> <p>Препоручљиво је ученицима показати угледне примере појединих грађевинских материјала и ли предавање поткрепити сликама, проспектама или мултимедијом.</p> <p>Уз помоћ мултимедије или слика упознати ученике са врстама грађевинских објеката у оквиру нискоградње, високоградње и хидроградње. Користити разне узорке материјала.</p>
--	---	--	--	--	--

Организовати активне методике рада и учења (рад у

Ф	смених одговора
о	ученика, уредност и
р	тачност скица,
м	техничких цртежа.
а	Доношење и прави
т	лна(економична)
и	употреба материјала
в	и алата.
н	Критеријуми за вр
о	едновање мини пр
,	ојекта: Оригиналн
с	ост Сложеност Те
в	хничка документа
а	ција Избор матери
к	јала Тачност израде
	Квалитет спојева
	Естетски изгле
о	и Функционалнос т
д	Употребна вред
н	ност
е	
в	
н	
о	
о	
ц	
е	
њ	
и	
в	
а	
њ	
е	
у	

<p>Иправилно и безбедно користити уређаје за загревање и климатизацију простора Иповезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије 49-50 - реализује активност која указује на важност рециклаже 51-52 - недостаје.....</p>		<p>коришћење топлотне енергије</p> <p>49- 50 50- 52 Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине</p>		<p>малим групама) ** организовати и нпр. интерни конкурс за пројекат/активности којима би ученици приказали да разумију које активности подстичу одрживост (нпр. штедња воде и енергије, разврставање отпада, рециклажа) као и да ли повезују значај тих активности са својим будућим животом, животом заједнице као и животом будућих генерација.</p> <p>На крају ове области ученици поступно увести у свет практичног стваралаштва.</p> <p>Кроз практичан рад ученици и стечена теоријска знања претварају у функционална, развијајући алгоритамски начин размишљања од идеје до реализације.</p>	<p>Презентација Вредновање</p>
---	--	--	--	--	-------------------------------------

<p>самостално проналази и информације о условима, потребама и начину реализације макете / модел а користећи ИКТ</p> <p>Уприпрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује израђује макету / модел поштујући принцип економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду</p> <p>учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела</p> <p>одреди реалну вредност израђене</p>	<p>Техника и технологиј (за 5. разред Конструкрорс ко моделовање</p>	<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ и часова (0+20)</p> <p>53-54 Израда техничке документације 55-56 - Израда макете/модела у грађевинарству, пољопривреди или моделу који корист и обновљиве изворе енергије (57-58; 59-60; 61-62 ; 63-64) 65-66 - Представљање идеје, поступка израде и решења производа</p> <p>67- 68 - Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова</p> <p>69-70; 71-72 - Представљање производа и креирање дигиталне</p>	<p>Макета модел, алгоритам, идеја, тимски вредновање, тржишна вредност, цена</p>	<p>Препорука је да се пројекти реализују у паровима или малим групама.</p> <p>Ученици се сами одређују у за одређену активност у оквиру дате теме која се односи на израду модела разних машина и уређаја у грађевинарству, израду макете грађевинског објекта или стана на основу плана и предлог за његово уређење као и моделовање машина и уређаја у пољопривредној производњи.</p> <p>Користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације</p> <p>Ученици самостално врше мерење и обележавање. Обрада материјала може се вршити индивидуално али је препорука да ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање етапа у изради практичног рада ученика.</p> <p>Критеријуми за вредновање завршеног практичног рада:</p> <p>Оригиналност (0-10)</p> <p>Сложеност (0-10)</p> <p>Техничка документација (0-10)</p> <p>Избор материјала (0-10)</p> <p>Тачност израде(0-10)</p> <p>Квалитет спојева(0-10)</p> <p>Естетски изглед(0-10)</p> <p>Функционалност (0-10)</p> <p>Употребна</p>
---	---	---	--	--	--

<p>макете/модела укључујући у оквирну процену трошкова</p>		<p>презентације</p>		<p>самостално представљају производ/ макету, усмено обрађујући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења.</p> <p>Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи.</p> <p>Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим производима може много научити ако се схвати где су грешке направљене.</p> <p>Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења.</p>	<p>вредност(0-10) Презентација (0-10)</p>
--	--	---------------------	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

ЕЛЕМЕНТ		УСВОЈЕНОСТ ПРОГРАМА, САДРЖАЈ	РАДНЕ НАВИКЕ И ВЕШТИНЕ	САМОСТАЛНОСТ И ОДГОВОРНОСТ	ПОСТУПАК	ИНСТРУМЕНТИ И ОЦЕЊИВАЊА	ВРЕМЕ
0	одличан (5)	<ul style="list-style-type: none"> -Означавати, преобликовати, разликовати, расправљати, сажимати, успоређивати, предвиђати, -одлично познаје градиво, -логички излаже, -повезује целине и -одговара без помоћи наставника. 	<ul style="list-style-type: none"> -искретно логички закључује, -примењује релевантне информације у извршењу задатака, -са лакоћом користи методе, инструменте, алате и материјал, -изразито прецизан и уредан, -комуницира, сарађује и радо помаже другима, -у потпуности примењује мере заштите на раду и -уз потребан прибор за рад доноси и додатне прилоге на наставне часове везане уз обрађено градиво (штампане прилоге, линкови на интернету, власти) 	<ul style="list-style-type: none"> -Активан, потпуно самосталан одговоран, -иновативан -увек се придржава општих правила понашања и -стално води рачуна о мерама заштите на раду. 	<ul style="list-style-type: none"> - Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције 	<ul style="list-style-type: none"> -Ангажовање на часу:: стално + повремено+ ретко - 	<ul style="list-style-type: none"> -Свакодневно бележење током године
	врло добар (4)	<ul style="list-style-type: none"> -Ученик зна да објасни и главну идеју, описује, показује, одабира, ређа, разликује, -излаже градиво тачно и расветло, 	<ul style="list-style-type: none"> -Логички размишља и примењује закључке при извршењу конкретних задатака, -самостално користи техничку документацију, -лако изводи рутинске покрете, 	<ul style="list-style-type: none"> -Одговоран при извршавању задатака, -води рачуна о заштити на раду и -понекад брзо прет. 	<ul style="list-style-type: none"> -Редовност доношења прибора и материјала -Ученици воде евиденцију 	<ul style="list-style-type: none"> -Прегледање свески 	<ul style="list-style-type: none"> -Уредност Све забележено са часова , Урађени графички радови: - користи оба лењира++ -користи један

	) р (4 оба	<ul style="list-style-type: none"> -врло добро разуме постављено питање и -наставник ретко помаже 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи инструменте, алат и материјал, - придржава се општих правила понашања, - тачан, прецизан, - примењује мере заштите на раду и 		<ul style="list-style-type: none"> - ију - Прегледање практичног рада - рађено самостално или у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - ра и материјала-5 - Критеријуми за вредновање завршеног практичног рада: - Оригиналноост (0-10) -Избор материјала (0-10) - Тачност израде (0-10) - Квалитет спојева(0-10) - Естетски и изглед (0-10) - Функционалноост (0-10) 	<ul style="list-style-type: none"> - На крају модула
	добар (3)	<ul style="list-style-type: none"> -Ученик набраја, описује, издваја, -добро разуме постављено питање и -наставник делимично помаже. 	<ul style="list-style-type: none"> -редовито доноси потребан <small>Једноставно логички</small> размишља, - углавном самостално користи техничку документацију, - изводи једноставне рутинске покрете, - комуницира и углавном сарађује, - води рачуна о заштити на раду, - придржава се општих правила понашања, - донекле је прецизан и ретко не доноси потребан прибор за рад. 	<ul style="list-style-type: none"> -Углавном одговоран при извршавању задатака, -самостално ради уз повремену помоћ и надзор, -грешки и понекад незаинтересован. 		<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) - Резултат рада по операцијама и задужењима св 	<ul style="list-style-type: none"> - По потреби и на крају мод
	довољан(2)	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик идентификује и препознаје основне појмове и кључне речи, - даје пример, али не зна да објасни главну идеју, - градиво излаже без реда уз велику помоћ наставника и - тешко разуме постављено питање. 	<ul style="list-style-type: none"> - Не размишља логички, има тешкоће у разумевању техничке документације и у примени средстава рада, -минимално је прецизан, делимично води рачуна о заштити на раду и -често не доноси потребан прибор за рад. 	<ul style="list-style-type: none"> -Потребна стална помоћ и надзор, -углавном неодговоран при извршавању задатака -површан, недовољно заинтересован, -реагује на опомене. 	<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) - Резултат рада по операцијама и задужењима св 	<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) - Резултат рада по операцијама и задужењима св 	<ul style="list-style-type: none"> - По потреби и на крају мод

		- Ученик препознаје основне појмове и кључне речи.	-Не завршава ни минимум задатих задатака и на час долази без потребног при	-Омета друге у раду, не поштује договорена правила,		их чланова групе Квалитативно и квантитативно пр тата рада, проду	еловања
--	--	--	--	---	--	---	---------

Посете музејима технике, сајмовима и обиласке производних и техничких објеката треба остваривати увек када за то постоје услови, ради показивања савремених техничких достигнућа, савремених уређаја, технолошких процеса, радних операција и др. **Када за то не постоје одговарајући услови**, ученицима треба **обезбедити мултимедијалне програме** у којима је заступљена ова тематика.

(ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД)

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења *технике и технологије* захтева разноврстан методички приступ с обзиром на различитост функција и карактера појединих делова програмских садржаја, као и психофизичке могућности ученика. За успешно остваривање програма, односно циља учења, потребно је организовати наставу у складу са следећим захтевима:

- уводити ученике у свет технике и савремене технологије на занимљив и атрактиван начин, чиме се подстиче њихово интересовање за техничко стваралаштво;
- омогућити ученицима да исказују властите креативне способности, да траже и налазе сопствена техничка решења и да се доказују у раду;
- систематизовано излагати ученике проблемским ситуацијама – расподела комплексних задатака на низ једноставнијих захтева, идентификовање елемента који ученик мора узети у разматрање приликом решавања проблемских ситуација, као и подстицање ученика на коришћење различитих когнитивних процеса као што су индуктивно и дедуктивно закључивање, поређење, класификација, предвиђање резултата, трансфер знања од познатог на непознато;
- обезбедити услове да ученици на најефикаснији начин стичу трајна и применљива научно-технолошка знања и да се навикавају на правилну примену техничких средстава и технолошких поступака;
- не инсистирати на запамћивању података, поготову мање значајних чињеница и теоријских садржаја који немају директну примену у свакодневном животу;
- приликом конкретизације појединих садржаја, нарочито упознавања нових и савремених технологија, у обзир узимати специфичности средине и усклађивати их са њеним потребама.

*Акцент треба да буде на дизајну мултимедијалних елемената презентације, начину представљања решења (ток презентације) и развоју вештине ко

муникације (контакт са публиком), а не на техници израде презентације. У оквиру ове активности потребно је обезбедити простор за дискусију и давање вршњачке повратне информације на основу успостављених критеријума.

**Вредновање рада у групи

Шта се оцењује	Не	Делимично	Да
и Усмерен на задатак			
и Разуме инструкције			
и Предлаже добре идеје			
и Разговара по редоследу			
и Може да организује податке			
и Слуша остале			
и Користи одговарајући речник			
8.Објашњава или дели идеје са другима			
и Подстиче остале			
и Активно учествује			
Укупно			

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА предмета
информатика и рачунарство за 6. разред за
период 2022-2026.

Наставник
Душко Жигић

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења предмета информатика и рачунарство биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције. Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

329. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
330. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
331. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
332. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
333. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
334. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
335. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
336. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
337. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
338. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
339. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
340. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
341. развијање позитивних људских вредности;
342. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
343. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
344. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
345. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
346. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Недељни фон часова: 1

Годишњи фонд часова: 36 часова

Р. Б.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА ПРЕМА ТИПУ ЧАСА		УКУПНО
		обрада	остало	
1.	ИКТ	5	5	10
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	3	3	6
3.	РАЧУНАРСТВО	10	8	18
4.	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	0	2	2
УКУПНО		18	18	36

Циљ наставе и учења предмета:

Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	садржај Ч ви појмо ни Кључ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
------------------	---	----------------------	---	---	--

<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <p>-правилно користи ИКТ уређаје;</p> <p>– креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама;</p> <p>– креира и обрађује</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење</p>	<p>1. ИКТ (10)</p> <p>- Дигитални уређаји и кориснички програми.</p> <p>- Управљање дигиталним документима.</p> <p>- Рад са сликама.</p> <p>- Рад са текстом.</p> <p>- Рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје.</p>	<p>дигитални уређаји</p> <p>компоненте текст</p> <p>процесор</p> <p>форматирање</p> <p>графички објекат</p> <p>– табела –</p> <p>дигитална слика –</p> <p>аудио-запис –</p> <p>видео-запис –</p> <p>мултимедијална презентација</p>	<p>93. Поновити и дискутовати са ученицима врсте дигиталних уређаја.</p> <p>94. Ученици би требало да знају да наведу и препознају из којих се компоненти састоји стони и/или преносни рачунар и укратко опишу основну улогу сваке од њих.</p> <p>95.Оспособити ученике за рад у програму за управљање документима на рачунару.</p> <p>96. Представити функције стандардних дијалога за учитавање, снимање и проналажење датотека.</p> <p>97. При раду са текстом фокусирати се на креирање и форматирање докумената из стварног живота који могу бити блиски ученицима овог узраста.</p> <p>98. При раду са текстом фокусирати се на креирање и форматирање докумената из стварног живота који могу бити блиски ученицима овог узраста</p> <p>99. Најпре обновити рад са основним алатима за уређивање и обликовање текста (унос текста, додавање, брисање, копирање, селектовање, поравнање, промена фонта, боје, величине слова, уметање слика, ...). Наглашавати потребу одабира одговарајућег писма одабиром тастатурног распореда за наше говорно подручје (ћирилица, латиница...) и инсистирати на примени језичког и дигиталног правописа.</p> <p>100. Усвојене вештине је неопходно увежбавати са ученицима, да би што ефикасније вршили основне операције са текстом коришћењем само тастатуре</p> <p>101. Активности ученика усмерити на могућности одабраног текст-процесора, подешавање радног окружења, врсте приказа које су погодније у зависности од тога да ли се уноси текст, исправљају грешке у тексту или врши преглед документа пре штампања и сл. Оспособити ученике да подешавају радно окружење изабраног текст-процесора, подешавају димензије и маргине странице, уносе текст ћириличким и латиничким писмом, сачувају унети текст, отварају постојећи текстуални документ, затварају активни документ, врше основно форматирање текста (својства пасуса, карактера итд.).</p> <p>102. Навести елементе који се могу уметнути у текстуални документ (сlike, графички облици, табеле, симболи...). Указати на сврху уметања таквих елемената наводећи једноставне примере и повезати технику уметања ових елемената са уметањем слика које су вршили у петом разреду.</p> <p>103. Посебну пажњу посветити табелама. Изабрати једноставне примере (распоред часова, календар и сл.) помоћу којих се уводе</p>	<p>Формативно, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика</p> <p>Самоевалуација 57. евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Практична провера-вежба</p>
---	--	---	---	---	---

<p>дигиталну слику;</p> <p>– самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа;</p> <p>– уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје;</p>	<p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p>			<p>елементи табеле: ћелија, ред и колона. Представити алате за рад са табелама који су доступни у програму за обраду текста. Вежбати њихово додавање, брисање, селекцију, применити шаблоне за дизајн и сл. Оспособити ученике да уметну табелу у текстуални документ, унесе и уређују садржаје табела, форматирају табелу.</p> <p>45. Објаснити појам логичке структуре документа и приказати како се у документу могу експлицитно означити наслови, поднаслови и пасуси коришћењем уграђених стилова Наслов 1, Наслов 2 и Текст</p> <p>46. Особити ученике да прегледају текстуални документ пре штампања, подесе параметре за штампу и, ако постоје услови, одштапају документ.</p> <p>47. У оквиру уређивања дигиталне слике/цртежа оспособити ученике да поред основних алата изабраног програма (селектовање, копирање, лепљење, промену величине слике, додавање и брисање облика, одсецање дела слике, чување у жељеној величини и квалитету слике, затварање, проналажење и сл.) користе и напредне алате за припрему слике за уметање у текстуални документ и мултимедијалну презентацију (нпр. алати за зумирање, унос текста, употребу четкице, гумице, додавање сенке, додавање тродимензионалних ефеката).</p> <p>48. Снимање звука и видео-записа сходно могућностима започети демонстрацијом употребе уређаја: камера, микрофон, звучници, мобилни телефони, односно других расположивих уређаја који обављају предвиђене функције. Поред основних техника у процесу снимања (покрени, заустави, сачувај, обриши) и репродукције (покрени, паузирај, заустави, пусти од почетка, подеси јачину звука) обучити ученике да одговарајућим алатом модификују видео запис (скраћивање). У вежби чувања аудио/видео записа скренути пажњу на различите типове датотека у конкретном програму (нпр. mp3, mp4, avi...).</p> <p>49. Пре обраде теме израде слајд-презентација подсетити ученике на основна правила визуелизације и презентовања, а при реализацији наставе стално указивати на најчешће грешке (сувише текста, велики број слајдова, различити фонтови и сл.).</p> <p>50. При изради мултимедијалних презентација демонстрирати примену основних алата за уређивање и обликовање садржаја у изабраном програму. Поред алата за уређивање и обликовање текста и слика, представити алате за рад са уметнутим елементима проширујући примену на рад са табелама, графичким објектима, видео и аудио записима (користити претходно креиране звучне и видео записе, прилагодити тип датотеке изабраном програму – представити ученицима неки од расположивих програма за конверзију формата датотека).</p>	
--	---	--	--	---	--

51. О

спос
обит
и
учен
ике
да
поде
се
ради
о
окру
жењ
е,
бира
ју
одго
варај
ући
погл
ед на
през
ента
цију,
креи
рају
слајд
ове,
унос
е
текст
и
друг
е
објек
те
(сли
ке,
табе
ле,
граф
икон
е) и
досл
едно
их

				<p>презентације у којима се обрађују теме из наставе, како информатике и рачунарства, тако и других предмета.</p> <p>36) Ученици неке презентације могу да креирају и у склопу домаћих задатака, а на часу је могуће анализирати презентације направљене код куће. Кроз разговор са ученицима дефинисати појам добре презентације и демонстрирати начине представљања. Нагласити да презентације треба да буду једино у функцији садржаја, избегавати анимације „по сваку цену” које оптерећују презентацију.</p>	
--	--	--	--	---	--

<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -чува и организује податке локално и у облаку; – одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; – разликује основне интернет сервисе; – примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; – приступа Интернету, 	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p>	<p>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ (4)</p> <p>иУпотреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу.</p> <p>иИнтернет сервиси.</p> <p>иПравила безбедног рада на Интернету.</p> <p>иПретраживање Интернета, одабир резултата и преузимање</p>	<p>рачунарска мрежа –</p> <p>сервер –</p> <p>клијент –</p> <p>– –</p> <p>протокол–</p> <p>URL адреса –</p> <p>лиценца–</p> <p>ауторскоправо–</p>	<p>С Представити појам и врсте рачунарских мрежа и увести основне појмове и терминологију из ове области (сервер, клијент, локалне мреже, мреже широког распона, глобална мрежа – Интернет). Подсетити ученике на правила коришћења ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин, сада у мрежном окружењу.</p> <p>С Представити ученицима основне интернет сервисе: сервис електронске поште, www као јавни информациони сервис, дискусионе групе и сервисе за претраживање интернета. Објаснити чему ти сервиси служе, упознати их са планом коришћења ових сервиса.</p> <p>С Представити веб као најпознатији интернет сервис. Објаснити да веб функционише тако што су корисницима потребне услуге и њима их пружају уређаји специјализовани за то (сервери). У свакој комуникацији морају да постоје правила, односно протоколи (HTTP и HTTPS) као и правилно навођење и коришћење адреса (домена и URL са једне и IP и MAC адреса са друге стране).</p> <p>СОбјаснити структуру URL адресе и значење појединих домена edu.rs, gov.rs, com... Упутити ученике на веб сајт (нпр. http://www.mojaipsdresa.info) путем кога могу да пронађу информације о ИП-адреси сајта, као и уређаја који је употребљен за претрагу.</p> <p>С Нагласити значај дигиталног трага који посетилац оставља приликом посете неком сајту. Напредне технике претраге у изабраном претраживачу представити на унапред припремљеном скупу веб-страна (претрага према веб адреси сајта), кроз дискусију и практичан рад на вредновању интернет извора (публика којој је сајт намењен, аутор, тачност/прецизност, објективност, актуелност и интернет адреса) подстицати развој критичког мишљења ученика.</p> <p>С Код преузимања било ког садржаја са интернета важно је подсетити ученике на поступке преузимања и чувања на жељеној локацији, као и на етичка и правна питања приступа садржајима (лиценце), заштите од нежељених програма, као и на правила понашања на интернету (енг. netiquette).</p> <p>С Подсетити ученике на значај поштовања ауторских права и сврху CC (Creative Commons) лиценци. Представити начин лиценцирања сопственог ауторског дела комбинацијом расположивих симбола, на адреси</p>	<p>Формативно, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Практична провера-вежба</p>
--	---	--	--	--	---

<https://creativecommons.org/share-your-work/>.

<p>самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;</p> <p>– објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом;</p>	<p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	<p>садржаја.</p> <p>- Заштита приватности личних података и ауторских права.</p>	<p>нежељени програми –</p> <p>дигитално насиље –</p> <p>безбедност</p>	<p>и Нагласити да се приликом посете сајтовима, као и приликом преузимања садржаја, дигитални уређај који користимо је изложен процедурама којима се прикупљају подаци за које корисник не зна у коју ће сврху бити употребљени (ИП адреса, локација), а уређај може бити изложен дејству нежељених програма (вируси, шпијунски програми). У ту сврху је потребно применити расположиве мере заштите.</p> <p>и Посебну пажњу посветити питањима дигиталног насиља (приликом обраде или кроз пројектни задатак пожељно је спровести са ученицима истраживање на тему дигиталног насиља, применом онлајн упитника, радионица или квиза, какви се могу наћи, на пример, на адреси http://www.mprn.gov.rs/grupa-zagrevenciju-nasilja/, у приручнику Дигитално насиље – превенција и реаговање). Набројати и описати најчешће видове дигиталног насиља (како се дигитални уређаји и сервиси користе као оруђа дигиталног насиља: социјалне мреже, СМС и телефонски позиви, сликовне поруке и видео материјали и др.), како препознати облике дигиталног насиља, посебно вршњачког насиља. Дискутовати ситуације када се неко насиље врши у стварном свету и преноси у дигитални свет, који су најчешћи примери, како исправно реаговати у конкретним ситуацијама, коме се обратити, које поступке је могуће примењивати и која правила понашања установити за безбедно представљање на мрежи. Упознати ученике са неким од начина за препознавање и пријаву дигиталног насиља: СОС телефон и онлајн форма за пријаву насиља, као и сајтови који су посвећени пројектима владе у борби против дигиталног насиља.</p> <p>и Представити предности употребе веб сервиса на примеру алата за креирање онлајн упитника, који не би садржао више од три питања различитог типа. Нагласити значај онлајн упитника као корисног алата за прикупљање података у истраживањима, анкетама, квизовима или тестовима. Наставник креира онлајн упитник на свом налогу на диску, објављује га на школском сајту и ученицима поставља као задатак да на својим радним јединицама попуне упитник. Показати ученицима како изгледа табела са свим њиховим одговорима. Преузети табелу и без удубљивања у њену структуру показати како за свако питање изгледа колона са њиховим одговорима. Урадити поуну упитника два пута, први пут допустити ученицима да се представе са својим измишљеним именима и други пут, нагласити ученицима да попуне своја права имена. Упоредити, заједно са ученицима, одговоре за иста питања у једном и другом случају.</p> <p>и За утврђивање и појашњавање ове теме организовати квизове или радионице (на теме безбедно-небезбедно, пожељно-непожељно понашање на интернету) као и симулације небезбедних ситуација са акцентом на то како је пожељно реаговати у датим ситуацијама (кроз играње улога и сл.). Једна од</p>	
---	---	--	--	--	--

				тему: Моја правила понашања на интернету, Пет најважнијих правила за безбедан интернет, Како да интернет постане сигурнији за децу, и сл. Кроз креирање ових докумената увежбавати сараднички рад и коришћење бесплатних онлајн платформи.	
--	--	--	--	--	--

<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <p>-објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника;</p> <p>– креира једноставан програм у текстуалном програмском језику;</p> <p>– користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима;</p> <p>– објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље);</p> <p>– користи у оквиру програма нумеричке,</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење</p>	<p>3.</p> <p>РАЧУНАРСТВО (15)</p> <p>(Основе изабраног програмског језика.</p> <p>(Основне аритметичке операције.</p> <p>(Уграђене функције.</p> <p>(Ниске (стрингови).</p> <p>(Структуре података.</p> <p>(Гранање.</p> <p>(Понављање.</p> <p>(Основни алгоритми.</p>	<p>текстуални програм –</p> <p>алгоритам –</p> <p>Операција</p> <p>– израз – променљива –</p> <p>наредба – гранање – понављање –</p> <p>оператори –</p>	<p>- Представити концепт текстуалних програмских језика, укратко, потом изабраног програмског језика, као и неке основне сличности и разлике у односу на визуелни програмски језик који су ученици користили у петом разреду. Укратко представити едитор изабраног текстуалног програмског језика и значај поштовања основних правила приликом писања наредби. Направити везу између наредби које записујемо текстом и очекиваног дејства те наредбе, на једноставном примеру, као и везу између корака алгоритма и одговарајуће наредбе. и Реализацију теме започети приказом израде задатака израчунавањем, применом операција: сабирања, одузимања, множења и (реалног) дељења. Пожељно је бирати задатке који имају реалну примену у стварном животу из области блиских ученицима (спорт, мода), било у другим наставним предметима (математика, физика, биологија, историја, географија и слично). Увести појам израза у програмском језику и његових саставних елемената (бројевних константи, променљивих и аритметичких оператора, уз пратећи појам типа). и Увести променљиве као појам за именовање улазних података и међурекултата израчунавања као и механизам за читавање вредности улазних података и испис резултата. Променљиве у почетку третирају на исти начин као у математици и не мењати вредности једном додељеним променљивима (императивна додела, попут $i=i+1$, је нов концепт на који је потребно поново се вратити током обраде итеративних поступака). Ако је приликом уноса података неопходна конверзија читаног текста у број укратко је описати, а детаљно појашњење дати када се буде обрађивала тема рада са текстом.</p> <p>- Обратити пажњу на то да се задаци који су у математици обично рађени над конкретним вредностима улазних података сада решавају над симболичким вредностима (у општим бројевима) и дати довољно времена ученицима да савладају ту промену. у Увести посебно операције одређивања целобројног количника и остатка и показати могуће примене: конверзије метричких јединица (нпр. конверзија центиметара у метре и центиметре, конверзија времена из минута у сате и минуте, конверзија углова из секунди у степене, минуте и секунде, одређивање цифара двоцифреног броја и слично). Обратити пажњу на то да се на часовима математике не уводе функције за одређивање количника и остатка тако да од ученика не треба очекивати предзнање у овом домену.</p> <p>у Поред израчунавања, још један незаобилазан елемент</p>	<p>Формативно, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>Практична провера-вежба</p>
---	--	--	---	--	---

<p>текстуалне и једнодимензионе низовске вредности;</p> <p>– разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме);</p>	<p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p>		<p>функције</p> <p>– ниске –</p> <p>листе –</p> <p>петља</p>	<p>програмирања чине наредбе и контрола тока програма. Осим секвенцијалног ређања наредби једне иза друге, основу контроле тока чине гранање и понављање.</p> <p>и Вежбање контроле тока програма може се веома лепо постићи цртањем уз помоћ покретања објекта који током кретања оставља траг на екрану и робота који у лавиринту има задатак да дође на одређено место, заобилазећи при том препреке и премештајући предмете. Ова два приступа су често део уводних курсева програмирања заснованих на блоковском програмирању (нпр. на code.org), а за њих постоји и директна подршка у неким програмским језицима и окружењима. Ученицима искорак у рачунарску графику обично бива занимљивији од писања програма који раде у чистом текстуалном режиму и стога има смисла током обраде теме контроле тока програма користити овакве библиотеке.</p> <p>и У склопу обраде гранања потребно је приказати релацијске операторе (једнако, различито, мање, веће, мање-једнако, веће-једнако) и писање релацијских израза који се јављају као услови у наредби гранања. Показати непотпуни (тзв. if-then) и потпуни (тзв. if-then-else) облик наредбе гранања. Приказати и логичке операторе (и, или, не) који се користе за изражавање сложенијих услова. На основном нивоу сасвим је довољно да ученици савладају гранање на основу елементарног услова (нпр. да у зависности од унете спољне температуре одреде да ли је довољно топло за купање) и евентуално да повежу два услова на одговарајући начин (нпр. да одреде да ли број припада неком интервалу поређењем са доњом и горњом границом интервала).</p> <p>и Понављање започети најједноставнијим обликом у којем се тражи да се неки блок наредби понови одређени број пута (нпр. помери робота десет корака напред, десет пута испиши неки текст, четири пута помери корњачу напред и окрени је за 90 степени). Иако визуелни програмски језици често имају посебну наредбу за ово, у текстуалним програмским језицима се она обично реализује општијим наредбама (класичном петљом фор). Кроз низ задатака ученицима скренути пажњу на измену вредности бројачке променљиве током трајања петље. Претходно, веома пажљиво, скренути пажњу ученицима на то да се вредности променљивих током трајања програма могу мењати (нпр. цена пре и после поскупљења се може чувати у једној променљивој), за разлику од математичког контекста на који су ученици навикли у којем су променљиве само имена вредности и не постоји могућност измене вредности једном уведене променљиве.</p> <p>Описати намену и начин употребе коментара као поруке приликом задавања улазних и излазних вредности за променљиве.</p> <p>и Поред рада са бројевима у реалним програмима најчешћи је рад са текстуалним подацима. У већини савремених језика постоји</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>приказати како се формирају променљиве текстуалног типа, како се одређује дужина текста, како се врши конверзија између текста (који садржи низ цифара) и бројева, како се врши провера да ли текст садржи карактер, како се издваја део текста на датим позицијама и слично. Ако је директно подржан програмским језиком, илустровати и поредак између ниски (лексикографски, као у речнику).</p> <p>и Представити концепт декомпоновања сложенијих проблема на једноставније потпроблеме у домену израчунавања кроз дефинисање и употребу помоћних функција. Одабрати пригодне, једноставне задатке, којима се илуструје употреба неких елементарних библиотечких функција (нпр. растојање између два броја се може увести као апсолутна вредност њихове разлике, минимум и максимум више задатих вредности или других пригодних које се могу проналазити у библиотечким функцијама). Ученицима приказати и могућност дефинисања помоћних функција, али insistирати само на изразито једноставним примерима (нпр. функција која израчунава обим правоугаоника).</p> <p>и Од ученика, на овом нивоу, није могуће очекивати креирање сложенијих програма, па сходно томе, задатке прилагодити тако да горња граница дужине текста програма буде десетак линија. У првој фази ученици треба да разумеју како раде готови програми које наставник пише (да могу да предвиде резултат њиховог рада без извршавања програма), затим у наредној фази могу да допуњавају програме чији је основни костур дат и тек онда да самостално пишу програме од почетка до краја. Метода откривања и отклањања грешака у готовим програмима може се користити у свим поменутих фазама (на основном нивоу, то су једноставне синтаксичке грешке, а на напредном су озбиљнији семантички пропусти).</p> <p>и У склопу додатне наставе и рада са заинтересованим ученицима препоручује се израда задатака донекле комплексније алгоритамске структуре и упознавање ученика са мало ширим фрагментом библиотеке одабраног програмског језика. Кроз задатке могуће је упознати ученике са сложенијим и угњежденим гранањем (на пример, одређивање агрегатног стања воде на основу температуре или оцене ученика на основу броја поена, упоређивање два датума на основу поређења година, затим месеца и на крају дана и слично). У склопу обраде петљи могуће је обрадити имплементације неколико основних алгоритама: одређивање збира, производа, броја елемената, минимума и максимума серије елемената, пресликавање и филтрирање серије (на пример, штампање таблице квадрата и корена, издвајање свих дана у којима је дневна температура била испод нуле), линеарна претрага серије елемената (провера да ли серија садржи елемент који задовољава одређено својство) и њихове комбинације. Да би ученици боље разумели ове алгоритме, могуће их је прво</p>	
--	--	--	--	--

				бројева, па тек онда прећи на максимум н бројева). Ученицима је 3а запису броја и формирања броја на основу датих цифара. У циљу једноставнијег решавања задатака, ученицима је могуће приказати напредније структуре података које савремени програмски језици подржавају: уређене парови и н-торке (на пример, пар географских координата), мапе тј. речнике (на пример, пресликавање имена ученика у број освојених поена, пресликавање имена града у пар његових географских координата) и слично. Такође, могуће је проширити скуп библиотечких функција које ученици могу да користе. Све појмове увести искључиво кроз примере употребе у смисленим задацима и избегавати приступ у коме се нови појмови уводе без јасне мотивације.	
По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: -сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; – користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; Пројектни задаци се баве представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате;	Рад с подацима и информацијама Решавање проблема Сарадња	4. ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК (7) - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. - Вредновање резултата пројектног задатка. - реалнимДигиталним алатима из школског или	проблемска настава пројекат фазе пројекта – сценарио процена квалитет решења	Пројектни задатак ИКТ И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ (4) - При реализацији тематске целине нагласак је на разради пројектног задатка – од израде плана до представљања решења. Наставник планира фазе пројектног задатка у складу са временом, сложености теме, расположивим ресурсима (знања, вештине и ставови које су ученици усвојили након тематских целина ИКТ и Дигитална писменост, техничке опремљености школе и других релевантних фактора). Ученици заједно са наставником пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник наглашава сваки корак, објашњава, иницира дискусију и предлаже решења. - При представљању фаза пројекта може послужити следећи пример: Фаза 1: представљање тема, формирање група и одабир теме; Фаза 2: Одабир материјала и средстава, разматрање додатне подршке предметног наставника у зависности од теме; Фаза 3: Планирање времена и избор стратегије за решавање задатка у складу са роком за предају рада; Фаза 4: - Прикупљање и проучавање материјала, израда задатка и припрема за излагање; Фаза 5: Представљање резултата пројектног задатка, дискусија и процена/самопроцена урађеног (наставник модерира, обезбеђује услове за што успешније излагање, усмерава дискусију и врши евалуацију урађеног са јасном повратном информацијом). свакодневног живота. За предвиђени број часова ове тематске целине и са добро испланираним активностима може се очекивати да ученици успешно израде и представе решење пројектног задатка. Акцента је на подстицању иницијативе и креативности, успостављању сарадничких и вредносних ставова код ученика. Циљ је развијање и неговање: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа. - Пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета, која се може остварити на	Формативно, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Практична провера-вежба

<p>– вреднује процес и резултате пројектних активности.</p>	<p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p>		<p>безбедност</p> <p>мултимедијални садржај</p> <p>презентовање и – дискусија</p>	<p>оваквим и сличним примерима:</p> <ul style="list-style-type: none"> – израда упутства или туторијала са табеларним представљањем података – израда упитника на тему дигиталног насиља - Спровести са ученицима истраживање на тему дигиталног насиља, а резултате спроведеног истраживања користити приликом представљања пројектног задатка (пожељно је да наставник користи онлајн упитник приликом прикупљања података, за које би ученици приредили питања). Ученици се могу поделити у групе сходно фази истраживања: група која осмишљава питања, група која анализира прикупљене податке, представља резултате истраживања и група која израђује упутства заштите од дигиталног насиља. - Додатна мотивација за ученике може бити избор најбољих радова за: школски часопис, сајт школе, огласну таблу (одељење гласа – вредновање, самовредновање) а да остале радове постављају на пано у кабинету информатике и рачунарства... - Дobar пример сумирања научених поступака је израда пратеће документације у виду фајлова различитог типа, као што су текстуални фајлови, слике, видео материјали и сл. <p>Пројектни задатак из области РАЧУНАРСТВО (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> о Пројектна настава је комплексан приступ настави и учењу који најчешће користи методе као што су проблемска настава и учење засновано на истрази (питањима). о Проблемска настава поставља пред ученике стварни проблем из живота који треба истражити и за који треба предложити могућа решења. Све врсте реалних животних проблема могу бити повод за проблемску наставу. Пронађена решења се могу тестирати и о њима се може расправљати. о Истраживање можемо да дефинишемо као „потрагу за истином, информацијама или знањем”. Учење засновано на истраживању почиње постављањем питања, наставља са истраживањем и завршава се проналажењем решења, доношењем разумних закључака, одговарајућих одлука, или применом нових знања или вештина. о Обе наставне методе се фокусирају на развијање вештина за решавања проблема, критичко мишљење и обраду информација. Оне дају најбоље резултате када су почетна питања/проблеми довољно отворени (одговор није могуће наћи једноставним укуцавањем у претраживач) и када ученици раде у малим тимовима или групама. Ове две методе су уско повезане и често се преклапају. Изузетно је важно имати на уму да у оба приступа нема нужно тачних и нетачних одговора. Свако решење може имати мане и врлине, а ученици морају да их анализирају и процењују. о Наставни пројекат подразумева програмирање у текстуалном програмском језику или адаптацију унапред датог програма у 	
---	---	--	---	---	--

			<p>- Могуће теме наставног пројекта:</p> <ul style="list-style-type: none"> - како да убедимо тинејџере да се здраво хране? (израда програма који нпр. нуди намирнице различитих група и, на основу одабраних, рачуна калоријску вредност...); - како би могао да изгледа најефикаснији бицикл на свету? (израда програма који прорачунава перформансе бицикла на основу нпр. различите величине тачкова...); - шта можемо да учинимо са школским отпадом? (израда програма који прорачунава нпр. зараду од продаје секундарних сировина...) - како би могли да редизајнирамо учионицу па да услови за учење буду бољи? (израда програма који прорачунава нпр. цене кречења различитим врстама материјала или цене различитог школског мобилијара...); - како да производимо здраву ужину за дефинисани буџет? (израда програма који прорачунава нпр. укупну цену успостављања пластеника са различитим биљним културама). <p>- Сви елементи пројектног задатка морају бити реални. Ученици треба да потраже цене одређених производа и/или услуга, дизајнирају једно или више решења и предвиде трошкове за свако од њих.</p> <p>- Напомена: На првом часу, заједно са ученицима, формирати листу критеријума на основу којих ће се процењивати квалитет решења проблемских задатака. На овај начин, ученицима ће бити потпуно јасно шта квалитетно решење подразумева. Листа мора бити свеобухватна – не сме да се односи само на квалитет креираних програма, већ и на квалитет представљања и образлагања предложених решења (коришћењем научених техника рада у програмима за обраду текста, звучних и видео записа, програмима за израду презентација).</p>	
--	--	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак и инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у току савладавања програма</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу (практичан рад као и усмено одговарање) у евиденцији наставника:</p> <p>број јављања (тачни одговори): за једно јављање / тачно одрађен задатак +, за јављање више пута / више тачних задатака</p>	<p>- континуирано</p>

<p>предмета.</p> <p>Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>– решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>++, за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања / проналажење других решења за задатак 5, ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодражена домаћа задатка 1.</p> <p>Напомена: водити рачуна о:</p> <ul style="list-style-type: none"> - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива <p>- Писане онлајн провере, квизови: Бодовање: 35-49% оцена 2 50-74% оцена 3 75.89% оцена 4 90-100% оцена 5</p> <p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у електронским свескама...), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (апликација, табела...).</p> <p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције: Прва два пара која ураде добијају + или 5 (у зависности од тежине задатка)</p>	<p>- након завршетка теме</p> <p>- по потреби</p> <p>- по потреби</p>
<p>Ангажовање и активности ученика у настави</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p>		

	<p>у показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: и показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: – показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који: у не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>		
--	---	--	--

**НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА
НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА
ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:**

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ 7. РАЗРЕД ПЕРИОД 2022-2026.

Милица Митрушић

Напомена: Све евентуалне корекције плана наставе српског језика биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И

ВАСПИТАЊА Сврха програма образовања

347. Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, физичке, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

348. Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развој друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

104. развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;

105. подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;

106. оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;

107. оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;

108. развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;

58. омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања; развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;

59. усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;

60. уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;

развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;

53. поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;

- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

СРПСКИ ЈЕЗИК (VII разред)

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

52. развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;

основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;

53. поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;

54. упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;

оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);

развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;

развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;

увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);

оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;

37) упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;

поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;

развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;

поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);

38) усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности

39) упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;

40) развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;

навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији; подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;

подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);

41) васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;

развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима. Оперативни задаци:

42) упознавање појма синтагма

43) упознавање развоја књижевног језика

44) упознати расправу као облик усменог и писменог изражавања

45) осамостаљивање за анализу лирских, епских и драмских дела

46) усвојити појмове специфичне за филмску и сценску уметност

47) систематизовати градиво из свих програмских подручја

Садржаји програма	Обрада	Утврђивање	Систематизација	Укупно
Језик	33	18	10	61
Граматика	32	16	8	56
Правопис	1	2	2	5
Књижевност	34	10	5	49
Школска лектира	25	7	4	36
Домаћа лектира	9	3	1	13
Култура изражавања	7	17	10	34
Говорно изражавање	2	6	3	11

Писмени изражавање	5	11	7	23
Укупно	74	45	25	144

Редни број теме	Назив теме	Кључни појмови	Компетенције Опште Међупредметне Компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1.	ГраMATИКА	Врсте речи -Значење и употреба падежа -Појам и врсте синтагме -Појам актива и пасива -Подела реченица према комуникативној функцији -Независне предикатске реченице у напоредном односу -Конгруенција -Кратки акценти -Словенски језици и порекло српског језика	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација	систематизовати граматичке категорије променљивих речи (род, број, падеж, вид, степен поређења, лице) систематизујемо стечена знања о падежима и њиховим значењима различите врсте синтагми(именичка, апозиција, апозитив) појам пасива који се гурди уз помоћ речце се и пасив саграђен са трпним придевом појам комуникативне функције реченица -Посебно уочити на датим примерима различите врсте односа (саставни, раставни, супротни, искључни, закључни) -Наставник објашњава појам конгруенције -На карактеристичним примерима демонстрирају се кратки силазни и кратки узлазни акценти -Стварање старословенскиг језика (Ћирило и Методије,старословенск а писма)	СЈ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнojeзичку норму у вези са облицима речи СЈ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима СЈ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи СЈ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима СЈ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологику у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама СЈ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези са њима)	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: На датим примерима препознају и подсећају се основних значења појединих падежа -Уочавање примера падежне синонимије у задатим реченицима -Ученици уочавају слагање речи и одступање (неправилности) у изражавању ако се одступи од слагања реченичних делова -Ученици повезују градиво историје и српског језика -Упознају се са одликама старословенског писма Увођење ученика у главне појмове граматике, српског језика прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима Самоевалуација и евалуација Корелација:историја,верона ука,традиција,страни језици	<i>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Домаћи задатак Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i>

2.	Правопис	Велико слово, знакови интерпункције, писање речце НЕ	36) Компетенција за учење и Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција - Естетичка компетенција	Задатим примером утврдити стечена знања о правопису -На задатом примеру навести ученике да уоче правилну употребу великог слова, писања речце НЕ, употребу зареза, тачке и зареза, неколико тачака, цртице.	СЈ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) Сједноставним примерима СЈ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева СЈ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: текстова, табела Самоевалуација и евалуација Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке -Дата правописна правила ученици примењују у говорној култури Корелација: страни језици, информатика	<i>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Рад на тексту-групни рад Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба</i>
----	----------	--	---	--	--	--	--

3.	Писмено изражавање	Писмене вежбе и домаћи задаци, провере знања	<p>-Компетенција за учење и Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација - Дигитална компетенција и Естетичка компетенција</p>	<p>-Различитим темама развијати ученичку писану културу</p> <p>-Занимљивим избором тема мотивисати ученике на испољавање креативности</p> <p>-Одређеним темама мотивисати ученике да што више читају и пишу</p> <p>-Систематизацијом обрађеног градива мотивисати ученике да усвоје граматичка правила из области врста речи, падежа, реченице, правописа и теорије књижевности</p>	<p>CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан</p> <p>CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај</p> <p>CJ.3.2.1. организује текст и логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста</p> <p>CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Ученици развијају своју писменост</p> <p>-Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају кретивност</p> <p>-Одговарањем на различите теме ученици негују врлине у позитивне вредносне системе -Многобројним примерима ученици евалуирају своје знање - Ученици практично примењују усвојена теоријска знања о речима, реченици и падежима - Самостално примењују правописна правила</p> <p>Самоевалуација и евалуација Корелација: веронаука, народна традиција, историја, музичко</p>	<p><i>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак- Радна свеска</i></p> <p><i>Писана провера- вежба</i></p>
----	--------------------	--	--	---	---	--	---

4.	Усмено изражавање	<p>Говорне вежбе, изражајно казивање стихова, јачање вербалног самопоуздања</p>	<p>Компетенција за учење (Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Дигитална компетенција иЕстетичка компетенција</p>	<p>Различитим говорним вежбама наставник код ученика развија говорну културу -Наставник подстиче ученике и упућује их на изражајно казивање стихова -Давањем слободе ученицима да се самостално изражавају наставник развија ученичко самопоуздање</p>	<p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да организује и смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Јавним излагањем ученици развијају реторичке способности -Изражајним казивањем стихова потврђују лепоту народног стваралаштва -Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију Самоевалуација и евалуација Корелација: реторика, историја,</p>	<p><i>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Презентациј у ученика, панои Домаћи задатак Писана провера- вежба дебата</i></p>
----	-------------------	--	--	--	--	---	---

5.	Књижевност	Лирика, епика	<p>-Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Дигитална компетенција Естетичка компетенција</p>	<p>Заинтересовати ученике за поједине писце појединостама из приватног живота. -Занимљивим приступом датим песмама мотивисати ученике да читају и факултативне садржаје -Тематско-мотивском анализом наводити ученике да уочавају многобројна стилска изражајна средства -Композицијском анализом упознати ученике са знањима о стиху, строфи и рими</p> <p>-На датим тесковима наставник демонстрира приповедне поступке (дескрипција, нарација, дијалог, монолог, унутрашњи монолог) -На примерима из свакодневног живота наводити ученике да усвоје знања о приповедним поступцима -Поређењем различитих текстова упутити ученике да препознају различите приповедне врсте -Мотивисати ученике да праве разлику између народног и уметничког стваралаштва и износе лични став о томе -На конкретним примерима из дела наводити ученике да дате ситуације повезују са онима из свакодневице и да правилно вреднују поступке ликова</p>	<p>CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани, неримовани; осмерац и десетерац) CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог, монолог CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја) CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: тему, мотив, фабулу, време и место радње, лик... CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломка, ликова, карактеристичних ситуација CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре књижевноуметничком тексту CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Изражајним читањем ученици утичу на говорну културу -Читањем самостално доносе закључке о стваралаштву појединих писаца -Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак -На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. -Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву -Познавањем стваралачког опуса неког писца ученици самостално закључују о вредностима тих дела -Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве -На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача -Упоредују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике Самоевалуација и евалуација Повезивање са савременошћу Корелација су другим предметима: српски, ликовно, веронаука, географија</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Провера</i></p>
----	------------	---------------	--	---	---	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:
и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)

- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: Сл. гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	примена и разумевање, рад на подацима и руковање различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, прибором и технологијама и извођење радних задатака.	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника -Комисија ученика и наставница	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања 5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Хоризонтално и вертикално повезивање градива	Пресек стања по тромесечју
			-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник	По потреби, бар једном у полугодишту
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	Свакодневно током године праћење
				Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године

		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби
			Читалачки дневник	Уредно вођење + Изузетно детаљно, свеобухватно и комплетно 5	Крај школске године
	веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима (позориште) -Несебичном пружању	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	-Пресек стања по тромесечјима	
висок степен ангажовања ученика (4)					
уз ангажовање ученика (3)					
ангажовање ученика (2)					

			помоћи другим ученицима -Израда паноа, различитих врста излагања	-Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта	
--	--	--	--	--	--

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета енглески језик за 7. разред
за период 2022-2026.године

Наставница:
Данијела Лазих

Одељења: **7**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

349. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
350. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
351. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
352. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
353. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
354. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
355. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
356. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
357. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
358. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
359. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
360. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
361. развијање позитивних људских вредности;
362. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
363. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
364. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
365. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
366. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *ЕНГЛЕСКОГ језика* у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

<p>Предметни исходи</p>	<p>Стандарди</p>	<p>компетеније е међупредметн Опште Компетеније</p>	<p>Назив теме/ садржај</p>	<p>јмовино Кључни</p>	<p>Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)</p>	<p><i>Начин провере остварености исхода</i></p>
------------------------------------	-------------------------	---	---------------------------------------	---------------------------	--	---

<p>109.разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави б1. отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.3. Разуме и прати једноставна упутства и обавештења која се односе на познате ситуације, а исказана су спорим темпом и разговетно. ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.5. Разуме основни смисао најједноставније конверзације, тј. предмет разговора који прати, уколико саговорници говоре довољно разговетно и споро. ПСТ.2.1.9. Разуме краће поруке личне природе са неколико суштинских информација (писма, мејлови итд.) ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете 54 свакодневной употреби, места, уобичајене активности. ПСТ.2.1.25. Писменим путем тражи или преноси</p>	<p>-Комуникација - Рад са подацима и информацијама - Компетенија за учење</p>	<p>IntroductoryUnit Број часова:2</p> <p>Изглед и одећа,дневне рутине,слободне активности</p>	<p>Представљање. Поздрављање. Школа.. Школски простор и активности.</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТУвођење ученика у главне појмове. Читање, писање, увежбавање правилног изговора и ритма речи кроз песме и брзалице. Демонстративно – експериментална: уџбеник, радна свеска, ЦД, компјутер, пројектор, табла, прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима, а потом и самостално давање примера од стране ученика Коришћење уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др. Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика ППТ, видео материјали Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно, музичко васпитање-, верска настава- грађанско васпитање- историја, српски језик Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно- историјским споменицима, галеријама историјском архиву или видео материјал Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак</i></p>
---	--	---	---	---	---	--

<p>55. разуме једноставна обавештења о простору оријентацији у простору и реагује на њих; - тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; - опише непосредни простор у којем се креће</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима 48) препознатљивим начином графичког обликовања. ПСТ.2.1.18. На једноставан начин тражи од саговорника предмет, објашњење, услугу ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.19. Једноставним средствима описује или представља људе, предмете</p>	<p>Комуникација Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција;</p>	<p>Ourworld Број часова:10 Карактеристике града,сналажење у простору,давање упутстава,градски и сеоски живот</p>	<p>Новац. Оријентација у простору.</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, ликовна култура, биологија Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера вежба 10. мин</i></p>
--	--	--	---	--	---	---

<p>разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упути једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање</p> <p>- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме жеље планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко други жели, планира, намерава;</p>	<p>ПСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао).</p> <p>ПСТ.1.1.11. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.12. Саопштава саговорнику основне информације о себи и најближем окружењу (породица, кућни љубимци, место становања, школа, хоби).</p> <p>ПСТ.1.1.13. Најједноставнијим језичким средствима тражи од саговорника одређени предмет.</p> <p>ПСТ.2.1.4. Разуме краћа саопштења и питања која се односе на блиску и познатутематику.</p> <p>ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање.</p> <p>ПСТ.3.1.13. Описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике,</p>	<p>Комуникација Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>Myfeelings Број часова:10</p> <p>Свиђања/несвиђања Планови,намере,жеље</p>	<p>Превоз, спорт, изражавање свиђања/несвиђања, хоби, бројеви</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, физичко васпитање, верска настава и грађанско васпитање. Осмишљавање додатног материјала Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе</p> <p>Израђује помоћна наставна средства: паное, карте, шеме, лозе...</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера- вежба контролни задатак у децембру</i></p>
--	--	---	---	---	---	--

<p>37) разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о спорту, здрављу, болестима и повредама, начинима лечења, здравим навикама, рекреацији.</p>	<p>ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најуобичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.7. Разуме кратке и једноставне поруке у белешкама, електронским порукама (мејл, СМС). ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима и препознатљивим начином графичког обликовања ПСТ.2.1.17. У оквиру размене информација са саговорником о темама од непосредног личног интереса повезује неколико реченица у смислену целину ПСТ.2.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Естетичка Комуникација компетенција;</p>	<p>Health Број часова:10 Повреде, болести, посета лекару, проблеми тинејџера, спорт и рекреација</p>	<p>Повреде, болести, спорт, Сезонације.</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, музичка култура. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е-уџбеника и е-модерних платформи, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмености у марту</i></p>
---	---	--	---	--	---	--

<p>разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (здрава исхрана,рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком или без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.) - разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ПСТ.1.1.8. Разуме најједноставна упутства, уколико укључују и визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и главне информације у најједноставнијим врстама текстова (натписи, огласи, вести, кратки извештаји, сервисне информације, временске прогнозе, брошуре, проспекти, рекламе, стрипови), уколико су праћени илустративним елементима С препознатљивим начином графичког обликовања. ПСТ.2.1.20. Поставља једноставнија питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) Содговара на слична питања саговорника ПСТ.2.2.3. Познаје и/или користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.3.1.1. Разуме саопштења, упутства, молбе итд. који се тичу његових потреба и интересовањаСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника, уколико се говори разговетно и</p>	<p>Рад са Компетенција за учење:подацимаиинформацијама Естетика компетенција;Дигиталнакомпетенција</p>	<p>FOOD Број часова:10</p> <p>Храна,здрава исхрана,необична јела,навике у исхрани у различитим државама,рецепти</p>	<p>Градови, породица, бројеви</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-15 минута</i></p>
---	--	--	--	--	---	--

<p>иразуме честитку и одговори на њу; - упути пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја; разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање; иразуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима</p>	<p>ПСТ.1.1.4. Разуме споро и разговетно артикулисана јасно контекстуализована питања која се односе на непосредне личне потребе и интересовања, породицу, блиско окружење. ПСТ.1.1.10. Чита наглас (изражајно) кратке и једноставне текстове (показујући да прати њихов општи смисао). ПСТ.1.1.16. Најједноставнијим језичким средствима саопштава шта воли, а шта не и поставља иста/таква питања саговорнику. ПСТ.1.1.24. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање ПСТ.2.1.25. Писменим путем тражи или преноси детаљнија обавештења и податке личне природе. ПСТ.3.1.15. Објашњава</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка Комуникација Дигитална компетенција</p>	<p>Festivals</p> <p>Број часова:10</p> <p>- прославе,празници,знач ајни догађаји,празничне активности</p>	<p>Бројеви, једна година</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада .Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е-уџбеника и е-модерних платформи, квиза, игре викторине .</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера писмени задатак почетком маја</p>
--	---	---	---	------------------------------	--	--

<p>разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; - опише жива бића, предмете и места у појаве једноставним језичким средствима;</p>	<p>ПСТ.1.1.1. Разуме најједноставније речи, имена, бројеве (нпр. цене, датуме, изразе за количину (меру) и успева да их запише, уколико му се саопштавају или диктирају полако и разговетно и уколико су јасно контекстуализовани. ПСТ.1.1.1.1. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи најједноставнија језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника.</p> <p>ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.2.1.5. Разуме предмет краће усмене интеракције о личним и породичним стварима, непосредном друштвеном окружењу, природној средини.</p>		<p>Environment</p> <p>Број часова:10</p> <p>Проблеми животне средине,екологија,временске прилике,угрожене врсте(биљни и животињски свет)</p>	<p>Слободно време,одећа,игра</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада .Обезбеђивање корелације са сродним предметима:српски језик, верска настава, историја, географија. Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине .</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера- писмени задатак почетком маја</i></p>
---	--	--	---	----------------------------------	--	---

<p>и разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; разуме краће текстове у којима се описују актуелни догађаји - размени информације у вези са актуелним догађајима; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај иразуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавања допадања и недопадања; - опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>ПСТ.1.1.2. Разуме значење најфреквентнијих речи, фраза и других основних лексичких елемената у оквиру једноставних, кратких, јасно контекстуализованих усмених исказа. ПСТ.1.1.6. Препознаје лична и друга имена, као и најубичајеније интернационализме, разуме фреквентне речи и изразе. ПСТ.1.1.14. Најједноставнијим језичким средствима, уз употребу увежбаних фраза, именује и описује људе и ствари из свог непосредног окружења или везане за лична искуства. ПСТ.1.1.17. Пише најједноставније податке о себи и лицима из свог блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.2.1.10. Разуме најједноставније савете и упутства који се тичу непосредних потреба (оријентација у простору, употреба апарата, правило игре), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.21. Исказује допадање и недопадање, слагање</p>	<p>подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација</p> <p>Компетенција за учење; Рад са Естетичка компетенција;</p>	<p>Communication Број часова:10</p> <p>Интернет, друштвене мреже, медији, вербална у невербална комуникација</p>	<p>летовање, Слободне активности, музика, познате личности</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада- Обезбеђивање корелације са сродним предметима: српски језик, верска настава, историја, географија, музичка култура . Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања граматичких појмова, кроз испитивање писмено и усмено Коришћење е уџбеника и едмодо платформе, квиза, игре викторине :</p>	<p><i>Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера</i></p>
--	---	---	---	--	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту (сваких 16 часова)
	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;	- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, бар једном у полугодишту
		-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију	За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5	Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје

		<ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз	Првопласирани +5 Другопласирани ++ Трећепласирани +	По једном у полугодишту
			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
			Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критичкинерасуђује;	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)	По потреби
			- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
			-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године
		– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	– показује велику самосталност и висок степен	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у

и показује делимични степен активности и ангажовања (3)

и показује мањи степен активности и ангажовања.
(2)

и не показује интересовање за учешће у
активностима нити ангажовање (1)

	<ul style="list-style-type: none"> -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања		
--	--	--	--

-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)

-Спреман је да помогне другима

-Иницијатива и квалитет продукта

Програм наставе и учења из историје за седми разред

2022-2026. година

Наставници:
Берислав Канрга
Андреа Риго Форо

Напомена: Све евентуалне корекције плана наставе историје биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

(Израђен је на основу програма наставе и учења за 7. разред ОШ, у Просветном гласнику број 15, од 30. августа 2018. године)

ЗОСОВ

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

367. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;

368. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;

369. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;

370. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;

371. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;

372. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;

373. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;

374. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;

375. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;

376. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;

377. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

378. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

379. развијање позитивних људских вредности;

380. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

381. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

382. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

383. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

384. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Предметни циљеви

Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Предметни исходи	Стандарди	Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<ul style="list-style-type: none"> - именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - именује нови век и наводи граничне догађаје - користи основне историјске појмове - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду 	<p>ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице</p> <p>ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода</p> <p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p>	<p>Гад - Компетенција за учење са подацима информацијама-Комуникација</p>	<p>1. тема Основи проучавања прошлости (20+1у=3)</p> <p>Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).</p>	<p>Историјски извори, историјски периоди, архив, музеј, Нови век</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикона</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима новог века, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету из новог века...</p> <p>Проналажење примера за период Новог века од стране ученика</p> <p>Коришћење БИГЗ-овог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима и др.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Посматрањем наставника</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p>

табеле у једноставном истраживању -Презентује самостално или у групи

резултате једноставног истраживања, заснованог на коришћењу одабраних

110. Користи основне историјске појмове
111. Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту (Наполеон, Карађорђе, Милош Обреновић) - Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени)
112. Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима
113. Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку
114. Препознаје основне карактеристике различитих идеологија -Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи
- Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност - Изражава своје ставове на аргументован начин
- Препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност)
- Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку
115. Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу
116. Пореди положај и начин животог припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба
117. Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера
118. Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора
119. Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја
120. Упореди, анализира и уочава разлике између својих и ставова других
121. Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -Употреби податке из

ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје

ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје

ИС.1.1.9. зна на ком простору

су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС.1.1.10. уме да наведе узроке

62. последице најважнијих појава из прошлости

ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике

ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда

ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора

ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора

ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије

ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

Естетичка компетенција; Комуникација
Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама

55тема Европа, свет и српски народ на почетку индустријског доба (од средине XVIII до средине XIX века) (11o+6y+2п+2,5c=21.5)

Индустријска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе).

Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности)

56. поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма). Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине, Бечки конгрес).

Свакодневни живот и култура (промене у начину живота). Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење).

Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу. Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај).

Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа).

Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења).

Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја

ија (индустријска, политичка, национална: Први и Други српски устанак), индустријско доба, Источно питање, људска права, уставност, Срећевки устав, уставна и парламентарна монархија, република, либерализам, национализам

Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др.

Корелација са сродним предметима: српским језиком (Почетак буне на дахије, Бој на Мишару) географија (Европе и Србије), веронаука (покатоличавање, унијаћење, исламизација), ликовно (мотиви Наполеона, подизање устанака и др.), музичко (Ероика), грађанско (људска права, национално ослобођење) кроз интегративну наставу и тематско повезивање

Стално коришћење историјске карте

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Наполеон, Источно питање), илустрација (Прва индустријска рев.), ППТ, квиз на кахуу и др.

Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета

Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница (Српска историјска читанка), енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања

Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.

Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације

Обележавање Првог и Другог

*Формативно,
свакодневно
оцењивање
усмених одговора
ученика
Посматрање
наставника
Процењивање
рада у пару и у
групи
Самоевалуација
49) евалуација на крају
месеца и
током појединих
часова
Дебата
Учествовање у
неговању сећања
Мини
истраживачки
задачи (пројектни
задачи)
Домаћи задатак Писана
провера Есеј, прича*

<p>-Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>-Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера</p> <p>-Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>-Анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике -</p> <p>Користи основне историјске појмове</p> <p>38) На карти показује места где су се десили одређени догађаји</p> <p>39) Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>40) Самостално или у групи реализује једноставне задатке</p> <p>41) Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>42) Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку</p> <p>43) Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>44) Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба</p> <p>45) Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора</p> <p>46) Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>47) Упоредије, анализира и уочава разлике између свог и ставова других</p> <p>48) Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -Употреби податке из табеле у једноставном истраживању -Наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку</p> <p>49) Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу -Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни)</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p>	<p>компетенција; Одговоран однос према здрављу; мпелениција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Сарадња; Дигитална</p>	<p>и тема</p> <p>Европа, свет и српски народ у другој половини XIX века</p> <p>(12o+8,5y+1п+2,5c=24)</p> <p>Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49 – „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање Османског царства). Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце - жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот). Кнежевина и Краљевина Србија - њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња - спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабзбуршком и османском влашћу). Истакнуте личности: Ђузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, књаз Никола Петровић, Илија Гарашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патријарх Јосиф Рајачић, Катарина Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић</p>	<p>тријско доба, социјализам, колонијализам, империјализам, расизам, уставност, расизам, антисемитизам, Берлински конгрес, Независност Србије и Црне Горе</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима: географија (колоније, Балкан), ликовно (карикатуре, романтизам, импресионизам) и музичко васпитање, верска настава, грађанско васпитање, кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (Друга индустријска револуција), питања, филмова (Пролазак воза кроз станицу), ППТ, шеме</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p> <p>Обележавање добијања Независности Србије на Берлинском конгресу</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и групи (нпр пројектна настава, активности...)</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задаци</i></p> <p><i>Писана провера Вежба 15 минута</i></p> <p><i>Индивидуални рад: мини истраживање (пројектни задаци), панои, предавања и др.</i></p> <p><i>Учествовање у неговању сећања</i></p> <p><i>Посматрање наставника</i></p> <p><i>Сумативно оцењивање</i></p>
--	--	---	---	---	---	--

С Презентује самостално, или у групи, резултате једноставног истраживања

С Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима: Балкански ратови, Први светски рат
Користи основне историјске појмове
С Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту: Петар I и Александар Карађорђевић, Николај II Романов, Вилхелм II, Вудро Вилсон
С Наведите специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку: интереси великих сила и савеза; Балкански ратови
С Уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе
С Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја
С Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила, позиција Србије
С Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности
С Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва: споменичко наслеђе Балканских ратова, 11. новембар
С Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку: Балкански ратови и Први светски рат, Србија, Краљевина СХС
С Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву
С Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом: прелазак Срба преко Албаније и др.
С Уочава улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости: "Тамо далеко", *Време смрти*, *Дан шести* и др.
С Раздваја битно од небитног у историјској наративи

ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације
ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје
ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје
ИС.1.1.9. зна на ком простору се одиграле најважније појаве и догађаја из националне и опште историје

ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости
ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч
ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике
ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми карте у којој је наведена легенда
ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом
ИС 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје
ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости
ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)
ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

главна компетенција; Одговорно Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама

и тема
Европа, свет и српски народ на почетку XX века
(110+5,5y+1п+3с=20,5)
Међународни односи и кризе формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови).
Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена).
Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима).
Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтони, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот и позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).
Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис.

олонизација, империјализам, Балкански ратови, Антанга, Централне силе, Цер, Колубара, Велики рат, људска права, Дан примирја

Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења
Користити разноврсне технике/методе и облике рада
Корелација са сродним предметима: географија (Европа, Србија), ликовно (слике Првог светског рата) и музичко васпитање (Марш на Дрину, Тамо далеко), верска настава, грађанско васпитање (људска права, право на слободу), српски језик (Плава гробница) кроз интегративну наставу и тематско повезивање
Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа
Стално коришћење историјске карте
Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Крунисање Петра I, Први светски рат), ППТ, шеме
Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања
Коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
Коришћење ресурса локалне историје
Обележавање победе

Формативно, свакодневно
оцењивање усмених одговора ученика
Процењивање рада у пару и групи
Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова
Домаћи задатак
Писана провера
Карта
Индивидуални рад: панои, ППТ у мину
истраживање (пројектни задаци): Моја породица у Првом светском рату; личности.
догађаји Учествовање у неговању сећања
Посматрање наставника
Сумативно оцењивање

<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући историјски период, догађај и век ; лоцира на историјској карти најважније појмове Новог века у излагању историјске наративе користи основне научне појмове;</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>	<p>Рад са подацима и информацијама, Комуникација</p>	<p>Систематизација Историјска карта, личности, догађаји... (3 с)</p>	<p>Сви наведени</p>	<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе, каху квиза</p>	<p><i>Иницијално тестирање Карта - провера градива из целокупне историје 7. разреда- извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 45 секунди Прегледање свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација</i></p>
---	---	--	---	---------------------	---	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: "Сл. гласник РС", бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савадавања програма предмета;</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); font-size: small;">пренећује се испитивањем изражавања и саопштавања, размисања, примена и вредновање научних поступака и процена у односу на своје циљеве и стандарде, као и на стандарде предметне области, у складу са стандардима предметне области.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p> <p>- Комисија ученика и наставница</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -</p> <p>Учесталост јављања и распоред јављања по месецима</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p> <p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>- Редовност доношења домаћег-гугл учионица</p>	<p>За редовно доношење домаћег задатка оцене 1-5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на полугодишту</p>
		<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност</p> <p>Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>
	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере - Ученици дају самопроцену Оцене</p>	<p>Бодовање:</p> <p>40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>Након сваке теме, 4 пута годишње, по две по полугодишту (у ванредној ситуацији по 1 контролна по пол.)</p>
	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>	

Ангажовање ученика у настави.

са другима напредовање, активно учествовање у и
настави, сарадњу исказано интересовање и
мотивацију за учење и одговоран однос према раду,
постављеним задацима,

Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +5 Остали који успешно ураде + Ометају друге и не раде задато -	По потреби
	-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова -5 за 45 секунди За4-4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године
– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима, Данима сећања, обележавању важних датума -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда панона, ППТ, различитих врста излагања --Пројектне активности	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација,...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта - Сећање на важне догађаје -иницира и учествује	-Пресек стања по тромесечјима
– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4)			
– показује делимични степен активности и ангажовања (3)			
– показује мањи степен активности и ангажовања (2)			
– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ГЕОГРАФИЈА за 7. разред
за период 2022-2026.године

Гордана Карабасил

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења географије биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.
Програм је израђен према одредбама члана 67. Став 1. ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.88/17, 27/18-др.закон и 10/19)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

385. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
386. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
387. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
388. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
389. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
390. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
391. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
392. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
393. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
394. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
395. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
396. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
397. развијање позитивних људских вредности;
398. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
399. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
400. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
401. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
402. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ учења географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

Ред. број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА	Број часова по теми	Број часова за	
			обраду	остале типове часова
I	РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	3	3	0
II	ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ	20	14	6
III	АЗИЈА	17	11	6
IV	АФРИКА	12	8	4
V	СЕВЕРНА АМЕРИКА	6	4	2
VI	ЈУЖНА АМЕРИКА	5	3	2
VII	АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	4	3	1
VIII	ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	5	1	4
	УКУПНО ЧАСОВА	72	47	25

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај	Кључни појмови и садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>– приказује на некој карти: океане, мора, облике разуђености обале, низије, планине, реке, језера, државе, градове</p> <p>– класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију</p> <p>– анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу;</p> <p>– објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента;</p> <p>– проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету;</p> <p>– укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>– тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама;</p> <p>– описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>– доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;</p> <p>– уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија;</p> <p>– објасни формирање политичке карте света;</p> <p>– објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде,</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске ел. карте</p> <p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привр. делатности и гране</p> <p>ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава гео. чињенице, објекте, појаве и процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом, шемом</p> <p>ГЕ.2.1.4. приказује понуђене гео. податке на некој карти картографским средствима, графиком, табелом, шемом</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове регије</p> <p>Напредни ниво</p> <p>ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај привреде и пр. делатности</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава геог. везе и законитости на ваневропским континентима и уме да издвоји регије</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација</p>	<p>РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА (20+1)</p> <p>Регионална географија принципа регионализације, хетерогеност и хомогеност географског простора.</p> <p>ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ (150+8У)</p> <p>Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела.</p> <p>Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике.</p> <p>Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела.</p> <p>Немачка – основне географске карактеристике.</p> <p>Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела.</p> <p>Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике.</p> <p>Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела.</p> <p>Норвешка – основне географске карактеристике.</p> <p>Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела.</p> <p>Руска Федерација – основне географске карактеристике.</p> <p>Европска унија – пример интеграционих процеса.</p>	<p>Регионална географија</p> <p>РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Стално коришћење географске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања..</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера 15 мин. Са неком картом</i></p>

<p>рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>– истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету болести и епидемије</p>						
<p>– доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;</p> <p>– уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија</p> <p>– препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>-објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;</p> <p>– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;</p> <p>– препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама;</p> <p>– анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи;</p> <p>– изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;</p> <p>– описује улогу међународних организација у свету</p>	<p>Основни ниво ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске ел. карте ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привр.делатности и гране ГЕ.1.4.2.именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p> <p>Средњи ниво ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава гео.чињенице,објекте,појаве и процесе и односе који су представљени моделом,сликом,графиком,табелом,шемом ГЕ.2.1.4.приказује понуђене гео. податке на некој карти картографским средствима,графиком,табелом,шемом ГЕ.2.3.1.разликује и објашњава кретање(природно и механичко) и структуре становништва ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континентата и наводи њихове регије</p> <p>Напредни ниво ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката,појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај привреде и пр. делатности ГЕ.3.4.3.објашњава геог. везе и законитости на ваневропским континентима и уме да издвоји регије</p>	<p>Компетенциј а за учење; Рад са подацима и информација ма Естетичка компетенциј а; Комуникациј а</p>	<p>АЗИЈА (8 О+6У) Географски положај, границе и величина Азије. Природне одлике Азије. Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и регионална подела. Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво.</p>	<p>АЗИЈА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте и географског атласа и неме карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: питања, ППТ, видео-записа.е убеника Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба 15 минута Карта – појмови</i></p>
<p>–приказује на некој карти: океане, мора, облике разуђености обале, низије, планине, реке, језера, државе, градове</p>	<p>Основни ниво ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске ел. карте ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава</p>	<p>Компетенциј а за учење; Рад са подацима и информација</p>	<p>АФРИКА (4 О+2У) Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке.</p>	<p>АФРИКА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету болести и епидемије – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних 	<p>њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привр.делатности и гране њихове основне природне и друштвене одлике</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава гео.чињенице,објекте,појаве и процесе и односе који су представљени моделом,сликом,графиком,табелом,шемом</p> <p>ГЕ.2.1.4.приказује понуђене гео. податке на немој карти картографским средствима,графиком,табелом,шемом</p> <p>ГЕ.2.3.1.разликује и објашњава кретање(природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове регије</p> <p>Напредни ниво</p> <p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката,појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај привреде и пр. делатности</p> <p>ГЕ.3.4.3.објашњава геог. везе и законитости на ваневропским континентима и уме да издвоји регије</p>	<p>ма</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>Становништво Африке.</p> <p>Насеља Африке.</p> <p>Привреда Африке.</p> <p>Политичка и регионална подела.</p> <p>Афрички Медитеран и Сахарска Африка.</p> <p>Подсахарска Африка.</p>		<p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Стално коришћење географске карте и атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала:питања, ППТ, видео-записа..</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа,презентација, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>усмено ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера Карта- појмови</i></p>
---	--	--	--	--	---	--

<p>целина и описује различите начине издвајања регија – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; -објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије – описује улогу међународних организација у свету</p>						
<p>–приказује на некој карти: океане, мора, облике разуђености обале, низије, планине, реке, језера, државе, градове – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним</p>	<p>Основни ниво ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске ел. карте ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ.1.3.2.дефинише појам привреде и препознаје привр.делатности и гране ГЕ.1.4.2.именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p> <p>Средњи ниво ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава гео.чињенице,објекте,појаве и процесе и односе који су представљени моделом,сликом,графиком,табелом,шемом ГЕ.2.1.4.приказује понуђене гео. податке на некој карти картографским средствима,графиком,табелом,шемом ГЕ.2.3.1.разликује и објашњава кретање(природно и механичко) и структуре</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>СЕВЕРНА АМЕРИКА Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне одлике Северне Америке. Становништво Северне Америке. Насеља Северне Америке. Привреда Северне Америке. Политичка подела. (5 О+3 У)</p> <p>ЈУЖНА АМЕРИКА (4 О+ 2У)</p> <p>Географски положај, границе и величина Јужне Америке. Природне одлике Јужне Америке. Становништво Јужне Америке. Насеља Јужне Америке. Привреда Јужне Америке.</p>	<p>СЕВЕРНА А, ЈУЖНА АМЕРИКА КА</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: Стално коришћење географске карте и атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем маја Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-Карта Индивидуални рад, пројектни задаци-панои, мини предавања</i></p>

<p>државама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издавања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету болести и епидемије – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издавања регија – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; -објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; 	<p>становништва</p> <p>ГЕ.2.4.2.описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове регије</p> <p>Напредни ниво</p> <p>ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај привреде и пр. делатности</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава геог. везе и законитости на ваневропским континентима и уме да издвоји регије</p>		<p>Политичка подела.</p>			
---	--	--	--------------------------	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – описује улогу међународних организација у свету 						
<p>– приказује на некој карти: океане, мора, облике разуђености обале, низије, планине, реке, језера, државе, градове</p> <ul style="list-style-type: none"> – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; – објасни формирање политичке карте 	<p>Основни ниво ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске ел. карте ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привр. делатности и гране ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p> <p>Средњи ниво ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава гео. чињенице, објекте, појаве и процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом, шемом ГЕ.2.1.4. приказује понуђене гео. податке на некој карти картографским средствима, графиком, табелом, шемом ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање (природно и механичко) и структуре становништва ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове регије</p> <p>Напредни ниво ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај привреде и пр. делатности ГЕ.3.4.3. објашњава геог. везе и законитости на ваневропским континентима и уме да издвоји регије</p>	<p>Компетенција за учење, комуникација и сарадња, Рад са подацима и информацијама, Дигитална, Естетичка</p>	<p>АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА (40+ 2У)</p> <p>Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела.</p> <p>ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ (20+1У)</p> <p>Основна географска обележја</p> <p>СИСТЕМАТИЗАЦИЈА (3)</p> <p>44 ОБРАДА 25 УТВРЂИВАЊЕ 3 СИСТЕМАТИЗАЦИЈА 72 часа годишње</p>	<p>АУСТРАЛИЈА, ОКЕАНИЈА, ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима: Стално коришћење географске карте и атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: мапе ума Проверавање знања географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е уџбеника и каху квиза</p>	<p><i>Карта - провера градива из 7 разреда - извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 1 минут</i> <i>Прегледање свески Самоевалуација и евалуација</i> <i>Провера</i></p>

света;

– објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама;

– истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету болести и епидемије

– доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;
– уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија

– препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; -објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност;

– доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора;
– препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама;

– анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи;

– изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије

– описује улогу међународних организација у свету

--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.
коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика
Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: 34/2019-177

Шта пратимо		Критеријуми Оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује Способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
			-Комисија ученика и наставница	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
			- Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хронолошка и појмовна прецизност Сналажење на карти	По потреби, бар једном у полугодишту

		<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;</p>		<p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању</p>	
		<p>-Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење домаћег задатка-5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек стања за тромесечје</p>	
		<p>Оцену добар (3) добија ученик који: и у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; и у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; и у довољној мери критички расуђује;</p>	<p>Квиз на кахуу, или други он-лајн квиз</p>	<p>Првопласирани +5 Другопласирани ++ Трећепласирани +</p>	<p>По једном у полугодишту</p>
			<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p>	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>Након сваке теме (4 провере које се раде цео час - по две у полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)</p>

		<p>– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p> <p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>и понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p>	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)	По потреби
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби
			-Сналажење на карти	За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1	На крају школске године
Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. (4)</p> <p>– показује</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <p>-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)</p> <p>-Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти)</p> <p>-Учешћу на такмичењима</p> <p>-Посета културно-историјским институцијама и догађајима</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано</p> <p>-Учесталост јављања и активност по месецима</p> <p>-Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и</p>	-Пресек стања по тромесечјима

делимични степен активности
и ангажовања (3)

		<p>показује мањи степен активности и ангажовања. (2)</p>	<p>-Несебичном пружању помоћи другим ученицима кратко предавање, вођење панона, ППТ, квиза, израда асоцијација...) врста излагања</p>	<p>ваннаставним (такмичења, израда панона, израда панона, ППТ, квиза, израда асоцијација...) различитих врста излагања</p> <p>-Спреман је да помогне другима</p>	
		<p>у не показује интересовање за учешће у ангажовање (1)</p>	<p>у активностима нити</p>	<p>-Иницијатива и квалитет продукта</p>	

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета биологија за 7. разред

за период 2022-2026.године

Одељења: **7-1,2**

Наставнице:

**Милица Фаркаш
Анита Максимовић**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биологије историје биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

ЗООСОВ Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

403. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
404. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
405. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
406. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
407. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
408. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
409. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
410. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
411. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
412. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
413. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
414. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
415. развијање позитивних људских вредности;
416. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
417. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
418. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
419. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
420. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

Предметни исходи		компетенције Опште међупредметне	Назив теме/ садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере Остварености Исхода
<p>-прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; - упореди полно и бесполно размножавање; - идентификује разлике између митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и основну улогу гентичког материјала у ћелији; - шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према Менделовом правилу;</p>	<p>БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.1.3.7. БИ.1.3.1 0. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4. <u>БИ.2.3.1.</u> <u>БИ.2.3.2.</u> БИ.2.3.3. БИ.2.3.4. <u>БИ.2.3.6.</u> БИ.2.6.1 БИ.2.6.3 БИ.3.3.1. БИ.3.3.3. БИ.3.3.5. БИ.3.3.6.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према окоolini</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (3о+2в+3у=8).</p> <p>- Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија. - ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип). -Прво Менделово правило, крвне групе, трансјузија и трансплантација. - Наслеђивање пола. -Наследне болести. - Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.</p>	<p>Ћелијске органеле Ћелјски метаболизам Једро ДНК Ген Хромозом хроматиде Кариотип Ћелијски циклус Хаплоидан и диплоидан број хромозома Хомолози хромозоми Митоза Мејоза Кариограм Генски локус Генски алел Доминантни и рецесивни алели Менделова правила наслеђивања Телесни и полни хромозоми Наследне болести</p>	<p>-Потребно је повезати знања ученика о појмовима гена и ДНК и њиховом положају у ћелији прокариота и еукариота. - Уводи се појам хромозома (од чега се састоје, како изгледају у деоби и ван ње, улога хромозома у контроли метаболизма ћелије, при чему је појам метаболизма познат из претходног разреда). На примеру људског кариограма, објаснити парове хромозома и да хромозоми једног пара се називају хомолози хромозоми. - Најприкладније је да ученици користе моделе деоба које могу сами да направе. На основу модела ученик може да опише ток сваке деобе, да их упореди и да направи тавелу разлика митозе и мејозе. - Важно је надовезати садржај о размножавању на садржај који се односи на ћелијске деобе. Бесполно размножавање треба повезати са митозом и настанком идентичних ћелија, због чега су потомци генетички идентични једном родитељу. Потребно је дати примере бесполног размножавања код биљака и животиња. Полно размножавање треба повезати са мејозом, деобом којом настају гамети, чијим спајањем ће се гени родитеља искомбиновати, у јединствену комбинацију коју свака јединка носи. -Ток развића вишећелијских организама објаснити на моделу човека, а ученици самосталним истраживањем треба да дођу до података о животним циклусима животиња из непосредног окружења. -Објаснити појам генотипа кроз постојање два алела за један ген на хомологим хромозомима (један наслеђен од маме, а други од тате), а фенотипа на видљивим особинама. -Треба дати шему наслеђивања неке особине (светле очи/тамне очи) у једној генерацији и на њој објаснити Менделово правило. - Као примере промена стања организма или наследних болести могу се навести болести које зависе: само од наслеђених гена (срасли прсти, једна врста патуљастог</p>	<p>Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера</p> <p>— објективни тестови са допуњавањем кратких одговора — задаци са означавањем вишеструког избора — спаривање појмова — задаци есејског типа</p>

					раста), од наслеђених гена и начина живота (дијабетес), оне које су везане за полне хромозоме (хемофилија), болести које су одређене већим бројем гена и такође зависне од начина живота (шизофренија), или су последица прмене у броју хромозома (Даунов синдром).	
<p>- упореди организме на различитим позицијама на «дрвету живота» према начину на који обављају животне процесе;</p> <p>- користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;</p>	<p>БИ.1.1.3. БИ.1.1.4. БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6. БИ.1.2.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.1.6.3. БИ.1.6.4.</p> <p>БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.2.6.1. БИ.2.6.3.</p> <p>БИ.3.1.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.3.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенци</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА (13o+6в+10у+2с=31)</p> <p>- Појам симетрије-типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама.</p> <p>-Симетрија, цефализација и сегментација код животиња.</p> <p>- Присуство/ одсуство биљних органа.</p> <p>-Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице...</p> <p>- Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисања организма.</p> <p>- Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња.</p>	<p>- Асиметрија</p> <p>- Двобочна и зрачна симетрија</p> <p>- Чланци</p> <p>- Једноћелијске еукарије</p> <p>- Гљиве</p> <p>- Мицелијум-хифе</p> <p>- Хитин</p> <p>- Спорангија-плодоносно тело</p> <p>- Животни процеси биљака</p> <p>- Васкуларне биљке</p> <p>- Биљна ткива</p> <p>- Смена генерација</p> <p>- Спорофит-гамефит</p> <p>- Цвет</p> <p>- Монокотиледоне и дикотиледоне биљке</p> <p>- Творна и трајна ткива</p> <p>- Епител</p> <p>- Пресвлачење</p> <p>- Рожне творевине</p> <p>- Егзо и еноскелет</p> <p>- Локомоторни систем</p> <p>- Животињска ткива</p> <p>- Чула</p> <p>- Нервни систем</p> <p>- Обезбеђивање енергије</p> <p>- Варење</p> <p>- Системи за транспорт</p> <p>- Нефридија</p> <p>- Мокраћа</p> <p>- Оплођење</p> <p>- Ембрионално развиће</p> <p>- Потпуно и непотпуно развиће</p> <p>- Ларва</p> <p>- Стални и прелазни</p>	<p>-Акцент треба да буде на ученичком истраживању основних принципа организације живих бића и значају ткива, органа и органских система и за функционисање организма. Симетричност тела треба обрадити као особину која се јавља у свим групама живих организама (једноћелијских и вишећелијских), са типичним примеријам радијалне (зрачне), билатералне (двобочне) симетрије и асиметрије. Код обраде симетрије/ асиметрије једноћелијских организама корисити примере познатих врста које су обрађиване у претходним разредима. Посебно обратити пажњу на појаву симетрије/асиметрије код биљака (симетрија цвета, листа...), као и на облике симетрије код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини.</p> <p>Цефализацију(овај стручни појам не треба користити) код животиња би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином.</p> <p>-Главне групе једноћелијских еукариотских организама треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и сличности/ разлике основних животних функција код једноћелијске алге, амebe, бичара, трепљара. Не ићи у детаљније систематске поделе у оквиру групе Протиста.</p> <p>-Сличности и разлике у грађи ткива и органа значјних за обављање основних вегетативних процеса (исхрана, дисање и излучивање) биљака обрадити паралелно, тј. компаративним прегледом грађе методки одбраних представника (вишећелијска алга, маховина, папрат, голосеменица, скривеносеменица).</p> <p>-Компаративни преглед грађе и функцијеживотиња треба реализовати кроз обраду на методски одабраним представницима, који су од раније били познати ученицима</p> <p>-Компаративни преглед грађе главних група гљива : плесни, квасци и печурке треба обрадити кроз преглед сличности и разлика у обављању основних животних</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>— објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>— задаци са означавањем</p> <p>— задаци вишеструког избора</p> <p>— спаривање појмова</p>

				домаћин	процеса на методски одабраним представницима. Са гљивама треба обрадити и лишјаје, ко пример обострано корисне заједниц организама.	
<p>- разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомних кључева;</p> <p>- повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста-фосили;</p>	<p>БИ.1.1.5. БИ.1.2.2. БИ.1.3.8. БИ.1.3.9. БИ.1.6.1</p> <p>БИ.2.1.3. БИ.2.1.4. БИ.2.3.5.</p> <p>БИ.3.3.5.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (o+v+y+c=)</p> <p>-Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе). -Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили)</p>	<p>бинарна номенклатура</p> <p>таксономске категорије</p> <p>фауна</p> <p>разноврсност и систематика животиња</p> <p>кичмењаци и бескичмењаци</p>	<p>-Увод у систематику би требало засновати на приказ основних принципа систематике, навођењем основних систематских категорија, као и спомињањем биномне номенклатуре. На основу биномне номенклатуре се може демнстрирати принцип-врсте унутар једног рода, а затим се по истом принципу може појаснити припадност родова једној фамилији, фамилија по реду итд.</p> <p>- Систематику треба обрадити мање детаљно, а инсистирати на правилима примен, односно практичној примени дихотомног кључа, чиме би ученици, након демонстрације одговарајућих примера од стране наставника, били оспособљени да сами разврставју жива бића и на основу задатих дритеријума одреде њихову позицију на дрвету живота.</p> <p>- Основне принципе систематике, кроз порекло и диверзификацију група организам од заједничког претка, треба ислустровати приказом прелазних фосила.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак лабораторијске вежбе</p> <p>проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>— објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>— задаци са означавањем</p> <p>— задаци вишеструког избора</p> <p>— спаривање појмова</p>
<p>идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;</p> <p>илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције;</p> <p>упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на</p>	<p>БИ.1.1.2. БИ.1.1.5. БИ.1.2.5. БИ.1.2.7. БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.1.4.6. БИ.1.4.8. БИ.1.5.7. БИ.1.6.1. БИ.1.6.2.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ (4o+4v+2y+1c=11)</p> <p>-Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције; -Абиотички фактори и биотички</p>	<p>-Биолошки и еколошки нивои организације</p> <p>-Биоми</p> <p>-Популација-особине</p> <p>-Регулација бројности</p> <p>-Мреже исхране</p> <p>-Симбиоза</p> <p>-Мутуализам</p> <p>-Паразитизам</p> <p>-Коменсализам</p> <p>-Компетиција</p> <p>-Сексуална селекција</p> <p>-Биодиверзитет</p>	<p>- Препорука је да се користе теренска истраживања у паровима/групи.</p> <p>-Ученици треба да прикупе податке о различити врстама које живе на различитим стаништима. Није неопходно да знају назив врсте, довољно је да их разликују.</p> <p>-Знања о еколошким факторима треба да повежу са природном селекцијом.</p> <p>-Потребно је проширити и продубити знања о трофичким односима и ланцима исхране. Обрада треба да буде праћена радионичарским, односно групним радом.</p> <p>-Потребно је обрадити комплекс еколошких фактора</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и</p>

<p>различитим стаништима; повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животниј области- биому с аживотним формама које га насељавају; анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције; идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима:</p>	<p>БИ.2.1.4. БИ.2.3.6. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.2.4.3. БИ.2.4.7. БИ.2.4.8. БИ.2.5.4. БИ.2.6.1. БИ.3.1.5. БИ.3.3.6. БИ.3.4.7. БИ.3.6.1. БИ.3.6.2. БИ.3.6.4.</p>	<p>Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околина Одговоран однос према здрављу</p>	<p>односи као чиниоци природне селекције (адаптације). -Мреже исхране. Животне области. - Конвергенција и дивергенција животних форми. - Заштита природе. Заштита биодиверзитета.</p>	<p>-Национални паркови - IN-SITU и EX-SITU заштита</p>	<p>који одређују распрострањење 8 основних животних области на копну (тундре, тајге, лишћарске листопадне шуме, медитеранске шуме и макије, саване, кишне тропске шуме , степе и пустиње). -Грађа органа за варење// начин исхране може се повезати са актерима ланаца исхране/мреже исхране. Слично је и са подударношћу опрашивача и цветова, у оквиру исте области. - На основу позитивних примера деловања човека на животну средину, ученици треба да осмисле предлоге (који се односе на стање у свих 8 копнених животних области, као и у воденим биомима), уз напомену да свака акција није уједно и добра акција.</p>	<p>током појединих часова Домаћи задатак проблемски задаци Писана провера - објективни тестови са допуњавањем кратких одговора - задаци са означавањем задаци вишеструког избора - спаривање појмова</p>
<p>анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); планира време за рад, одмор и рекреацију; доведе у везу измењено онашање људи с акоришћењем психоактивних супстанци; аргументује предности вакцинације; примени поступке</p>	<p>БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.4. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.1 2. БИ.2.5.1. БИ.2.5.2. БИ.2.5.3. БИ.2.5.4. БИ.2.5.5. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.3.5.3. БИ.3.5.6. БИ.3.5.7.</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околина Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (o+y+v+c=) -Примери наследних болести. - Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. - Имунитет. Вакцине. - Пулс и крвни притисак. - Прва помоћ, повреде крвних судова (практичан рад). - Принципи уравнотежене исхране и</p>	<p>-инфекција, епидемија и пандемија -антиген и антителио -имунитет -вакцине -кондиција -физичка форма -РЕМ и НРЕМ фаза -Гојазност, анорексија и булимија -Пубертет -Толеранција -Болести зависности</p>	<p>-Требало би обрадити особине и грађу вируса, ко и начине преношења и превенције најчешћих вирусних болести. Пожељно је да то буду болести против којих постоји вакцина. Истовремено, то је и прилика да се ученици подсети путева преношења и начина превенције најчешћих бактеријских болести (6. разред). -При обради имунитета и вакцинације требало би се задржати на основном објашњењу настанка имунитета без дубљег залажења у механизме настанка антитела. - Током обраде правила чувања и припремања намирница наставник би требало да упуту ученике да повежу сазнања са оним што им је познато о бактеријама (6.разред) и гљивама (раније 7.разред). - Потребно је да ученик зна да коришћење психоактивних супстанци доводи до физичке и психичке зависности, у којој је то мери штетно за поједница, породицу, друштво, ко и да зна коме се треба обратити за помоћ и лечење од зависности. Могу се емитовати едукативни филмови.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера - објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p>

збрињавања лакших облика крварења; расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.		поремећаји у исхрани. - Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница, тровање храном. -Промене у адолесценцији. - Здрави стилови живота (сан, кондиција...). -Последице болести зависности (наркоманија)		– задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова
---	--	--	--	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

122. просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
123. што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
124. размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
125. коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
126. и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

Шта пратимо		Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време
	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника -Редовност доношења домаћег, свеска евиденције	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	-Писане провере, свеска евиденције - Групни рад	Учесталост по месецима Свеобухватност одговора Сналажење на зидним сликама, природном материјалу Хоризонтално и вертикално повезивање градива	Пресек стања по тромесечју По потреби, бар једном у полугодишту

		– решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује	(посматрање наставника, излагање група), свеска Евиденције - Рад у пару	За три неданошења домаћег -1 у свеску Прегледање свески	Свакодневно током годинепраћење/ пресека стања за тромесечје На крају наставне год
		Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;	(посматрање наставника, излагање парова), свеска Евиденције -Сналажење на зидним сликама, шемама	Бодовање: 35-49%-2 50-74%-3 75.89%-4 90-100%-5	Након сваке теме
		Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;		Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;		Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби
Ангажовање ученика у настави.	Одговорношћу према Републици Српској Министарству просвете, науке и технолошког развоја	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на Часовима	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квива, израда асоцијација...)	-Пресек стања по тромесечјима
		– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)	-Броју успешности у групном раду, раду у Пару		
		– показује делимични степен активности и ангажовања (3)	-Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским Институцијама		
		– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)	-Несебичном пружању помоћи другим ученицима..		
		– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

Програм наставе и учења за предмет *математика* за осми разред

2022-2026. година

Наставница математике:

Снежана Атељевић

Циљ учења у настави математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

УКУПАН ФОНД ЧАСОВА МАТЕМАТИКЕ У ОСМОМ РАЗРЕДУ: 136

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

- 421. Сличност (16; 6О + 10В)
- 422. Тачка, права и раван (12; 6О + 6В)
- 423. Линеарне једначине и неједначине с једном непознатом (18; 6О + 12В)
- 424. Призма (14; 6О + 8В)
- 425. Пирамида (16; 6О + 10В)
- 426. Линеарна функција (12; 5О + 7В)
- 427. Системи линеарних једначина с две непознате (15; 6О + 9В)
- 428. Ваљак, купа и лопта (16; 6О + 10В)

О-час обраде В-час вежбања

Школски писмени задаци Израда + исправка	8
Обнављање градива, иницијални тест, анализа иницијалног теста, пројектни задатак, закључивање оцена	9

Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни Појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере Остварености Исхода
<p>СЛИЧНОСТ</p> <p>-Пропорционалне величине. -Талесова теорема. -Сличност троуглова. -Примене сличности.</p>	6+10	<p>- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Сарадња - Дигитална компетенција</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>– примени Талесову теорему у геометријским задацима и реалном контексту;</p> <p>– примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту;</p>	<p>МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.4.1. МА.2.3.2. МА.2.3.6. МА.3.4.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.</p>	<p>-Слични Троуглови</p> <p>-Талесова Теорема</p> <p>- пропорционалне Странице</p>	<p>Користећи географске карте разних размера (стоне, зидне ...) поновити размеру дужи и израчунавања растојања на основу дате размере и измереног растојања на карти. Извршити уопштавање појма размере и на конкретним примерима показати како се израчунава четврта пропорционала (ако су три дужи дате нумерички). Поставити питање како проблем решити конструктивно (ако нису дати нумерички подаци), тј. ако се знају три дужи, како одредити четврту геометријску пропорционалу. На примерима објаснити и појам самерљивих дужи (основица и средња линија троугла, растојање од тежишта до темена и тежишна дуж ...) и несамерљивих дужи (страница и дијагонала квадрата). Талесова теорема се на овом нивоу не може коректно доказати, али се ученици могу избором погодног упрошћеног модела и поступним, правилним закључивањем навести да исправно формулишу исказ Талесове теореме. Обрат Талесове теореме се може (али и не мора) доказати. Увежбавања везана за примену Талесове (и обратне) теореме организовати поступно тако да се и нумерички и конструктивно размотре могући случајеви примене. Посебну пажњу посветити конструктивној подели дужи на једнаке делове. Сличност фигура показати на разним примерима из свакодневног живота. Дефиницију сличности троуглова и појам коефицијента сличности увести природно, разматрањем разних ситуација (када је реч о сличним троугловима и онима који то нису). За извођење тврђења о пропорционалности страница сличних троуглова (и обратне теореме), као и за формулацију ставова сличности искористити Талесову теорему. Увежбавања везана за сличност троуглова реализовати на примерима одређивања страница и углова сличних троуглова.</p> <p>Примену сличности троуглова реализовати на</p>	<p>- Активност на Часу - усмени одговор - писмене провере - домаћи задаци - кратки одговори у оквиру решавања задатка пред Таблом - оцена предавања - истраживачки задатак - однос према раду</p>

						<p>примерима из историје математике (легенда о томе како је Талес измерио висину Кеопсове пирамиде), практичним примерима примене (мерење ширине реке без преласка на другу обалу, мерење висине брда ...) и примени сличности на правоугли троугао (доказ Питагорине теореме, релација између висине правоуглог троугла и одсецака на хипотенузи ...).</p>	
<p>ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН</p> <p>Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.</p>	6+6	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>-анализира односе тачака, правих и равни у простору и запише те односе математичким писмом;</p> <p>– представља цртежом односе геометријских објеката у равни и простору и користи их приликом решавања задатака;</p> <p>– уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему у геометријским задацима и реалном контексту</p>	<p>МА.1.4.1.</p> <p>МА.1.4.2.</p> <p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.2.4.1.</p> <p>МА.3.4.1.</p> <p>МА.3.3.6.</p>	<p>- Тачка</p> <p>-права</p> <p>-раван</p>	<p>Обраду међусобних односа тачака, правих и равни у простору засновати на посматрању и анализи објеката у окружењу, користећи математичку терминологију и одговарајуће ознаке. Посебну пажњу треба посветити односима <i>паралелно</i> и <i>нормално</i> (између две праве, између праве и равни, односно између две равни).</p> <p>Однос између праве и равни повезати са одговарајућим односом између праве и њене ортогоналне пројекције на раван. Угао између праве и равни (када оне нису нормалне или паралелне) увести као угао између праве и њене ортогоналне пројекције на ту раван. Обновити Питагорину теорему и илустровати њену примену примерима и задацима у вези са ортогоналним пројектовањем дужи на раван. Полиедар увести као део простора ограничен многоугловима.</p> <p>Користећи основне примере полиедара (посебно оне који одговарају познатим реалним објектима) анализирати облик и број страна полиедара. Обновити својства коцке и квадрата и кроз разноврсне примере и задатке повезати их са осталим садржајима ове наставне теме.</p> <p>Предвиђене садржаје треба да прате задаци којима се подстиче оријентација у простору, просторна визуелизација, мисаоно сагледавање простора и сл. Будући да развоју ових способности значајно доприноси вештина представљања просторних односа сликама у равни, неопходно је код ученика подстицати вештину цртања (слободном руком и геометријским прибором) просторних фигура.</p> <p>Веомо је важно да ученици коректно употребљавају пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица просторне фигуре у односу на изабрани правац</p>	<p>- Посматрање</p> <p>- праћење ангажовања ученика</p> <p>- продукти ученикових активности</p> <p>- писмена провера</p> <p>- усмено испитивање</p> <p>- домаћи задаци</p> <p>- однос према раду</p> <p>- ангажовање на креативном домаћем задатку</p> <p>- ангажовање у групном раду</p>

						посматрања, као и да уочавају елементе (пре свега праве углове) просторне фигуре који нису веродостојно приказани на равној слици.	
<p>ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ С ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ</p> <p>Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама</p>	6+12	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>– реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате;</p> <p>– реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, неједначину или систем линеарних једначина са две непознате;</p>	<p>МА.1.2.1. МА.1.2.2. МА.1.2.3. МА.1.1.1. МА.2.2.5. МА.2.5.4. МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.5.4.</p>	<p>-Линеарна једначина са Једном Непознатом</p> <p>-решење Линеарне једначине са Једном Непознатом</p>	<p>Ученици су се, у претходним разредима, упознали са решавањем једноставних линеарних једначина и неједначина. На самом почетку, једначине и неједначине су решавали користећи везе међу операцијама (уочавањем непознатог сабирка, чиниоца, умањеника, умањивоца, дељеника или деливоца), а касније користећи методу теразија. Ова претходна знања представљају темељ за коришћење еквивалентних трансформација при решавању једначина и неједначина.</p> <p>На конкретним примерима показати да линеарна једначина $ax = b$:</p> <p>– у случају да је $a \neq 0$ и $b \in \mathbb{R}$ има јединствено решење,</p> <p>– у случају да је $a = 0$ и $b \neq 0$ нема решења (скуп решења једначине је празан) и</p> <p>– у случају да је $a = 0$ и $b = 0$ има бесконачно много решења (сваки реалан број је решење).</p> <p>У осмом разреду није предвиђено да се решавају једначине са параметрима.</p> <p>Ученици треба да овладају техникама помоћу којих се неке једначине могу еквивалентним трансформацијама свести на једначину облика $ax = b$</p> <p>Укључивати и примере једначина које се свODE на линеарне, а помоћу којих се обнављају и користе стечена знања о:</p> <p>– апсолутној вредности (само случај $ax + by = c$),</p> <p>– формулама за квадрат бинома и разлику квадрата (случајеви када се квадратни чланови анулирају),</p> <p>– условима под којима су производ, односно количник једнаки нули.</p> <p>На сличан начин приступати и решавању линеарне неједначине уз истицање разлика (у случају множења негативним бројем мења се смисао неједнакости). Решења неједначина приказивати на бројевној правој и у одговарајућем скуповном</p>	<p>- Активност на часу</p> <p>- усмени одговор</p> <p>- писмене провере</p> <p>- домаћи задаци</p> <p>- кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом</p> <p>- оцена предавања - истраживачки задатак</p> <p>- однос према раду</p>

						<p>запису.</p> <p>Решавајући текстуалне проблеме, укључујући оне из сродних предмета, као и из реалног контекста, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих једначина и неједначина, при чему утврђују научене формалне поступке, сагледавају потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.</p>	
Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни Појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
<p>ПРИЗМА Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме..</p>	6 + 8	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>– израчуна површину и запремину праве призме и четворостране призме (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране призме;</p> <p>– примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;</p>	<p>МА.1.4.1.</p> <p>МА.1.4.2.</p> <p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.2.3.4.</p> <p>МА.3.4.1.</p> <p>МА.3.3.4.</p> <p>МА.3.3.6.</p>	<p>-Призма</p> <p>-Висина</p> <p>-Омотач</p>	<p>Да би ученици што лакше упознали геометријска тела – призму и пирамиду, њихове елементе, учавали дијагоналне пресеке и научили да израчунавају површине и запремине ових тела, треба користити њихове моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела.</p> <p>Предвиђено је израчунавање површине и запремине следећих тела: праве тростране и четворостране призме, правилне шестостране призме, четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем цртању скице геометријског тела, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом линијом. Извођење формуле за запремину призме везивати за прихваћену формулу за запремину квадрата. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...).</p> <p>Приликом израде задатака треба полазити од општих формула (за призму $P = 2B + M$ и $V = BH$, за пирамиду: $P = B + M$ и $V = BH$) и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних тела.</p> <p>На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и пирамиде и у</p>	<p>- Посматрање</p> <p>- праћење ангажовања ученика</p> <p>- продукти ученикових активности</p> <p>- писмена провера</p> <p>- усмено испитивање</p> <p>- домаћи задаци</p> <p>- однос према раду</p> <p>- ангажовање на креативном домаћем задатку</p> <p>- ангажовање у групном раду</p>

Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода
<p>ПИРАМИДА</p> <p>Пирамида; појам, врсте, елементи.</p> <p>Мрежа пирамиде.</p> <p>Површина пирамиде.</p> <p>Запремина пирамиде.</p>	6+10	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>– израчуна површину и запремину праве призме и четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде;</p> <p>– примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;</p>	<p>МА.1.4.1.</p> <p>МА.1.4.2.</p> <p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.2.3.4.</p> <p>МА.3.4.1.</p> <p>МА.3.3.4.</p> <p>МА.3.3.6.</p>	<p>-Пирамида</p> <p>-апотема</p>	<p>ситуацијама из свакодневног живота.</p> <p>Начин и поступак остваривања програма</p> <p>Да би ученици што лакше упознали геометријска тела – призму и пирамиду, њихове елементе, учавали дијагоналне пресеке и научили да израчунавају површине и запремине ових тела, треба користити њихове моделе, мреже, скице и слике. Препоручљиво је да и сами ученици цртају мреже и израђују моделе проучаваних тела. Предвиђено је израчунавање површине и запремине следећих тела: праве тростране и четворостране призме, правилне шестостране призме, четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде. Приликом решавања задатака инсистирати на што прецизнијем цртању скице геометријског тела, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом линијом. Извођење формуле за запремину призме везивати за прихваћену формулу за запремину квадрата. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба полазити од општих формула (за призму $P = 2B + M$ и $V = BH$, за пирамиду: $P = B + M$ и $V = BH$) и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних тела. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и пирамиде и у ситуацијама из свакодневног живота.</p>	<p>Начин провере остварености исхода</p> <p>- Посматрање</p> <p>- праћење ангажовања ученика</p> <p>- продукти ученикових активности</p> <p>- писмена провера</p> <p>- усмено</p> <p>- испитивање</p> <p>- домаћи задаци</p> <p>- однос према раду</p> <p>- ангажовање на креативном домаћем задатку</p> <p>- ангажовање у групном раду</p>
Садржаји програма	Број часова	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Исходи	Образовни стандарди	Кључни појмови	Начин и поступак остваривања програма	Начин провере остварености исхода

<p>ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА</p> <p>Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.</p>	<p>5+7</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>нацрта и анализира график линеарне функције;</p> <p>– учествује у избору истраживачког пројекта и начина рада.</p>	<p>МА.1.2.4. МА.1.5.1. МА.1.5.2. МА.1.5.3. МА.2.2.1. МА.2.2.4. МА.2.2.5. МА.2.4.3. МА.2.5.1. МА.2.5.4. МА.3.2.4. МА.3.5.1. МА.3.5.2. МА.3.2.3.</p>	<p>-Линеарна Функција</p> <p>-нула функције</p> <p>-коэффициент</p> <p>Правца</p>	<p>Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему који је обрађиван у седмом разреду. Увести затим појам линеарне функције једне реалне променљиве ($y = kx + n$), не помињући општи појам функције. Показати да је график те функције права, уз посебно разматрање случајева $k = 0$, $k > 0$, $k < 0$, као и $n = 0$, $n > 0$, $n < 0$. Увести појмове: нула функције, знак функције, растућа и опадајућа функција и објаснити како се они илуструју на графику и како зависе од вредности коефицијената k и n. Ученици треба у потпуности да овладају поступком цртања графика линеарне функције и његовог анализирања, тј. „читања“ својстава те функције када јој је график задат. Обрадити својства линеарне функције када је она задата имплицитном релацијом $ax + by = c$.</p>	<p>- Посматрање</p> <p>- праћење ангажовања ученика</p> <p>- продукти ученикових активности</p> <p>- однос према раду</p> <p>- ангажовање на пројектном задатку</p> <p>- ангажовање у групном раду</p>
<p>Садржаји програма</p>	<p>Број часова</p>	<p>Компетенције Опште међупредметне компетенције</p>	<p>Исходи</p>	<p>Образовни стандарди</p>	<p>Кључни Појмови</p>	<p>Начин и поступак остваривања програма</p>	<p>Начин провере остварености исхода</p>

<p>СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА С ДВЕ НЕПОЗНАТЕ</p> <p>Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама.</p>	<p>6+9</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – реши линеарну једначину, неједначину и систем линеарних једначина са две непознате; – реши реалне проблеме користећи линеарну једначину, неједначину или систем линеарних једначина са две непознате; 	<p>МА.1.2.1. МА.2.2.1. МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.5.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Системи линеарних једначина са две непознате - Решење Система 	<p>Ученици треба да се упознају са линеарном једначином с две непознате облика $ax + by = c$, да разумеју да је график ове једначине (када је бар један од бројева a или b различит од нуле) права и да умеју да нацртају тај график.</p> <p>Уводи се и појам система две линеарне једначине с две непознате, као и појам решења система као уређеног пара бројева. Системе линеарних једначина решавати методама замене и супротних коефицијената. Пажњу треба посветити и графичкој интерпретацији система две линеарне једначине с две непознате.</p> <p>Решавајући разне проблеме из геометрије, физике, хемије и свакодневног живота, ученици увиђају потребу за састављањем одговарајућих система линеарних једначина, при чему утврђују научене формалне поступке, сагледавају потребу за њиховом применом и умеју да образложе добијено решење.</p> <p>..</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Посматрање - праћење ангажовања ученика - продукти ученикових активности - однос према раду - ангажовање на пројектном задатку - ангажовање у групном раду
<p>Садржаји програма</p>	<p>Број часова</p>	<p>Компетенције Опште међупредметне компетенције</p>	<p>Исходи</p>	<p>Образовни стандарди</p>	<p>Кључни Појмови</p>	<p>Начин и поступак остваривања програма</p>	<p>Начин провере остварености исхода</p>

<p>ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина 127. зап ремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина 63.запрени на праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.</p>	6+10	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад с подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња	Ученик ће бити у стању да: – израчуна површину и запремину праве призме и четворостране пирамиде (основа правоугаоник), правилне тростране и шестостране пирамиде; – израчуна површину и запремину ваљка, купе и лопте; – примени обрасце за површину и запремину тела у реалним ситуацијама;	МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.2.3.4. МА.2.3.5. МА.3.4.1. МА.3.3.5. МА.3.3.6.	-Ваљак -купа -лопта	Важно је истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Као и код призме и пирамиде, ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака. При обради ове теме, ваљак и купу повезати са призмом и пирамидом и указивати на аналогije између призме и ваљка, односно пирамиде и купе. Ту аналогiju користити за образложење формула за површину и запремину ваљка и купе. Приликом извођења формуле за површину купе, повезати површину омотача са површином кружног исечка, а обим базе са дужином кружног лука. Пре дефинисања сфере, односно лопте потребно је подсетити се дефиниција кружнице и круга. Формуле за површину и запремину лопте се наводе без доказивања. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини ваљка, купе и лопте у ситуацијама из свакодневног живота.	Посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности 56 однос према раду ангажовање на пројектном задатку ангажовање у групном раду
--	------	---	--	--	---------------------------	---	--

Пројектни задатак – Програмом је планиран и један пројектни задатак, по избору наставника и ученика. Примери могућих пројектних задатака:

Конструкција теста из математике за завршни испит

Ученици се поделе у групе нехомогених математичких знања, тако да свака група има најмање три ученика. Свака група има задатак да састави низ од 20 задатака, уз следеће услове:

– да 9 задатака буду задаци основног нивоа, 7 средњег нивоа и 4 напредног нивоа;

– да по 5 задатака буде из области *Бројеви и операције са њима* и *Алгебра и функције*, 6 из области *Геометрија* и по 2 задатка из области *Мерење* и *Обрада података*.

Област и ниво за сваки од задатака у тесту одређује наставник у договору са ученицима. Улога наставника је да координира рад група, по потреби помаже ученицима, проверава да ли су тестови конструисани по договореној методологији, организује израду теста тако да сваки ученик решава тест

50) чијој конструкцији није учествовао (ученици једне групе решавају појединачно тест друге групе), организује прегледање тестова и презентацију резултата. Ученици врше избор задатака, решавају задатке, израђују кључ теста и припремају тест и кључ у неком програму за обраду текста, решавају тест друге групе, прегледају урађене тестове које је њихова група конструисала, обрађују добијене резултате и презентују их. Овај задатак може бити веома користан за ученике који се припремају за завршни испит, а мотивација за реализацију ће бити на повишеном нивоу.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- 50) просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- 51) размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- 52) коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Образовни стандарди из математике за 8. разред

Број наст. теме	Назив наставне теме	Обрада	Вежбање	Укупно	Основни ниво Ученик/ца	Средњи ниво Ученик/ца	Напредни ниво Ученик/ца	Образовни стандарди
1.	СЛИЧНОСТ	6	10	16	користи одговарајуће јединице за мерење дужине. ће претварати веће јединице дужине у мање. влада појмовима дуж и угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор). оспособити влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван и угао(уочава њихове моделе у реалним	пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину. Зна да одреди однос углова и страница у троуглу и збира углова у тоуглу и да решава задатке користећи сличност троуглова. користи сличност троуглова и везује је са карактеристичним својствима фигура.	претвара јединице мере, рачунајући са њима. користи Талесову теорему и њена својства како би поделио дату дуж; и да уме да ту поделу конструише. зна да примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката.	МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.4.1. МА.2.3.2. МА.2.3.6. МА.3.4.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.

					<p>ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор).</p> <p>влада појмом Талесове теореме.</p> <p>влада појмом троугла (уочава њихове моделе у</p> <p>реални ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; да разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла).</p> <p>•интуитивно схвата појам сличних фигура.</p>			
2.	ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН	6	6	12	<p>користи одговарајуће јединице за мерење дужине.</p> <p>претвара веће јединице дужине у мање.</p> <p>влада појмовима тачка, права, раван, дуж , угао (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор).</p> <p>влада појмом пројекција и да зна да одреди пројекцију тачке на праву.</p> <p>влада појмом полиедар и да зна да их разликује.</p>	<p>пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину.</p>	<p>претвара јединице мера, рачунајући са њима.</p> <p>зна да примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката.</p>	<p>МА.1.4.1.</p> <p>МА.1.4.2.</p> <p>МА.1.3.1.</p> <p>МА.2.4.1.</p> <p>МА.3.4.1.</p> <p>МА.3.3.6.</p>
3.	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И	6	12	18	<p>зна да реши линеарне једначине у којима се</p>	<p>• користи једначине у једноставнијим</p>	<p>саставља и решава линеарне једначине и неједначине са</p>	<p>МА.1.2.1.</p> <p>МА.1.2.2.</p>

	НЕЈЕДНАЧИНЕ С ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ				непозната појављује само у једном члану. зна да израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима. зна да сабира, одузима и множи мономе. Зна да прочита и запише основна својства једнакости. зна да прочита и запише еквивалентне једначине и неједначине.	текстуалним задацима зна да примени процентни рачун у једноставнијим реалним	једном непознатом. користи једначине и неједначине решавајући сложеније текстуалне задатке зна да примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама.	МА.1.2.3. МА.1.1.1. МА.2.2.5. МА.2.5.4. МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.5.4.
4.	ПРИЗМА	6	8	14	зна да користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине и масе. претвара веће јединице дужине, површине, запремине и масе у мање. влада појмовима коцка и квадар, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и да зна да им израчуна површину и запремину	влада појмом призма, да разликује у реалним ситуацијама тела облика призме. ученика разликује у реалним ситуацијама тела облика призме и и разликује тростране, четворостране и шестостране призме. зна да израчуна површину и запремину призме када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	претвара јединице мера, рачунајући са њима. зна да израчуна површину и запремину призме укључујући случајеве када неопходни нису елементи непосредно дати у задатку. зна да примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката.	МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.2.3.4. МА.3.4.1. МА.3.3.4. МА.3.3.6.
5.	ПИРАМИДА	6	10	16	користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине и масе. претвара веће јединице дужине, површине, запремине и масе у мање. влада појмом пирамида, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама	влада појмом пирамида, разликује у реалним ситуацијама тела облика пирамиде разликује у реалним ситуацијама тела облика пирамиде и разликује тростране, четворостране и шестостране пирамиде. зна да израчуна површину и запремину правилних пирамида када су неопходни елементи	претвара јединице мера, рачунајући са њима. зна да израчуна површину и запремину правилних пирамида укључујући случајеве када неопходни нису елементи непосредно дати у задатку. зна да примени подударност и сличност	МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.2.3.4. МА.3.4.1. МА.3.3.4. МА.3.3.6.

						непосредно дати у задатку	троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката.	
6.	ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА	5	7	12	<p>зна да одреди вредност функције дате таблицом или формулом.</p> <p>зна да изражава положај објеката сврставајући у врсте и колоне, одреди положај тачке у првом квадранту координатног система ако су дате</p> <p>координате и обратно уме да прочита и разуме податак са графикана, дијаграма или из табеле и одреди минимум или максимум зависне величине</p> <p>уме да податке из табеле прикаже графиком и обрнуто</p>	<p>Зна да решава линеарне једначине са једном непознатом</p> <p>уме да уочи зависност међу променљивим величинама, зна функцију и графички интерпретира њена својства, везује за та својства појам директне пропорционалности и одрђује непознати члан пропорције</p> <p>уме да користи једначине у једноставнијим текстуалним задацима</p> <p>зна да претвори износ у једној валути у другу постављајући одређену пропорцију</p> <p>уме да дату величину искаже приближном вредношћу</p> <p>влада описом координатног система, одређује координате тачака, осно или централно симетричних.</p> <p>влада описом координатног система, одређује координате тачака, осно или централно симетричних</p> <p>зна да примени процентни рачун у реалним ситуацијама</p>	<p>разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом</p> <p>познаје линеарну функцију и зна да графички интерпретира њена својства</p> <p>зна да одреди положај тачака које задовољавају сложеније услове</p> <p>тумачи дијаграме и табеле</p> <p>зна да примени проценат у сложенијим ситуацијама</p>	<p>МА.1.2.4.</p> <p>МА.1.5.1.</p> <p>МА.1.5.2.</p> <p>МА.1.5.3.</p> <p>МА.2.2.1.</p> <p>МА.2.2.4.</p> <p>МА.2.2.5.</p> <p>МА.2.4.3.</p> <p>МА.2.5.1.</p> <p>МА.2.5.4.</p> <p>МА.3.2.4.</p> <p>МА.3.5.1.</p> <p>МА.3.5.2.</p> <p>МА.3.2.3.</p>

7.	СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА С ДВЕ НЕПОЗНАТЕ	6	9	15	знада реши линеарне једначине са две непознате у којима се непозната појављује само у једном члану и у којима је вредност друге непознате експлицитно дата..	уме да реши системе линеарних једначина са две непознате .	уме да саставља и решава системе линеарних једначина са две непознате. зна да користи системе једначина са две непознате решавајући сложеније текстуалне задатке зна да примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама.	МА.1.2.1. МА.2.2.1. МА.3.2.1. МА.3.2.5. МА.3.5.4.
8.	ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА	6	10	16	Зна да користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине, запремине и масе. претвара веће јединице дужине, површине, запремине и масе у мање. влада појмом обло тело, појмом ваљка купе или лопте , уочава њихове моделе у реалним ситуацијама)	влада појмом ваљка купе или лопте, да разликује у реалним ситуацијама тела облика ваљка , купе или лопте зна да израчуна површину и запремину ваљка, купе или лопте када су неопходни елементи непосредно дати у Задатку	претвара јединице мера, рачунајући са њима. зна да израчуна површину и запремину ваљка, купе или лопте укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати у задатку. зна да примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката.	МА.1.4.1. МА.1.4.2. МА.1.3.1. МА.2.3.4. МА.2.3.5. МА.3.4.1. МА.3.3.5. МА.3.3.6.
Школски писмени задаци Израда + исправка			8	8				
Обнављање градива, иницијални тест, анализа иницијалног теста, пројектни задатак, закључивање оцена			9	9				
Укупно		47	89	136				

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева односно исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p>	<p>процењују се: вештина изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова;; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);</p>	<p>- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број решених задатака на табли: Задатак са основног нивоа: + Задатак са средњег нивоа :++ Задатак са напредног нивоа :+++</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
		<p>ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);</p>	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора Прецизност и поступност Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности,</p>	<p>-Редовност доношења домаћег и прибора -Ученици воде евиденцију</p>	<p>За три сакупљена минуса оцена 1 После тромесечја и полугодишта претходни минуси се бришу</p>	<p>Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје и полугодиште</p>
			<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>
			<p>- Писмене провере</p>	<p>Бодовање: I 0-35% -1 35-49%-2</p>	<p>Након сваке теме</p>

		самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);		50-69%-3 70-89%-4 90-100%-5	
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Групни рад, рад у пару (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела, дијаграм, истраживачки задатак...)	По потреби
		ученик који не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан (1).			
		веома висок степен ангажовања ученика (5)	Утисак о укупном раду ученика уз образложење наставника:		На крају школске године
		висок степен ангажовања ученика (4)	-Јављању на часовима (-Успешности у групном	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по	

		повремено ангажовање ученика (3)			
		минимално ангажовање ученика (2)			
		за неангажовање ученика оцена (1) се и принципу избегава али је предвиђена уколико ће она постићи свој образовно-васпитни циљ да ученик побољша своје радне навике	раду, раду у пару (ангажовање, продукти) - Учесћу на такмичењима -Израда панона, предавање,презентација, различитих врста излагања -Тачност, прецизност и свеобухватност одговора	месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	

Део из ПРАВИЛНИКА о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању (Службени гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020 од 05.06.2020. године) донетог на основу члана 75. став 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19 и 6/20) :

Члан 3.

Ученик се оцењује из обавезних предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности) са и без модула и владања, у складу са Законом, посебним законом и овим правилником.

Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем. Формативно оцењивање, у смислу овог правилника, јесте редовно праћење и процена напредовања у остваривању прописаних исхода, стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру обавезног предмета, изборних програма, активности (пројектне наставе и слободних наставних активности) са и без модула, као и праћење владања ученика. Формативно оцењивање садржи повратну информацију о остварености прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања у оквиру предмета, изборних програма, активности са и без модула, предузете активности од стране наставника за унапређивање постигнућа ученика, процена њихове делотворности и јасне и конкретне препоруке за даље напредовање.

Формативне оцене се по правилу евидентирају у педагошкој документацији наставника, у складу са овим правилником и најчешће се односе на редовно праћење напретка постигнућа ученика, начин како учи, степен самосталности у раду, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима и други подаци о ученику битни за праћење.

Сумативно оцењивање, у смислу овог правилника, јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или на крају полугодишта из обавезног предмета, изборних програма, активности и владања.

Оцене добијене сумативним оцењивањем у првом разреду су описне и на крају полугодишта, односно школске године исказују се као напредовање ученика у остваривању исхода, ангажовање и препорука. Оцене добијене сумативним оцењивањем у осталим разредима су по правилу бројчане.

Сумативне оцене се евидентирају у прописаној евиденцији о образовно-васпитном раду (у даљем тексту: дневник), а могу бити унете и у педагошку документацију, у складу са овим правилником.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМА ПРЕДМЕТИМА

Корелација са градивом изучаваним у претходним разредима, ликовном културом, техником и технологијом, информатиком и рачунарством, српским језиком, физиком, географијом и хемијом.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета физика језик за 8. разред
за период 2022-2026.године

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонда часова: 2

Циљ учења предмета **Физике** јесте да сви ученици:

Стекну базичну језичку и научну писменост;

Оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; Образложе своје мишљење у оквиру дискусије;

Упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу; Развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих стандарда.

Планирани број часова по темама и време реализације:

Редни број и назив наставне области/ теме	Број часова	Број часова за лаб. вежбе	Укупан број часова за наставну област/тему	Време реализације теме
1. Осцилаторно и таласно кретање	6	2	8	септембар
2. Светлосне појаве	13	2	15	октобар, новембар
3. Електрично поље	10	0	10	новембар, децембар
4. Електрична струја	15	3	18	јануар, фебруар, март
5. Магнетно поље	6	0	6	април

128. Елементи атомске и нуклеарне физике	8	0	8	мај
7. Физика и савремени свет	3	0	3	јун
	61	7	68	

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1	<p>-повезује физичке величине које описују осцилације и таласе</p> <p>-описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука</p> <p>-демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова</p> <p>- примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p> <p>-Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички.</p>	Осцилаторн о и таласно кретање	<p>Осцилаторно кретање (осциловање тела окаченог о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела. Механички таласи. Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина).</p> <p>Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде). Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...). Таласи (таласна машина или када). Демонстрација звучне</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-одговоран однос према здрављу</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>– Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.</p> <p>– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину предвиђено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).</p> <p>– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.</p> <p>Излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе:</p> <p>Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано</p>

			резонанције променом висине ваздушног стуба (дужа стаклена цев са водом). Лабораторијске вежбе 1. Мерење периода осциловања клатна или периода осциловања тега на опрузи 2. Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна		пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми. Решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација: При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка
2	-анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп -демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида -примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области	Светлосне појаве	Карактеристике светлости. Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета. Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп. <u>Демонстрациони огледи</u> Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп. Лабораторијске вежбе 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала. 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.	-Компетенција за учење -Комуникација -одговоран однос према здрављу -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	
3	-демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи	Електричне појаве	Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање	-Компетенција за учење -Комуникација	

	<p>-прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>		<p>наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричиновом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.</p>	<p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица).</p> <p>Лабораторијским вежбама:</p> <p>Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе. Час вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу</p>
4	<p>-објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика</p> <p>наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже</p> <p>-познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички</p> <p>-описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада</p>	Електрична струја	<p>Електрична Струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (EMS). Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника. Електрична струја у течностима и гасовима. Мере заштите од електричне струје (жива бића, објекти и електрични уређаји).</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање Електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према здрављу</p>	

	<p>електромагнета и електромотора препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу</p> <p>-решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>		<p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности).</p> <p>2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра.</p> <p>3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.</p>		<p>часа наставник:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила), – обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе, – упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром, – указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности. <p>Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ћачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се</p>
5	<p>-описује ефекте који се испољавају при протицању електричне</p> <p>-објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи</p> <p>-решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>	Магнетно поље	<p>Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље.</p> <p>Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени.</p> <p>Демонстрациони огледи</p> <p>Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед.</p> <p>Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према околини</p>	<p>– упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром,</p> <p>– указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности.</p> <p>Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ћачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се</p>

					посредно одређују.
6.	<p>-објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе</p> <p>-опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите</p> <p>-разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене</p> <p>-решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>	Елементи атомске и нуклеарне физике	<p>Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе.</p> <p>Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења.</p> <p>Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија.</p> <p>Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења.</p> <p>Демонстрациони огледи</p> <p>Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски Гајгер-Милеров бројач)</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према окоolini</p>	
7.	<p>-разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене</p>	Физика и савремени свет	<p>Значај физике за развој других природних Наука</p> <p>Допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...)</p> <p>Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према окоolini</p>	

 Кључни појмови садржаја: осцилације, таласи, звук, светлост, електрично поље, магнетно поље, електрична струја, атом, атомско језгро, радиоактивност.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

57. корелација са градивом шестог и седмог разреда

Између предмета:

58. српски језик и књижевност – рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова

59. математика – рад са табелама, решавање рачунских задатака, графичких задатака

60. информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова

61. ликовна култура – израда панона, плаката, цртежа, модела

62. географија – оријентација у простору

63. биологија- енергетска вредност уноса хране (као мали пројекат)

64. хемија- честични састав супстанције, молекули и атоми

65. техничко образовање- електрична струја, рад и снага

66. музичка култура- звук и звучне појаве

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу **усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина**, као и **вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе**. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести **иницијални тест**. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

51) току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: на крају првог полугодишта и на крају школске године (ова процена обухвата читаво градиво). Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од десет питања и то: 5 на

основном, 3 на средњем и 2 на напредном нивоу. Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним приказом процене остварености стандарда по нивоима.

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)					
Шта пратимо		Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време	
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	задатака, и руковање и рад на, примена	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника -Редовност доношења домаћег задатка, свеска евиденције - Писане провере, свеска евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције -лабораторијске вежбе, свеска евиденције	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања или решавање сложенијих рачунских задатака +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује	Учесталост по месецима	Пресек стања по тромесечју	
		Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке	Свеобухватност одговор Хоризонтално и вертикално повезивање градива За три недоношења домаћег -1 у свеску Прегледање свески	По потреби, бар једном у полугодишту Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје На крају наставне године	
		Бодовање: 35-49%-2 50-74%-3 75.89%-4 90-100%-5	Након сваке теме		

		<p>који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>– у довољној мери критички расуђује;</p>					
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p> <p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p>				<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	По потреби
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;</p> <p>– не изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– критички не расуђује;</p>					По потреби
<p>Ангажовање ученика унастави.</p>	<p>Одговоран однос према раду, и И</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <p>-Броју јављања на часовима</p> <p>-Броју успешности у групном раду, раду у пару</p> <p>-Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским институцијама</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>		
		<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>					
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p>					
		<p>– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p>					

	53) не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)	-Несебичном пружању помоћи другим ученицима.		
--	---	--	--	--

ПРЕГЛЕД СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ЧИЈЕ СЕ ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНИРА КРОЗ РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ФИЗИКА У ОСМОМ РАЗРЕДУ

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме:

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p><u>1.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе</p> <p><u>1.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине</p> <p><u>1.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u></p> <p>ФИ.1.3.1. уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале</p> <p>ФИ.1.3.2. уме да препозна магнетне ефекте електричне струје</p> <p><u>1.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока</p> <p>ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила</p>	<p><u>2.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције</p> <p>ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска</p> <p><u>2.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.2.2.3. уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање</p> <p><u>2.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u></p> <p>ФИ.2.3.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе</p> <p>ФИ.2.3.2. зна називе основних елемената електричног кола</p> <p>ФИ.2.3.3. уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно</p> <p>ФИ.2.3.4. уме да израчуна отпор,</p>	<p><u>3.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.2.2. уме да примени односе између физичких величина који описују осцилаторно кретање</p> <p>ФИ.3.2.3. зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању</p> <p>ФИ.3.2.4. зна основне физичке величине које описују таласно кретање</p> <p>ФИ.3.2.5. уме да препозна основне особине звука и светлости</p> <p>ФИ.3.2.6. зна како се прелама и одбија светлост</p> <p><u>3.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u></p> <p>ФИ.3.3.1. зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу</p> <p>ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице</p>

<p>и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена</p> <p>ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p>ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину</p> <p>ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака</p> <p>ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p><u>1.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији</p> <p>ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији</p>	<p>јачину струје или напон ако су му познате друге две величине</p> <p>ФИ.2.3.5. уме да препозна топлотне ефекте електричне струје</p> <p>ФИ.2.3.6. разуме појмове енергије и снаге електричне струје</p> <p><u>2.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке</p> <p>ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону</p> <p>ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре</p> <p>ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута</p> <p><u>2.5. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА</u></p> <p>ФИ.2.5.1. зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине, односно висине на којој се тело налази</p> <p>ФИ.2.5.2. уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши намеханички рад</p> <p>ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге</p>	<p>SI система</p> <p>ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу</p> <p><u>3.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система</p> <p>ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу</p> <p>ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења</p> <p><u>3.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења</p> <p>ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом</p>
---	--	--

	<p><u>2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ</u> <u>ФИЗИКЕ</u></p> <p>ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност</p> <p>ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу</p> <p>ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина</p> <p><u>2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења</p> <p>ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата</p> <p>ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству</p>	
--	---	--

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање.

Резултат оваквог начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање. Пројектна настава може се реализовати у свакој од наставних тема, а најмање једном током сваког полугодишта.

Подстицање вршњачког учења у различитим фазама наставе и учења, посебно кроз пројектну наставу, рад на истраживачким задацима, приликом међусобног процењивања постигнућа ученика, током реализације радионица, укључивањем ученика у ваннаставне активности промоције и популаризације природних наука доприноси развијању предметних и међупредметних компетенција.

Планирани су различити типови домаћих задатака (класични – квалитативни и квантитативни задаци, практични, истраживачки, уз употребу ИКТ-а), при чему наставник води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији.

При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром на то да кроз израду домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног задатог домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

и складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:

Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...);

Коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција;

Размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова и Школи.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ликовна култура 8. разреда за
период 2022-2026. године

Одељења: **8-1,2**

Наставница:
Весна Мајски

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења ликовне културе биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

429. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
430. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
431. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
432. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
433. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
434. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
435. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
436. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
437. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
438. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
439. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
440. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
441. развијање позитивних људских вредности;
442. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
443. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
444. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
445. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

129. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

64. –обрада новог градива в- вежбање у- утврђивање

Часови су подељени на часове обраде, вежбања, и утврђивања, али је, због специфичности предмета, већина часова комбинована.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенци је Опште међупредметне компетенци је	Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука;</p> <p>– користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p> <p>– примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;</p> <p>– користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникац</p>	<p>КОМПОЗИЦИЈА (7о+8в+1у =16)</p> <p>Композиција</p> <p>Принципи компоновања (ритам, контраст, равнотежа, јединство, хармонија, доминанта); врсте композиција (пирамидална, вертикална, хоризонтална, дијагонална, овална, спирална, слободна)</p>	<p>Композиција</p> <p>Елементи композиције</p> <p>Принципи компоновања</p> <p>Пропорције</p> <p>Простор</p> <p>Склад</p> <p>Естетика</p> <p>Дизајн</p> <p>Рециклажа</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио основне појмове простора, ликовних елемената, принципа компоновања и различитих врста композиција. Радом на тексту и путем визуелних примера из</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i></p> <p><i>Мапа радова ученика</i></p> <p><i>Практични рад</i></p> <p><i>Усмена провера</i></p> <p><i>Индивидуална естетска анализа</i></p> <p><i>Естетска анализа кроз дискусију</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и у</i></p>

<p>– представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела</p>	<p>(нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад 67. радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципл 52) садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и</p>	<p>ија Одговоран однос према околини</p>			<p>учбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред</p>	<p><i>групи Самоевалуациј 54) и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Сумативно оцењивање</i></p>
--	--	---	--	--	---	--

	<p>принципе да би пости -гао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе да би проширио своја знања из уметности</p>				<p>ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.</p>	
<p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих епоха свога краја</p> <p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације</p> <p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих епоха свога краја</p> <p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама</p>	<p>Основни ниво ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица. ЛК. 1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радо-</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникац</p>	<p>НАСЛЕЂЕ (60+3в+1у=10)</p> <p>Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија</p> <p>уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.</p> <p>Моје место, мој крај</p>	<p>Теме</p> <p>Мотиви Ангажована уметност Наслеђе Промоција</p>	<p>Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са светским и националним културним наслеђем, као и са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичких средстава који су горе наведени користи демонстрације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i> <i>Мапа радова ученика</i> <i>Практични рад</i> <i>Усмена провера</i></p> <p><i>Индивидуална естетска анализа</i> <i>Естетска анализа кроз дискусију</i> <i>Процењивање</i></p>

<p>повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације</p>	<p>вима из различитих земаља, култура и периода ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су по-ребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) средњи ниво 1.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности напредни ниво ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципал - садржаја на свом раду и на радовима</p>	<p>ија</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузи мљивост и оријентац ија ка предузетништву</p>	<p>Институције културе, значајни споменици и ликовни ствараоци Западне Србије.</p> <p>Уметничко наслеђе (савремено уметничко стваралаштво нашег краја).</p> <p>Презентација Презентовање тема из ликовне уметности путем PowerPoint-а.</p>		<p>употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу. Организује посете галерији, музеју, Уметничкој школи и УВУУ како би ученици из прве руке добили информације о савременом ликовном стваралаштву, али и стваралаштву претходних периода. Битно је код ученика развити могућност разумевања утицаја друштвених околности на резултате уметничких израза. Ученике би требало усмерити ка истраживачком раду и пројектној настави, у циљу промоције културне баштине свог краја.</p>	<p><i>рада у пару и у групи</i> <i>Самоевалуација</i> <i>С и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Сумативно оцењивање</i></p>
--	--	--	--	--	---	---

	<p>други ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у Односу на време настанка и према културној Припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности</p>					
<p>идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука</p> <p>изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником</p> <p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха</p> <p>– учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију;</p>	<p>Основни ниво ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица. ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су по-ребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) средњи ниво 2.1.1. познаје и</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузи</p>	<p>КОМУНИКАЦИЈА (50+3в=8)</p> <p>Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).</p>	<p>Визуелне поруке Тема Мотив Знак Симбол Метафора Персонификација Алегорија Хералдика</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радом на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i> <i>Индивидуални рад ученика</i> <i>Мапа радова ученика</i> <i>Практични рад</i> <i>Усмена провера</i> <i>Индивидуална естетска анализа</i> <i>Естетска анализа кроз дискусију</i> <i>Процењивање рада у пару и у групи</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>

	<p>користи (у свом раду) основне из-ражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности</p> <p>напредни ниво ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принцип и садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других</p>	<p>мљивост и оријентац ија ка предузет ништву</p>		<p>уознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Ученици добијају практичне задатке у којима повезујући текстуалне и визуелне информације презентују резултате свог тимског рада. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне</p>	<p><i>Домаћи задатак</i> <i>Сумативно оцењивање</i></p>
--	---	---	--	--	---

					задатке имаће прилику да виде на Google classroom.	
--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- у просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања,)
- у што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- у размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- у коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- у и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	Процењују се: вештине ликовног изражавања и разумевања, примена и вредновање научних поступака и процедура; рад са различитим врстама ликовних материјала и рад на различитим врстама ликовних задатака; уметничко	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	Формативно оцењивање: бележење активности ученика на часу у табелу евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању	Комисија ученика и наставника	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању	-Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, или жељи ученика

<p>изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама (извођење радних задатака.</p>	<p>програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);</p>	- Практичан рад	<p>Оцена се одређује кроз естетску анализу наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду. Рад који у потпуности задовољава естетске критеријуме у складу са ликовним задацима (оцена 5) Углавном задовољава и види се уложени труд (оцена4) Делимично задовољава – испод прага могућности ученика (оцена 3) Мала количина уложеног труда (оцена2) Нимало уложеног труда (оцена 1)</p>	<p>Након реализације наставне јединице</p>
	<p>ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);</p>	Свеска из ликовне културе	<p>Потпун садржај наставних јединица уз визуелно уобличавање садржаја (оцена 5) Потпун садржај наставних јединица без визуелног уобличавања садржаја (оцена 4) Свеске са непотпуним садржајем се не узимају у разматрање</p>	<p>На крају наставне године, по жељи ученика (није обавезна)</p>
	<p>ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа,</p>	Бодовање активности везаних за посете културним догађајима	<p>Усмени извештај о посети галерији, музеју, позоришту или другој културној манифестацији поткрепљен доказима (краћим рефератом у свесци, каталогом, фотографијама...), уз смислено излагање доноси ученику 15 бодова.</p>	<p>Током школске године (зависи од активности ученика)</p>

Ангажовање	однос према	односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);		30 бодова је оцена 5	
		Недовољан (1) добија ученик који:	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група	По потреби
		– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;			
		– не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;			
ученика у настави	одговоран раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања (2)	од стране наставника Вођење евиденције о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-	се у свескама и уредно је написано -Све што је рађено на часу налази по месецима -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	по -Пресек стања тромесечјима

		и не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			
--	--	---	--	--	--

историјским институцијама и догађајима

-Несебичном пружању помоћи другим ученицима

-Израда паноа, ППТ, различитих врста излагања

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета физика за 7. разред
за период 2022--2026.године

Наставница:
Мирјана Павлица

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Годишњи фонд часова: 72

Недељни фонда часова: 2

Циљ учења предмета Физике јесте да сви ученици:

Стекну базичну језичку и научну писменост;

Оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; Образложе своје мишљење у оквиру дискусије;

Упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу; Развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих стандарда.

Планирани број часова по темама и време реализације:

Редни број и назив наставне области/ теме	Број часова	Број часова за лаб. вежбе	Укупан број часова за наставну област/тему	Време реализације теме
1. Сила и кретање	22	3	25	септембар, октобар, новембар
2. Кретање тело под дејством силе теже. Силе трења	10	2	12	децембар, јануар
3. Равнотежа тела	10	1	11	фебруар, март
4. Механички рад и енергија. Снага	13	2	15	април, мај
5. Топлотне појаве	8	1	9	мај, јун
	63	9	72	

Редни	Исходи	Теме/	Садржаји програма	Међупредметне	Начин и поступци
-------	--------	-------	-------------------	---------------	------------------

број		области		компетенције	остваривања програма
1	<p>-Разликује скаларне и векторске физичке величине.</p> <p>-Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички.</p> <p>-Анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем.</p> <p>-Примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења.</p> <p>-Демонстрира појаве: инерције тела убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења.</p> <p>-Самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике (Атвудова машина, колица са теговима...), прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента.</p> <p>- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...).</p>	Сила и кретање	<p>Сила као узрок промене брзине тела. Појам убрзања.</p> <p>Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон.</p> <p>Динамичко мерење силе.</p> <p>Међусобно деловање два тела – силе акције и реакције. Трећи Њутнов закон. Примери Равномерно променљиво праволинијско кретање. Интензитет, правац и смер брзине и убрзања.</p> <p>Тренутна и средња брзина тела.</p> <p>Зависност брзине и пута од времена при равномерно променљивом праволинијском кретању.</p> <p>Графичко представљање зависности брзине тела од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања.</p> <p><u>Демонстрациони огледи :</u></p> <p>Илустровање инерције тела помоћу папира и тега.</p> <p>Кретање куглице низ Галилејев жљеб.</p> <p>Кретање тела под дејством сталне силе.</p> <p>Мерење силе динамометром.</p> <p>Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометара и колица, колица са опругом и других огледа (реактивно кретање балона и пластичне боце).</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Естетичка компетенција</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>– Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.</p> <p>– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину предвиђено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).</p> <p>– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.</p> <p>Излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе:</p> <p>Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи</p>

			<p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб.</p> <p>2. Провера Другог Њутновог закона помоћу покретног тела (колица) или помоћу Атвудове машине.</p>		<p>прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми.</p> <p>Решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација:</p> <p>При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на</p>
2	<p>-Разликује скаларне и векторске физичке величине.</p> <p>-Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички.</p> <p>-Анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем.</p> <p>-Примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења.</p> <p>- Покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање.</p> <p>-Демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења.</p> <p>-Самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике (Атвудова машина, колица са тековима...), прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента.</p>	<p>Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења</p>	<p>Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед.</p> <p>Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и хитац наниже.</p> <p>Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела.</p> <p><u>Демонстрациони огледи :</u></p> <p>Слободно падање тела различитих облика и маса (Њутнова цев, слободан пад везаних новчића...).</p> <p>Падање тела у разним срединама.</p> <p>Бестежинско стање тела (огледи са динамометром, с два тега и папиром између њих, са пластичном чашом која има отвор на дну и напуњена је водом).</p> <p>Трење на столу, косој подлози и сл.</p> <p>Мерење силе трења помоћу динамометра.</p> <p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Одређивање убрзања тела које слободно пада.</p> <p>2. Одређивање коефицијента трења клизања.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	

	- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...).				које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица).
3	-Разликује скаларне и векторске физичке величине. -Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички. -Примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења. -Покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела. -Наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу. -Прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води. - Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...).	Равнотежа тела	Деловање две силе на тело, појам резултујуће силе кроз различите примере слагања сила. Разлагање сила. Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена. Сила потиска у течности и гасу. Архимедов закон и његова примена. Пливање и тоњење тела. <u>Демонстрациони огледи :</u> Врсте равнотеже помоћу лењира или штапа. Равнотежа полуге. Услови пливања тела (тегови и стаклена посуда на води, Картезијански гњурац, суво грожђе у минералној води, свеже јаје у води и воденом раствору соли, мандарина са кором и без коре у води, пливање коцке леда на води...).	-Компетенција за учење -Естетичка компетенција -Комуникација -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Лабораторијским вежбама: Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе. Час вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу часа наставник: – обнавља делове градива
4	-Разликује скаларне и векторске физичке величине. -Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички.	Механички рад и енергија. Снага	Механички рад. Рад силе. Рад силе теже и силе трења. Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Кинетичка енергија тела. Потенцијална енергија. Гравитациона потенцијална енергија тела.	-Компетенција за учење -Комуникација -Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	

	<p>-Примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења.</p> <p>-Повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења.</p> <p>-Разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом.</p> <p>-Демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења.</p> <p>- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...).</p>		<p>Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије.</p> <p>Снага. Коефицијент корисног дејства.</p> <p><u>Демонстрациони огледи :</u></p> <p>Илустровање рада утрошеног на савладавање силе трења при клизању тела по различитим подлогама, уз коришћење динамометра.</p> <p>Коришћење потенцијалне енергије воде или енергије надуваног балона за вршење механичког рада.</p> <p>Примери механичке енергије тела. Закон о одржању механичке енергије (Галилејев жљоб; математичко клатно; тег са опругом)</p> <p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама.</p> <p>2. Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.</p>	<p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према здрављу</p>	<p>који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила),</p> <p>– обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе,</p> <p>– упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром,</p> <p>– указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности.</p> <p>Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ћачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а</p>
5	<p>-Разликује скаларне и векторске физичке величине.</p> <p>-Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички.</p> <p>- Решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинематика и динамика кретања тела, трење, равнотежа полуге, сила потиска, закони одржања...).</p> <p>-Разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса</p>	<p>Топлотне појаве</p>	<p>Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање.</p> <p>Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре.</p> <p>Унутрашња енергија и температура.</p> <p>Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа.</p> <p>Агрегатна стања супстанције.</p> <p><u>Демонстрациони огледи :</u></p> <p>Дифузија и Брауново кретање.</p> <p>Ширење чврстих тела, течности и гасова (надувани балон на стакленој посуди - флаши и две посуде са хладном и топлом водом, Гравесандов прстен, издужење жице,</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према околина</p>	<p>се морају придржавати ради сопствене сигурности.</p> <p>Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ћачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а</p>

	топлоте са једног тела на друго. -Анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења. -Наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.		капилара...). Лабораторијска вежба 1. Мерење температуре мешавине топле и хладне воде после успостављања топлотне равнотеже.		не и за величине које се посредно одређују.
--	--	--	--	--	---

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

65. корелација са градивом шестог разреда Између предмета:

66. српски језик и књижевност – рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова

67. математика – рад са табелама, решавање рачунских задатака, графичких задатака

68. информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова

69. ликовна култура – израда панона, плаката, цртежа, модела

70. географија – оријентација у простору

71. биологија- енергетска вредност уноса хране (као мали пројекат)

72. хемија- честични састав супстанције, молекули и атоми

73. техничко образовање- полуга, равнотежа, рад и снага

74. физичко васпитање- равнотежа тела, полуга

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу **усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина**, као и **вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе**. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести **иницијални тест**. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

58 току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: на крају првог полугодишта и на крају школске године (ова процена обухвата читаво градиво). Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од десет питања и то: 5 на основном, 3 на средњем и 2 на напредном нивоу. Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним прикатом процене остварености стандарда по нивоима.

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)					
Шта пратимо		Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време	
Степен остварености/циљева/прописаних,	Процењују се: вештине/изражавања/на саопштавања/разумевања/приме	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника -Редовност	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања или решавање сложенијих рачунских задатака +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године

односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад	на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине руковања прибором, алатом и технологијом извођења задатака.	мишљења и у потпуности критички расуђује;	доношења домаћег задатка, свеска евиденције	Учесталост по месецима	Пресек стања по тромесечју
			Оцену врло добар (4) добија ученик који: у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; 68. решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује	55) Писане провере, свеска евиденције 56) Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције - лабораторијске вежбе, свеска евиденције	Свеобухватност одговор Хоризонтално и вертикално повезивање градива	По потреби, бар једном у полугодишту
			Оцену добар (3) добија ученик који: 53) у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; 54) у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; 55) већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; 56) у довољној мери критички расуђује;		За три недоношења домаћег -1 у свеску Прегледање свески	Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје На крају наставне године
		Бодовање: 35-49%-2 50-74%-3 75.89%-4 90-100%-5	Након сваке теме			

	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 		<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	По потреби
	<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 			По потреби
	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на такмичењима, посета</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
	<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>			
	<p>– показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p>			
	<p>– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p>			

		и не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)	институцијама -Несебичном пружању помоћи другим ученицима.		
--	--	---	---	--	--

ПРЕГЛЕД СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ЧИЈЕ СЕ ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНИРА КРОЗ РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ФИЗИКА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ

Области: Силе; Кретање; Мерење; Енергија и топлота; Математичке основе физике и Експеримент.

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме:

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p><u>1.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.1.1.1. уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирују или се крећу равномерно</p> <p><u>1.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање</p> <p>ФИ.1.2.2. уме да препозна равномерно кретање</p> <p>ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине</p> <p><u>1.4. МЕРЕЊЕ</u></p>	<p><u>2.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције</p> <p>ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска</p> <p>ФИ.2.1.3. уме да препозна када је полуга у стању равнотеже</p> <p>ФИ.2.1.4. разуме како односи сила утичу на врсту кретања</p> <p>ФИ.2.1.5. разуме и примењује концепт густине</p> <p>ФИ.2.1.6. зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида</p> <p><u>2.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.2.2.1. уме да препозна убрзано кретање</p> <p><u>2.4. МЕРЕЊЕ</u></p>	<p><u>3.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.3.1.1. разуме и примењује услове равнотеже полуге</p> <p>ФИ.3.1.2. зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће</p> <p><u>3.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.2.1. уме да примени односе између физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање</p> <p><u>3.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у</p>

<p>ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока</p> <p>ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена</p> <p>ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p>ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину</p> <p>ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака</p> <p>ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p><u>1.5. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА</u></p> <p>ФИ.1.5.1. зна да агрегатно стање тела зависи од његове температуре ФИ.1.5.2. уме да препозна да се механичким радом може мењати температура тела</p> <p><u>1.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији</p> <p>ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији</p>	<p>ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке</p> <p>ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону</p> <p>ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре</p> <p>ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута <u>2.5. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА</u></p> <p>ФИ.2.5.1. зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине, односно висине на којој се тело налази</p> <p>ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге</p> <p>ФИ.2.5.4. зна да унутрашња енергија зависи од температуре</p> <p>ФИ.2.5.5. зна да запремина тела зависи од температуре</p> <p><u>2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ ФИЗИКЕ</u></p> <p>ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност</p> <p>ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу</p> <p>ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина</p> <p><u>2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења</p> <p>ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата</p>	<p>одговарајуће јединице SI система</p> <p>ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења</p> <p><u>3.6. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА</u></p> <p>ФИ.3.5.1. разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава</p> <p>ФИ.3.5.2. уме да препозна карактеристичне процесе и термине који описују промене агрегатних стања</p> <p><u>3.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења</p> <p>ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом</p>
--	--	---

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање. Резултат оваког начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање.

Планирана се пројектна настава у областима: Сила и кретање; Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења; Равнотежа тела; Механички рад и енергија. Снага.

Планирани су истраживачки домаћи задаци, на пример у области Механички рад, енергија, Снага: „Енергетска вредност дневног уноса хране“ и у оквиру области Топлотне појаве „Климатске промене“.

Подстицање вршњачког учења у различитим фазама наставе и учења, посебно кроз пројектну наставу, рад на истраживачким задацима, приликом међусобног оцењивања постигнућа ученика, током реализације радионица, укључивањем ученика у ваннаставне активности промоције и популаризације природних наука...

Планирани су различити типови домаћих задатака (класични – квалитативни и квантитативни задаци, практични, истраживачки, уз употребу ИКТ-а), при чему наставник води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром да кроз израду домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног домаћег задатка биће проверена на наредном часу.

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

Складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:

Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...);

Коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција;

Размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова и Школи.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета хемија за 7. разред

2022-2026

Предметни наставник:

Анита Максимовић

ЗОСОВ Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

446. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
447. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
448. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
449. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
450. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
451. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
452. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
453. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
454. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
455. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
456. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
457. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
458. развијање позитивних људских вредности;
459. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
460. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
461. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
462. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
463. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ учења хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

ТЕМА	УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА ПО ТЕМИ	ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	ЛАБОРАТОРИЈСКА ВЕЖБА
ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	3	2	1	0

ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	7	3	1	3
АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	10	5	4	1
МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	10	6	3	1
ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	11	6	3	2
ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	7	3	3	
ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ	12	5	6	1
ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	12	8	3	1

Предметни исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја;	ХЕ.1.1.9. ХЕ.1.1.10. ХЕ.1.2.10. ХЕ.1.6.1 .ХЕ.1.6.2. ХЕ.2.6.1. ХЕ.2.6.2. ХЕ.2.6.3.	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Естетичка компетенција Решавање проблема	ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС 3 - Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу. Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше. Демонстрациони огледи:	-Ученици идентификују појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, кроз различите примере из савременог живота (на пример, производња и прерада хране, производња лекова, нових врста грађевинских и изолационих материјала, козметичких производа, средстава за хигијену, конзерванаса, боја, лакова). - Ученици би требало да уоче да је развијеност хемијске производње значајан показатељ нивоа развијености друштва, да хемијски производи представљају стално окружење савременог човека, са	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Домаћи задатак

		<p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према окоolini</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>демонстрирање узорака елемената, једињења и смеша</p>	<p>свим добитима и ризицима.</p> <p>-Хемија као природна наука, заједно са физиком и биологијом, пружа могућност комплексног сагледавања природе и доприноси да ученици формирају позитиван став према њеном очувању.</p> <p>-У оквиру теме ученици идентификују да је предмет изучавања хемије супстанца. На основу претходног знања разликују супстанцу и физичко тело, класификују супстанце према сложености састава на хемијске елементе и хемијска једињења, и сазнају да се елементи и једињења у природи могу наћи као чисте супстанце и као састојци смеша.</p> <p>-Демонстрацијоним огледима ученици посматрају узорке хемијских елемената, једињења и смеша, познатих из свакодневног живота</p>	
--	--	---	--	---	--

<p>– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини;</p> <p>– експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци;</p> <p>– повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом у свакодневно животу и различитим професијама;</p> <p>– тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.</p>	<p>XE. 1.1.1. XE.1.1.2. XE. 1.1.3. XE.1.1.8. XE. 1.1.9. XE. 1.1.11. XE. 1.1.12. XE. 1.6.1. XE.1.6.2. XE.2.1.2. XE. 2.1.7 .XE.2.6.2. XE.2.6.3. XE. 3.1.2. XE. 3.1.7. XE. 3.1.8. XE.3.6.1. XE.3.6.2. XE.3.6.3. XE.3.6.4.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА</p> <p>10</p> <p>- Хемијска лабораторија и експеримент. -Лабораторијско посуђе И прибор. -Физичка и хемијска својства супстанци. -Физичке и хемијске промене супстанци.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i> -демонстрирање правилног руковања Лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења Основних Лабораторијских техника рада; - испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци.</p> <p><i>Лабораторијска вежба I:</i> основне лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци.</p> <p><i>Лабораторијска вежба 130.</i> физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце.</p>	<p>-Ученици усвајају основна правила понашања у хемијској лабораторији, мерама опреза при руковању супстанцама, лабораторијским посуђем и прибором, мерама заштите себе и других, заштите животне средине, и мерама прве помоћи у случају повреде при раду. -У демонстрационим огледима ученици уочавају које се лабораторијско посуђе и прибор користи у експерименталном раду, како се правилно њиме рукује</p> <p>- У демонстрационим огледима ученици уочавају и разликују физичка ихемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци. -Ученици експериментално испитују и описују физичка ихемијска својства супстанци, као и физичке и хемијске промене супстанци.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <ul style="list-style-type: none"> – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова
---	--	--	---	--	---

<p>– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику;</p> <p>– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула;</p> <p>– повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента;</p> <p>– разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула;</p>	<p>ХЕ.1.1.4. ХЕ.1.1.5.ХЕ.1.1.6. ХЕ.1.1.8. ХЕ.2.1.1. ХЕ.3.1.4</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ</p> <p>10</p> <p>Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи. Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број, изотопи. Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ. Племенити гасови. Својства и примена.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i> формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци:растварање калијум-перманганата у води и разблаживање раствора калијум-Перманганата</p>	<p>Ученици о атому, о структури атома и субатомским честицама користе различите моделе атома (слике, тродимензионалне и анимиране моделе атома доступне преко савремених информационо комуникационих технологија, ИКТ).</p> <p>-Потребно је да ученици упореде наелектрисање и масу протона, неутрона и електрона, а потом наелектрисање, масу и величину атомског језгра и електронског омотача.</p> <p>-Ученици примењују појмове атомски и масени број у описивању структуре атома</p> <p>-Учећи о изотопима важно је да ученици уоче да атоми једне врсте, тј. једног хемијског елемента, могу да се разликују према броју неутрона. Уз то, потребно је да уоче различиту заступљеност изотопа у природи и да познају каква је њихова практична примена.</p> <p>-Ученици учећи разликују врсте хемијских елемената: метале, неметале, металоиде и племените гасове. Они би требало да уоче: када је максимално попуњен валентни ниво, распоред електрона у атомима племенитих гасова, да шематски представљају распоред електрона по енергетским нивоима, и да повезују распоред електрона у атому елемената са положајем елемента у Периодном систему елемената. Учећи о племенитим гасовима ученици би требало да повезују структуру атома са својствима елемената, применом, као и са заступљеншћу њихових слободних атома у природи.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>лабораторијске вежбе</p> <p>проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>– задаци са означавањем</p> <p>– задаци вишеструког избора</p> <p>– спаривање појмова</p>
--	--	--	---	--	---

			<i>Вежба IV: одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона.</i>		
<p>– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини;</p> <p>– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику;</p> <p>– објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу;</p> <p>– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула;</p> <p>– повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента;</p> <p>– разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула;</p> <p>– разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци;</p>	<p>ХЕ.1.1.4. ХЕ.1.1.5.ХЕ.1.1.6. ХЕ.1.1.8. ХЕ.2.1.1. ХЕ.2.1.2. ХЕ.2.1.4. ХЕ.3.1.1. ХЕ.3.1.3. ХЕ.3.1.4</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p> <p>11</p> <p>Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Јонска веза и јонска кристална решетка. Валенца. Хемијске формуле и називи.</p> <p><u>Демонстрациони огледи:</u> својства супстанци са ковалентном и јонском везом: скретање млаза поларне супстанце у електричном пољу; поларност воде и етанола</p> <p><i>Лабораторијска вежба V: упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.</i></p>	<p>-Ученици настављају да повезују својстава и структуре супстанци, да уоче веома малу заступљеност слободних атома у природи, тј. да су само атоми племенитих гасова слободни. –</p> <p>-Удруживање атома у стабилне молекуле, односно грађење ковалентневезе, ученици уче на примерима: водоника, хлора, кисеоника, азота, хлороводоника, воде и амонијака, а о јонској хемијској вези на примерима: натријум-хлорида, натријум-оксида и магнезијум-хлорида Учећи о хемијској вези могу користити моделе атома, молекула, јона, кристалних решетки доступних преко савремених ИКТ.Они закључују и различита својстава супстанци са јонском и ковалентном везом: растворљивост, температура топљења, и агрегатно стање при стандардним условима.</p> <p>-Ученици пишу формуле и називе супстанци користећи појам валенце..</p>	<p>Формативно, Свакодневно Оцењивање Усмених Одговора Ученика Сумирање Постигнућа Усменог Ангажовања крајем децембра Самоевалуација а и евалуација на крају месеца и током појединих Часова Домаћи Задатак Проблемски Задаци Писана Провера – Објективни тестови са Допуњавањем Кратких Одговора – задаци са Означавањем – Задаци Вишеструког Избора – Спаривање Појмова</p>
<p>– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини;</p>	<p>ХЕ.1.1.1. ХЕ.1.1.2. ХЕ.1.1.5. ХЕ.1.1.7.ХЕ.1.1.8. ХЕ.1.1.9. ХЕ.1.1.12.</p>	<p>Компетенција за учење</p>	<p>ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ</p>	<p>Ученици формирају појмове: хетерогена и хомогена смеша, раствори и растворљивост, разликују квалитативни и квантитативни састав</p>	<p>Формативно, Свакодневно Оцењивање Усмених</p>

<p>– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику;</p> <p>– објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима;</p> <p>– разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша;</p> <p>– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула;</p> <p>– објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце;</p> <p>– изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора;</p> <p>– тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа</p>	<p>ХЕ. 1.6.1. ХЕ.1.6.2.ХЕ.2.1.1. ХЕ.2.1.2. ХЕ.2.1.3.ХЕ.2.1.5. ХЕ.2.1.6. ХЕ.2.1.7. ХЕ.2.1.9.ХЕ.2.1.10. ХЕ.2.6.1.ХЕ.2.6.2. ХЕ.2.6.3. ХЕ.3.1.1. ХЕ.3.1.2. ХЕ.3.1.5. ХЕ.3.1.8.</p>	<p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>11</p> <p>-Смеше: хомогене и хетерогене.</p> <p>-Раствори – хомогене смеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух – хомогене смеше у природи.</p> <p>-Масени процентни састав смеша.</p> <p>-Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i> састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојака смеша.</p> <p><i>Лабораторијска вежба VI:</i> Испитивање Растворљивости супстанци.</p> <p><i>Лабораторијска вежба VII:</i> раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета</p>	<p>смеша и представљају квантитативни састав смеша преко масеног процентног састава.</p> <p>У демонстрационим огледима ученици би требало да уоче да је састав смеша произвољан, да састојци смеша не мењају својства у смешама и да својства смеша зависе од заступљености састојака у смешама. Они би требало да виде како се припремају раствори, на пример припремање презасићеног раствора натријум-ацетата и кристализацију растворене супстанце.</p> <p>- Демонстрирање огледа којим се показује да у води има раствореног кисеоника, растварање калијум-перманганата и јода у води и неполарним растварачима („хемијски коктел”)</p> <p>Демонстрационим огледима показује се раздвајање састојака смеша : декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.</p> <p>-Познајући појам хомогених и хетерогених смеша , ученици треба да препознају воду за пиће, ваздух, али и речну воду или морску воду, као примере хомогених смеша.</p> <p>Упоредјујући различите узорке вода у природи и разматрајући различите природне или деловањем човека изазване промене у њиховом саставу, треба да уоче када вода и ваздух представљају хомогене, а када хетерогене смеше. При томе, важно је да разликују воду као једињење (чиста супстанца), од примера вода у природи које су смеше (изворска, морска, речна, језерска, подземна,</p>	<p>Одговора Ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих Часова</p> <p>Домаћи Задатак</p> <p>Лабораторијске Вежбе проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>– задаци са означавањем</p> <p>– задаци вишеструког избора</p> <p>– спаривање појмова</p>
---	--	---	--	--	--

				<p>минерална вода, атмосферска и отпадна вода). Ученици би требало да објасне шта се раствара у води, да схвате значај воде за живот, и да је чувају од загађења. Важно је да знају су неке супстанце загађујуће за ваздух, али и да се могу предузети мере у циљу спречавања загађивања ваздуха. Израчунавања у вези са масеним процентним саставом смеша ученици треба да у највећој мери повезују са саставом комерцијалних производа (на пример, медицинска средства, прехранбени производи, средства за одржавање хигијене).</p>	
<p>– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику; – објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; – разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула; – напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење; – квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса; – опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника;</p>	<p>ХЕ.1.1.3. ХЕ.1.1.6. ХЕ.1.1.8. ХЕ. 1.6.1. ХЕ.1.6.2. ХЕ.2.1.2. ХЕ.2.1.9. ХЕ.2.6.1. ХЕ.2.6.3. ХЕ.3.1.9.ХЕ.3.6.1. ХЕ.3.6.2. ХЕ.3.6.3. ХЕ.3.6.4.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална</p>	<p>ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ</p> <p>8</p> <p>Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Хемијске једначине.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i> мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему.</p> <p><i>Вежба VIII:</i> састављање једначина хемијских реакција.</p>	<p>Ученици уче квалитативно и квантитативно значење хемијске једначине којом се представља одређена хемијска промена, примењују значење коефицијента и разликују коефицијент од индекса. -Закон о одржању масе ученици треба да разумеју са становишта честичне структуре супстанце, тј. да је маса супстанце пре и после хемијске реакције иста, јер је број атома пре и после хемијске реакције исти. Најбоље је учити кроз демонстрационе огледе: сагоревање свеће, реакције између натријум-хидрогенкарбоната и сирћетне киселине, реакције између натријум-хлорида и сребро-нитрата, и баријум-хлорида и натријум-сулфата ученици -Ученици треба да усмене и текстуалне описе хемијских реакција преводе у симболички запис, тј. да записују једначине хемијских реакција, разликују реактанте од</p>	<p>Формативно, Свакодневно Оцењивање Усмених Одговора Ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих Часова Домаћи Задатак Лабораторијске Вежбе Проблемски Задаци Писана Провера – објективни тестови са Допуњавањем Кратких Одговора</p>

<p>– разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; – индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора; – тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа</p>		<p>компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>		<p>производа хемијске реакције и одређују коефицијенте у хемијској једначини. -Ученици би требало да уоче топлотне ефекте при физичким и хемијским променама супстанци, тј. да се током промена ослобађа или трошитоплота на пример, при растварању натријум-хидроксида и растварању амонијум-хлорида у води. -При писању хемијских формула супстанци и записивању једначина хемијских реакција ученици уче и како се пишу хемијске формуле у програмима за обраду текста и посебним програмима креираним за ту сврху.</p>	<p>– задаци са Означавањем</p> <p>– Задаци Вишеструког Избора</p> <p>– Спаривање Појмова</p>
<p>– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; – напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење; – квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;</p>	<p>ХЕ.1.1.3. ХЕ.1.1.6. ХЕ.1.1.8. ХЕ. 1.6.1. ХЕ.1.6.2. ХЕ.2.1.2. ХЕ.2.1.8. ХЕ.2.6.1. ХЕ.2.6.3. ХЕ.3.1.9.ХЕ.3.6.1. ХЕ.3.6.2. ХЕ.3.6.3. ХЕ.3.6.4.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална</p>	<p>ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ</p> <p>12</p> <p>Релативна атомска и релативна молекулска маса. Количина супстанце и мол. Моларна маса. Закон сталних односа маса. Масени процентни састав једињења. Израчунавања на основу једначина хемијских реакција. <i>Лабораторијска вежба IX:</i> мерење масе супстанце и израчунавање моларне масе и количине супстанце.</p>	<p>Ученици формирају појмове: релативна атомска маса, релативна молекулска маса, количина супстанце, мол, моларна маса. Ученици на основу назива или хемијске формуле супстанце израчунавају релативне молекулске масе задатих супстанци користећи таблицу ПСЕ. Лабораторијска вежба предвиђа да ученици на техничкој ваги измере масу одређене супстанце, а затим да израчунају количину супстанце, и обрнуто, да за задату количину супстанце израчунају масу те супстанце, а онда и да је измере помоћу ваге. Важно је да током израчунавања ученици успостављају везе између масе супстанце, количине супстанце и броја честица, да изводе израчунавања на основу хемијских формула – израчунавање масеног</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p>

		компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу		елементарног процентног састава једињења, израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији.	– задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова
<p>– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику;</p> <p>– објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу;</p> <p>– разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула;</p> <p>– напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;</p> <p>– квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;</p> <p>– опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника;</p> <p>– разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења;</p> <p>– индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора;</p> <p>– тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних Производа</p>	<p>XE1.2.4. XE1.2.5. XE1.2.6.</p> <p>XE1.2.8. XE 2.2.1. XE2.2.2. XE3.2.2. XE 3.2.3. XE 3.2.4 XE 3.2.6.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ВОДНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА.</p> <p>СОЛИ</p> <p>12</p> <p>Водоник. Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија. Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства. Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства. Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства. Мера киселости раствора: рН-скала. Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база). Соли: формуле и називи.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i> испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу</p>	<p>Ученици уче о водонику и кисеонику, и класама неорганских једињења (оксиди, киселине, хидроксиди/базе и соли). У оквиру теме ученици детаљније сазнају о својствима и практичној примени ова два елемента, као и о њиховим једињењима учећи у наставку о класама неорганских једињења. Тако ученици сазнају о заступљености водоника у природи, својствима водоника и повезују својства и примену водоника. Примењују Закон о одржању масе приликом писања хемијских једначина добијања водоника електролизом воде и сагоревања водоника. На тим примерима, ученици могу уочити разлику између хемијске реакције анализе и синтезе. Заступљеност кисеоника у природи ученици повезују са значајем кисеоника за живи свет – дисање. Они би требало да знају да су својства O₂ и O₃ различита, и значај озона за заштиту живог света од зрачења из космоса. Ученици треба да формирају појмове оксидација, сагоревање и корозија, и да уоче улогу кисеоника у овим процесима. Ученици треба да уоче да оксидација може бити бурна</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање</p> <p>усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>– задаци са означавањем</p> <p>– задаци вишеструког избора</p> <p>– спаривање појмова</p>

			<p>индикатора; реакција неутрализације.</p> <p><i>Лабораторијска вежба</i> 75. испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу Индикатора</p>	<p>или тиха, и да сепроизводи оксидације разликују по својим својствима..</p> <p>Ученици кроз демонстрационе огледе и лабораторијску вежбу треба да повежу састав и својства киселина, база и соли, да уоче шта је заједничко у саставу киселина (на пример, HCl, H₂SO₄, CH₃COOH), и у саставу хидроксида/база (NaOH, Ca(OH)₂). Промену боје индикатора у растворима различитих киселина и база требало би да повежу с постојањем H⁺, односно OH⁻ јона уводеним растворима, што одређује и остала хемијска својства ових једињења. Важно је да то знање повежу са примерима из свакодневног живота.</p> <p>Ученици испитују кисело-базна својстава комерцијалних производа (за уклањање каменца, одмашћивање рерни, чишћење сливника) и тако уоче везу између својстава и примене киселина и хидроксида.</p> <p>Ученици уче о киселости раствора и рН-скали на примерима из свакодневног живота (на пример, средства за одржавање хигијене, козметички препарати, прехранбени производи, телесне течности), што им помаже у разумевању информација о рН вредности на етикетама тих производа.</p> <p>Ученици систематизују знање о киселинама, хидроксидима/базама и солима кроз демонстрациони оглед, испитивање електропроводљивости дестиловане воде, хлороводоничне киселине, раствора натријум-</p>	
--	--	--	--	--	--

				хидроксида и раствора натријум-хлорида, и разматрање зашто неке течности проводе електричну струју, а неке не проводе.	
--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- 59 просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- 60 што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- 61 размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- 62 коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- 63 и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)					
Шта пратимо		Поступак и инструменти Оцењивања	Критеријуми	Време	
Степен остварености знања и променах односних напредних постигнућа ученика у области програма предмета:	Промену се не може проценити постојећим критеријумима остварености знања и променах односних напредних постигнућа ученика у области програма предмета.	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције Наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;	Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива		Пресек стања по тромесечју По потреби, бар једном у полугодишту	

		<p>– решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује</p>	<p>- Усмено одговарање, свеска евиденције Наставника</p>	<p>Прегледање домаћих у радним листовима</p>	<p>Свакодневно током годинепраћење/ пресек стања за тромесечје</p> <p>На крају наставне године</p>
		<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>-Редовност доношења домаћег, свеска Евиденције</p>	<p>Бодовање:</p> <p>35-49%-2</p> <p>50-74,9%-3</p> <p>75-89.9%-4</p> <p>90-100%-5</p>	<p>Након сваке теме</p>
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере, свеска Евиденције</p>	<p>Сарадња у групи</p> <p>(сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
			<p>- Групни рад</p> <p>(посматрање наставника, излагање група), свеска Евиденције</p>	<p>Прва три ученика која ураде тачан задатак добијају +,</p> <p>три плуса -5</p>	<p>По потреби</p>

		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>Рад у пару</p> <p>(посматрање наставника, излагање парова), свеска Евиденције</p> <p>-Сналажење на зидним сликама, шемама</p>		<p>На крају школске године</p>
<p>Ангажовање ученика у настави.</p>	<p>учествовање у настави, сарадњу са другима интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
		<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>	<p>-Броју јављања на Часовима</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима</p>	
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p>	<p>-Броју успешности у групном раду, раду у пару</p>	<p>(такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	
		<p>– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p>	<p>-Учешћу на такмичењима</p> <p>-Несебичном пружању помоћи другим ученицима..</p>		
<p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)</p>					

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ликовна култура 8. разреда за
период 2022-2026. године

Одељења: **8-1,2**

Наставница:
Весна Мајски

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења ликовне културе биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

1. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
2. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
3. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
4. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
5. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
6. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
7. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
8. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
9. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
10. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
11. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
12. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
13. развијање позитивних људских вредности;
14. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
16. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
17. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

18. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

76. –обрада новог градива в- вежбање у- утврђивање

Часови су подељени на часове обраде, вежбања, и утврђивања, али је, због специфичности предмета, већина часова комбинована.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенци је Опште међупредметне компетенци је	Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука;</p> <p>– користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p> <p>– примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;</p> <p>– користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p>	<p>Основни ниво ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникац</p>	<p>КОМПОЗИЦИЈА (7о+8в+1у =16)</p> <p>Композиција</p> <p>Принципи компоновања (ритам, контраст, равнотежа, јединство, хармонија, доминанта); врсте композиција (пирамидална, вертикална, хоризонтална, дијагонална, овална, спирална, слободна)</p>	<p>Композиција</p> <p>Елементи композиције</p> <p>Принципи компоновања</p> <p>Пропорције</p> <p>Простор</p> <p>Склад</p> <p>Естетика</p> <p>Дизајн</p> <p>Рециклажа</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио основне појмове простора, ликовних елемената, принципа компоновања и различитих врста композиција. Радом на тексту и путем визуелних примера из</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i></p> <p><i>Мапа радова ученика</i></p> <p><i>Практични рад</i></p> <p><i>Усмена провера</i></p> <p><i>Индивидуална естетска анализа</i></p> <p><i>Естетска анализа кроз дискусију</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и у</i></p>

<p>– представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела</p>	<p>(нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад 69. радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципл 57) садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и</p>	<p>ија Одговоран однос према околини</p>			<p>учбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред</p>	<p><i>групи</i> <i>Самоевалуациј</i> <i>57) и</i> <i>евалуација на</i> <i>крају месеца и</i> <i>током</i> <i>појединих</i> <i>часова</i> <i>Домаћи</i> <i>задатак</i> <i>Сумативно</i> <i>оцењивање</i></p>
--	--	---	--	--	---	---

	<p>принципе да би пости -гао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе да би проширио своја знања из уметности</p>				<p>ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.</p>	
<p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих епоха свога краја</p> <p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације</p> <p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих епоха свога краја</p> <p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама</p>	<p>Основни ниво ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других</p> <p>(нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица. ЛК. 1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радо-</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникац</p>	<p>НАСЛЕЂЕ (60+3в+1у=10)</p> <p>Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија</p> <p>уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.</p> <p>Моје место, мој крај</p>	<p>Теме</p> <p>Мотиви Ангажована уметност</p> <p>Наслеђе Промоција</p>	<p>Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са светским и националним културним наслеђем, као и са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичких средстава који су горе наведени користи демонстрације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i> <i>Мапа радова ученика</i> <i>Практични рад</i> <i>Усмена провера</i></p> <p><i>Индивидуална естетска анализа</i> <i>Естетска анализа кроз дискусију</i> <i>Процењивање</i></p>

<p>повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације</p>	<p>вима из различитих земаља, култура и периода ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су по-ребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) средњи ниво 1.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности напредни ниво ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципал - садржаја на свом раду и на радовима</p>	<p>ија</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p>	<p>Институције културе, значајни споменици и ликовни ствараоци Западне Србије.</p> <p>Уметничко наслеђе (савремено уметничко стваралаштво нашег краја).</p> <p>Презентација Презентовање тема из ликовне уметности путем PowerPoint-а.</p>		<p>употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу. Организује посете галерији, музеју, Уметничкој школи и УВУУ како би ученици из прве руке добили информације о савременом ликовном стваралаштву, али и стваралаштву претходних периода. Битно је код ученика развити могућност разумевања утицаја друштвених околности на резултате уметничких израза. Ученике би требало усмерити ка истраживачком раду и пројектној настави, у циљу промоције културне баштине свог краја.</p>	<p><i>рада у пару и у групи</i> <i>Самоевалуација</i> <i>С и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Сумативно оцењивање</i></p>
--	--	--	--	--	---	---

	<p>други ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у Односу на време настанка и према културној Припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности</p>					
<p>идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука</p> <p>изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником</p> <p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха</p> <p>– учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију;</p>	<p>Основни ниво ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица. ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су по-ребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) средњи ниво 2.1.1. познаје и</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузи</p>	<p>КОМУНИКАЦИЈА (50+3в=8)</p> <p>Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).</p>	<p>Визуелне поруке Тема Мотив Знак Симбол Метафора Персонификација Алегорија Хералдика</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радам на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i></p> <p><i>Мапа радова ученика</i></p> <p><i>Практични рад</i></p> <p><i>Усмена провера</i></p> <p><i>Индивидуална естетска анализа</i></p> <p><i>Естетска анализа кроз дискусију</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и у групи</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>

<p>и визуелних уметности</p> <p>и раду и на радовима других радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других</p>	<p>користи (у свом раду) основне из-ражајне могућности класичних и савремених медија, техника материјала</p> <p>напредни ниво ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принцип садржаја на свом</p> <p>ЛК.3.2.2. изводи изводи и принципе да би постигао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других</p>	<p>мљивост и оријентација ка предузетништву</p>		<p>уознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Ученици добијају практичне задатке у којима повезујући текстуалне и визуелне информације презентују резултате свог тимског рада. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне</p>	<p><i>Домаћи задатак</i> <i>Сумативно оцењивање</i></p>
---	---	---	--	--	---

					задатке имаће прилику да виде на Google classroom.	
--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- у просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања,)
- у што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- у размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- у коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- у и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	Процењују се: вештине ликовног изражавања и разумевања, примена и вредновање научних поступака и процедура; рад са различитим врстама ликовних материјала и рад на различитим врстама ликовних задатака; уметничко	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	Формативно оцењивање: бележење активности ученика на часу у табелу евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању	Комисија ученика и наставника	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
			-Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, или жељи ученика

(	изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама извођење радних задатака.	програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);			
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Практичан рад	Оцена се одређује кроз естетску анализу наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду. Рад који у потпуности задовољава естетске критеријуме у складу са ликовним задацима (оцена 5) Углавном задовољава и види се уложени труд (оцена4) Делимично задовољава – испод прага могућности ученика (оцена 3) Мала количина уложеног труда (оцена2) Нимало уложеног труда (оцена 1)	Након реализације наставне јединице
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа,	Свеска из ликовне културе	Потпун садржај наставних јединица уз визуелно уобличавање садржаја (оцена 5) Потпун садржај наставних јединица без визуелног уобличавања садржаја (оцена 4) Свеске са непотпуним садржајем се не узимају у разматрање	На крају наставне године, по жељи ученика (није обавезна)
			Бодовање активности везаних за посете културним догађајима	Усмени извештај о посети галерији, музеју, позоришту или другој културној манифестацији поткрепљен доказима (краћим рефератом у свесци, каталогом, фотографијама...), уз смислено излагање доноси ученику 15 бодова.	Током школске године (зависи од активности ученика)

Ангажовање	однос према	односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);		30 бодова је оцена 5	
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група	По потреби
ученика у настави	одговоран раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања (2)	Вођење евиденције о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-	-Све што је рађено на часу налази по месецима -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	-Пресек стања тромесечјима

и		не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			
---	--	---	--	--	--

историјским институцијама и догађајима

-Несебичном пружању помоћи другим ученицима

-Израда панона, ППТ, различитих врста излагања

-Спреман је да помогне другима

-Иницијатива и квалитет продукта

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета музичка култура за 8. разред
за период 2022-2026. године

Предметна наставница:

Фрида Месарош

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења музичке културе биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21. ЗОСОВ

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

18. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
19. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
20. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
21. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
22. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
23. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
24. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
25. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
26. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
27. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
28. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
29. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
30. развијање позитивних људских вредности;
31. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
32. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
33. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
34. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања упредвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
35. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај (18обр.+1утвђ.)	Кључнилој мови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-----------------------------	------------------	--	--	---------------------------------	--	--

<p>19. повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; – препознаје националне игре у делима уметничке музике; – наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; – разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; – идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике 77. историјско– стилских периода 78. народног стваралаштва Ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту</p>	<p>-компетенција за учење -комуникација -естетичка компетенција -рад са подацима и информацијама -сарадња</p>	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА Романтизам Програмска и апсолутна музика Соло песма Клавирска минијатура Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...) Музичко-сценска дела Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањац Импресионизам Равел, Дебиси Савремено доба Жанрови: Џез, популарна музика, апстрактна музика. Импровизација (појам) Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић</p>	<p>музичко-сценска дела,, савремено доба, музички жанрови Романтизам, програмска и апсолутна музика, соло песма, клавирска минијатура,</p>	<p>Користити методе/технике 64 облике рада које активирају ученике да буду самосталнији у раду: анализа музичких примера, фотографија, ППТ, видео материјала. Инсистирање на корелацији са другим предметима: историја, ликовна култура, географија. Коришћење ЛОГОС-овог е-уџбеника: видео 65 аудио записи, квизови, ППТ.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и залагања ученика. Самоевалуација 70. евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i></p>
--	--	--	--	--	--	--

<p>-препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код дувачких инструмената; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава Ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава 58) оквиру музичког дела МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p>	<p>-комуникација -естетичка компетенција -компетенција за учење -рад са подацима и информацијама -сарадња дигитална компетенција</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Дувачки инструменти</p>	<p>Инструменти, дрвени и лимени дувачки инструменти, мелодија</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: видео и звучниј записа, фотографија, ППТ, доступне ИКТ апликације. Користити претходна знања ученика. Повезати са историјским контекстом. Коришћење ЛОГОС-овог е-уџбеника</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и залагања ученика. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
---	--	---	--	---	---	--

<p>– препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;</p>	<p>МК. 1.2.1. именује музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. именује извођачки састав МК. 1.2.4. именује српски музички фолклор МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра Ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка - примене различитих облика музичког фолклора</p>	<p>-комуникација -естетичка компетенција -компетенција за учење -одговоран однос према здрављу</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих Сстраних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, темпо, покрет</p>	<p>Основни методски приступ је од звука ка теорији. Јасно формулисати упутства како би ученици знали на шта да усмере пажњу приликом слушања. Постепено проширивати опажајни капацитет код ученика усмеравајући их на специфичности музичког дела пре слушања. Ученичка знања из различитих области повезати и ставити у функцију разумевања дела, подстичући креативност и критичко мишљење. Користити илустрације, ППТ и ИКТ када је могуће. Подстићи ученике на изношење свог мишљења уз аргументовано образлагање.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и активности ученика. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
---	--	---	---	---	---	--

<p>–изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте,самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; – се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;</p>	<p>МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>-естетичка компетенција -сарадња -комуникација -одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -дигитална компетенција</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импресионизма и савременог доба.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, текст, темпо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике за самостални рад, рад у пару или групи. Кроз одговарајуће примере музичких вежби и композиција обрадити елементе музичке писмености. Обратити пажњу на правилно дисање, положај тела и дикцију. Узети у обзир гласовне могућности ученика. За инструментално музицирање користити ритмичке и мелодијске инструменте. Могу се користити нотни примери који су солмизацијом обрађени. Примењивати принцип активног учешћа ученика на часу.</p> <p>Коришћење аудио или видео снимака или матрица када је могуће. Посета концерта, у складу са могућностима</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање активности ученика, певањем и свирањем. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
--	--	---	--	--	--	---

<p>– критички просуђује утицај музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>Ученик уме да: МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст. Ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>-естетичка компетенција -комуникација -сарадња -компетенција за учење -одговоран однос према здрављу</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Импровизација Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, тампо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике на музичко стваралаштво, самостално, групно и у пару. Користити корелацију са ликовном кутуром. Креативна употреба мултимедија: ППТ, ИКТ, аудио и видео снимци, мобилни телефони.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно награђивање ученика за било који облик музичког стваралаштва. Самоевалуација (евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
--	--	--	--	---	---	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: Сл. гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
-------------	-----------------------	----------	-----------------------	-------

<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p>	<p>и алатом и различитим и примена</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
		<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Хронолошка прецизност</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби</p>
		<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <p>и у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <p>и у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>и у довољној мери критички расуђује;</p>	<p>-Редовност доношења Домаћег</p>	<p>За недоношења домаћег - у свеску</p>	<p>Свакодневно праћење током године.</p>
			<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност</p> <p>Све забележено са часова</p>	<p>На крају полугодишта и наставне године</p>

			Певање и/или свирање песама и/или композиција	Учесталост активности на часовима Ритмичка и мелодијска прецизност Ангажовање самостално и у пару/групи Активно учешће у раду	Пресек стања сваког месеца
	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	Препознавање слушаних и обрађених композиција	Прецизни одговори Самосталност у одговарању	Свакодневно бележење током године	
		Музичко стварање	Ангажовање и труд Поштовање задатог материјала и инструкција Сарадња у пару или групи	Свакодневно бележење током године	
		- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби	
		Недовољан (1) добија ученик који:			
	<ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби	

Ангажовање ученика у настави

другима напредовање. активно учествовање у
настави, сарадњу исказано интересовање и
мотивацију за учење и одговоран однос према
и
раду, постављеним задацима,

са

показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)

показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)

и показује делимични степен активности и ангажовања (3)

и показује мањи степен активности и ангажовања.

(2)

у не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)

Вођење евиденције од стране наставника о:

-Броју јављања на часовима

-Броју успешности у групном раду, раду у пару

-Учешћу у хору, приредбама, ваннаставним активностима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима

-Израда панона, ППТ, различитих врста излагања

-Све што је рађено на часу налази се у свескама

-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (приредбе, концерти, наступи, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА ЗА 8. РАЗРЕД
за период 2022 - 2026. године

Одељења: VIII.

Наставници:

Анико Бачић
Ела Сабо

Недељни број часова: 2 часа недељно (блок настава)

Укупно за школску годину: 68 часа

Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

Наставни предмет *Техника и технологија* намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Програм наставе и учења за осми разред оријентисан је на остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет *техника и технологија*. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у пет наставних тема: *животно и радно окружење, саобраћај, техничка и дигитална писменост, ресурси и производња и конструкторско моделовање*.
(„Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

36. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
37. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
38. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;

4. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
5. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
6. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
7. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
8. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
9. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
10. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
11. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
12. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
13. развијање позитивних људских вредности;
14. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
15. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
16. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

Предметни исходи	ције Компетен	Назив теме / садржај	појмови Кључни	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-------------------------	--------------------------	---------------------------------	---------------------------	---	--

– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу;
– анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи;
– образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству;
– повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;

према околини Одговоран однос према здрављу Компетенција за учење Комуникација

1 ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ

6. часова (4+2) 1- 2. Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику.

3- 4. Електрична инсталација – опасност и мере заштите

5- 6. Примена електричних апарата 58) уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност.

Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.

а, мехатроника, електрична инсталација, енергија, енергетска ефикасност, штедња енергије

59) области Животно и радно окружење обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије.

Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије.

Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење.

Ф
о
р
м
а
т
и
в
н
о
,
с
в
а
к
о
д
н
е
в
н
о

о

цењивање .
Бележење усмених одговора ученика, уредност записаног и свесци, уредност радног места, систематичност, залагање, самоиницијативност т.

<p>– упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;</p>		<p><i>ехнологија за 7. разред (наставна тема: Саобраћај)</i></p>		<p style="text-align: center;"><u>САОБРАЋАЈ</u></p> <p style="text-align: center;">6. часова(4+ 2)</p> <p>7- 8. Саобраћајна средства на електропогон – врсте С карактеристике. Хибридна возила.</p> <p>9- 10. Електрични и електронски уређаји и саобраћајним средствима.</p> <p>11- 12. Основи телекомуникација.</p>	<p>Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридни возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. и ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај</p>
--	--	--	--	---	---

возила, аудиовизуелна средства

за паљење радне смеше,
уређаје за сигнализацију)
повезати са претходним
знањем ученика о погонским
машинама (моторима).

Посебно обратити пажњу на
намену електронских уређаја
(електронско убризгавање,
сензори за кретање..)

Осврнути се и на потребу
исправности ових уређаја за
безбедно учествовање у
саобраћају. Преношење
података на даљину чини
посебан сегмент саобраћаја.
Потребно је ученицима
приближити

ењивање усмених
одговора ученика,
уредност записаног у
свесци и радног места,

Самоевалуација и
евалуација на крају
месеца и током
појединих часова.

Ф
ор
ма
ти
вн
о,
с
в
а
к
о
д
н
е
в
н
о

о
ц

<p>– класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса;</p>	<p><i>тална писменосИнформатика и рачунарством)</i></p>	<p>у ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p> <p>(часова (6+12)</p> <p>13-14. Основне компоненте ИКТ уређаја.</p> <p>15-16.Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ.</p> <p>17-18.Основни симболи у електротехници.</p> <p>19 -20. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола</p> <p>21-22. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.</p> <p>23-24. Израда и управљање електромеханичким моделом.</p> <p>25-26. Израда и</p>		<p>узимаљивост и иницијатива.</p>	<p>Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и преднањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела прилагодити условима</p>
--	---	---	--	-----------------------------------	---

и опреми са којом школа
располаже. Комбиновати
знања и вештине из
програмирања која ученици
поседују са појашњењем
функција и начина рада
појединих елемената модела.
Уколико ученици раде са
различитим моделима
предвидети време за
представљање појединачних
решења у одељењу.
и најкраћим цртама
упознати ученике са
могућностима управљања
процесима и стварима на
даљину помоћу ИКТ-а
(Интернет оф

невно
оцењивање
усмених
одговора
ученика,
уредност
и тачност
скица,
техничких
цртежа.

Ф
ор
ма
ти
вн
о,
с
в
а
к
о
д

		<p style="text-align: center;">4.</p> <p style="text-align: center;">РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p style="text-align: center;">Часова</p> <p style="text-align: center;">(8+12)</p> <p>31- 32. Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије.</p> <p>33- 34.Обновљиви извори електричне енергије.</p> <p>35- 36. Електроинсталацион и материјал и прибор.</p> <p>36- 38. Кућне електричне инсталације.</p> <p>39-40. Састављање електричних кола</p> <p>41-42. Коришћење фазног испитивача и</p>	<p>На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо.</p> <p>Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача.</p> <p>Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, увек посебно истаћи и нагласити. Када је у питању производња електричне енергије, део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије. Ту се пре свега мисли на: соларне електране, ветроелектране (аероелектране), геотермалне електране, електране на биомасу, мини хидроелектране и постројења за сагоревање комуналног отпада. Ове садржаје реализовати уз помоћ одговарајуће мултимедије. Са ученицима анализирати значај и предности</p>	
--	--	---	--	--

<p>у</p> <p>20 часова</p>		<p>КОНСТРУКТОРСК МОДЕЛОВАЊЕ</p> <p>(0+20)</p> <p>51-52. Моделовање електричних машина и уређаја.</p> <p>53-54. Огледи са електропанелима.</p> <p>55-56. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара.</p> <p>57-58. • Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом</p> <p>59- 60. Рад на пројекту: – израда производа/модела;</p> <p>61-62. Рад на пројекту: – израда производа/модела;</p> <p>63-64. Рад на</p>		<p>Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта.</p> <p>У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (универала) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора. Са интерфејсом ученици су се упознали на нивоу „црне кутије” (black box). Практично приказати како функционише интерфејс да би, у каснијој фази, могли применити стечена знања на неком пројекту. Ученике треба упознати са основним деловима интерфејса: напајање, улази и излази. На исти</p>	
----------------------------------	--	---	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

УСВОЈЕНОСТ ПРОГРАМА. САДРЖАЈА

-Означава,
преобликује,
разликује,
расправља,
сажима,
успоређује,
предвиђа,

РАДНЕ НАВИКЕ И ВЕШТИНЕ

- нкретно логички закључује,
- примењује релевантне информације у извршење задатака,
- с лакоћом користи методе, инструменте, алате и материјал,
- изразито прецизан и уредан,
- комуницира, сарађује и радо помаже другима,

САМОСТАЛНОСТ И ОДГОВОРНОСТ

-Активан, потпуно самостално одговоран, иновативан
-увек се придржава општих правила понашања и стално води рачуна о мерама заштите на раду.

ПОСТУПАК

- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника

Прегледање свески

ИНСТРУМЕНТ И ОЦЕЊИВАЊА

Ангажовање на часу:: стално ++
повремено+
ретко -

Уредност

Све забележено са часова ,
Урађени графички

ВРЕМЕ

Свакодне бележење током године

На крају сваке вежбе и крају наставне

ОЦЕНА

одличан (5)

- одговара без помоћи наставника.

- у потпуности примењује мере заштите на раду и

- уз потребан прибор за рад
доноси и додатне прилоге на
наставне часове везане уз
обрађено градиво (штампане
прилоге, линкови на
интернету, властите РРТ и

радови:

- користи оба
лењира++

- користи један
лењир +

године

		сл.)				
<i>врло добар (4)</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Ученик зна да објасни главну идеју, описује, показује, одабира, ређа, разликује, - излаже градиво тачно и разговетно, - врло добро разуме постављено питање и -наставник ретко помаже 	<ul style="list-style-type: none"> - Логички размишља и примењује закључке при извршењу конкретних задатака, - самостално користи техничку документацију, - лако изводи рутинске покрете, - правилно користи инструменте, алат и материјал, - придржава се општих правила понашања, - тачан, прецизан, - примењује мере заштите на раду и - редовито доноси потребан прибор за рад. 	<ul style="list-style-type: none"> - Одговоран при извршавању задатака, - води рачуна о заштити на раду и -понекад брзоплет. 	<ul style="list-style-type: none"> -Редовност доношења прибора и материјала -Ученици воде евиденцију 	<ul style="list-style-type: none"> За три недоношења прибора и материјала -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење прибора и материјала-5 	<ul style="list-style-type: none"> Свакодне током године, праћење/ пресек стања за тромесечј
					<ul style="list-style-type: none"> Прегледање практичног рада рађеног самостално или у пару 	<ul style="list-style-type: none"> Критеријуми за вредновање завршеног практичног рада: Оригиналност (0-10) Сложеност

	и Ученик набраја, описује, издваја,	и Једноставно логички размишља,	и Углавном одговоран при	(0-10) Техничка
	и добро разуме постављено питање и и наставник делимично помаже.	и углавном самостално користи техничку документацију, и изводи једноставне рутинске покрете, и комуницира и углавном сарађује, и води рачуна о заштити на раду, и придржава се општих правила понашања, и донекле је прецизан и ретко не доноси потребан прибор за рад.	извршавању задатака, и самостално ради уз повремену помоћ и надзор, и греша и понекад незаинтересован.	документација (0-10) Избор материјала (0-10) Тачност израде (0-10) Квалитет спојева (0-10) Естетски изглед (0-10) Функционалност (0-10) Употребна вредност (0-10) Презентација (0-10) Мах 100 бодова 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5
	<i>добар (3)</i>			
			<i>(нос</i>	
			<i>рад</i>	
			<i>ни</i>	
			<i>Група</i>	
			<i>.</i>	

			<p>- Ученик идентификује и - Не размишља логички, препознаје основне појмове и кључне речи,</p>	<p>у Потребна стална помоћ и надзор,</p> <p>у углавном - има тешкоће у разумевању и у извршавању задатака</p>	<p>критеријумима) практичног рада, излагање група, процена по утврђеним матарење наставника, представљање пројекта</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p>
	недовољан (1) довољан (2)	<p>- даје пример, али не зна да објасни главну идеју, градиво излаже без реда делимично води рачуна уз велику помоћ заштити на раду и наставника и</p> <p>- тешко разуме постављена питања.</p>	<p>примени средстава рада, површан, недовољно је прецизан, заинтересован,</p> <p>у реагује на опомене.</p> <p>у често не може да одлучи о другом прибор за рад.</p>	<p>Резултат рада по операцијама и задужењима свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (практичан рад.)</p>		
		<p>- Ученик препознаје основне појмове и кључне речи.</p>	<p>у не поштује - Не договорена правила, минимум задатака и задатака и</p> <p>у незаинтересиран на час долази без потребног прибора.</p>			

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни предмет *Техника и технологија* намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Програм наставе и учења за седми разред оријентисан је на остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет *техника и технологија*. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у пет наставних тема: *животно и радно окружење, саобраћај, техничка и дигитална писменост, ресурси и производња и конструкторско моделовање*.

*Вредновање рада у групи

Шта се оцењује	Не	Делимично	Да
1. Усмерен на задатак			
2. Разуме инструкције			
3. Предлаже добре идеје			
4. Разговара по редоследу			
5. Може да организује податке			
6. Слуша остале			
7. Користи одговарајући речник			
8.Објашњава или дели идеје са другима			
8. Подстиче остале			
9. Активно учествује			
Укупно			

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета информатика и рачунарство за 8. разред
за период 2022-2026.

Одељења: **8-1,2**

Наставник
Душко Жигић

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења предмета информатика и рачунарство биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања

(„Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),

Циљеви основног образовања и васпитања ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

39. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;

40. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу; 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;

17. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности; 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;

79. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси; 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;

2 пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима; 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;

7. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;

8. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства; 13) развијање позитивних људских вредности;

59) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

60) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

61) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

62) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

63) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Недељни фон часова: 1

Годишњи фонд часова: 34 часова

Р. Б.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА ПРЕМА ТИПУ ЧАСА		УКУПНО
		обрада	остало	
1.	ИКТ	8	3	11
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	4	2	6
3.	РАЧУНАРСТВО	9	7	16
4.	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	0	1	1
УКУПНО		19	15	34

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења предмета:

Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај		Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин Провере Остварености исхода
<p>– унесе и мења податке у табели;</p> <p>- разликује типове података у ћелијама табеле;</p> <p>– сортира и филтрира податке по задатом критеријуму;</p> <p>– користи формуле за израчунавање статистика;</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење</p>	<p>1. ИКТ (10)</p> <p>Радно окружење програма за табеларне прорачуне.</p> <p>Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....).</p> <p>Формуле</p>	<p>анализа података,</p>	<p>Пре преласка на опис програма за табеларна израчунавања поновити уkratко са ученицима значење појмова: <i>податак, информација и информатика</i> (са нагласком на примени и значају података и информација у савременом друштву, не инсистирајући на прецизним дефиницијама). Дискутовати о могућим начинима прикупљања података (из постојеће документације, анкетањем, прикупљањем отворених података...), обраде прикупљених података, представљања података (подсећањем на раније уведене примене табела у склопу текстуалних докумената и презентација са табелама) и преношења информација уз помоћ дигиталних уређаја у савременом друштву. Описати значење појма аутоматске обраде података и уkratко описати различите могућности аутоматске обраде података.</p> <p>Радно окружење изабраног програма за табеларне прорачуне</p> <p>Представити изабрани програм за табеларне прорачуне и његову примену у различитим областима (нпр. креирање спискова, евиденција, израчунавање трошкова, прихода, расхода...). Навести примере из реалних животних ситуација у којима познавање рада у овим програмима олакшава обављање конкретних задатака (на пример, обрада резултата контролног задатка, израчунавање успеха ученика одељења, вођење месечног буџета домаћинства. Поменути занимања која имају потребу да користе овакве програме за разне прорачуне и вођење евиденције: економисти, рачуновође, инжењери...).</p> <p>Увести <i>концепт радне табеле</i> у изабраном програму, са освртом на раније употребљаване табеле за представљање података у програмима за обраду текста и/или израду мултимедијалних презентација.</p> <p>Уkratко описати улогу основних елемената радног окружења одабраног програма за табеларне прорачуне (менија, палета са алаткама, картица, статусне линије...). Увести појмове: <i>радна свеска, радни лист (радна табела, табела), ћелија (поље), ред (врста), колона и опсег (распон) ћелија</i>. Приликом рада са радним свескама које могу имати више радних листова (табела), приказати поступак промене активног радног листа и именовања појединачних радних листова. Описати навигацију (кретање) кроз табелу (коришћењем миша и тастатуре). За ефикасније кретање кроз табелу</p>	<p>Формативно, сваког Часа</p> <p>Оцењивање усмених и практичних одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>

<p>– представи визуелно податке на одговарајући начин;</p> <p>– примени основне функције формирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа;</p> <p>– приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;</p> <p>– разуме на које све начине делимо</p>	<p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>и функције.</p> <p>Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података.</p> <p>Груписање података и израчунавање статистика по групама.</p> <p>Визуелизација података – израда графикана.</p> <p>Формирање</p>	<p>табеларни прорачуни,</p> <p>статистика,</p>	<p>користити приказати основне пречице на тастатури.</p> <p>Унос података</p> <p>Описати поступак уноса података, водећи рачуна о типу података који се уноси. Демонстрирати унос целих бројева (бројева без децимала), реалних бројева (бројева са децималама), текста, датума, времена и новчаних валута. Нагласити предности нумеричке тастатуре при уносу нумеричких података. Приказати могућност уноса текста у више редова у једну ћелију табеле. Скренути пажњу на различито поравнавање садржаја ћелија у зависности од типа података (и објаснити да су бројеви поравнати надесно, исто као код потписивања приликом сабирања у математици). Скренути пажњу на то да програми тип података одређују аутоматски, на основу садржаја ћелије, што може довести до неочекиваног и нежељеног понашања (нпр. погрешног препознавања броја телефона који почиње са 06... или јединственог матичног броја грађана ЈМБГ, као нумеричког податка, до препознавања броја као датума и слично). Приказати поступке експлицитне промене типа податка (форматирања ћелија) на нивоу појединачних ћелија, редова, колона и селектованих распона ћелија. Приказати подешавање приказа бројева на одређени број децимала, као и приказа у облику процената. Приказати подешавање формата приказа датума и времена. Истаћи разлику између категорије података и формата приказа (на пример, податак категорије датум може бити приказан у формату са нумеричком, али у формату са текстуалном ознаком месеца, док број може бити приказан у облику процента или обичног децималног записа). Демонстрирати различит приказ и тумачење истог податка при промени формата ћелија.</p> <p>Демонстрирати могућности копирања и премештања садржаја ћелија, редова, колона или опсега. Демонстрирати могућности уметања и брисања редова тј. колона, као и промене редоследа редова тј. колона. Демонстрирати могућност претраге и замене садржаја ћелија табеле. Приказати поступак снимања радне табеле, читавања података из снимљене радне табеле, као и увоза података из текстуалних датотека (података раздвојених зарезима, цсв). Приказати могућност снимања табеле у облику шаблона.</p> <p>Приказ, форматирање и штампање података из табеле Приказати могућност сакривања и поновног приказивања редова и колона табеле. Приказати могућност поделе приказа табеле (пре свега у сврху фиксирања линије заглавља која остаје при врху током скривања садржаја веће табеле). Представити опције за побољшање прегледности података груписањем редова и колона, као и замрзавањем изабране области (окна) како би иста била стално видљива при прегледу остатка садржаја радног</p>	<p>Домаћи задатак</p> <p>Практична провера- вежба</p>
---	---	---	--	--	---

<p>личне податке приликом коришћења интернета;</p> <p>– разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце;</p> <p>– разуме везу између ризика на интернету и кршења права;</p>		<p>- табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу.</p> <p>Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).</p>		<p>листа.</p> <p>Приказати могућности естетског подешавања и обликовања садржаја табеле (подешавање боје ћелија, оквира, боје текста, фонта и његове величине, ширине колона, висине редова, поравнавања текста у ћелијама С слично). Приказати могућности стилизовања ћелија унапред дефинисаним стиловима, као и конверзије опсега ћелија у табелу са већ дефинисаним изгледом које нуди програм.</p> <p>Приказати могућност спајања суседних ћелија и раздвајања групе ћелија на појединачне ћелије. Приказати примену у форматирању насловних ћелија табеле и скренути пажњу на то да груписање онемогућава разне обраде података из табеле (те га треба избегавати у централном делу табеле који садржи податке).</p> <p>и склопу припреме за штампу представити могућности програма за издвајање употребљене од неупотребљене радне површине листа радне свеске.</p> <p>Приказати како је могуће извршити прелом страница једног листа радне табеле уколико прелазе оквире формата штампане странице. Приказати штампу радног листа и радне табеле (пре свега у ПДФ документ). Указати на предности претходног прегледа пре саме штампе и опције: корекције маргина, оријентације и величине страница, области за штампу, прелома страница као и могућност понављања заглавља табеле на свакој одштампаној страници. Подсетити ученике на стандардна подешавања штампе са којима су се већ сусретали у програмима за рад са текстом (избор страна за штампу, број копија, обострана штампа, скалирање садржаја ...).</p> <p>Планирање организације података, креирање радне табеле</p> <p>Нагласити важност планирања, које треба да претходи процесу креирања радне табеле у самом програму. Изабрати адекватан пример, близак ученицима како би уочили битне елементе организације података у радној табели. Погодан пример, могао би бити представљање успеха ученика школе, изостанци ученика, табеле за такмичење. Напоменути и конкретне користи од израде таквих табела, на пример за разредног старешину или школу (за ове потребе могуће је креирати радну свеску – „Успех ученика осмог разреда”, радна свеска би могла имати: лист1 за 8/1, лист2 за 8/2... лист n – који би приказивао збирно податке за сва одељења осмог разреда)</p> <p>Планирање организације података</p> <p><i>За избрани пример (креирање радне свеске: „Успех ученика осмог разреда”) приказати поступак планирања и креирања радне свеске, свако одељење може да креира по један радни лист а наставник да преузме најбоље ученицима као пример за даљи рад на овом документу.</i></p>	
---	--	--	--	--	--

<p>– објасни појам „отворени подаци“;</p> <p>– успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци;</p> <p>– унесе серију (низ) података;</p> <p>– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...);</p>				<p>и поступку планирања, извршити са ученицима анализу података, које је потребно да садржи таква табела. Навести релевантне изворе за прикупљање података у окружењу на које се подаци односе (на пример, окружење школа, за извор изабрати Дневник рада одељења), планира конкретан скуп података који је потребан да би ученици могли да планирају обраду података (на пример израчунавање појединачног просека по ученику и просека за сваки предмет, планирају које ћелије ће обухватити формулом, који математички модел да примене и осмисле формулу која се може применити у изабраном програму). Демонстрирати поступак избора одговарајућих функција, методе повезивања података уносом формуле којом се одређује успех одељења. Демонстрира се и израда радног листа за потребне збирне податке за осми разред.</p> <p>Описати укратко појмове <i>ентитет</i> и <i>атрибути</i>. Нагласити како је у уобичајеном поступку планирања радне табеле, потребно да се прво одреди шта је у задатку <i>ентитет</i> (у нашем примеру то је ученик) и како се може описати у табели помоћу <i>атрибута</i> (скуп карактеристика којима се описује ентитет: <i>редни број, име, име родитеља, презиме, подаци о постигнутом успеху из предмета, као и владања, одређивање које оцене не улазе у просек и како се решава проблем са ...</i>).</p> <p>Уобичајено је да се ентитет (ученик) представља у једном реду (за сваког ученика по један ред табеле), а да се атрибути (карактеристике) представљају по колонама. Препоручити да приликом планирања примене принцип, да <i>сваки атрибут описује посебну карактеристику</i> (свака колона носи назив издвојеног податка, на пример: уместо једне колоне „Име и презиме“ треба одвојити у две колоне, са описима: „Име“ и „Презиме“ ученика).</p> <p>Креирање табеле</p> <p>Након планирања наставник описује поступак креирања радне свеске у изабраном програму за табеларне прорачуне. За опис <i>ентитета</i> (у нашем примеру: <i>ученик</i>), уобичајено је да се у првом реду са лева на десно уносе називи колоне – <i>атрибути</i> (у нашем примеру: <i>редни број, име, име родитеља, презиме, српски, први страни језик, историја, ...</i>), а у сваком наредном врши се унос вредности за сваки од атрибута уписивањем одговарајуће вредности у засебној колони. Нагласити могућност додавања колоне и редова иако нису планиране пре креирања радне свеске (у нашем примеру, ако нам је потребно да знамо број дечака и девојчица у одељењу, можемо да додамо посебну колону пол уместо да, на пример, све врсте са дечама обојимо у плаву, а све врсте са девојчицама обојимо у црвену боју). Објаснити како је најбоље податке записати у табеларној форми, да би се касније једноставније и ефикасније са њима радило (на пример, да први</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>– графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма);</p> <p>– унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их;</p> <p>– изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрира</p>				<p>ред садржи наслове колона, да нема спајања ћелија, да су сви подаци у повезаном правоугаоном распону ћелија, да су евентуални додатни подаци, на пример, напомене раздвојени празним редом од главног дела табеле).</p> <p>Објаснити да се подаци могу уносити било на један радни лист у једној табели (представљање ученика свих одељења на радном листу „осми разред”), или да користимо више табела односно више листова (у нашем примеру, ако се креира само једна радна табела са успехом ученика осмог разреда, подаци о свим ученицима могу бити унети у исту табелу тако што се додаје колона у којој ће бити приказана ознака одељења, или да решење представимо креирањем посебне табеле за свако одељење, где се сваки лист табеле може именовати ознаком одељења).</p> <p>Сортирање података</p> <p>Описати појам <i>сортирање</i>. Представити поступак који се примењује приликом сортирања, на примеру сортирања нумеричких и текстуалних података. На реалним примерима илустровати потребу за сортирањем података. Сортирање вршимо у циљу одређивања редоследа <i>ентитета</i> на изабраном примеру (на нашем примеру, редоследа ентитета <i>ученика</i>: сортирањем ученика једног одељења на основу презимена или на основу просечне оцене за успех), у циљу груписања ентитета пре одређивања статистика појединачних група (на пример, сортирање учесника такмичења на основу школе из које долазе, разреда који похађају ако се сви налазе у истој радној табели, пре израчунавања просечног броја поена за сваку школу или разред), у циљу уочавања и уклањања дупликата (на пример, одређивања броја пријављених учесника семинара, ако су се неки учесници грешком пријавили више пута), у циљу упоређивања два списка и слично. Приказати могућност сортирања редова на основу вредности у одабраној колони. Дефинисати растући/непадајући и опадајући/нерастући поредак и приказати поступак којим се бира поредак приликом сортирања. Дискутовати подразумевани поредак нумеричких и текстуалних података (абecedни – лексикографски поредак). Приказати поступке које треба применити у програму за табеларна израчунавања за потребе сортирања на основу <i>више критеријума</i>, тј. по подацима у више колона (објаснити значење појма на конкретном примеру, сортирати ученике на основу презимена, а оне са истим презименом на основу имена или сортирати ученике на основу одељења из које долазе, а оне из истог одељења на основу просечне оцене). Нагласити да се приликом сортирања најчешће сортирају редови (утврђује се редослед редова), али да је могуће сортирати и променити редослед колона табеле (овај поступак није неопходно демонстрирати). Нагласити важност претходног селектовања пре</p>
--	--	--	--	---

<p>ње, ...)</p> <p>– изврши анализе које укључују статистике по групама;</p> <p>– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка;</p> <p>– сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; самовредну улогу у оквиру пројектног</p>				<p>примене поступка сортирања (ако постоји селекција дела табеле, сортира се извршава само на селектовани распон, што некада може довести до грешака).</p> <p>Елементарне статистике, формуле, функције</p> <p>Описати појам <i>статистика</i> (навести препознатљиве примере статистичких података на нивоу одељења и указати на сврху, као на пример: број дечака/број девојчица у односу на укупан број ученика у одељењу, говори о родној заступљености ученика у одељењу). Најважније статистике серија података су: број података у серији, збир, аритметичка средина, минимум. Демонстрирати неколико начина како се ове статистике израчунавају за одређени распон ћелија или целе врсте или колоне. Приказати читавање статистика селектованих ћелија са статусне линије. Приказати како се збир може израчунати применом алатке за аутоматско сумирање. Истаћи добру праксу да се вредност статистике раздвоји празним редом од табеле. Увести појам формуле, адресе ћелије (нпр. А3) и адресе распона ћелија (нпр. А3:Б5). Скренути пажњу на обавезност навођења знака једнако на почетку формуле. Скренути пажњу на разлику између приказа формуле у пољу за унос података и приказа њене вредности у ћелији. Рећи да се формуле могу користити за израчунавање вредности елементарних математичких израза, али да им то није главна намена. Приказати употребу функција СУМ, ЦОУНТ, МАХ, МИН, АВЕРАГЕ (Корелирати појмове који се употребљавати и математичке моделе који су у основи ових функција). Дискутовати утицај празних ћелија и ћелија које не садрже нумеричке вредности на резултат (приказати функције ЦОУНТА, ЦОУНТБЛАНК, АВЕРАГЕА и слично). Поменути да поред ових основних статистичких функција програми за табеларна израчунавања имају могућност израчунавања вредности многоширег скупа функција, приказати палету за избор функција и продискутовати основне категорије функција (математичке, финансијске, статистичке...), без инсистирања на детаљима појединачних функција (Приказати употребу функције ИФ на изабраном примеру, поступак и начин приказивања одговарајуће вредности за успех ученика исписује у одговарајућој ћелији текст „одличан”, уколико су у ћелији за просечну оцену добијене вредности „веће или једнаке 4,5”).</p> <p>Копирање формула, адресирање</p> <p>Приказати могућност да се формула примењена на једну врсту/колону примени на друге врсте/колоне. Један начин представља копирање садржаја ћелије са формулом, а други представља развлачење ћелије мишем преко суседних ћелија које треба да садрже исту формулу. Увести појам релативне адресе и описати како се релативне адресе аутоматски</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>задатка/ти ма;</p> <p>– креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;</p> <p>– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника;</p> <p>– вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен</p>				<p>мењају приликом копирања формуле из једне у другу ћелију (приказати поступак копирања формуле, креирањем формуле у првој ћелији колоне просечна оцена и демонстрирати превлачење, дискутовати садржаје по случајном узорку у колони).</p> <p>Приказати могућност креирања колоне са изведеним вредностима коришћењем копирања формула у којима се користе релативне адресе (на пример, ако је у једној колони дата јединична цена, а у другој количина робе, креирати колону која садржи укупну цену сваког производа).</p> <p>Приказати могућност копирања вредности израчунатих формулама (а не самих формула), помоћу опције специјалног лепљења (енгл. пасте специал). Навести примере у којима релативно адресирање није пожељно и у којима се приликом копирања формуле жели реферисање ка истој, фиксној адреси. Увести појам апсолутног адресирања (нпр. \$A\$3) и мешовитог адресирања (нпр. броја дечака или броја девојчица у односу на укупан број ученика у одељењу/разреду). Увести могућност именовања појединачних ћелија или распона ћелија и коришћење таквих имена у формулама.</p> <p>Филтрирање података</p> <p>Дефинисати <i>филтрирање</i> као поступак издвајања података који одговарају неком критеријуму (на пример, издвојити податке о ученицима из исте школе, у нашем примеру; издвојити податке о ученицима који имају „одличан” успех, просечну оцену 5,00, у некој табели која прати изостајање ученика оне који имају више од 50 оправданих изостанака или ако се прави табела која прати кућни буџет, издвојити податке о уплатама током марта текуће године). Приказати поступак уметања падајућих менија за филтрирање у наслове колоне и филтрирање њиховом применом.</p> <p>Приказати израчунавање статистика само оних редова које задовољавају одређени критеријум. Увести функције ЦОУНТИФ, СУМИФ, АВЕРАГЕИФ и слично. Приказати израчунавање статистика након филтрирања података применом функције СУБТОТАЛ или применом функција ЦОУНТВИСИБЛЕ, СУМВИСИБЛЕ, АВЕРАГЕВИСИБЛЕ и слично.</p> <p>Груписање података и статистике појединачних група</p> <p>и неким ситуацијама желимо да израчунамо статистике унутар појединачних група у табели. На пример, уколико у нашу табелу успех ученика додамо и изостајање за сваког ученика и израчунамо укупан број изостанака, можемо ако нам је то потребно да израчунамо просечни број оправданих изостанака унутар сваке категорије успеха ученика (да бисмо проверили да ли ученици са слабијим успехом више изостају него они са</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>бољим). Приказати како се груписање може остварити сортирањем података по кључу на основу којег се врши груписање и како се након тога статистике за сваку групу могу добити израчунавањем суб-тотала.</p> <p>Алтернативни приступ којим се ово може постићи је креирање <i>изведене (пивот табеле)</i>. Описати значење термина <i>изведена табела</i>, приказати на конкретном примеру поступак који треба применити, како би се креирала изведена табела. Приказати варијанте у којој се израчунавају статистике података груписаних на основу једног и на основу два критеријума (на пример, просечна оцена из математике за свако од одељења, а затим просечна оцена из математике за свако одељење и сваку категорију успеха). Приказати израчунавање различитих статистика (броја података у свакој групи, збира, просека, минимума, максимума). Скренути пажњу на то да се садржај изведених табела не ажурира аутоматски приликом измене оригиналних података.</p> <p>Визуелизација података</p> <p>Нагласити да је један од видова визуелизације података и сама табела, али да се појам <i>визуелизација</i> најчешће односи на <i>графичко представљање података</i>. Указати на предности графичког приказа података у смислу лакшег разумевања и креирања различитих <i>типова графикона</i> (линијски, стубичасти, секторски) и <i>мини графикона</i> (енгл. спарклинес), као и коришћење већ <i>уграђених модела формирања</i>. Нагласити значај одабира података који се стављају на координате осе (приказати и на изабраном примеру, радног листа успех ученика осмог разреда на посебним табелама успех по одељењима, просечан број изостанака по одељењима, проширити анализу у односу на просек у школи, а за читавање са графика могу се посматрати максимални, минимални резултати одељења у односу на просек у школи и сл.). Приказати могућност визуелизације и упоређивања више серија података на истом графикону (на пример, кретање температура у два удаљена града током истог временског периода). Приказати коришћење и подешавање легенде на графиконима. Демонстрирати како се графички приказ података аутоматски ажурира при измени вредности у оним ћелијама које су обухваћене (референциране) при креирању графичког приказа. Указати на могућности накнадних корекција креираних графикона које се тичу: измена типа графикона, селекције података за приказ, замене редова и колона, натписа (као на пример при врху придружити нумеричку вредност) као и формирања приказаног садржаја.</p> <p>Формирање табеле и припрема за штампу</p> <p>Истаћи важност лако читљивог приказа података при подешавању: висине</p>
--	--	--	--	--

				<p>колона и ширине редова, избору фонта и поравнања садржаја, истицања појединачних ћелија или опсега ћелија – уоквиравањем, бојењем или сенчењем. При том приказати могућности стилизовања ћелија унапред дефинисаним стиловима, као и конверзије опсега ћелија у табелу са већ дефинисаним изгледом које нуди програм.</p> <p>Представити опције за побољшање прегледности података груписањем редова и колона, као и замрзавањем изабране области (окна) како би иста била стално видљива при прегледу остатка садржаја радног листа.</p> <p>Указати на предности претходног прегледа пре саме штампе и опције: корекције маргина, оријентације и величине страница, области за штампу, прелома страница као и могућност понављања заглавља табеле на свакој одштампаној страници. Подсетити ученике на стандардна подешавања штампе са којима су се већ сусрели у програмима за рад са текстом (избор страна за штампу, број копија, обострана штампа, скалирање садржаја ...).</p> <p>За сваки пример демонстрирати селектовање: ћелија, опсега ћелија, зоне за штампање, приказ пре штампе, подешавање оквира ћелија и табеле, копирање, лепљење формула и функција и других садржаја, подешавање ширине колоне, висине реда, повезивање и центрирање садржаја у табелу (Wrap текст и Марге&Центер), форматирање слова и нумеричких података и израду и форматирање графикана.</p> <p>Рачунарство у облаку – дељене табеле</p> <p>Подсетити ученике на појам који су већ сретали, рачунарство у облаку. Нагласити две основе особине које рачунарство у облаку омогућава: креирање иотпремање датотеке. Објаснити креирање онлајн табеларног документа преко опције табеле Гугл табеле, унос и едитовање података, дељење табеле и права приступа (може да измени, може да коментарише и може да види).</p>	
По завршеној области/тем и ученик ће бити у стању да:	Рад с подацима и информацијама	2. ДИГИТАЛ НА ПИСМЕНО СТ (2)	визуализација података, дељене табеле,	<p>Дигитална писменост</p> <p>Заштита података</p> <p>Отворити наставну тему разговором са ученицима чији је циљ да осигура њихово разумевање природе личних података и начина на које се они деле и злоупотребљавају у дигиталном окружењу. Право на заштиту личних података и приватности јесте једно од основних људских права које је, наглим развојем дигиталне технологије и интернета, озбиљно доведено у питање. У ери великих података, лични подаци третирају се као „нова нафта”. Наставник треба да</p>	Формативн о, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика

<p>-чува и организује податке локално - у облаку;</p> <p>– одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу;</p> <p>– разликује основне интернет сервисе;</p> <p>– примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи;</p> <p>– приступа</p>	<p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Компетенција за учење</p>	<p>Заштита личних података.</p> <p>Права детета у дигиталном добу</p> <p>Отворени подаци</p>	<p>уозна ученике како се користе подаци које о корисницима интернета, њиховим активностима и понашању, прикупљају претраживачи интернет страница, саме интернет странице и друштвене мреже. Посебну пажњу треба посветити креирању личног профила ученика на интернету, било да је у питању играње видео-игара, друштвене мреже или веб-сајтови за учење.</p> <p>Наставник треба да упозна ученике и са правима детета прописаним Конвенцијом о правима детета и појасни да се она односе и на дигитално окружење. Уместо питања <i>да ли права детета важе и у дигиталном свету</i>, стручњаци су покренули друго питање: <i>како осигурати пуно поштовање права детета у дигиталном свету</i>. С обзиром на то да је Конвенција о правима детета најважнији међународни документ којим се штите права детета, наставник посебно треба да упозна ученике са чл. 2, 16, 17, 19, 34 и 35. Конвенције, стављајући их у контекст ризика и кршења права деце на интернету (изложеност дигиталном насиљу; говор мржње, стереотипу, предрасуде; изложеност непримерним садржајима; злоупотреба личних података и идентитета).</p> <p>Наставник треба да подстакне ученике да идентификују начине на које одрасли својим понашањем у дигиталном окружењу крше право детета на приватност, као и да им помогне да разумеју улогу одраслих (родитеља, наставника, креатора интернет садржаја и јавних политика) у заштити њихових права у дигиталном окружењу. Препознавање узрасних ограничења за коришћење различитих сервиса на интернету такође је од виталног значаја за осигурање безбедности ученика у дигиталном простору.</p> <p>Отворени подаци</p> <p>Наставник упознаје ученике са начинима сакупљања и обраде података. Предочава ученицима везу између грађанских права и обраде података, као и да Република Србија има институцију Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Уводи појам <i>отворени подаци</i> и појашњава начине проналажења, приступања и преузимања са нагласком да треба наводити извор са кога су преузети, приликом коришћења ових података. Посебну пажњу наставник треба да посвети објашњењу везе између отварања података и генерисања нових радних места, те остваривања економске добити кроз рад у професијама везаним за сакупљање података, администрацију база података, анализу података и сл.</p> <p>Вештачка интелигенција</p> <p>Како су за реализацију теме <i>Вештачка интелигенција</i> предвиђена два часа и један пројекат, препорука је да се на првом часу разматра тема Појам и примена вештачке интелигенције, а на другом <i>Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања</i>.</p> <p>Разговор са ученицима о овој теми пожељно је започети дискусијом, а као</p>	<p>Самоевалуациј и и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
--	---	--	--	--

<p>Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;</p> <p>– објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом;</p>				<p>пример теме за дискусију може послужити „Интелигенција у живом свету и код машина (вештачка интелигенција)”. Циљ ове дискусије је процена, да ли су ученици и колико упознати са развојем технологије из домена вештачке интелигенције на основу филмова, литературе коју читају, сазнања преко интернета... Пожељно је наводити ученике да опишу своја искуства кроз употребу „паметних” уређаја, шта очекују да ће се у будућности дешавати у овој области, на пример: да ли можемо ускоро да очекујемо роботе андроиде у непосредном окружењу, да ли ће машине „управљати” људима у блиској будућности... Приближити појам вештачке интелигенције као гране науке која тежи стварању „интелигентних програма и машина” којима се жели достизање свих нивоа људске интелигенције и што реалније симулирање људског понашања. Нагласити да се неке науке и научне дисциплине (рачунарске науке, математика, психологија, део биологије који се бави неруонима, социологија, филозофија...) интензивно баве питањима развоја и примене вештачке интелигенције. Објаснити најчешће коришћену скраћеницу за вештачку интелигенцију у стручној литератури <i>АИ</i> (Артифициал Интелигенце). Описати укратко појам „машинско учење”, напоменути да је данас развој машинског учења доминанта грана у развоју вештачке интелигенције, где се рачунарима омогућава да уче без експлицитног програмирања односно да користе алгоритме за уочавање образаца у подацима, на основу чега се одређује њихово даље понашање.</p> <p>Представити примере примене вештачке интелигенције у свакодневном животу. Приликом реализације ове теме препоручује се подела ученика у групе, ради истраживачког рада, током којег ће се детаљније упознати са неком од наведених примена.</p> <p>Оптичко препознавање знакова: Објаснити одакле потиче назив за ове технологије, односно дати термин на енглеском ОЦР (Оптицал Цхарацтер Рецогнитион). Уз коришћење скенера и неких од бесплатних алата објаснити препознавање текста као софтверску технологију која претвара слике бројева, слова, знакова интерпункције са штампаних или писаних докумената у карактере које читају други програми. Објаснити да су данас развијени алгоритми који могу да нпр. потпуно разликују рукописе две различите особе. Навести један од недавних примера примене ових алгоритама, који су настали развојем вештачке интелигенције, анализирани оригинални рукописи Виљема Шекспира стари пет векова да би се установило да ли је аутор свих рукописа исти човек.</p> <p>Препознавање лица: Технологија препознавања лица подразумева утврђивање идентитета на основу специфичних детаља људског лица. Препознавање лица може да се користи како би се људи идентификовали на фотографијама, видео записима или у реалном времену. Објаснити развој софтвера за препознавање</p>	<p>Практична провера- Вежба</p>
--	--	--	--	--	---

				<p>лица, који користи уређаје са сензорима помоћу којих се мапирају одређене карактеристичне црте лица: размак очију, носа, контуре усана, ушију, браде итд. Дигитална слика се упоређује са сликама у бази података. Објаснити да овакви аутоматизовани системи за идентификацију врше проверу идентитета појединаца веома брзо (у само неколико секунди, па и брже). Направити разлику између коришћења овог софтвера само за идентификацију и савременије верзије оваквих софтвера где се врши још сложеније мапирање израза лица да би се идентификовале емоције као што су гађење, радост, бес, изненађење, страх или туга на људском лицу помоћу софтвера за обраду слика. Дати пример друштвених мрежа где је коришћење алгоритама за препознавање лица врло изражено од почетка постојања оваквих мрежа, у вези са тим објаснити појаву таковања где се добровољно допуњује база лица која на крају припада приватној компанији. Такође, на примеру друштвених мрежа објаснити начин на који се врши анализа ставова и осећања на основу комуникације која се преко те мреже обавља. Објаснити да је оваква анализа потребна у комерцијалне сврхе компанијама да на основу позитивних или негативних коментара виде праву слику неког бренда, политичке фигуре...</p> <p>Паметни системи за превођење: Дати пример <i>Гугл преводиоца</i> као сервиса који користи систем за превођење заснован на вештачкој интелигенцији. Објаснити да је од прве верзије до ове која се сада користи овај систем вишеструко унапређиван. Упознати ученика са неким побољшањима која су уведена: дуално учење (дуал леарнинг) – сваки пут се унета реченица преводи не само у жељеном смеру, већ се превођење дешава и у обрнутом смеру, а идеалан резултат подразумева да се након сваког превођења добијени резултати подударају; мреже за промишљање (делибератион нетворкс) – исте реченице се преводе небројено много пута, те се у том процесу исправљају претходне грешке; заједничко тренирање (јоинт траининг) – када алатка у једној верзији превођења креира парове реченица, подаци се преносе на систем, те се примењују и на превођење у другом смеру; проверавање резултата – систем може да чита два превода истовремено (и са српског на енглески, и са енглеског на српски), и упореди преводе како би био сигуран да се све подудара, те елиминише грешке које доводе до непоклапања.</p> <p>Препознавање говора и коришћење гласовних асистената: Објаснити <i>Гугл асистент</i> као обједињен Гугл сервис где је гласом односно гласовним командама омогућено коришћење више апликација. Такође, у унапређеном сервису врши се анализа комуникације коју корисник има у оквиру Ало или сличних апликација на основу којих сервис креира предлоге прилагођене кориснику, поменути Гугл дуплекс сервис где дигитални асистент може да врши резервације и заказује састанке.</p>
--	--	--	--	--

			<p>Аутономна возила: Објаснити укратко и информативно концепт возила са аутономним управљањем, као и технологије које овакви аутомобили користе: радари, камере, ултразвук, сателитска комуникација, пренос података и коришћење сервиса у „облаку”. Направити анализу са ученицима у ком правцу ће се даље одвијати развој оваквих возила, одговорити на више питања: да ли ће у будућности аутомобил моћи да препозна власника и остале путнике у аутомобилу, на који начин ће се одвијати комуникација између возача и аутомобила, да ли ће такви аутомобили допринети већој безбедности у саобраћају или супротно.</p> <p>Вештачка интелигенција у видео играма: Упознати ученике са тим да примена вештачке интелигенције у видео играма представља понашање противничког играча у односу на наше потезе и да је највећа препрека за вештачку интелигенцију играње игре у реалном времену и кратко време у коме мора да се „одговори”. <i>Мортал Цомбат</i> је једна од најпопуларнијих игрица где су потези које је спроводио рачунар директно зависили од потеза које је спроводио играч или од позиције на којој се играч налазио. Ово је реализовано постојањем базе која се претраживала у циљу да се нађе потез који је најбољи у односу играчев потез. Ипак, захтеви игрице су били такви да је та претрага требала да буде јако плитка јер су резултати били потребни брзо у реалном времену. Поменути које су то најчешће технике које су потребне у видео играма да би биле занимљиве: налажење путање кретања, доношење одлука, тактичка и стратешка интелигенција и машинско учење (у које могу да се сврстају неуронске мреже и учење уз помоћ стабла претраге).</p> <p>Паметни градови: Објаснити концепт постојања паметних градова у којима би се, користећи најсавременије технологије, остварило повезивање свих сегмената града у циљу побољшања градских услуга и инфраструктуре, побољшања животне средине и квалитета живота грађана. Навести технологије чији је развој врло важан да би се овако нешто остварило: интернет мрежа (у овом тренутку постављање 5Г технологије); сензори који су уграђени у сваки физички уређај који је саставни део интернет мреже, од паметног сата преко паметних аутомобила, медицинских уређаја, до паметне куће и паметне градске инфраструктуре и свих система и услуга; обрада велика количина података генерисаних паметним градом применом вештачке интелигенције. Велики број паметних апликација у граду може играти кључну улогу за функционисање паметног града, од побољшања саобраћаја преко паметног управљања паркингом до сигурне интеграције аутономних возила. Анализирати са ученицима у којим сегментима коришћење вештачке интелигенције може најбоље помоћи у руковођењу таквим градом: аутономно планирање руте јавног превоза, управљање електричном мрежом, паметно управљање саобраћајем, знатно</p>	
--	--	--	--	--

			<p>убрзане и скраћене поштанске услуге...</p> <p>Вештачка интелигенција на друштвеним мрежама и на интернету: описати улогу алгоритама вештачке интелигенције у одабиру садржаја који се приказује корисницима на интернету и на друштвеним мрежама. Навести примере који приказују како се на основу претходно понашања корисника одређују рекламне поруке које ће му се приказати, објаве пријатеља на друштвеним мрежама које ће му бити приказане (нагласити да се скоро никада не приказују све објаве свих пријатеља), препоруке за филмове које треба да погледа и слично. Дискутовати како данас и рангирањем редоследа садржаја различитих претрага управљају алгоритми вештачке интелигенције, као и могуће последице тога на креирање јавног мњења. Дискутовати примену вештачке интелигенције у системима за филтрирање нежељене поште и скренути пажњу ученицима на то да услед грешака у тим системима неке поруке могу погрешно бити класификоване као нежељене.</p> <p>Садашњост и будућност вештачке интелигенције: Представити етику вештачке интелигенције као део етике технологије специфичне за роботе и друга вештачко интелигентна бића. Размотрити са ученицима на које све начине развој вештачке интелигенције може имати утицај на будући живот човека кроз аспект економије и неопходан развој технологије. Разматрати са ученицима ефекат на радна места, аутоматизацију одређених послова и стварање нових, од којих неки још и не постоје. Напоменути да је у мају 2018., на снагу ступила Општа регулатива Европске уније о заштити података. Ово је узроковано данашњом појавом да се рачунарски алгоритми интензивно користе за профилисање људи, тј., за аутоматизовану обраду приватних података да би се проценили лични аспекти попут економског стања, здравља, склоности, интересовања, понашања, итд. Софтверу, у чије функционисање обичан човек нема увид, се може препустити да самостално, без људске интервенције, донесе неку одлуку која утиче на живот човека, на основу анализе неке базе података. Такође, подаци који су сакупљени у бази података могу да буду пристрасни или некоректни. Општа регулатива Европске уније о заштити података је значајна, јер забрањује, осим у изузетним случајевима, доношење одлука засновано само на аутоматизованој обради података, и истиче право на „људску интервенцију”. Забрана укључује и профилисање људи које доводи до дискриминације на основу специфичних категорија личних података. Напоменути да је један од највећих ризика у будућности коришћење вештачке интелигенције у нехумане сврхе (на пример, рачунарски контролисано оружје које, када се активира, може самостално да донесе одлуку о избору мете и примени смртоносне силе).</p>	
По	Рад с подацима и	3.	Рачунарство	

<p>завршеној области/тем ученик ће бити у стању да:</p> <p>– унесе серију (низ) података;</p> <p>– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...);</p> <p>– графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма);</p> <p>– унесе табеларне</p>	<p>информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>РАЧУНАРСТВ</p> <p>О</p> <p>(12)</p> <p>Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Јупутер, Оцтаве, Р, ...</p> <p>Унос података у једнодимензионе низове.</p> <p>Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање).</p> <p>Графичко представљање низова</p>	<p>отворени подаци,</p> <p>инфографик</p>	<p>Осим у програмима за табеларна израчунавања анализу података могуће је вршити и у специјализованим програмским језицима и окружењима. У данашње време најпопуларнија окружења тог типа су Јупутхер/Путхон, Р студио и Матлаб тј. Оцтаве. Овај приступ анализи података често не одмењује него допуњује програме за табеларна израчунавања. Подаци се из информационих система и репозиторијума отворених података често могу добити у форматима програма за табеларна израчунавања. Програми за табеларна израчунавања су веома погодни за преглед тих података и могу се веома једноставно користити за унос, измену и једноставније обраде података. Са друге стране, обрада података из програмских језика доноси одређене предности и нове квалитете.</p> <p>о Једна од важних предности је то што је сваки поступак обраде података експлицитно записан и лако га је поделити са другима у текстуалном облику (није потребно објашњавати шта је потребно урадити кроз кориснички интерфејс апликације). Разумевање смисла добијених статистика много је једноставније када се гледа експлицитно описани алгоритам који их описује, него када је поступак израчунавања раштркан кроз ћелије табеле (а у неким случајевима, попут сортирања, потпуно сакривен).</p> <p>– Лако је пронаћи готова решења и прилагодити их нашим потребама (модификацијом и проширивањем преузетих скриптова).</p> <p>– Примена постојећих анализа на нове податке постаје веома једноставна, јер скриптови који описују поступак остају неизмењени и само је потребно изменити назив датотеке у којој се подаци налазе. На пример, ако желимо да израчунамо просечни број изостанака за 10 најбољих ученика у одељењу у програм за табеларна израчунавања бисмо увезли податке из електронског дневника, затим бисмо их сортирали по просечној оцени опадајуће и онда бисмо у неку ћелију унели формулу у којој би се израчунавао просечан број изостанака првих 20 врста тако сортиране табеле. Ако бисмо исту анализу хтели да урадимо за неко друго одељење или за исто време у наредном полугодишту, исти низ акција (увоз података у табелу, сортирање, додавање формуле за просечан број изостанака) бисмо морали да поновимо и у другој табели. Са друге стране, та анализа се може описати веома једноставним скриптом који се затим може применити на било које одељење (једноставном изменом имена датотеке у којој се подаци о том одељењу налазе) или на ажурирану табелу за подацима (једноставним поновним покретањем скрипта).</p> <p>– Обрада више скупова података истовремено се своди на то да се скрипт који обрађује податке из једне датотеке окружи петљом у којој се из листе узима једна по једна путања до датотеке са подацима који ће се обрађивати (на пример, у петљи је могуће обрађивати једно по једно одељење).</p> <p>Иако су сви подаци који се обрађују обично записани табеларно, једноставније</p>	
--	--	--	---	---	--

<p>податке или их учита из локалних датотека и снимих их;</p> <p>– изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...);</p>		<p>података.</p> <p>Унос и представљање табеларно записаних података.</p> <p>Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...).</p> <p>Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).</p> <p>Груписање података и одређивање статистика за сваку групу.</p> <p>Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и</p>		<p>анализе обично подразумевају анализе појединачних врста тј. колоне, тако да се за почетак може претпоставити да су подаци који се обрађују записани у облику низа (листе, вектора) података. Приказати како се у програмском језику могу унети низови података разног типа (низови целобројних вредности, низови реалних вредности, низови ниски, низови логичких вредности).</p> <p>Приказати ученицима основне начине анализе низова података (коришћењем библиотечке функционалности): израчунавање дужине низа података, израчунавање збира, просека (аритметичке средине), најмање и највеће вредности (минимума и максимума), сортирање података у неоппадајућем и нерастућем редоследу, филтрирање (издвајање елемената низа који задовољавају дато својство), пресликавање (примену одређене функције тј. трансформације на сваки елемент низа) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у низу). Описати смисао сваке од наведених статистика и њихово коришћење увежбавати на реалним примерима из домена блиских ученицима.</p> <p>Приказати ученицима могућност визуализације низова података у различитим облицима (линијски графикон, стубичасти графикон, секторски (пита) графикон).</p> <p>Иако се сви табеларно записани подаци могу представити појединачним низовима (где сваки низ чува податке из појединачне колоне), програмска окружења за анализу података пружају специјализоване структуре за представљање табеларно записаних података. Приказати поступак анализе појединачних колоне табеле или групе колоне (на пример, у табели која садржи имена, презимена ученика и закључне оцене из свих предмета, приказати израчунавање просечне или минималне оцене за сваки предмет). Приказати поступак сортирања табеле на основу неког кључа (вредности неке колоне), филтрирање табеле (издвајање врста које у некој колони садрже вредност која задовољава дати критеријум) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у некој колони).</p>	
---	--	--	--	---	--

		<p>безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја).</p>			
<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <p>– сарађује са Осталим члановима групе у свим Фазама пројектног задатка;</p> <p>– сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка;</p>				<p>Пројектни задаци</p> <p>Осам часова током године предвиђено је за израду и евалуацију пројектних задатака. Наставник може да одабере како ће тих осам часова распоредити током школске године (на пример, могуће је свих осам часова реализовати на самом крају школске године, а могуће је 4 часа реализовати на крају првог, а 4 часа на крају другог полугодишта).</p> <p>Наставник дефинише неколико тема пројектних задатака које погодују развијању међупредметних компетенција, подстичу иницијативу и креативност, функционализују раније стечена знања, као и формирање вредносних ставова ученика. И у овом разреду, пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета. Теме треба да буду што ближе реалном животу и релевантне за ученике. Приликом дефинисања тема пројектних задатака, наставник може да се ослони и на пројекте који су реализовани претходне школске године и пројектне теме повеже са утврђивањем и евалуацијом њихових резултата.</p> <p>Ослањајући се на праксу утврђену у претходна три разреда, наставник реализацију пројектног задатка у највећој мери препушта ученицима. Ученици бирају једну од понуђених тема, а затим, у оквиру својих тимова, самостално планирају фазе реализације, у складу са расположивим временом, ресурсима и сложености одабране теме. Наставник има улогу ментора – он прати и благо усмерава ученике док пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник подстиче ученике да темељно осмисле сваки од корака,</p>	

<p>– самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима;</p> <p>– креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;</p> <p>– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника;</p> <p>– вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>				<p>дискусију у оквиру тимова и сараднички долазе до решења. Циљ наставника је да, током реализације пројектних задатака, креира образовно окружење које погодује развијању и неговању: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа.</p> <p>На крају пројеката, ученици треба да сумирају резултате и изведу закључке. Пожељно је да се главни закључци визуелно прикажу, у форми инфографика и презентују наставнику, осталим ученицима, али и ширем аудиторијуму (могу се поставити на интернет, приказати родитељима, ...). Најбоље би било да наставник унапред припреми туторијале за израду инфографика и подстакне ученике да их изуче код куће, а да у школи примене приказане технике.</p> <p>и наставку су предлози пројектних задатака за тему анализе података која је заступљена у осмом разреду кроз све три области (<i>ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство</i>). Поред ове, наставник може ученицима понудити одређени број пројектних задатака на тему <i>Управљање дигиталним уређајима</i>. При дефинисању теме пројеката наставник може да се ослони на предлоге дате у наставку или да у складу са њима предложи нове теме.</p> <p>1. Пројектни задатак на тему прикупљања и анализе података</p> <p>и складу са основним концептом предмета у 8. разреду, овај пројекат би било пожељно урадити тако што би се прикупили подаци (на пример, помоћу онлајн упитника), једноставно обрадили у програмима за табеларна израчунавања, а затим детаљније анализирали из специјализованог програмског окружења и програмског језика. Примери тема за пројектне задатке су:</p> <p>– <i>Сврха и начини на које се користи дигитална технологија у мојој школи.</i></p> <p>Ученици састављају листу релевантних питања, креирају онлајн упитник, прикупљају и обрађују податке које, затим приказују у форми инфорграфике.</p> <p>– <i>Шта желимо – будућа занимања.</i> Ученици бирају најмање три образовна профила средње школе коју би желели да упишу и за сваки је потребно да пронађу податак о минималном потребном броју бодова за упис прошле године (http://www.упис.мпн.гов.рс/). Податке агрегирају у дељеној табели са дозволом за унос измена. Дељена табела може да садржи: презиме и име ученика осмог разреда, одељење, шифру првог профила, минимум бодова за први профил, шифру другог профила, минимум бодова за други профил, шифру трећег профила и минимум бодова за трећи профил. Више ученика заједнички обрађује исту дељену табелу коришћењем одговарајућег софтвера „у облаку”. Наставник приказује поступак преузимања већ креиране табеле офлајн уз објашњење како се таква табела може прилагодити и допунити онлајн, обликовати уз употребу одговарајућих алата. На основу података из табеле, ученици креирају одговарајући инфорграфик.</p> <p>– <i>Завршни испит: моја школа и школе из окружења.</i> На интернету, ученици</p>	
---	--	--	--	--	--

				<p>проналазе податке који се односе на постигнућа на завршном испиту – просечан број бодова са сва три теста, просечан број бодова на основу успеха; пореде постигнућа на завршном испиту са бодовима на основу успеха; утврђују праведност оцењивања у школама; пореде школе, приказују закључке у форми инфорграфика.</p> <p>– <i>Анализа прошлогодишњих пројеката.</i> Резултате прошлогодишњих пројеката ученици могу да обраде по месецима, а затим и да утврде чињенице попут просечног броја посетилаца, прегледа видео-тutoriјала...</p> <p>– <i>Популарни филмови и музика.</i> Ученици на интернету проналазе отворене податке о филмовима или музици, врше анализе тих података и изводе интересантне закључке (на пример, проналази најпопуларније глумце или редитеље који су највише експериментисали тиме што су снимали и веома популарне и веома непопуларне филмове).</p> <p>– <i>Анализа саобраћајних несрећа.</i> На основу отворених података о саобраћајним незгодама ученици доносе закључке о ризичном понашању у саобраћају.</p> <p>– <i>Занимљиве статистике у НБА.</i> На интернету, ученици проналазе податке о учинку појединих кошаркаша и покушавају да о њима прикупе интересантне статистике, на пример, да пронађе себичне играче који су имали највећи проценат утакмица са трипл-дабл учинком у којима је њихов тим изгубио, а затим добијене резултате приказују у форми инфографика. Пожељно је да сви инфографици буду приказани на сајту школе, а неки од њих и коришћени у пракси: на родитељским састанцима, приликом представљања школе родитељима будућих првака и сл.</p> <p>– Пројектни задатак за тему Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја)</p> <p>– зависности од инфраструктуре школе (поседовања Андроид уређаја, ЛЕГО ЕВ3 робота, мицро:бит или Ардуино уређаја) и претходног искуства ученика реализовати у оквиру ове теме минипројекат посвећен управљању дигиталним уређајима (програмирање уређаја) на крају године након реализације теме <i>Рачунарство</i>.</p> <p>Захваљујући употреби паметних телефона у свакодневном животу, телефоне можемо користити за контролу различитих уређаја и робота. На пример, робот може да зна где се налази и где у зависности од информација које је добио од ГПС сензора паметног телефона; такође може остварити своје кретање кроз сензор оријентације телефона; Штавише, уз помоћ телефона, тачније екрана осетљивог на додир, корисник може лако да прикупи различите информације о понашању робота или физичког и дигиталног уређаја; Коначно, робот може искористити камеру на телефону као „очи” за кретање и детектовање предмета у</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>простору. Све ове функције могу се имплементирати са Андроид уређајима и ЛЕГО ЕВ3 роботима, мицро:бит или Ардуино. Користећи графичко окружење Апп Инвентора могуће је да ученици на основу претходних знања из програмирања креирају апликацију за паметни телефон. Кроз овај модул се ученици подучавају о креирању апликација за покретање уређаја/робота повезујући своја знања са знањима која стичу из предмета Техника и технологија. Такође, кроз овај модул ученици се упознају са основама Интернет ствари (ИоТ) тако што ће ученици креирати апликације које се могу повезати са физичким и дигиталним уређајима свуда око нас.</p> <p>Ученици могу да направе апликације које контролишу светла, дугмад, зујалице, моторе, роботе, електричне уређаје и све већи спектар дигиталних уређаја. Могу се користити сензори за снимање података, и то температуре, звука, интензитета светлости, боје, влаге, покрета, додира, број откуцаја срца и још много тога. За креирање ИоТ апликација потребни су уређаји као што су Ардуино или мицро:бит који се могу повезати с различитим уређајима (моторима, сензорима) са којима може да се комуницира преко паметног телефона.</p> <p>Укратко описати улогу основних елемената радног окружења одабраног програма за израду мобилне апликације (менија, палета са алаткама, едитора, картица, статусне линије...). Увести појмове: компоненте, догађаји, понашање апликације (шта ће се десити са апликацијом ако корисник кликне на дугме, ...).</p> <p>Приликом рада са компонентама разумети разлику између видљивих и невидљивих компоненти. Својства компоненте су попут ћелија у програмима за прорачуне: могу се мењати и дефинисати им почетно стање да ли су видљиве или не. Описати улогу основних компоненти (Усер Интерфеаце компоненте, Лауоут компоненте, Медиа компоненте, Дравинг и Аниматион компоненте, Мап компоненте, Сенсор компоненте, Социал компоненте, Стораге компоненте, Цоннецтивиту компоненте, ЛЕГО® МИНДСТОРМС® компоненте, Ехпериментал компоненте) и њихових својстава (особина). Свака компонента може имати методе, догађаје и својства. Упознавање са основним концептом рада мобилних апликација. Упознати се са начинима повезивања физичких и дигиталних уређаја. Већина модерних апликација не изводи гомилу инструкција 5. унапред одређеном редоследу; уместо тога, оне реагује на догађаје - најчешће догађаје које покреће крајњи корисник апликације. На пример, ако корисник притисне дугме, апликација одговара обављањем неке операције (нпр. слање текстуалне поруке,...). За телефоне и уређаје са екраном осетљивим на додир, поступак превлачења прстију преко екрана је још један догађај. Апликација може да одговори на тај догађај (превлачења прста преко екрана) тако што ће повући линију од тачке у којој је прст прво дотакао екран до тачке где прст више није у контакту са екраном. Упознавање са основним типовима догађаја: кориснички догађај, догађај повезан са временом, догађај анимације и екстерни догађај.</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>Подсетити ученике о разгранатим структурама које „раде” по принципу „постављања питања” апликацији. То значи да је потребно пратити податке које је апликација сачувала и на основу одговора одредити правац (грану) извршавања, односно манипулисања подацима. Такве апликације имају условне гране, потребно је обновити гранање кроз блокове <i>иф</i> и <i>иф-елсе</i> са којима су се ученици раније сретали код блоковског програмирања. На пример, ако је играч освојио више од 90 поена онда је играч победио. Поред постављања питања и гранања на основу одговора, одговор на догађај може бити и понављање одређене операције више пута. Кроз блокове <i>фор еач</i>, <i>вхиле</i>... до представљени су циклуси. Будући да управљач догађаја извршава одређене блокове, често је потребно да се прате одређене информације. Информације се чувају у променљивима, које се дефинишу у уређивачу блокова. Променљиве се тумаче као својства компоненте, али нису повезане ни са једном посебном компонентом. у апликацији за игру, на пример, можете дефинисати променљиву резултат, а након неког догађаја (клика на дугме,...) ће доћи до промене њене вредност. Подсетити ученике да променљиве привремено чувају податке док се апликација извршава; када се апликација „затвори”, подаци се губе и више нису доступни. Објаснити ученицима да је понекад потребно да апликација памти податке не само док се извршава, већ и када је затворена, а затим и када је поново покренута. На пример, ако желите да апликација прати најбољи скор игре, потребно је сачувати ове податке тако да буду доступни следећи пут када неко игра. Подаци који се чувају чак и након затварања апликације називају се трајни подаци и чувају се у некој врсти базе података. Објаснити разлику између уграђених и дефинисаних функција (процедура). Нпр. ученици креирају процедуру за израчунавање удаљености између две тачке коришћењем ГПС. Поновна употреба блокова (процедура) не мора нужно бити ограничена на само једну апликацију.</p>	
--	--	--	--	---	--

Напомена: КОРЕЛАЦИЈА

Битно је напоменути да постоји корелација са свим наставним предметима коју је најлакше остварити при изради пројеката. Са којим предметима ће бити остварена корелација превасходно зависи од теме и свеобухватности пројекта.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак и инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у току савладавања програма предмета.</p> <p>Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу (практичан рад као и усмено одговарање) у евиденције наставника: број јављања (тачни одговори): за једно јављање / тачно одрађен задатак +, за јављање више пута / више тачних задатака ++, за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања / проналажење других решења за задатак 5, ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодрађена домаћа задатка 1.</p> <p>Напомена: водити рачуна о: - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива</p> <p>- Писане онлајн провере, квизови: Бодовање: 35-49% оцена 2 50-74% оцена 3 75.89% оцена 4 90-100% оцена 5</p> <p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у електронским свескама...), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (апликација, табела...).</p>	<p>- континуирано</p> <p>- након завршетка теме</p> <p>- по потреби</p>

	<p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– понекад је самосталан у решавању проблема и</p> <p>у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;</p> <p>– не изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– критички не расуђује;</p>	<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције: Прва два пара која ураде добијају + или 5 (у зависности од тежине задатка)</p>	<p>- по потреби</p>
<p>Ангажовање и активности ученика у настави</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>		

НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

- с просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих)
- с што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- с размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Вредновање ученика са тешкоћама у развоју

Елементи вредновања:

- и Однос према раду
- и Праћење постављених задатака
- и Уважавање других ученика и наставника, праћење правила понашања на часу, доношење прибора за рад.

Основна школа „Вук Караџић“ Криваја

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета физичко и здравствено васпитање

за 7. разред

за период 2022-2026. године

Одељења: 7₁, 7₂

Наставница:

Милица Павлица

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења физичког васпитања биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21. ЗОСОВ

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

41. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;

18. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti razvoj ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
19. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
20. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
21. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и одобробити животиња;
22. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
23. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
24. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
25. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
26. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
27. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
28. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
29. развијање позитивних људских вредности;
30. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
31. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
32. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

80. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања упредвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

81. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: седми

Недељњи фонд часова: 3

Годишњи фонд часова: 108

<i>Р.б. теме</i>	<i>Наставна тема</i>	<i>Број часова по теми</i>	<i>Број часова</i>	
			<i>Обраде</i>	<i>Остали типови</i>
1	Теоријски део	4	4	0
2	Тестирања	6	0	8
3	Атлетика	15	2	12
4	Одбојка	19	6	6
5	Кошарка	12	2	8
6	Рукомет	12	2	6
7	Фудбал	11	4	8

8	Вежбе на справама и тлу	14	2	10
9	Плес и ритмика	6	2	6
10	Полигони	4	2	6
11	Стони тенис	5	2	4
	Укупно часова	108	28	80

месеци	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
наставне теме										
Теоретски део	1	1					1			1
Тестирања	3									3
Атлетика	9								6	
Одбојка		12					7			
Кошарка			6					6		
Рукомет			6					6		
фудбал				4					5	2
Вежбе на справама и тлу				6	8					
Плес и ритмика						6				

Полигони					2	2				
Стони тенис								5		
Полигони										
Стони тенис										

Предметни исходи По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>- Објасни својим речима сврху и значај вежбања</p> <p>користи основну терминологију вежбања</p> <p>- Упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак</p>	<p>-компетенција за учење - комуникација - рад са подацима и информацијама - Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Кључни појмови садржаја: Здравље, физичка активност, вежбање, превенција, исхрана, спортско рекреативне активности.</p> <p>Теорија</p> <p>упознавање са планом и Програмом</p> <p>хигијена, правилно држање тела</p> <p>Тестирања</p>	<p>ТЕОРИЈА</p> <p>Упознавање ученика са основним појмовима: здравље, хигијена, исхрана, здрави стилови живота. Упућивање на значајне изворе знања (литература о здрављу, исхрани, уџбеник из биологије, интернет...); израда панона на одређену тему; упознавање са значајним датумима (Светски дан хране, Дан здравља); међупредметна корелација – ученика са базичним моторичким способностима и</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено одговарање.</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодия та и током појединих</i></p>

<p>3 Комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу</p> <p>доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама</p> <p>користи елементе технике у игри</p> <p>примењује основна правила кошарке у игри</p> <p>учествује на унутародељенским</p>		<p>Висина и тежина</p> <p>Скок у даљ из места</p> <p>Издржај у згибу</p> <p>Претклон</p> <p>Трчање на 30м</p> <p>Трчање на 500 – 800м</p> <p>Бацање медицинке</p> <p>Одбијање лопте од зид</p> <p>Атлетика</p> <p>Техника спринтерског трчања Ниски и високи старт Техника штафетног трчања Скок у вис оплорачно</p> <p>Скок у даљ увинуће</p> <p>Припрема за крос</p>	<p>методама за њихово побољшање. Израда личних картона за евиденцију реализације програма вежбања и праћење напретка.</p> <p>Тестирање</p> <p>Упознавање ученика са тестовима моторичких способности и начином њиховог извођења. Припрема наставника за часове тестирања, припрема и провера мерних инструмената и реквизита.</p> <p>Упознавање ученика са индивидуалним планом вежбања, вођењем личне евиденције о реализацији вежбања у ванчасовним активностима.</p> <p>Атлетика</p> <p>Упознавање ученика са основним појмовима – атлетика, атлетске дисциплине,</p>	<p><i>часова</i></p>
---	--	--	--	----------------------

<p>такмичењима</p> <p>9. одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p> <p>користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игрипроцени сопствене могућности за вежбање у гимнастици</p>		<p>Увежбавање одређених елемената</p> <p>Бацање кугле из места</p> <p>Бацање кугле из залета</p> <p>Скок у вис леђна техника</p> <p>Одбојка</p> <p>Одбојкашки ставови; одбијање лопте прстима; одбијање лопте чекићем; школски сервис; тенис сервис; смечирање; блокирање;</p> <p>Правила; игра уз примену правила.</p> <p>Кошарка</p> <p>Основни кошаркашки ставови</p> <p>Хватање и додавање лопте у</p>	<p>вишебоји. Примена различитих метода и дидактичких средстава у усвајању моторних вештина и умења значајних за учење и побољшање технике трчања, скокова, прескока. Примена помоћних средстава у настави (схеме, тлоцрти, дијаграми, графикони, видео записи). Упућивање на додатне изворе (интернет, литература из атлетике). Међупредметна корелација – Историја – Античка Грчка, Олимпијске игре...), Музичка култура – ритам. Одлазак на градски стадион, праћење међушколских и других атлетских такмичења.</p> <p>Одбојка</p> <p>Упознавање ученика са историјатом одбојке. Примена одговарајућих методских поступака за обучавање ученика ради усвајања основних облика кретања и контроле лопте. Примена фронталног рада,</p>	
--	--	--	--	--

<p>64) изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу</p> <p>65) игра народно коло</p> <p>66) изведе кретања у различитом ритму</p> <p>67) изведе основне кораке плеса из народне традиције других клтура</p>		<p>месту и кретању</p> <p>Вођење лопте</p> <p>Десни двокорак</p> <p>Пивотирање</p> <p>Спјање елемената у целину</p> <p>Провера обрађених елемената</p> <p>Финте шута и додавања</p> <p>Блокаде</p> <p>Укрштено додавање осмице</p> <p>Контра напад</p> <p>Скок шут</p> <p>Игра са применом правила</p> <p>Фудбал</p> <p>Контрола лопте у месту и кретању; ударци по лоти унутрашњом страном стопала, хрптом стопала, спољашњом страном стопала. Ударци по лопти главом; пријем</p>	<p>индивидуалног и групног рада у савлађивању технике; упознавање са индивидуалном, групном и тимском тактиком. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, видео запис); упућивање на додатне изворе знања (спортска литература, интернет). Учење правила игре 60) примена знања кроз суђење на одељенским турнирима; упућивање ученика на израду паноа са темама из одбојке (историјат, елементи технике, тактике, правила игре...). Одлазак на школска атлетска такмичења и друга атлетска такмичења на нивоу града.</p> <p>Фудбал</p> <p>Упознавање ученика са историјатом фудбала. Примена одговарајућих методских поступака за обучавање ученика ради усвајања основних облика кретања и контроле лопте.</p>	<p>Примена фронталног рада,</p>
---	--	--	---	---------------------------------

		<p>полувисоких и високих лопти; правила: игра уз примену правила.</p> <p>Гимнастика</p> <p>Колут напред до става раскорачног</p> <p>Летећи колут</p> <p>Премет странце у обе стране</p> <p>Став на шакама</p> <p>Колут напред мост</p> <p>Ниска греда статав</p> <p>Прескоци</p> <p>Партер</p> <p>Мост вага свећа</p> <p>Прескакање вијаче</p> <p>Прекопит преко козлића</p>	<p>индивидуалног и групног рада у савлађивању технике; уознавање са индивидуалном, групном и тимском тактиком. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, видео запис); упућивање на додатне изворе знања (спортска литература, интернет). Учење правила игре и примена знања кроз суђење на одељенским турнирима; упућивање ученика на израду паноа са темама из фудбала (историјат, елементи технике, тактике, правила игре...).</p> <p>Одлазак на школска фудбалска такмичења и друга фудбалска такмичења на нивоу града.</p> <p>Кошарка</p> <p>Уознавање ученика са</p>	
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу - игра народно коло - изведе кретања у различитом ритму - изведе основне кораке 		<p>Сттони тенис</p> <p>Форхенд ударац; бекхенд ударац; сервис; игра у дублу; правила.</p> <p>Плес</p> <p>Народно коло</p> <p>Валцер</p> <p style="text-align: center;">а</p>	<p>историјатом кошарке. Примена одговарајућих методских поступака за обучавање ученика ради усвајања основних облика кретања и контроле лопте. Примена фронталног рада, индивидуалног и групног рада у савлађивању технике; упознавање са индивидуалном, групном и тимском тактиком. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, видео запис); упућивање на додатне изворе знања (спортска литература, интернет). Учење правила игре С примена знања кроз суђење на одељенским турнирима; упућивање ученика на израду панона са темама из рукомета (историјат, елементи технике, тактике, правила игре...).</p> <p>Одлазак на школска кошаркашка такмичења и друга кошаркашка такмичења на нивоу града.</p> <p>Гимнастика</p>	
---	--	--	--	--

<p>плеса из народне традиције других клттура</p>			<p>Упознавање ученика са појмом гимнастике, вежби на справама и тлу, историјатом гимнастике, мушким и женским гимнастичким дисциплинама. Указати на значај гимнастике за правилан психо-физички развој. Упознавање са појмовима чување, асистирање и помагање као и њиховим значајем за безбедност ученика и вежбача. Припрема наставника за часове, припрема и провера справа и реквизита, обезбеђивање услова за безбедан рад и вежбање. Примена одговарајућих методких поступака у обуци и вежбању, који су пре свега, у складу са моторичким умењима и моторичким способностима ученика, као и расположивим материјално-техничким условима у школи. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, дијаграми, видео запис);</p>	
--	--	--	---	--

			<p>упућивање на додатне изворе знања (спортска литература, интернет). Посета и праћење школских гимнастичких такмичења, као и других гимнастичких такмичења на нивоу локалне заједнице. Омогућавање међупредметне корелације (Историја - античка Грчка, Олимпијске игре; Музичка култура- ритам, музика за саставе на тлу).</p> <p>Стони тенис</p> <p>Припрема наставника за часове, примена одговарајућих методских поступака у обуци елемената технике у складу са моторичким умењима и интересовањима ученика. Примена различитих дидактичких средстава у настави(схеме, дијаграми, видео запис); посета школским такмичењима у стоном тенису..</p> <p>Плес</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Упознавање ученика са историјатом плеса, као и основним појмовима – балет, народни плесови, латино-амерички плесови, , спортски плесови, стандардни плесови. Припрема наставника за часове, примена одговарајућих методских поступака у обуци елемената технике у складу са моторичким умењима и интересовањима ученика. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, дијаграми, видео запис); упућивање на додатне изворе знања (литература, интернет). Упућивање ученика на израду паноа на задату тему (врсте плесова, историјат плесова, одећа за плесаче, народна фолклорна традиција...).</p> <p>Упућивање ученика на рад у паровима, формирање група са посебним задацима (извођење заједничке кореографије,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>одељенско такмичење у народним и стандардним плесовима). Посета наступима и концертима плесних група и фолклорних удружења на нивоу локалне заједнице.</p> <p>Омогућавање међупредметне корелације – Музичка култура-музика за балет, валцер, народне плесове</p>	
--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај ученика приликом вежбања, избор вежби за учење и вежбање, прилагођавање вежби, начина и врста оцењивања,)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време	
	Оцену одличан (5)	- Формативно		Свакодневно	
Степен реализације	примена и	<p>добија ученик који: остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања,</p>	<p>оцењивање: јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији</p>	<p>- Учествовање на кросу оцењује се оценом 5 у наставнички дневник - Вођење вежби обликовања и загревања + - асистирање друговима приликом рада + - потстицање других на рад + - ношење опреме на крају године +</p>	<p>бележење током године</p>

задатака. радних а и извођење	Оцену врло добар (4) добија ученик који: који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања	наставника		
		- Усмено одговарање ученика који су ослобођени дела наставе или целог практичног дела наставе	Свеобухватност одговора Повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби
		-Редовност доношења опреме	За три недоношења опреме -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење опреме 5	Свакодневно током године, праћење/ пресек на крају године
		Прегледање свлачионица	Уредност Све забележено са часова	У току школске године

		<p>Оцену добар (3) добија ученик који: остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика</p>	<p>Правилно извођење уз бројање ритма вежби загревања и вежби снаге</p>	<p>Учесталост активности на часовима Ангажовање самостално и у пару/групи Активно учешће у раду</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек на крају године</p>
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који: остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним</p>	<p>Одговоран однос према раду</p>	<p>Правилно извођење задатих елемената у индивидуалним или екипним спортовима 5</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
			<p>Исказано интересовање за спортове</p>	<p>Ангажовање и труд Поштовање задатог материјала и инструкција</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>

		образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика,		Сарадња у пару или групи	
		Недовољан (1) добија ученик који: не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан	- Вођење личне хигијене у току вежбања и након завршеног вежбања	Ученици су награђени +	По потреби
наста ВИ	сарадња у	– показује изузетну самосталност уз активности и ангажовања.(5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4) – показује делимични степен активности и	Вођење евиденције од -Успешности наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)	-Све што је рађено на часу налази се у -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним	-Пресек стања по

		и показује мањи степен активности и ангажовања. (2) и не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)		

и групном раду, раду у пару (ангажовање, производи

-Учешћу на такмичењима

-Несебичном пружању помоћи другим ученицима

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА
ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК 8.РАЗРЕД за
период 2022/2026. година

Милица Митрушић

Напомена: Све евентуалне корекције плана наставе српског језика биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И

ВАСПИТАЊА Сврха програма образовања

42. Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, физичке, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.

43. Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развој друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

33. развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;

34. подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;

35. оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;

36. оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;

37. развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;

82. омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања; развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;

83. усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;

84. уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;

развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;

4 поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;

- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

10. развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;

основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;

11. поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;

68) упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;

оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);

развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;

развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;

увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);

оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;

69) упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;

поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;

развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;

поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);

70) усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности

71) упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;

72) развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;

навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;

подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;

подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);

73) васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;

развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

Оперативни задаци:

61) савладавање главних правила акценатске норме књижевног језика

62) обновили, савладати и делимично проширити садржаје из претходних разреда из граматике и правописа

63) формирати критеријуме за самосталан избор, анализу и процену уметничких дела доступних узрасту

64) упознати технику писања реферата

65) овладати расправом као обликом усменог и писменог изражавања

- систематизовати градиво из свих програмско-тематских подручја

Садржаји програма	Обрада	Утврђивање	Систематизација	Укупно
Језик	16	15	13	44
Граматика	14	12	11	37
Правопис	2	3	2	7
Књижевност	34	14	12	60
Школска лектира	24	11	10	45
Домаћа лектира	10	3	2	15
Култура изражавања	7	15	10	32
Говорно изражавање	1	1	1	3
Писмени изражавање	6	14	9	29
Укупно	57	44	35	136

Редни број теме	Назив теме	Кључни појмови	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
------------------------	-------------------	-----------------------	--	-------------------------	------------------	---	--

1.	Језик	<p>-Развој српског књижевног језика</p> <p>-Језик свакодневне комуникације</p> <p>-Грађење речи</p> <p>-Фонетика</p> <p>-Морфологија</p> <p>-Синтакса</p> <p>-Акцентска норма</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција и Естетичка компетенција</p>	<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – објасни настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – сврста српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; – именује дијалекте српског језика; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – издвоји делове творенице и препозна основне моделе њиховог грађења; – користи садржаје из граматике обрађене у претходним разредима и повеже их са новим градивом; 	<p>CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)</p> <p>CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима</p> <p>CJ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српскога језика</p> <p>CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)</p> <p>CJ.3.3.3. зна и у свом говору примењује акценатску норму</p> <p>CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези са њима)</p> <p>CJ.2.3.1. Одређује место акцента у речи</p> <p>CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: ученици уочавају промене у графемама и лексици српског језика кроз време</p> <p>-Ученици развијају позитиван однос према значају Вукове реформе и посебности српског језика</p> <p>Препознавање на примерима различитих функционалних стилова</p> <p>С обнављају стечена знања о синтагмама</p> <p>-уочавају значења сваке од појединих врста зависних реченица</p> <p>-Речи настале претварањем</p> <p>-Различита вежбања у творби речи</p> <p>-Примена стечених знања о проклитикама и енклитикама на различитим примерима у тексту и Самоевалуација и евалуација</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задатак- Радна свеска Писана провера- вежба</i></p>
----	-------	---	---	--	--	---	--

	<p>-Правопис</p> <p>-Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену</p> <p>-Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме)</p> <p>-Генитивни знак</p> <p>-Црта и цртица; други интерпункцијск и и правописни знаци</p>		<p>– доследно примени правописну норму;</p> <p>– примени основна правила о распореду акцената;</p> <p>– уочи разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила;</p> <p>– пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова;</p> <p>– уочи разлику између речи и лексеме;</p>	<p>CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима</p> <p>CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева</p> <p>CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: текстова, табела</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке</p> <p>-Дата правописна правила ученици примењују у говорној култури</p> <p>Корелација: страни језици, информатика</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Презентације ученика, панои</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Писана провера- вежба дебата</i></p>
--	---	--	---	---	--	---

2.	Језичка култура	<p>-Текстови писани различитим функционалним стилима</p> <p>-</p> <p>Лексикологија</p> <p>-Расправа и есеј на задату тему</p>	<p>-Компетенција за учење у Рад са подацима информацијама - Комуникација - Дигитална компетенција Естетичка компетенција</p>	<p>– пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова;</p> <p>– напише приказ, расправу и краћи есеј;</p> <p>– користи речник, енциклопедију и лексикон;</p> <p>– уочи манипулацију у пропагандним текстовима;</p>	<p>CJ.1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан</p> <p>CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај</p> <p>CJ.3.2.1. организује текст и логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслове деловима текста CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Ученици развијају своју писменост</p> <p>-Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају кретивност</p> <p>-Одговарањем на различите теме ученици негују врлине и позитивне вредносне системе - Многобројним примерима ученици евалуирају своје знање -Ученици практично примењују усвојена теоријска знања о речима, реченици и падежима - Самостално примењују правописна правила Самоевалуација и евалуација Корелација: веронаука, народна традиција, историја, музичко</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Провера</i></p>
----	-----------------	---	--	---	---	---	--

		<p>-Језичке вежбе</p> <p>-Говорне вежбе</p> <p>-Изражајно казивање стихова, јачање вербалног самопоуздања</p>		<p>– повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту</p> <p>– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања;</p> <p>– тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове;</p> <p>– критички промишља о стварности на основу прочитаних дела;</p>	<p>SJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>SJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)</p> <p>SJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан</p> <p>SJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Јавним излагањем ученици развијају реторичке способности</p> <p>-Изражајним казивањем стихова потврђују лепоту народног стваралаштва</p> <p>-Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Корелација: реторика, историја,</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>
--	--	---	--	---	--	---	--

3.	Књижевност	<p>-Лирика</p> <p>-Епика</p> <p>- Драма</p> <p>-Научно популарни текстови</p> <p>-Домаћа лектира</p> <p>-Књижевно-теоријски појмови</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Естетичка компетенција</p>	<p>– истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;</p> <p>– повеже писце и дела из обавезног дела програма од 5. до 8. разреда;</p> <p>– издвоји основне одлике књижевног рода и врсте у конкретном тексту, као и језичко-стилске карактеристике текста у склопу интерпретације;</p> <p>– уочи слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање;</p> <p>– повеже књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом;</p> <p>– одреди временски оквир у којем је писац стварао;– разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;</p>	<p>CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (умена и ауторска књижевност) CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани, неримовани; осмерац и десетерац) CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог, монолог CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја) CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: тему, мотив, фабулу, време и место радње, лик... CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломка, ликов, карактеристичних ситуација CJ.2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре књижевноуметничком тексту CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликов карактеристичних тема и мотива</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Изражајним читањем ученици утичу на говорну културу -Читањем самостално доносе закључке о стваралаштву појединих писаца -Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак -На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими. -Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву -Познавањем стваралачког опуса неког писца ученици самостално закључују о вредностима тих дела -Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве -На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача -Упоређују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике Самоевалуација и евалуација Повезивање са савременошћу Корелација су другим предметима: српски, ликовно, веронаука, географија</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Рад на тексту-групни рад</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера-вежба</i></p>
----	------------	---	--	---	--	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: Сл. гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у савладавању програма предмета, </p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> процесу се неће извршавати испитивање, </p> <p> ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5); </p>	<p> - Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника </p> <p> -Комисија ученика и наставница </p>	<p> Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања 5 Ко не зна одговор - </p>	<p> Свакодневно бележење током године </p>
	<p> ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4); </p>	<p> - Усмено одговарање </p>	<p> Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Хоризонтално и вертикално повезивање градива </p>	<p> По потреби, бар једном у полугодишту </p>
	<p> врло добар (4); </p>	<p> -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију </p>	<p> За три недоношења домаћег -1 у свеску, а након опомене и у дневник </p>	<p> Свакодневно током године праћење </p>

			Прегледање свески	Уредност Све забележено са часова	На крају наставне године
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);	- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене	Бодовање: 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	Након сваке теме
			- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
		ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби
			Читалачки дневник	Уредно вођење + Изузетно детаљно, свеобухватно и комплетно 5	Крај школске године
		веома висок степен ангажовања ученика (5)	Вођење евиденције од стране наставника о:		-Пресек стања по тримесечјима
		висок степен ангажовања ученика (4)	-Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима)	-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима	
		уз ангажовање ученика (3)			

ангажовање ученика (2)

<ul style="list-style-type: none"> -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима (позориште) -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, различитих врста излагања		
--	--	--

- Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада
- Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)
- Спреман је да помогне другима
- Иницијатива и квалитет продукта

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРЕДМЕТ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

44. РАЗРЕД ШКОЛСКЕ 2022/2023. ГОДИНЕ

Наставница : Данијела Лазић

Недељни фонд часова: 2

Уџбеник: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 8. РАЗРЕД

НАСЛОВ УЏБЕНИКА:

АУТОР(И):

Литература за наставнике: Right on - Приручник за наставнике са кодом за Online Practice, Золтан Резмувеш; дигитални уџбеник Остала наставна средства: СРТ (classroom presentation tool)– дигитални, интерактивни уџбеник са интегрисаним аудио и видео садржајима; аудио CD, DVD, DVD радни листови и упутства за наставнике; тест генератор. НАПОМЕНА: Додатни дидактички материјал за наставнике и ученике омогућен је на интернет страницама издавача

ИЗДАВАЧ:

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању јесу:

- 38.** развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова,
- 39.** стицање позитивног односа према сопственом језику и културном наслеђу, као и према другим језицима и културама, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији,
- 40.** стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

85. унапређивање знања из страног језика, која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља,

86. усвајање норми вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који се учи,

87. подстицање на даље учење истог или другог страног језика, било самостално или на вишем нивоу образовања.

У процесу учења страних језика ученик богати себе и, упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН НАСТАВНИКА

Ред. број наставне теме	НАСТАВНА ТЕМА / ОБЛАСТ	Број часова по теми	обраду	остале типове часова
1.	STARTER	2	0	2
2.	UNIT 1 Everyday life	9	6	3
3	UNIT 2 Travel the world	9	5	4
4	UNIT 3 What's next?	9	5	4
5	UNIT 4 Can we help?	9	4	5
6	UNIT 5 Breakthroughs	9	5	4
7	UNIT 6 For all tastes	11	5	6
8	ПРВИ ПИСМЕНИ ЗАДАТАК	3	0	3
9	ДРУГИ ПИСМЕНИ ЗАДАТАК	3	0	3
10	ПРОВЕРА ЗНАЊА	4	0	4
УКУПНО		68	30	38

Начин остваривања програма и провере остварености исхода :

циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе битно је значење језичке поруке

наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа

сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се евалуира и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту

ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину

са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, одговарајући часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;

наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;

језички садржаји се усвајају кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја

ОБЛАСТ / ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; 74) разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости; - размене неколико информација у низу које се односе на радње и ситуације у садашњости; - поштују правила учтивих комуникација - разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - размене једноставније
STARTER	Сарадња; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Компетенција за учење; Дигитална компетенција	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3.1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18.	

			<p>информације личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања.</p> <p>-препознају и именују Present simple /continuous</p> <p>-праве контраст у употреби поменутих времена</p> <p>-лоцирају глаголе стања(stative verbs)</p>
1. Everyday life	<p>Сарадња; Комуникација; Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Дигитална компетенција</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18.</p>	<p>По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, и догађаја у прошлости; - размене неколико информација у низу о искуствима, и догађајима у прошлости; - опишу искуства и догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање способности у садашњости; - саопште своје и туђе способности у садашњости; - размене неколико информација о способностима у садашњости; - опишу историјски догађај из циљне културе; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања; - размене неколико</p>

		<p>2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.16. 3.1.17</p>	<p>повезаних информација у вези са осећањима; - исказу и образложе осећања.</p> <p>-иденмтификују past simple/ past continuous</p> <p>- обележе, артикулишу и у реченици употребе past simple/ past continuous</p> <p>-разјасне и праве контраст у употреби past simple/ past continuous</p> <p>-лоцирају и идентификују грађење present perfect-a</p> <p>-конструишу реченице користећи present perfect</p> <p>-рашчлањују и идентификују разлику између present perfect -a и past simple tense-a</p> <p>-демонстрирају и препознају употребе чланова</p> <p>-склапају кључне реченице које су неопходне за свакодневну конверзацију (Everyday English)</p>
2.Travel the world	<p>Дигитална компетенција; Решавање проблема; Естетичка компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.</p>	<p>По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују бића, места и предмети и дају препоруке; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на будуће радње и предвиђања; - размене неколико исказа у вези са будућим радњама и предвиђањима; -</p>

		<p>1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12</p> <p>2.1.13. 2.1.15. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26.</p> <p>2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10</p>	<p>саопште будуће радње и предвиђања; - разумеју једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагују на њих;</p> <p>изразе допадање и недопадање уз једноставније образложење; - разумеју једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагују на њих; - изражавају мишљење, слагање/неслагање и дај у кратко образложење .</p> <p>-препознају и идентификују облике за изражавање будућности(will +base infinitive, going to, present continuous)</p> <p>-у реченици употребе облике за изражавање будућности</p> <p>-конструишу реченице користећи различите облике за изражавање будућности</p> <p>-лоцирају условне реченице (First conditional)</p> <p>-конструишу условне реченице(First conditional)</p> <p>склапају кључне реченице које су неопходне за свакодневну конверзацију (Everyday English)</p>
3.What's next?	<p>Сарадња; Комуникација;</p> <p>Дигитална компетенција;</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10.</p>	<p>По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему ; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање бића, предмета и места; - опишу догађаје</p>

	<p>1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10.</p>	<p>из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - размене неколико информација у низу о карактеристикама бића, предмета и места ; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања ; - опиш у 66) упоред е жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговор е на њих уз одговарајуће образложење ; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности 67) хипотетичких ситуација; - размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама . -лоцирају условне реченице (Second conditional) -конструишу условне реченице(Second conditional) .- у реченици употребе reflexive pronouns -склапају кључне реченице које су неопходне за свакодневну конверзацију (Everyday English)</p>
--	---	--

<p>4</p> <p>Can we help?</p>	<p>Сарадња; Комуникација; Дигитална компетенција; Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11.</p>	<p>По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на осећања; - размене неколико повезаних информација у вези са осећањима; - искаже и образложе осећања; - разумеју једноставније текстове који се односе на могућности; - размене неколико информација које се односе на могућности; - разумеју једноставније текстове који се односе на способности, обавезе, предлоге и савете, и реагује на њих; - размене неколико информација које се односе на способности, обавезе, предлоге и савете; - разумеју једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагују на њих; - размене једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту</p> <p>Вежбају question forms</p> <p>Лоцирају и идентификују gerunds и phrasal verbs</p> <p>-у реченици употребе gerunds и phrasal verbs</p> <p>- склапају кључне реченице које су неопходне за свакодневну конверзацију (Everyday English)</p>
<p>5</p> <p>Breakthrou</p>	<p>Сарадња; Комуникација;; Дигитална компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10.</p>	<p>По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју краће низове исказа који се односе на количине</p>

ghs		1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.9. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.12. 3.1.13. 3.1.14. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.21. 3.1.22	и цене; - размене информације у вези са количинама ценама; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и давање препорука; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - размене информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; идентификују грађење пасива - конструишу пасивне реченице - класификују и вежбају облике пасива за сва времена -лоцирају кључне предлоге склапају кључне реченице које су неопходне за свакодневну конверзацију (Everyday English)
-----	--	---	---

6 .For all tastes	Компетенција за учење; Сарадња; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.1.27. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.7. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис појава и догађаја; - размене информације које се односе на опис појава и догађаја; - повежу неколико исказа у краћи текст којим се описују појаве и догађаји - разумеју општи смисао и главне информације из текстова који се односе на прошлост; размене неколико информација у низу о догађајима у прошлости; - опишу догађаје из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину; - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења, планова и намера; - саопште своја и туђа мишљења, планове и намере; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање могућности и хипотетичких ситуација; - размене неколико информација у низу о могућностима и хипотетичким ситуацијама С лоцирају и препознају Reported Speech -конструишу реченице користећи индиректни говор -вежбају индиректни говор (Reported Speech/ Statements /Indirect questions and imperatives) исклапају кључне реченице које су неопходне за свакодневну конверзацију (Everyday English)
-------------------	--	--	---

Преглед облика и метода рада, и начина провере постигнућа, корелација, активности ученика и наставника:

Технике/активности Током часа се препоручује динамично смењивање

<p>Облици рада Фронтални, индивидуални, и пару, групни.</p>	<p>Методе рада аудио- лингвална, рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави</p>	<p>Процена и провера постигнућа Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови језичких вештина и различите технике формативног оцењивања.</p>	<p>Корелација српски језик и књижевност, грађанско васпитање, ЧОС</p>	<p>Активности ученика Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, раде пројекте.</p>	<p>Активности наставника Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.</p>
--	---	--	--	--	---

техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.). Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). Мануелне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера и сл.). Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.). Игре примерене узрасту. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „текућих проблема” у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење” исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). Разумевање писаног језика: – уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...); –

препознавање везе између група слова и гласова; – одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби. Писмено изражавање: – повезивање гласова и групе слова; – замењивање речи цртежом или сликом; – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова. Увођење дечије књижевности и транспоноване у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз. Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године

Програм наставе и учења из историје за ОСМИ разред

2022-2026. година

Наставник:
Берислав Кангрга

Напомена: Све евентуалне корекције плана наставе историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

(Израђен је на основу програма наставе и учења за 8. разред ОШ, у Просветном гласнику број 11, од 15. августа 2019. године)

ЗОСОВ

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

45. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
46. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
47. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
48. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
49. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
50. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
51. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
52. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
53. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
54. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
55. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
56. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
57. развијање позитивних људских вредности;
58. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
59. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
60. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
61. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
62. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Предметни циљеви

Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Предметни исходи	Стандарди	компетенције Опште међупредметне	Назив теме / садржај	садржаја Кључни појмови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
<ul style="list-style-type: none"> - именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - именује Савремено доба и наводи граничне догађаје - користи основне историјске појмове - пореди историјске периоде - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду - пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихових сазнајних вредности 	<p>ИС.1.1.1. именује и разликује основне временске одреднице</p> <p>ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода</p> <p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.5. уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости</p> <p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p>	<p>- Компетенција за учење; Дигитална компетенција;</p> <p>- Рад са подацима и информацијама Комуникација</p>	<p style="text-align: center;">41. тема</p> <p style="text-align: center;">Основи проучавања прошлости</p> <p style="text-align: center;">(2o+1y+0,5п=3,5)</p> <p>Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана.</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио-визуелни, усмена сведочанства, дигитални)</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Историјски извори, историјски периоди,</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: уџбеника, илустрација, шема, графикана</p> <p>Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима савременог доба, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету из савременог доба...</p> <p>Проналажење примера извора за период Савременог доба од стране ученика</p> <p>Коришћење БИГЗ-овог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима и др.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Посматрањем наставника</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Истраживачки задаци везани за ист.изворе из Савременог доба</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p>

<p>88. Користи основне историјске појмове</p> <p>89. Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту - Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени) - Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи - Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност -Изражава своје ставове на аргументован начин</p> <p>90. Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>91. Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>92. Препознаје основне карактеристике различите идеологија</p> <p>93. Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера</p> <p>94. Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора</p> <p>95. Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>96. Упоредије, анализира и уочава разлике између свог и ставова других</p> <p>97. Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету -Употребити податке из табле у једноставном истраживању - Наведете специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у савременом добу</p> <p>98. Анализирајући дате примере уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу</p> <p>99. Идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту - Уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности -Наведе примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p> <p>ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>Рад са подацима и информацијама; Одговорно учење у демократском друштву;</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>Комуникација</p>	<p>5 тема</p> <p>Европа, свет и српски народ у југословенској држави у периоду између два рата</p> <p>(10o+8y+1π+1c=20)</p> <p>Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједиња, међународно признање и границе). Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот). Југословенска краљевина (простор, становништво и друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање).</p> <p>Истакнуте личности: Николај П Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, Иван Мештровић</p>	<p>национализам, милитаризам, фашизам, комунизам, пеницилин диктатура, Шестојануарска криза, стварање Југославије, Велика економска криза, стварање Југославије, Велика економска криза, стварање Југославије,</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: српским језиком (Дучић, Нушић) географија (Европе, Света, Југославије), веронаука, ликовно (споменичко наслеђе међуратног периода, Дали, Пикасо, М.П. Барили), музичко (Химна Југославије), грађанско (људска права, тоталитарне идеологије) кроз интегративну наставу и тематско повезивање. Стално коришћење историјске карте. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (Друштво народа, тоталитарне идеологије), илустрација (плакати), ППТ, видео записа (убиство краља Александра у Марсеју и др.), квиз на кахуу и др. Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернет страница, енциклопедија, ради израде панова, кратких записа, кратких излагања Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоevalуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Посматрање наставника</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и у групи</i></p> <p><i>Самоевалуација</i></p> <p><i>12. евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Дебата</i></p> <p><i>Мини истраживачки задаци (пројектни задаци, породична и локална историја)</i></p> <p><i>Домаћи задаци редовност</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Есеј, прича</i></p> <p><i>Показивање на карти</i></p>
--	--	--	--	---	--	---

<p>-Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>-Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском на основу датих примера</p> <p>-Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>-Користи основне историјске појмове</p> <p>-На карти показује места где су се десили одређени догађаји</p> <p>75) Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у Савременом добу</p> <p>76) Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>77) Самостално или у групи реализује једноставне задатке</p> <p>78) Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>79) Препознаје основне карактеристике различитих идеологија</p> <p>80) Пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у Савременом добу</p> <p>81) Изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера</p> <p>82) Уочава пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора</p> <p>83) Анализира и процењује ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>84) Упоредује, анализира и уочава разлике између свог и ставова других</p> <p>85) Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом свету</p> <p>-Употреби податке из табеле у једноставном истраживању -Повезује визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни) -Уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима -Објасни значење појмова геноцид и Холокауст</p> <p>-Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији</p> <p>86) Идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле</p> <p>ИС.2.2.1. уме да закључи о ком догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије</p> <p>ИС.3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости</p> <p>ИС.3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)</p>	<p>Сарадња; друштво</p> <p>Естетичка компетенција; Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>Комуникација; Одговорно учење у демократском друштву</p> <p>Комуникација; Одговорно учење у демократском друштву</p>	<p>68) тема Други светски рат (70+6у+1п+1с=15)</p> <p>Свет у рату –узроци, међународне кризе, сукоби и освајајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зараћене стране, савезништва, фронтони, најважније операције, нови начини ратовања, ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата и победа Антифашистичке коалиције.</p> <p>Југославија и српски народ у рату–улазак у рат, војни пораз, окупација, подела, киселиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и грађански рат; војне операције, живот у рату.</p> <p>Последице рата–људски и материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције, уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине, стварање ОУН.</p> <p>Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз Тито, Милан Недић, Анте Павелић, Диана</p>	<p>Светски рат, гето, Холокауст, геноцид, Аушвиц, Јасеновац, људска права, расизам, антисемитизам, антифашизам</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима: географија (фронтони, битке: Свет, Европа, Југославија), ликовно (карикатуре, плакати) и грађанско васпитање (људска права, савези), кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура (односи између великих сила), илустрација (плакати), питања, филмова (нпр. Дечак у пругастој пицаи, Дара из Јасеновца и др.), ППТ, шеме и табеле</p> <p>Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панона, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Хибридна настава: коришћење е-уџбеника, едмодо платформе и др.</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p> <p>Обележавање места великих страдања српског и других народа у Другом светском рату (27. јануар, 22. април...и др.)</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и групи (нпр пројектна настава, активности...)</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p> <p><i>Домаћи задаци</i></p> <p><i>Писана провера</i></p> <p><i>Вежба 15 минута</i></p> <p><i>Индивидуални рад: мини истраживање (пројектни задаци-Моја породица у Другом светском рату и др.), панои, предавања и др.</i></p> <p><i>Учествовање у неговању сећања</i></p> <p><i>Посматрање наставника</i></p> <p><i>Сумативно оцењивање</i></p>
---	--	---	---	--	--	---

<p>И Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>Користи основне историјске појмове и Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту и Наведите специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савременом добу</p> <p>и Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја и Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила, позиција Србије и Југославије и Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности</p> <p>и Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва</p> <p>и Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>и Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву</p> <p>и Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом</p> <p>и Презентује самостално, или у групи, резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ</p> <p>и Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала -Препозна на примерима из савремене историје важност поштовања људских права -Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле</p> <p>ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана</p> <p>ИС.1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</p> <p>ИС 2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје</p> <p>ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p> <p>ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p> <p>ИС.3.2.4. уме да одреди на основу</p>	<p>Компетенција за учење;</p> <p>информацијама;</p> <p>Одговорно учење</p> <p>Естетичка компетенција;</p> <p>у демократском друштву;</p> <p>Дигитална компетенција;</p>	<p>4. тема</p> <p>Европа, свет и српски народ у југословенској хладног рата (7o+5y+1n+1c=14)</p> <p>Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе,</p> <p>интеграције, покрети еманципације-покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура.</p> <p>Југославија и српски народ после Другог светског рата- изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање, неспорност, свакодневница, популарна култура, нове тенденције у култури.</p> <p>Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Меир, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мендела, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић.</p>	<p>једнопартијски систем</p> <p>СФРЈ,</p> <p>енергија,</p> <p>атомска енергија,</p> <p>правна,</p> <p>ОУН;</p> <p>подела,</p> <p>постављање и</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике</p> <p>Корелација са сродним предметима: географија (ОУН, ЕУ, блоковска подела, несврстани, СФРЈ, Србија), ликовно (плакати, карикатуре) и музичко</p> <p>Битлси), верска настава, грађанско васпитање (антиратни и антирасни покрети, демократија), српски језик (Иво Андрић) кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, филмова (Европске интеграције, ратна жаришта и др.), ППТ, шеме, табеле..</p> <p>Упућивање ученика на додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Коришћење е-уџбеника,</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације</p> <p>самоевалуације</p> <p>Коришћење ресурса локалне историје</p>	<p>Формативно,</p> <p>свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>рада у пару и групи</p> <p>Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Писана провера</p> <p>Карта</p> <p>Индивидуални рад: панои, ППТ - мини истраживање (пројектни задаци): Моја породица у СФРЈ; личности. догађаји</p> <p>Учествовање у неговању сећања</p> <p>Посматрање наставника</p> <p>Сумативно оцењивање</p>
---	---	---	---	---	---	--

<p>- Доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима</p> <p>Користи основне историјске појмове</p> <p>- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту</p> <p>- Наведите специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у Савременом добу</p> <p>- Анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја</p> <p>- Пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности</p> <p>- Препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва</p> <p>- Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу</p> <p>- Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву</p> <p>- Повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом</p> <p>- Презентује самостално, или у групи, резултате једноставног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе користећи ИКТ</p> <p>- Препозна историјску димензију политичких, културних и технолошких промена у савременом свету и републици Србији -Изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајних вредности</p> <p>- Анализира историјске догађаје и појаве на основу доступног аудио-визуелног материјала -Препозна пропаганду, стереотипе, идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији</p> <p>- Наведите примере како су идеје о родној верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва;</p>	<p>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</p> <p>ИС 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</p> <p>ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје</p> <p>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</p> <p>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</p> <p>ИС.1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч</p> <p>ИС.1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике</p> <p>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</p> <p>ИС.1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле</p> <p>ИС.1.2.6. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми графикана</p> <p>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p> <p>ИС 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</p> <p>ИС 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости</p> <p>ИС.2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора</p> <p>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p> <p>ИС 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања</p> <p>ИС 3.2.7. уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип)</p>	<p>Рад са</p> <p>Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција;</p>	<p>С тема</p> <p>Европа, свет и ерпска држава и народ у савременим процесима</p> <p>(5o+5y+0,5п+1с=11,5)</p> <p>Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају XX и на почетку XXI века-криза СФРЈ 80-их година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових држава, интернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене 2000.године, република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања ЕУ, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница</p>	<p>револуција, популарна култура, миграције, НАТО бомбардовање, операције Олуја и Бљесак, Дејтонски споразум, Косово и Метохија</p>	<p>Република Србија, транзиција, тероризам, дигитална</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Корелација са сродним предметима: географија (пад Берлинског зида, ЕУ, Распад СФРЈ, Србија), ликовно (плакати, катинатура), грађанско васпитање (тероризам), биологија (еколошки покрети), информатика (интернет, Четврта индустријска револуција, мобилна телефонија, апликације) кроз интегративну наставу и тематско повезивање</p> <p>Коришћење уџбеничких текстова, историјских извора и њихова анализа</p> <p>Стално коришћење историјске карте</p> <p>Комбиновање различитих</p>
--	--	---	---	---	---	--

врста дидактичког
материјала: карикатура,
илустрација, филмова
(НАТО агресија 1999,
Распад СФРЈ и др.), ППТ,
шеме, табеле..
Упућивање ученика на
коришћење уџбеника,
додатне литературе,
интернета, енциклопедија,
ради израде паноа, кратких
записа, кратких излагања
Хибридна настава:
коришћење е-уџбеника,
едмодо платформе и др.
Постављање ученика у
различите ситуације
евалуације и
самоевалуације
Коришћење ресурса
локалне историје

Формативно, свакодневно
оцењивање усмених
одговора ученика
Процењивање
рада у пару и
групи
Самоевалуација
на крају месеца и
током појединих
часова
Домаћи задатак
Писана провера
Карта
Индивидуални
рад: панои, ППТ
и мини
истраживање
(пројектни
задаци):нпр.
Моја породица 90-их и
00-их; личности. догађаји
Учествовање у
неговању сећања
Посматрање наставника
Сумативно оцењивање

<p>визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући историјски период, догађај и век ; лоцира на историјској карти најважније појмове Савременог доба у излагању историјске наративе користи основне научне појмове;</p>	<p>ИС.1.1.4. уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.8. именује најважније појаве из опште историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</p>	<p>Рад са подацима и информацијама, Комуникација</p>	<p>Иницијално тестирање, Систематизација Историјска карта, личности, догађаји... (4 с)</p>	<p>Сви наведени</p>	<p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: ленте времена, мапе ума, табеле Проверавање знања историјско-географских појмова, кроз испитивање на карти Коришћење е-уџбеника и едмодо платформе, каху квиза</p>	<p>Иницијално тестирање Карта - провера градива из целокупне историје 8. разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да покажу за 45 секунди Прегледање свески Израда ленти времена Самоевалуација и евалуација</p>
--	---	--	--	---------------------	---	---

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- у просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- у што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима
- у размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- у коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: "Сл. гласник РС", бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у свакој области програма предмета;</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg); font-size: small;">провежу се: квалитет и квантитативна, резултатна, процесна и вредностина, ученичких поступака и процедура; да се оствари циљева и стандарда постигнућа у свакој области програма предмета; да се оствари циљева и стандарда постигнућа у свакој области програма предмета; да се оствари циљева и стандарда постигнућа у свакој области програма предмета.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p> <p>-Комисија ученика и наставница</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -</p> <p>Учесталост јављања и распоред јављања по месецима</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p> <p>Пресек стања по тромесечју</p>
	<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p> <p>-Редовност доношења домаћег-гугл учионица</p>	<p>Свеобухватност одговора Хронолошка прецизност Сналажење на карти Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>За редовно доношење домаћег задатка оцене 1-5</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p> <p>Свакодневно током године, праћење/ пресек стања на полугодишту</p>
	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; 	<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност</p> <p>Све забележено са часова</p>	<p>На крају наставне године</p>
	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере</p> <p>Ученици дају самопроцену оцене</p> <p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Бодовање:</p> <p>40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p> <p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>Након сваке теме, 4 пута годишње, по две по полугодишту, а по 1 у ванредној ситуацији.</p> <p>По потреби</p>

Ангажовање ученика у настави.

са другима напредовање. активно учествовање у и
настави, сарадњу исказано интересовање и
мотивацију за учење и одговоран однос према раду,
постављеним задацима,

	<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која ураде добијају +5 Остали који успешно ураде + Ометају друге и не раде задато -</p>	<p>По потреби</p>
		<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова -5 за 45 секунди За4-4 3-3 2-2 1-1</p>	<p>На крају школске године</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања (2) – не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1) 	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима, Данима сећања, обележавању важних датума -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда панона, ППТ, различитих врста излагања --Пројектне активности 	<ul style="list-style-type: none"> -Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација,...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта - Сећање на важне догађаје -иницира и учествује 	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета географија за 8. разред
за период 2022-2026.године

Одељења: **8-1,2**

Наставнице:
Гордана Карабасил
Андреа Риго Форо

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења географије биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама ЗОСОВ-а (Службени гласник РС , бр.55/2013,101/2017,10/2019,27/2018) и Правилника о програму наставе и учења (Просветни гласник, Београд, 15.8.2019. бр.11)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

63. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
64. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
65. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
66. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
67. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
68. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
69. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
70. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
71. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
72. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
73. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
74. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
75. развијање позитивних људских вредности;
76. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
77. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
78. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
79. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
80. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ учења *географије* је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.

ОБЛАСТ / ТЕМА	МЕСЕЦ										ОБРАДА	УТВРЂИВАЊЕ	СВЕГА	
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ	6											4	2	6
2. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ	3	8	6	8								16	9	25
3. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ				1	6	3	9	7				17	9	26
4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ										4		3	1	4
5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА										2		1	1	2
6. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ										1	2	2	1	3
УКУПНО	9	8	6	9	6	3	9	7	7	2*2c	43	23*2c	68	

Предметни исходи	Стандарди	компетиције међупредметне Опште Компетенције	Назив теме / садржај	појмови Кључни	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
------------------	-----------	---	-------------------------	-------------------	--	--

<p>одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем;</p> <p>учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије.</p> <p>анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p>	<p>Основни ниво ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ.1.4.1.препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p> <p>Средњи ниво ГЕ.2.1.1.одређује стране света у простору и на географској карти ГЕ.2.1.2. одређује положај места на географској карти ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава географске чињенице- објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ.2.1.4.приказује понуђене географске податке на некој карти картографским средствима, графиком, табелом, шемом</p> <p>Напредни ниво ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте</p>	<p>Компетенција за учење; Рад са подацима информацијама Естетичка компетенција Дигитална компетенција Комуникација</p>	<p>1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ (4 O+2Y=6) Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграцион 100. процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. Символи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева.</p>	<p>географски положај, границе и величина територије Србије,</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, тематске карте, презентације.. Коришћење е -уџбеника: видео записи са питањима.</p>	<p><i>Иницијално тестирање</i> <i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Нема карта Писана</i> <i>провера-вежба 10. мин</i></p>
--	---	---	---	--	--	---

<p>учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p> <p>опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије;</p> <p>класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне;</p> <p>анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије;</p> <p>класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије;</p> <p>наводи начине коришћења вода Србије;</p> <p>препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода;</p> <p>доведе у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора.</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ1.2.3.именује Земљине сфере и препознаје њихове основне одлике</p> <p>ГЕ.1.4.1.препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ГЕ.2.1.2.одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава гео.чињенице,објекте,појаве</p> <p>13. процесе и односе који су представљени моделом,сликом,графиком,та белом,шемом</p> <p>ГЕ.2.1.4.приказује понуђене географске податке на некој карти картографским средствима,графиком,табелом,шемом</p> <p>ГЕ.2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице- објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама</p> <p>ГЕ.2.4.1.описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије</p> <p>Напредни ниво</p> <p>ГЕ.3.1.1.доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката,појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој</p> <p>87) размештај привреде и пр. делатности</p> <p>ГЕ.3.4.1.објашњава географске везе и законитости у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p>	<p>околина</p> <p>ичка компетенција; Комуникација Сарадња Одговоран однос према Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална</p>	<p>2.</p> <p>ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE</p> <p>ОДЛИКЕ</p> <p>СРБИЈЕ</p> <p>(16 O+9Y=25)</p> <p>Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. Утицаји ерозивних и акумулативни</p> <p>69) процеса на човека. Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији.</p> <p>Подземне воде Србије. Реке Србије. Језера Србије. Заштита вода и заштита од вода. Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског света</p>	<p>физичко-географске одлике Србије</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: ППТ, видео материјали, пројектна настава Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања, квиз..</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера 15 мин. Са неком картом Карта -појмови</i></p>
---	--	---	--	---	---	--

<p>анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи; изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; израђује и анализира графичке приказе структура становништва; објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи;</p>	<p>Основни ниво ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове С становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ.1.2.3. именује Земљине сфере и препознаје њихове основне одлике ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и гране ГЕ.1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе Средњи ниво ГЕ.2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава гео. чињенице, објекте, појаве и процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом, шемом ГЕ.2.1.4. приказује понуђене гео. податке на немој карти картографским средствима, графиком, табелом, шемом ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање (природно и механичко) и структуре становништва ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене регије Напредни ниво ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе географске карте ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p>	<p style="text-align: center;">Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама Дигитална Комуникација Сарадња Одговоран живот у демократском друштву Естетичка компетенција;</p>	<p style="text-align: center;">3. ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ 170+9У=26 Кретање броја становника и њихов просторни размештај. Природно кретање. Миграциони процеси. Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика. Прва насеља у Србији. Село и рурални процеси. Градови. Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. Природни ресурси и привредни развој. Друштвени услови привредног развоја и промене и структури привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај и географски простор. Туризам и трговина.</p>	<p style="text-align: center;">друштвено-географске одлике Србије</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте и географског атласа и неме карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: питања, ППТ, видео-записа..е учбеника Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p style="text-align: center;"><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</i> Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера- вежба 15 минута Карта – појмови</p>
---	---	--	--	---	--	---

<p>учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p> <p>описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти.</p>	<p>Основни ниво ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>Средњи ниво ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице, објекте, појаве и процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом, шемом ГЕ.2.1.4. приказује понуђене географске податке на некој карти картографским средствима, графиком, табелом, шемом</p> <p>Напредни ниво ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе географске карте</p>	<p>друштву Комуникација, Сарадња, Одговоран живот у демократском Естетичка компетенција; Дигитална компетенција Компетенија за учење; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>4. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ (30+1У=4)</p> <p>Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији.</p>	<p>природна и културна баштина Србије</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Користити разноврсне технике/методе и облике рада Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Стално коришћење географске карте и атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: питања, ППТ, видео-записа.. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, презентација, кратких записа, кратких излагања Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра Самоевалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера Карта- појмови</i></p>
---	---	--	---	---	---	---

<p>учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p> <p>препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода;</p> <p>доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;</p> <p>кретање броја становника, природни прираштај и миграције;</p> <p>изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва;</p> <p>изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике;</p> <p>израђује и анализира графичке приказе структура становништва;</p> <p>објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља;</p> <p>уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности;</p> <p>доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине;</p> <p>препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине; описује</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ГЕ.1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ.1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привр. делатности и гране</p> <p>ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ГЕ.2.1.3. препознаје и објашњава гео. чињенице, објекте, појаве и процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом, шемом</p> <p>ГЕ.2.1.4. приказује понуђене гео. податке на некој карти картографским средствима, графиком, табелом, шемом</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене регије</p> <p>Напредни ниво</p> <p>ГЕ.3.1.1. доноси закључке о просторним и каузалним везама гео. чињеница, објеката, појава и процеса, односа на основу анализе геог. карте</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друш. фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p> <p>ГЕ.3.4.1. објашњава географске везе и законитости у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p>	<p>Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Комуникација, сарадња, Решавање проблема и Одговоран однос према околини</p>	<p>5. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА (10+1У=2)</p> <p>Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике.</p>	<p>географија завичаја</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Пројектни задатак</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима: Стално коришћење географске карте и атласа Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др. Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем маја</i></p> <p><i>Самоевалуација на крају месеца</i></p> <p><i>Домаћи задатак</i></p> <p><i>Карта</i></p> <p><i>Индивидуални рад, пројектни задаци-панои, презентације, мини предавања</i></p>
---	---	---	--	----------------------------	---	---

репрезентативне објекте

<p>учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини;</p> <p>анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује;</p> <p>објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ГЕ.1.1.3.препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ.1.3.1.познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ГЕ.2.1.3.препознаје и објашњава географске чињенице,објекте,појаве - процесе и односе који су представљени</p> <p>моделом,сликом,графиком,табелом, шемом</p> <p>ГЕ.2.1.4.приказује понуђене географске податке на некој карти картографским средствима,графиком,табелом,шемом</p> <p>ГЕ.2.3.1.разликује и објашњава кретање(природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>Напредни ниво</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p>	<p>Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација, учешће у демократском друштву</p> <p>Компетенција за учење; Естетичка компетенција; Сарадња, Одговорано</p>	<p>6.</p> <p>СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ (20+1У=3)</p> <p>Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама. Срби у дијаспори.</p> <p>Укупно часова: 430 + 23У + 2С= 68</p>	<p>Срб и у регион у и дијаспори</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика</p> <p>Користити разноврсне технике/методе и облике рада</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима:</p> <p>Стално коришћење географске карте и атласа</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи и др.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...</p> <p>Коришћење разноврсних техника сумирања градива: мапе ума</p> <p>Проверавање знања географских појмова, кроз испитивање на карти</p> <p>Коришћење е уџбеника , дигиталних часова и квивизова.</p>	<p><i>Карта - провера градива из 8. разреда-извлачење цедуљица са 5 појмова, које треба да објасне покажу на карти, уцртају у нему карту</i></p> <p><i>Прегледање свески Самоевалуација и евалуација Провера</i></p>
---	---	---	--	-------------------------------------	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи.
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	<p>- Писане провере Ученици дају самопроцену оцене</p>	<p>40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5</p>	<p>(4 провере које се раде цео час -подвеу полугодишту и бар две провере до 15 минута-једна у првом и једна у другом полугодишту)</p>
	<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
		<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)</p>	<p>Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -</p>	<p>По потреби</p>
		<p>-Сналажење на карти</p>	<p>За показаних 5 појмова за један минут - оцена 5 За4-4 3-3 2-2 1-1</p>	<p>На крају школске године</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. (5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. (4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања. (2) 	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ППТ,</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује и израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>

и не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)

различитих врста излагања		
------------------------------	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета биологија за 8. разред

за период 2022-2026.године

Одељења: **8-1,2**

Наставнице:

**Анита Максимовић
Милица Фаркаш**

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биологије биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

ЗОООВ Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

81. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
82. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
83. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
84. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
85. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
86. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
87. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
88. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
89. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
90. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
91. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
92. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
93. развијање позитивних људских вредности;
94. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
95. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
96. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
97. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
98. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем

Предметни исходи	Стандарди	Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере Остварености Исхода
<p>– повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије;</p> <p>– повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција;</p> <p>– идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе;</p> <p>– илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини</p>	<p>БИ.1.2.1; БИ.1.2.2;</p> <p>БИ.1.2.3; БИ.1.2.4; БИ.1.2.5; БИ.1.2.6; БИ.1.2.7; БИ.2.1.1; БИ.2.1.2;</p> <p>БИ.2.2.1; БИ.2.2.4; БИ.2.2.7; БИ.2.2.8; БИ.2.2.9; БИ.3.2.6; БИ.3.2.7;</p> <p>БИ.3.1.1; БИ.3.1.2; БИ.3.2.4; БИ.3.3.2.</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА (14o+3в+5у+1с=23)</p> <p>Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми.</p> <p>Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције.</p> <p>Принцип економичности грађе и функције живих бића</p> <p>Улога и значај ензима.</p> <p>Ендокрини систем и хуморална регулација.</p> <p>Регулаторна улога хормона биљака и животиња.</p> <p>Надражљивост, проводљивост, контрактилност.</p>	<p>Ћелијски метаболизам</p> <p>Ензими, Протеински носачи</p> <p>Активан и пасиван транспорт</p> <p>Матичне ћелије</p> <p>Диференцијација ћелија</p> <p>Праг дражи, надражај</p> <p>Електролит, јонски канали</p> <p>Неуротрансмитер</p> <p>Рефлекс, рефлексни лук</p> <p>ЦНС, ПНС, АНС</p> <p>Симпатикус и парасимпатикус</p> <p>Хормони</p> <p>Ендокрине жлезде</p> <p>Полни хормони</p> <p>Менструални циклус</p> <p>Хомеостаза-повратна спрега</p> <p>Неурал, а, хуморална и хормонална стимулација</p> <p>Терморегулација</p>	<p>У активностима за достизање исхода повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије, треба нагласити да се особине живог налазе у структури – ћелији и да је на Земљи живот успостављен током еволуције ћелија. Кроз обраду улога и значаја појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије (једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми) треба увести појмове који ће повезати ћелијску грађу и функцију. У том смислу треба поменути да поједине ћелије имају одређену грађу из које произилази њихова специфична функција (нпр. надражљивост, проводљивост, контрактилност), док друге могу бити програмиране за диференцијацију у више праваца, односно обављање различитих функција (пример матичних ћелија).</p> <p>Активности за достизање исхода повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција треба усмерити тако да ученици разумеју да се усложњавањем унутрашње грађе стичу услови за појаву нових карактеристика ћелије (и организма) при чему се повећањем активне површине преко које се обавља одређена функција, на свим нивоима организације, успоставља принцип економичности – оптимално искоришћавање ограничене запремине ћелије/организма, повећањем унутрашње или спољашње површине. На тај начин се остварује боља енергетска ефикасност, на ћелијском и на нивоу организма, и обезбеђује континуитет (одрживост) животних функција. То се може приказати на различитим примерима: интрамембрански систем у ћелији, набори мембране унутар митохондрија, цревне ресице, алвеоле у плућима, шкржни листићи, набори (вијуге) мозга итд. Садржаји се могу</p>	<p>Иницијално тестирање</p> <p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Сумирање постигнућа усменог ангажовања</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>– задаци са означавањем</p> <p>– задаци вишеструког избора</p> <p>– спаривање појмова</p>

			<p>Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација</p>	<p>Екто и ендотермни организми Хибернација и естивација Биљни хормони Фотосинтеза Дисање Транспирација Еутрофикација</p>	<p>обрадити кроз истраживачки рад ученика о томе како се долази до матичних ћелија, како се чувају, на који начин их користимо у медицини итд, кроз разговор са стручњаком (лекар, генетичар) о матичним ћелијама, посетом Генетичком саветовалишту локалне болнице или другим институцијама које се баве овом темом. Активности за достизање исхода идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе и илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини, треба усмерити тако да ученик разуме да ћелија/организам најбоље функционише у одређеним условима и да сви организми поседују механизме који одржавају свој унутрашњи састав у одређеним границама, које омогућавају њихово преживљавање. Посебно је важан принцип примања и преноса информација и реаговања на надражаје. Потребно је нагласити да су то повезани и регулисани процеси, односно да процеси који се одвијају у појединим деловима тела могу да регулишу активности у другим органима и ткивима и утичу на целокупно функционисање организма. Хомеостаза и повратна спрега као појмови могу се повезати са градивом роботике (Техника и технологија). Ученике на овом узрасту треба што више упућивати да самостално прикупљају, обрађују, представљају и тумаче информације добијене једноставним истраживањима. Потребно је повезати физику и биологију (физичке појаве у телу организма, притисак, брзина...) и хемију и биологију (неуротрансмитери, хормони, ензими...). Током остваривања наведених исхода, требало би да ученици различитим примерима илуструју везу између физиолошких адаптација живих бића и промена у спољашњој средини. Садржаји се могу обрадити кроз низ кратких вежби/демонстрација рефлекса (рефлекси ока, рефлекс хватања лењира, пателарни рефлекс...), варљивост чула (прецизност чула додира, оптичке варке итд.).</p>	
<p>– одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота; – повеже промене</p>	<p>БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7;</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у</p>	<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (4о+3у+2в=8) Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао</p>	<p>- гушавост, дијабетес - мигрена, мождани удар, мултипла склероза, душевна болест - мане ока - пубертет- промене - амигдала - емпатија</p>	<p>У активностима за достизање исхода: одговорно се односи према свом здрављу, важно је указати на путеве преношења болести, превенцију и значај редовних контрола. Ученик треба да развије одговоран однос према сопственом здрављу, здрављу људи из своје околине и да поступа према упутствима лекара. Када знају путеве преношења изазивача болести, требало би да ученици науче и како се треба понашати у присуству оболелих од различитих болести, али и да развију толерантан однос према</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих</p>

<p>настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује</p>	<p>БИ.1.5.8; демократском БИ.1.5.9; друштву Естетичка БИ.1.5.1 компетенција</p>	<p>адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и</p>	<p>101. контрацепција 102. стерилитет</p>	<p>оболелима. На пример, особу оболелу од сиде не треба да игноришу, нити дискриминишу на било који начин, а то ће моћи када науче да руковање, загрљај, разговор нису начини како се ова болест преноси. Процена ставова из</p>	<p>часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе</p>
<p>поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;</p>	<p>0; Решавање проблема БИ.1.5.1 1; Сарадња БИ.1.5.1 Дигитална 3; компетенција БИ.2.1.4; Одговоран однос према околини БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ:3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.</p>	<p>индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље</p>	<p>103. абортус 104. полне болести</p>	<p>домена одговорног односа према здрављу може се радити кроз чек-листу. б оквиру области Човек и здравље треба обрадити и примере различитих утицаја на функције ендокриног система, нервног система и чула изазваних различитим спољашњим и унутрашњим факторима (узроцима), као и могућност враћања организма у уравнотежено стање након одређених поремећаја. Могу се користити примери који су блиски за разумевање ученицима овог узраста, као што је слабљење слуха услед слушања прегласне музике, коришћења слушалица, коришћења мобилних телефона, играња компјутерских игрица итд. Ученике треба мотивисати да изразе критички став у погледу домена и мере штетности појединих утицаја. Разумевање резултата стандардних лабораторијских анализа крви и урина се може обрадити кроз вежбу, при чему пажњу треба обратити само на вредности које се односе на еритроците, хемоглобин, гвожђе, леукоците (без леукоцитне формуле), ниво шећера, а код резултата урина на замућеност, присуство бактерија и ћелија крви. Циљ вежбе није тумачење, анализирање и интерпретација лабораторијских анализа, јер то раде лекари, већ је потребно да ученик уме да прочита табелу и разуме да вредности треба да буду у опсегу референтних. Током вежбе се могу анализирати унапред припремљени (симулирани) подаци од стране наставника, а не реални резултати конкретних особа (ученика или одраслих). Посебну пажњу треба посветити репродуктивном здрављу. Контрацепцију обрадити и у смислу спречавања преране трудноће и полно преносивих болести. Кроз активности за достизање исхода изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиловима живота, код ученика треба развијати критички став према садржајима који се могу наћи на интернету и другим изворима информисања (часописима, ТВ емисијама...). У питању су садржаји који се односе нпр. на дијете, биолошки активне супстанце и адитиве, али и друге теме од значаја за здраве стилове живота. Ученици могу да проналазе примере медијских садржаја који ће се анализирати на часу. Анализу је могуће урадити и у виду дебате са темама: постоје ли инстант-дијете, „чаробне</p>	<p>проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова</p>

				<p>биљке“ које лече најразноврсније болести, „топе килограме“, продужавају младост и слично.</p> <p>Кроз истраживачке задатке или пројектну наставу, могу се обрадити лековити и физиолошки активни производи животиња и биљака (као што су мед, прополис, различити екстракти биљака, полен...) који се користе за људску употребу. Ова тема је погодна за корелацију са градивом хемије или за заједничку пројектну наставу са овим предметом (нпр. вежбе екстракције хлорофила, кофеина и биљних уља). Такође, у циљу истраживања о деловању биљних и животињских продуката и екстраката, могу се организовати посете или мини-екскурзије до оближњег постројења за прераду лековитих биљака, узгајивачници медицинских пијавица, произвођачу меда и сл, зависно од подручја и локалних услова у којима се школа налази. За врсте које су интродукцијом унете ради узгајања и добијања екстраката и других продуката, могу се проучити путеви којима су те врсте доспеле на наше подручје, што се може повезати са исходима области Живот у екосистему и са предметом Географија.</p> <p>За достизање исхода повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона потребно је ову тему повезати са хормоналном регулацијом, која се обрађује у теми Јединство грађе и функције, и са знањима из претходних разреда у вези са променама у пубертету (менструални циклус, на пример). У обради полног и родног идентитета, поред развијања толеранције и прихватања различитости, ученицима треба пружити ширу перспективу генетичке варијабилности, као природног феномена, која не даје основе за предрасуде, стереотипе, дискриминацију и насиље. Адекватним избором садржаја и начина рада може се успоставити веза са садржајима који се обрађују на предмету Грађанско васпитање, а који се односе на теме пол, род и сексуалности.</p> <p>Активности се могу реализовати као дебате, трибине, представљање резултата истраживачких задатака ученика (нпр. о ставовима ученика у одељењу, анализа текстова – дневни пресек новинских чланака и слично).</p> <p>Активности за достизање исхода: идентификује поремећаје 88) раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота треба да обухвате истраживања видова нездравог начина живота, као што су начин исхране, физичка активност, употреба психоактивних супстанци (укључујући и лекове – таблетоманија). Посебну пажњу треба посветити злоупотреби стероида и других супстанци</p>	
--	--	--	--	---	--

					за нпр. повећање мишићне масе и снаге због последица на стање организма и на понашање. Резултате истраживања треба повезивати са деловањем на системе органа и приказивати их јавности (нпр. на нивоу одељења или школе) у различитим облицима (нпр. пано који ће пропагирати здраве стилове живота, или са декларацијама производа које свакодневно користе уз коментарисање улоге и штетности појединих адитива исхрани и слично).	
– доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме;	БИ.1.5.1; БИ.1.5.2; БИ.1.5.4; БИ.1.5.5; БИ.1.5.6; БИ.1.5.7; БИ.1.5.8; БИ.1.5.9; БИ.1.5.10; БИ.1.5.11; БИ.1.5.13; БИ.2.1.4; БИ.3.2.8; БИ.3.5.1; БИ.3.5.2; БИ.3.5.3; БИ.3.5.4; БИ.3.5.5; БИ.3.5.6; БИ.3.5.8.	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (3o+1в+3у =7) „Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O ₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.	- календар живота - коеволуција - геолошка доба - велика изумирања - теорија ендосимбиозе - строматолити - озонски омотач	Активности за достизање исхода доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети треба усмерити на повезивање стечених еколошких знања са историјом планете Земље, тј. начинима којима се она мењала (тектонске промене, промене климе, састав атмосфере, влажност, температура, итд). Податке о геофизичким процесима треба пропратити описом развоја живог света кроз геолошка доба. За именовање геолошких доба треба користити стручне називе прекамбријум, палеозоик, мезозоик и кенозоик. Могу се поменути и краћи периоди који су познати ученицима као што су перм, карбон, тријас, јура, креда, али се не препоручује да ти називи буду део кључних појмова. Стечена знања о постанку живог света треба повезати са продукцијом кисеоника и настанком озонског омотача, као условима за еволуцију већине врста живих бића. Посебну пажњу треба посветити настанку нових група живих бића и повезати их са њиховим положајем на Дрвету живота, што представља и део активности за достизање исхода истражи давно нестале екосистеме. Већину активности за достизање поменутог исхода је могуће реализовати кроз пројектне задатке у којима ће ученици истраживати и представљати (презентацијом, плакатом) нестале шуме карбона, мора камбријума, итд, уз адекватну употребу еколошких појмова попут еколошких фактора и адаптација.	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова
– повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала	БИ.1.1.5; БИ.1.3.8; БИ.1.3.9; БИ.1.3.10; БИ.2.3.6; БИ.2.5.4;	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (4o+1в+2у=7). Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и	-Генотип -Фенотип -Јуvenilни хормони -Теорије еволуције -Дарвинизам -Специјација -Мутација-мутаген -Природна селекција	Активности за достизање исхода повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена, обухватају истраживање и описивање промена током животног циклуса различитих врста биљака и животиња (од зигота, преко деоба ћелија и формирања органа, а затим улазак у репродуктивну фазу, старење и смрт). На пример, могу се истражити и представити животињске врсте са потпуним преображајем	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и

<p>са настанком нових врста путем природне селекције</p>	<p>БИ.3.1.5; БИ.3.2.3; БИ.3.2.5; БИ.3.3.5; БИ.3.3.6.</p>	<p>учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу</p>	<p>адолесценција човека. Цветање, плодношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.</p>	<p>-Миграција -Проток гена -Генетички дрифт -Аустралопитекус -Спретан човек -Усправан човек -Неандерталац -Кромањонац</p>	<p>(метаморфозом), које пролазе кроз фазе ларве и лутке пре адултног периода (бројни инсекти), као и они са непотпуним преображајем (одсуство стадијума лутке код инсеката); развиће преко ларвеног стадијума код мекушаца, ракова, риба, водоземаца итд. Такође, треба нагласити да постоје и организми чије развиће нема очигледно препознатљиве фазе кроз промене целокупне грађе тела, али да и такво развиће подразумева раст, промене у пропорцијама делова тела и физиолошким процесима, као и развиће полних органа (нпр. човек). Морфолошке и физиолошке промене током животног циклуса треба повезати са хормонским променама (хормон раста, полни хормони, јувенилни хормон код инсеката, биљни хормони, итд). Развиће човека треба повезати са променама насталим у пубертету услед деловања хормона које се обрађују у области Човек и здравље. Посебну пажњу треба посветити томе да се хормонски индуковане промене активирају укључивањем регулаторних гена у одређеним фазама животног циклуса. Да би се ови процеси довели у везу са основним молекулским процесима у ћелији, неопходно је подсетити ученике на знање о генима и молекулу ДНК (из седмог разреда). Током седмог разреда, ученицима су предочена правила наслеђивања (трансмисије) генетичког материјала од родитеља на потомство. Сада је потребно објаснити другу улогу генетичког материјала – функцију гена у процесу развића особина организама. На овом узрасту не треба говорити о транскрипцији и транслацији, али је важно рећи да су производи гена протеини који остварују различите функције – ензими, структурни протеини (нпр. колаген, антитела, итд), хормони, итд. На примеру хормона може се објаснити улога гена. Током животног циклуса, у одређеним фазама се активирају гени за хормоне, који онда активирају друге гене за раст тела и развиће органа (нпр. јувенилни хормон код инсеката). Активност гена за полне хормоне код људи доводи до активирања гена за развиће полних органа, длакавост код дечака, раст груди код девојчица, итд. Ови садржаји дају ширу перспективу генетичке варијабилности када су у питању особе чије се полне карактеристике и полни идентитет не поклапају. Имајући у виду оваква објашњења улоге гена у развићу фенотипа, као и знања из седмог разреда о алелима и правилима наслеђивања, може се појаснити ученицима присуство различитости између јединки у једној популацији. У циљу остваривања исхода повеже промене</p>	<p>током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова – задаци есејског типа</p>
--	--	--	---	---	---	--

				<p>наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције, подсетити се појма популација и процеса селекције који су обрађени у претходним разредима. Процес специјације (настанка нових врста) најбоље је објаснити кроз алопатрички модел специјације (ученицима не треба уводити овај термин). Модел: једна велика популација бива подељена на две мање и прекине се могућност укрштања између јединки две популације; свака од популација се прилагођава, деловањем селекције, на услове средина у којима живе; такође, различите мутације се дешавају у свакој популацији (настају неки нови алели); због ових процеса, временом између две популације настају све веће разлике (фенотипске и генетичке); током дужег времена, јединке две популације се толико разликују да више не могу да се међусобно укрштају чак и уколико дођу у физички контакт; тада су то две нове врсте.</p> <p>Ово објашњење еволуције дао је Чарлс Дарвин и данас је потврђено у свим биолошким истраживањима. Ученицима је неопходно дати податке о Дарвиновој теорији еволуције и објашњењима која је он пружио. Објаснити да је он дао концепцију природне селекције и дивергенције популација, што води настанку нових врста. Такође, навести да је Дарвин закључио да је порекло живог света јединствено и да због тога сва жива бића деле заједничке особине – дисање, излучивање, метаболизам итд. Дарвинову концепцију јединства живота повезати са моделом „дрво живота“.</p> <p>Процес еволуције, постанка врста и заједничког претка врста може се објаснити на примеру еволуције човека. Ученици могу на интернету да истражују приказе људских предака, почевши од одвајања наше еволуционе линије од последњег заједничког претка са шимпанзом (пре 7 милиона година). У заједничком раду могу направити еволуционо стабло људских предака. Важно је нагласити да је човек настао на афричком континенту, а да је затим мигрирао на друге континенте. На сваком од континената, људске популације су се прилагођавале другачијим срединским условима и због тога данас имамо различите особине које су карактеристичне за групе људи из различитих региона света (али увек наглашавати да је индивидуална варијабилност унутар људских група огромна). Јако је важно објаснити ученицима да, у биолошком смислу, тј. у контексту генетичких разлика, не постоје расе људи, већ само континуирана варијабилност различитих људских карактеристика</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>– установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.</p>	<p>БИ.1.4.1; БИ.1.4.2; БИ.1.4.3; БИ.1.4.4; БИ.1.4.5; БИ.1.4.6; БИ.1.4.7; БИ.1.4.8; БИ.2.4.3; БИ.2.4.4; БИ.2.4.5; БИ.2.5.6; БИ.2.4.8; БИ.2.4.9; БИ.3.4.1; БИ.3.4.2; БИ.3.4.3; БИ.3.4.4; БИ.3.4.5; БИ.3.4.6; БИ.3.4.7; БИ.3.4.8</p>	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ (9o+3в+6у+1с=19).</p> <p>Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (Н₂О, С, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.</p>	<p>-Сукцесија -Деградиација -Пионирске врсте - Прелазни стадијуми – климакс заједница -Циклус кружења -Азотофиксација -Микориза -Нитрификационе бактерије -Нектон, планктон, бентос -Биоиндикатори -Биомониторинг -Чисте и мешовите шуме -Лишћарске и четинарске шуме -Покровност -Шумска стеља, детритус -Аспект, степе, планинске рудине -ливаде и пашњаци -монокултура -урбани екосистем -црвене кљиге и листе -дезертификација -ареал - ендем, космополит -аутохтона и алохтона врста - инвазивне врсте - интродукција, реинтродукција - биоакмулација - природни ресурси - еколошки отисак -капацитет средине -одрживи развој - зелена енергија и економија</p>	<p>С активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране акценат је на томе да у екосистемима постоји тежња ка усаглашавању производње и потрошње органске супстанце и ка производњи што веће количине органске супстанце у датим условима (биомаса, разноврсност). Потребно је увести концепт климакса екосистема у смислу да он представља, у датим околностима, равнотежу у преносу и кружењима енергије и супстанце у екосистему. Истовремено, треба увести и појам природне сукцесије. Уколико се достигнути ступањ равнотеже (климакс екосистема) поремети, покреће се процес природне сукцесије који доводи до поновног успостављања нарушене равнотеже. Процес природне сукцесије може се пратити кроз серију заједница које се успостављају, од пионирске заједнице до климаксне заједнице екосистема. Процеси кружења и преноса супстанци (вода, угљеника и азота) и енергије у природним екосистемима могу се представити мрежама исхране заједница карактеристичних екосистема за које се предлаже да обавезно садрже произвођаче, потрошаче и разлагаче. Циклуси кружења супстанци на исти начин се могу посматрати и у биосфери. Активностима за достизање исхода критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи треба увести концепт одрживог развоја и еколошког отиска. Да би ученици разумели ове концепте, препоручује се обрада појма капацитет средине (бројност – бројност популација – биомаса – диверзитет) који се у датим околностима може одржати у дужем временском периоду. Указати на чињеницу да се неограничен раст не може одржати у ограниченим условима (повезати са Х.И.П.П.О концептом). Пожељно је омогућити ученицима да израчунају свој еколошки отисак на неком од калкулатора, који се може наћи на интернету и у одељењу продискутовати добијене резултате, нарочито о томе које животне навике би свако могао да промени, а при томе да смањи свој отисак. Ученицима треба скренути пажњу да коришћење обновљивих извора енергије може имати и извесне негативне последице (ветропаркови, деривационе минихидроелектране...). Једна од тема за дебату са ученицима може бити управо ова: добробит и лоше стране употребе обновљивих извора енергије. Пожељно је указати да се непрекидно развијају нови, бољи технолошки процеси</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова задаци есејског типа</p>
---	---	---	--	--	--	---

				<p>-глобално загревање -фреони – озонске рупе -киселе кише</p>	<p>који смањују негативне ефекте. Активности за достизање исхода повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије треба фокусирати на ретке врсте, угрожене врсте, ендемичне врсте, космополитске врсте. Кроз пројектне задатке ученици могу да истражују везу наведених врста и еколошких чиниоца који условљавају њихово присуство на задатим подручјима. Истраживање се може спровести на терену, ако постоје могућности, или претраживањем литературе, интернета...</p> <p>Предложене врсте: банатски божур, храст лужњак, буква, рамонда, трска, маслчак, белоглави суп, орао белорепан, сова ушара, вук, шакал, врабац, пастрмка, младица, кечига, моруна... у обзир долазе све врсте за које ученици могу да одреде еколошке факторе због којих је врста ретка, угрожена или космополитска.</p> <p>Исход истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања (начини како је врста пренета) може да се реализује кроз истраживање познатих инвазивних врста, попут амброзије, багремца (Аморпха фрутицоса), киселог дрвета, папирног дуда (Броуссонетиа папурифера), сибирског бреста, свиленице (Асцлепиас суриаца), азијске бубамаре, шимшировога мољца (Цудалима перспецталис) итд. Ученици могу спровести истраживање на терену, у непосредној околини (ако постоје услови) или претраживањем литературе и интернета. Могу се проучити и алохтоне врсте које су у ранијим периодима инвазијом освојиле наше просторе и постале уобичајне као што су гугутка, бизамски пацов, нутрија, бабушка, багрем... Активности за достизање овог исхода треба повезати са активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране.</p> <p>За достизање исхода Истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју може се искористити Х.И.П.П.О концепт који на једноставан начин дефинише чиниоце нестанка врста.</p> <p>Назив овог концепта је акроним изведен из следећих речи на енглеском језику: Хабитат алтератион – измене или промене станишта, Инвасиве специес – инвазивне, алохтоне врсте, Поллутсион – загађење, Популатион гровтх – раст људске популације, Оверехплоитатион – претерана експлоатација (ресурса).</p> <p>Пројектни задатак може бити израда „дрвене књиге“ за</p>	
--	--	--	--	--	---	--

				локалне врсте са ИУЦН листе по Х.И.П.П.О концепту. Наставник предлаже листу врста, а ученици одабирају једну и одређују факторе угрожавања и приказују резултате.	
--	--	--	--	---	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

Шта пратимо		Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време	
Степен остварености исхода Имплицитна, односно пријављивања постигнућа током савладавања	Промену и испитивање степен остварености исхода током савладавања	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника -Редовност доношења домаћег, свеска евиденције	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује	- Писане провере, свеска евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције - Рад у пару	Учесталост по месецима Свеобухватност одговора Сналажење на зидним сликама, природном материјалу Хоризонтално и вертикално повезивање градива	Пресек стања по тромесечју По потреби, бар једном у полугодишту
				За три недоношења домаћег -1 у свеску Прегледање свески	Свакодневно током годинепраћење/ пресек стања за тромесечје На крају наставне године

	<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; <p>у већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>у у довољној мери критички расуђује;</p>	(посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције -Сналажење на зидним сликама, шемама	Бодовање: 35-49%-2 50-74%-3 75.89%-4 90-100%-5	Након сваке теме
	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 		Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби
	<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 		Прва три пара која ураде добијају +5	По потреби
Ангажовање ученика у настави.	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p> <p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)</p>	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским институцијама -Несебичном пружању помоћи другим ученицима..	-Све што је рађено на часу налази се у Свескама -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	-Пресек стања по тромесечјима

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета физика језик за 8. разред
за период 2022-2026.године

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења историје биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Годишњи фонд часова: 68

Недељни фонда часова: 2

Циљ учења предмета **Физике** јесте да сви ученици:

Стекну базичну језичку и научну писменост;

Оспособе се да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама; Образложе своје мишљење у оквиру дискусије;

Упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу; Развију мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих стандарда.

Планирани број часова по темама и време реализације:

Редни број и назив наставне области/ теме	Број часова	Број часова за лаб. вежбе	Укупан број часова за наставну област/тему	Време реализације теме
1. Осцилаторно и таласно кретање	6	2	8	септембар
2. Светлосне појаве	13	2	15	октобар, новембар
3. Електрично поље	10	0	10	новембар, децембар
4. Електрична струја	15	3	18	јануар, фебруар, март
5. Магнетно поље	6	0	6	април

42. Елементи атомске и нуклеарне физике	8	0	8	мај
7. Физика и савремени свет	3	0	3	јун
	61	7	68	

Редни број	Исходи	Теме/ области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1	<p>-повезује физичке величине које описују осцилације и таласе</p> <p>-описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука</p> <p>-демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова</p> <p>- примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p> <p>-Користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички.</p>	Осцилатори о и таласно кретање	<p>Осцилаторно кретање (осциловање тела окаченог о опругу, осциловање куглице клатна). Појмови и величине којима се описује осциловање тела (амплитуда, период, фреквенција). Закон о одржању механичке енергије при осциловању тела. Механички таласи. Основни параметри којима се описује таласно кретање (таласна дужина, фреквенција, брзина).</p> <p>Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу (у ваздуху и у течности). Осциловање жица и ваздушних стубова (ксилофон, различите затегнуте жице, једнаке стаклене флаше са различитим нивоима воде). Одакле долази звук (гумено црево са два левка, канап и две пластичне чаше...). Таласи (таласна машина или када). Демонстрација звучне</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-одговоран однос према здрављу</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>– Поступност (од једноставног ка сложеном) при упознавању нових појмова и формулисању закона.</p> <p>– Очигледност при излагању наставних садржаја (уз сваку тематску целину предвиђено је више демонстрационих огледа, а у недостатку наставних средстава могуће је користити и симулације).</p> <p>– Повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу.</p> <p>Излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе:</p> <p>Како уз сваку тематску целину иду демонстрациони огледи, ученици ће спонтано</p>

			резонанције променом висине ваздушног стуба (дужа стаклена цев са водом). Лабораторијске вежбе 1. Мерење периода осциловања клатна или периода осциловања тега на опрузи 2. Одређивање убрзања Земљине теже помоћу математичког клатна		пратити ток посматране појаве, а на наставнику је да наведе ученика да својим речима, на основу сопственог расуђивања, опише појаву коју посматра. После тога, наставник, користећи прецизни језик физике, дефинише нове појмове (величине) и речима формулише закон појаве. Када се прође кроз све етапе у излагању садржаја теме (оглед, учеников опис појаве, дефинисање појмова и формулисање закона), прелази се, ако је могуће, на презентовање закона у математичкој форми. Решавањем квалитативних и квантитативних проблема као и проблем-ситуација: При решавању квантитативних (рачунских) задатака из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка
2	-анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користи лупу и микроскоп -демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида -примењује превентивне мере заштите од буке и од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области	Светлосне појаве	Карактеристике светлости. Праволинијско простирање светлости (сенка и полусенка, помрачење Сунца и Месеца). Закон одбијања светлости. Равна и сферна огледала и конструкција ликова предмета. Брзина светлости у различитим срединама. Индекс преламања и закон преламања светлости. Тотална рефлексија. Преламање светлости кроз призму и сочива. Одређивање положаја ликова код сочива. Оптички инструменти. Лупа и микроскоп. <u>Демонстрациони огледи</u> Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп. Лабораторијске вежбе 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала. 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.	-Компетенција за учење -Комуникација -одговоран однос према здрављу -Рад са подацима и информацијама -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	
3	-демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи	Електричне појаве	Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање	-Компетенција за учење -Комуникација	

	<p>-прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља</p> <p>- решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>		<p>наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери.</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричиновом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана.</p>	<p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p>	<p>анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона, израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина SI (међународни систем јединица).</p> <p>Лабораторијским вежбама:</p> <p>Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе. Час вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу</p>
4	<p>-објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика</p> <p>наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да их разврста ради рециклаже</p> <p>-познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички</p> <p>-описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада</p>	Електрична струја	<p>Електрична Струја (једносмерна, наизменична). Услови за настајање електричне струје и извори струје (EMS). Мерење електричне струје и напона. Електрична отпорност проводника. Проводници и изолатори. Омов закон за део струјног кола. Рад и снага електричне струје. Цул-Ленцов закон. Омов закон за цело струјно коло. Везивање отпорника. Електрична струја у течностима и гасовима. Мере заштите од електричне струје (жива бића, објекти и електрични уређаји).</p> <p><u>Демонстрациони огледи</u></p> <p>Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање Електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе. Час вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака. У уводном делу</p>

	<p>електромагнета и електромотора препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу</p> <p>-решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>		<p>Лабораторијске вежбе</p> <p>1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности).</p> <p>2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра.</p> <p>3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.</p>		<p>часа наставник:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обнавља делове градива који су обрађени на часовима предавања, а односе се на дату вежбу (дефиниција величине која се одређује и метод који се користи да би се величина одредила), – обраћа пажњу на чињеницу да свако мерење прати одговарајућа грешка и указује на њене могуће изворе, – упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром, – указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности. <p>Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ћачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се</p>
5	<p>-описује ефекте који се испољавају при протицању електричне</p> <p>-објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи</p> <p>-решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>	Магнетно поље	<p>Магнетно поље сталних магнета. Магнетно поље Земље.</p> <p>Магнетно поље електричне струје. Дејство магнетног поља на струјни проводник.</p> <p>Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени.</p> <p>Демонстрациони огледи</p> <p>Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед.</p> <p>Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према околини</p>	<p>– упознаје ученике с мерним инструментима и обучава их да пажљиво рукују лабораторијским инвентаром,</p> <p>– указује ученицима на мере предострожности, којих се морају придржавати ради сопствене сигурности.</p> <p>Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ћачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се</p>

					посредно одређују.
6.	<p>-објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе</p> <p>-опише радиоактивност, врсте зрачења, радиоактивне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мере заштите</p> <p>-разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене</p> <p>-решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из сваке наведене области</p>	Елементи атомске и нуклеарне физике	<p>Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе.</p> <p>Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења.</p> <p>Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија.</p> <p>Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења.</p> <p>Демонстрациони огледи</p> <p>Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски Гајгер-Милеров бројач)</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према околини</p>	
7.	<p>-разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене</p>	Физика и савремени свет	<p>Значај физике за развој других природних Наука</p> <p>Допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...)</p> <p>Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Одговоран однос према околини</p>	

 Кључни појмови садржаја: осцилације, таласи, звук, светлост, електрично поље, магнетно поље, електрична струја, атом, атомско језгро, радиоактивност.

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНО ПОВЕЗИВАЊЕ:

Унутар предмета:

14. корелација са градивом шестог и седмог разреда

Између предмета:

15. српски језик и књижевност – рад са текстом и обрада текста приликом израде презентација, читање и разумевање текста, издвајање кључних речи и најважнијих појмова

16. математика – рад са табелама, решавање рачунских задатака, графичких задатака

17. информатика и рачунарство – примена ИКТ технологија у изради домаћих задатака, прикупљању података и информација, фотографија и видео клипова

18. ликовна култура – израда панона, плаката, цртежа, модела

19. географија – оријентација у простору

20. биологија- енергетска вредност уноса хране (као мали пројекат)

21. хемија- честични састав супстанције, молекули и атоми

22. техничко образовање- електрична струја, рад и снага

23. музичка култура- звук и звучне појаве

НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

Процес праћења и вредновања ученика треба започети иницијалном проценом нивоа постигнућа ученика. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрационих огледа (пре свега оних реализованих применом предвиди-посматрај-објасни наставне стратегије), предавања и активног учешћа у раду, решавања квантитативних, квалитативних, графичких, практичних и истраживачких задатака, пројектне наставе и лабораторијских вежби.

Континуирано се пратити и вреднује знање, вештине и ставови ученика помоћу **усменог испитивања, кратких писмених провера, контролних вежби, провером практичних вештина**, као и **вредновањем учешћа и продуката пројектне наставе**. Наставник треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.

На почетку школске године, потребно је спровести **иницијални тест**. Овај тест је инструмент провере предзнања и потенцијала ученика.

Ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак и других ученика (различите анкете, скале процене, табеле и сл.)

ПРОЦЕНА ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

89) току школске године биће реализоване две процене остварености стандарда: на крају првог полугодишта и на крају школске године (ова процена обухвата читаво градиво). Ученици ће решавати тестове израђене по стандардима, који ће се састојати од десет питања и то: 5 на

основном, 3 на средњем и 2 на напредном нивоу. Ученици ће радити тест подељени у две групе. Резултати ће бити приказани табеларним приказом процене остварености стандарда по нивоима.

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)					
Шта пратимо		Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време	
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	задатака, и руковање и рад на, примена	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;	- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника - Усмено одговарање, свеска евиденције наставника -Редовност доношења домаћег задатка, свеска евиденције - Писане провере, свеска евиденције - Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције -лабораторијске вежбе, свеска евиденције	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања или решавање сложенијих рачунских задатака +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује	Учесталост по месецима	Пресек стања по тромесечју	
		Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке	Свеобухватност одговор Хоризонтално и вертикално повезивање градива За три недоношења домаћег -1 у свеску Прегледање свески	По потреби, бар једном у полугодишту Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје На крају наставне године	
		Бодовање: 35-49%-2 50-74%-3 75.89%-4 90-100%-5	Након сваке теме		

		<p>који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>– у довољној мери критички расуђује;</p>					
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p> <p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p>				<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;</p> <p>– не изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– критички не расуђује;</p>					<p>По потреби</p>
<p>Ангажовање ученика унастави.</p>	<p>Одговоран однос према раду, и И И</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <p>-Броју јављања на часовима</p> <p>-Броју успешности у групном раду, раду у пару</p> <p>-Учешћу на такмичењима, посета културно-историјским институцијама</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>		

	70) не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)	-Несебичном пружању помоћи другим ученицима.		
--	---	--	--	--

ПРЕГЛЕД СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА ЧИЈЕ СЕ ОСТВАРИВАЊЕ ПЛАНИРА КРОЗ РЕАЛИЗАЦИЈУ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ПРЕДМЕТА ФИЗИКА У ОСМОМ РАЗРЕДУ

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме:

Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
<p><u>1.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе</p> <p><u>1.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.1.2.3. уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине</p> <p><u>1.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u></p> <p>ФИ.1.3.1. уме да препозна да струја тече само кроз проводне материјале</p> <p>ФИ.1.3.2. уме да препозна магнетне ефекте електричне струје</p> <p><u>1.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока</p> <p>ФИ.1.4.2. уме да препозна мерила</p>	<p><u>2.1. СИЛЕ</u></p> <p>ФИ.2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције</p> <p>ФИ.2.1.2. зна основне особине гравитационе и еластичне силе, и силе потиска</p> <p><u>2.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.2.2.3. уме да препозна основне појмове који описују осцилаторно кретање</p> <p><u>2.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u></p> <p>ФИ.2.3.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе</p> <p>ФИ.2.3.2. зна називе основних елемената електричног кола</p> <p>ФИ.2.3.3. уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно</p> <p>ФИ.2.3.4. уме да израчуна отпор,</p>	<p><u>3.2. КРЕТАЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.2.2. уме да примени односе између физичких величина који описују осцилаторно кретање</p> <p>ФИ.3.2.3. зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању</p> <p>ФИ.3.2.4. зна основне физичке величине које описују таласно кретање</p> <p>ФИ.3.2.5. уме да препозна основне особине звука и светлости</p> <p>ФИ.3.2.6. зна како се прелама и одбија светлост</p> <p><u>3.3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА</u></p> <p>ФИ.3.3.1. зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу</p> <p>ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице</p>

<p>и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена</p> <p>ФИ.1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p>ФИ.1.4.4. уме да препозна јединице за брзину</p> <p>ФИ.1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака</p> <p>ФИ.1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време</p> <p><u>1.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији</p> <p>ФИ.1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији</p>	<p>јачину струје или напон ако су му познате друге две величине</p> <p>ФИ.2.3.5. уме да препозна топлотне ефекте електричне струје</p> <p>ФИ.2.3.6. разуме појмове енергије и снаге електричне струје</p> <p><u>2.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.2.4.1. уме да користи важније изведене јединице SI и зна њихове ознаке</p> <p>ФИ.2.4.2. уме да препозна дозвољене јединице мере изван SI, нпр. литар или тону</p> <p>ФИ.2.4.3. уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу, нпр. километре у метре</p> <p>ФИ.2.4.4. зна када мерења понављамо више пута</p> <p><u>2.5. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА</u></p> <p>ФИ.2.5.1. зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине, односно висине на којој се тело налази</p> <p>ФИ.2.5.2. уме да препозна појаве код којих се електрична енергија троши намеханички рад</p> <p>ФИ.2.5.3. уме да препозна појмове рада и снаге</p>	<p>SI система</p> <p>ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу</p> <p><u>3.4. МЕРЕЊЕ</u></p> <p>ФИ.3.4.1. уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI система</p> <p>ФИ.3.4.2. уме да мери јачину струје и напон у електричном колу</p> <p>ФИ.3.4.3. зна шта је грешка мерења</p> <p><u>3.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења</p> <p>ФИ.3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом</p>
---	--	--

	<p><u>2.6. МАТЕМАТИЧКЕ ОСНОВЕ</u> <u>ФИЗИКЕ</u></p> <p>ФИ.2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законitosti у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност</p> <p>ФИ.2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу</p> <p>ФИ.2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина</p> <p><u>2.7. ЕКСПЕРИМЕНТ</u></p> <p>ФИ.2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења</p> <p>ФИ.2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата</p> <p>ФИ.2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству</p>	
--	---	--

ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање.

Резултат оваквог начина рада је активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање. Пројектна настава може се реализовати у свакој од наставних тема, а најмање једном током сваког полугодишта.

Подстицање вршњачког учења у различитим фазама наставе и учења, посебно кроз пројектну наставу, рад на истраживачким задацима, приликом међусобног процењивања постигнућа ученика, током реализације радионица, укључивањем ученика у ваннаставне активности промоције и популаризације природних наука доприноси развијању предметних и међупредметних компетенција.

Планирани су различити типови домаћих задатака (класични – квалитативни и квантитативни задаци, практични, истраживачки, уз употребу ИКТ-а), при чему наставник води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији.

При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром на то да кроз израду домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног задатог домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

и складу са утврђеним потребама извршити индивидуализацију наставе и обезбедити додатну образовну подршку:

Просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива и прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...);

Коришћење вршњачке подршке и помоћи у остваривању прилагођених исхода и развијању компетенција;

Размена искустава и сарадња са члановима одговарајућих стручних већа и тимова и Школи.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета хемија за 8. разред

2022-2026

Предметни наставник:

Анита Максимовић

ЗООВЦиљеви основног образовања и васпитања

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

99. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
100. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
101. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
102. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
103. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
104. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
105. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
106. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
107. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
108. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
109. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
110. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
111. развијање позитивних људских вредности;
112. развијање компентенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
113. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
114. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

115. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
116. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ наставе и учења хемије: Да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

Ред. број	НАСТАВНА ТЕМА	обрада	утврђивање	вежба	укупно
I	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	5	4	1	10
II	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	5	3	2	10
III	СОЛИ	4	3	1	8
IV	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	1	1	/	2
V	УГЉОВОДОНИЦИ	6	5	1	12
VI	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	4	3	1	8
VII	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	6	5	1	12
VIII	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	1	5	/	6
	УКУПНО:	32	29	7	68

Кључни појмови садржаја: метали, неметали, оксиди, киселине, хидроксици, соли, угљоводоници, адиција, супституција, поли-мери, алкохоли, карбоксилне киселине, естри, масти и уља, угљени хидрати, протеини, загађујуће супстанце, рециклажа, зелена хемија.

Ред. број	Исходи	Стандарди	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма	Начин провере остварености исхода
	– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и	ХЕ.1.2.1; ХЕ.1.2.2; ХЕ.1.2.3; ХЕ.1.2.4; ХЕ.1.2.5;	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ 10	Компетенција за целоживотно учење. Комуникација. Рад са подацима и	На почетку теме ученици разматрају заступљеност метала у неживој и живој природи што доприноси њиховом сагледавању релевантности теме за	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика

1	<p>показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; – наведе заступљеност метала и неметала, неорганичких и органичких једињења у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; – испита и опише хемијска својства метала и неметала, и објасни их на основу структуре</p>	<p>ХЕ.1.2.6; ХЕ.1.2.7; ХЕ.1.2.8; ХЕ.1.2.10; ХЕ.2.1.4; ХЕ.2.2.1; ХЕ.2.2.2; ХЕ.2.2.3; ХЕ.2.2.4; ХЕ.3.2.1; ХЕ.3.2.2; ХЕ.3.2.3; ХЕ.3.2.4;</p>	10	<p>Метали у неживој и живој природи. Општа физичка и хемијска својства метала. Алкални и земноалкални метали. Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена. Оксиди метала и хидроксиди, својства и примена. Демонстрациони огледи: реакција Na, K, Mg и Ca са водом; реакција MgO и CaO са водом; испитивање својстава насталог раствора помоћу лакмус-хартије; испитивање електропроводљивости раствора натријум-хидроксида. Лабораторијска вежба I: испитивање физичких својстава метала; реакција метала са киселинама.</p>	<p>информацијама. Дигитална компетенција. Сарадња. Решавање проблема. Одговоран однос према здрављу. Одговоран однос према околини.</p>	<p>разумевање природе и шта чини њен састав, зашто је добијање метала из руда значајно за друштво и да је при томе важно предузимање мера за заштиту животне средине. Потребно је подстицати ученике да повезују облике налажења метала у природи (у елементарном облику 105. у једињењима) са структуром атома, односно реактивношћу метала, као и с положајем метала у Периодном систему елемената. Ученици би требало да сазнају о важности катјона појединих метала за живе организме и повежу та знања са садржајем биологије. Физичка својства метала се уче у прегледу. Хемијска својства типичних метала уче се на примерима натријума и калијума (ученици би требало да то повежу с претходним разматрањима: од алкалних метала два најзаступљенија метала у Земљиној кори, чији су јони Na⁺ и K⁺ најважнији за људски организам), и магнезијума и калцијума као представника земноалкалних метала (међу металима на петом, односно трећем месту по заступљености у Земљиној кори, при чему је Ca²⁺ јон најзаступљенији јон метала у људском организму). Ученици треба да уоче да је кисеоник неопходан реактант за реакције оксидације метала, као што су</p>	<p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак проблемски задаци Писана провера 24. објективни тестови са допуњавањем кратких одговора 25. задаци са означавањем 26. задаци вишеструког избора 27. спаривање појмова</p>
---	---	---	----	--	---	--	--

	<p>атома и положаја елемената у Периодном систему; – напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – напише и тумачи једначине хемијских реакција метала и неметала; – изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци;</p>					<p>сагоревање и рђање, и да упоређују тежњу различитих метала да подлежу том типу реакције. Они могу посматрати демонстрацију сагоревања магнезијума као пример реакције 71) којој настаје оксид метала, а демонстрације реакција натријума, калијума, магнезијума и калцијума са водом као примере реакција у којима настају хидроксида ових метала. Очекује се да на основу посматрања демонстрација упоређују реактивност алкалних и земноалкалних метала, и да је повезују са структуром атома и положајем метала у Периодном систему елемената. При разматрању хемијских својстава метала који имају велику практичну примену (гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк), ученици би требало да уоче разлику у њиховој реактивности (грађење оксида и хидроксида) у односу на реактивност алкалних и земноалкалних метала. Такође, учење садржаја ове теме би требало да буде ослоњено на знање стечено у претходном разреду о доказивању базне средине помоћу индикатора, о дисоцијацији хидроксида и OH^- јону због којег је средина базна. У оквиру разматрања практичне примене метала, ученици би требало да сазнају о начинима</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

					<p>заштите метала од корозије, о легирању метала у циљу добијања материјала са погоднијим својствима за одређену намену и о легурама које се најчешће користе (бронза, месинг, челик, дуралуминијум, силумини). У оквиру прве лабораторијске вежбе ученици испитују основна физичка својства метала (агрегатно стање, боју, проводљивост електричне струје и топлоте, магнетичност). Такође, испитују реакцију магнезијума и гвожђа са разблаженом хлороводоничном киселином, што би, уједно, требало да укаже ученицима да је једно од својстава киселина реакција са металима (не свим) и да представља везу како с градивом седмог разреда, тако и са следећом темом. На основу огледа ученици би требало да уоче да заједничка својства метала нису подједнако изражена код свих метала. Лабораторијска вежба I: Испитивање физичких својстава метала, испитивање проводљивости топлоте и електричне струје, магнетичности, тврдоће и густине гвожђа, алуминијума и бакра. Реакција метала са киселинама: реакција разблажене хлороводоничне киселине са магнезијумом, гвожђем и цинком..</p>	
– правилно рукује лабораторијским	ХЕ.1.2.1; ХЕ.1.2.2;		Неметали у неживој и живој природи. Општа физичка и	Компетенција за целоживотно	На почетку учења друге теме важно је да ученици, кроз	Формативно, свакодневно

2	<p>посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; – наведе заступљеност метала и неметала, неорганичних и органичних једињења у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; – испита и опише хемијска својства метала и</p>	<p>ХЕ.1.2.4; ХЕ.1.2.5; ХЕ.1.2.6; ХЕ.1.2.7; ХЕ.1.2.8;Х Е.1.2.10; ХЕ.2.1.4;Х Е.2.2.1; ХЕ.2.2.2; ХЕ.2.2.3;Х Е.2.2.4; ХЕ.3.2.1; ХЕ.3.2.2; ХЕ.3.2.3;Х Е.3.2.4;</p>	<p>НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ</p> <p>10</p>	<p>хемијска својства неметала. Халогени елементи, сумпор, азот, фосфор и угљеник. Оксиди неметала и киселине, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање сумпор(IV) -оксида и испитивање његових својстава; разблаживање концентроване сумпорне киселине; добијање угљеник(IV)-оксида и испитивање његових својстава; испитивање електропроводљивости дестиловане воде и хлороводоничне киселине; доказивање базних својстава воденог раствора амонијака. Лабораторијска вежба II: испитивање физичких својстава неметала. Лабораторијска вежба III: доказивање киселости неорганичних киселина помоћу лакмус- хартије.</p>	<p>учење. Комуникација. Рад са подацима и информацијама. Дигитална компетенција. Сарадња. Одговоран однос према здрављу. Одговоран однос према околини.</p>	<p>разматрање заступљености неметала у неживој и живој природи, сагледају релевантност теме за разумевање природе и шта чини њен састав, али и као ресурса који користи друштво. Ученицима се може рећи да неметали улазе у састав биолошки важних једињења о којима ће учити у другом делу године. И у оквиру ове теме је важно да ученици повезују структуру атома неметала са реактивношћу елемената и облицима налажења у природи (у елементарном облику и у једињењима). Ученици могу да сазнају о различитим алотропским модификацијама сумпора, фосфора и угљеника, као и да се подсети градива седмог разреда о алотропским модификацијама кисеоника. Демонстрациони огледи и лабораторијске вежбе омогућавају ученицима да уоче физичка својства неметала: агрегатно стање, растворљивост у води и неполарним растварачима (лабораторијска вежба II). Приликом разматрања агрегатног стања неметала на собној температури, ученици се могу подсетити о заступљености азота и кисеоника у ваздуху. Очекује се да ученици разликују оксиде неметала који не реагују са водом (CO, N₂O и NO) од оних који са водом граде киселине. Киселост</p>	<p>оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p> <p>проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>С објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>С задаци са означавањем</p> <p>С задаци вишеструког избора</p> <p>С спаривање појмова</p>
---	---	---	---	---	---	--	---

<p>неметала, и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему;</p> <p>– напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли;</p> <p>– испита, опише и објасни својства оксида, неорганичких киселина, база и соли, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом;</p> <p>– напише и тумачи једначине хемијских реакција метала и неметала;</p> <p>– изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност</p>					<p>неорганичких киселина ученици доказују помоћу индикатора, то својство повезују са дисоцијацијом киселина и H^+ јоном због којег средина има кисела својства. Ученици могу упоредо доказивати киселост њима познатих киселина из свакодневног живота (сирћетна киселина, лимунска киселина). Извођење лабораторијске вежбе и не мора да обухвати цео школски час. Ученике треба стално подстицати да пишу формуле оксида и киселина (кисеоничних: H_2SO_4, HNO_3, H_3PO_4, H_2CO_3 и безкисеоничних: HCl и H_2S). У оквиру ове теме важно је да ученици сазнају о практичној примени киселина. Посматрањем демонстрација огледа ученици могу сазнати о начину добијања и својствима сумпор(IV)-оксида, о његовом утицају на ниже организме и пигменте, о начину добијања и својствима угљеник(IV)-оксида, о његовој густини у односу на ваздух и својству да не подржава горење. Посматрањем демонстрације огледа важно је да сазнају како се правилно разблажује концентрована сумпорна киселина. Испитивање електропроводљивости раствора киселина и амонијака пружа прилику за утврђивање знања због којих јона раствори неких супстанци имају кисела, односно</p>	
---	--	--	--	--	--	--

	супстанци;					базна својства..	
3	<p>– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини;</p> <p>– изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке;</p> <p>– наведе заступљеност метала и неметала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи;</p> <p>– испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном</p>	<p>ХЕ.1.2.4; ХЕ.1.2.5; ХЕ.1.2.6; ХЕ.1.2.7; ХЕ.1.2.8;Х Е.1.2.9; ХЕ.1.2.10;</p> <p>ХЕ.2.1.4;; ХЕ.2.2.1; ХЕ.2.2.2; ХЕ.2.2.3; ХЕ.2.2.4;</p> <p>ХЕ.3.2.5;Х Е.3.2.6.</p>	<p>СОЛИ</p> <p>8</p>	<p>Добијање соли. Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. Физичка и хемијска својства соли. Примена соли.</p> <p>Демонстрациони огледи: реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида; реакција између метала и киселине; хемијске реакције соли: између калцијум-карбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе(III)-хлорида и натријум-хидроксида, раствора сребро- нитрата и натријум-хлорида.</p> <p>Лабораторијска вежба IV: добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води; добијање баријум- сулфата; доказивање угљеник(IV)-оксида и настајање калцијум- карбоната.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење.</p> <p>Комуникација.</p> <p>Рад са подацима и информацијама.</p> <p>Дигитална компетенција.</p> <p>Сарадња.</p> <p>Одговоран однос према здрављу.</p> <p>Одговоран однос према околини.</p>	<p>Учење о начинима добијања соли, физичким и хемијским својствима соли требало би да обухвати примену до тада стечених знања (о киселинама и базама, њиховим формулама и називима) приликом писања формула и назива неутралних соли, као и хемијских једначина реакција за добијање неутралних соли. Добијање киселих соли приказати на примеру добијања натријум-хидрогенкарбоната. Ученици могу посматрати демонстрацију реакције неутрализације, написати формуле реактанта и једног производа (вода), а онда разматрати како се саставља формула другог производа, тј. формула соли. И у оквиру ове теме ученици би требало да пишу једначине дисоцијације у води растворних соли и да разликују катјоне од анјона. Ученици могу посматрати демонстрацију огледа у којем се добијају хидроксиди оних метала чији оксиди не реагују са водом (на пример Fe(OH)₃), као и демонстрацију својства киселина да реагују са солима угљене киселине уз издвајање угљеник(IV)-оксида и воде. И у оквиру учења ове теме ученици би требало да сазнају о практичној примени различитих соли, о својствима, добијању и практичној</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>– задаци са означавањем</p> <p>– задаци вишеструког избора</p> <p>– спаривање појмова</p>

<p>применом; – испита и опише хемијска својства метала и неметала, и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; – напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – напише и тумачи једначине хемијских реакција метала и неметала; – изведе стехиометријска</p>					<p>примени кухињске соли (на пример, за припремање физиолошког раствора, као конзерванс). Корелација са наставом географије може се остварити кроз разматрање како својства калцијум-карбоната и калцијум-хидрогенкарбоната утичу на облик кречњачког рељефа. Важно је да ученици повезују стечено знање о солима са саставом воде за пиће и саставом минералних вода. На крају обраде теме, кроз различите примере (обухватајући и оне обрађене у првој и другој теми), важно је да ученици уоче међусобну повезаност класа неорганских једињења и тако систематизују знања о својствима оксида, киселина, хидроксида и соли. У лабораторијској вежби IV ученици могу да испитују растворљивост различитих соли у води и да добијају соли таложењем (двоструком изменом). При томе, за огледе бирати супстанце којима се најмање утиче на животну средину.</p>	
---	--	--	--	--	---	--

	израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци;						
4	<p>– разликује својства неорганских и органских супстанци и објашњава разлику на основу њихових структура;</p> <p>– препозна физичке и хемијске промене неорганских и органских супстанци у окружењу, и представи хемијске промене хемијским једначинама;</p> <p>– напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију;</p> <p>– разликује органске супстанце са</p>	<p>ХЕ.1.3.1; ХЕ.1.3.2; ХЕ.1.3.3;</p> <p>ХЕ.3.3.1; ХЕ.3.3.2; ХЕ.3.3.3.</p>	<p>ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА</p> <p>2</p>	<p>Својства атома угљеника и многобројност органских једињења. Функционалне групе и класе органских једињења. Општа својства органских једињења.</p> <p>Демонстрациони огледи: упоређивање својстава органских и неорганских једињења; доказивање угљеника у органским супстанцама.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење.</p> <p>Комуникација.</p> <p>Рад са подацима и информацијама.</p> <p>Дигитална компетенција.</p> <p>Сарадња.</p> <p>Одговоран однос према здрављу.</p> <p>Одговоран однос према околини.</p>	<p>Ова тема уводи ученике у нову област хемије. У оквиру теме ученици, на основу посматрања демонстрационих огледа, упоређују састав и својства органских једињења, познатих из свакодневног живота, и претходно учених неорганских једињења. Они сазнају о великом броју органских једињења и ту чињеницу повезују са својствима атома угљеника и начинима међусобног повезивања. Препознају потребу за класификацијом органских једињења и да се она може извести на основу функционалне групе у молекулима.</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <ul style="list-style-type: none"> – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

	аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом;						
5	<p>– дефинише појам угљоводоника;</p> <p>– класификује угљоводнике на основу структуре;</p> <p>– напише рационалне структурне формуле угљоводоника;</p> <p>– дефинише појам алкана;</p> <p>– наведе општу формулу алкана;</p> <p>– дефинише хомологи низ;</p> <p>– напише формуле и називе алкана по IUPAC-овој номенклатури;</p> <p>– изведе формуле алкил-група из одговарајућих формула алкана;</p> <p>– опише структурну изомерију;</p>	<p>ХЕ.1.3.1; ХЕ.1.3.2; ХЕ.1.3.3;</p> <p>ХЕ.2.3.1;</p> <p>ХЕ.3.3.1; ХЕ.3.3.2; ХЕ.3.3.3.</p>	<p>УГЉОВОДОНИЦИ</p> <p>12</p>	<p>Подела угљоводоника. Номенклатура. Изомерија. Физичка својства угљоводоника. Хемијска својства угљоводоника. Полимери. Нафта и земни гас.</p> <p>Демонстрациони огледи: испитивање растворљивости и сагоревање n-хексана (медицински бензин); разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом).</p> <p>Вежба V: састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење.</p> <p>Комуникација.</p> <p>Рад са подацима и информацијама.</p> <p>Дигитална компетенција.</p> <p>Сарадња.</p> <p>Одговоран однос према здрављу.</p> <p>Одговоран однос према околини.</p>	<p>На почетку теме ученици се могу информисати да су угљоводоници састојци нафте и земног гаса, и према томе, извори енергије, чиме се истиче практични значај ових једињења. Састављање и посматрање модела молекула угљоводоника може помоћи ученицима да пишу молекулске, структурне и рационалне формуле угљоводоника, и то једноставних примера, укључујући и именовање изомера према IUPAC номенклатури. Појам изомера ученици би требало да повежу са садржајем претходне теме о могућим различитим начинима међусобног повезивања атома угљеника. Ученици уче о физичким својствима засићених и незасићених угљоводоника у прегледу. Разлике у реактивности алкана, алкена, алкина и ароматичних угљоводоника требало би да повежу са разликама у структури молекула ових једињења. Упоредивање</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <p>– објективни тестови са допуњавањем кратких одговора</p> <p>– задаци са означавањем</p> <p>– задаци вишеструког избора</p> <p>– спаривање појмова</p>

<p>– саставља рационалне структурне формуле изомера;</p> <p>– дефинише појмове алкена и алкина;</p> <p>– наведе општу формулу алкена и алкина;</p> <p>– напише формуле и називе алкена и алкина по IUPAC-овој номенклатури;</p> <p>– опише изомерију положаја;</p> <p>– састави моделе молекула алкана, алкена и алкина;</p> <p>– опише физичка својства ацикличних угљоводоника;</p> <p>– опише хемијска својства ацикличних угљоводоника;</p> <p>– напише једначине хемијских реакција угљоводоника;</p> <p>– опише разлику у реактивности алкана и алкена у реакција с</p>					<p>хемијских реакција засићених и незасићених угљоводоника требало би да обухвати њихове сличности (сагоревање) и разлике (супституција, адиција). Ученици би требало да повежу хемијска својства угљоводоника са практичном применом ових једињења: – сагоревање – употреба угљоводоника као извора енергије (земни и рафинеријски гас, бензин, дизел гориво, мазут); – реакције супституције и адиције – од угљоводоника се могу добити једињења различите практичне намене која, поред атома угљеника и водоника, садрже и атоме других елемената (на пример, производња пластичних маса, тефлона, фреона, боја, инсектицида итд.). Ученици треба да познају широку примену угљоводоника, али и мере опреза (њиховом коришћењу, тј. Последице које имају на животну средину и здравље људи. Од ученика се очекује да пишу једноставније једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника, као и реакција адиције водоника, воде и брома на етен, пропен, етин и пропин, и супституције атома водоника у молекулу метана. Такође, могу да препознају и описују хемијске реакције адиције и супституције на основу написаних хемијских</p>	
---	--	--	--	--	--	--

<p>раствором калијум-перманганата; – дефинише појам ароматичних угљоводоника; – напише структурне формуле молекула ароматичних угљоводоника; – опише физичка својства ароматичних угљоводоника; – наведе примену ароматичних угљоводоника; – наведе изворе угљоводоника у природи; – опише поступак фракционе дестилације нафте; – наведе називе најважнијих фракције нафте; – наведе примену најважнијих фракција нафте; – опише појмове полимери и полимеризација; – наведе примену полимера у свакодневном</p>					<p>једначина ових реакција. Ученици могу учити да се у реакцији полимеризације од реактанта одређених својстава (на пример, гасовито агрегатно стање), добијају супстанце са новим својствима (чврсто агрегатно стање). И у овом случају је важно да сазнају о практичној примени различитих полимера. О ароматичним угљоводонцима, њиховој реактивности и токсичности, ученици уче на информативном нивоу. Учећи о дериватима нафте, важно је да они уче да су производи фракционе дестилације (кондензације) и даље смеше угљоводоника. Кроз демонстрационе огледе ученици треба да уче разлику између засићених и незасићених угљоводоника, њихову примену као горива, и да су нафта и земни гас главни извори угљоводоника у природи. Састављање модела молекула угљоводоника у оквиру вежбе V, ученицима може помоћи и савладавању писања формула и именовања угљоводоника. Препорука је да они састављају моделе молекула са највише шест атома угљеника.</p>	
---	--	--	--	--	---	--

	животу; – изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци.						
6	– напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом; – испита, опише и објасни физичка и хемијска својства представника класа органских једињења и повеже својства	ХЕ.1.3.1; ХЕ.1.3.2; ХЕ.1.3.3; ХЕ.2.3.1; ХЕ.3.3.1; ХЕ.3.3.2; ХЕ.3.3.3.	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКО М 8	Алкохоли – номенклатура, својства и примена. Карбоксилне киселине – номенклатура, својства и примена. Масне киселине. Естри – номенклатура, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање алкохола алкохолним врењем; доказивање киселости карбоксилних киселина; лабораторијско добијање и испитивање својстава етил- етаноата. Лабораторијска вежба VI: физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником; испитивање растворљивости алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу; реакција етанске и лимунске киселине са натријум- хидрогенкарбонатом.	Компетенција за целоживотно учење. Комуникација. Рад са подацима и информацијама. Дигитална компетенција. Сарадња. Одговоран однос према здрављу. Одговоран однос према околини.	Ученици уочавају да су својства органских једињења са истим бројем атома угљеника у молекулу различита у зависности од присутне функционалне групе. Они уче именовање органских једињења према функционалној групи и повезују одређену функционалну групу у молекулу са својствима једињења. Уз називе једињења према IUPAC номенклатури, ученици уче и тривијалне називе представника органских једињења са кисеоником. Демонстрација добијања етанола алкохолним врењем и његово одвајање дестилацијом, захтева време за извођење огледа, о чему се мора водити рачуна приликом планирања часа. Ученици уче да су карбонилна једињења производи оксидације одговарајућих алкохола, и о практичном значају метанала (формалдехида) и пропанона (ацетона). Важно је да се ученици информишу о штетном физиолошком деловању алкохола	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

	<p>једињења са њиховом практичном применом; – објасни и хемијским једначинама представи хемијске промене карактеристичне за поједине класе органских једињења;</p>					<p>и о проблему алкохолизма. У корелацији са наставом биологије, ученици могу самостално, из различитих извора, да прикупљају информације о утицају алкохола на организам. Током обраде наставних садржаја о карбоксилним киселинама, ученици уочавају сличности и разлике у својствима неорганских и органских киселина. Поред примене у свакодневном животу, потребно је да сазнају о важности органских једињења са кисеоником као индустријских сировина. У оквиру лабораторијске вежбе VI ученици испитују својства органских једињења с кисеоником. Упореди растворљивост алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу. Упореди својства њима познатих киселина (сирћетне и лимунске), са својствима, на пример, разблажене хлороводоничне киселине. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 8.</p>	
	<p>– опише физичка својства: агрегатно стање и растворљивост масти и уља, угљених хидрата, протеина и</p>	<p>ХЕ.1.4.1; ХЕ.1.4.2; ХЕ.2.4.1; ХЕ.3.4.1; ХЕ.3.4.2.</p>		<p>Масти и уља. Угљени хидрати у прегледу: моносахариди (глукоза и фруктоза), дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза). Амино-киселине.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење. Комуникација. Рад са подацима и информацијама. Дигитална</p>	<p>У оквиру теме ученици сазнају о саставу, структури, својствима и значају масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина. Од ученика се не очекује да пишу структурне формуле триацилглицерола, већ да описују</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају</p>

7	<p>растворљивост витамина; – опише основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине; – објасни сапонификацију триацилглицерола и хидрогенизацију незасићених триацилглицерола , наведе производе хидролизе дисахарида и полисахарида и опише услове под којима долази до денатурације протеина; – наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи;</p>		<p>БИОЛОШКИ ВАЖНАОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p> <p>12</p>	<p>Протеини. Витамини. Демонстрациони огледи: сапонификација масти – сапуни. Лабораторијска вежба VII: испитивање растворљивост масти и уља, и угљених хидрата у води; доказивање скроба; денатурација протеина.</p>	<p>компетенција. Сарадња. Одговоран однос према здрављу. Одговоран однос према околини.</p>	<p>- објашњавају својства ових једињења, и њихових смеша, да наводе биолошки и технички значај масти и уља, и примену ових једињења као сировина или полупроизвода у даљој хемијској преради (на пример, добијање маргарина из уља и производња сапуна). Ученици могу да припреме есеј о енергетској улози масти и уља у живим бићима, значају правилне исхране, и значају незасићених масних киселина у исхрани. На основу хемијске једначине процеса фотосинтезе, ученици могу да уоче да од једноставних неорганских молекула, угљеник(IV)-оксида и воде, под одређеним условима, настају сложени молекули органског једињења (глукозе). Они би требало да грађење полисахарида сагледају као начин да се енергија складишти, да опишу скроб и целулозу као природне полимере, изграђене различитим повезивањем истих моносахаридних јединица и да познају градив-ну и заштитну улогу целулозе у биљкама. На примерима скроба и целулозе ученици могу да уоче како разлика у структури доводи до разлике у својствима. Важно је да они познају заступљеност угљених хидрата у природи и њихову примену у свакодневном животу: сахарозеупрехранбеној</p>	<p>месеца и током појединих часова Домаћи задатак проблемски задаци Писана провера и објективни тестови са допуњавањем кратких одговора и задаци са означавањем и задаци вишеструког избора и спаривање појмова</p>
---	--	--	--	--	---	---	---

					<p>индустрији, скроба у прехранбеној и фармацеутској индустрији, памука и целулозе у текстилној индустрији. На примеру сахарозе и инвертног шећера ученици могу обновити разлику између једињења и смеша, а на примеру кристализације меда, кристализацију презасићеног раствора. Ученици уче о аминокиселинама као једињењима која и свом молекулу садрже две функционалне групе: карбоксилну и амино групу, и о настајању пептидне везе, као функционалне групе полипептида и протеина, у реакцији амино групе једне аминокиселине са карбоксилном групом друге аминокиселине. Важно је да познају значење појмова: аминокиселина, α-амино-киселина, протеинска аминокиселина и есенцијалне аминокиселине, као и да познају биолошки значај протеина, њихову градивну и каталитичку функцију у организму. На основу огледа ученици би требало да уче да под дејством топлоте и киселина долази до денатурације протеина. У оквиру теме треба да науче да се исхраном уноси шест главних врста супстанци неопходних људском организму (протеини, угљени хидрати, масти и уља, витамини, минерали и вода), о важности правилне исхране, као и о поремећајима</p>	
--	--	--	--	--	--	--

						исхране. Лабораторијска вежба VII: ученици испитују растворљивост масти и уља у води и неполарном растварачу, на пример, хексану, растворљивост представника, моносахарида, дисахарида и полисахарида у води. Учећи о начину доказивања скроба, испитују у којим намирницама је скроб заступљен. За денатурацију протеина ученици примењују методе које се користе у кулинарству (кување, таложење протеина киселинама и сл.).		
8	<p>– рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада;</p> <p>– наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину;</p> <p>– критички процени</p>	ХЕ.1.5.1;	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕСР ЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	6	Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Рециклажа. Зелена хемија.	<p>Компетенција за целоживотно учење.</p> <p>Комуникација.</p> <p>Рад са подацима и информацијама.</p> <p>Дигитална компетенција.</p> <p>Сарадња.</p> <p>Решавање проблема.</p> <p>Одговоран однос према здрављу.</p> <p>Одговоран однос према околини.</p>	<p>У оквиру теме ученици сазнају да развој производа и процеса хемијске индустрије, поред доприноса побољшању квалитета живота, може имати и штетно дејство на животну средину и здравље животиња и људи. Требало би да на основу својстава супстанци разматрају њихов утицај на околину и жива бића, идентификују главне неорганске и органске загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и начине како оне доспевају у животну средину. Важно је да ученици сагледају значај руковања супстанцама и комерцијалним производима у складу са ознакама на амбалажи, као и правила о начину чувања производа и одлагања отпада. Такође би требало да ученици сагледају проблем нагомилавања отпада и значај рециклаже. У оквиру ове</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак проблемски задаци</p> <p>Писана провера</p> <ul style="list-style-type: none"> – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

	<p>последнице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха; – објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине.</p>					<p>теме ученици сазнају о принципима зелене хемије као одрживе хемије, чији је циљ прилагођавање хемијских производа и процеса очувању животне средине и здравља људи. Требало би да ученици дискутују начине за превенцију загађења животне средине, смањење количине отпада и коришћење обновљивих извора сировина и енергије. Ова тема се може реализовати кроз активности у оквиру различитих мини пројеката, које ће ученици радити у току школске године, и презентовати након реализације сваког пројекта</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- и просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)**
- и што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима**
- и размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...**
- и коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја**
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем**

Провера остварености стандарда ученичких постигнућа (остварености исхода)

Шта пратимо	Поступак и инструменти оцењивања	Критеријуми	Време		
<p>Регистар остварености стандарда ученичких постигнућа</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5</p> <p>Ко не зна одговор -</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>	
		<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује 	<p>- Усмено одговарање, свеска евиденције наставника</p>	<p>Учесталост по месецима</p>	<p>Пресек стања по тромесечју</p>
		<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује 	<p>- Усмено одговарање, свеска евиденције наставника</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p>	<p>По потреби, бар једном у полугодишту</p>
		<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује 	<p>-Редовност доношења</p>	<p>Прегледање домаћих у радним листовима</p>	<p>Свакодневно током године праћење/ пресек стања за тромесечје</p> <p>На крају наставне године</p>

		<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <p>и у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;</p> <p>и у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;</p> <p>и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;</p> <p>и у довољној мери критички расуђује;</p>	<p>домаћег, свеска евиденције</p> <p>○ Писане провере, свеска евиденције</p>	<p>Бодовање:</p> <p>35-49%-2</p> <p>50-74,9%-3</p> <p>75-89.9%-4</p> <p>90-100%-5</p>	<p>Након сваке теме</p>
		<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>- знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;</p> <p>- у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>- понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;</p>	<p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције</p>	<p>Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...)</p> <p>Степен знања свих чланова групе</p> <p>Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)</p>	<p>По потреби</p>
			<p>Рад у пару</p>	<p>Прва три ученика која ураде тачан По потреби задатак добијају +, три плуса -5</p>	

		<p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	<p>(посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције</p> <p>-Сналажење на зидним сликама, шемама</p>		<p>На крају школске године</p>
<p>Ангажовање ученика у настави.</p>	<p>у за мотивацију</p> <p>настави, сарадњу са другима учење и напредовање. активно учествовање задацима, и исказано интересовање и Одговоран однос према раду, постављеним</p>	<p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања(3)</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања.(2)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о:</p> <p>-Броју јављања на часовима</p> <p>-Броју успешности у групном раду, раду у пару</p> <p>-Учешћу на такмичењима</p> <p>-Несебичном пружању помоћи другим</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама</p> <p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>

у не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)

	ученицима..		
--	-------------	--	--

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета ликовна култура 8. разреда за
период 2022-2026. године

Одељења: **8-1,2**

Наставница:
Весна Мајски

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења ликовне културе биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

(Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

117. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
118. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
119. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
120. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
121. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
122. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
123. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
124. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
125. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
126. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
127. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
128. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
129. развијање позитивних људских вредности;
130. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
131. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
132. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
133. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

43. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

106. –обрада новог градива в- вежбање у- утврђивање

Часови су подељени на часове обраде, вежбања, и утврђивања, али је, због специфичности предмета, већина часова комбинована.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенци је Опште међупредметне компетенци је	Назив теме / садржај	Кључни појмови садржаја	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
<p>– бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имагинације, емоција, ставова и порука;</p> <p>– користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p> <p>– примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;</p> <p>– користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад;</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне меди-је, материјале и технике (цртање, сликање, ваја-н>е) визуелних уметности</p> <p>ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове</p> <p>ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникац</p>	<p>КОМПОЗИЦИЈА (7о+8в+1у =16)</p> <p>Композиција</p> <p>Принципи компоновања (ритам, контраст, равнотежа, јединство, хармонија, доминанта); врсте композиција (пирамидална, вертикална, хоризонтална, дијагонална, овална, спирална, слободна)</p>	<p>Композиција</p> <p>Елементи композиције</p> <p>Принципи компоновања</p> <p>Пропорције</p> <p>Простор</p> <p>Склад</p> <p>Естетика</p> <p>Дизајн</p> <p>Рециклажа</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио основне појмове простора, ликовних елемената, принципа компоновања и различитих врста композиција. Радом на тексту и путем визуелних примера из</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i></p> <p><i>Мапа радова ученика</i></p> <p><i>Практични рад</i></p> <p><i>Усмена провера</i></p> <p><i>Индивидуална естетска анализа</i></p> <p><i>Естетска анализа кроз дискусију</i></p> <p><i>Процењивање рада у пару и у</i></p>

<p>– представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела</p>	<p>(нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица...) средњи ниво ЛК.2.1.2. образлаже свој рад 28. радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...) 2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт напредни ниво ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принцип (90) садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и</p>	<p>ија Одговоран однос према околини</p>			<p>учбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике упознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред</p>	<p><i>групи Самоевалуациј 72) и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Сумативно оцењивање</i></p>
--	--	---	--	--	---	--

	<p>принципе да би пости -гао одређени ефекат</p> <p>ЛК.3.3.3. користи друга места и изворе да би проширио своја знања из уметности</p>				<p>ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google classroom.</p>	
<p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих епоха свога краја</p> <p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације</p> <p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих епоха свога краја</p> <p>– прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама</p>	<p>Основни ниво</p> <p>ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље,</p> <p>уметничка радионица.</p> <p>ЛК. 1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радо-</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникац</p>	<p>НАСЛЕЂЕ</p> <p>(60+3в+1у=10)</p> <p>Културна баштина</p> <p>(значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија</p> <p>уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.</p> <p>Моје место, мој крај</p>	<p>Теме</p> <p>Мотиви Ангажована уметност</p> <p>Наслеђе Промоција</p>	<p>Доминантан циљ ове области јесте да ученике упозна са светским и националним културним наслеђем, као и са савременим средствима ликовног израза и приближи им уметност њиховог краја. У те сврхе, наставник поред наставних метода и дидактичких средстава који су горе наведени користи демонстрације</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i></p> <p><i>Индивидуални рад ученика</i></p> <p><i>Мапа радова ученика</i></p> <p><i>Практични рад</i></p> <p><i>Усмена провера</i></p> <p><i>Индивидуална естетска анализа</i></p> <p><i>Естетска анализа кроз дискусију</i></p> <p><i>Процењивање</i></p>

<p>повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације</p>	<p>вима из различитих земаља, култура и периода ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су по-ребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) средњи ниво 1.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности напредни ниво ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципал - садржаја на свом раду и на радовима</p>	<p>ија</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузи мљивост и оријентац ија ка предузетништву</p>	<p>Институције културе, значајни споменици и ликовни ствараоци Западне Србије.</p> <p>Уметничко наслеђе (савремено уметничко стваралаштво нашег краја).</p> <p>Презентација Презентовање тема из ликовне уметности путем PowerPoint-а.</p>		<p>употребе савремених техничких средстава у уметничком изразу. Организује посете галерији, музеју, Уметничкој школи и УВУУ како би ученици из прве руке добили информације о савременом ликовном стваралаштву, али и стваралаштву претходних периода. Битно је код ученика развити могућност разумевања утицаја друштвених околности на резултате уметничких израза. Ученике би требало усмерити ка истраживачком раду и пројектној настави, у циљу промоције културне баштине свог краја.</p>	<p><i>рада у пару и у групи</i> <i>Самоевалуациј</i> <i>С и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i> <i>Сумативно оцењивање</i></p>
--	---	--	---	--	---	--

	<p>други ЛК.3.3.1. анализира одабрана уметничка дела у Односу на време настанка и према културној Припадности (описује основне карактеристике, намеру уметника...) ЛК.3.3.2. описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности</p>					
<p>идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука</p> <p>изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником</p> <p>– разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха</p> <p>– учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију;</p>	<p>Основни ниво ЛК. 1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерија, атеље, уметничка радионица. ЛК. 1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су по-ребна знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) средњи ниво 2.1.1. познаје и</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Компетенција за учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Предузи</p>	<p>КОМУНИКАЦИЈА (50+3в=8)</p> <p>Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).</p>	<p>Визуелне поруке Тема Мотив Знак Симбол Метафора Персонификација Алегорија Хералдика</p>	<p>Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио различите начине визуелне комуникације. Радом на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник још путем туторијала на YouTube-у ученике</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика</i> <i>Индивидуални рад ученика</i> <i>Мапа радова ученика</i> <i>Практични рад</i> <i>Усмена провера</i> <i>Индивидуална естетска анализа</i> <i>Естетска анализа кроз дискусију</i> <i>Процењивање рада у пару и у групи</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</i></p>

	<p>користи (у свом раду) основне из-ражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности</p> <p>напредни ниво ЛК.3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принцип и садржаја на свом раду и на радовима других ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других</p>	<p>мљивост и оријентац ија ка предузет ништву</p>		<p>уознаје са различитим ликовним техникама. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Ученици добијају практичне задатке у којима повезујући текстуалне и визуелне информације презентују резултате свог тимског рада. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне</p>	<p><i>Домаћи задатак</i> <i>Сумативно оцењивање</i></p>
--	---	---	--	--	---

					задатке имаће прилику да виде на Google classroom.	
--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- у просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања,)
- у што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- у размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- у коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- у и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика					
Шта пратимо		Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	Процењују се: вештине ликовног изражавања и разумевања, примена и вредновање научних поступака и процедура; рад са различитим врстама ликовних материјала и рад на различитим врстама ликовних задатака; уметничко	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);	Формативно оцењивање: бележење активности ученика на часу у табелу евиденције наставника	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5 Ко не зна одговор -	Свакодневно бележење током године
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању	Комисија ученика и наставника	Учесталост јављања на часу по месецима	Пресек стања на полугодишту
		ученик који остварује значајан напредак у савладавању	-Усмено одговарање	Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању	По потреби, или жељи ученика

<p>изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама (извођење радних задатака.</p>	<p>програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);</p>	- Практичан рад	<p>Оцена се одређује кроз естетску анализу наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду. Рад који у потпуности задовољава естетске критеријуме у складу са ликовним задацима (оцена 5) Углавном задовољава и види се уложени труд (оцена4) Делимично задовољава – испод прага могућности ученика (оцена 3) Мала количина уложеног труда (оцена2) Нимало уложеног труда (оцена 1)</p>	<p>Након реализације наставне јединице</p>
	<p>ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);</p>	Свеска из ликовне културе	<p>Потпун садржај наставних јединица уз визуелно уобличавање садржаја (оцена 5) Потпун садржај наставних јединица без визуелног уобличавања садржаја (оцена 4) Свеске са непотпуним садржајем се не узимају у разматрање</p>	<p>На крају наставне године, по жељи ученика (није обавезна)</p>
	<p>ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа,</p>	Бодовање активности везаних за посете културним догађајима	<p>Усмени извештај о посети галерији, музеју, позоришту или другој културној манифестацији поткрепљен доказима (краћим рефератом у свесци, каталогом, фотографијама...), уз смислено излагање доноси ученику 15 бодова.</p>	<p>Током школске године (зависи од активности ученика)</p>

Ангажовање	однос према	односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);		30 бодова је оцена 5	
		Недовољан (1) добија ученик који: – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује;	- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група	По потреби
ученика у настави	одговоран раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања (5) – показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања (4) – показује делимични степен активности и ангажовања (3) – показује мањи степен активности и ангажовања (2)	Вођење евиденције о: -Јављању на часовима (учесталост и активност по месецима) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-	-Све што је рађено на часу налази по месецима -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествује, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)	-Пресек стања тромесечјима

		и не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)			
--	--	---	--	--	--

историјским институцијама и догађајима

-Несебичном пружању помоћи другим ученицима

-Израда панона, ППТ, различитих врста излагања

-Спреман је да помогне другима

-Иницијатива и квалитет продукта

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета музичка култура за 8. разред
за период 2022-2026. године

Предметна наставница:

Фрида Месарош

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења музичке културе биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

Циљеви основног образовања и васпитања

Члан 21. ЗОСОВ

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

134. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
135. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
136. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
137. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
138. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
139. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
140. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
141. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
142. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
143. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
144. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
145. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
146. развијање позитивних људских вредности;
147. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
148. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
149. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
150. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
151. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Предметни исходи	Стандарди	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај (18обр.+1утвђ.)	Кључној мови	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
-----------------------------	------------------	--	--	-------------------------	--	---

<p>44. повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у романтизму, импресионизму и савременом добу; – препознаје националне игре у делима уметничке музике; – наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период романтизма, импресионизма и савременог доба; – разликује музичке форме романтизма, импресионизма и савременог доба; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма, импресионизма и савременог доба; – идентификује елементе музике ранијих епоха као инспирацију у музици савременог доба;</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике 107. историјско–стилских периода 108. народног стваралаштва Ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту</p>	<p>-компетенција за учење -комуникација -естетичка компетенција -рад са подацима и информацијама -сарадња</p>	<p>ЧОВЕК И МУЗИКА Романтизам Програмска и апсолутна музика Соло песма Клавирска минијатура Националне и стилизоване игре (полка, мазурка, чардаш, казачок, сиртаки, валцер, танго...) Музичко-сценска дела Сметана, Дворжак, Шопен, Лист, Шуберт, Шуман, Паганини, Верди, Пучини, Росини, Чајковски, Бородин, Мусоргски, Мокрањац Импресионизам Равел, Дебиси Савремено доба Жанрови: Џез, популарна музика, апстрактна музика. Импровизација (појам) Стравински, Прокофјев, Коњовић, Константин Бабић, Вера Миланковић</p>	<p>музичко-сценска дела, савремено доба, музички жанрови Романтизам, програмска и апсолутна музика, соло песма, клавирска минијатура,</p>	<p>Користити методе/технике 8 облике рада које активирају ученике да буду самосталнији у раду: анализа музичких примера, фотографија, ППТ, видео материјала. Инсистирање на корелацији са другим предметима: историја, ликовна култура, географија. Коришћење ЛОГОС-овог е-уџбеника: видео 9 аудио записи, квизови, ППТ.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и залагања ученика.</i> <i>Самоевалуација 29. евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i> <i>Домаћи задатак</i></p>
--	---	--	--	---	--	---

<p>-препозна врсту дувачких инструмента по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код дувачких инструмената; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;</p>	<p>МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК. 1.1.2. опише основне карактеристике музичких инструмената и састава Ученик уме да анализира повезаност: МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава 73) оквиру музичког дела МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд</p>	<p>-комуникација -естетичка компетенција -компетенција за учење -рад са подацима и информацијама -сарадња дигитална компетенција</p>	<p>МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Дувачки инструменти</p>	<p>Инструменти, дрвени и лимени дувачки инструменти, мелодија</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: видео и звучниј запис, фотографија, ППТ, доступне ИКТ апликације. Користити претходна знања ученика. Повезати са историјским контекстом. Коришћење ЛОГОС-овог е-уџбеника</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и залагања ученика. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
---	--	---	--	---	--	--

<p>– препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;</p>	<p>МК. 1.2.1. именује музичке изражајне елементе МК. 1.2.2. именује извођачки састав МК. 1.2.4. именује српски музички фолклор МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра Ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са: МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера МК. 3.2.3. контекстом настанка - примене различитих облика музичког фолклора</p>	<p>-комуникација -естетичка компетенција -компетенција за учење -одговоран однос према здрављу</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике романтизма, импресионизма и савременог доба. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих Сстраних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, темпо, покрет</p>	<p>Основни методски приступ је од звука ка теорији. Јасно формулисати упутства како би ученици знали на шта да усмере пажњу приликом слушања. Постепено проширивати опажајни капацитет код ученика усмеравајући их на специфичности музичког дела пре слушања. Ученичка знања из различитих области повезати и ставити у функцију разумевања дела, подстичући креативност и критичко мишљење. Користити илустрације, ППТ и ИКТ када је могуће. Подстићи ученике на изношење свог мишљења уз аргументовано образлагање.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора и активности ученика. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
---	--	---	---	---	--	--

<p>–изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте,самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању и реализацији школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у комуникацији и заједничком музицирању; – се понаша у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;</p>	<p>МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.</p>	<p>-естетичка компетенција -сарадња -комуникација -одговоран однос према здрављу -компетенција за учење -дигитална компетенција</p>	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у мешовитим тактовима (7/8, 5/8) по слуху. Певање песама у комбинацији са плесним покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике романтизма, импресионизма и савременог доба.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, текст, темпо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике за самостални рад, рад у пару или групи. Кроз одговарајуће примере музичких вежби и композиција обрадити елементе музичке писмености. Обратити пажњу на правилно дисање, положај тела и дикцију. Узети у обзир гласовне могућности ученика. За инструментално музицирање користити ритмичке и мелодијске инструменте. Могу се користити нотни примери који су солмизацијом обрађени. Примењивати принцип активног учешћа ученика на часу.</p> <p>Коришћење аудио или видео снимака или матрица када је могуће. Посета концерта, у складу са могућностима</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање активности ученика, певањем и свирањем. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
--	--	---	--	--	--	---

<p>– критички просуђује утицај музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>Ученик уме да: МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст. Ученик уме да: МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.</p>	<p>-естетичка компетенција -комуникација -сарадња -компетенција за учење -одговоран однос према здрављу</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p> <p>Импровизација Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу романтизма, импресионизма и савремене музике. Израда дувачких инструмената од доступних материјала.</p>	<p>мелодија, ритам, динамика, тампо</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике на музичко стваралаштво, самостално, групно и у пару. Користити корелацију са ликовном кутуром. Креативна употреба мултимедија: ППТ, ИКТ, аудио и видео снимци, мобилни телефони.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно награђивање ученика за било који облик музичког стваралаштва. Самоевалуација (евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
--	--	--	--	---	---	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању: Сл. гласник РС, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
-------------	-----------------------	----------	-----------------------	-------

<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p>	<p>и алатом и различитим и примена</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; - лако логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; 	<p>- Формативно оцењивање:</p> <p>Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника</p>	<p>Број јављања:</p> <p>За јављање +</p> <p>За јављање више пута ++</p> <p>За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +5</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
		<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; - самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; - решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; 	<p>- Усмено одговарање</p>	<p>Свеобухватност одговора</p> <p>Хронолошка прецизност</p> <p>Хоризонтално и вертикално повезивање градива</p> <p>Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби</p>
		<p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> и у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; и у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; и већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; и у довољној мери критички расуђује; 	<p>-Редовност доношења Домаћег</p>	<p>За недоношења домаћег - у свеску</p>	<p>Свакодневно праћење током године.</p>
			<p>Прегледање свески</p>	<p>Уредност</p> <p>Све забележено са часова</p>	<p>На крају полугодишта и наставне године</p>

			Певање и/или свирање песама и/или композиција	Учесталост активности на часовима Ритмичка и мелодијска прецизност Ангажовање самостално и у пару/групи Активно учешће у раду	Пресек стања сваког месеца
	<p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; 	Препознавање слушаних и обрађених композиција	Прецизни одговори Самосталност у одговарању	Свакодневно бележење током године	
		Музичко стварање	Ангажовање и труд Поштовање задатог материјала и инструкција Сарадња у пару или групи	Свакодневно бележење током године	
		- Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (пано, табела...)	По потреби	
		Недовољан (1) добија ученик који:			
	<ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; – не изводи закључке који се заснивају на подацима; – критички не расуђује; 	- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Прва три пара која прва ураде задатак добијају +5 Сви парови који ураде задатак добијају + Парови који не раде задато на часу добијају -	По потреби	

Ангажовање ученика у настави

другима напредовање. активно учествовање у
настави, сарадњу исказано интересовање и
мотивацију за учење и одговоран однос према
раду, постављеним задацима,

Иса

показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)

показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)

и показује делимични степен активности и ангажовања (3)

и показује мањи степен активности и ангажовања.

(2)

у не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)

Вођење евиденције од стране наставника о:

-Броју јављања на часовима

-Броју успешности у групном раду, раду у пару

-Учешћу у хору, приредбама, ваннаставним активностима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима

-Израда панона, ППТ, различитих врста излагања

-Све што је рађено на часу налази се у свескама

-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (приредбе, концерти, наступи, израда панона, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Кривај за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА ЗА 8. РАЗРЕД
за период 2022 - 2026. године

Одељења: VIII.

Наставници:

Анико Бачић
Ела Сабо

Недељни број часова: 2 часа недељно (блок настава)

Укупно за школску годину: 68 часа

Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

Наставни предмет *Техника и технологија* намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Програм наставе и учења за осми разред оријентисан је на остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет *техника и технологија*. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у пет наставних тема: *животно и радно окружење, саобраћај, техничка и дигитална писменост, ресурси и производња и конструкторско моделовање*.
(„Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

152. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
153. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
154. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;

45. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
46. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
47. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
48. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
49. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
50. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
51. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
52. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
53. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
54. развијање позитивних људских вредности;
55. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
56. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
57. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

Предметни исходи	ције Компетен	Назив теме / садржај	појмови Кључни	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-------------------------	--------------------------	---------------------------------	---------------------------	---	--

– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу;
– анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи;
– образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству;
– повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;

према околини Одговоран однос према здрављу Компетенција за учење Комуникација

10ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ

30. часова (4+2) 1- 2. Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику.

3- 4. Електрична инсталација – опасност и мере заштите

5- 6. Примена електричних апарата
91) уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност.

Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.

а, мехатроника, електрична инсталација, енергија, енергетска ефикасност, штедња енергије

74) области Животно и радно окружење обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије.

Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије.

Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење.

цењивање .
Бележење усмених одговора ученика, уредност записаног и свесци, уредност радног места, систематичност, залагање, самоиницијативност.

Ф
о
р
м
а
т
и
в
н
о
,
с
в
а
к
о
д
н
е
в
н
о

о

<p>– упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;</p>		<p><i>ехнологија за 7. разред (наставна тема: Саобраћај)</i></p>		<p style="text-align: center;"><u>САОБРАЋАЈ</u></p> <p style="text-align: center;">6. часова(4+ 2)</p> <p>7- 8. Саобраћајна средства на електропогон – врсте С карактеристике. Хибридна возила.</p> <p>9- 10. Електрични и електронски уређаји и саобраћајним средствима.</p> <p>11- 12. Основи телекомуникација.</p>	<p>Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридни возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. и ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај</p>
--	--	--	--	---	--

возила, аудиовизуелна средства

за паљење радне смеше,
уређаје за сигнализацију)
повезати са претходним
знањем ученика о погонским
машинама (моторима).
Посебно обратити пажњу на
намену електронских уређаја
(електронско убризгавање,
сензори за кретање..)
Осврнути се и на потребу
исправности ових уређаја за
безбедно учествовање у
саобраћају. Преношење
података на даљину чини
посебан сегмент саобраћаја.
Потребно је ученицима
приближити

ењивање усмених
одговора ученика,
уредност записаног у
свесци и радног места,

Самоевалуација и
евалуација на крају
месеца и током
појединих часова.

Ф
ор
ма
ти
вн
о,
с
в
а
к
о
д
н
е
в
н
о

о
ц

<p>– класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса;</p>	<i>мална писменост Информатика и рачунарство)</i>	<p>у ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p> <p>(часова (6+12)</p> <p>13-14. Основне компоненте ИКТ уређаја.</p> <p>15-16. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ.</p> <p>17-18. Основни симболи у електротехници.</p> <p>19 -20. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола</p> <p>21-22. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.</p> <p>23-24. Израда и управљање електромеханичким моделом.</p> <p>25-26. Израда и</p>		узимљивост и иницијатива.	<p>Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и преднањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела</p>
--	---	---	--	---------------------------	--

прилагодити условима и опреми са којом школа располаже. Комбиновати знања и вештине из програмирања која ученици поседују са појашњењем функција и начина рада појединих елемената модела. Уколико ученици раде са различитим моделима предвидети време за представљање појединачних решења у одељењу. и најкраћим цртама упознати ученике са могућностима управљања процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ-а (Интернет оф

невно
оцењивање
усмених
одговора
ученика,
уредност
и тачност
скица,
техничких
цртежа.

Ф
ор
ма
ти
вн
о,
с
в
а
к
о
д

		<p style="text-align: center;">4.</p> <p style="text-align: center;">РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p> <p style="text-align: center;">Часова</p> <p style="text-align: center;">(8+12)</p> <p>31- 32. Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије.</p> <p>33- 34.Обновљиви извори електричне енергије.</p> <p>35- 36. Електроинсталацион и материјал и прибор.</p> <p>36- 38. Кућне електричне инсталације.</p> <p>39-40. Састављање електричних кола</p> <p>41-42. Коришћење фазног испитивача и</p>	<p>На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо.</p> <p>Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача.</p> <p>Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, увек посебно истаћи и нагласити. Када је у питању производња електричне енергије, део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије. Ту се пре свега мисли на: соларне електране, ветроелектране (аероелектране), геотермалне електране, електране на биомасу, мини хидроелектране и постројења за сагоревање комуналног отпада. Ове садржаје реализовати уз помоћ одговарајуће мултимедије. Са ученицима анализирати значај и предности</p>	
--	--	---	--	--

	<p>КОНСТРУКТОРСК у МОДЕЛОВАЊЕ</p> <p>20 часова</p> <p>(0+20)</p> <p>51-52. Моделовање електричних машина и уређаја.</p> <p>53-54. Огледи са електропанелима.</p> <p>55-56. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара.</p> <p>57-58. • Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом</p> <p>59- 60. Рад на пројекту: – израда производа/модела;</p> <p>61-62. Рад на пројекту: – израда производа/модела;</p> <p>63-64. Рад на</p>		<p>Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта.</p> <p>У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (унимера) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора. Са интрефејсом ученици су се упознали на нивоу „црне кутије” (black box). Практично приказати како функционише интерфејс да би, у каснијој фази, могли применити стечена знања на неком пројекту. Ученике треба упознати са основним деловима интрфејса: напајање, улази и излази. На исти</p>
--	---	--	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

УСВОЈЕНОСТ ПРОГРАМА. САДРЖАЈА

-Означава,
преобликује,
разликује,
расправља,
сажима,
успоређује,
предвиђа,

РАДНЕ НАВИКЕ И ВЕШТИНЕ

-нкретно логички закључује,
- примењује релевантне информације у извршење задатака,
- с лакоћом користи методе, инструменте, алате и материјал,
- изразито прецизан и уредан,
- комуницира, сарађује и радо помаже другима,
- у потпуности примењује мере заштите на раду и

САМОСТАЛНОСТ И ОДГОВОРНОСТ

-Активан, потпуно самосталанодговоран,
-иновативан
-увек се придржава општих правила понашања и стално води рачуна о мерама заштите на раду.

ПОСТУПАК

- Формативно оцењивање:
Свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника

Прегледање свески

ИНСТРУМЕНТ И ОЦЕЊИВАЊА

јАнгажовање на часу::
стално ++
повремено+
ретко -

Уредност
Све забележено са часова,
Урађени графички

ВРЕМЕ

Свакодне бележење током године

На крају сваке вежбе и крају наставне

ОЦЕНА

одличан (5)

- уз потребан прибор за рад
доноси и додатне прилоге на
наставне часове везане уз
обрађено градиво (штампане
прилоге, линкови на
интернету, властите РРТ и

радови:

- користи оба
лењира++

- користи један
лењир +

године

		сл.)				
<i>врло добар (4)</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Ученик зна да објасни главну идеју, описује, показује, одабира, ређа, разликује, - излаже градиво тачно и разговетно, - врло добро разуме постављено питање и -наставник ретко помаже 	<ul style="list-style-type: none"> - Логички размишља и примењује закључке при извршењу конкретних задатака, - самостално користи техничку документацију, - лако изводи рутинске покрете, - правилно користи инструменте, алат и материјал, - придржава се општих правила понашања, - тачан, прецизан, - примењује мере заштите на раду и - редовито доноси потребан прибор за рад. 	<ul style="list-style-type: none"> - Одговоран при извршавању задатака, - води рачуна о заштити на раду и - понекад брзоплет. 	<ul style="list-style-type: none"> -Редовност доношења прибора и материјала -Ученици воде евиденцију 	<ul style="list-style-type: none"> За три недоношења прибора и материјала -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење прибора и материјала-5 	<ul style="list-style-type: none"> Свакодне током године, праћење/ пресек стања за тромесечј
					<ul style="list-style-type: none"> Прегледање практичног рада рађеног самостално или у пару 	<ul style="list-style-type: none"> Критеријуми за вредновање завршеног практичног рада: Оригиналност (0-10) Сложеност

	и Ученик набраја, описује, издваја,	и Једноставно логички размишља,	и Углавном одговоран при	(0-10) Техничка	
<i>добар (3)</i>	и добро разуме постављено питање и и наставник делимично помаже.	и углавном самостално користи техничку документацију, и изводи једноставне рутинске покрете, и комуницира и углавном сарађује, и води рачуна о заштити на раду, и придржава се општих правила понашања, и донекле је прецизан и ретко не доноси потребан прибор за рад.	извршавању задатака, и самостално ради уз повремену помоћ и надзор, и греша и понекад незаинтересован.	документација (0-10) Избор материјала (0-10) Тачност израде (0-10) Квалитет спојева(0-10) Естетски изглед (0-10) Функционалност (0-10) Употребна вредност (0-10) Презентација (0-10) Мах 100 бодова 40-54%-2 55-69%-3 70-84%-4 85-100%-5	

		- Ученик идентификује и препознаје основне појмове и кључне речи, даје пример, али не зна да објасни главну идеју, градиво излаже без реда	- Не размишља логички, има тешкоће у разумевању техничке документације и у примени средстава рада, минимално је прецизан, делимично води рачуна о уз велику помоћ наставника и тешко разуме постављена питања. Ученик препознаје основне појмове и кључне речи.	у Потребна стална помоћ и надзор, у углавном неодговоран при извршавању задатака у површан, недовољно заинтересован, у реагује на опомене. у Омета друге у раду, у не поштује договорена правила, у пасиван и незаинтересиран.	Критеријумима) практичног рада, излагање група, процена по утврђеним матрицама наставника, представљање пројекта	Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Резултат рада по операцијама и задужењима свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада, продуката група (практичан рад.)	По потреби и на крају моделова
	<i>довољан (2)</i>						
	<i>недовољан (1)</i>						

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Наставни предмет *Техника и технологија* намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Програм наставе и учења за седми разред оријентисан је на остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет *техника и технологија*. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у пет наставних тема: *животно и радно окружење, саобраћај, техничка и дигитална писменост, ресурси и производња и конструкторско моделовање*.

*Вредновање рада у групи

Шта се оцењује	Не	Делимично	Да
1. Усмерен на задатак			
2. Разуме инструкције			
3. Предлаже добре идеје			
4. Разговара по редоследу			
5. Може да организује податке			
6. Слуша остале			
7. Користи одговарајући речник			
8. Објашњава или дели идеје са другима			
8. Подстиче остале			
9. Активно учествује			
Укупно			

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
предмета информатика и рачунарство за 8. разред
за период 2022-2026.

Одељења: **8-1,2**

Наставник
Душко Жигић

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења предмета информатика и рачунарство биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 67. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања
(„Службени гласник РС”, бр. 88/17, 27/18 – др. закон и 10/19),

Циљеви основног образовања и васпитања ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

155. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;

156. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу; 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;

58. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности; 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;

109. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси; 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;

11 пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима; 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;

31. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;

32. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства; 13) развијање позитивних људских вредности;

92) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

93) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;

94) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

95) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

96) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Недељни фон часова: **1**

Годишњи фонд часова: **34 часова**

Р. Б.	НАСТАВНА ТЕМА/ОБЛАСТ	БРОЈ ЧАСОВА ПРЕМА ТИПУ ЧАСА		УКУПНО
		обрада	остало	
1.	ИКТ	8	3	11
2.	ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	4	2	6
3.	РАЧУНАРСТВО	9	7	16
4.	ПРОЈЕКТНА НАСТАВА	0	1	1
УКУПНО		19	15	34

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења предмета:

Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме / садржај		Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин Провере Остварености исхода
<p>– унесе и мења податке у табели;</p> <p>- разликује типове података у ћелијама табеле;</p> <p>– сортира и филтрира податке по задатом критеријуму;</p> <p>– користи формуле за израчунавање статистика;</p>	<p>Рад с подацима и информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Компетенција за учење</p>	<p>1. ИКТ (10)</p> <p>Радно окружење програма за табеларне прорачуне.</p> <p>Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....).</p> <p>Формуле</p>	<p>анализа података,</p>	<p>Пре преласка на опис програма за табеларна израчунавања поновити уkratко са ученицима значење појмова: <i>податак, информација и информатика</i> (са нагласком на примени и значају података и информација у савременом друштву, не инсистирајући на прецизним дефиницијама). Дискутовати о могућим начинима прикупљања података (из постојеће документације, анкетањем, прикупљањем отворених података...), обраде прикупљених података, представљања података (подсећањем на раније уведене примене табела у склопу текстуалних докумената и презентација са табелама) и преношења информација уз помоћ дигиталних уређаја у савременом друштву. Описати значење појма аутоматске обраде података и уkratко описати различите могућности аутоматске обраде података.</p> <p>Радно окружење изабраног програма за табеларне прорачуне</p> <p>Представити изабрани програм за табеларне прорачуне и његову примену у различитим областима (нпр. креирање спискова, евиденција, израчунавање трошкова, прихода, расхода...). Навести примере из реалних животних ситуација у којима познавање рада у овим програмима олакшава обављање конкретних задатака (на пример, обрада резултата контролног задатка, израчунавање успеха ученика одељења, вођење месечног буџета домаћинства. Поменути занимања која имају потребу да користе овакве програме за разне прорачуне и вођење евиденције: економисти, рачуновође, инжењери...).</p> <p>Увести <i>концепт радне табеле</i> у изабраном програму, са освртом на раније употребљаване табеле за представљање података у програмима за обраду текста и/или израду мултимедијалних презентација.</p> <p>Уkratко описати улогу основних елемената радног окружења одабраног програма за табеларне прорачуне (менија, палета са алаткама, картица, статусне линије...). Увести појмове: <i>радна свеска, радни лист (радна табела, табела), ћелија (поље), ред (врста), колона и опсег (распон) ћелија</i>. Приликом рада са радним свескама које могу имати више радних листова (табела), приказати поступак промене активног радног листа и именовања појединачних радних листова. Описати навигацију (кретање) кроз табелу (коришћењем миша и тастатуре). За ефикасније кретање кроз табелу</p>	<p>Формативно, сваког Часа</p> <p>Оцењивање усмених и практичних одговора ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p>

<p>– представи визуелно податке на одговарајући начин;</p> <p>– примени основне функције формирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа;</p> <p>– приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;</p> <p>– разуме на које све начине делимо</p>	<p>Естетичка компетенција</p> <p>Комуникација</p>	<p>и функције.</p> <p>Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података.</p> <p>Груписање података и израчунавање статистика по групама.</p> <p>Визуелизација података – израда графикана.</p> <p>Формирање</p>	<p>табеларни прорачуни,</p> <p>статистика,</p>	<p>користити приказати основне пречице на тастатури.</p> <p>Унос података</p> <p>Описати поступак уноса података, водећи рачуна о типу података који се уноси. Демонстрирати унос целих бројева (бројева без децимала), реалних бројева (бројева са децималама), текста, датума, времена и новчаних валута. Нагласити предности нумеричке тастатуре при уносу нумеричких података. Приказати могућност уноса текста у више редова у једну ћелију табеле. Скренути пажњу на различито поравнавање садржаја ћелија у зависности од типа података (и објаснити да су бројеви поравнати надесно, исто као код потписивања приликом сабирања у математици). Скренути пажњу на то да програми тип података одређују аутоматски, на основу садржаја ћелије, што може довести до неочекиваног и нежељеног понашања (нпр. погрешног препознавања броја телефона који почиње са 06... или јединственог матичног броја грађана ЈМБГ, као нумеричког податка, до препознавања броја као датума и слично). Приказати поступке експлицитне промене типа податка (формирања ћелија) на нивоу појединачних ћелија, редова, колона и селектованих распона ћелија. Приказати подешавање приказа бројева на одређени број децимала, као и приказа у облику процената. Приказати подешавање формата приказа датума и времена. Истаћи разлику између категорије података и формата приказа (на пример, податак категорије датум може бити приказан у формату са нумеричком, али у формату са текстуалном ознаком месеца, док број може бити приказан у облику процента или обичног децималног записа). Демонстрирати различит приказ и тумачење истог податка при промени формата ћелија.</p> <p>Демонстрирати могућности копирања и премештања садржаја ћелија, редова, колона или опсега. Демонстрирати могућности уметања и брисања редова тј. колона, као и промене редоследа редова тј. колона. Демонстрирати могућност претраге и замене садржаја ћелија табеле. Приказати поступак снимања радне табеле, читавања података из снимљене радне табеле, као и увоза података из текстуалних датотека (података раздвојених зарезима, цсв). Приказати могућност снимања табеле у облику шаблона.</p> <p>Приказ, формирање и штампање података из табеле Приказати могућност сакривања и поновног приказивања редова и колона табеле. Приказати могућност поделе приказа табеле (пре свега у сврху фиксирања линије заглавља која остаје при врху током скривања садржаја веће табеле). Представити опције за побољшање прегледности података груписањем редова и колона, као и замрзавањем изабране области (окна) како би иста била стално видљива при прегледу остатка садржаја радног</p>	<p>Домаћи задатак</p> <p>Практична провера- вежба</p>
---	---	---	--	--	---

<p>личне податке приликом коришћења интернета;</p> <p>– разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце;</p> <p>– разуме везу између ризика на интернету и кршења права;</p>		<p>- табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу.</p> <p>Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).</p>		<p>листа.</p> <p>Приказати могућности естетског подешавања и обликовања садржаја табеле (подешавање боје ћелија, оквира, боје текста, фонта и његове величине, ширине колона, висине редова, поравнавања текста у ћелијама С слично). Приказати могућности стилизовања ћелија унапред дефинисаним стиловима, као и конверзије опсега ћелија у табелу са већ дефинисаним изгледом које нуди програм.</p> <p>Приказати могућност спајања суседних ћелија и раздвајања групе ћелија на појединачне ћелије. Приказати примену у форматирању насловних ћелија табеле и скренути пажњу на то да груписање онемогућава разне обраде података из табеле (те га треба избегавати у централном делу табеле који садржи податке).</p> <p>и склопу припреме за штампу представити могућности програма за издвајање употребљене од неупотребљене радне површине листа радне свеске.</p> <p>Приказати како је могуће извршити прелом страница једног листа радне табеле уколико прелазе оквире формата штампане странице. Приказати штампу радног листа и радне табеле (пре свега у ПДФ документ). Указати на предности претходног прегледа пре саме штампе и опције: корекције маргина, оријентације и величине страница, области за штампу, прелома страница као и могућност понављања заглавља табеле на свакој одштампаној страници. Подсетити ученике на стандардна подешавања штампе са којима су се већ сусретали у програмима за рад са текстом (избор страна за штампу, број копија, обострана штампа, скалирање садржаја ...).</p> <p>Планирање организације података, креирање радне табеле</p> <p>Нагласити важност планирања, које треба да претходи процесу креирања радне табеле у самом програму. Изабрати адекватан пример, близак ученицима како би уочили битне елементе организације података у радној табели. Погодан пример, могао би бити представљање успеха ученика школе, изостанци ученика, табеле за такмичење. Напоменути и конкретне користи од израде таквих табела, на пример за разредног старешину или школу (за ове потребе могуће је креирати радну свеску – „Успех ученика осмог разреда”, радна свеска би могла имати: лист1 за 8/1, лист2 за 8/2... лист n – који би приказивао збирно податке за сва одељења осмог разреда)</p> <p>Планирање организације података</p> <p><i>За избрани пример (креирање радне свеске: „Успех ученика осмог разреда”) приказати поступак планирања и креирања радне свеске, свако одељење може да креира по један радни лист а наставник да преузме најбоље ученицима као пример за даљи рад на овом документу.</i></p>	
---	--	--	--	--	--

<p>– објасни појам „отворени подаци“;</p> <p>– успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци;</p> <p>– унесе серију (низ) података;</p> <p>– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...);</p>				<p>и поступку планирања, извршити са ученицима анализу података, које је потребно да садржи таква табела. Навести релевантне изворе за прикупљање података у окружењу на које се подаци односе (на пример, окружење школа, за извор изабрати Дневник рада одељења), планира конкретан скуп података који је потребан да би ученици могли да планирају обраду података (на пример израчунавање појединачног просека по ученику и просека за сваки предмет, планирају које ћелије ће обухватити формулом, који математички модел да примене и осмисле формулу која се може применити у изабраном програму). Демонстрирати поступак избора одговарајућих функција, методе повезивања података уносом формуле којом се одређује успех одељења. Демонстрира се и израда радног листа за потребне збирне податке за осми разред.</p> <p>Описати укратко појмове <i>ентитет</i> и <i>атрибути</i>. Нагласити како је у уобичајеном поступку планирања радне табеле, потребно да се прво одреди шта је у задатку <i>ентитет</i> (у нашем примеру то је ученик) и како се може описати у табели помоћу <i>атрибута</i> (скуп карактеристика којима се описује ентитет: <i>редни број, име, име родитеља, презиме, подаци о постигнутом успеху из предмета, као и владања, одређивање које оцене не улазе у просек и како се решава проблем са ...</i>).</p> <p>Уобичајено је да се ентитет (ученик) представља у једном реду (за сваког ученика по један ред табеле), а да се атрибути (карактеристике) представљају по колонама. Препоручити да приликом планирања примене принцип, да <i>сваки атрибут описује посебну карактеристику</i> (свака колона носи назив издвојеног податка, на пример: уместо једне колоне „Име и презиме“ треба одвојити у две колоне, са описима: „Име“ и „Презиме“ ученика).</p> <p>Креирање табеле</p> <p>Након планирања наставник описује поступак креирања радне свеске у изабраном програму за табеларне прорачуне. За опис <i>ентитета</i> (у нашем примеру: <i>ученик</i>), уобичајено је да се у првом реду са лева на десно уносе називи колоне – <i>атрибути</i> (у нашем примеру: <i>редни број, име, име родитеља, презиме, српски, први страни језик, историја, ...</i>), а у сваком наредном врши се унос вредности за сваки од атрибута уписивањем одговарајуће вредности у засебној колони. Нагласити могућност додавања колоне и редова иако нису планиране пре креирања радне свеске (у нашем примеру, ако нам је потребно да знамо број дечака и девојчица у одељењу, можемо да додамо посебну колону пол уместо да, на пример, све врсте са дечацима обојимо у плаву, а све врсте са девојчицама обојимо у црвену боју). Објаснити како је најбоље податке записати у табеларној форми, да би се касније једноставније и ефикасније са њима радило (на пример, да први</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>– графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма);</p> <p>– унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их;</p> <p>– изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрира</p>				<p>ред садржи наслове колона, да нема спајања ћелија, да су сви подаци у повезаном правоугаоном распону ћелија, да су евентуални додатни подаци, на пример, напомене раздвојени празним редом од главног дела табеле).</p> <p>Објаснити да се подаци могу уносити било на један радни лист у једној табели (представљање ученика свих одељења на радном листу „осми разред”), или да користимо више табела односно више листова (у нашем примеру, ако се креира само једна радна табела са успехом ученика осмог разреда, подаци о свим ученицима могу бити унети у исту табелу тако што се додаје колона у којој ће бити приказана ознака одељења, или да решење представимо креирањем посебне табеле за свако одељење, где се сваки лист табеле може именовати ознаком одељења).</p> <p>Сортирање података</p> <p>Описати појам <i>сортирање</i>. Представити поступак који се примењује приликом сортирања, на примеру сортирања нумеричких и текстуалних података. На реалним примерима илустровати потребу за сортирањем података. Сортирање вршимо у циљу одређивања редоследа <i>ентитета</i> на изабраном примеру (на нашем примеру, редоследа ентитета <i>ученика</i>: сортирањем ученика једног одељења на основу презимена или на основу просечне оцене за успех), у циљу груписања ентитета пре одређивања статистика појединачних група (на пример, сортирање учесника такмичења на основу школе из које долазе, разреда који похађају ако се сви налазе у истој радној табели, пре израчунавања просечног броја поена за сваку школу или разред), у циљу уочавања и уклањања дупликата (на пример, одређивања броја пријављених учесника семинара, ако су се неки учесници грешком пријавили више пута), у циљу упоређивања два списка и слично. Приказати могућност сортирања редова на основу вредности у одабраној колони. Дефинисати растући/непадајући и опадајући/нерастући поредак и приказати поступак којим се бира поредак приликом сортирања. Дискутовати подразумевани поредак нумеричких и текстуалних података (абecedни – лексикографски поредак). Приказати поступке које треба применити у програму за табеларна израчунавања за потребе сортирања на основу <i>више критеријума</i>, тј. по подацима у више колона (објаснити значење појма на конкретном примеру, сортирати ученике на основу презимена, а оне са истим презименом на основу имена или сортирати ученике на основу одељења из које долазе, а оне из истог одељења на основу просечне оцене). Нагласити да се приликом сортирања најчешће сортирају редови (утврђује се редослед редова), али да је могуће сортирати и променити редослед колона табеле (овај поступак није неопходно демонстрирати). Нагласити важност претходног селектовања пре</p>
--	--	--	--	---

<p>ње, ...)</p> <p>– изврши анализе које укључују статистике по групама;</p> <p>– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка;</p> <p>– сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; самовредну улогу у оквиру пројектног</p>				<p>примене поступка сортирања (ако постоји селекција дела табеле, сортира се извршава само на селектовани распон, што некада може довести до грешака).</p> <p>Елементарне статистике, формуле, функције</p> <p>Описати појам <i>статистика</i> (навести препознатљиве примере статистичких података на нивоу одељења и указати на сврху, као на пример: број дечака/број девојчица у односу на укупан број ученика у одељењу, говори о родној заступљености ученика у одељењу). Најважније статистике серија података су: број података у серији, збир, аритметичка средина, минимум. Демонстрирати неколико начина како се ове статистике израчунавају за одређени распон ћелија или целе врсте или колоне. Приказати читавање статистика селектованих ћелија са статусне линије. Приказати како се збир може израчунати применом алатке за аутоматско сумирање. Истаћи добру праксу да се вредност статистике раздвоји празним редом од табеле. Увести појам формуле, адресе ћелије (нпр. А3) и адресе распона ћелија (нпр. А3:Б5). Скренути пажњу на обавезност навођења знака једнако на почетку формуле. Скренути пажњу на разлику између приказа формуле у пољу за унос података и приказа њене вредности у ћелији. Рећи да се формуле могу користити за израчунавање вредности елементарних математичких израза, али да им то није главна намена. Приказати употребу функција СУМ, ЦОУНТ, МАХ, МИН, АВЕРАГЕ (Корелирати појмове који се употребљавати и математичке моделе који су у основи ових функција). Дискутовати утицај празних ћелија и ћелија које не садрже нумеричке вредности на резултат (приказати функције ЦОУНТА, ЦОУНТБЛАНК, АВЕРАГЕА и слично). Поменути да поред ових основних статистичких функција програми за табеларна израчунавања имају могућност израчунавања вредности многоширег скупа функција, приказати палету за избор функција и продискутовати основне категорије функција (математичке, финансијске, статистичке...), без инсистирања на детаљима појединачних функција (Приказати употребу функције ИФ на изабраном примеру, поступак и начин приказивања одговарајуће вредности за успех ученика исписује у одговарајућој ћелији текст „одличан”, уколико су у ћелији за просечну оцену добијене вредности „веће или једнаке 4,5”).</p> <p>Копирање формула, адресирање</p> <p>Приказати могућност да се формула примењена на једну врсту/колону примени на друге врсте/колоне. Један начин представља копирање садржаја ћелије са формулом, а други представља развлачење ћелије мишем преко суседних ћелија које треба да садрже исту формулу. Увести појам релативне адресе и описати како се релативне адресе аутоматски</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>задатка/ти ма;</p> <p>– креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;</p> <p>– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника;</p> <p>– вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен</p>				<p>мењају приликом копирања формуле из једне у другу ћелију (приказати поступак копирања формуле, креирањем формуле у првој ћелији колоне просечна оцена и демонстрирати превлачење, дискутовати садржаје по случајном узорку у колони).</p> <p>Приказати могућност креирања колоне са изведеним вредностима коришћењем копирања формула у којима се користе релативне адресе (на пример, ако је у једној колони дата јединична цена, а у другој количина робе, креирати колону која садржи укупну цену сваког производа).</p> <p>Приказати могућност копирања вредности израчунатих формулама (а не самих формула), помоћу опције специјалног лепљења (енгл. пасте специал). Навести примере у којима релативно адресирање није пожељно и у којима се приликом копирања формуле жели реферисање ка истој, фиксној адреси. Увести појам апсолутног адресирања (нпр. \$A\$3) и мешовитог адресирања (нпр. броја дечака или броја девојчица у односу на укупан број ученика у одељењу/разреду). Увести могућност именовања појединачних ћелија или распона ћелија и коришћење таквих имена у формулама.</p> <p>Филтрирање података</p> <p>Дефинисати <i>филтрирање</i> као поступак издвајања података који одговарају неком критеријуму (на пример, издвојити податке о ученицима из исте школе, у нашем примеру; издвојити податке о ученицима који имају „одличан” успех, просечну оценоу 5,00, у некој табели која прати изостајање ученика оне који имају више од 50 оправданих изостанака или ако се прави табела која прати кућни буџет, издвојити податке о уплатама током марта текуће године). Приказати поступак уметања падајућих менија за филтрирање у наслове колоне и филтрирање њиховом применом.</p> <p>Приказати израчунавање статистика само оних редова које задовољавају одређени критеријум. Увести функције ЦОУНТИФ, СУМИФ, АВЕРАГЕИФ и слично. Приказати израчунавање статистика након филтрирања података применом функције СУБТОТАЛ или применом функција ЦОУНТВИСИБЛЕ, СУМВИСИБЛЕ, АВЕРАГЕВИСИБЛЕ и слично.</p> <p>Груписање података и статистике појединачних група</p> <p>и неким ситуацијама желимо да израчунамо статистике унутар појединачних група у табели. На пример, уколико у нашу табелу успех ученика додамо и изостајање за сваког ученика и израчунамо укупан број изостанака, можемо ако нам је то потребно да израчунамо просечни број оправданих изостанака унутар сваке категорије успеха ученика (да бисмо проверили да ли ученици са слабијим успехом више изостају него они са</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>бољим). Приказати како се груписање може остварити сортирањем података по кључу на основу којег се врши груписање и како се након тога статистике за сваку групу могу добити израчунавањем суб-тотала.</p> <p>Алтернативни приступ којим се ово може постићи је креирање <i>изведене (пивот табеле)</i>. Описати значење термина <i>изведена табела</i>, приказати на конкретном примеру поступак који треба применити, како би се креирала изведена табела. Приказати варијанте у којој се израчунавају статистике података груписаних на основу једног и на основу два критеријума (на пример, просечна оцена из математике за свако од одељења, а затим просечна оцена из математике за свако одељење и сваку категорију успеха). Приказати израчунавање различитих статистика (броја података у свакој групи, збира, просека, минимума, максимума). Скренути пажњу на то да се садржај изведених табела не ажурира аутоматски приликом измене оригиналних података.</p> <p>Визуелизација података</p> <p>Нагласити да је један од видова визуелизације података и сама табела, али да се појам <i>визуелизација</i> најчешће односи на <i>графичко представљање података</i>. Указати на предности графичког приказа података у смислу лакшег разумевања и креирања различитих <i>типова графикона</i> (линијски, стубичасти, секторски) и <i>мини графикона</i> (енгл. спарклинес), као и коришћење већ <i>уграђених модела формирања</i>. Нагласити значај одабира података који се стављају на координате осе (приказати и на изабраном примеру, радног листа успех ученика осмог разреда на посебним табелама успех по одељењима, просечан број изостанака по одељењима, проширити анализу у односу на просек у школи, а за читавање са графика могу се посматрати максимални, минимални резултати одељења у односу на просек у школи и сл.). Приказати могућност визуелизације и упоређивања више серија података на истом графикону (на пример, кретање температура у два удаљена града током истог временског периода). Приказати коришћење и подешавање легенде на графиконима. Демонстрирати како се графички приказ података аутоматски ажурира при измени вредности у оним ћелијама које су обухваћене (референциране) при креирању графичког приказа. Указати на могућности накнадних корекција креираних графикона које се тичу: измена типа графикона, селекције података за приказ, замене редова и колона, натписа (као на пример при врху придружити нумеричку вредност) као и формирања приказаног садржаја.</p> <p>Формирање табеле и припрема за штампу</p> <p>Истаћи важност лако читљивог приказа података при подешавању: висине</p>
--	--	--	--	--

				<p>колона и ширине редова, избору фонта и поравнања садржаја, истицања појединачних ћелија или опсега ћелија – уоквиравањем, бојењем или сенчењем. При том приказати могућности стилизовања ћелија унапред дефинисаним стиловима, као и конверзије опсега ћелија у табелу са већ дефинисаним изгледом које нуди програм.</p> <p>Представити опције за побољшање прегледности података груписањем редова и колона, као и замрзавањем изабране области (окна) како би иста била стално видљива при прегледу остатка садржаја радног листа.</p> <p>Указати на предности претходног прегледа пре саме штампе и опције: корекције маргина, оријентације и величине страница, области за штампу, прелома страница као и могућност понављања заглавља табеле на свакој одштампаној страници. Подсетити ученике на стандардна подешавања штампе са којима су се већ сусрели у програмима за рад са текстом (избор страна за штампу, број копија, обострана штампа, скалирање садржаја ...).</p> <p>За сваки пример демонстрирати селектовање: ћелија, опсега ћелија, зоне за штампање, приказ пре штампе, подешавање оквира ћелија и табеле, копирање, лепљење формула и функција и других садржаја, подешавање ширине колоне, висине реда, повезивање и центрирање садржаја у табелу (Wrap текст и Марге&Центер), форматирање слова и нумеричких података и израду и форматирање графикана.</p> <p>Рачунарство у облаку – дељене табеле</p> <p>Подсетити ученике на појам који су већ сретали, рачунарство у облаку. Нагласити две основе особине које рачунарство у облаку омогућава: креирање иотпремање датотеке. Објаснити креирање онлајн табеларног документа преко опције табеле Гугл табеле, унос и едитовање података, дељење табеле и права приступа (може да измени, може да коментарише и може да види).</p>	
По завршеној области/тем и ученик ће бити у стању да:	Рад с подацима и информацијама	2. ДИГИТАЛ НА ПИСМЕНО СТ (2)	визуализација података, дељене табеле,	<p>Дигитална писменост</p> <p>Заштита података</p> <p>Отворити наставну тему разговором са ученицима чији је циљ да осигура њихово разумевање природе личних података и начина на које се они деле и злоупотребљавају у дигиталном окружењу. Право на заштиту личних података и приватности јесте једно од основних људских права које је, наглим развојем дигиталне технологије и интернета, озбиљно доведено у питање. У ери великих података, лични подаци третирају се као „нова нафта”. Наставник треба да</p>	Формативн о, сваког часа оцењивање усмених и практичних одговора ученика

<p>-чува и организује податке локално - у облаку;</p> <p>– одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу;</p> <p>– разликује основне интернет сервисе;</p> <p>– примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи;</p> <p>– приступа</p>	<p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Компетенција за учење</p>	<p>Заштита личних података.</p> <p>Права детета у дигиталном добу</p> <p>Отворени подаци</p>	<p>уозна ученике како се користе подаци које о корисницима интернета, њиховим активностима и понашању, прикупљају претраживачи интернет страница, саме интернет странице и друштвене мреже. Посебну пажњу треба посветити креирању личног профила ученика на интернету, било да је у питању играње видео-игара, друштвене мреже или веб-сајтови за учење.</p> <p>Наставник треба да упозна ученике и са правима детета прописаним Конвенцијом о правима детета и појасни да се она односе и на дигитално окружење. Уместо питања <i>да ли права детета важе и у дигиталном свету</i>, стручњаци су покренули друго питање: <i>како осигурати пуно поштовање права детета у дигиталном свету</i>. С обзиром на то да је Конвенција о правима детета најважнији међународни документ којим се штите права детета, наставник посебно треба да упозна ученике са чл. 2, 16, 17, 19, 34 и 35. Конвенције, стављајући их у контекст ризика и кршења права деце на интернету (изложеност дигиталном насиљу; говор мржње, стереотипу, предрасуде; изложеност непримерним садржајима; злоупотреба личних података и идентитета).</p> <p>Наставник треба да подстакне ученике да идентификују начине на које одрасли својим понашањем у дигиталном окружењу крше право детета на приватност, као и да им помогне да разумеју улогу одраслих (родитеља, наставника, креатора интернет садржаја и јавних политика) у заштити њихових права у дигиталном окружењу. Препознавање узрасних ограничења за коришћење различитих сервиса на интернету такође је од виталног значаја за осигурање безбедности ученика у дигиталном простору.</p> <p>Отворени подаци</p> <p>Наставник упознаје ученике са начинима сакупљања и обраде података. Предочава ученицима везу између грађанских права и обраде података, као и да Република Србија има институцију Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Уводи појам <i>отворени подаци</i> и појашњава начине проналажења, приступања и преузимања са нагласком да треба наводити извор са кога су преузети, приликом коришћења ових података. Посебну пажњу наставник треба да посвети објашњењу везе између отварања података и генерисања нових радних места, те остваривања економске добити кроз рад у професијама везаним за сакупљање података, администрацију база података, анализу података и сл.</p> <p>Вештачка интелигенција</p> <p>Како су за реализацију теме <i>Вештачка интелигенција</i> предвиђена два часа и један пројекат, препорука је да се на првом часу разматра тема Појам и примена вештачке интелигенције, а на другом <i>Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања</i>.</p> <p>Разговор са ученицима о овој теми пожељно је започети дискусијом, а као</p>	<p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Домаћи задатак</p>
--	---	--	--	---

<p>Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;</p> <p>– објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом;</p>				<p>пример теме за дискусију може послужити „Интелигенција у живом свету и код машина (вештачка интелигенција)”. Циљ ове дискусије је процена, да ли су ученици и колико упознати са развојем технологије из домена вештачке интелигенције на основу филмова, литературе коју читају, сазнања преко интернета... Пожељно је наводити ученике да опишу своја искуства кроз употребу „паметних” уређаја, шта очекују да ће се у будућности дешавати у овој области, на пример: да ли можемо ускоро да очекујемо роботе андроиде у непосредном окружењу, да ли ће машине „управљати” људима у блиској будућности... Приближити појам вештачке интелигенције као гране науке која тежи стварању „интелигентних програма и машина” којима се жели достизање свих нивоа људске интелигенције и што реалније симулирање људског понашања. Нагласити да се неке науке и научне дисциплине (рачунарске науке, математика, психологија, део биологије који се бави неруонима, социологија, филозофија...) интензивно баве питањима развоја и примене вештачке интелигенције. Објаснити најчешће коришћену скраћеницу за вештачку интелигенцију у стручној литератури <i>АИ</i> (Артифициал Интелигенце). Описати укратко појам „машинско учење”, напоменути да је данас развој машинског учења доминанта грана у развоју вештачке интелигенције, где се рачунарима омогућава да уче без експлицитног програмирања односно да користе алгоритме за уочавање образаца у подацима, на основу чега се одређује њихово даље понашање.</p> <p>Представити примере примене вештачке интелигенције у свакодневном животу. Приликом реализације ове теме препоручује се подела ученика у групе, ради истраживачког рада, током којег ће се детаљније упознати са неком од наведених примена.</p> <p>Оптичко препознавање знакова: Објаснити одакле потиче назив за ове технологије, односно дати термин на енглеском ОЦР (Оптицал Цхарацтер Рецогнитион). Уз коришћење скенера и неких од бесплатних алата објаснити препознавање текста као софтверску технологију која претвара слике бројева, слова, знакова интерпункције са штампаних или писаних докумената у карактере које читају други програми. Објаснити да су данас развијени алгоритми који могу да нпр. потпуно разликују рукописе две различите особе. Навести један од недавних примера примене ових алгоритама, који су настали развојем вештачке интелигенције, анализирани оригинални рукописи Виљема Шекспира стари пет векова да би се установило да ли је аутор свих рукописа исти човек.</p> <p>Препознавање лица: Технологија препознавања лица подразумева утврђивање идентитета на основу специфичних детаља људског лица. Препознавање лица може да се користи како би се људи идентификовали на фотографијама, видео записима или у реалном времену. Објаснити развој софтвера за препознавање</p>	<p>Практична провера- вежба</p>
--	--	--	--	--	---

				<p>лица, који користи уређаје са сензорима помоћу којих се мапирају одређене карактеристичне црте лица: размак очију, носа, контуре усана, ушију, браде итд. Дигитална слика се упоређује са сликама у бази података. Објаснити да овакви аутоматизовани системи за идентификацију врше проверу идентитета појединаца веома брзо (у само неколико секунди, па и брже). Направити разлику између коришћења овог софтвера само за идентификацију и савременије верзије оваквих софтвера где се врши још сложеније мапирање израза лица да би се идентификовале емоције као што су гађење, радост, бес, изненађење, страх или туга на људском лицу помоћу софтвера за обраду слика. Дати пример друштвених мрежа где је коришћење алгоритама за препознавање лица врло изражено од почетка постојања оваквих мрежа, у вези са тим објаснити појаву таговања где се добровољно допуњује база лица која на крају припада приватној компанији. Такође, на примеру друштвених мрежа објаснити начин на који се врши анализа ставова и осећања на основу комуникације која се преко те мреже обавља. Објаснити да је оваква анализа потребна у комерцијалне сврхе компанијама да на основу позитивних или негативних коментара виде праву слику неког бренда, политичке фигуре...</p> <p>Паметни системи за превођење: Дати пример <i>Гугл преводиоца</i> као сервиса који користи систем за превођење заснован на вештачкој интелигенцији. Објаснити да је од прве верзије до ове која се сада користи овај систем вишеструко унапређиван. Упознати ученика са неким побољшањима која су уведена: дуално учење (дуал леарнинг) – сваки пут се унета реченица преводи не само у жељеном смеру, већ се превођење дешава и у обрнутом смеру, а идеалан резултат подразумева да се након сваког превођења добијени резултати подударају; мреже за промишљање (делибератион нетворкс) – исте реченице се преводе небројено много пута, те се у том процесу исправљају претходне грешке; заједничко тренирање (јоинт траининг) – када алатка у једној верзији превођења креира парове реченица, подаци се преносе на систем, те се примењују и на превођење у другом смеру; проверавање резултата – систем може да чита два превода истовремено (и са српског на енглески, и са енглеског на српски), и упореди преводе како би био сигуран да се све подудара, те елиминише грешке које доводе до непоклапања.</p> <p>Препознавање говора и коришћење гласовних асистената: Објаснити <i>Гугл асистент</i> као обједињен Гугл сервис где је гласом односно гласовним командама омогућено коришћење више апликација. Такође, у унапређеном сервису врши се анализа комуникације коју корисник има у оквиру Ало или сличних апликација на основу којих сервис креира предлоге прилагођене кориснику, поменути Гугл дуплекс сервис где дигитални асистент може да врши резервације и заказује састанке.</p>
--	--	--	--	--

			<p>Аутономна возила: Објаснити укратко и информативно концепт возила са аутономним управљањем, као и технологије које овакви аутомобили користе: радари, камере, ултразвук, сателитска комуникација, пренос података и коришћење сервиса у „облаку”. Направити анализу са ученицима у ком правцу ће се даље одвијати развој оваквих возила, одговорити на више питања: да ли ће у будућности аутомобил моћи да препозна власника и остале путнике у аутомобилу, на који начин ће се одвијати комуникација између возача и аутомобила, да ли ће такви аутомобили допринети већој безбедности у саобраћају или супротно.</p> <p>Вештачка интелигенција у видео играма: Упознати ученике са тим да примена вештачке интелигенције у видео играма представља понашање противничког играча у односу на наше потезе и да је највећа препрека за вештачку интелигенцију играње игре у реалном времену и кратко време у коме мора да се „одговори”. <i>Мортал Цомбат</i> је једна од најпопуларнијих игрица где су потези које је спроводио рачунар директно зависили од потеза које је спроводио играч или од позиције на којој се играч налазио. Ово је реализовано постојањем базе која се претраживала у циљу да се нађе потез који је најбољи у односу играчев потез. Ипак, захтеви игрице су били такви да је та претрага требала да буде јако плитка јер су резултати били потребни брзо у реалном времену. Поменути које су то најчешће технике које су потребне у видео играма да би биле занимљиве: налажење путање кретања, доношење одлука, тактичка и стратешка интелигенција и машинско учење (у које могу да се сврстају неуронске мреже и учење уз помоћ стабла претраге).</p> <p>Паметни градови: Објаснити концепт постојања паметних градова у којима би се, користећи најсавременије технологије, остварило повезивање свих сегмената града у циљу побољшања градских услуга и инфраструктуре, побољшања животне средине и квалитета живота грађана. Навести технологије чији је развој врло важан да би се овако нешто остварило: интернет мрежа (у овом тренутку постављање 5Г технологије); сензори који су уграђени у сваки физички уређај који је саставни део интернет мреже, од паметног сата преко паметних аутомобила, медицинских уређаја, до паметне куће и паметне градске инфраструктуре и свих система и услуга; обрада велика количина података генерисаних паметним градом применом вештачке интелигенције. Велики број паметних апликација у граду може играти кључну улогу за функционисање паметног града, од побољшања саобраћаја преко паметног управљања паркингом до сигурне интеграције аутономних возила. Анализирати са ученицима у којим сегментима коришћење вештачке интелигенције може најбоље помоћи у руковођењу таквим градом: аутономно планирање руте јавног превоза, управљање електричном мрежом, паметно управљање саобраћајем, знатно</p>	
--	--	--	--	--

			<p>убрзане и скраћене поштанске услуге...</p> <p>Вештачка интелигенција на друштвеним мрежама и на интернету: описати улогу алгоритама вештачке интелигенције у одабиру садржаја који се приказује корисницима на интернету и на друштвеним мрежама. Навести примере који приказују како се на основу претходно понашања корисника одређују рекламне поруке које ће му се приказати, објаве пријатеља на друштвеним мрежама које ће му бити приказане (нагласити да се скоро никада не приказују све објаве свих пријатеља), препоруке за филмове које треба да погледа и слично. Дискутовати како данас и рангирањем редоследа садржаја различитих претрага управљају алгоритми вештачке интелигенције, као и могуће последице тога на креирање јавног мњења. Дискутовати примену вештачке интелигенције у системима за филтрирање нежељене поште и скренути пажњу ученицима на то да услед грешака у тим системима неке поруке могу погрешно бити класификоване као нежељене.</p> <p>Садашњост и будућност вештачке интелигенције: Представити етику вештачке интелигенције као део етике технологије специфичне за роботе и друга вештачко интелигентна бића. Размотрити са ученицима на које све начине развој вештачке интелигенције може имати утицај на будући живот човека кроз аспект економије и неопходан развој технологије. Разматрати са ученицима ефекат на радна места, аутоматизацију одређених послова и стварање нових, од којих неки још и не постоје. Напоменути да је у мају 2018., на снагу ступила Општа регулатива Европске уније о заштити података. Ово је узроковано данашњом појавом да се рачунарски алгоритми интензивно користе за профилисање људи, тј., за аутоматизовану обраду приватних података да би се проценили лични аспекти попут економског стања, здравља, склоности, интересовања, понашања, итд. Софтверу, у чије функционисање обичан човек нема увид, се може препустити да самостално, без људске интервенције, донесе неку одлуку која утиче на живот човека, на основу анализе неке базе података. Такође, подаци који су сакупљени у бази података могу да буду пристрасни или некоректни. Општа регулатива Европске уније о заштити података је значајна, јер забрањује, осим у изузетним случајевима, доношење одлука засновано само на аутоматизованој обради података, и истиче право на „људску интервенцију”. Забрана укључује и профилисање људи које доводи до дискриминације на основу специфичних категорија личних података. Напоменути да је један од највећих ризика у будућности коришћење вештачке интелигенције у нехумане сврхе (на пример, рачунарски контролисано оружје које, када се активира, може самостално да донесе одлуку о избору мете и примени смртоносне силе).</p>	
По	Рад с подацима и	3.	Рачунарство	

<p>завршеној области/тем ученик ће бити у стању да:</p> <p>– унесе серију (низ) података;</p> <p>– изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...);</p> <p>– графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма);</p> <p>– унесе табеларне</p>	<p>информацијама</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Сарадња</p>	<p>РАЧУНАРСТВ</p> <p>О</p> <p>(12)</p> <p>Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Јупутер, Оцтаве, Р, ...</p> <p>Унос података у једнодимензионе низове.</p> <p>Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање).</p> <p>Графичко представљање низова</p>	<p>отворени подаци,</p> <p>инфографик</p>	<p>Осим у програмима за табеларна израчунавања анализу података могуће је вршити и у специјализованим програмским језицима и окружењима. У данашње време најпопуларнија окружења тог типа су Јупутхер/Путхон, Р студио и Матлаб тј. Оцтаве. Овај приступ анализи података често не одмењује него допуњује програме за табеларна израчунавања. Подаци се из информационих система и репозиторијума отворених података често могу добити у форматима програма за табеларна израчунавања. Програми за табеларна израчунавања су веома погодни за преглед тих података и могу се веома једноставно користити за унос, измену и једноставније обраде података. Са друге стране, обрада података из програмских језика доноси одређене предности и нове квалитете.</p> <p>о Једна од важних предности је то што је сваки поступак обраде података експлицитно записан и лако га је поделити са другима у текстуалном облику (није потребно објашњавати шта је потребно урадити кроз кориснички интерфејс апликације). Разумевање смисла добијених статистика много је једноставније када се гледа експлицитно описани алгоритам који их описује, него када је поступак израчунавања раштркан кроз ћелије табеле (а у неким случајевима, попут сортирања, потпуно сакривен).</p> <p>– Лако је пронаћи готова решења и прилагодити их нашим потребама (модификацијом и проширивањем преузетих скриптова).</p> <p>– Примена постојећих анализа на нове податке постаје веома једноставна, јер скриптови који описују поступак остају неизмењени и само је потребно изменити назив датотеке у којој се подаци налазе. На пример, ако желимо да израчунамо просечни број изостанака за 10 најбољих ученика у одељењу у програм за табеларна израчунавања бисмо увезли податке из електронског дневника, затим бисмо их сортирали по просечној оцени опадајуће и онда бисмо у неку ћелију унели формулу у којој би се израчунавао просечан број изостанака првих 20 врста тако сортиране табеле. Ако бисмо исту анализу хтели да урадимо за неко друго одељење или за исто време у наредном полугодишту, исти низ акција (увоз података у табелу, сортирање, додавање формуле за просечан број изостанака) бисмо морали да поновимо и у другој табели. Са друге стране, та анализа се може описати веома једноставним скриптом који се затим може применити на било које одељење (једноставном изменом имена датотеке у којој се подаци о том одељењу налазе) или на ажурирану табелу за подацима (једноставним поновним покретањем скрипта).</p> <p>– Обрада више скупова података истовремено се своди на то да се скрипт који обрађује податке из једне датотеке окружи петљом у којој се из листе узима једна по једна путања до датотеке са подацима који ће се обрађивати (на пример, у петљи је могуће обрађивати једно по једно одељење).</p> <p>Иако су сви подаци који се обрађују обично записани табеларно, једноставније</p>	
--	--	--	---	---	--

<p>податке или их учита из локалних датотека и снимих их;</p> <p>– изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...);</p>		<p>података.</p> <p>Унос и представљање табеларно записаних података.</p> <p>Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...).</p> <p>Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).</p> <p>Груписање података и одређивање статистика за сваку групу.</p> <p>Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и</p>		<p>анализе обично подразумевају анализе појединачних врста тј. колоне, тако да се за почетак може претпоставити да су подаци који се обрађују записани у облику низа (листе, вектора) података. Приказати како се у програмском језику могу унети низови података разног типа (низови целобројних вредности, низови реалних вредности, низови ниски, низови логичких вредности).</p> <p>Приказати ученицима основне начине анализе низова података (коришћењем библиотечке функционалности): израчунавање дужине низа података, израчунавање збира, просека (аритметичке средине), најмање и највеће вредности (минимума и максимума), сортирање података у неоппадајућем и нерастућем редоследу, филтрирање (издвајање елемената низа који задовољавају дато својство), пресликавање (примену одређене функције тј. трансформације на сваки елемент низа) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у низу). Описати смисао сваке од наведених статистика и њихово коришћење увежбавати на реалним примерима из домена блиских ученицима.</p> <p>Приказати ученицима могућност визуализације низова података у различитим облицима (линијски графикон, стубичасти графикон, секторски (пита) графикон).</p> <p>Иако се сви табеларно записани подаци могу представити појединачним низовима (где сваки низ чува податке из појединачне колоне), програмска окружења за анализу података пружају специјализоване структуре за представљање табеларно записаних података. Приказати поступак анализе појединачних колоне табеле или групе колоне (на пример, у табели која садржи имена, презимена ученика и закључне оцене из свих предмета, приказати израчунавање просечне или минималне оцене за сваки предмет). Приказати поступак сортирања табеле на основу неког кључа (вредности неке колоне), филтрирање табеле (издвајање врста које у некој колони садрже вредност која задовољава дати критеријум) и фреквенцијску анализу (одређивање броја појављивања разних вредности у некој колони).</p>	
--	--	---	--	---	--

		<p>безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја).</p>			
<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <p>– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка;</p> <p>– сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка;</p>				<p>Пројектни задаци</p> <p>Осам часова током године предвиђено је за израду и евалуацију пројектних задатака. Наставник може да одабере како ће тих осам часова распоредити током школске године (на пример, могуће је свих осам часова реализовати на самом крају школске године, а могуће је 4 часа реализовати на крају првог, а 4 часа на крају другог полугодишта).</p> <p>Наставник дефинише неколико тема пројектних задатака које погодују развијању међупредметних компетенција, подстичу иницијативу и креативност, функционализују раније стечена знања, као и формирање вредносних ставова ученика. И у овом разреду, пројектни задаци подразумевају корелацију и сарадњу са наставницима осталих предмета. Теме треба да буду што ближе реалном животу и релевантне за ученике. Приликом дефинисања тема пројектних задатака, наставник може да се ослони и на пројекте који су реализовани претходне школске године и пројектне теме повеже са утврђивањем и евалуацијом њихових резултата.</p> <p>Ослањајући се на праксу утврђену у претходна три разреда, наставник реализацију пројектног задатка у највећој мери препушта ученицима. Ученици бирају једну од понуђених тема, а затим, у оквиру својих тимова, самостално планирају фазе реализације, у складу са расположивим временом, ресурсима и сложености одабране теме. Наставник има улогу ментора – он прати и благо усмерава ученике док пролазе кроз све фазе рада на пројектном задатку, при чему наставник подстиче ученике да темељно осмисле сваки од корака,</p>	

<p>– самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима;</p> <p>– креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка;</p> <p>– поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника;</p> <p>– вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>				<p>дискусију у оквиру тимова и сараднички долазе до решења. Циљ наставника је да, током реализације пројектних задатака, креира образовно окружење које погодује развијању и неговању: поступности, повезивања и изградње сопствених стратегија учења, вршњачког учења, вредновања и самовредновања постигнућа.</p> <p>На крају пројеката, ученици треба да сумирају резултате и изведу закључке. Пожељно је да се главни закључци визуелно прикажу, у форми инфографика и презентују наставнику, осталим ученицима, али и ширем аудиторијуму (могу се поставити на интернет, приказати родитељима, ...). Најбоље би било да наставник унапред припреми туторијале за израду инфографика и подстакне ученике да их изуче код куће, а да у школи примене приказане технике.</p> <p>и наставку су предлози пројектних задатака за тему анализе података која је заступљена у осмом разреду кроз све три области (<i>ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство</i>). Поред ове, наставник може ученицима понудити одређени број пројектних задатака на тему <i>Управљање дигиталним уређајима</i>. При дефинисању теме пројеката наставник може да се ослони на предлоге дате у наставку или да у складу са њима предложи нове теме.</p> <p>1. Пројектни задатак на тему прикупљања и анализе података</p> <p>и складу са основним концептом предмета у 8. разреду, овај пројекат би било пожељно урадити тако што би се прикупили подаци (на пример, помоћу онлајн упитника), једноставно обрадили у програмима за табеларна израчунавања, а затим детаљније анализирали из специјализованог програмског окружења и програмског језика. Примери тема за пројектне задатке су:</p> <p>– <i>Сврха и начини на које се користи дигитална технологија у мојој школи.</i></p> <p>Ученици састављају листу релевантних питања, креирају онлајн упитник, прикупљају и обрађују податке које, затим приказују у форми инфографике.</p> <p>– <i>Шта желимо – будућа занимања.</i> Ученици бирају најмање три образовна профила средње школе коју би желели да упишу и за сваки је потребно да пронађу податак о минималном потребном броју бодова за упис прошле године (http://www.упис.мпн.гов.рс/). Податке агрегирају у дељеној табели са дозволом за унос измена. Дељена табела може да садржи: презиме и име ученика осмог разреда, одељење, шифру првог профила, минимум бодова за први профил, шифру другог профила, минимум бодова за други профил, шифру трећег профила и минимум бодова за трећи профил. Више ученика заједнички обрађује исту дељену табелу коришћењем одговарајућег софтвера „у облаку”. Наставник приказује поступак преузимања већ креиране табеле офлајн уз објашњење како се таква табела може прилагодити и допунити онлајн, обликовати уз употребу одговарајућих алата. На основу података из табеле, ученици креирају одговарајући инфографик.</p> <p>– <i>Завршни испит: моја школа и школе из окружења.</i> На интернету, ученици</p>	
---	--	--	--	--	--

				<p>проналазе податке који се односе на постигнућа на завршном испиту – просечан број бодова са сва три теста, просечан број бодова на основу успеха; пореде постигнућа на завршном испиту са бодовима на основу успеха; утврђују праведност оцењивања у школама; пореде школе, приказују закључке у форми инфорграфика.</p> <p>– <i>Анализа прошлогодишњих пројеката.</i> Резултате прошлогодишњих пројеката ученици могу да обраде по месецима, а затим и да утврде чињенице попут просечног броја посетилаца, прегледа видео-тutoriјала...</p> <p>– <i>Популарни филмови и музика.</i> Ученици на интернету проналазе отворене податке о филмовима или музици, врше анализе тих података и изводе интересантне закључке (на пример, проналази најпопуларније глумце или редитеље који су највише експериментисали тиме што су снимали и веома популарне и веома непопуларне филмове).</p> <p>– <i>Анализа саобраћајних несрећа.</i> На основу отворених података о саобраћајним незгодама ученици доносе закључке о ризичном понашању у саобраћају.</p> <p>– <i>Занимљиве статистике у НБА.</i> На интернету, ученици проналазе податке о учинку појединих кошаркаша и покушавају да о њима прикупе интересантне статистике, на пример, да пронађе себичне играче који су имали највећи проценат утакмица са трипл-дабл учинком у којима је њихов тим изгубио, а затим добијене резултате приказују у форми инфографика. Пожељно је да сви инфографици буду приказани на сајту школе, а неки од њих и коришћени у пракси: на родитељским састанцима, приликом представљања школе родитељима будућих првака и сл.</p> <p>– Пројектни задатак за тему Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја)</p> <p>– зависности од инфраструктуре школе (поседовања Андроид уређаја, ЛЕГО ЕВ3 робота, миcro:бит или Ардуино уређаја) и претходног искуства ученика реализовати у оквиру ове теме минипројекат посвећен управљању дигиталним уређајима (програмирање уређаја) на крају године након реализације теме <i>Рачунарство</i>.</p> <p>Захваљујући употреби паметних телефона у свакодневном животу, телефоне можемо користити за контролу различитих уређаја и робота. На пример, робот може да зна где се налази и где у зависности од информација које је добио од ГПС сензора паметног телефона; такође може остварити своје кретање кроз сензор оријентације телефона; Штавише, уз помоћ телефона, тачније екрана осетљивог на додир, корисник може лако да прикупи различите информације о понашању робота или физичког и дигиталног уређаја; Коначно, робот може искористити камеру на телефону као „очи” за кретање и детектовање предмета у</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>простору. Све ове функције могу се имплементирати са Андроид уређајима и ЛЕГО ЕВ3 роботима, мицро:бит или Ардуино. Користећи графичко окружење Апп Инвентора могуће је да ученици на основу претходних знања из програмирања креирају апликацију за паметни телефон. Кроз овај модул се ученици подучавају о креирању апликација за покретање уређаја/робота повезујући своја знања са знањима која стичу из предмета Техника и технологија. Такође, кроз овај модул ученици се упознају са основама Интернет ствари (ИоТ) тако што ће ученици креирати апликације које се могу повезати са физичким и дигиталним уређајима свуда око нас.</p> <p>Ученици могу да направе апликације које контролишу светла, дугмад, зујалице, моторе, роботе, електричне уређаје и све већи спектар дигиталних уређаја. Могу се користити сензори за снимање података, и то температуре, звука, интензитета светлости, боје, влаге, покрета, додира, број откуцаја срца и још много тога. За креирање ИоТ апликација потребни су уређаји као што су Ардуино или мицро:бит који се могу повезати с различитим уређајима (моторима, сензорима) са којима може да се комуницира преко паметног телефона.</p> <p>Укратко описати улогу основних елемената радног окружења одабраног програма за израду мобилне апликације (менија, палета са алаткама, едитора, картица, статусне линије...). Увести појмове: компоненте, догађаји, понашање апликације (шта ће се десити са апликацијом ако корисник кликне на дугме, ...). Приликом рада са компонентама разумети разлику између видљивих и невидљивих компоненти. Својства компоненте су попут ћелија у програмима за прорачуне: могу се мењати и дефинисати им почетно стање да ли су видљиве или не. Описати улогу основних компоненти (Усер Интерфеаце компоненте, Лауоут компоненте, Медиа компоненте, Дравинг и Аниматион компоненте, Мап компоненте, Сенсор компоненте, Социал компоненте, Стораге компоненте, Цоннецтивиту компоненте, ЛЕГО® МИНДСТОРМС® компоненте, Ехпериментал компоненте) и њихових својстава (особина). Свака компонента може имати методе, догађаје и својства. Упознавање са основним концептом рада мобилних апликација. Упознати се са начинима повезивања физичких и дигиталних уређаја. Већина модерних апликација не изводи гомилу инструкција б.унапред одређеном редоследу; уместо тога, оне реагује на догађаје - најчешће догађаје које покреће крајњи корисник апликације. На пример, ако корисник притисне дугме, апликација одговара обављањем неке операције (нпр. слање текстуалне поруке,...). За телефоне и уређаје са екраном осетљивим на додир, поступак превлачења прстију преко екрана је још један догађај. Апликација може да одговори на тај догађај (превлачења прста преко екрана) тако што ће повући линију од тачке у којој је прст прво дотакао екран до тачке где прст више није у контакту са екраном. Упознавање са основним типовима догађаја: кориснички догађај, догађај повезан са временом, догађај анимације и екстерни догађај.</p>	
--	--	--	---	--

				<p>Подсетити ученике о разгранатим структурама које „раде” по принципу „постављања питања” апликацији. То значи да је потребно пратити податке које је апликација сачувала и на основу одговора одредити правац (грану) извршавања, односно манипулисања подацима. Такве апликације имају условне гране, потребно је обновити гранање кроз блокове <i>иф</i> и <i>иф-елсе</i> са којима су се ученици раније сретали код блоковског програмирања. На пример, ако је играч освојио више од 90 поена онда је играч победио. Поред постављања питања и гранања на основу одговора, одговор на догађај може бити и понављање одређене операције више пута. Кроз блокове <i>фор еачх</i>, <i>вхиле</i>... до представљени су циклуси. Будући да управљач догађаја извршава одређене блокове, често је потребно да се прате одређене информације. Информације се чувају у променљивима, које се дефинишу у уређивачу блокова. Променљиве се тумаче као својства компоненте, али нису повезане ни са једном посебном компонентом. у апликацији за игру, на пример, можете дефинисати променљиву резултат, а након неког догађаја (клика на дугме,...) ће доћи до промене њене вредност. Подсетити ученике да променљиве привремено чувају податке док се апликација извршава; када се апликација „затвори”, подаци се губе и више нису доступни. Објаснити ученицима да је понекад потребно да апликација памти податке не само док се извршава, већ и када је затворена, а затим и када је поново покренута. На пример, ако желите да апликација прати најбољи скор игре, потребно је сачувати ове податке тако да буду доступни следећи пут када неко игра. Подаци који се чувају чак и након затварања апликације називају се трајни подаци и чувају се у некој врсти базе података. Објаснити разлику између уграђених и дефинисаних функција (процедура). Нпр. ученици креирају процедуру за израчунавање удаљености између две тачке коришћењем ГПС. Поновна употреба блокова (процедура) не мора нужно бити ограничена на само једну апликацију.</p>	
--	--	--	--	--	--

Напомена: КОРЕЛАЦИЈА

Битно је напоменути да постоји корелација са свим наставним предметима коју је најлакше остварити при изради пројеката. Са којим предметима ће бити остварена корелација превасходно зависи од теме и свеобухватности пројекта.

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Шта пратимо	Критеријуми оцењивања	Поступак и инструменти оцењивања	Време
<p>Степен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених исхода постигнућа у току савладавања програма предмета.</p> <p>Процењују се: вештине разумевања, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим задацима; вештине, руковање алатима и технологијама и извођење радних задатака.</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује; <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; 	<p>- Свакодневно бележење активности ученика на часу (практичан рад као и усмено одговарање) у евиденције наставника: број јављања (тачни одговори): за једно јављање / тачно одрађен задатак +, за јављање више пута / више тачних задатака ++, за давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања / проналажење других решења за задатак 5, ко не зна одговор – (три минуса 1), домаћи задаци: за 3 неодрађена домаћа задатка 1.</p> <p>Напомена: водити рачуна о: - свеобухватности одговора - сналажењу у одговарајућим и наменским програмима и апликацијама - хоризонталном и вертикалном повезивању градива</p> <p>- Писане онлајн провере, квизови: Бодовање: 35-49% оцена 2 50-74% оцена 3 75.89% оцена 4 90-100% оцена 5</p> <p>- Групни рад (посматрање наставника, излагање група), свеска евиденције: сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у електронским свескама...), степен знања свих чланова групе, квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група (апликација, табела...).</p>	<p>- континуирано</p> <p>- након завршетка теме</p> <p>- по потреби</p>

	<p>– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– понекад је самосталан у решавању проблема и</p> <p>у недовољној мери критички расуђује;</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;</p> <p>– не изводи закључке који се заснивају на подацима;</p> <p>– критички не расуђује;</p>	<p>- Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова), свеска евиденције: Прва два пара која ураде добијају + или 5 (у зависности од тежине задатка)</p>	<p>- по потреби</p>
<p>Ангажовање и активности ученика у настави</p>	<p>Оцену одличан (5) добија ученик који:</p> <p>– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену врло добар (4) добија ученик који:</p> <p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који:</p> <p>– показује делимични степен активности и ангажовања.</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који:</p> <p>– показује мањи степен активности и ангажовања.</p> <p>Недовољан (1) добија ученик који:</p> <p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.</p>		

НЕКИ ОД ПРЕПОРУЧЕНИХ НАЧИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ОБРАЗОВНА ПОДРШКА:

- с просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих)
- с што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- с размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја - и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

Вредновање ученика са тешкоћама у развоју

Елементи вредновања:

- и Однос према раду
- и Праћење постављених задатака
- и Уважавање других ученика и наставника, праћење правила понашања на часу, доношење прибора за рад.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

предмета физичко и здравствено васпитање за 8.разред за период 2022-2026. године

Наставница:

Милица Павлица

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења физичког и здравственог васпитања биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/17, 27/18 и 10/19) и члана 26/а Закона о основном образовању у васпитању

Циљеви основног образовања и васпитања

ЗОСОВ

Члан 21.

Основни циљеви основног образовања и васпитања јесу:

157. обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
158. обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
159. свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
160. развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
161. развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите добробити животиња;
162. континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
163. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
164. пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
165. развијање кључних компетенција за целоживотно учење и међупредметних компетенција у складу са развојем савремене науке и технологије;
166. развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
167. оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
168. развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
169. развијање позитивних људских вредности;
170. развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
171. развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције уважавање различитости;
172. развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

59. повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;

60. повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: осми

Недељњи фонд часова: 3

Годишњи фонд часова: 102

<i>Р.б. теме</i>	<i>Наставна тема</i>	<i>Број часова по теми</i>	<i>Број часова</i>	
			<i>Обраде</i>	<i>Остали типови</i>
1	Теоријски део	2	2	0
2	Тестирања и мерење	8	0	8
3	Атлетика	12	2	12
4	Одбојка	12	2	10
5	Кошарка	12	2	10
6	Рукомет	12	2	10
7	Футсал	12	2	10
8	Гимнастика	12	2	10
9	Ритмика и плес	6	2	4

10	Полигони	6	2	4
11	Активности по избору ученика	8	0	8
	Укупно часова	102	20	82

месеци	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
наставне теме										
Теоретски део	1	1				1		1		
Тестирања	4								4	
Атлетика	6	2							4	
Одбојка	1	5					6			
Кошарка		4	2					6		
Рукомет			6					6		
футсал			4	2					6	
Гимнастика				10	2					
Ритмика и плес						6				
Полигони					2		2			
Активности по избору ученика					4		4			

Предметни исходи	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Назив теме/ садржај	Кључни појмови	Начини и поступци остваривања Програма (Дидактичко -методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-Објасни својим речима сврху и значај вежбањакористити основну терминологију у вежбања	-компетенција за учење -комуникација -рад са подацима и информацијама -Одговоран однос према здрављу	Теорија	Здравље. Исхрана. Подела моторичких способности . Функција срчаносудовног система. Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању. Вежбање у функцији сналажења у ванредним околностима	Теорија	Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено одговарање. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова
		уознавање са планом и програмом хигијена, правилно држање тела		Уознавање ученика са основним појмовима: здравље, хигијена, исхрана, здрави стилови живота. Упућивање на значајне изворе знања (литература о здрављу, исхрани, уџбеник из биологије, интернет...); израда панона на одређену тему; уознавање са значајним датумима (Светски дан хране, Дан здравља); међупредметна корелација – ученика са базичним моторичким способностима и методама за њихово побољшање. Израда личних картона за евиденцију реализације програма вежбања и праћење напретка.	
-Упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	-компетенција за учење -комуникација -рад са подацима и информацијама -Одговоран однос према здрављу	Тестирања и мерења	Здравље. Исхрана. Вежбање у функцији сналажења у ванредним околностима	Тестирање	Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено одговарање. Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова
		Висина и тежина Скок у даљ из места Издржај у згибу Претклон Трчање на 30м Трчање на 500 – 800м Бацање медицинке Одбијање лопте од зид		Уознавање ученика са тестовима моторичких способности и начином њиховог извођења. Припрема наставника за часове тестирања, припрема и провера мерних инструмената и реквизита. Уознавање ученика са индивидуалним планом вежбања, вођењем личне евиденције о реализацији вежбања у ванчасовним активностима.	

<p>-Примени атлетске дисциплине у складу са правилима.</p> <p>-Развија своје способности применом вежбања из атлетике.</p> <p>-Комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама</p>	<p>-компетенција за учење</p> <p>-комуникација</p> <p>-рад са подацима и информацијама</p> <p>-Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Атлетика</p> <p>-Техника спринтерског трчања -Ниски и високи старт -Техника штафетног трчања -Скок у вис леђна техника -Скок у даљ увинуће -Припрема за крос - Увежбавање одређених елемената -Бацање кугле</p>	<p>Истрајно трчање.</p> <p>Спринтерско трчање.</p> <p>Штафетно трчање.</p> <p>Скок у даљ. Бацање кугле. Скок у вис (леђна техника).</p>	<p>Атлетика</p> <p>Упознавање ученика са основним појмовима – атлетика, атлетске дисциплине, вишебоји. Примена различитих метода и дидактичких средстава у усвајању моторних вештина и умења значајних за учење и побољшање технике трчања, скокова, прескока. Примена помоћних средстава у настави (схеме, глoцрти, дијаграми, графикони, видео записи). Упућивање на додатне изворе (интернет, литература из атлетике). Међупредметна корелација – Историја – Античка Грчка, Олимпијске игре...), Музичка култура – ритам. Одлазак на градски стадион, праћење међушколских и других атлетских такмичења.</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено одговарање.</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
<p>-Користи елементе технике спортских игара у игри</p> <p>-Познаје и примењује основна правила спортских игара у игри</p> <p>-Учествује на унутародељенским такмичењима</p>	<p>-компетенција за учење</p> <p>-комуникација</p> <p>-рад са подацима и информацијама</p> <p>-Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Одбојка</p> <p>Одбојкашки ставови; одбијање лопте прстима; одбијање лопте чекићем; школски сервис; тенис сервис; смечирање; блокирање; Правила; игра уз</p>	<p>Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.</p>	<p>Одбојка</p> <p>Упознавање ученика са историјатом одбојке. Примена одговарајућих методских поступака за обучавање ученика ради усвајања основних облика кретања и контроле лопте. Примена фронталног рада, индивидуалног и групног рада у</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено одговарање.</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих</i></p>

		примену правила.		савлађивању технике; упознавање са индивидуалном, групном и тимском тактиком. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, видео запис); упућивање на додатне изворе знања (спортска литература, интернет). Учење правила игре и примена знања кроз суђење на одељенским турнирима; упућивање ученика на израду паноа са темама из одбојке (историјат, елементи технике, тактике, правила игре...). Одлазак на школска атлетска такмичења и друга атлетска такмичења на нивоу града.	<i>часова</i>
		Кошарка	Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.	Кошарка	
		Основни кошаркашк и ставови Хватање и додавање лопте у месту и кретању Вођење лопте Десни двокорак Пивотирање Спјање елемената у целину Провера обрађених елемената Финте шута и додавања Блокаде Укрштено додавање осмице Контра напад Скок шут		Упознавање ученика са историјатом кошарке. Примена одговарајућих методских поступака за обучавање ученика ради усвајања основних облика кретања и контроле лопте. Примена фронталног рада, индивидуалног и групног рада у савлађивању технике; упознавање са индивидуалном, групном и тимском тактиком. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, видео запис); упућивање на додатне изворе знања (спортска	

		Игра са применом правила	Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.	литература, интернет). Учење правила игре и примена знања кроз суђење на одељенским турнирима; упућивање ученика на израду паноа са темама из рукомета (историјат, елементи технике, тактике, правила игре...). Одлазак на школска кошаркашка такмичења 110. друга кошаркашка такмичења на нивоу града.	
Футсал	Футсал				
Контрола лопте у месту и кретању; ударци по лопти унутрашњом и спољашњом страном стопала, хрптом стопала, спољашњом страном стопала. Ударци по лопти главом; пријем полувисоки х и високих лопти; правила: игра уз примену правила.	Упознавање ученика са историјатом фудбала. Примена одговарајућих методских поступака за обучавање ученика ради усвајања основних облика кретања и контроле лопте. Примена фронталног рада, индивидуалног и групног рада у савлађивању технике; упознавање са индивидуалном, групном и тимском тактиком. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, видео запис); упућивање на додатне изворе знања (спортска литература, интернет). Учење правила игре и примена знања кроз суђење на одељенским турнирима; упућивање ученика на израду паноа са темама из фудбала (историјат, елементи технике, тактике, правила игре...). Одлазак на школска фудбалска такмичења и друга фудбалска такмичења на нивоу града.				

<p>-Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације телакористи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игрипроцени сопствене могућности за вежбање у гимнастици</p>	<p>-компетенција за учење -комуникација -рад са подацима и информацијама -Одговоран однос према здрављу</p>	<p>Гимнастика</p>	<p>Основни садржаји: Вежбе 12 комбинације вежби карактеристичних за поједине справе. Прескок. Греда. Проширени садржаји: Натлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби.</p>	<p>Гимнастика</p>	<p><i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено одговарање.</i></p> <p><i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i></p>
---	---	-------------------	--	-------------------	---

		<p>Колут напред до става раскорачног Летећи колут Премет странце у обе стране Став на шакама Колут напред мост Ниска греда статав Прескоци Партер Мост вага свећа Прекопит преко козлића</p>		<p>Упознавање ученика са појмом гимнастике, вежби на справама и тлу, историјатом гимнастике, мушким и женским гимнастичким дисциплинама. Указати на значај гимнастике за правилан психофизички развој. Упознавање са појмовима чување, асистирање и помагање као и њиховим значајем за безбедност ученика и вежбача. Припрема наставника за часове, припрема и провера справа и реквизита, обезбеђивање услова за безбедан рад и вежбање. Примена одговарајућих методских поступака у обуци и вежбању, који су пре свега, у складу са моторичким умењима и моторичким способностима ученика, као и расположивим материјалнотехничким условима 33. школе. Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, дијаграми, видео запис); упућивање на додатне изворе</p>	
--	--	---	--	--	--

				знања (спортска литература, интернет). Посета и праћење школских гимнастичких такмичења, као и других гимнастичких такмичења на нивоу локалне заједнице. Омогућавање међупредметне корелације (Историја - античка Грчка, Олимпијске игре; Музичка култура- ритам, музика за саставе на тлу).	
-Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела	-компетенција за учење -комуникација -рад са подацима и информација ма -Одговоран однос према здрављу	Сттони тенис Форхенд ударац; бекхенд ударац; сервис; игра у дублу; правила.	Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.	Стони тенис Припрема наставника за часове, примена одговарајућих методских поступака у обуци елемената технике у складу са моторичким умењима и интересовањима ученика. Примена различитих дидактичких средстава у настави(схеме, дијаграми, видео запис); посета школским такмичењима у стоном тенису.	<i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено</i> <i>одговарање.</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих часова</i>
-Изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу -Игра народно коло -Изведе кретања у различитом ритму изведе основне кораке плеса из народне	-компетенција за учење -комуникација -рад са подацима и информација ма -Одговоран однос према здрављу	Ритмика и плес Народно коло Валцер	Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем. Народно коло из краја у којем се школа налази (Ужичко). Енглески валцер.	Ритмика и плес Упознавање ученика са значајем ритмике и ритмичких вежби за развој моторичких способности; историјатом плеса, као и основним појмовима – балет, народни плесови, латино-амерички плесови, , спортски плесови, стандардни	<i>Формативно, свакодневно оцењивање ученика кроз практичан рад на часу или усмено</i> <i>одговарање.</i> <i>Самоевалуација и евалуација на крају полугодишта и током појединих</i>

традиције других кultura				<p>плесови. Припрема наставника за часове, примена одговарајућих методских поступака у обуци елемената технике у складу са моторичким умењима и интересовањима ученика.</p> <p>Примена различитих дидактичких средстава у настави (схеме, дијаграми, видео запис);</p> <p>упућивање на додатне изворе знања (литература, интернет).</p> <p>Упућивање ученика на израду паноа на задату тему (врсте плесова, историјат плесова, одећа за плесаче, народна фолклорна традиција...).</p> <p>Упућивање ученика на рад у паровима, формирање група са посебним задацима (извођење заједничке кореографије, одељенско такмичење у народним и стандардним плесовима). Посета наступима и концертима плесних група и фолклорних удружења на нивоу локалне заједнице.</p> <p>Омогућавање међупредметне корелације – Музичка култура-музика за балет, валцер, народне плесове.</p>	часова
-----------------------------	--	--	--	--	--------

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- 97) просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај ученика приликом вежбања, избор вежби за учење и вежбање, прилагођавање вежби, начина и врста оцењивања,)
- 98) што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- 99) размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- 100) коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја -и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика

Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању

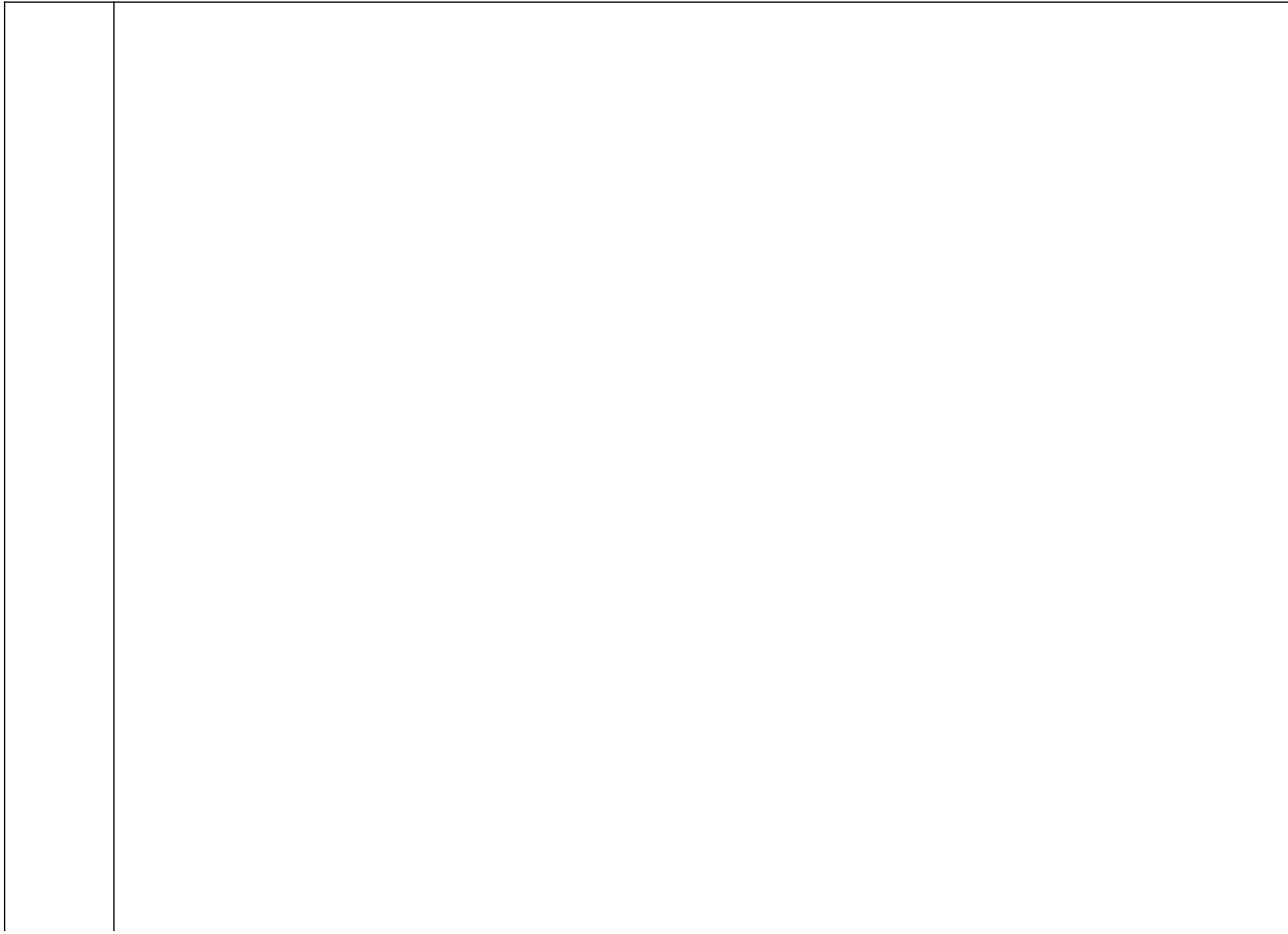
Шта пратимо

пен остварености циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;

остигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике), активност и рема физичком здравственом васпитању, индивидуални напредак моторичких способности

Критеријуми оцењивања	Поступак	Инструменти оцењивања	Време
<p>Оцену одличан (5) добија ученик који: остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања,</p>	<p>- Формативно оцењивање: јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника</p>	<p>- Учествовање на кросу оцењује се оценом 5 у наставнички дневник - Вођење вежби обликовања и загревања + асистирање друговима приликом рада + - потстицање других на рад + - ношење опреме на крају године +</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
<p>Оцену врло добар (4) добија ученик који: који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ</p>	<p>- Усмено одговарање ученика који су ослобођени дела наставе или целог практичног дела наставе</p>	<p>Свеобухватност одговора Повезивање градива Самосталност у одговарању</p>	<p>По потреби</p>

		<p>наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања</p> <p>Оцену добар (3) добија ученик који: остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно</p>	<p>-Редовност доношења опреме</p>	<p>За три недоношења опреме -1 у свеску, а након опомене и у дневник За редовно доношење опреме 5</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек на крају године</p>
			<p>Прегледање свлачионица</p>	<p>Уредност Све забележено са часова</p>	<p>У току школске године</p>
			<p>Правилно извођење уз бројање ритма вежби загревања и вежби снаге</p>	<p>Учесталост активности на часовима Ангажовање самостално и у пару/групи Активно учешће у раду</p>	<p>Свакодневно током године, праћење/ пресек на крају године</p>
		<p>захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика</p> <p>Оцену довољан (2) добија ученик који: остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовање ученика,</p>			
			<p>Одговоран однос према раду</p>	<p>Правилно извођење задатих елемената у индивидуалним или екипним спортовима 5</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
			<p>Исказано интересовање за спортове</p>	<p>Ангажовање и труд Поштовање задатог материјала и инструкција Сарадња у пару или групи</p>	<p>Свакодневно бележење током године</p>
			<p>- Вођење личне хигијене у току вежбања и након завршеног вежбања</p>	<p>Ученици су награђени +</p>	<p>По потреби</p>

Ангажовање ученика настави

Другима напредовање. активно учествовање у _____, и _____, и _____ са настави, сарадњу исказано интересовање и мотивацију за учење и одговоран однос према раду, постављеним задацима

<p>Недовољан (1) добија ученик који: не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа, добија оцену недовољан</p>			
<p>–показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.(5)</p>	<p>Вођење евиденције од стране наставника о: - Јављању на</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама</p>	<p>-Пресек стања по тромесечјима</p>
<p>– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.(4)</p>	<p>часовима (учесталост и активност по месецима)</p>	<p>-Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и</p>	
<p>– показује делимични степен активности и ангажовања (3)</p>	<p>-Успешности у групном раду, раду у пару</p>	<p>ваннаставним активностима (недеља</p>	
<p>– показује мањи степен активности и ангажовања. (2)</p>	<p>(ангажовање, продукти -Учешћу на такмичењима</p>	<p>спорта, такмичења за школу, учешће на кросу)</p>	
<p>– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање (1)</p>	<p>-Несебичном пружању помоћи другим ученицима</p>		

Школски програм ОШ „Вук Караџић“,Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ:

-   Организовано културно деловање школе на средину и обратно
-   Оспособљавање ученика да користе све вредности које им пружа средина за њихов свестрани развој и богатији лични живот у слободном времену
-   Представљање оних резултата којим школа богати културни и друштвени живот средине.
-   Очување традиције, указивање на значај и дело Светог Саве
-   Развијање естетских и културних вредности и развијање креативности
-   Развијање мотивације за постигнућем код ученика
-   Сарадња са локалном заједницом

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћењења
Сарадња са институцијама културе и другим јавним установама у Граду	Организовани одлазак ученика Народном позоришту, биоскопу, музеју, Градској галерији, библиотеци, Завичајној кући, Архиву, Канцеларији за младе, Црквеним Објектима	Наставници, учитељи, ученици	У зависности од плана институција које се посећује	Евиденција посета у дневницима образовно васпитног рада, евиденција о посетама, фотографије
Обележавање значајних датума и празника	Прослава Савиндана , обележавање Васкрса и других значајних празника , изложбе, приредбе...	Тим за обележавање значајних датума васпитачи, учитељи, наставници	Током школске године	продукти, фотографије, сајт и фејсбук страница Школе
Обележавање Дечје недеље	приредбе, књижевно вече, маскенбал, учешће на конкурсима, израда паноа, бецева, презентација, на редовним часовима на тему дечијих права	Васпитачи, учитељи, наставници	Октобар	Евиденција наставника о реализацији часова, продукти, Фотографије

Прослава Дана града	Учешће у прослави Дана града , укључивање у програмске активности града, дефиле предшколаца, цртање на Тргу, учешће у кросу „За срећније детињство“, садржаји предвиђени планом обележавања Дана града	У зависности од активности –васпитачи, одељењске старешине, наставници	Последња седмица септембра	Евиденција о активности у дневнику образовно васпитног рада, фотографије
Обележавање Дана школе	постављање изложбе учениких радова, литерарни и ликовни конкурс , приредба, доделе награда школе	Тим за обележавање значајних датума васпитачи, учитељи,наставници	Новембар	продукти, фотографије, сајт и фејсбук страница школе
Приредба за предшколске групе и ученике првог разреда	-приредба добродошлице у школу	Тим за пријем првака	Август/ септембар	фотографије, сајт и фејсбук страница школе
Посета деце предшколских група из градских вртића и њихових родитеља	реализација припремљених активности и програма / креативне ликовне, музичке, драмске, спортске радионице.../	Тим за маркетинг , учитељи, наставници	Април-јун	продукти, фотографије, сајт и фејсбук страница школе
Учешће на конкурсима	Ученици раде радове и учествују на конкурсима из области музичке, ликовне, изражајне и друге културе	Учитељи, наставници	У зависности од објављивања конкурса	Конкурсни радови, награде
Промоција најуспешнијих ученика осмог разреда	-доделе Вукове и посебних диплома на свечаности са доделом награда и пригодним програмом; пријем носиоца Вукове дипломе и њихових родитеља	директор школе одељењске старешине, наставници српског језика и музичке културе, директор	У јуну пре полагања завршног испита	Фотографије, сајт школе, фејсбук страница школе, локални медији

		школе		
Ваннаставни облик образовно-васпитног рада који се остварује ван Школе.	Реализација културних активности на екскурзијама, излетима и рекреативним наставама	Одељењске старешине и сарадници на реализацији садржаја	Према плану реализације за сваку годину предвиђен годишњим планом рада школе	Извештаји о реализацији екскурзија, излета И рекреативне наставе

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Циљ:

-   Развој и практиковање здравог начина живота,
-   Развој свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности
-   Превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције
-   Постизање што бољих резултата за своју школу, доказивање кроз спорт
-   Јачање моралних квалитета личности ученика
-   Учешће што већег броја ученика у спортским активностима, учешће у хуманитарној акцији
-   Јачање колектива одељења, јачање тимског духа,
-   Учење спорту кроз такмичење и кроз подршку друговима (навијање), сарадња родитеља и школе

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћењења
Учешће у кросу	„Трка за срећније детињство“ – учешће ученика, учитеља и наставника ОФА	Наставници ОФА, ученици, „Црвени крст“- Спортски савез -	Септембар – октобар	Евиденција у Дневнику рада, сајт школе, фејсбук страница школе, евиденција у Летопису школе
Рад спортских секција	Реализација садржаја спортских секција, тренинзи и учешће на спортским надметањима	Наставници који реализују спортске секције	Током године	Евиденција у дневницима секција, Резултати такмичења
Учешће у такмичењима	Учешће ученика у такмичењима које се реализују у оквиру	Наставници ОФА, ученици, Спортски савез –	Током године	Евиденција у дневнику рада, сајт школе, фејсбук страница школе, Летопис
Недеља школског спорта	Реализација турнира: Фудбал – сви	Наставници ОФА, ученици, одељенске старешине, остали	Једна недеља у првом и једна недеља у другом	Евиденција у дневнику рада, сајт школе, фејсбук

	Одбојка - сви Стони тенис - сви	наставници,	полугодишту током наставне године	страница школе, Летопис
Друге спортско-рекреативне активности и активности током реализације излета и наставе у природи	Активности предвиђене програмом реализације наставе у природи, излета, екскурзија,	Наставници ОФА, ученици, одељенске старешине	Према Годишњем плану рада школе за сваку школску годину и годишњим плановима наставе у природи	Евиденција у дневнику рада, извештај о реализацији наставе у природи, екскурзија, излета Летопис, фотографије
Сарадња са спортским клубовима и удружењима	Учешће ученика у спортским сусретима ученика и реализацији активности	Наставници ОФА, спортска удружења	У складу са планом активности спортских клубова, удружења	Извештај о реализацији активности, евиденција наставника ОФА, фотографије

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Циљ:

-   Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања
-   Развијање и неговање богатства различитости и културе понашања у оквиру васпитно – образовних активности .
-   Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад школе за препознавање насиља.
-   Спровођење поступака реаговања у ситуацијама насиља.
-   Успостављање система ефикасне заштите.
-   Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља.
-   Саветодавни рад са ученицима са циљем превенције и ублажавања последица насиља
-   Изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду
-   Спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћења
ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ				
Превенција насиља реализацијом радионица, предавања	Обрада тема у оквиру ЧОС које се односе на упознавање са правилима понашања у школи и израду одељењских правила; теме везане за другарство, узајамно уважавање, толеранцију; ненасилно решавање сукоба, радионице везане за права детета, за превенцију дискриминације	Часови одељењског старешине и радионице	Током године, према плановима рада одељењског старешине	Евиденција у дневницима образовно васпитног
Превенција насиља реализацијом културних, спортских, хуманитарних и других активности	Рад у области културних, спортских, хуманитарних и других активности уз укључивање ученика у разноврсне садржаје чији је циљ квалитетно организовање слободног времена, развијање тимског рада а посебно промовисање здравих животних стилова	Наставници, ученици, одељењске старешине, стручни сарадници, родитељи	Током године, према плановима спортских, културних, хуманитарних активности,	Евиденција посета у дневницима образовно васпитног, евиденција реализованих активности

			према програму здравствене заштите ученика	
Превенција насиља раном идентификацијом ризика	Идентификовање и рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања анкетирањем ученика, давањем предлога мерама за превенцију и заштиту после обраде анкета	Чланови тима	Фебруар –мај	Анкете, извештаји истраживања, предлози мера
Превенција насиља упознавањем ученика са правилницима и процедурама у поступању у школи	Упознавање ученика са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље злостављање и занемаривање – и Правилником о поступању установе при појави дискриминаторног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности, упознавање са правилима понашања у школи, израда одељењских правила	ОС	Септембар	Евиденција у дневницима образовно васпитног рада- ЧОС
Активности ученика чланова Ученичког парламента	Организација хуманитарних акција, реализација вршњачких едукација из превенције насиља и дискриминације, организовање дебата, ажурирање сандучета „Моја школа још боља” и „Кутија поверења“, извештавање ученичког парламента о раду Тима	чланови парламента и наставници који координирају рад, СС	Током године	Извештај о раду Ученичког парламента, организоване дебате, фотографије
Превенција насиља укључивањем родитеља ученика	Упознавање родитеља ученика са правилницима, протоколом о поступању у случају насиља, платформама, садржајима за превенцију насиља, на родитељским састанцима, путем сајта, огласне табле,	Наставници, одељењске старешине, стручни сарадници, директор, Савет	Током године	Евиденција у дневницима образовно васпитног рада- записници

	Рад сародитељима ученика који испољавају проблеме у понашању, укључивање родитеља решавање ових проблема у школи, извештавање Савета родитеља о раду Тима	родитеља		родитељских састанака, личне евиденције ОС и СС, извештаји рада Савета родитеља
Превенција насиља усавршавањем запослених	Стручно усавршавање запослених у установи и ван установе, упућивање запослених на платформе, садржаје за превенцију насиља,	Директор, тим за професионални развој запослених	током године	Записници Наставничог већа, стручних већа, сертификати са похађаних обука обука
Сарадња са локалном средином	Договори, анализе, предавања и радионице за ученике, родитеље, реализација пројеката и заједничких активности са –Домом здравља , Патронажном службом, Заводом за заштиту здравља, Школском управом, Центром за социјални рад, Локалном самоуправим, Црвеним крстом, спортским клубовима и удружењима, библиотеком, МУП-ом-посебан програм безбедности, који се реализује са МУП-ом за 1, 4. и 6.	Директор, наставници, одељењске старешине, стручни сарадници, сарадници из локалне средине	током године према планираним активностима сарадника локалне средине, и по потреби	Евиденције сарадње са установама, личне евиденције ОС и СС, извештаји реализације посебних програма
ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ				
Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања или занемаривања Заустављање дискриминаторног понашања	-прикупљањем информација / директно или индиректно / -преглед видео записа	-Тим и сви запослени	-редовно током године	Лична евиденција
Прекид насиља и смиривање учесника Смиривање ситуације при појави	-на месту дешавања раздвојити сукобљене и по потреби пружити или обезбедити потребну помоћ	сви запослени у установи	-у моменту дешавања	Лична евиденција, опис ситуације

дискриминације				
Обавештавање родитеља, ОС, васпитача Подношење пријаве директору о дискриминаторном понашању	-телефонским путем или писмено Информације о дискриминаторном понашању	ОС, Тим, директор	-одмах после прекида и смиривања или по сазнању	Лична евиденција Пријава директору
Консултације у вези насиља које се десило / околности, анализа чињеница, процена нивоа / и у вези појаве дискриминације	-разговор	ОС, дежурни наставникСС, Тим, директор ученички парламент	-непосредно после дешавања	Записници тимова, лична евиденција СС
Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво насиља Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво дискриминације	-разговор са починиоцима насиља -разговор са ученицима који су трпили насиље или дискриминацију -разговор са ученицима сведоцима насиља и целим одељењем -разговор са родитељима	ОС и родитељи	-увек када се деси насиље и дискриминација	Евиденција о појачаном васпитном раду, Евиденција у дневницима образовно васпитног рада
Евиденција и праћење понашања ученика у насиљу првог нивоа и извештавање Тима	-евиденција насиља -праћење мера -писани извештај Тиму на крају тромесечја	ОС	-код сваке појаве насиља првог нивоа	Записници тима
Појачан васпитни рад са ученицима који су поновили насиље	-прикупљање информација и разговори одељењског старешине и педагога са учеником и родитељима и даљи васпитни	ОС, СС чланови Тима директор	-увек када одељењски старешине	Евиденција о појачаном васпитном раду,

првог нивоа	рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитно-дисциплински поступак	-родитељ	процени да је овај рад неопходан, рад једном или неколико пута поновљеног насиља првог нивоа	Евиденција у дневницима образовно васпитног рада
Послови везани за процедуре насиља другог нивоа Послови везани за процедуре дискриминације другог нивоа	-изјаве ученика у присуству родитеља о самој ситуацији -прикупљање осталих података - разговори одељењског старешине и педагога са учеником и родитељима - даљи појачан васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитно-дисциплински поступак	ОС, СС,чланови Тима директор -родитељ	-увек када се деси насиље и дискриминациј а другог нивоа	Лична евиденција, евиденција директора, евиденција о васпитно дисциплинском поступку
Израда оперативног плана заштите за ученике- ученике починиоце насиља и дискриминације и жртве	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, СС, директор родитељ и др.	-у сваком насиљу другог нивоа	Оперативни план заштите
Послови везани за процедуре насиља трећег нивоа Послови везани за процедуре	-послови око прикупљања информација -изјаве о насиљу ученика коју он даје директора у присуству педагога, и родитеља /ако није спречен / -директор покреће васпитно-дисциплински поступак -изрицање мере -информисање, по потреби укључивање и сарадња са Центром за социјални рад,	ОС,СС -остали чланови Тима директор -родитељ представници других организација	-увек када се деси насиље и дискриминациј а трећег нивоа	Лична евиденција, евиденција директора, евиденција о васпитно дисциплинском поступку

дискриминације трећег нивоа	здравственим службама, полицијом, Школском управом и другим организацијама -појачан васпитни рад са учеником			
Подношење пријава надлежним органима, организацијама и службама и обавештавање Школске управе о насиљу и злостављању трећег нивоа и дискриминацији трећег нивоа	-пре подношења пријаве разговор са родитељима -писмена пријава -писмено обавештење	директор школе	-у року од 24 сата	Пријаве, евиденције Школске управе
Израда оперативног плана заштите за ученике-ученике починиоце насиља и дискриминације и жртве	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, СС директор родитељ и др.	-у сваком насиљу трећег нивоа	Оперативни планови заштите
Информисање Центра за социјални рад и полиције о сумња или сазнање о насиљу, злостављања или занемаривању које ученик трпи у породици	-писмено обавештење	директор школе	- када се сумња или се утврди да постоји такво насиље	Пријаве, евиденције ЦСР
Обавештавање родитеља и полиције када постоји сумња да насилни догађај	-писмено обавештење	директор школе	- када се сумња или утврди да насиље има елементе	Пријаве, евиденције ПУ

има елементе кривичног дела или прекршаја			кривичног дела или прекршаја	
Послови везани за процедуру када је запослени починилац дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	-директор школе предузима мере према запосленом, а са дететом процедура заштите	директор школе	- када је запослени починиоц	Евиденција директора
Обавештавање полиције када је родитељ починилац насиља и злостављања према запосленом	-позивање полиције директор је дужан да одмах обавести јавног тужиоца и полицију.	директор секретар, дежурни наставни чланови Тима	-одмах када се насиље деси	Пријаве, евиденције ПУ
Обавештавање родитеља, а ,по потреби, полиције и Центра за социјални рад о насиљу ученика према запосленом - покретање васпитно-дисциплинског поступка за тог или те ученике -изрицање васпитно-дисциплинске мере у складу са Законом	-обавештавање родитеља и надлежних институција -рад на процедури покретања васпитно-дисциплинског поступка и изрицања васпитно-дисциплинске мере на седници Наставничког већа	директор школе директор и остали учесници у васпитнодисциплинском поступку	-одмах када се насиље деси	Пријаве, евиденције ПУ, ЦСР, лична евиденција
Обавештавање родитеља, полиције и Центра за социјални рад о сумњи да је	-усмено и писмено обавештавање	директор школе	-одмах по сазнању	Пријаве, евиденције ПУ, ЦСР, лична евиденција

починилац дискриминације и насиља треће одрасло лице				
Реализација друштвено-корисног и хуманитарног рада	саставни део процедура је избор ДКР у сваком конкретном случају, а његову реализацију организује и прати ОС / стручни сарадници	ОС, чланови одељењског већа, стручни сарадници, родитељи	Према плану заштите	Друштвено корисни рад- евиденција

ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

-   Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја и њихово подстицање да сами свесно допринесе сопственом професионалном развоју.
-   Упознавање ученика са светом рада и занимања, системом средњег васпитања и образовања и њихово оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада и систем средњег образовања.
-   Формирање правилних ставова према раду
-   Оспособљавање ученика за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних и зрелих одлука у вези са избором занимања и правцима стручног оспособљавања
-   Подстицање ученика на испитивачко, експлоративно понашање према себи и свету рада
-   Успостављање сарадње са ученичким родитељима и њихово оспособљавање за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја
-   Успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћењења
Реализација радионица из пројекта „ПО на прелазу у средњу школу“	за ученике 7 и 8. разреда реализација радионица у циљу помоћи у реалном сагледавању и процењивању сопствених особина, способности, вештина, интересовања, мотивације;	Одељењске старешине, и чланови ПО тима	Током године	Евиденција у дневницима и лична евиденција наставника и СС
Индивидуално професионално саветовање за ученике 8. разреда - професионално саветовања са ученицима и родитељима	тестирање и разговори индивидуално са ученицима батеријом психолошких тестова	-педагог школе	април, мај, по потреби	Лична евиденција Педагога
Информисање о	Саветодавни рад	Наставници и СС	Током године	Евиденција у дневницима и лична евиденција наставника и СС
	Прикупљање и колективирање	СС	Прво	Зидне новине

занимањима	информација о занимањима – зидне новине о квотама за упис у образовне профила на територији Златиборског округа		полугодиште	
Организовање посета представника средњих школа	У нашој школи презентација образовних профила средњих школа за ученике осмог разреда	Одељењске старешине, наставници и чланови ПО тима	Март- мај	Евиденција у дневницима и лична евиденција наставника и СС и тима ПО
Обавештавање ученика о информацијама од значаја за упис у средњу школу	Ученици се редовно обавештавају о о данима отворених врата у средњим школама и „Сајму образовања“,	Одељењске старешине осмих разреда, чланови ПО тима	Април-мај	Евиденција у дневницима и лична евиденција наставника и СС и тима ПО
Сарадња са НСЗ - Каријерно вођење	Предавање	Сарадница за каријерно вођење	мај	Евиденција у дневницима
Организација предавања за ученике	Предавања и радионице на часовима о здрављу и избор занимања, Фактори који утичу на избор занимања, значај правилног избора занимања	Наставници и СС	Током године	Евиденција у дневницима
Организовање посета	Посете ученика, учешће у реалним сусрети за ученике привредним организацијама	Одељењске старешине, наставници и чланови ПО тима	Април-мај	Евиденција у дневницима и лична евиденција наставника и СС

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ:

- Стицање знања, формирање ставова и понашања ученика у вези са здравим начином живота и развојем хуманих односа међу људима
- Усвајање знања о чувању здравља, болести и знања о чувању здравља, болести и могућностима лечења
- Развијање свести и одговорности појединца за сопствено здравље, о значају личне хигијене, хигијене исхране и хигијенског начина живота
- Подизање здравствене културе ученика тако да брига о здрављу буде саставни део свакодневних навика, потреба и поступања;
- Спровођење примарне превенције од болести зависности;
- Учешће ученика у унапређењу животне средине и хигијенско – естетског очувања школе.
- Остваривање активног односа и узајамне сарадње школе, породице и заједнице на развоју, заштити и унапређивању здравља ученика

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћењења
Развијање међупредметне компетенције- одговорност за сопствено здравље	Сарадња Стручних већа на повезивању наставних и ваннаставних активности - часови свет око нас , природа и друштво, биологија, физичко и здравствено васпитање, хемија, српски и страни језик историја, географија, ликовна култура, грађанско васпитање.	Учитељи, предметни наставници, одељењске старешине	Током године	Евиденција наставника о реализацији часова где се развија међупредметна компетенција о одговорност за сопствено здравље
Превентивно компензацијско вежбање	У оквиру наставе физичког и здравственог васпитања и активности обогаћеног једносменског рада редовно ће се радити на спречавања и отклањања телесних деформитета и лоших последица вишечасовног седења. Ученици се оспособљавају у самосталном	Предметни наставници и наставници који реализују активносту у обогаћеном	Током године	Лична евиденција наставника физичког и здравственог васпитања, евиденција наставника који реализују активносту у

	неговању физичких способности, помагању раста, учвршћивању здравља.	једносменском раду		обогаћеном једносменском раду
Предавања Патронажне службе Дома здравља	Реализација предавања у сваком одељењу од 1. до 8. разреда према избору тема Дома здравља од личне хигијене, здраве исхране, промена у пубертету до бављења спортом и заштите од алкохола, дувана и психоактивних супстанци /	Сарадници Патронажне службе Ужице	према плану Патронажна служба Дома здравља Ужице у договору са школом	Евиденција сарадника Патронажне службе, извештај о реализацији сарадње са Патронажном службом, есдневник - евиденција радионица
Стоматолошки преглед ученика и радионице везане за заштиту и здравље зуба	Стоматолошка служба ће организовати стоматолошки преглед ученика и радионице везане за заштиту и здравље зуба	Стоматолошка служба при амбуланти у школи	Током године	Здравствени катрони ученика, есдневник - евиденција радионица
Индивидуални саветодавни рад са ученицима и родитељима	Повезивање ученика и њихових родитеља са специјализованом здравственом службом по потреби	Одељењске старешине, стручна служба школе	По потреби током године	Лична евиденција одељењског старешине, педагога, психолога
Неговање здравих стилова живота у погледу физичког здравља	Реализацијом ЧОСа, на часовима редовне наставе, слободних активности, радионица стручних сарадника школе и сарадника здравствених установа града Ужица оспособити ученике да умеју да утврде сопствене потребе за храном и њихов однос са растом и развојем, за формирање ставова у погледу исхране, развијање личне одговорности за бригу о телу, потреба за одмором; спавање и рекреација; коришћења слободног времена	Учитељи, предметни наставници, одељењске старешине, стручна служба школе, сарадници здравствених установа Ужице	Током године	есдневник - евиденција редовних часова, ЧОСа, радионица, лична евиденција одељењског старешине, педагога, психолога, евиденција сарадника здравствених установа
Неговање здравих стилова живота у погледу социјалних интеракција у	Реализацијом ЧОСа, на часовима редовне наставе, слободних активности, радионица стручних сарадника школе и сарадника здравствених установа града Ужица оспособити ученике да разумеју потребе и осећања своја и	Учитељи, предметни наставници, одељењске старешине,	Током године	есдневник - евиденција редовних часова, ЧОСа, радионица, лична евиденција

школи	других, водећи рачуна о њима, прихватајући и поштујући их, , оспособљавати ученике за формирање и неговање пријатељства са другим ученицима	стручна служба школе, сарадници здравствених установа Ужице		одељењског старешине, педагога, психолога, евиденција сарадника здравствених установа
Неговање здравих стилова живота у погледу менталног здравља	Реализацијом ЧОСа, на часовима редовне наставе, слободних активности, радионица стручних сарадника школе и сарадника здравствених установа града Ужица, индивидуалним разговорима омогућити ученицима спознају о себи, изграђивање сопственог концепта, правилно вредновање понашања, препознавање осећања, развијати свест о сличностима и разликама наших осећања, акција, изгледа; евидентирање промена у развоја; проналажење начина за превазилажење психолошких проблем, савладавање развојних страхова и анксиозности	Учитељи, предметни наставници, одељењске старешине, стручна служба школе, сарадници здравствених установа Ужице	Током године	есдневник - евиденција редовних часова, ЧОСа, радионица, лична евиденција одељењског старешине, педагога, психолога, евиденција сарадника здравствених установа
Обележавање значајних датума везаних за здравствену превенцију	На часовима редовне наставе појединих предмета, секција, обogaђеног једносменског рада обележавају се низом активности у договору са ученицима датуми везани за здравствену превенцију	Наставници, ученици	По календару значајних датума везаних за здравље	Фотографије, панои, продукти, сајт школе, фејсбук страница школе
Промоција бављења спортом	Реализацијом активности предвиђених програмом школског спорта и спотрско-рекреативних активности	Сви носиоци предвиђени програмом школског спорта и спотрско-рекреативних активности	Током године	Начин праћења предвиђен програмом школског спорта и спотрско-рекреативних активности

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Циљ:

пружање помоћи ученицима са поремећајима у понашању,

пружање помоћи васпитно запуштеним или угроженим ученицима, ученицима који долазе из породица у ризику или породица са проблематичним односима,

сарадња са установама и организацијама које се бави социјалним питањима,

упознавање и праћење социјалних прилика ученика / упућивање у остваривање социјално-заштитних мера, утврђивање социоекономског статуса родитеља, упућивање родитеља на остваривање права,

развијање вредности пријатељства, солидарности и колегијалности.

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћењења
Подршка деци из осетљивих група	Идентификација и саветодавни рад и обезбеђивање подршке ученицима с тешкоћама у емоционалном развоју, сазревању и оних са тежим породичним проблемима, деце са променама у понашању, тешкоћама у напредовању и деце из депривираних средина, праћење адаптације ученика из осетљивих група	Учитељи, наставници, стручни сарадници	Током године	Лична евиденција наставника, стручних сарадника
Подршка родитељима деце из осетљивих група	Оспособљавање родитеља за решавање проблема, саветодавни рад са родитељима, Информисање / упућивање родитеља о врстама помоћи које могу остварити кроз различите институције	-стручни сарадници, наставници, ЦСР	Током године	Лична евиденција наставника, стручних сарадника, евиденција образовно васпитног рада о посетама родитеља
Сарадња са установама: Центром за	информисање сарадника ЦСР о породичном статусу, праћење породичног статуса, Праћење ефеката указане социјалне помоћи информисање	Одељењске старешине, стручни	Током године	Лична евиденција наставника, стручних сарадника и

социјални рад и Црвеним крстом, ИРК	/ упућивање родитеља о врстама помоћи које могу остварити у ЦСР, Црвеном крсту, Интерресорне комисије, давање мишљења ИРК	сарадници, СТИО		сарадника ЦСР, ЦК, налаз и мишљење за ИРК
Посредовање у остваривању права на материјалну помоћ	Нокон договора са корисником, писање дописа, молби установама за остваривање права на материјалну помоћ /удбеници, настава у природи, екскурзије, , хуманитарне пакете лечења, летовање/	Одељењске старешине , стручна служба	Током године	Дописи у личној евиденцији одељењског старешине , стручне службе,
Спровођење хуманитарних акција на нивоу школе	Организовање акција за прикупљање неопходне помоћи идентификованим ученицима	Директор, УП	Током године	Евиденција о хуманитарној акцији, признанице о донираном новцу, извештаји УП
Укључивање Ученичког парламента	Учешће у организацији хуманитарних акција, организовање радионица и укључивање ученика из осетљивих група	Ученички парламент	Током године	Извештај о раду Ученичког парламента

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљеви:

- развијање позитивног односа према природи
  - изграђивање свести ученика о заштити животне средине
  - оплемењивање уже и шире околине
  - стицање одговарајућих знања и формирање правилног односа према уређењу школе и насеља
173. стицање знања о друштвеним , природним, привредним и техничким појавама и токовима који мењају ,обогаћују или угрожавају животну средину.
- доприносе очувању и заштити човекове околине и активно учествују на еколошко , хигијенско и естетско уређење школског простора

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћења
Учење ученика о значај очувања разноликости живог света на планети	Реализација градива на часовима редовне и додатне наставе	Наставници биологије и ученици	Током године	Евиденција у дневницима васпитно-образовног рада
Учење ученика о заштити од загађивања	Предавања и презентације на часовима редовне наставе, слободних наставних активности, секцијама, ОЈР о обновљивим изворима енергије, рециклажи, енергетској ефикасности, о значају примарне селекције отпада	Наставници биологије , технике и технологије, географије, ОЈР, учитељи, ученици	Током године	Евиденција у дневницима васпитно-образовног рада, увид у продукте и презентације, сајт и фејсбук страница школе
Обележавање важних еколошких датума	Презентације и израда паноа на часовима редовне наставе и еколошке секције	Наставници биологије, учитељи и ученици	Током наставне године	Евиденција у дневницима васпитно-образовног рада, увид у продукте и презентације, сајт и фејсбук страница школе
Стицање одговарајућих знања о заштити животне	Реализација тема на ЧОС-у	одељењске старешине	према плановима током године	Евиденција у дневницима васпитно-образовног рада

средине				
Укључивање у акције, пројекте и активности локалне заједнице с циљем заштите животне средине	Учешћем у реализацији акција, пројеката у локалној заједници, рециклажа отпада -сарадња са депонијом „Дубоко“, Еко фондом, учешћем у конкурсима ЈКП Водовода, РЦУа, , акција сакупљања старог папира, одлагање потрошених батерија, одлагање отпада у школи у посебним кантама	Учитељи, наставници, одељењске старешине,	Током године	Извештаји о реализацији пројеката, акција, извештај о учешћу ученика на конкурсима,
Еколошко, хигијенско и естетско уређење школског простора	Уређење дела школског дворишта, прављење кућице за птице од рециклираног материјала	Учитељи, наставници, ученици, помоћно особље	Током године	Продукти, уређено школски простор
Компостирање	Сакупљање органског отпада у школском дворишту и ђачкој кухињи и компостирање и коришћење компоста за ђубрење биљака у саксијама и школском дворишту	Помоћно особље, куварице, ученици,	Током наставне године	Коришћење компоста,
Укључивање родитеља у активности од значаја за очување животне средине	Учешће родитеља у акцијама које организује школа, примарна селекције отпада	Одељењске старешине, директор, родитељи ученика	Током наставне године	Евиденција Савета родитеља, родитељских састанака, реализованих активности
Креирање одрживог животног стила	Примена знања стечених кроз пројекат сарадње са партнерским школама	Директор, наставници и ученици	Током године	Евиденција у дневницима васпитно-образовног рада, лична евиденција

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Циљ:

-Стварање услова за обављање делатности установе

174. Коришћење свих услова и погодности локалне самоуправе за осавремењивање и побољшање рада школе

175. Добијање сагласности за упис

176. Учествовање у културним манифестацијама које организује локална самоуправа

177. : Награђивање најбољих ученика

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска Динамика	Начин праћења
Учешће на пројектима	Израда пројеката и аплицирање код локалне самоуправе достављањем потребне документације на конкурсима и пројектима	Директор, помоћник директора и остали учесници	Током године	евиденција у документацији и урађени пројекти
Достављање докумената о раду школе	Достављање ГПР школе за наредну годину и Извештаја о реализацији ГПР за петходну годину, Школски програм- који се доноси на 4 године- анекси,	Директор Секретар школе Помоћник директора	Током године	Евиденција достављених докумената
Остваривање материјалних услова за обављање основне делатности	Израда финансијских планова , извештаја, рачуна, извода, потраживања школе, консултације и присуство на састанцима	Директор школе и шеф рачуноводства	Сваког месеца тогом школске Годоне	евиденција у документацији
Учешће представника локалне самоуправе у културној и јавној делатности школе	Пријем ученика у ППП и први разред, прослава Дана школе, Светог Саве, дана диплома, посете делегација у организацији локалне самоуправе Пријем Вуковаца и Ђака генерације у Градској кући	Директор, помоћник , чланови, ШО. СС, наставници	Током године	Годишњи изрештај о раду школе
Учешће	3 члана локалне самоуправе чине састав у	школском одбору	Током године	Годишњи

представника локалне самоуправе у школском одбору	школском одбору			изрештај о раду Школског одбора
Достављање информација од значаја за локалну самоуправу о ученицима	Спискови ученика који имају право на месечне карте за превоз, спискови ученика који су уписани у ППП и нису уписани у први разред а са територије су школе Секретар школе и шеф рачуноводства доставља спискове Општинској служби	ОС, наставници. Секретар школе	септембар	Достављени спискови, извештаји, признанице ио пријему докумената
Сарадња са месним заједницама на чијим територијама се налази матична школа и издвојена одељења -	Разматрање проблема везаних за рад школе и решавање истих, учешће школе у акцијама које организује месна заједница везаних за рад школе -	директор, представници месних заједница	током године	Записници састанака, фотографије, учешће у акцијама
Локални савет родитеља	Учешће представника Савета родитеља школе у раду Градског савета родитеља	Представници Савета родитеља, директор	током године	Записници Савета родитеља школе и града
Надзор примене прописа	Инспекцијски прегледи везани за рад током године из области финансија, просвете, грађевинарства,....	Просветни, санитарни, финансијски и други инспектори	Током године	Извештаји инспекцијског надзора

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Циљеви:

1. стварање простора и услова за флексибилније и непосредније укључивање родитеља у активности школе
2. јасно успостављање улога и одговорности свих актера у систему образовања
3. неговање партнерских односа са родитељима који ће бити заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења
4. решавање проблема у учењу и развојних проблема ученика

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска Динамика	Начин праћењења
Родитељски састанци	Упознавање са, уџбеницима, наставницима, Правилницима о оцењивању, заштити података ученика и безбедности ученика, успех и дисциплина ученика, решавање проблема у одељењу, одељењска правила, настава у природи и екскурзије. о свему се предлаже, саветује, информише.	Одељењске старешине, родитељи	Током наставне Године	Записници родитељски састанака у дневнику о рада
Индивидуални разговори са родитељима	Анализа успеха ученика, дисциплине, решавање проблема у учењу и развојних проблема, предлагање и спровођење мера за побољшање успеха и дисциплине, различити облици саветодавног рада у зависности од потреба (ИОП,)	Одељењске старешине, родитељи, стручна служба	Током године	Евиденција у дневницима образовно васпитног рада, лична евиденција наставника и СС
Отворена врата школе	Присуство часовим једном месечно	Одељењске старешине,	Према распореду дана отворених	Евиденција у дневницима

		родитељи	врата годишњим планом школе за сваку годину	образовно васпитног рада,
Професионална оријентација	Помоћ родитељима у професионалној оријентацији, упознавање са образовним профилима средњих школа и светом занимања	психолог	Март-јун	Лична евиденција психолога
Анкетирање родитеља	анкетирања предвиђена Годишњим планом рада за области самовредновања и акционим плановима Тимова током године, анкетирање за задовољство родитеља сарадњом са школом ради стицања увида у ставове родитеља у вези са сарадњом са школом , унапређивања сарадње и унапређивање рада школе	Чланови тимова за самовредновање, стручна служба, наставници	Током године	Анализе и извештаји реализованих анкетирања, извештаји тимова за самовредновање
Укључивање родитеља у превентивне активности посебних програма рада школе	Превенција насиља, очување животне средине, програма школског спорта, професионалне оријентације....	Реализатори активности посебних програма, директор наставници, СС	Током године	Анализе и извештаји реализованих активности
Укључивање породице на остваривању ученичких права	Укључивање породице у саветодавни рад на психофизичком и социјалном развоју ученика и помоћ у остваривању права из домена социјалне и здравствене заштите	Одељењске старешине, стручни сарадници	Током године	Лична евиденција наставника и СС
Укључивање родитеља у извршна, саветодавна тела и манифестације	Школски одбор, Савет родитеља, манифестације (пријем предшколаца и првака, Дан школе, Свети Сава, пријем вуковаца), завршни испит за ученике осмог разреда, прослава мале матуре, прославе, излети	Директор, секретар, Одељењске старешине	Током године	Записници ШО и СР, извештаји реализованих активности

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Циљ:

Циљ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

- 178. продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика,
- 179. повезивање и примењивање знања и умења,
развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима,
- 180. неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва,
- 181. успостављање непосреднијих односа између наставника и ученика и ученика међусобно,
проучавање објеката и феномена у природи,
- 182. уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима
упознавање с начином живота и рада људи појединих крајева,
- 183. развој и практиковање здравих стилова живота,
развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња,
- 184. развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора,
- 185. оснаживање ученика у професионалном развоју,
- 186. подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање,
- 187. развијање способности оријентације у простору.

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћења
Предлози дестинацијама излета, наставе у	Стручне вође пута, руководиоци разредних већа на основу извештаја дају предлог	Директор , Стручне вође пута, руководиоци разредних већа	Јул-август	Извештај о предлогу, Записници наставничких већа

природи и екскурзија за све узрасте -	-руководиоци одељењских већа, помоћник директора до 1. септембра на седници Наставничког већа утврђен и			
Упознавање родитеља са свим сегментима реализације	На родитељским састанцима и Савету родитеља родитељи се информишу о предлозима дестинације Одређивањем дневница за наставнике на седници Савета родитеља	-ОС и родитељи	септембар	Записници СР и родитељских састанака
Анкетирање родитеља о настави у природи, екскурзијама и излетима	Реализација анкетирања поделом родитељима ученика	-руководиоци одељењских већа, помоћник директора, ОС, секретар школе	Током године	Анкетни листови, евиденција
Расписивање тендера,	прикупљање понуда, састанци представника родитеља и избор агенција -прикупљена тендерска документација и извршен избор -	Директор, секретар школе, , представници родитеља	Током године	Записници састанака, одлуке
Реализација екскурзије, излета	Упознати ученике са маршрутом и садржајем екскурзије најмање недељу дана пре екскурзије, пре екскурзије на часовима одељенског старешине, географије, историје, српског језика, биологије детаљно припремити ученике за	Директор, помоћник директора и остали учесници	Током године	Записници о реализацији извештавање наставничком већу , савету родитеља и школском одбору, После екскурзије проверити ученичка знања и стечена искуства, кроз разговор,

	<p>екскурзију кроз кратке реферате, презентације о садржајима који ће се посетити и повезати их са градивом. Упознати ученике и родитеље са правилима понашања на екскурзији. Континуирано током екскурзије проверавати ученике да ли знају шта су видели и шта ће видети, где се налазимо на карти. Контролисати понашање ученика на локалитетима. Повезивање знања са екскурзије са школским градивом</p>			<p>пано са фотографијама ученика , тест, квиз,презентације, изложбе, анкетаирање ученика</p>
<p>Реализација наставе у природи</p>	<p>Упознати ученике са маршрутом и садржајем на часовима одељенског старешине, српског језика, света око нас, природе и друштва, детаљно припремити ученике . Упознати ученике и родитеље са правилима понашања. Континуирано током реализације проверавати понашање ученика на Повезивање знања са школским градивом</p>	<p>Директор, наставници разредне наставе аниматор и инструктор пливања;</p>	<p>Током године</p>	<p>Записници о реализацији извештавање наставничком већу , савету родитеља и школском одбору, После екскурзије проверити ученичка знања и стечена искуства, кроз разговор, пано са фотографијама ученика , тест, квиз,презентације, изложбе, анкетаирање ученика</p>
<p>Анализа</p>	<p>Анализа са ученицима за</p>	<p>Одељењске старешине, стручне вође пута</p>	<p>током године</p>	<p>Реализовани ЧОС,</p>

реализованих излета, наставе у природи и екскурзија	часовима одељењског старешинства, Подношење извештаја на родитељским састанцима, седници Наставничког већа школе, Савету родитеља школе, Школском одбору			записници родитељских састанака, седница Наставничког већа, Савета родитеља и Школског одбору
Надзор примене прописа	Инспекцијски прегледи везани за безбедну реализацију излета, наставе у природи и екскурзија	Полицијска управа, директор	Током године	Извештаји надзора

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ
за период 2022.-2026 године

Циљеви и задаци:

- упознавање ученика са радом библиотеке -упознавање ученика са врстама библиотечке грађе и оспособљавање за самостално коришћење књига, часописа, листова, енциклопедија...
- реализација часова библиотекарства - предавања за ученике и рад у радионицама -вођење библиотечке секције
- промоција читања и развијање читалачких способности ученика (препоручивање текстова за читање и разговор о прочитаним текстовима)
- пружање помоћи ученицама при избору литературе и некњижне грађе - подстицање интересовања за читање књига и коришћење библиотечке грађе
- развијање информационе писмености и формирање навика за самостално налажење информација -подстицање развоја способности проналажења, анализирања, примене и саопштавања информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија код ученика -помоћ ученицима у оспособљавању за решавање проблема, повезивање и примену знања и вештина у даљем образовању и свакодневном животу -подстицање развоја мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, учење и образовање током целог живота -обележавање годишњица, јубилеја и важних датума
- пружање помоћи и подршке наставницима у избору уџбеника и литературе, у креирању наставног процеса првенствено као процеса учења

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћења
- Рад са ученицима - Упознавање ученика са радом библиотеке - Помоћ ученицима при избору	- Разговор , демонстрација, упућивање, разгледање, закључивање, реализација радионица	Ученици, чланови библиотечке секције, школски библиотекар,	Током школске године	Библиотечка евиденција, школска евиденција, дневници образовно- васпитног

<p>литературе, лектире, тражења информација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обучавање ученика да самостално користе библиотечку грађу - Остваривање часова о библиотечној делатности - Остваривање активности библиотечке секције 		<p>наставници, стручна већа,</p>		<p>рада</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Сарадња са Народном библиотеком Ужице и другим библиотекама - Сарадња са другим установама и удружењима: ГКЦ, РЦУ... - Сарадња са локалном самоуправом 	<p>- Посета, упућивање, закључивање, дружење, размена искустава, реализација радионица, семинара, учешће у реализацији такмичења, сусрети са песницима, учешће у квизовима и други видови сарадње)</p>	<p>Ученици, чланови библиотечке секције, школски библиотекар, наставници, стручна већа, библиотекар НБУ, локална самоуправа</p>	<p>Током школске године</p>	<p>Библиотечка евиденција, школска евиденција, дневници образовно- васпитног рада</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Обележавање годишњица, јубилеја и важних датума - Културна делатност школске библиотеке- изложбе, песничке вечери, приредбе 	<p>-Јавни час, угледни час, радионице, израде радова и паноа на задату тему, израда презентација, излагање продуката и радова,</p>	<p>Ученици, чланови библиотечке секције, школски библиотекар, наставници, стручна већа</p>	<p>Током школске године</p>	<p>Библиотечка евиденција, сајт школе, фејсбук страница библиотеке школе и школе, дневници образовно- васпитног рада</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање са библиотечко информационом делатношћу библиотека 	<p>- Демонстрација, упућивање, разгледање, закључивање</p>	<p>Ученици, чланови библиотечке секције, школски библиотекар, наставници, стручна већа</p>	<p>Током школске године</p>	<p>Библиотечка евиденција, школска евиденција, дневници образовно- васпитног рада</p>

- Учлањење ученика у библиотеку	- Разговор, израда чланских карата за ученике, демонстрација, посматрање, разгледање, уочавање	Школски библиотекар	Септембар/ децембар	Библиотечка евиденција, школска евиденција, дневници образовно- васпитног рада
- Упознавање ученика 1. разреда са радом библиотеке	- Упознавање ученика са временом и начином рада школске библиотеке, разговор, предавање	Школски библиотекар	Септембар/ октобар	Библиотечка евиденција, школска евиденција, дневници образовно- васпитног рада
- Сарадња са наставницима - Сарадња са родитељима/старатељима - Сарадња са директором, стручним сарадницима - Сарадња са стручним већима	- Договор о сарадњи, помоћ и подршка у остваривању наставно-образовног процеса, анализа, евалуација	Школски библиотекар, наставници, родитељи, директор, стручни сарадници, стручна већа	Током школске године	Библиотечка евиденција, школска евиденција, дневници образовно- васпитног рада
-Промоција рада библиотеке	-Рад у оквиру странице школске библиотеке - званична интернет страница школе, друштвене мреже, сарадња са локалним медијима, писање чланака за просветне часописе...	Школски библиотекар	Током школске године	фејсбук страница библиотеке школе, чланци објављени у новинама
- Одржавање књишког фонда	Планирање набавке потребне литературе за ученике, запослене, предлог часописа, потраживање литературе, сређивање књижног фонда, уређивање стања књига у библиотеци , заштита	Школски библиотекар	Септембар/ октобар	План набавке, извештај рада библиотеке

	оштећене и ревизија библиотечке грађе			
- Подстицање сарадње, хуманих вредности код ученика, ученичке солидарности - Подела бесплатних уџбеника ученицима који су остварили право по пројекту „Бесплатни уџбеници“ МПТР.	Организовање дана размене старих уџбеника међу ученицима школе Подела уџбеника	Школски библиотекар	Јун/септембар	Размењени и подељени уџбеници
Реализација посете Сајму књига	Разговор са писцима, присуство промоцијама књига, посета штандовима, прикупљање штампаног материјала	Школски библиотекар, наставници, ученици	октобар	Фотографије, улазнице, реализована посета, евиденција

Исходи постигнућа ученика у области рада школске библиотеке по областима:

Библиотека и читање:

61. Лоцира школску библиотеку, познаје школског библиотекара и учествује у активностима у библиотеци
62. Зна да школска библиотека има различите материјале и књиге у штампаном и електронском облику који могу да се позајме и разуме важност и правилно чување тог материјала, користи библиотеку за личне потребе и проналажење информација потребних за школу
63. Чита различиту литературу (књижевност и научна литература) у различитим облицима, потребну за школу и из задовољства и забаве, уме да подели своје мишљење о прочитаном делу са другима, уме да формулише своје мишљење, јавно га искаже и да учествује у расправи
64. Разуме појам писмености и разликује појмове читалачка писменост, математичка и научна писменост, као и информатичка, информациона и медијска писменост,
65. Разуме важност писмености, нарочито читалачке писмености која је услов успешног учења и образовања

Информациона писменост:

1. Примењује основне интернет претраживаче за тражење информација

111. Користи Интернет одговорно и ефикасно, поштује процедуре сигурности,
112. Разуме да на питања може да се одговори проналажењем информација, разуме шта је информација и зна да је пронађе уз помоћ библиотекара
113. Разуме прикупљене информације, пореди нове идеје са оним што је већ знао, ствара нову информацију и презентује је на различите начине (говори, пише, црта...)
114. Разуме да је погрешно преписивати од неког аутора или друга у одељењу и то представити као свој рад
115. Прикупља информације и проналази одговор на питање користећи различите изворе информација, штампане, електронске, људске изворе...
116. Прави белешке о прикупљеним информацијама и изводи закључке, прави листу коришћених извора
117. У истраживачком процесу одлучује која је информација потребна, налази штампане и електронске изворе, проверава изворе, вреднује и етички користи информације
118. Формира став и користи податке да га поткрепи, цитира све коришћене изворе по моделу који даје библиотекар/наставник, разуме појмове плагирање и парафразирање

Социјалне вештине - сарадња са вршњацима и толеранција:

- 13 Сарађује са вршњацима ради решавања задатка/проблема, разговара о својим идејама, уме да формулише своје мишљење, јавно га искаже и да учествује у расправи и показује толеранцију за другачије ставове
- 14 Користи право да изрази своје мишљење на одговарајући начин, чак и кад је другачије од других, уме да формулише своје мишљење и да учествује у расправи
- 15 Сарађује са вршњацима у изради пројекта и презентацији кроз различите медије, уме да се обраћа публици и јасно изнесе ставове и идеје, има изграђену културу комуникације (културу сопственог изражавања, као и слушање и поштовање туђег мишљења)

Медијска писменост:

34. Препознаје информације у свакодневним порукама кроз различите медије (рођенданске честитке, разгледнице са распуста, рекламе за играчке, саобраћајни знаци, упозорења), разликује варијанте гласа, звука и израза лица (гласан, тих, срећан, љут...), пита и одговара на питања о разлозима и функцији обавештења у различитим медијима (зашто, ко, када, где, како)
35. Препознаје различите медије (књига, ТВ, филм, радио, ЦД, ДВД, имејл, веб страна, фотографија, новине, рекламе), пита и одговара на питања о разлозима комуникације кроз различите медије, Разговара о елементима порука (величина, боја, облик, звук, глас, покрет) различитих медија да би се привукла пажња публике

- 101) Зна карактеристике масовних (блиских) медија и разговара о привлачењу пажња публике, тумачи како ауторова намера и избор визуелних и текстуалних компоненти утиче на осећања публике
- 102) Препознаје тип информација које доносе различити медији, описује елементе и технике које се користе да се осмисли главна идеја поруке (боја, звук, светлост,..), препознаје улоге људи који стварају поруке (писац, уметник, илустратор, уредник, фотограф...)
- 103) Разуме да медији преносе информације одређеној публици са одређеним намерама, анализира остварени утицај медија

Библиотекар школе: Весна Мајски

Школски програм ОШ „Вук Караџић“, Криваја за 2022-2026. годину

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Циљ је да сви запослени буду оспособљени за безбедан и здрав рад а на основу домаћих и Стратегија ЕУ, а водећи рачуна посено о примени прописа из области МОР-а.

Активности	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Начин праћењења
Обука запослених о могућим узроцима и опасностима од пожара, о употреби заштитне ватрогасне опреме и демонстрација гашења пожара	чланови ватрогасне јединице града реализују обуку запослених најмање једном током трајања програма	-директор, помоћник, ватрогасна јединица и запослени	-у току школске године	Записници
Упознавање ученика са планом евакуације и противпожарне заштите	Радионице на часовима ЧОС-а	руководилац противпожарне заштите	Октобар-новембар	Записници у Дневницима рада-часови ЧОС-а
Вежба евакуације ученика и запослених у случају пожара и других екстремних ситуација	Извођење вежбе евакуације	Ватрогасна јединица, руководилац противпожарне заштите, Муп и	Прво полугодиште	Евиденција у летопису школе и евиденција тима за безбедност
Безбедност здравља на раду запослених и ученика –заштита од пожара	Редовна контрола противпожарних апарата	Ватрогасна јединица у сарадњи са школом и локалном самоуправом., руководилац Тима,	У току школске године	Записници о редовној контроли противпожарних апарата

<p>Побољшање безбедности у саобраћају запослених и ученика школе</p>	<p>Покретање иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају постављањем семафора и лежећих полицајаца на прилазима школе,појачано дежурство саобраћајних полицајаца ,организовање предавања о саобраћају</p> <p>Часови ОС: „ Безбедност у саобраћају“</p>	<p>Саобраћајна полиција ,наставници ,</p> <p>ОС ,ученици,родитељи и запослени у школи</p>	<p>У току школске године</p>	<p>Опомињање ученика који се небезбедно понашају у саобраћају од стране запослених школе и обавештавање родитеља и одељенских старешина</p> <p>Евиденција ЧОС-а</p>
<p>Одржавање безбедним школски простор и околину током зиме</p>	<p>Чишћење снега и леда на прилазима школи , и скидање леденица са крова на улазима Школе</p>	<p>Запослени у школи – помоћно особље</p>	<p>У зимским месецима по потреби</p>	
<p>Реализација дежурстава</p>	<p>Редовно дежурство наставника према утврђеном распореду</p> <p>Редовно вођење књиге дежурства са белешкама о догађајима</p>	<p>Директор, помоћник директора, наставници</p>	<p>У току школске године</p>	<p>Евиденција о дежурству</p> <p>Књига дежурства</p>
<p>Реализација активности предвиђеним планом Тима за превенцију дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања</p>	<p>Реализација активности предвиђеним планом Тима за превенцију дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања</p>	<p>Сви предвиђени планом</p>	<p>У току школске године</p>	<p>Записници тимова, евиденција у дневницима лична евиденција наставника</p>

ПРОГРАМ ОБОГАЋЕНОГ ЈЕДНОСМЕНСКОГ РАДА

Овим пројектом предвиђено је да се на занимљив начин проведе време после обавезне редовне наставе, уз подршку учитеља и наставника. Неизоставна је и вршњачка сарадња ученика од првог до четвртог разреда, што оплемењује рад и искуства ученика, рад на социјалним вештинама и здравом растеређујућем дружењу.

Програм рада у обогаћеном једносменском раду је добар модел учења и провођења слободног времена, јер се васпитно-образовне активности прилагођавају интересовањима ученика. Деца уживају у креативним радионицама, спортским активностима; упознају и квалитетно друже се са наставницима који ће им предавати у старијим разредима. Између осталог, деца раде домаће задатке, уче кроз игру, предлажу теме којима би се могли бавити и продубљују садржаје које уче у редовној настави. Како је здравље ученика оно о чему школа брине увек, када временски услови буду повољни, активности ће се реализовати на отвореном простору уз проширене садржаје

Циљеви	<ol style="list-style-type: none"> 188. Развијање функционалних знања и вештина; 189. Остваривање међупредметног повезивања у области математике, природних наука кроз интерактивне радионице 190. Подршка ученицима на прелазу из разредне у предметну наставу (током петог разреда) 191. Развијање моторичких способности 192. Развијање међупредметних компетенција ученика кроз активно учешће у радионицама у области математике, пре свега компетенције за учење, сарадње, решавања проблема, комуникације, предузимљивости, одговорног односа према околини и естетичке компетенције; 193. Развијање свести о значају одрживог развоја, о значају коришћења обновљивих извора енергије, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња; 194. Развој и поштовање националне, културне, језичке, полне и узрасне равноправности, толеранција и уважавање различитости
---------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ● Ефикасно и критичко коришћење научних и технолошких знања, уз показивање одговорности према животној средини; ● Ефикасна сарадња са другима, као члан тима, групе и заједнице; ● Подстицање вршњачког учења; ● Развијање предузетничких компетенција код ученика. ● Развијање финансијске писмености
<p>Очекивани исходи активности</p>	<p>Игра и песма - Развијање љубави према игри и песми, развијање моторичких и физичких вештина и способности, сарадње, толеранције, самопоуздања</p> <p>Разиграна веронаука - Ученици ће развијати праве вредности : љубав према ближњима и свим људима, према својим обичајима, традицији и вери</p> <p>Зналци дигиталци - Упознавање ученика са програмом за учење кроз игру; уме да користи алат појединачно или у тиму да на брз и једноставан начин провери своје знање; -Оспособљавање ученика за самостално креирање вежби за систематизовање и проверу усвојених садржаја са редовне наставе ; уме да уз помоћ алата сам креира своју вежбу ; -Коришћење готових програма у циљу утврђивања и провере усвојености наставних садржаја редовне наставе и ваннаставних активности; зна да користи туторијал за израду мини видео снимака за израду дигиталне сликовнице; -Коришћење стрипа у савладавању наставних садржаја ; уме да самостално креира стрип.</p> <p>Одбојка - испољавати позитиван однос према физичким активностима и спорту, следити упуства и придржавати се правила</p> <p>Упознајемо природу - примени основе оријентиринга и сналажења у природи, ученик ће бити у прилици да примени и прошири знања о живим бићима, животним процесима, условима живота и природним законитостима</p> <p>- прошири и обогати математичка знања и решава логично - комбинаторне задатке</p>

Занимљива историја - ученици треба да сазнају о животу праисторијског човека истраживајући податке и приче (прича о Ецију, леденом човеку); кроз игру ученик треба да научи разлику између друштва једнаких и неједнаких у првонитној људској заједници; Прикупљање и препричавање митова; ученик треба да објанси и дефинише разлику о једнакости човека пред законом упоређујући однос Хамурабијевог законика и Христовог учена према човеку; Кроз израду паноа ученици треба да науче како су дешифрована најстарија писма; кроз сналажење на карти ученици треба да се упознају са најважнијим детаљима Ускршег острва, историјом и заоставштином (Моаи); израдом макете ученици треба да уоче најбитније детаље о животу у средњовеконом замку; да умеју да дефинишу основне историјске појмове у вези великих светских религија и да наведу најбитније карактеристике правећи видео на тему религије света; упоређује податке и чињенице о великим историјским личностима тако што ће изабрати личност којој се диве и истражујући о њеном животу путем интернета и књига; упознавање са основним историјским подацима Јапана; крпз презентацију и рад на карти ученици треба да прикажу географске појмове и објасне како је дошло до географских открића и да кроз повезивање предмета објасне како су научници дошло до податка да је Земља округла, а не равна плоча; Кроз уочавање важних детаља и чињеница и кроз дебату ученици треба да изнесу критички став и суд о појединим историјским личностима, нпр. Наполеон Бонапарта; Анализирајући текст Декларације о правима човека и грађанина и Декларације о независности ученици треба да усвоје знање о демократским вредностима; Израодм графикона, истраживањем, презентацијом и сликама ученици треба да прикажу знање о идеологијама зла: нацизму и фашизму, да умеју да објасне и укажу на опасности ове идеологиј

- **Новинарска редакција** - ученици ће се упознају са основним новинарским врстама и њиховим изражајним средствима;
- ученици ће се информисати о сајтовима, блогovima и другим изворима који одговарају задацима новинарске секције као и о начинима на које им они могу користити;
- Ученици ће повезивати знања из рачунарства и информатике са знањима која стичу у оквиру наставе других предмета у школи, али и да их повезују са својим ваннаставним активностима;
- Рад у новинарској секцији ће ученицима омогућити развијање аналитичког и критичког мишљења кроз текстове које пишу, али и кроз коментаре и сугестије осталих чланова новинарске секције;
- Унапређивање писмености ученика, али и поспешивање информатичке писмености;
- Ученици ће се охрабривати да пишу;
- Развијаће се и оснаживати привржености школи, бележењем свега што обележава школски живот, рад;
- Снажење навике да самостално обављају своје задатке;
- Подстицање међусобне сарадње међу ученицима.

и занимљива географија Квиз знања Новац кроз историју	шетња природи, практичан рад, радионица	у		
Подршка у учењу	разговор, помоћ	наставник	разредне наставе,	октобар
				Евиденциони листови,

се	у учењу и изради домаћих задатака српски језик, математика и природа и друштво и Српски језик практичан рад, радионица	наставници предметне наставе- биолог, географ, енглеског језика, ученици		видео записи, слике,

предстаљене на динарским оптицајним новчаницама				
Подршка у учењу Учење кроз игру Развијам се здраво Групни спортови Корективна гимнастика Видео игрице за и против-радионица Мозгалице, игре и приче Правимо украсе од материјала за рециклажу Предузетништво – новогодишњи продајни вашар Екологија Моја новчаница	разговор, помоћ у учењу и изради домаћих задатака српски језик, математика и природа и друштво и енглески језик практичан рад, радионица	наставник разредне наставе, наставници предметне наставе-биолог, географ, енглеског језика, ученици, родитељи	децембар	Евиденциони листови, видео записи, слике,
Подршка у учењу Учење кроз игру Развијам се здраво Групни спортови Одрживи развој-радионица Екологија Занимљива географија Упознајемо валуте	разговор, помоћ у учењу и изради домаћих задатака српски језик, математика и природа и друштво и енглески језик практичан рад, радионица	наставник разредне наставе, наставници предметне наставе-биолог, географ, енглеског језика, ученици	јануар	Евиденциони листови, видео записи и слике
Подршка у учењу Развијам се здраво Групни спортови Учење кроз игру	разговор, помоћ у учењу и изради домаћих задатака српски језик,	наставник разредне наставе, наставници предметне наставе-биолог, географ, енглеског језика, ученици	фебруар	Евиденциони листови, видео записи и слике,

<p>Мозгалице, игре и приче Занимљива географија-квиз Извори и последице загађења животне средине Екологија Дан розе мајица Штедимемо и мудро трошимо</p>	<p>математика и природа и друштво и енглески језик практичан рад, радионица</p>			
<p>Подршка у учењу Развијам се здраво Корективна гимнастика Шетња Учење кроз игру Групни спортови Мозгалице, игре и приче Интернационални дани Комуникацијске вештине-радионица Занимљива географија Очување биодиверзитета Екологија</p>	<p>разговор, помоћ у учењу и изради домаћих задатака српски језик, математика и природа и друштво и енглески језик практичан рад, радионица</p>	<p>наставник разредне наставе, наставници предметне наставе-биолог, географ, енглеског језика, ученици</p>	<p>март</p>	<p>Евиденциони листови, видео записи, слике,</p>
<p>Подршка у учењу Корективна гимнастика Групни спортови Учење кроз игру Шетња Мозгалице, игре и приче Инернационални дани Занимљива географија Екологија Заштићене биљне врсте</p>	<p>разговор, помоћ у учењу и изради домаћих задатака српски језик, математика и природа и друштво и енглески језик, шетња у природи,</p>	<p>наставник разредне наставе, наставници предметне наставе-биолог, географ, енглеског језика, ученици</p>	<p>април</p>	<p>Евиденциони листови, видео записи, слике,</p>

Обележавање дана планете квиз „Динар по динар	практичан рад, радионица			
Подршка у учењу Развијам се здраво Групни спортови Шетња Завичајна географија Учење кроз игру Радионице за филм и фотографију Мозгалице, игре и приче Екологија Заштићене животињске врсте Шопинг	разговор, помоћ у учењу и изради домаћих задатака српски језик, математика и природа и друштво и енглески језик, шетња у природи, практичан рад, радионица	наставник разредне наставе, наставници предметне наставе- биолог, географ, енглеског језика, ученици	мај	Евиденциони листови, видео записи, слике,
Подршка у учењу Развијам се здраво Шетња Групни спортови Учење кроз игру Радионице за филм и фотографију Занимљива географија Заштићене биљне врсте Екологија Дан животне средине	помоћ у учењу и изради домаћих задатака српски језик, математика и природа и друштво и енглески језик, шетња у природи, практичан рад, радионица	наставник разредне наставе, наставници предметне наставе- биолог, географ, енглеског језика, ученици, родитељи	јун	Евиденциони листови, видео записи, слике,

ПРОГРАМ ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ

Циљ:

- припрема ученика за полагање завршног испита ради бољих постигнућа ученика
- благовремено информисање родитеља и ученика о активностима завршног испита
- психолошка припрема за завршни испит ради бољих постигнућа ученика
- упис ученика у жељену средњу школу

Задаци	Активности	Носиоци активности	Време реализације и задужена особа	Начин праћења реализације
Спровођење иницијалног тестирања	Анализа иницијалног тестирања и предлози мера за боља постигнућа ученика	Стручна већа, наставници групе предмета	Прво полугодиште школске године	Праћење ефеката предложених мера
Израда задатака у складу са стандардима на часовима редовне, допунске и додатне наставе	Часови редовне, допунске и додатне наставе	Наставници свих предмета	Током школске године	Посета часовима, припреме наставника
Спровођење пробног тестирања	Анализа пробног тестирања и предлози мера за боља постигнућа ученика а	Координатор тестирања и наставници предмета	Друго полугодиште школске године	Анализа ученичких постигнућа
Реализација часа одељенског старешине	Часови посвећени психолошкој припреми ученика за завршни испит и значају редовног похађања припремне наставе	одељенске старешине	Током школске године	Евиденција у дневницима образовно васпитног рада- ЧОС

Припремна настава за све предмете са завршног теста	Спровођење припремне наставе за групу предмета са завршног теста	Наставници за групу предмета са завршног теста	Друго полугодиште школске године	Анализа ученичких постигнућа
Прилагођавање редовне, додатне и допунске наставе захтевима завршног испита, у складу са предложеним мерама након иницијалног, пробног тестирања и редовних провера	Часови редовне, допунске и додатне наставе	Наставници свих предмета	Током школске године	Посета часовима, припреме наставника
Спровођење завршног испита	Спровођење и анализа резултата завршног испита	Директор школе	Према календару које прописује Министарство просвете	Резултати завршног испита
Обезбеђивање једнакости за сву децу	Израда Акционог плана за полагање завршног испита за ученике којима је потребна додатна образовна подршка	Тим за пружање додатне подршке, наставници, стручни сарадници	Током године	Записници са Тима за инклузију
Правовремено информисање о завршном испиту	Информисање ученика и родитеља о свим активностима у складу са календаром реализације завршног испита и активностима које организује школа	Директор школе	Током године	Сајт школе, писана обавештења родитељима, ученицима, евиденција у дневницима образовно васпитног рада- ЧОС и записници родитељских састанака

